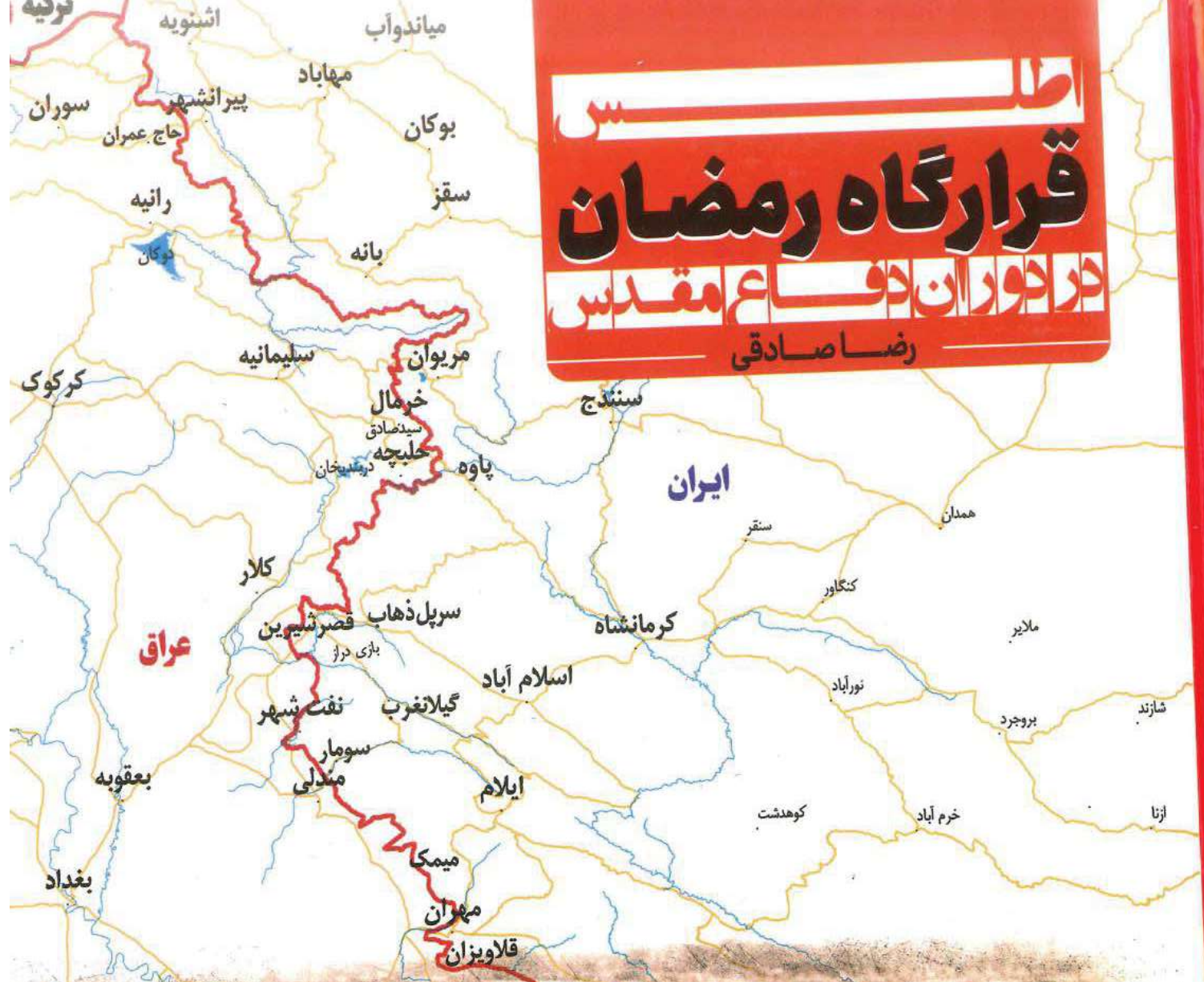

اطلاعات

قرارگاه رمضان

در دوران دفاع مقدس

رضا صادقی

هدیه‌اشامه‌ی کاتبین

اطلس قرارگاه رمضان

در دوران دفاع مقدس

اطلس قرارگاه رمضان

در دوران دفاع مقدس

به کوشش گروه مطالعات و جغرافیای نظامی

نویسنده: رضا صادقی

ناظر محتوایی: سردار محمدباقر ذوالقدر و سردار محمد جعفری

ویراستار ادبی محتوایی: مریم حقانی منتظری | مدیر هنری و گرافیک: سیدناصر کشاورز

ناظر چاپ: اصغر میرزایی | لیتوگرافی و چاپ: مرکز چاپ سپاه پاسداران

چاپ اول: ۱۳۸۳ | شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۴۰,۰۰۰ تومان | شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۲۲۵-۲۸-۹

تلفن: ۶۶۴۹۵۵۷۲

کلیه حقوق متعلق به نشر مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس است.

سرشناسه: صادقی، رضا، ۱۳۳۷

عنوان و نام پدیدآور: اطلس قرارگاه رمضان در دوران دفاع مقدس / نویسنده رضا صادقی؛ به کوشش گروه مطالعات و جغرافیای نظامی

ناظر محتوایی محمدباقر ذوالقدر، محمد جعفری؛ ویراستار ادبی محتوایی مریم حقانی منتظری.

مشخصات نشر: تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ)؛ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی،

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۳۰۴ ص.؛ مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، نمودار (رنگی).

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۲۲۵-۲۸-۹ | یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۰۴. | وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. قرارگاه رمضان | موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ - نبردها

موضوع: Campaigns -- Iran-Iraq War, 1980-1988 | موضوع: جنگ نامنظم -- عراق | Irregular warfare -- Iraq

موضوع: جنگ چریکی -- عراق | Guerrilla warfare -- Iraq

شناسه افزوده: ذوالقدر، محمدباقر، ۱۳۳۳ - جعفری، محمد، ۱۳۳۵

شناسه افزوده: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس. مدیریت گروه مطالعات و جغرافیای نظامی

شناسه افزوده: Islamic Revolution Iranian Revolutionary Guards

Holly Defense Research and Documentation Center.

رده بندی کنگرد: DSR 1606

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۳

شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۸۹۵۲۵

مرکز اسناد و
تحقیقات
دفاع مقدس

فصل اول

جغرافیای عراق؛ زمینهای جنگ عراق با ایران

فصل دوم

آشنایی با احزاب مبارز عراقی

فصل سوم

روند شکل گیری فرارگاه رمضان

فصل چهارم

آشنایی با ساختار فرارگاه رمضان

فصل پنجم

همکاری فرارگاه رمضان با سازمانها و دستگاهها

فصل ششم

عملکرد فرارگاه رمضان در سالهای ۱۳۶۲-۱۳۶۳

فصل هفتم

عملکرد فرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۵

فصل هشتم

عملکرد فرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۶

فصل نهم

عملکرد فرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۷

فصل دهم

جمع بندی عملکرد فرارگاه رمضان

خط مرزی		محور هجوم ایران	
جاده آسفالت		پاتک خودی	
جاده شوسه		عقب نشینی خودی	
جاده خاکی		محور هجوم عراق	
رودخانه		پاتک عراق	
کانال		عقب نشینی عراق	
نهر		یگان نظامی	
پل		یگان زرهی	
خاکریز		یگان پیاده	
راه آهن		یگان هوایرد	
پاسگاه خودی		یگان سوارزرهی	
پاسگاه دشمن		تیپ	
خط دفاعی ایران قبل از عملیات		لشکر	
خط دفاعی ایران پس از عملیات		سپاه	
خط دفاعی عراق قبل از عملیات		گردان	
خط دفاعی عراق پس از عملیات		گروهان	
میدان مین		خط حد لشکر	
آبگرفتگی		خط حد تیپ	
سنگرهای تجمعی			

در هر یک از علوم و فرهنگ‌های نوشتاری تعاریف نسبتاً واحدی از اطلس آمده است. در شاخه‌های مختلف علوم از ظرفیت‌های کاربردی اطلس برای بیان اطلاعات علمی و حتی تاریخی استفاده می‌شود، اما به دلیل وابستگی اطلس به علم جغرافیا و کاربرد آن در نقشه‌نگاری و تصویربرداری، از گذشته‌های دور جغرافی دانان پرچمدار تألیف و تدوین اطلس بوده‌اند. در علم جغرافیا، اطلس (Atlas) مجموعه‌ای از نقشه‌ها همراه با متن است که در آن پدیده‌های جغرافیایی توصیف می‌شوند. به اعتباری اطلس را می‌توان مادر چندرسانه‌ای امروز دانست. در اطلس با بهره‌گیری از نوشتار، نقشه، دیاگرام، جدول، تصاویر و حتی صدا، موضوعات گوناگونی در چارچوب علمی تبیین و تفسیر می‌شود.

ژئوپلیتیک، ژئواکونومیک، جغرافیای سیاسی، استراتژی و جغرافیای نظامی از جمله علوم هستند که در علم جغرافیا بررسی و کنکاش می‌شوند. با وجود درهم‌تنیدگی جغرافیا و نقشه، آشکار است این ظرفیت می‌تواند در خدمت دفاع مقدس و مردم ایران نیز قرار گیرد و از این طریق آثار ارزشمندی از تجارب هشت ساله جنگ تحمیلی برای امروز و فردای ایرانیان حاصل آید.

برای بهره‌مندی از این تجارب و گسترش فرهنگ مقاومت در برابر متجاوزان به ایران زمین، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس یکی از سیاست‌های خود را چاپ و نشر اطلس قرارگاه‌های دوران دفاع مقدس قرار داده است. در این راستا این اطلس به بررسی نقش و عملکرد قرارگاه رمضان و حماسه‌آفرینی رزمندگان و فرماندهان آن در دوران دفاع مقدس می‌پردازد.

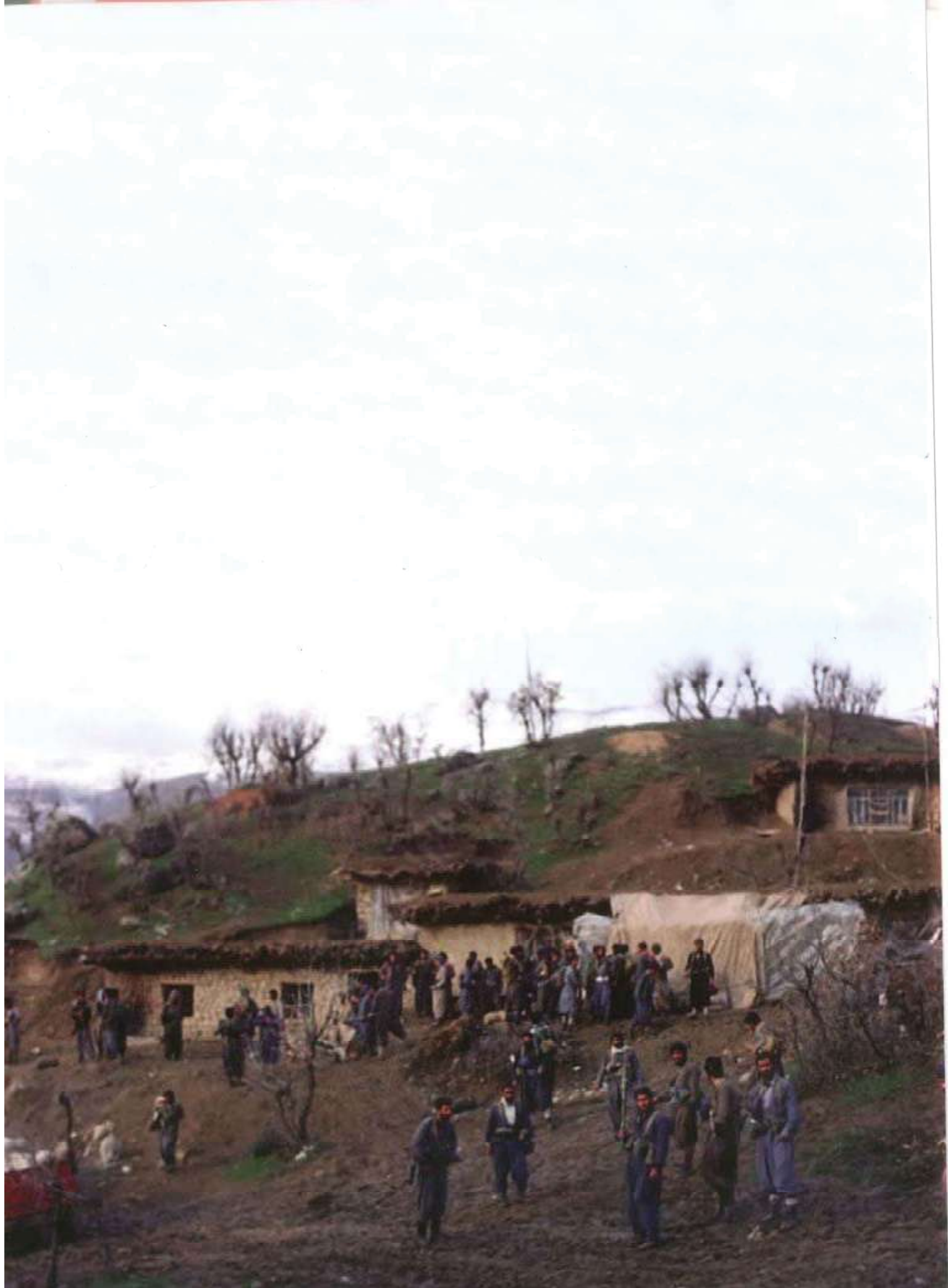
در پژوهش این اثر تلاش شده است با اتکا به اسناد و منابع دست اول موجود در مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس و همچنین منابع موجود در آرشیو اسنادی قرارگاه و مصاحبه با فرماندهان حاضر در صحنه، تاریخ وقایع به صورت مستند و متقن نوشته شود. البته نگارش عملکرد قرارگاهی با مأموریت‌های متنوع در یک بستر زمانی چندساله، ابعاد گسترده‌ای دارد که تدوین نهایی آن به‌ویژه در قالب یک اثر فشرده مثل اطلس، کاری دشوار است.

در پایان، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس قدردان زحمات نویسنده محترم سردار رضا صادقی و ناظر محترم این اثر سردار دکتر محمدباقر ذوالقدر و همه افرادی است که در زمینه بهبود کیفیت این اثر تلاش کردند. همچنین آماده دریافت مستندات افراد مطلع و صاحب‌نظر این حوزه برای غنی‌تر شدن مطالب این اثر در چاپ‌های بعدی می‌باشیم.

مرکز اسناد و

تحقیقات دفاع مقدس

۱۴۰۳

همچنین در فصل ششم به عملکرد قرارگاه رمضان در سال‌های ۱۳۶۳ و ۱۳۶۴ و در فصل هفتم به عملکرد این قرارگاه در سال ۱۳۶۵ اشاره شده است.

فصل هشتم عملکرد قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۶ را برای خواننده شرح می‌دهد.

در فصل نهم عملکرد قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۷ بررسی شده و فصل دهم به جمع‌بندی عملکرد قرارگاه رمضان در سال‌های ۱۳۶۳ تا ۱۳۶۷ اختصاص یافته است.

پیش از مطالعه اطلس قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، توجه به چند نکته اهمیت دارد:

۱. متن اطلس مبتنی بر اسناد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تهیه شده است و چنانچه امکان دسترسی به اسناد احزاب و گروه‌های مبارز عراقی وجود داشت، متن کامل‌تر می‌گردید.

۲. اسناد موجود در مخزن مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس درباره قرارگاه رمضان بی‌شمار است، اما محدودیت تعداد صفحات اطلس باعث شد از مناسب‌ترین اسناد استفاده شود.

۳. به دلیل آنکه اطلس قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، به دوره جنگ تحمیلی اختصاص دارد، از گزارش‌های مربوط به فعالیت‌های قرارگاه رمضان در سال‌های بعد اجتناب شده است.

۴. در این کتاب آمار آن دسته از عملیات‌هایی درج شده که گزارش آن به قرارگاه رمضان ارسال شده است. برخی آمار درباره همکاری احزاب با ارتش ایران نیز به متن اضافه شده است.

در پایان از اهتمام رئیس مرکز، دکتر علی محمد نائینی و ناظران محترم کتاب سرداران محمد باقر ذوالقدر و محمد جعفری کمال تشکر را دارم. همچنین از آقایان محمد جواد اکبریوربازگانی، اکبر رستمی مدیر گروه مطالعات و جغرافیای نظامی مرکز، سیدناصر کشاورز و خانم‌ها مریم حقانی و طاهره صادق پور تقدیر و تشکر می‌نمایم.

رضا صادقی

۱۴۰۳

هنگامی که انقلاب اسلامی ایران به پیروزی رسید، گروه‌هایی از مردم عراق به دلیل همجواری با ایران، وجود عتبات مقدسه، حوزه‌های علمیه و جمعیت بی‌شمار مسلمان، از اولین کشورهای بودند که در مسیر انقلاب اسلامی گام برداشتند و به روحانیت، احزاب و گروه‌های مبارز عراقی پیوستند تا با دیکتاتوری حاکم بر عراق مبارزه کنند.

آغاز جنگ تحمیلی عراق فرصت مناسبی بود تا احزاب و گروه‌های مبارز عراقی با نهادهای گوناگون در ایران، از جمله سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ارتباط برقرار کنند و از امکانات بیشتری برای آموزش، سازماندهی و تجهیز بهره‌مند شوند. در این میان، پیش از همه، پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق که پس از انعقاد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر در شهرهای ایران زندگی می‌کردند، از یک سو، فعالیت‌های سیاسی - نظامی خود را در ناحیه کرد نشین عراق توسعه بخشیدند و از سوی دیگر، در زمینه سرکوبی احزاب و گروه‌های تجزیه‌طلب کرد ایرانی با نیروهای نظامی و انتظامی همکاری کردند. پس از آن، احزابی همانند سازمان عمل اسلامی و حزب الدعوة الاسلامیه در این همکاری‌ها پیشقدم شدند.

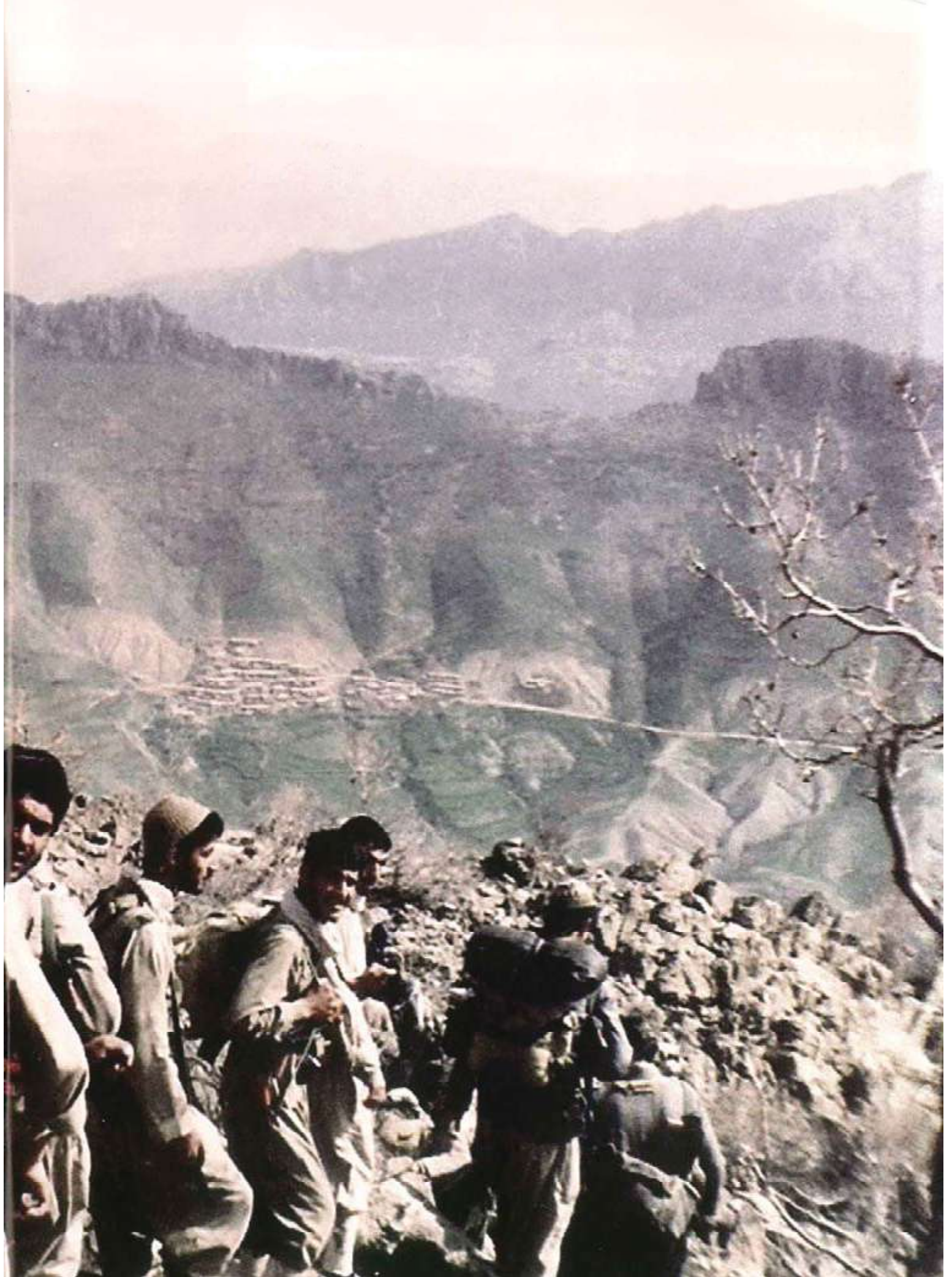
تأسیس قرارگاه رمضان در زیر مجموعه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سال ۱۳۶۳ که فرایندی چند مرحله‌ای را طی کرد، فصل نوینی در همکاری متقابل احزاب و گروه‌های مبارز عراقی با ایران گشود و سال به سال دامنه آن گسترش یافت تا اینکه جنگ تحمیلی به پایان رسید.

خواننده اطلس قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، در این کتاب با ده فصل آشنایی خواهد داشت:

در فصل اول جغرافیای عراق و زمینه‌های جنگ عراق با ایران مرور شده است.

عنوان فصل دوم آشنایی با احزاب مبارز عراقی است. در فصل سوم سیر شکل‌گیری قرارگاه رمضان بررسی شده است.

فصل چهارم به آشنایی با ساختار قرارگاه رمضان و فصل پنجم به همکاری سازمان‌ها و دستگاه‌های کشوری با قرارگاه رمضان اختصاص یافته است.

کتابخانه
همه‌چیزهای

فصل اول

جغرافیای عراق

زمینه‌های جنگ عراق با ایران

ایوان مداین یا طاق کسری از مهم‌ترین بناهای ساسانی در میان‌رودان

آشنایی با عراق

پیشینه تاریخی

سرزمین میان‌رودان (بین‌النهرین) تمدن و فرهنگ غنی و دیرینه‌ای دارد. سومر، آکد و آشور نخستین تمدن‌های باستانی این سرزمین بوده‌اند. در دوران پیش از اسلام، میان‌رودان جزئی از ایران و سپس محل خلافت امیرالمؤمنین علی^(ع) و مرکز حکومت عباسیان بود. از اواسط سده ۱۰ تا پایان سده ۱۳ ه.ش، نیز تحت سیطره امپراتوری عثمانی قرار گرفت. در جریان جنگ جهانی اول، نیروهای بریتانیا، عثمانی‌ها را شکست دادند و بغداد را در ۱۱ مارس ۱۹۱۷ م (۲۰ اسفند ۱۲۹۵ ه.ش) تسخیر کردند. سال بعد، قرارداد متارکه جنگ میان بریتانیایی‌ها و عثمانی‌ها امضا شد. سرزمین میان‌رودان در سال ۱۹۲۰ م (۱۲۹۹ ه.ش) با قیمومیت جامعه ملل و با عنوان "ایالت عراق" تحت کنترل بریتانیا درآمد. اشغالگران بریتانیایی، فیصل یکم از خاندان هاشمی را که فرانسوی‌ها او را از سوریه بیرون رانده بودند، به عنوان حاکم عراق برگزیدند. حکومت عراق از سال ۱۹۲۳ میلادی در قیمومیت بریتانیا بود تا اینکه در سال ۱۹۳۲ مستقل و حکومت آن پادشاهی شد. در سال ۱۹۵۸ م (۱۳۳۷ ه.ش) عبدالکریم قاسم با اجرای کودتایی، نظام سلطنتی را سرنگون و حکومت را بر پایه جمهوریت بنا کرد. ۱۰ سال بعد با روی کار آمدن بعثی‌ها، حکومت این کشور به جمهوری دموکراتیک خلق عراق تغییر نام داد. یک سال پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران نیز صدام حسین به قدرت رسید و در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹، هشت سال جنگ را به ایران تحمیل کرد.

جغرافیای خلافت عباسی

وقایع مهم در سرزمین میان‌رودان از ابتدای خلافت اسلامی
تا تأسیس کشور عراق

جغرافیای طبیعی

جمهوری عراق در جنوب غربی قاره آسیا قرار گرفته و پایتخت آن بغداد است. این کشور از شرق با ایران، از شمال با ترکیه، از غرب با سوریه و اردن و از جنوب با عربستان سعودی و کویت همسایه است. عراق در جنوب شرقی، مرز آبی محدودی به عرض ۴۵ کیلومتر با خلیج فارس دارد که تنها راه دستیابی این کشور به آب‌های آزاد است. دو رود مشهور دجله و فرات از شمال به جنوب این کشور جریان دارند. این دو رود، پس از رسیدن به یکدیگر در القرنه، در مرز ایران به رود کارون می‌پیوندند و اروندرود را تشکیل می‌دهند که تا خلیج فارس ادامه دارد.

وسعت عراق ۴۳۴،۹۲۴ کیلومترمربع است. بخش عمده این سرزمین، پست، هموار و گرمسیری می‌باشد. غرب عراق نیز کویری است و در شرق آن هم جلگه‌های حاصلخیز قرار دارد. بخشی از کردستان عراق، کوهستانی و سردسیر است. ارتفاعات عراق بیشتر در این ناحیه واقع شده‌اند. بلندترین قله عراق ۳۹۰۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد. طول مرزهای عراق با کشورهای همسایه ۳،۶۳۱ کیلومتر است. مرز عراق با ایران نیز ۱،۶۰۹ کیلومتر می‌باشد که ۱،۵۲۵ کیلومتر آن خاکی و ۸۴ کیلومتر آن آبی است.

عراق به دلیل موقعیت جغرافیایی‌اش، سه نوع آب‌وهوا دارد. آب‌وهوای منطقه شمالی آن کوهستانی و سرد و یُبرُرف است. منطقه شرق و جنوب شرقی آن نیز جلگه‌ای است و آب‌وهوایی معتدل دارد. منطقه غربی هم که "بادیه‌الشم" نامیده می‌شود، خشک و بی‌آب‌وعلف است.

سال قمری	واقعه
۳۵	قرارگرفتن کوفه به عنوان مرکز خلافت امیرالمؤمنین علی ^ع
۳۶	آغاز جنگ جمل
۳۷	آغاز جنگ صفین
۳۸	آغاز جنگ نهروان
۴۰	شهادت امام علی ^ع در محراب مسجد کوفه
۴۱	صلح امام حسین ^ع
۶۱	شهادت امام حسین ^ع و یارانش در کربلا
۶۵	قیام توأب
۶۶	آغاز قیام مختار در کوفه
۱۷۰	بنای عمارتی به دست هارون الرشید روی قبر امام علی ^ع
۱۸۳	شهادت امام کاظم ^ع
۲۲۰	شهادت امام جواد ^ع در بغداد
۲۳۶	تخریب مزار ائمه نجف و کربلا به دستور متوکل عباسی
۲۵۲	شهادت امام هادی ^ع در سامرا
۲۵۵	ولادت امام زمان ^ع در سامرا
۲۶۰	شهادت امام حسن عسکری ^ع در سامرا
۴۴۷	به آتش کشیدن کتابخانه دارالعلم در بغداد
۶۵۶	سقوط بغداد پس از حمله هلاکوخان و پایان خلافت ۵۰۸ ساله خلفای عباسی
۱۲۱۶	حمله وهابی‌ها به کربلا
۱۳۳۳	فتوای سیدمهدی حیدری به جهاد با اشغالگران بریتانیایی
۱۳۳۸	فتوای محمدتقی شیرازی به مخالفت با امارت و سلطنت غیرمسلمانان در عراق
۱۳۳۹	اعلام استقلال عراق و تشکیل نظام سلطنتی

جغرافیای انسانی

جمعیت عراق هنگام تجاوز به ایران در سال ۱۳۵۹ برابر با ۱۳,۳۵۶,۶۵۳ نفر بود که ۶۸ درصد آن عرب، ۱۸ درصد کرد، ۳ درصد ایرانی، ۳ درصد آشوری، ۵ درصد ترک و ترکمن، ۲ درصد یهودی و ۱ درصد هم از سایر اقوام بودند. همچنین حدود ۶۰ درصد مردم عراق شیعه، ۲۵ درصد اهل سنت، ۵ درصد مسیحی و درصد ناچیزی هم از بیروان سایر ادیان بودند. شهر بغداد پایتخت عراق در مرکز کشور و در ساحل رود دجله قرار دارد. شهرهای بزرگ دیگر شامل کرکوک، اربیل و موصل در شمال، سامرا، کاظمین، نجف و کربلا در مرکز و العماره، ناصریه و بصره در جنوب عراق قرار گرفته‌اند. کردها در نواحی شمال و شمال شرقی عراق زندگی می‌کنند و از لحاظ فرهنگ، زبان و طرز پوشش با عرب‌ها متفاوت هستند. اعراب نیز در نواحی مرکزی و جنوبی

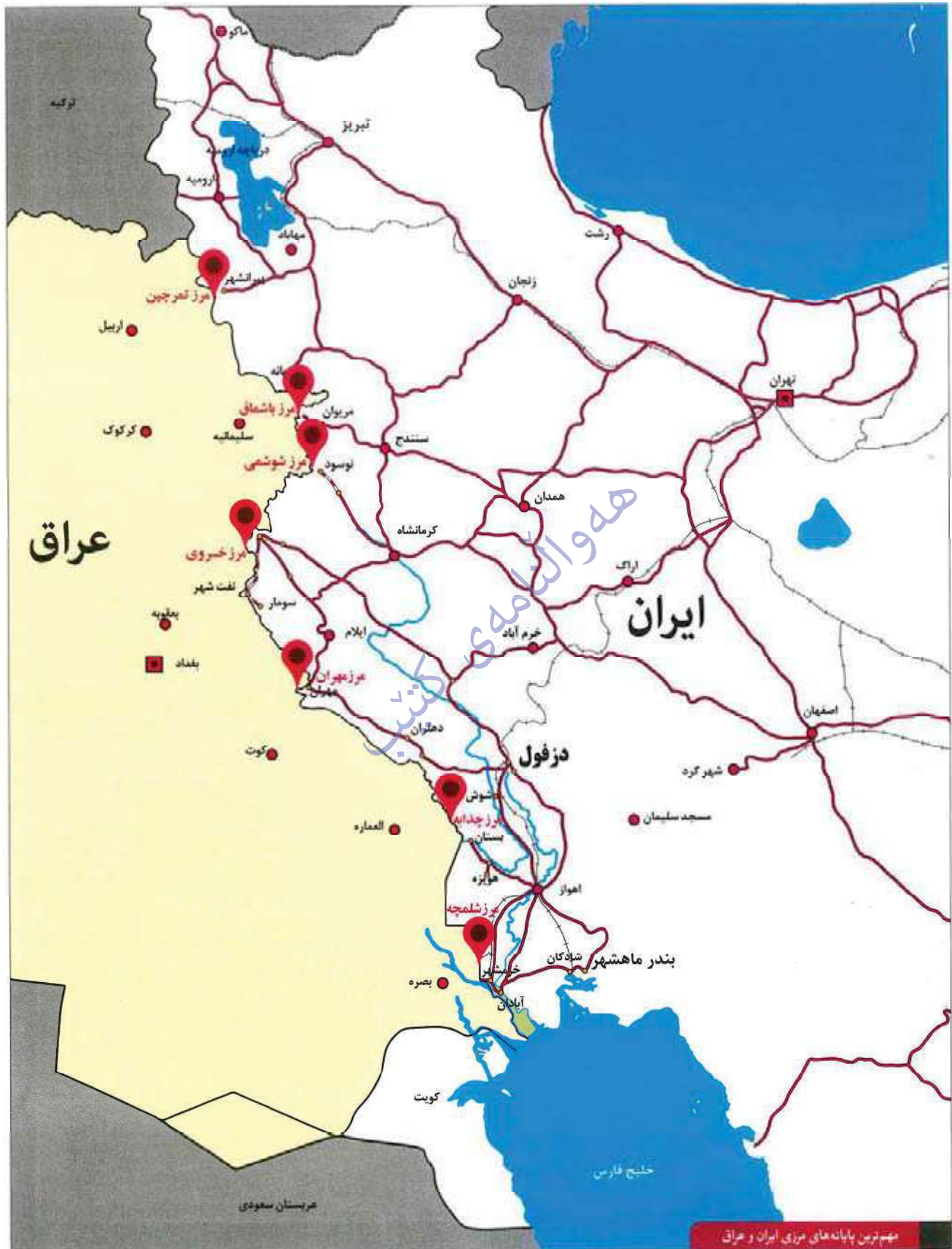
عراق ساکن هستند. عربی و کردی زبان اکثر ساکنان عراق است. در زمان وقوع جنگ، بین ۶۰ تا ۷۰ درصد مردم عراق باسواد بودند.

کردهای ساکن در مناطق جنوبی کردستان عراق شیعه‌مذهب هستند که حدود ۱۵ درصد جمعیت کردستان عراق را تشکیل می‌دادند. کردهای منطقه شمالی کردستان عراق هم از اهل سنت و بیشترشان شافعی مذهب هستند. مردم مناطق شمالی کردستان عراق با زبان کردی و به دو لهجه "سورانی" و "بادینانی" و مردم مناطق جنوبی بالهجه "فیلی" یا "لری" صحبت می‌کنند.

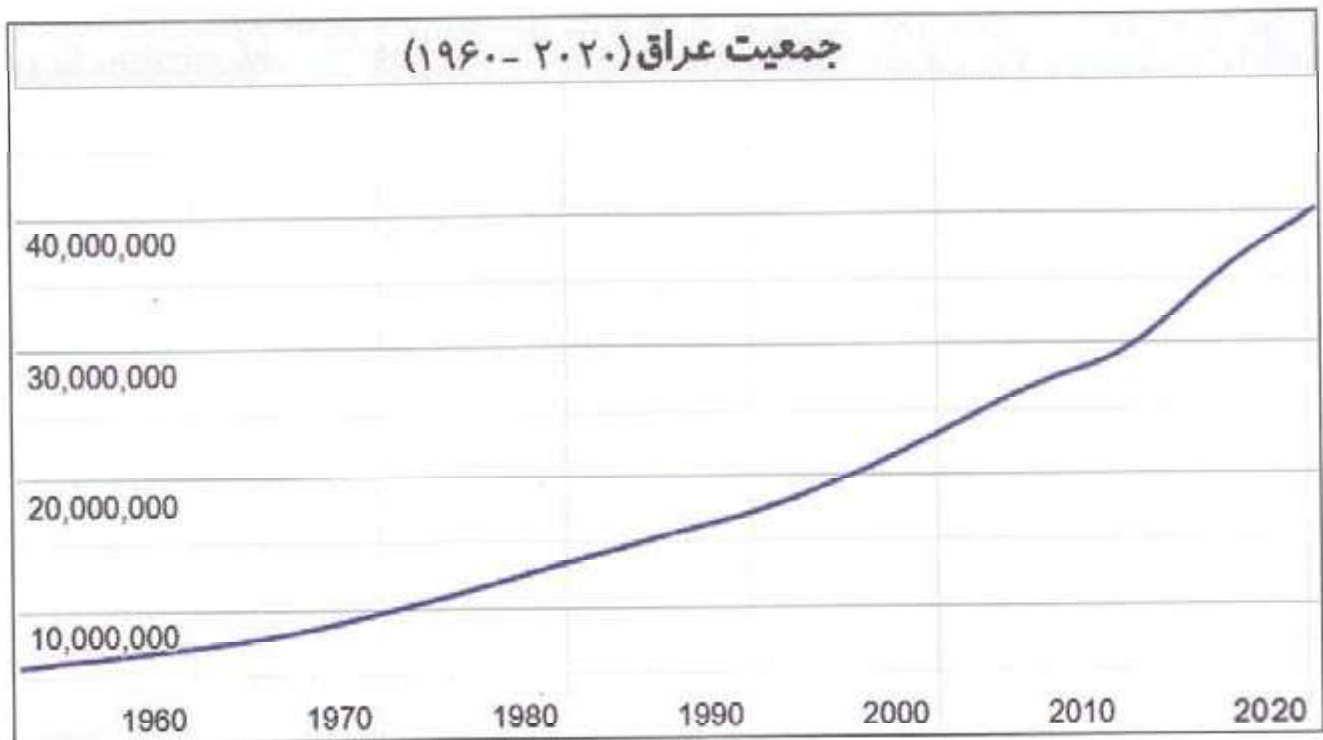
جمعیت این کشور در همه نواحی به‌طوریکسان توزیع نشده است؛ طوری‌که در نواحی مرکزی و جنوب شرقی عراق جمعیت متراکمی اسکان دارند اما در نواحی غربی و جنوب غربی، تراکم جمعیت بسیار اندک است.

همچنین وجود فرهنگ‌ها، قومیت‌ها، نژادها و مذاهب گوناگون موجب شده، انسجام ملی عراق دستخوش آسیب‌های فراوانی باشد و دولت مرکزی، با چالش‌های متعددی برای ایجاد وحدت در کشور مواجه گردد.

مهم‌ترین راه‌های ارتباطی عراق به ایران از شمال به جنوب	
عراق	ایران
رواندوز - حاج عمران	پیرانشهر
سلیمانیه - پنجوین	مریوان
سلیمانیه - حلبچه	نوسود
خانقین - منظره	خسروی - قصرشیرین
کوت - بدره	مهران
العماره - شیب	چذابه - بستان
بصره - تنومه	شلمچه - خرمشهر

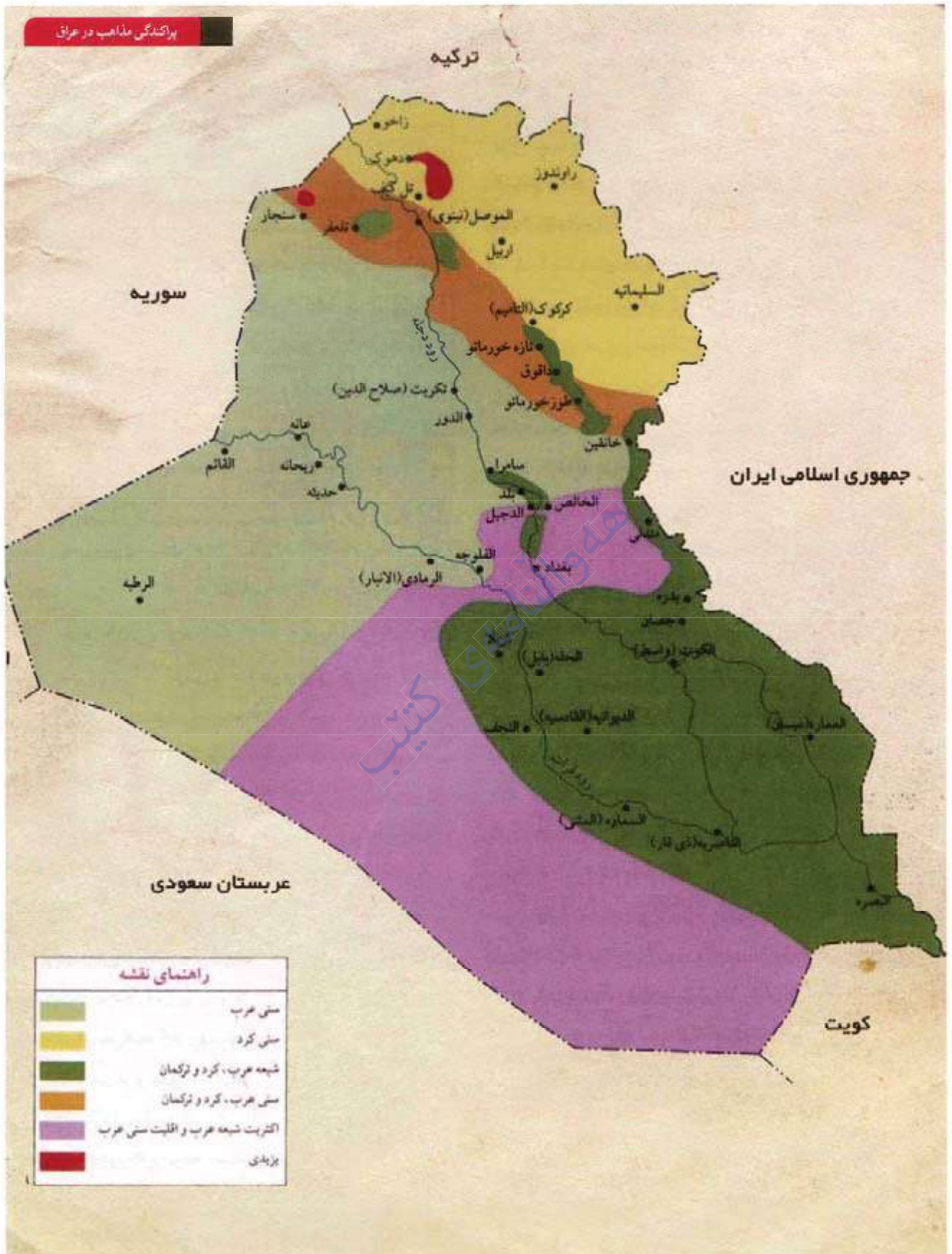
مهمترین پایانه‌های مرزی ایران و عراق

جدول رشد جمعیت عراق از سال ۱۹۶۰ تا ۲۰۰۰ میلادی

سال (میلادی)	جمعیت	تراکم بر حسب کیلومتر مربع	نرخ رشد
۱۹۶۰	۷,۲۸۹,۷۶۱	۱۶,۶۲	٪۲,۳۱
۱۹۶۵	۸,۳۷۵,۷۹۳	۱۹,۱۱	٪۲,۸۲
۱۹۷۰	۹,۹۱۷,۹۸۳	۲۲,۶۲	٪۳,۲۲
۱۹۷۵	۱۱,۶۸۴,۵۸۹	۲۶,۶۶	٪۳,۳۳
۱۹۸۰	۱۳,۶۵۳,۳۵۶	۳۱,۱۵	٪۳,۱۶
۱۹۸۵	۱۵,۵۷۶,۳۹۵	۳۵,۵۴	٪۲,۶۷
۱۹۹۰	۱۷,۴۶۹,۰۰۰	۳۹,۸۵	٪۲,۳۲
۱۹۹۵	۲۰,۲۰۸,۳۸۷	۴۶,۱۰	٪۲,۹۶
۲۰۰۰	۲۳,۵۶۵,۴۱۳	۵۳,۷۶	٪۳,۱۲

جغرافیای نظامی

از زمانی که حزب بعث با کودتا در کشور عراق به قدرت دست یافت، دولتمردان این کشور درصدد تقویت و توسعه توان نیروهای مسلح برآمدند و بر کمیت و کیفیت نیروهای ارتش افزودند. همچنین امضای پیمان دوستی ۱۵ ساله با شوروی در سال ۱۹۷۲ م (۱۳۵۱ ش.ه) موجب شد عراق در اردوگاه شرق قرار گیرد و عمده نیازهای تسلیحاتی و مستشاری‌اش را از این کشور تأمین کند.

فرماندهی نیروهای مسلح عراق به منظور هماهنگی با دکترین شوروی، راهبرد زمین‌پایه را برای ارتش این کشور انتخاب کرد که بر تقویت نیروی زمینی متکی بود. یگان‌های زرهی و مکانیزه قدرت اصلی نیروی زمینی را تشکیل می‌دادند که با آتش برحجم توپخانه، پشتیبانی می‌شدند. هنگام حمله سراسری عراق به ایران، ارتش این کشور ۱۲ لشکر، ۵ تیپ مستقل، ۲۰ تیپ گارد مرزی، ۱۰ تیپ آموزشی، ۵۴۵۰ دستگاه تانک و نفربر، ۱۵۰۰ قبضه توپ، ۲۵۰ فروند هواپیمای جنگی و ۳۳۰ فروند انواع بالگرد در اختیار داشت.

علاوه بر این، استعداد و آرایش سه سپاه تحت امر نیروی زمینی ارتش عراق در مرزهای ایران، به این شرح بود: سپاه یکم: از کوه دالان‌پر داغ در نقطه مشترک مرز سه کشور ایران، ترکیه و عراق تا باویسی در ۲۰ کیلومتری شمال قصرشیرین، خط حد سپاه یکم بود که بخشی از مرزهای دو استان آذربایجان غربی و کرمانشاه و سرتاسر مرز استان کردستان در محدوده سرزمینی آن قرار داشت. دو لشکر ۷ پیاده کوهستانی و ۱۱ پیاده

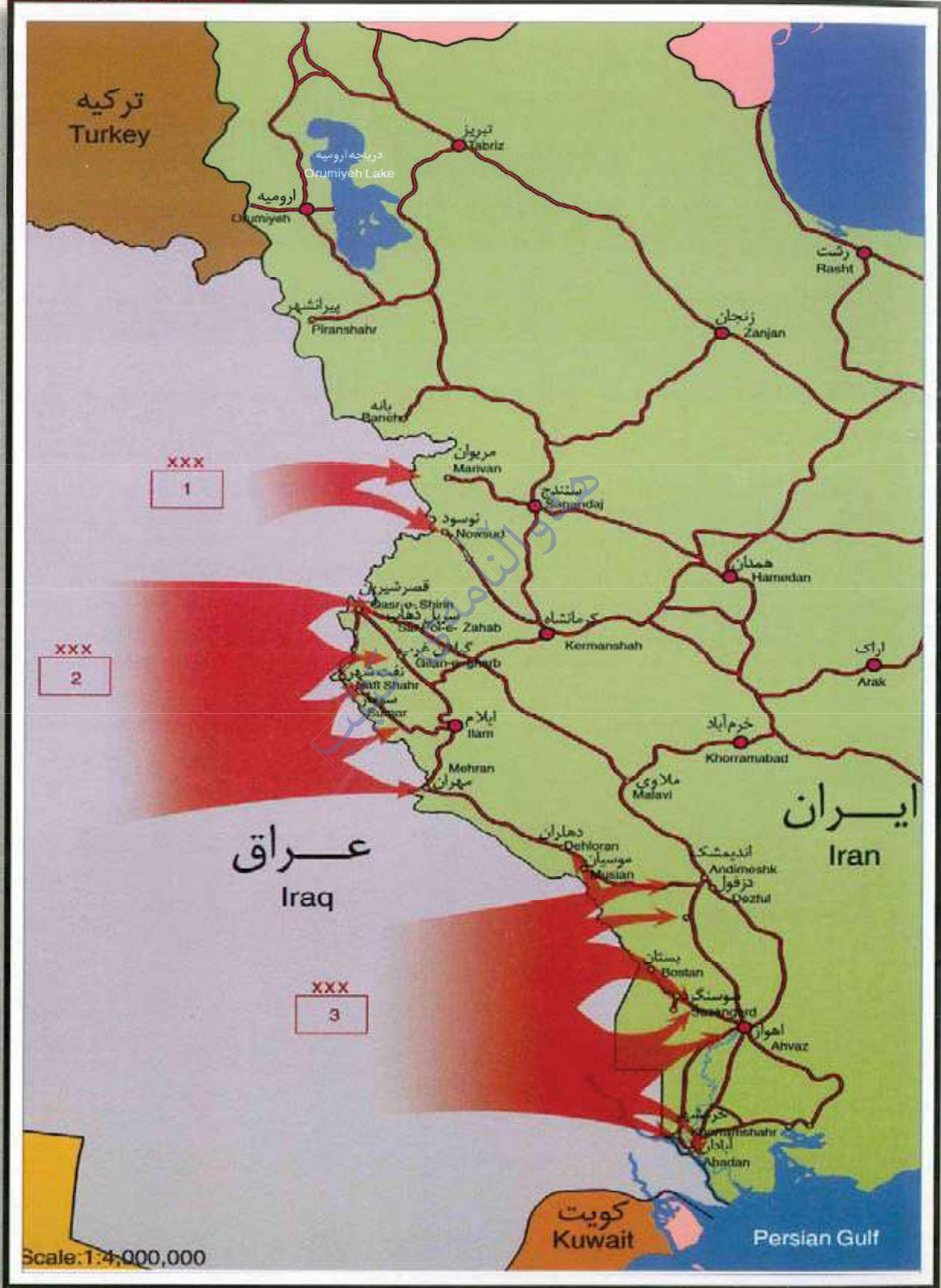
(به غیر از تیپ ۴۹ پیاده) و چند تیپ احتیاط و گارد مرزی در سازمان رزم این سپاه بودند. سپاه یکم مأموریت داشت ضمن برقراری امنیت در ناحیه کردنشین عراق، از احزاب و گروه‌های تجزیه‌طلب کرد ایرانی پشتیبانی کند تا مناطق کردنشین ایران ناامن شود.

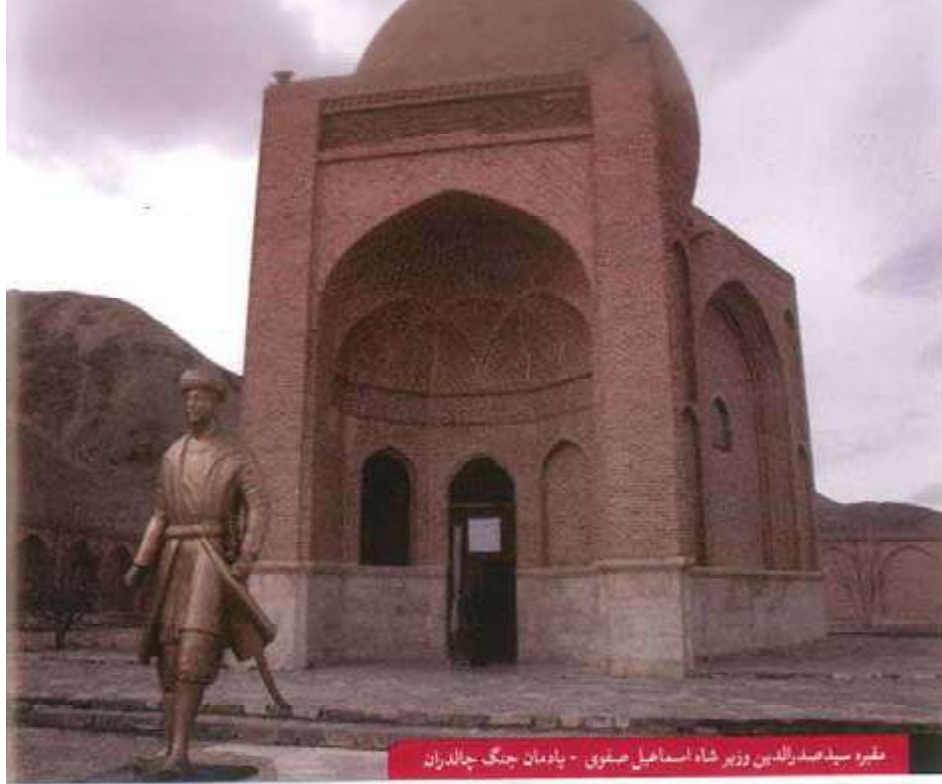
سه قرارگاه فرعی نصر، فتح و ظفر تحت امر قرارگاه رمضان، در خط حد سرزمینی سپاه یکم ارتش عراق فعالیت می‌کردند و عملیات‌هایی با تلاش این قرارگاه‌ها و احزاب و گروه‌های متحد، علیه یگان‌ها، واحدها، پایگاه‌ها، نیروها و تجهیزات این سپاه انجام شد.

سپاه دوم: از باویسی تا چنگوله واقع در جنوب شرقی مهران (به طول حدود ۴۰۰ کیلومتر) محدوده گسترش سپاه دوم بود و شامل بخش‌هایی از مرزهای دو استان ایلام و کرمانشاه می‌شد. لشکرهای ۶ و ۱۲ زرهی و لشکرهای ۲، ۴ و ۸ پیاده در سازمان رزم این سپاه بودند.

سپاه سوم: خط حد سرزمینی سپاه سوم به طول ۲۸۵ کیلومتر از چنگوله آغاز می‌شد، تا دهانه فاو ادامه داشت و بخشی از مرز استان ایلام و سرتاسر مرز استان خوزستان را در بر می‌گرفت. سه لشکر ۳، ۹ و ۱۰ زرهی، دو لشکر ۱ و ۵ مکانیزه و چند تیپ مستقل نیروی مخصوص، احتیاط و گارد مرزی در سازمان رزم سپاه سوم بودند. قرارگاه فجر که یکی از قرارگاه‌های فرعی قرارگاه رمضان به شمار می‌رفت، در محدوده سرزمینی سپاه دوم و سوم فعالیت می‌کرد.

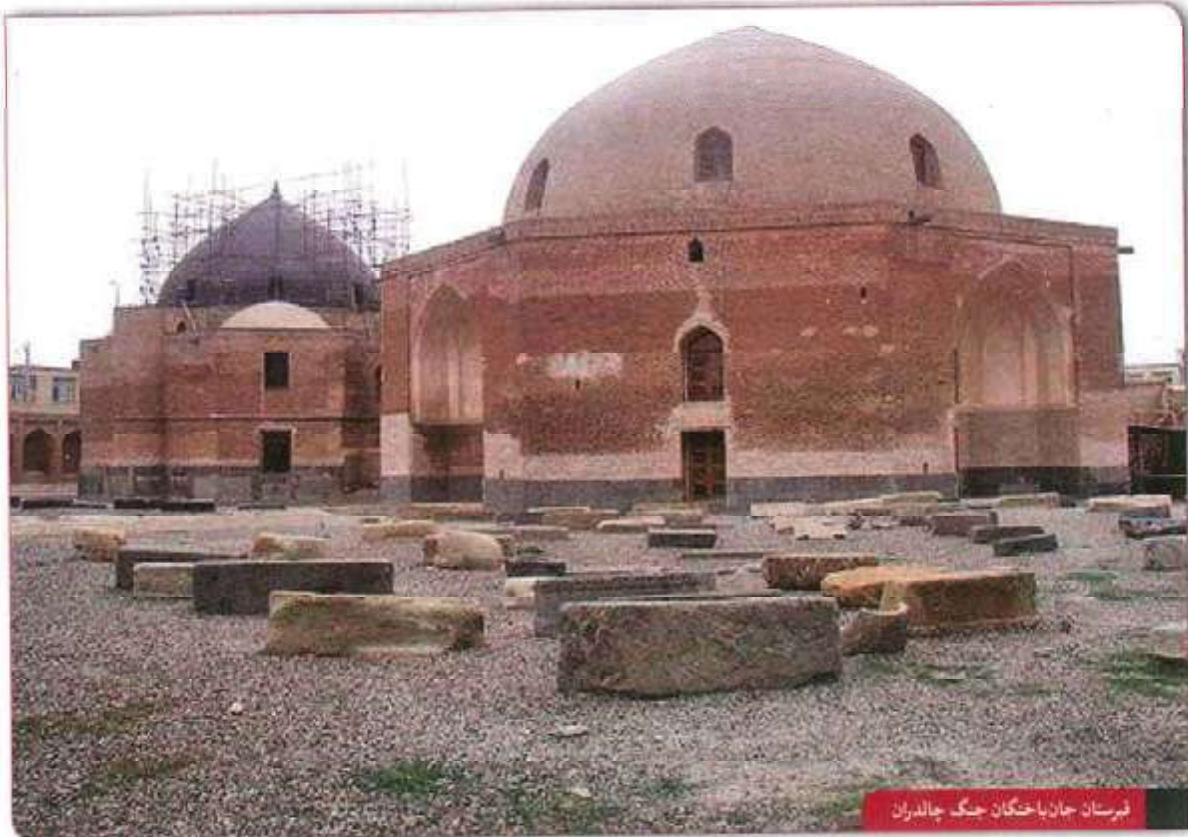

مقبره سید صدرالدین وزیر شاه اسماعیل صفوی - یادمان جنگ چالدران

زمینه‌های جنگ عراق با ایران

مناسبات تاریخی ایران و عثمانی

از جنگ چالدران در سال ۸۹۳ ه.ش تا پایان دوره عثمانیان یعنی حدود بیش از چهار قرن، علاوه بر درگیری‌های کوچک و محدود مرزی، جنگ‌های گسترده‌ای میان دو کشور ایران و عثمانی به وقوع پیوست که در بیشتر این جنگ‌ها، عثمانیان آغازکننده بودند و دولت‌های ایران یا از سرزمین خود دفاع می‌کردند یا اگر آغازگر جنگ بودند، هدفشان بازپس‌گیری سرزمین‌های اشغالی در جنگ‌های گذشته بود.

قبرستان جان باختگان جنگ چالدران

مهم‌ترین جنگ‌های ایران و عثمانی

سال آغاز جنگ (خورشیدی)	آغازگر	نتیجه جنگ	نام قرارداد
۸۹۳	شاه اسماعیل صفوی	موفقیت ایران در تصرف کردستان، دیار بکر و عتبات عالیات در جنگ چالدران و تصرف تبریز به دست سلطان سلیم	-
۹۱۴	سلطان سلیمان عثمانی	توافق در زمینه حاکمیت ایران بر گرجستان شرقی، ارمنستان، اردهان و آذربایجان و حاکمیت عثمانیان بر گرجستان غربی، کردستان غربی و میان‌رودان پس از ۲۰ سال جنگ	عهدنامه آماسیه
۹۶۹	دولت عثمانی	تصرف قفقاز، گرجستان، ارمنستان، آذربایجان، کردستان، تبریز و همدان	عهدنامه نخست استانبول
۹۸۲	شاه عباس اول	بازپس‌گیری اراضی اشغالی از جمله قفقاز، گرجستان، ارمنستان، آذربایجان، کردستان، تبریز، همدان، بغداد، موصل، کرپلا و نجف	عهدنامه دوم استانبول
۹۹۵	سلطان احمد یکم	تسخیر نخجوان در نبرد گرگجه	-
۹۹۷	سلطان عثمان دوم	نقض عهدنامه دوم استانبول و ناکامی در حمله به ایران	قرارداد صلح سراب
۱۰۰۲	شاه عباس اول	فتح بغداد و بازپس‌گیری آن از عثمانیان پس از ۹۰ سال	-
۱۰۱۴	سلطان مراد چهارم	تصرف ایران	-
۱۰۱۷	سلطان مراد چهارم	تصرف بغداد	قرارداد صلح زهاب
۱۱۰۲	شاه طهماسب دوم	پذیرش حاکمیت عثمانی‌ها بر قفقاز، آذربایجان، کردستان، کرمانشاه، تبریز و همدان	عهدنامه احمد پاشا
۱۱۱۴	لطیف خان سردار نادرشاه	حمله با ناوگان تازه‌تأسیس دریایی به بصره و شکست از ناوگان دریایی دو حکومت متحد عثمانی و انگلیس	-
۱۱۱۵	نادر شاه افشار	بازپس‌گیری قفقاز و میان‌رودان	معاهده استانبول
۱۱۲۵	دولت عثمانی	تصرف ارمنستان و گرجستان و ناکامی نادرشاه در رویارویی با عثمانیان	قرارداد صلح کردن
۱۲۰۰	عباس میرزا سردار فتحعلی‌شاه	تصرف سلیمانیه و دیار بکر و محاصره بغداد در پی بدرفتاری مأموران عثمانی با زوار ایرانی	قرارداد اول ارزوم
۱۲۱۶	علیرضا پاشا حاکم بغداد	تصرف خرمشهر و قتل عام مردم، تصرف جزیره آبادان	قرارداد دوم ارزوم

در این چهار قرن، عهدنامه‌هایی میان دو دولت ایران و عثمانی امضا شد که اولین آن عهدنامه آماسیه در سال ۹۳۴ ه.ش و آخرین آن، پروتکل اسلامبول در سال ۱۲۹۲ بود. انعقاد این تعداد عهدنامه، از عمق اختلاف‌های دو دولت در طول این مدت حکایت می‌کند.

مهم‌ترین قراردادهای رفع اختلاف میان ایران و عثمانی			
سال (خورشیدی)	دوره	نام قرارداد	نتیجه
۹۳۴	صفویه	عهدنامه آماسیه	واگذار کردن ایالت‌های آذربایجان، ارمنستان و گرجستان شرقی به ایران و گرجستان غربی و کردستان غربی و میان‌رودان به عثمانی
۹۶۹	صفویه	عهدنامه نخست استانبول	واگذاری بخشی از اراضی ایران به عثمانی و متارکه جنگ
۹۹۲	صفویه	عهدنامه دوم استانبول	باقی‌ماندن شهرهای بغداد، موصل، کربلا و نجف برای ایران
۹۹۷	صفویه	قرارداد صلح سراب	تصریح بر اجرای مفاد قرارداد استانبول
۱۰۱۸	صفویه	قرارداد صلح زهاب	واگذار کردن سرزمین میان‌رودان به عثمانی برای همیشه
۱۱۱۱	صفویه	قرارداد احمدپاشا	امضای توافقنامه میان نمایندگان شاه طهماسب دوم و سلطان عثمانی و مخالفت نادرشاه با آن
۱۱۲۵	افشاریه	قرارداد صلح کردان	توافق بر اجرای مفاد قرارداد زهاب و درنهایت ابطال آن به دلیل قتل نادرشاه
۱۲۰۲	قاجاریه	قرارداد اول ارزروم	تأکید بر اجرای مفاد قرارداد کردان
۱۲۲۶	قاجاریه	قرارداد دوم ارزروم	بازگشت خرمشهر و جزیره آبادان به ایران و صرف نظر کردن ایران از ادعای ولایت بر سلیمانیه در پی ۲ سال مذاکره
۱۲۹۰	قاجاریه	پروتکل تهران	تشکیل کمیسیون مرکب از نمایندگان ایران، عثمانی، انگلیس و روسیه برای تعیین خطوط مرزی
۱۲۹۲	قاجاریه	پروتکل اسلامبول	تعیین خط مرزی میان ایران و عثمانی از سوی کمیسیون تعیین خطوط مرزی، علامت‌گذاری مرزی با احداث ۲۲۷ ستون میان دو کشور در سال ۱۲۹۳، واگذار کردن اروندرود به دولت عثمانی

مناسبات تاریخی ایران و عراق

کرد و درنهایت با اعمال نفوذ انگلستان عهدنامه ۱۳۱۶ میان

دو کشور امضا شد.

با کودتای نظامی ژنرال عبدالکریم قاسم در سال ۱۳۳۷، اختلافات عراق با ایران بیشتر شد. کودتای حزب بعث در سال ۱۳۴۷ نیز بحران را تشدید کرد. در پی گسترش دامنه اختلافات دو کشور، ایران به ناچار در فروردین ۱۳۴۸ عهدنامه ۱۳۱۶ را ملغی اعلام کرد. دولت عراق هم در ۹ دی ماه ۱۳۵۰ اموال حدود ۵۰ هزار ایرانی را مصادره و آنها را از این کشور اخراج کرد. برخی از این افراد تا چند نسل در عراق زندگی کرده بودند. حکام بعثی در طول حاکمیت خود، ایران را دشمن شماره یک خود می‌دانستند و سیاست ضدایرانی داشتند.

با پایان جنگ جهانی اول، امپراتوری عثمانی تجزیه شد و از به هم پیوستن سه استان بغداد، موصل و بصره، کشور عراق تأسیس شد. این کشور تحت حمایت انگلستان بود ولی بعد از مبارزات استقلال طلبانه مردم به رهبری علما، دولت بریتانیا در سال ۱۳۰۰ ه. ش. رضایت داد عراق به طور مستقل اداره شود. بدین ترتیب، ملک فیصل به کمک انگلستان، پادشاه عراق شد.

در سال ۱۳۱۵ اولین مناقشه مرزی عراق با ایران آغاز شد و مرزبانان عراقی به مرزبانان ایرانی در اروندرود تیراندازی کردند. در پی این واقعه، دولت ایران به سازمان ملل شکایت

اندام رژیم بعث به استخراج ایران از ملیم عراق

از سال ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۳ میان عراق و ایران ۱۲ درگیری مرزی پراکنده روی داد. مهم‌ترین آن مربوط به ۲۱ بهمن ۱۳۵۲ بود که یگان ویژه عراق به پاسگاه‌های مرزی ژاندارمری ایران حمله کرد و ۴۰ ژاندارم را کشت. یک گروهان ارتش عراق نیز به کارگران ایرانی که مشغول ساخت سد کنجانچم بودند حمله و تپه ۳۴۳ مشرف به آن منطقه را تصرف کرد. روز بعد، ژاندارمری ایران به نیروهای عراقی مستقر در تپه ۳۴۳ حمله کرد و با کشتن و مجروح کردن ۲۰ سرباز عراقی، تپه را پس گرفت.

به دنبال این درگیری‌ها، دولت عراق به شورای امنیت سازمان ملل شکایت کرد. شورای امنیت پس از بررسی گزارش نماینده دبیرکل، قطعنامه ۳۴۸ را صادر کرد که در آن به این موارد تصریح شده بود:

۱. رعایت اکید قرارداد آتش‌بس ۷ مارس ۱۹۷۴ [۱۶ اسفند ۱۳۵۲].
۲. عقب‌نشینی سریع و هم‌زمان نیروهای دو کشور از نواحی مرزی.
۳. اجتناب از به‌کار بستن هر نوع اعمال خصمانه علیه یکدیگر.

۴. ازسرگیری مذاکرات دو کشور بدون هیچ‌گونه قید و شرط، به منظور حل همه مسائل دو جانبه.»

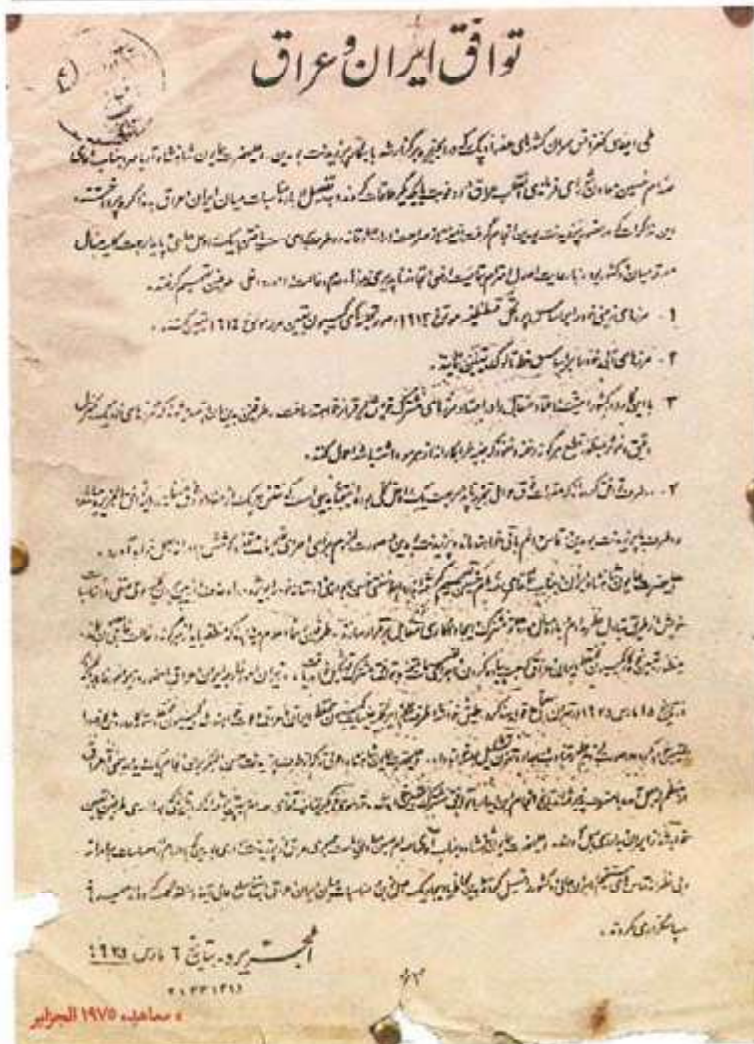
در سال ۱۹۷۵ (اسفند ۱۳۵۳) اجلاس سالانه سران اوپک در الجزایر برگزار شد و هواری بومدین رئیس‌جمهور این کشور برای حل اختلاف‌های دو کشور ایران و عراق میانجیگری کرد. سرانجام در پی مذاکرات محمدرضا پهلوی و صدام معاون رئیس‌جمهور عراق، میان دو کشور توافق حاصل شد.

جنگ‌های عراق با ایران			
سال	آغازگر	نتیجه جنگ	نام قرارداد
۱۳۵۲	ارتش عراق	صدور قطعنامه ۳۴۸ شورای امنیت سازمان ملل و تأکید بر برقراری آتش‌بس به منظور ازسرگیری مذاکرات دو کشور و حل مشکلات	قرارداد الجزایر
۱۳۵۹	ارتش عراق	صدور قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل و موافقت دو کشور با آن، پذیرش مفاد قرارداد الجزایر از سوی دولت عراق	تأکید بر اجرای مفاد قرارداد الجزایر

قراردادهای رفع اختلاف میان ایران و عراق			
سال	دوره	قرارداد	نتیجه
۱۳۱۶	پهلوی	-	تأیید پروتکل اسلامبول و تعیین حدود مرزی میان دو کشور در اروندرود با استفاده از خط تالوک
۱۳۱۶	پهلوی	پیمان سعدآباد	عدم تعرض کشورهای ایران، عراق، ترکیه و افغانستان به یکدیگر
۱۳۵۳	پهلوی	قرارداد الجزایر	تعمین خطوط مرزی بر اساس پروتکل اسلامبول و صورت جلسات سال ۱۲۹۳، استفاده از خط تالوک برای تعیین مرزهای آبی دو کشور
۱۳۶۷	جمهوری اسلامی	پذیرش دوباره قرارداد الجزایر از سوی عراق	تعمین خطوط مرزی بر اساس پروتکل اسلامبول و صورت جلسات سال ۱۲۹۳، استفاده از خط تالوک برای تعیین مرزهای آبی دو کشور

به منظور تنظیم اسناد توافقات انجام شده، چند ملاقات میان وزرای خارجه ایران، عراق و الجزایر انجام گرفت و در تیرماه ۱۳۵۴، عهدنامه مرزی ۱۹۷۵ شامل سه پروتکل و یک الحاقیه، میان وزرای خارجه دو کشور امضا شد و به تصویب مجالس قانون گذاری دو کشور رسید. همه اسناد یادشده در دبیرخانه سازمان ملل به شماره های ۱۴۹۰۳ تا ۱۴۹۰۷ و با عنوان معاهده های ایران و عراق به ثبت رسیده است.

عهدنامه ۱۹۷۵ و پروتکل ها و ضامن آن، فنی ترین، دقیق ترین، حقوقی ترین و کامل ترین معاهده مرزی است که تاکنون میان دو کشور ایران و عراق به امضا رسیده است. با امضای این قرارداد، ایران ۱۸ پاسگاه مرزی خود را به عراق واگذار کرد و عراق هم ۱۱ پاسگاه مرزی اش را به ایران داد. همچنین ۵۳۲ میله مرزی تا سال ۱۳۵۷ از مرز دالانپر داغ در شمال تا نهر ختین در جنوب میان دو کشور نصب شد.

برائز خرابکاری:

دو انفجار در دو نقطه مختلف یک لوله نفت رخ داد

اهواز - خبرنگار جمهوری اسلامی - شنبه شب گذشته در یک لوله حامل نفت خام در دو نقطه و در دورمان مختلف، در استان خوزستان دو انفجار روی داد. این لوله که دوازده ایچی و نفت خام را از اهواز به پالایشگاه آبادان میبرد در ساعت ۲۰ و ۲۲ دقیقه پریش در فاصله ۵۵ و ۱۵ کیلومتری راه اهواز به در حویس سرانجام خرابکاری و مواد مسفحره «بی ای - سی» مسفر شد. در پی انفجاری که در ساعت ۲۰ رخ داد مأمورین آتش نشانی به محل اعزام و شروع به اطفاء حریق نمودند، ولی بیش از ۲/۵ ساعت از فعالیت مأموران نگذشته بود که انفجاری بسز در فاصله ۱۰ کیلومتری محل انفجار اول رخ داد!! و یک گروه مأمور دیگر نیز به آن محل شتافت. حریق ناشی از این دو انفجار در ساعت هفت صبح و ظهر دیروز مهار و خاموش شد.

تنش عراق با ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، درحالی که دولت ایران درگیر رفع مشکلات داخلی برای استقرار نظام جدید بود، رژیم عراق از فرصت خلأ قدرت در این کشور استفاده کرد و تجاوزهای هوایی، زمینی و دریایی به مرزهای ایران را افزایش داد. همزمان، مقامات عراق، وقوع هرگونه حادثه‌ای در این کشور را به ایران نسبت می‌دادند و این کشور را متجاوز به منافع دولت عراق معرفی می‌کردند. دستگاه‌های امنیتی عراق نیز از گروه‌های تجزیه طلب یا مخالف نظام جدید ایران و عملیات خرابکارانه آنان در شهرها، تأسیسات زیربنایی و خطوط انتقال انرژی پشتیبانی می‌کردند تا ناامنی در ایران گسترش یابد و دولت جدید، بیشتر درگیر بحران‌های داخلی شود.

۱۶ خرداد ۱۳۵۸ «بازتاب تعرضات عراق به ایران در مطبوعات»

امام: خارج از صف‌ها هیچ حقی در نهضت ندارند

کارگرسا و دهقانها، جمعیت خلق بشر و حقوقدانها هستند

چند میلیون نفر در بزرگداشت امام ۱۵ خرداد شرکت کردند

مردم خواستار قاطعیت دولت شدند

تعمانه ۹ ماده‌ای راه پیمایی و میتینگ با شکوه تهران

ایران سفیر امریکا را نمی‌پذیرد

بزرگ کارزار سفیر امریکا نمی‌تواند نیابتی پیرو در رابطه ما با امریکا باشد

مادرتان کارزار نامی کارزارها پذیرد، هیچکس سفیر امریکا در کشورتان نتواند بود

دولت ایران به جرات اعتراض کرد

اطلاعات

۱۲ صفحه

چهارشنبه ۱۶ خرداد ۱۳۵۸ شماره ۱۰۰۰۰۰

عراق دهکده‌های ایران را بمباران کرد

حجوم ارتش بعث عراق به فرمان صدام حسین

تهاجم سراسری عراق

وزارت امور خارجه ایران هم در ۴ آبان ۱۳۵۹ (۲۶ اکتبر ۱۹۸۰) نامه‌ای خطاب به دبیرکل سازمان ملل ارسال و در آن ضمن تأکید بر رعایت مفاد قرارداد ۱۹۷۵ به اقدامات تجاوزگرانه عراق و اعزام عوامل مسلح نفوذی به استان‌های مرزی و نقض امنیت داخلی ایران، اعتراض کرد.

ساعت ۱۳:۳۰ روز ۳۱ شهریورماه ۱۳۵۹ حمله هوایی ارتش عراق با به‌کارگیری ۱۹۲ هواپیمای جنگی به ۱۹ شهر ایران و ۱۰ فرودگاه و پایگاه هوایی آغاز شد. هم‌زمان توپخانه صحرایی این کشور، شهرهای مرزی ایران را هدف گلوله‌های توپ قرار داد. پس از موج حملات هوایی، هجوم ۳۷ تیپ نیروی زمینی ارتش عراق به مناطق مرزی ایران شروع شد و تا ۲۷ دی‌ماه ۱۳۵۹ یگان‌های مهاجم توانستند شهرهای نوسود، قصر شیرین، سومار و نفت‌شهر در استان کرمانشاه، مهران و موسیان در استان ایلام، بستان، هویزه و خرمشهر را در استان خوزستان اشغال کنند. همچنین آبادان را محاصره و تا نزدیکی شهرهای سرپل‌ذهاب، گیلان‌غرب، دهلران، اندیمشک، شوش، سوسنگرد و اهواز پیشروی کردند. در مجموع، عراق بیش از ۱۵ هزار کیلومترمربع از سرزمین ایران را به اشغال درآورد.

در پی این تجاوز، شورای امنیت سازمان ملل در روز اول مهرماه ۱۳۵۹ با اعلام نگرانی از تشدید عملیات نظامی میان ایران و عراق و در نتیجه تهدید صلح و امنیت جهانی، بیانیه‌ای صادر و از درخواست دبیرکل مبنی بر کوشش برای توقف حملات پشتیبانی کرد.

مقاومت اولیه ایران

سه ساعت پس از تهاجم هوایی ارتش عراق، هشت فروند هواپیمای F4 ایرانی پایگاه‌های هوایی شعبیه، الرشید و کوت را بمباران کردند. در بامداد روز بعد نیز ۱۴۰ فروند هواپیمای نیروی هوایی ارتش، پادگان‌ها و تأسیسات نظامی عراق را هدف قرار دادند. یگان‌های زمینی ارتش که در نواحی مرزی مستقر بودند واکنش‌های محدودی به این تجاوز نشان دادند. در مقابل، جمعی از پاسداران با همراهی نیروهای بسیجی و مردمی شهرهای مختلف کشور و با همکاری واحدها و نفرات محدودی از ارتش و ژاندارمری، پیشروی ارتش عراق را گند کردند. همچنین برخی شهرها همانند سرپل ذهاب، گیلان غرب و سوسنگرد را که به طور کامل اشغال نشده بود در همان روزهای اول تجاوز بعثی‌ها، پس گرفتند.

اولین اقدام تلافی‌جویانه زمینی ایران در برابر تجاوز ارتش عراق با دستور احمد متوسلیان (جاویدالآثر) در شهر مریوان انجام شد. او در شب اول مهرماه ۱۳۵۹، یک تیم سه نفره را که مهندس یوسف کابلی (شهید) و علیرضا ناهیدی (شهید) جزو آن بودند، به داخل عراق فرستاد تا پس از ثبت گرای پادگان پنجوین، توپخانه ارتش ایران روی آن اجرای آتش کند. این اقدام در بعدازظهر اول مهرماه انجام شد و پادگان پنجوین، هدف توپخانه ارتش ایران قرار گرفت.

از راست محسن نورانی و علیرضا ناهیدی

□ شماره سند شورای امنیت: S/14190

□ ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ (۱ مهر ۱۳۵۹)

بیانیه رئیس شورای امنیت

امروز اعضای شورای امنیت درباره تشدید آخرین وضعیت میان ایران و عراق، به طور غیررسمی مشورت و تبادل نظر کردند. آنها وخیم‌تر شدن روابط میان ایران و عراق و تشدید عملیات‌های نظامی را که منجر به خسارات جانی و مالی سنگینی شده است بررسی کردند.

اعضای شورا نگرانی عمیق خود را از این درگیری که به طور جدی تشدید شده، ابراز کردند و درباره تهدید خطرناک صلح و امنیت بین‌المللی هشدار دادند.

اعضای شورا ضمن استقبال، پشتیبانی خود را از درخواست دبیرکل از طرفین منازعه در مورخ ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ مبنی بر به کارگیری مساعی جمیله جهت حل و فصل درگیری، اعلام نمودند.

اعضای شورا از من درخواست کرده‌اند که از طرف آنها از دولت‌های ایران و عراق بخواهم به عنوان نخستین گام جهت حل و فصل منازعه، از کلیه عملیات‌های نظامی و تمامی اقداماتی که می‌تواند به وخیم‌تر شدن وضعیت خطرناک فعلی بینجامد دست بردارند و مناقشه میان خود را با استفاده از ابزارهای صلح‌جویانه حل و فصل نمایند.

مهندس یوسف کابلی نفر سوم از راست (ایستاده)

جنگ نامنظم

پس از توقف پیشروی اولیه دشمن، هسته‌های مقاومت متشکل از نیروهای سپاه، ارتش، ژاندارمری، بسیج و نیروهای مردمی که در روزهای ابتدایی تهاجم دشمن شکل گرفته بود، به همراه هسته‌های وابسته به ستاد جنگ‌های نامنظم دکتر چمران و با بهره‌گیری از جنگ نامنظم، عملیات‌های محدود و ایزدایی را علیه متجاوزان بعثی آغاز کردند تا آرامش یگان‌های مهاجم را در سرزمین‌های اشغالی به هم بزنند.

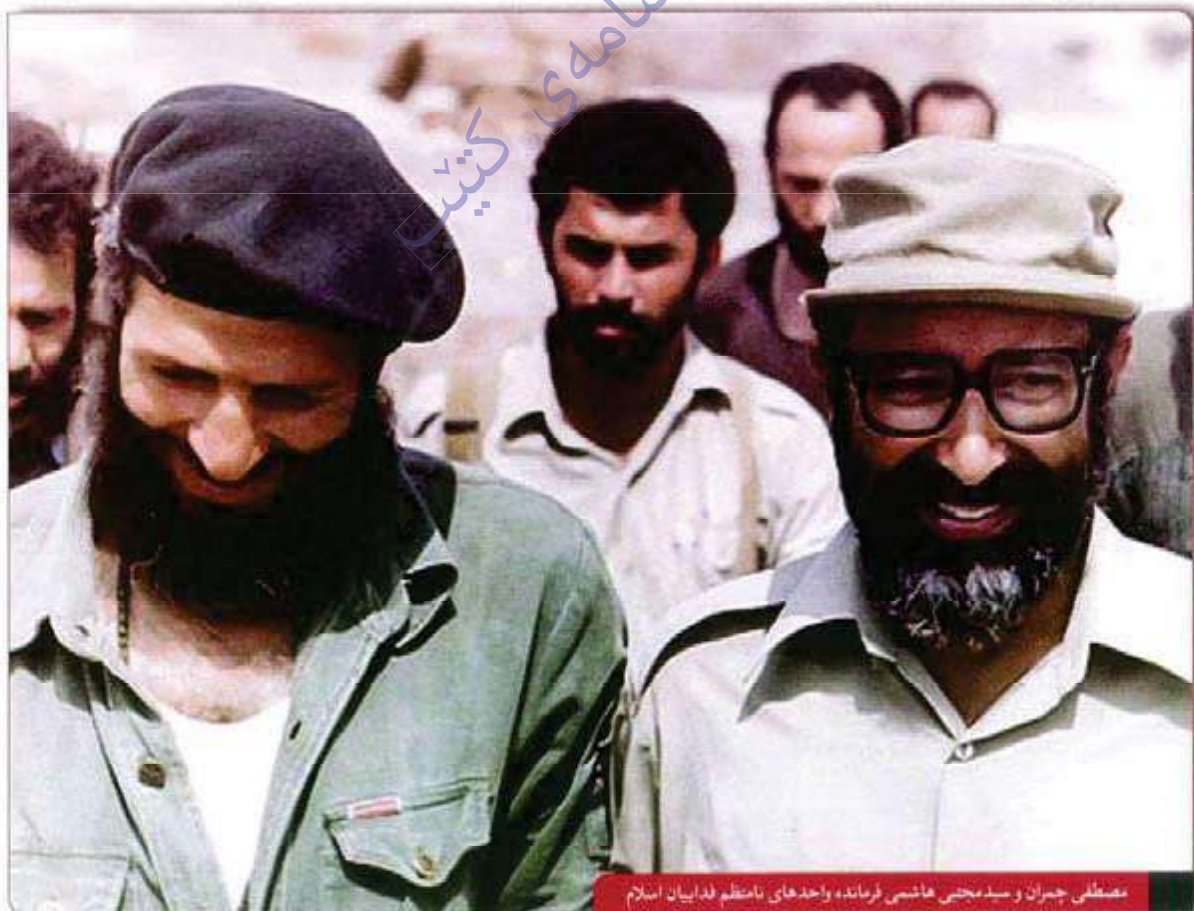
در یک سال اول جنگ (تا عملیات ثامن الائمه^(ع) در ۵ مهر ۱۳۶۰)، ۲۸ عملیات محدود و ۷۴ عملیات ایزدایی عمدتاً به روش نامنظم در جبهه‌های نبرد اجرا شد. سیر این عملیات‌ها نشان می‌دهد دامنه اجرای آن به مرور وسیع‌تر و پیچیده‌تر شده است. این عملیات‌ها، فقط جبهه‌ها را فعال نگه می‌داشت و هیچ‌گاه به آزادسازی کامل سرزمین‌های اشغالی نینجامید.

ستاد جنگ‌های نامنظم دکتر چمران

در آغاز جنگ تحمیلی، دکتر مصطفی چمران که چند سال در لبنان با سازمان‌های لبنانی و فلسطینی برای مبارزه با رژیم اشغالگر قدس همکاری کرده بود، پس از مشورت با امام خمینی ستاد جنگ‌های نامنظم را تأسیس کرد و با آموزش جنگ چریکی به نیروهای مردمی، حملات پی‌درپی به دشمن متجاوز بعثی را سازماندهی کرد. دامنه فعالیت این ستاد با جذب نیروهای داوطلب، به‌مرور گسترش یافت و موفقیت‌هایی در جبهه جنوب کسب کرد. ایشان که در ۲۰ اردیبهشت ۱۳۵۹ از سوی امام خمینی به عنوان نماینده شورای عالی دفاع تعیین شده بود، از این موقعیت استفاده کرد تا ستاد جنگ‌های نامنظم را بهتر سازماندهی و پشتیبانی کند.

اقدام موفق دیگری که رزمندگان ستاد جنگ‌های نامنظم در آن نقش مؤثری داشتند آزادسازی سوسنگرد در ۲۵ آبان ۱۳۵۹ بود که با پیگیری‌های آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای و مشارکت واحدهای ارتش و سپاه انجام شد. در این عملیات، نیروهای دکتر چمران و سیدمجتبی هاشمی فرمانده واحدهای نامنظم فداییان اسلام از جاده اهواز، سوسنگرد به دشمن یورش بردند. پیش از ورود نیروها به سوسنگرد، دکتر چمران از ناحیه پای چپ زخمی شد و خود را با کامیونی که از عراقی‌ها به غنیمت گرفته بود به اهواز رساند تا درمان شود.

مصطفی چمران و سیدمجتبی هاشمی فرمانده واحدهای نامنظم فداییان اسلام

تلاش برای آزادسازی مناطق اشغال شده

در نیمه دوم سال ۱۳۵۹ نیروی زمینی ارتش ایران، چهار عملیات گسترده زیر نظر ابوالحسن بنی‌صدر فرمانده کل قوای وقت در استان خوزستان انجام داد که هر چهار عملیات ناموفق بودند.

شش ماه اول جنگ تحمیلی، میدان آزمایش و سنجش دیدگاه‌ها و اندیشه‌های گوناگون نظامی فرماندهان ارتش، سپاه و ستاد جنگ‌های نامنظم بود که در جدول به آن اشاره شده است. سرانجام رویکرد سوم فرماندهان سپاه، برتری یافت و با عملی‌کردن آن در صحنه جنگ، موفقیت‌های بزرگی برای مردم ایران به ارمغان آورد.

پس از برکناری بنی‌صدر از فرماندهی کل قوا در ۲۱ خرداد ۱۳۶۰ و فراهم شدن امکان حضور بیشتر مردم در جبهه‌ها، ارتش و سپاه درصدد برآمدند عملیات‌های بزرگ‌تری برای بازپس‌گیری مناطق اشغال شده در قالب جنگ منظم طرح‌ریزی و اجرا کنند. با اینکه فرماندهان سپاه و ارتش درباره چگونگی اجرای جنگ منظم و به‌کارگیری تاکتیک‌های مطلوب برای موفقیت در عرصه نبرد اختلاف نظر داشتند، این دو سازمان چهار عملیات مشترک گسترده را اجرا کردند که موفقیت‌آمیز بودند.

عملیات‌های آزادسازی سرزمین‌های اشغالی در زمان فرماندهی بنی‌صدر		
عملیات	زمان	هدف
پل نادری	۱۳ مهر	بازپس‌گیری تپه‌های علی‌گروزد و سایت رادار در غرب دزفول
جاده ماهشهر	۳ آبان	بازکردن جاده آبادان - ماهشهر
نصر	۱۵ دی	تصرف پادگان حمید، ایستگاه حسینییه و آزادسازی خرمشهر
توکل	۲۰ دی	شکستن حصر آبادان و بازکردن دو جاده آبادان - اهواز و آبادان - ماهشهر

رویکردهای گوناگون در ارتش و سپاه برای آزادسازی مناطق اشغال شده		
سازمان	فرماندهان شاخص	رویکردها
ارتش	سرتیپ ولی‌الله فلاحتی و سرتیپ قاسم‌علی ظهیرنژاد	اجرای چهار عملیات در شش ماه اول جنگ به شیوه جنگ منظم
سپاه	عباس آقازمانی (معروف به ابوشریف)	دیدگاه اول: سپاه سازمان رزمش را تا حد گردان گسترش دهد و تحت کنترل ارتش بچنگد.
	محمد بروجرودی و ناصر کاظمی	دیدگاه دوم: ویژگی سپاه همسو با جنگ نامنظم است و این سازمان باید به صورت نامنظم بچنگد تا موفق شود.
ستاد جنگ‌های نامنظم	محسن رضایی، سیدیحیی صفوی، غلامعلی رشید و محمد حسن افشردی (باقری)	دیدگاه سوم: تجربه جنگ در خوزستان نشان می‌دهد سپاه می‌تواند در جنگ منظم موفق شود و باید گردان و تیپ سازماندهی کند.
	مصطفی چمران	ادامه جنگ به روش نامنظم و در دسته‌های کوچک علیه بگان‌های متجاوز ارتش عراق

تامن‌الائمه (۲) | ۱۳۶۰/۷/۵ | آزادسازی ۱۵۰ کیلومترمربع از زمین‌های شمالی آبادان،
خارج‌شدن آبادان از محاصره پس از ۳۲۹ روز

طریق‌القدس | ۱۳۶۰/۹/۸ | آزادسازی بستان پس از ۴۲۷ روز اشغال،
بازپس‌گیری ۶۰۰ کیلومترمربع از سرزمین‌های اشغالی استان خوزستان،
رسیدن پگان‌های ایرانی به مرز بین‌المللی در استان خوزستان

فتح‌المبین | ۱۳۶۷/۷/۲ | آزادسازی ۲۲۰۰ کیلومترمربع از سرزمین‌های اشغالی ایران،
خارج‌شدن شهرهای شوش، اندیشک، دزفول و جاده اندیشک - اهواز
از محدوده برد آتش توپخانه دشمن

بیت‌المقدس | ۱۳۶۷/۲/۱۰ | آزادسازی شهرهای هویزه و خرمشهر
و ۵۲۰۰ کیلومترمربع از سرزمین‌های اشغال‌شده ایران

با اجرای این چهار عملیات، حدود ۱۰ هزار کیلومتر از سرزمین‌های اشغالی در منطقه جنوب کشور از متجاوزان یعنی پس گرفته شد. تا این زمان، حدود ۱۸ هزار نفر از نیروهای ایرانی به شهادت رسیدند و تعداد اندکی نیز به اسارت دشمن درآمدند. همچنین نفرات و تجهیزات حدود یک سپاه از ارتش عراق منهدم و ۴۲ هزار نفر از نظامیان عراقی اسیر شدند. حدود ۱۰۰۰ دستگاه تانک و نفربر نیز منهدم شد و همین تعداد تانک، نفربر، توپخانه و خودروی مهندسی هم به غنیمت درآمد.

ایجاد محدودیت در ادامه جنگ منظم

با آزادسازی بخش‌های وسیعی از سرزمین ایران از اشغال متجاوزان بعثی، کشورهای غربی و متحدان منطقه‌ای آن به این نتیجه رسیدند پیروزی ایران در جنگ قریب‌الوقوع است و این به نفع آنان نخواهد بود. در این زمان، از یک سو اعتبار بین‌المللی ایران افزایش یافته، روحیه ملی تقویت شده و امیدواری مردم و رزمندگان به پیروزی بر عراق افزایش یافته بود. همچنین با افزایش فروش نفت ایران درآمدهای این کشور بیشتر شده بود. از سوی دیگر، احتمال غلبه عراق بر ایران در جنگ منتفی شده بود.

در چنین شرایطی، عملیات رمضان در بامداد ۲۳ تیرماه ۱۳۶۱ با هدف نزدیکی به شهر بصره دومین شهر بزرگ عراق پس از بغداد، انجام شد. در این عملیات ضمن انهدام بخشی از ارتش عراق، ۲۵۰ کیلومترمربع از سرزمین‌های اشغالی ایران آزاد شد و ۸۰ کیلومترمربع از سرزمین عراق هم به تصرف قوای ایران درآمد اما در مجموع این عملیات به

اهداف تعیین شده نرسید و یک ناکامی بزرگ برای نیروهای مسلح ایران محسوب شد.

به‌دست‌نیامدن نتایج مطلوب در عملیات رمضان موجب شد فرماندهان ایرانی برای اجرای موفق عملیات‌های بعدی، به مناطق دیگری غیر از استان خوزستان بیندیشد؛ مناطقی که خسارات و تلفات کمتر و دستاورد بیشتری داشت.

اجرای عملیات‌های محدود تاراالله^(۳)، حسین بن علی^(۴)، تحریرالقدس، والفجرهای ۵ و ۶، عملیات‌های نیمه‌گسترده مسلم بن عقیل، محرم، والفجرهای ۲ و ۳، عملیات‌های گسترده والفجر مقدماتی، والفجر ۱، والفجر ۴ و خیبر در سال‌های ۱۳۶۱ و ۱۳۶۲ نشان داد نیروهای مسلح ایران در برخی عملیات‌ها موفقیت‌های محدودی به دست آوردند اما در مجموع به اهداف مد نظر نرسیدند.

پیدایش این وضعیت در جبهه‌های جنگ موجب شد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به عنوان یک سازمان تأثیرگذار در جنگ، در صدد برآید برای اجرای موفق عملیات‌ها، ضمن تداوم جنگ منظم، راهکار اجرای جنگ نامنظم را نیز در پیش بگیرد تا جبهه جدیدی در جنگ با ارتش عراق بگشاید. از آنجاکه نیروهای مسلح ایران می‌توانستند در هر سال فقط یک عملیات منظم بزرگ انجام دهند و عراق با تمرکز توان خود مانع از موفقیت ایران می‌شد، سپاه تصمیم گرفت به شورای عالی دفاع پیشنهاد دهد برای تضمین موفقیت در عملیات‌های آتی در کنار جنگ منظم بزرگ، جنگ نامنظم هم اجرا شود تا از تمرکز ارتش عراق در یک محل جلوگیری گردد. نتیجه عملی این تلاش جدید سپاه، تأسیس قرارگاه رمضان در خردادماه ۱۳۶۳ بود.

اسرای ارتش عراق در عملیات بیت‌المقدس

KARDESUG TURKEMEN
PARTISI - IRAK

حزب الاخوان التركمان / العراق

PARTY OF IRAQI
TURKMAN FRATERNITY

کتابخانه
موسسه
مطالعات
سیاسی

فصل دوم

آشنایی با احزاب مبارز عراقی
و همکاری آنها با ایران

در دوره حکومت بعثی‌ها در سرزمین عراق، احزاب و سازمان‌های متعددی برای سرنگونی نظام دیکتاتوری حاکم بر این کشور مبارزه کردند. برخی از این احزاب در سرتاسر سرزمین عراق و بعضی هم در جغرافیای محدودتری فعالیت داشتند. گرایش مکتبی احزاب هم متفاوت بود و از اسلام تا کمونیسم را شامل می‌شد.

آشنایی با احزاب مبارز عراقی

همکاری سپاه با احزاب عراقی

سپاه، در مناطق مرزی دست به عملیات در داخل ایران بزند، در غیر این صورت مورد تعقیب قرار خواهند گرفت. در این رابطه تشکیل جلسات هماهنگی بین مسئولین عملیاتی سپاه و گروه مزبور پیشنهاد می‌گردد.

۲. هیچ گروهی حق داشتن انبار اسلحه و مهمات مستقل ندارد بلکه کلیه موجودی تدارکاتی در منطقه عملیات یا پشت جبهه در اختیار تدارکات سپاه همان منطقه یا ناحیه یا پاسگاه قرار می‌گیرد و به هنگام انجام عملیات، طبق اسناد مربوطه، اسلحه و مهمات تحویل می‌گردد. بدیهی است هرگاه تخلفی صورت گیرد، گروه مربوطه مورد مؤاخذه قرار خواهد گرفت. در مورد عملیات نفوذی و برون مرزی با نظارت واحد اطلاعات منطقه، اسلحه و مهمات مورد نیاز به گروه داده می‌شود و پس از انجام کار، گزارش عملیات به واحد اطلاعات واصل گردد.

۳. به کلیه پاسگاه‌های پلیس راه ژاندارمری و پاسگاه‌های سپاه و کمیته [انقلاب اسلامی] ابلاغ گردد هرگونه کارت و برگ مجوز عبور و مرور، بدون مهر و تأیید یکی از مناطق سپاه، فاقد اعتبار بوده و دارنده آن توقیف گردد.»

ارتباط احزاب و گروه‌های عراقی با واحد نهضت‌های آزادی بخش سپاه برای نخستین بار در سال ۱۳۵۸ برقرار شد. هدف اصلی سپاه از این ارتباط، شناخت بیشتر این جریان‌ها و اهداف و سیاست‌های آنان برای همکاری‌های آتی بود. مجاهدین و مبارزان عراقی به دلیل ظلم و ستم دولت عراق، به عنوان پناهنده وارد ایران و در شهرها ساکن می‌شدند. آنان گاهی بدون اطلاع دولت، در مرز تردد می‌کردند. این رفت‌وآمدها، بدون سازماندهی و نظارت ایران انجام می‌شد.

فعالیت‌ها و تحرکات مجاهدین و مبارزان عراقی در استان‌های مرزی غرب ایران سبب اختلال در امنیت داخلی کشور شده بود. این روند تا آنجا پیش رفت که در سال اول جنگ تحمیلی، برخی احزاب عراقی داخل ایران انبار مهمات مخفی داشتند. برای حفظ امنیت مردم و مقابله با این بی‌نظمی‌ها، واحد نهضت‌های آزادی بخش اسلامی ستاد مرکزی سپاه، در شهریور ۱۳۶۱ مقرراتی تعیین و به فرماندهی سپاه پیشنهاد کرد تا در صورت تصویب، آن را برای اجرا به مناطق سپاه و دفتر انقلاب اسلامی عراق ابلاغ کند. این مقررات به این شرح بودند:

۱. هیچ گروهی حق ندارد مستقلاً و بدون تأیید و نظارت واحد طرح و برنامه‌ریزی عملیات

حزب الدعوة الاسلاميه

روند شکل گیری

هنگامی که ژنرال عبدالکریم قاسم در سال ۱۹۵۸ م در پی یک کودتای نظامی در عراق به قدرت رسید، حزب کمونیست عراق، مکتب کمونیسم را در سطح گسترده‌ای در این کشور تبلیغ می‌کرد. در آن زمان در میان مسلمانان شیعه تشکیلات منظمی وجود نداشت و این امر کاملاً مشهود بود. برخی علمای عراق مانند آیت‌الله سیدمحمدباقر صدر و آیت‌الله العظمی سیدمحسن حکیم، درصدد برآمدند با تشکیل حزبی فراگیر شیعیان عراق را سازماندهی کنند. سرانجام در سال ۱۹۵۸ م (۱۳۳۷ ش) با همکاری عارف البصری، عبدالصاحب الدجیل، سیدمرتضی عسکری، سیدمحمدباقر حکیم، محمد مهدی حکیم، سیدمحمدهادی بیبیتی، حزب الدعوة الاسلامیه تأسیس شد.

حزب الدعوة از همان ابتدا بر فعالیت‌های فرهنگی و سیاسی متمرکز شد و معتقد بود فعالیت نظامی باید محدود انجام شود تا اگر زمانی حزب به قدرت رسید، بتواند با کادرهای پرورش یافته، حکومت را اداره کند. جمعی از افراد کادر حزب در سال ۱۳۵۸، به ایران انتقال یافتند و در شهرهای قم، اهواز، تهران و مناطق عرب‌نشین خوزستان مستقر شدند. کادر رهبری حزب، ده ماه پس از شروع اعتراض‌های مردمی در عراق، یعنی در دی ماه ۱۳۵۸، فقط با فعالیت سیاسی حزب موافقت کرد زیرا طبق اساسنامه، در این مرحله نباید فعالیت نظامی علیه رژیم عراق انجام می‌شد.

تشکیلات

در اساسنامه، سلسله مراتب زیر برای تشکیلات حزب الدعوة تعیین شده بود:

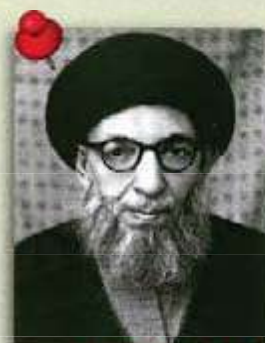
۱. رهبری حزب: بالاترین رده تشکیلاتی و هدایتگر حزب که از کمیته‌های زیر تشکیل می‌شد: کمیته فقها: متشکل از علما و مجتهدان که از نظر فقهی بر افکار نیروهای حزب نظارت داشتند. کمیته رهبری: به صورت مستقیم یا از طریق کمیته اجرایی، اداره امور حزب را به عهده داشت. کمیته اجرایی: مسئول امور اجرایی داخلی حزب و مجری تصمیم‌های رهبری عام بود.
۲. کمیته منطقه: رده تشکیلاتی که بر فعالیت‌های حزب در محدوده‌ای که کمیته اقلیم حزب تعیین می‌کرد، نظارت داشت و چندین کمیته محله به آن مرتبط بود. تعداد اعضای کمیته منطقه ۵ تا ۷ نفر بود.
۳. کمیته محله: تشکیلاتی که چند هسته یا حلقه به آن مرتبط می‌شد.
۴. هسته یا حلقه: زیربنای تشکیلات حزب الدعوة را به وجود می‌آورد.

توانمندی حزب الدعوة

حزب الدعوة از فعالیت‌های نظامی دوری می‌کرد اما در بخش رسانه‌ای فعال و از امکانات مناسبی برخوردار بود. انتشار این نشریات حاکی از توانمندی این حزب در بخش فرهنگی و تبلیغاتی بود:

۱. مجله الجهاد به زبان عربی. ۲. مجله الموقف در لبنان. ۳. هفته‌نامه صوت العراق در لندن. ۴. مجله الجهاد به زبان کردی. ۵. مجله الجهاد به زبان فارسی.
۶. نشریه دعوة کردنیکیالی به زبان انگلیسی. ۷. مجله الاعتصام به زبان عربی.

بعد از ایران مهم‌ترین پایگاه سیاسی و فرهنگی حزب الدعوة در سوریه قرار داشت، اما مرکز اصلی فعالیت سیاسی آن در لندن بود و کادرهای اصلی حزب آنجا ساکن بودند.

آیت‌الله سیدمحسن حکیم

آیت‌الله سیدمحمدباقر صدر

آرم حزب الدعوة الاسلامیه

سابقه همکاری با ایران

به عنوان مصادیق پشتیبانی سازمان ها و دستگاه های ایرانی از حزب الدعوة برشمرده است:

۱. پشتیبانی نظامی نامحدود به وسیله تشکیل پایگاه های آموزشی برای فراریان [عراقی] به ایران و رساندن اسلحه و مواد منفجره به آنها.
۲. پناه دادن به رهبران فراری حزب به ایران و اختصاص دادن پایگاه هایی برای اقامت و فعالیت های حزبی آنان.
۳. کمک های مادی به رهبری حزب که از آن برای ادامه فعالیت خرابکارانه در داخل کشور استفاده شد.
۴. اختصاص دادن بخش عربی در صدای ایران برای پوشش تبلیغاتی حزب و ارائه راهنمایی های لازم به عناصر خود در داخل کشور.
۵. چاپ مقاله های فرهنگی و نوشته های حزب در چاپخانه های ایران و ارسال آنها توسط عناصر خود به عراق و توزیع نسخه هایی از آن در کشورهای عربی و اروپایی.
۶. ایجاد تسهیلات و برنامه ریزی عملیات عبور از مرز با نظارت سپاه [امام] خمینی و سازمان های دولتی موجود در مرز مناطق شط العرب [اروندرو، هورالهویزه، مندلی، بدره و مناطق شمالی کشور].
۷. بازدید مسئولین ایران از پایگاه های آموزش نظامی حزب الدعوة مانند وزیر دفاع سابق ایران دکتر مصطفی چمران و رئیس جمهور فعلی [آیت الله] علی خامنه ای و حسین خمینی و تقدیم اسلحه و مواد منفجره به نام ستاد کل کشور به آنها که به داخل کشور آورده می شد.»

« مؤسسان حزب الدعوة الاسلامیة »

در پی پیروزی انقلاب اسلامی ایران، شور مردم عراق افزایش یافت و آیت الله سید محمد باقر صدر به اعضای حزب الدعوة که پس از سرکوب سال ۱۳۵۴ در عراق باقی مانده بودند، با تعیین شرط هایی اجازه داد به فعالیت سیاسی و نظامی بپردازند. در سال ۱۳۵۸ مرکزیت حزب به ایران انتقال یافت و مسئولان جمهوری اسلامی با فعالیت های فرهنگی و تبلیغاتی حزب الدعوة، مانند پخش برنامه عربی از رادیوهای آبادان و اهواز موافقت کردند.

دامنه فعالیت حزب الدعوة با برقراری ارتباط با واحد نهضت های آزادی بخش سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گسترش یافت. با آغاز جنگ تحمیلی، مسئولان کشور از حجت الاسلام محمد منتظری (شهادت ۷ تیر ۱۳۶۰) خواستند برای حضور نیروهای مسلمان عراق در جنگ علیه متجاوزان بعثی، سازمانی را با عنوان "ارتش انقلاب اسلامی آزادی بخش عراق" تأسیس کند. سران حزب الدعوة ابتدا از پیوستن به این تشکیلات خودداری می کردند و خودشان گروهی را به نام جیش الغضب تشکیل دادند، ولی به دلیل توفیق نیافتن در تجهیز گروه، برخی افراد حزب الدعوة به عضویت ارتش آزادی بخش عراق درآمدند.

سپاه اوایل جنگ، پادگان شهید غیور اصلی در اهواز و پایگاه هایی را در شهرهای مرزی کرمانشاه، اسلام آباد غرب، قصر شیرین، پیرانشهر، ارومیه و ... در اختیار حزب قرار داد تا امکان اجرای جنگ چریکی در عراق فراهم شود ولی رهبران حزب الدعوة تمایل چندانی به حضور اعضای خود در جنگ با دولت عراق نداشتند، زیرا آسیب دیدن نیروهای کادر حزب را موجب تضعیف حکومت آینده عراق می دانستند.

حزب الدعوة با تأسیس مدرسه علمیه در قم، ارتباطات و همکاری با سازمان تبلیغات اسلامی ایران را گسترش داد و طلاب و مبلغان وابسته به حزب، از طریق بخش اعزام روحانیان سازمان تبلیغات اسلامی، به کشورهای گوناگون فرستاده می شدند تا ماهیت رژیم بعثی عراق را افشا کنند. استخبارات عراق با تهیه گزارشی، موارد زیر را

پنجم از راست: سید محمد باقر صدر، سید محمود شاهرودی و سید عبد العزیز حکیم

همچنین استخبارات عراق در گزارشی اعلام کرد، حزب الدعوة در جنگ این اقدامات را به منظور خدمات رسانی به ایران، علیه دولت عراق انجام داده است:

۱. جمع آوری اطلاعات نظامی از جابه جایی نیروهای نظامی ما [عراقی ها] و فرستادن آن به دشمن [ایران].
 ۲. منهدم کردن انبارهای اسلحه و ذخیره.
 ۳. از بین بردن قوای رزمی رزمندگان [عراقی ها] به وسیله شایعه پراکنی و وادار کردن آنان به فرار و یا تسلیم شدن به نیروهای دشمن.
 ۴. از عناصر خود می خواهند با سرپیچی از قوانین نظامی از ارتش فرار کرده و به دشمن پناه ببرند.
 ۵. از عناصر خود می خواهند هنگام درگیری در جبهه، رزمندگان را بکشند.
 ۶. از عناصر خود می خواهند اسلحه و ابزار جنگی و دستگاه ها و چیزهای دیگر را که می تواند توان نظامی ما را تضعیف کند، خراب کنند.
 ۷. سعی در تضعیف جبهه داخلی و تأثیر بر خانواده های رزمندگان با استفاده از جنگ روانی (پخش شایعات و برقراری تماس های تلفنی و دادن خبرهای دروغ).
 ۸. انجام عملیات خرابکاری و ترور به منظور تضعیف جبهه داخلی.
 ۹. از عناصر خود می خواهند کامیون های حامل مهمات و مواد غذایی که از کشورهای مجاور می آیند، منفجر کنند.»
- پس از تأسیس دفتر عراق در حوزه ریاست جمهوری ایران و بعد از تشکیل کمیته بررسی مسائل عراق در ایران، حزب الدعوة با این دو تشکیلات مرتبط شد. همچنین بعد از تأسیس قرارگاه رمضان، حزب الدعوة همکاری با این قرارگاه را آغاز کرد.

عملیات نظامی

حزب الدعوة پیش از همکاری با قرارگاه رمضان نشان داده بود از توانایی خوبی برای اجرای عملیات ویژه برخوردار است. در یکی از مهم‌ترین عملیات‌های نظامی حزب الدعوة که در پنج‌شنبه ۱۷ تیر ۱۳۶۱ (۸ ژوئیه ۱۹۸۲ م) انجام شد یک تیم عملیاتی این حزب به خودرو ضدگلوله صدام در مسیر بازگشت از الدجیل به بغداد حمله کرد و آن را به گلوله بست. در این حادثه به صدام آسیبی نرسید ولی دو تن از محافظانش کشته شدند. دیکتاتور عراق بلافاصله دستور مجازات اهالی الدجیل را صادر کرد که طی آن ۱۴۸ تن کشته و حدود ۱۵۰۰ نفر دستگیر شدند. یکی از اتهامات صدام در دادگاه، جنایت وی در الدجیل بود که به آن رسیدگی شد.

هنگامی که قرارگاه رمضان در صدد برآمد همکاری‌اش را با احزاب مبارز عراقی آغاز کند، از حزب الدعوة نیز خواست بخش نظامی‌اش را فعال کند تا وارد جنگ چریکی شود. این حزب به دلیل تمایل نداشتن به فعالیت نظامی، با به‌کارگیری تعداد اندکی از اعضایش در این بخش، آنان را در منطقه آزاد کردستان متمرکز کرد. البته در این دوره، برخی افراد حزب الدعوة در مناطق جنگی با واحد اطلاعات یگان‌های رزمی سپاه، در زمینه ترجمه اسناد و مدارک ارتش عراق همکاری می‌کردند.

بر اساس اسناد و گزارش‌های موجود، حزب الدعوة در دوره همکاری با قرارگاه رمضان، فقط در دو سال آخر جنگ تحمیلی، ۱۹ عملیات مستقل علیه ارتش عراق اجرا کرد که شامل ۱۱ عملیات در سال ۱۳۶۶ و ۸ عملیات در پنج‌ماه اول سال ۱۳۶۷ بود. مهم‌ترین اقدام نظامی حزب الدعوة در سال ۱۳۶۶، تلاش برای ترور صدام در ۲۰ فروردین ماه در

شهر موصل بود که به کشته‌شدن ۱۵ نفر از نیروهای امنیتی این شهر انجامید اما به رئیس‌جمهور عراق آسیبی نرسید. برجسته‌ترین اقدام در سال ۱۳۶۷ نیز اجرای عملیات در منطقه میدان رابله بود که بر اثر آن ۴۰ نفر از نیروهای مستقر در دو پایگاه و یک مرکز گروهان ارتش عراق کشته شدند و دو انبار مهمات منهدم گردید.

« ابلاتیة پلیس عراق مبنی بر جلوگیری از اقدام اعضای حزب الدعوة به سرقت اسلحه »

درجه فوریت _____
 طبقه بندی حفاظتی _____
 برگه خبر _____

صفحه شماره _____ از _____ صفحه
 نسخه شماره _____ از _____ نسخه

۱- تاریخ وقوع: _____
 ۲- تاریخ: _____
 ۳- تاریخ: _____
 ۴- تاریخ: _____
 ۵- پست: _____

موضوع: عراق: دستورالعمل منع همکاری با احزاب مبارز
 پلیس کل عراق بمنظور جلوگیری از سرقت و دستبرد طرفداران و اعضای حزب الدعوة به اسلحه خانه‌ها و ستورات زهرا بکلیمه یگانهای پلیس ابلاتخ نموده است.

اسم‌ها نسبت به نصب در پشته آهنی جهت کلیه اسلحه‌خانه‌ها اقدام گردد.

اسم‌ها: _____
 شماره کارتن نگهداری زوسی جلوی اسلحه‌خانه‌ها: _____

این سند بطور خود به کار در اسناد
 طبقه بندی حفاظتی: _____
 تاریخ: _____

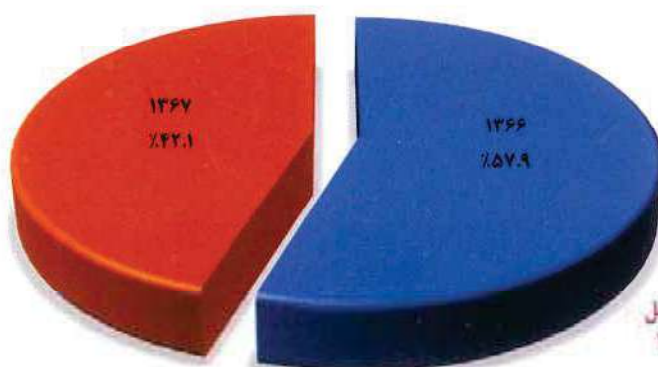
علی حیدری از شاهدان برنده الدجیل در دادگاه صدام حسین

همچنین حزب الدعوة در چهار عملیات مشترک با یگان‌های قرارگاه رمضان و سایر احزاب معارض عراقی در سال ۱۳۶۶ و یک عملیات مشترک با حزب دمکرات در سال ۱۳۶۷ شرکت کرد.

عملیات‌های مشترک محدود و ایدایی حزب الدعوة با یگان‌های قرارگاه رمضان و سایر احزاب			
تاریخ	منطقه عملیات	ترکیب نیروها	نتیجه عملیات
۱۳۶۶/۳/۹	جاده سرسنگ - بامرزی	حزب دمکرات و حزب الدعوة	انفجار یک پل و قطع آمدورفت دشمن
۱۳۶۶/۴/۱۰	توابع شیلادیزه	حزب دمکرات، حزب الدعوة و نیروهای مردمی	تصرف پایگاه‌های روستاهای لاونگ، کهریزکی، دی جرکی، پیابویی و غنیمت‌گرفتن چند قبضه سلاح و مهمات مربوط به آن
۱۳۶۶/۶/۶	ارتفاعات لیلکان	تیپ ۵۸ مالک اشتر، حزب الله کرد و حزب الدعوة	انهدام قرارگاه یک گردان از ارتش عراق
۱۳۶۶/۶/۱۳	ارتفاعات استان اربیل	تیپ ۵۸ مالک اشتر و حزب الدعوة	تصرف ارتفاعات هدف، انهدام گردان خفیه از لشکر ۲۵ عراق
۱۳۶۷/۱/۲۰	شهر عقره در استان موصل	حزب دمکرات و حزب الدعوة	تخریب ساختمان استخبارات و نیروگاه مرکزی تولید برق استان موصل

علاوه بر این، تعدادی از نیروهای حزب الدعوة در دو عملیات نامنظم گسترده‌ای که یگان‌های قرارگاه رمضان با همکاری احزاب مبارز عراقی اجرا کردند، حضور داشتند.

عملیات‌های نامنظم گسترده حزب الدعوة با یگان‌های قرارگاه رمضان و سایر احزاب			
تاریخ	نام عملیات	منطقه عملیات	ترکیب نیروها
۱۳۶۶/۳/۱۷	عملیات فتح ۶	مرگه‌سور و دیانا	قرارگاه رمضان، حزب دمکرات کردستان عراق، حزب الله کرد عراق و حزب الدعوة
۱۳۶۶/۶/۱۲	عملیات فتح ۱۰	منطقه عمومی سیدکان	تیپ ۵۸ مالک اشتر، مجاهدین تابع مجلس اعلان حزب الله کرد و حزب الدعوة

سازمان عمل اسلامی عراق

روند شکل گیری

در سال ۱۳۲۵ با تلاش حجت الاسلام سید محمد تقی مدرس جنبشی در کربلا با نام "حرکت المرجعیه" شکل گرفت. این جنبش به دلیل حمایت آیت الله سید محمد شیرازی از آن، "جنبش شیرازی ها" و "جماعت کربلا" نیز نامیده می شد. آقای مدرس با نام اصلی سید محمد جواد رهبر پیور در اوایل سال ۱۳۵۰ به کویت مهاجرت کرد و چهار ماه پس از پیروزی انقلاب اسلامی به ایران آمد. جنبش حرکة المرجعیه تلاش کرد با تکثیر عکس ملاقات سید محمد شیرازی با امام خمینی در کربلا، در میان مردم مشروعیت کسب کند. همچنین همزمان تشکیلات منظمی به عنوان بازوی اجرایی جنبش ایجاد کرد. سرانجام در اواخر سال ۱۳۵۸ حرکة المرجعیه با نام "سازمان عمل اسلامی در عراق"، که به عربی "منظمة العمل الاسلامی فی العراق" گفته می شود، اعلام موجودیت کرد. سران سازمان به مرور زمان، تصمیم گرفتند افراد طرفدار سید محمد شیرازی را در کشورهای حوزه خلیج فارس جذب و چند سازمان آزادی بخش در این کشورها تأسیس کنند. در واقع این سازمان ها، شاخه های سازمان عمل در آن کشورها به شمار می رفتند و سید محمد شیرازی از نظر فکری و سید محمد تقی مدرس برای اداره تشکیلاتشان به آنها کمک می کرد.

آیت الله سید محمد تقی مدرس

از راست: محمد صادقی تهرانی، سید محمد شیرازی، امام خمینی، سید مصطفی خمینی و سید محمود مرعشی، مهر ۱۳۲۲، کربلا

توانمندی سازمان عمل اسلامی

۱. مذهبی: این سازمان به منظور تربیت افراد برای ترویج افکار سازمان، چند حوزه علمیه و مدرسه احداث کرد. مهم‌ترین این مراکز عبارت بودند از: حوزه علمیه قائم در قم با ۴۰۰ طلبه از کشورهای حاشیه خلیج فارس، بنگلادش، افغانستان، زئیر، کنیا، تونس، لبنان و عراق. مدرسه علمیه رسول اعظم (ص) در تهران. حوزه امام صادق (ع) در قم. مدرسه جابربن حیان در قم. حوزه علمیه امام مجتبی (ع) در مشهد و حوزه علمیه امام جعفر صادق (ع) در منطقه زینبیه دمشق.

۲. رسانه: سازمان عمل برای تبلیغ آرا و افکارش، نشریه شهید، هفته‌نامه العمل اسلامی، مجله البصائر و نشریه عاشورا را منتشر می‌کرد.

۳. مالی: این سازمان برای تأمین هزینه‌های مورد نیاز، به فعالیت در بازار ارز و طلای ایران روی آورد. از سال ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۴، با استفاده از عوامل خود در کشورهای حوزه خلیج فارس، به خرید و فروش ارز و طلا پرداخت و نقش مؤثری در تعیین قیمت ارز در بازار ایران داشت.

سابقه همکاری با ایران

در سال ۱۳۵۸ و پس از آنکه عراق تبلیغات علیه انقلاب اسلامی و تحریک اقوام ایرانی در خوزستان و کردستان را آغاز کرد، ایران مسئولیت پخش برنامه به زبان عربی در ایستگاه‌های رادیویی شهرهای اهواز، آبادان، کرمانشاه و مدتی تهران را بر عهده سازمان عمل گذاشت تا از آن برای ترویج آرا و دیدگاه‌های مذهبی و سیاسی استفاده کند. پس از حمله عراق به ایران، سازمان عمل، سازمان خود را گسترش داد و در نزدیکی ورزشگاه آزادی تهران در مکانی که دولت ایران در اختیارش گذاشته بود، آموزش نظامی افراد را شروع کرد. سپس نیروهای آموزش دیده، به یکی از پایگاه‌های نزدیک مرز منتقل شدند تا با هماهنگی سپاه، علیه ارتش عراق عملیات کنند. اولین عملیات آنها با شکست مواجه شد. پس از مدتی، سازمان عمل تصمیم گرفت با اتکا به امکانات و تجهیزاتی که سپاه برایش فراهم کرده بود، از مسیر کردستان عراق عملیات نظامی را به داخل این کشور گسترش دهد اما در این زمینه چندان موفق

نشد زیرا مجموع افراد نظامی‌ای که توانست به منطقه قره‌داغ عراق بفرستد حدود ۲۰ نفر بودند و حدود ۱۵ نفر هم در دفاتر سازمان در شهرهای مرزی ایران فعالیت می‌کردند.

عملیات نظامی

سازمان عمل اسلامی برای اجرای عملیات چریکی در شهرهای عراق ارزش بسیاری قائل بود و نخستین گروه شیعه عراقی بود که به پیکار مسلحانه روی آورد. اولین عملیات سازمان عمل در آذر ۱۳۵۸ با عنوان "عملیات کربلا" و با هدف اعلان جنگ مسلحانه علیه رژیم بعث انجام گرفت. در این عملیات، خالد السمر مسئول روابط عمومی شورای انقلاب عراق کشته شد. همچنین سازمان، دو عملیات مهم‌تر دیگری در آن سال‌ها انجام داد.

عملیات اول، حمله به طارق عزیز وزیر امور خارجه و معاون نخست‌وزیر عراق در سال ۱۳۵۹ در دانشگاه مستنصریه بغداد بود که سمیر علی‌نور آن را انجام داد.

طارق عزیز از حمله جان سالم به در برد ولی دو نفر از مسئولان حزب بعث کشته شدند. هنگام برگزاری مراسم تشییع کشته‌شدگان، ابو خالد حمله دیگری ترتیب داد که تعدادی از اعضای حزب بعث کشته شدند. پس از اجرای این دو عملیات پی‌درپی، دولت عراق هواداران نهضت اسلامی در عراق را دستگیر کرد که آیت‌الله سیدمحمدباقر صدر نیز جزو دستگیرشدگان بود.

عملیات مهم بعدی، انفجار سازمان امنیت عراق در آبان ۱۳۶۲ بود که ابراهیم سلمان آن را اجرا کرد. او با خودرویی حاوی ۲۳۰ کیلوگرم TNT وارد ساختمان سازمان امنیت عراق شد و آنجا را منفجر کرد.

از اواخر سال ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۷، سازمان عمل اسلامی ۴۶ عملیات در شهرهای عراق و ۶ عملیات علیه مراکز عراق در سایر کشورها انجام داد. اعضای این سازمان به طور مستقل عمل می‌کردند، اما از حمایت‌های مالی و پشتیبانی قرارگاه رمضان برخوردار بودند.

عملیات های سازمان عمل اسلامی در عراق		
محل عملیات	تعداد عملیات	سال
کربلا	۱	۱۳۵۸
بغداد	۴	۱۳۵۹
بغداد	۱	۱۳۶۲
بغداد	۳	۱۳۶۳
یازده عملیات در بغداد، یک عملیات در کاظمین، یک عملیات در کربلا و یک عملیات در جاده نجف - کوفه	۱۲	۱۳۶۲
پنج عملیات در بغداد، دو عملیات در کاظمین، دو عملیات در کربلا، یک عملیات در جاده نجف - ابوصخیر، یک عملیات در نجف، یک عملیات در شهر محاوایل (توابع استان حله)، یک عملیات در استان العماره، یک عملیات در پایگاه دریایی ام القصر و یک عملیات در جاده تکریت - سامرا	۱۵	۱۳۶۵
دو عملیات در بغداد، یک عملیات در نجف، یک عملیات در کارخانه چوب ابوصخیر و یک عملیات در پالایشگاه الناجی	۵	۱۳۶۶
بغداد	۳	۱۳۶۷
۲۹ عملیات در بغداد، چهار عملیات در کربلا، چهار عملیات در نجف، سه عملیات در کاظمین، یک عملیات در استان حله، یک عملیات در استان العماره، یک عملیات در پایگاه دریایی ام القصر، یک عملیات در جاده تکریت - سامرا، یک عملیات در کارخانه چوب ابوصخیر و یک عملیات در پالایشگاه الناجی	۴۶	جمع

عملیات های سازمان عمل اسلامی در خارج از عراق		
محل عملیات	تعداد عملیات	سال
سفارت عراق در ایتالیا	۱	۱۳۵۹
سفارت عراق در پاریس، سفارت عراق در بریگسلاوی، سفارت عراق در انگلستان	۳	۱۳۶۰
سفارت عراق در تایلند	۱	۱۳۶۱
سفارت عراق در یونان	۱	۱۳۶۲

مجلس اعلاى انقلاب اسلامى عراق

بعد از شهادت آیت‌الله سیدمحمدباقر صدر در عراق، برخی از شخصیت‌های مبارز و فعال عراق که به ایران مهاجرت کرده بودند، درصدد برآمدند با بهره‌مندی از فرصت ایجادشده در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، مجموعه‌ای را به عنوان مرکز هماهنگ‌کننده اقدامات سیاسى و نظامى مخالفان رژیم بعثى، دایر کنند. مدتی بعد، پس از نشست‌های مکرر، دفتر انقلاب اسلامى عراق تأسیس و مسئولیت آن به حجت‌الاسلام سیدمحمدباقر حکیم واگذار شد. به دلیل موفق نبودن این دفتر در حل اختلافات گروه‌های اسلامى عراقى، با پیشنهاد آیت‌الله خامنه‌ای رئیس‌جمهور وقت ایران، مجلس اعلاى انقلاب عراق در ۲۶ آبان‌ماه ۱۳۶۱ تأسیس گردید و حجت‌الاسلام سیدمحمد محمود هاشمى شاهرودى به عنوان رئیس و حجت‌الاسلام سیدمحمدباقر حکیم، به عنوان سخنگوی آن برگزیده شدند. در واکنش به این اقدام، رژیم عراق در اوایل خرداد ۱۳۶۲ تعدادی از روحانیان خاندان آیت‌الله العظمى سیدمحمدحسن حکیم را دستگیر و شش نفر از آنان را در حضور محمدحسین حکیم اعدام کرد. مجلس اعلاز همه نیروهای اسلامى مخالف رژیم عراق خواست برای براندازی رژیم بعثى، به این مجلس بی‌بوتند. در این مجلس، احزاب و جریان‌های کرد، ترکمان و عرب حضور داشتند که مهم‌ترین آنها عبارت بودند از: حزب الدعوة الاسلامیه، سازمان عمل اسلامى، حرکت مجاهدین عراقى و حزب‌الله کردستان عراق. مجلس اعلاى انقلاب اسلامى عراق تا پایان جنگ تحمیلی نقش رهبرى و فرماندهى نیروهای مسلح مسلمان عراقى را بر عهده داشت و پس از آن در دوره سقوط رژیم بعثى، در شکل دهی به دولت جدید و نیروهای مسلح نوین عراق ایفای نقش کرد.

خاندان حکیم از راست: سید عبدالهادی، سید ابراهیم طباطبائی، سید عبدالعزیز، سیدمحمدباقر، آیت‌الله سیدمحمدحسن، سیدکاظم، سیدپورمحمد، سیدمحمدحسین، سیدمحمدرضا، سید عبدالصاحب، سیدعلاءالدین

از راست: فرد درم سید عبدالعزیز حکیم، فرد سوم صدر، فرد پنجم حجت‌الاسلام سیدمحمد محمود هاشمى شاهرودى و فرد ششم سیدمحمدباقر حکیم

سیداحمد خمینی، اکبر هاشمى رفسنجانی، سیدمحمد باقر حکیم و سید عبدالعزیز حکیم در نماز جمعه تهران

حزب دمکرات کردستان عراق

روند شکل‌گیری

به همراه خواهد داشت. با وجود این بی‌توجهی، روابط قاضی محمد با ملامصطفی خوب بود. در جمهوری مهاباد، ملامصطفی به عنوان وزیر دفاع برگزیده شد و پس از آنکه دولت شوروی به او درجه ژنرالی اعطا کرد، به "ملای سرخ" معروف گردید.

ملامصطفی بارزانی

حزب دمکرات کردستان عراق (Kurdistan Democratic Party) که به پارتی نیز مشهور است، با الگوگیری از حزب دمکرات کردستان ایران در سال ۱۹۴۶ م (۱۳۲۵ ه.ش) تأسیس گردید. در اولین کنگره حزب، ملامصطفی بارزانی به عنوان رهبر انتخاب و هم‌زمان، روزنامه‌ریزگاری به عنوان ارگان حزب، به صورت محرمانه منتشر شد.

نام بارزانی که یک واژه فارسی است از روستای بارزان، محل سکونت عشیره بارزانی گرفته شده است. بارزان منطقه‌ای کوهستانی است که در منتهالیه شمال کردستان عراق و در ۱۲۵ کیلومتری شهر اربیل قرار دارد.

بعد از سقوط دولت نوری سعید در عراق، دولت جدید اعلام کرد توافقات کردها با نوری سعید را قبول ندارد. این موضع دولت، سرآغاز شورش جدیدی شد، اما ارتش عراق با همکاری عشایر مخالف بارزانی، شکست سختی بر حزب دمکرات وارد کرد و پیشمرگان این حزب به ناچار به ایران مهاجرت کردند. این مهاجرت مصادف با تأسیس جمهوری خودمختار مهاباد به رهبری قاضی محمد بود.

ابتدا قاضی محمد از ملامصطفی بارزانی به‌سردی استقبال کرد. قاضی محمد می‌کوشید به او بفهماند که ورود چند هزار کرد به کردستان ایران، درحالی‌که این ناحیه دستخوش قحطی است، مشکلات فراوانی

ملامصطفی بارزانی با لباس نظامی در کنار قاضی محمد

آرم حزب دمکرات کردستان عراق

۱۲ مارس ۱۹۷۰م (۲۱ اسفند ۱۳۴۸) را امضا کردند. به موجب این قرارداد، دولت در چارچوب اعطای خودمختاری به کردها، امتیازاتی از قبیل احداث دانشگاه کردی، انجام گرفتن مراسلات اداری به دو زبان کردی و عربی در سازمان‌های دولتی، تدریس و آموزش زبان کردی در سراسر عراق و برقراری امنیت منطقه شمال را به ملامصطفی واگذار کرد. همچنین حزب دمکرات می‌توانست در منطقه تحت اختیارش، قوای سه‌گانه مجریه، مقننه و قضاییه را تشکیل دهد. از آنجا که منطقه نفت خیز کرکوک در این موافقتنامه گنجانده نشده بود، حزب آن را نپذیرفت. کردها چهار سال منتظر ماندند اما دولت امتیاز جدیدی به آنها نداد.

با تشدید اختلاف‌های عراق با ایران درباره مالکیت بر اروندرود و حاکمیت ایران بر سه جزیره بوموسی، تنب بزرگ و کوچک و سپس بروز درگیری‌های مرزی، ملامصطفی بارزانی به ایران نزدیک شد و با دریافت کمک‌های مالی و تسلیحاتی، رژیم عراق را در فشار گذاشت. با انعقاد قرارداد الجزایر میان ایران و عراق در سال ۱۳۵۳، نفوذ رهبر حزب در میان طرفداران و اعضایش به دلیل همکاری با رژیم شاه کاهش یافت و پس از آن در حزب چند انشعاب روی داد.

تا این زمان ملامصطفی بارزانی بدون داشتن تشکیلات، به عنوان رهبر یک عشیره با دولت عراق می‌جنگید. او در این سفر، با ایده‌گرفتن از تلاش سیاسی قاضی محمد در تأسیس حزب دمکرات کردستان ایران، تصمیم گرفت در سال ۱۳۲۵ حزب دمکرات کردستان عراق را تشکیل دهد. بارزانی با این اقدام، در واقع بر تقسیم سیاسی دو کردستان با خط مرزی ایران و عراق مهر تأیید گذاشت. پس از عقب‌نشینی ارتش شوروی از ایران در پایان جنگ جهانی دوم و شکست جمهوری مهاباد، ملامصطفی بارزانی با مشاهده اعدام قاضی محمد به عراق بازگشت و در رویارویی با ارتش عراق ناچار شد از طریق کوهستان‌های ایران به شوروی فرار کند. بعد از کودتای عبدالکریم قاسم در سال ۱۹۵۸ ملامصطفی به عراق بازگشت و با دولت جدید همکاری کرد اما خیلی زود دچار اختلاف شد.

در پی وقوع کودتا در عراق در سال ۱۳۴۷ احمد حسن البکر به قدرت رسید. پس از سه ماه گفت‌وگو میان ملامصطفی و صدام معاون رئیس‌جمهور در مدرسه ناویردان، سرانجام آنان موافقتنامه

مسعود بارزانی فرزند دوم ملامصطفی بارزانی در میان پیشرگان کوه

۱. اتحادیه میهنی کردستان عراق به رهبری جلال طالبانی و ابراهیم احمد.

۲. حزب دمکراتیک ملت عراق به رهبری محمد محمود عبدالرحمن با نام مستعار دکتر سامی عبدالرحمن. حیات سیاسی این حزب چندان پایدار نبود و سرانجام به حزب دمکرات پیوست.

۳. اتحاد دمکرات عراق به رهبری علی سنجاری. این حزب در سال ۱۳۷۶ منحل شد و اعضای آن مجدد به حزب دمکرات پیوستند.

ملاصطفی بارزانی تا سال ۱۳۵۷ در شهر کرج زندگی کرد سپس برای درمان بیماری سرطان به آمریکا رفت. او یک سال بعد درگذشت و جسدش در آشنویه به خاک سپرده شد. جنگ طلبان کومله و حزب دمکرات کردستان ایران به دلیل همکاری بارزانی ها با سپاه و ارتش ایران در سرکوب گروه های شورشی، قبر او را منفجر کردند. پس از آن، بارزانی ها ناچار شدند جسد ملاصطفی را ابتدا به روستای هلیج در بخش سیلوانای ارومیه و سپس به کردستان عراق منتقل کنند.

آنچه سبب شد حزب دمکرات همواره به عنوان یکی از بازیگران اصلی در شمال عراق مطرح باشد، سابقه طولانی فعالیت سیاسی و نظامی آن بود. حوزه نفوذ حزب دمکرات کردستان عراق بیشتر در مناطق بادینان و شمال اربیل بود و در منطقه سوران (کرکوک، سلیمانیه، خانقین و دشت زورا)، به دلیل حضور اتحادیه میهنی کردستان و حزب سوسیالیست، پایگاه کمتری داشت.

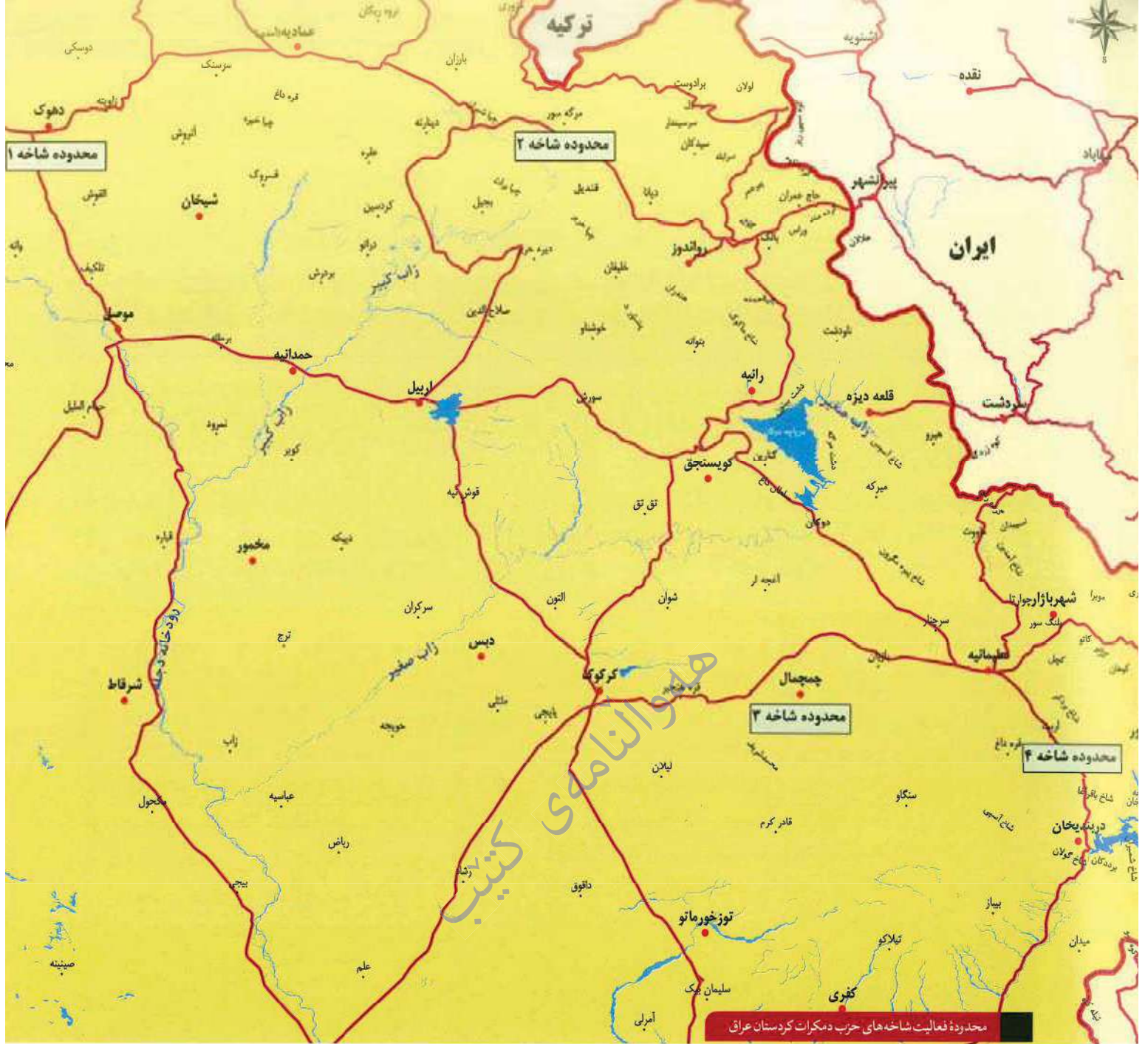
اعضای معاهده، خودمختاری کردها میان صدام و ملاصطفی بارزانی

ملاقات شاه ایران و صدام - اعضای معاهده ۱۹۷۵ الجزایر

مراسم خاکسپاری ملاصطفی در آشنویه - سال ۱۳۵۸

محدوده فعالیت شاخه‌های حزب دمکرات کردستان عراق

ساختار حزب

تشکیلات نظامی حزب دمکرات کردستان عراق در دوره جنگ تحمیلی، چهار شاخه (لق) داشت:

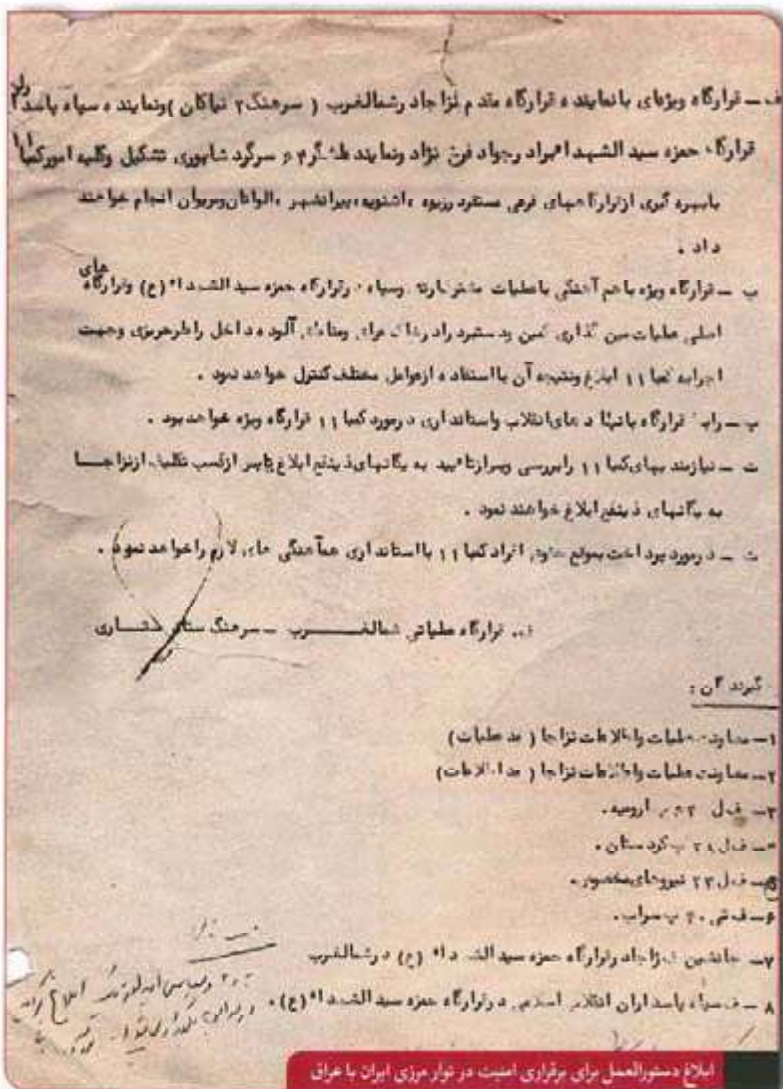
۱. شاخه یکم در منطقه دهوک و موصل.
۲. شاخه دوم در منطقه اربیل.
۳. شاخه سوم در منطقه کرکوک و خانقین.
۴. شاخه چهارم در منطقه سلیمانیه و دشت زور.

هر شاخه دارای چند هیز، هر هیز دارای حداقل دو بتالیون (معادل گردان و حدود ۱۲۰ نفر)، هر بتالیون شامل حداقل دو گرت (حدود ۶۰ نفر)، هر گرت متشکل از حداقل دو پیل (حدود ۳۰ نفر)، هر پیل شامل حداقل دو دسته (حدود ۱۵ نفر) و هر دسته حدود ۷ نفر بود. یک نیروی مخصوص هم به نام "لیوای تابیتی" (تیپ ویژه)، مسئولیت حفاظت از رهبری و دفتر سیاسی حزب را برعهده داشت.

بیشترگان حزب را به کار گرفت. همچنین در دو مرحله از عملیات آزادسازی جاده بیرانشهر - سردشت که به فرماندهی ناصر کاظمی فرمانده سپاه استان کردستان در سال ۱۳۶۱ اجرا شد، پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق به صورت ترکیبی همراه با نیروهای سپاه و ارتش با تجزیه طلبان کرد جنگیدند.

همکاری حزب دمکرات کردستان عراق با نیروهای مسلح ایران از زمانی بیشتر شد که فعال شدن جبهه‌های جنگ در کردستان عراق ضرورت یافت. از این رو، قرارگاه عملیاتی شمال غرب نیروی زمینی ارتش ایران به لشکرهای ۲۳ نیرو مخصوص و ۶۴ ارومیه دستور داد بارزانی‌ها را در جنگ علیه عراق تجهیز و از آنان پشتیبانی کنند.

در ۶ شهریور ۱۳۶۲ سرهنگ ستاد ستاری فرمانده وقت قرارگاه عملیاتی شمال غرب نیروی زمینی ارتش، دستورالعملی برای برقراری امنیت در نوار مرزی ایران با عراق ابلاغ کرد که در بند ۷ آن دستوراتی برای همکاری با حزب دمکرات کردستان عراق داده شده بود:

یکی از مشکلات حزب دمکرات کردستان عراق در سال‌های پیش از پیروزی انقلاب، قطع حمایت‌های نظامی ایران از آنان بود. در آن مقطع، دولت پهلوی، از میزان حمایت از بارزانی‌ها به شدت کاسته بود و فعالیت‌های آنان را که در کرج سکونت داشتند، محدود کرده بود. در جریان انقلاب اسلامی بارزانی‌ها آزادی عمل یافتند. مسعود بارزانی تصمیم گرفت برای برقراری ارتباط با ایران، در سال ۱۳۵۷ با امام خمینی در پاریس دیدار کند اما دولت عراق او را در وین ترور کرد که موفقیت‌آمیز نبود.

حزب دمکرات از همان روزهای آغاز بحران در ناحیه کردنشین ایران، جانب دولت مرکزی را گرفت. از این رو، شورای انقلاب ایران در سال ۱۳۵۸ به بارزانی‌ها اجازه داد نیروهایشان را سازماندهی و در شهرهای نقده، بیرانشهر و مریوان مستقر کنند. بارزانی‌ها زیر نظر استانداری آذربایجان غربی و قرارگاه شمال غرب نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران متمرکز شدند و در شهرهای ارومیه، نقده، آشنویه، بیرانشهر و مریوان سازمان رزم تشکیل دادند. استانداری آذربایجان غربی، حقوق افراد حزب دمکرات را ماهانه به مسعود بارزانی پرداخت می‌کرد. همچنین یک کمیته مشترک برای گسترش همکاری میان ارتش ایران و نیروهای بارزانی تأسیس گردید که به اختصار کما ۱۱ (مخفف کردهای مسلمان بارزانی) نامیده شد.

قرارگاه عملیاتی ارتش واقع در ارومیه، در پاییز ۱۳۶۰ برای بازپس‌گیری شهر آشنویه از احزاب شورشی ایرانی،

سازمان نیروهای کمبا ۱۱ در منطقه عملیاتی شمال غرب ایران

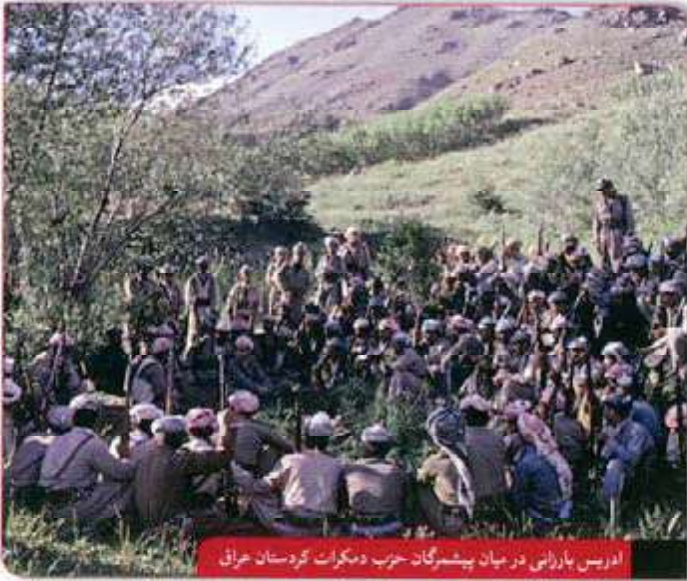
پس از آن، سرهنگ ستاد سید حسام هاشمی فرمانده بعدی قراگاه عملیاتی شمال غرب نیروی زمینی ارتش بر اساس خط مشی ابلاغی سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش، در ۲۶ دی ۱۳۶۲ دستورالعمل کنترل و به کارگیری کمبا ۱۱ (بارزانی ها) را در مناطق عملیاتی شمال غرب کشور ارسال کرد تا وحدت رویه ای در همکاری با بارزانی ها ایجاد شود.

همکاری حزب دمکرات کردستان عراق با نیروهای مسلح ایران به مرور زمان گسترش یافت. قراگاه حمزه سیدالشهدا (ع) که در شمال غرب ایران مسئولیت سرزمینی داشت، تصمیم گرفت در عملیات منظم والفجر ۲ که در ۲۹ تیرماه ۱۳۶۲ در مرز پیرانشهر اجرا شد، از توان آنان استفاده کند. در این عملیات حدود ۱۰۰۰ پیشمرگ حزب دمکرات همراه یگان های سپاه و ارتش وارد عمل شدند. تصرف حدود ۲۰۰ کیلومترمربع از سرزمین عراق، خارج شدن پیرانشهر و تعدادی از روستاهای مرزی از تیررس توپخانه دشمن و انسداد مسیر تردد احزاب تجزیه طلب کرد بین ایران و عراق، از جمله دستاوردهای این عملیات بود.

همکاری حزب دمکرات کردستان با نیروهای مسلح ایران برای تصرف پادگان حاج عمران. سبب شد صدام از قبیله بارزانی انتقام بگیرد. او دستور داد همه مردان بارزانی بالاتر از ۱۳ سال که در سال ۱۳۵۹ در مجموعه قوش تپه اسکان یافته بودند، دستگیر و پیش از اعدام، در خیابان های بغداد گردانده شوند.

به ستاد عملیاتی جنگ های نامنظم از طرف فرماندهان عملیات مبارز گفته شد .
 - کنترل تردد و اعزام پرسنل نیروهای کمبا ۱۱ و همچنین کنترل و امنیت از راه امنیت ارتش باید اندک
 بهمه معاین عملیات ستاد جنگ های نامنظم بود و چنانچه پرسنل فاقد کارت به خدمت می باشد مراتب
 را اطلاع تا لشکر مربوطه نسبت به صدور کارت از طریق ستاد ایستاد اعلام نماید .
 - ستاد جنگ های نامنظم دستورات صادر به از ارگان و واحدهای ستاد جنگ های مربوطه را به مرحله اجرا
 گذارند و دستورات صادره به ستاد و ارگانها را نیز پس از اعلام به لشکر متعلق از قراگاه های اعلام
 بهمره اجرا گذاشته خواهد شد .
 - تاریخچه عملیاتی حال و آینده و نتایج این نیروهای برنده: کمبا ۱۱ در ستاد جنگ های نامنظم
 با استفاده از تیم های عملیاتی نوحه تهیه و ۱۵ روز قبل از اجرا در دسترس جهت بررسی و
 تسویه لشکر ارسال دارند .
 - سازماندهی کمبا ۱۱ در نطق به کشور همه عراق جهت تهیه طرح به نیروهای نظامی و نامتخصص عملیات
 عراق استفاده نمود و برابر طرح های از پیش تهیه شده این گونه عملیات مسوره اجرا گذاشته شود
 از ستاد های نامنظم حاشی خود را در رانده با وکالیف و نامتخصصی سوله تهیه و در دسترس
 به رکن سوم لشکر ارسال نمایند .
 - ج - بیان کار عملیات در اصل و خارج میز با بررسی هر ۵ روز یک بار از نیروهای کمبا ۱۱ جهت بررسی
 و پیگیری به اری و انبساط از طریق سلسله مراتب ارسال کرد .
 - مدت زمان کنترل و نظارت دقیق و برقراری نام و انبساط نکات زیر توصیه میگردد .
 (۱) در سازماندهی می جدید اکتیفا و نیروهای بارزانی اندک و امکانات کافی اکتیفا ما را میسر نمایند
 (۲) حل کرد اکتیفا هر ۵ روز مورد بررسی قرار گرفته و تدابیر و کنترل دقیق روند آنها بعمل آید
 (۳) از جامعیتی خود سزانه نیروهای کمبا ۱۱ کسی می نمایند ما ارضای مستقیم با مقامات منطقه
 استان - لشکر قراگاه شمال غرب گفته میسرند گان مسئولیت تمام محوره را خود نمایند
 (۴) کوه فلدا: طرف حساب کمبا ۱۱ با لشکر (ستاد تا - اکتیفا) مربوطه باشد تا از سو استفاده
 ما جلوگیری بعمل آید و از کلمات زائد و تکراری که موجب انفعال و رتنگرد نمودن ارتش کرد .
 (۵) کتبه بزرگ های مورد اتم و دولت و کارت ما و برگه های مرجع حاکمیت ۱ - کنترل کتبه بزرگ و حاکم
 ستاد ما و اکتیفا یا میوشایی و مراتب ستاد مستقر از هر گونه سو استفاده در این موارد جسد
 شود بعمل آید .
 - ای - لشکر و متعلق به ستاد مستقر در منطقه اشنویه را از نادر برسرطی و کمیتهات (خود رو بسیم)
 تهیه نماید تا کنترل و پیگیری به خارج از ایران که از مسیر آموزش انجام بگیرد به دست زود تار -

دستورالعمل کنترل و به کارگیری کمبا ۱۱ (بارزانی ها) را در مناطق عملیاتی شمال غرب کشور

ادریس بارزانی در میان پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق

سید حسام هاشمی و علی صیاد شیرازی

توانمندی حزب دمکرات کردستان عراق

۱. استعداد: حزب دمکرات کردستان عراق توانسته بود حدود ۵۶۵۰ پیشمرگ را سازماندهی کند و به کار گیرد. رهبران حزب، نیروهای خود را دو یا سه برابر تعداد موجود اعلام می‌کردند. احتمالاً اغراق در اعلام آمار پیشمرگان حزب، جنگ روانی علیه دولت عراق بود اما گاهی اهداف دیگری داشتند. آنان با اعلام آمار اغراق‌آمیز، امکانات بیشتری درخواست می‌کردند و هنگامی که بر اساس میزان تقاضا، پشتیبانی و تأمین نمی‌شدند، ناکامی در عملیات را به کمبود امکانات دریافتی ارتباط می‌دادند.
۲. تشکیل سازمان اطلاعاتی: باتوجه به اهمیت فعالیت اطلاعاتی برای پیشبرد اهداف حزب، در اوایل دهه ۷۰ چند نفر از مسئولان حزب از جمله ادريس و مسعود بارزانی (فرزندان ملامصطفی بارزانی) به اسرائیل رفتند تا پس از گذراندن دوره‌های آموزشی لازم، پاراستن یا سازمان اطلاعاتی حزب را تشکیل دهند. در دوره جنگ تحمیلی، تلاش اصلی پاراستن جمع‌آوری اخبار و کسب اطلاعات در این حوزه‌ها بود:
۱. توانایی‌های رژیم عراق.
۲. توانایی‌های دولت سوریه.
۳. نحوه فعالیت مبارزان فلسطینی.
۴. فعالیت، توانایی و ارتباط احزاب رقیب از جمله اتحادیه میهنی.
۵. افراد و احزاب کردی مرتبط با ایران.
۶. سپاه بدر.
۷. مراکز هسته‌ای، موشکی و صنایع خودکفایی ایران.
۸. احزاب و گروه‌های ایرانی.
۹. مسئولان نظامی و اطلاعاتی ایران.
۳. تشکیل جبهه متحد جود: حزب دمکرات کردستان عراق در ۷ آذر ۱۳۵۹ جبهه دمکراتیک ملی (الجبهة الوطنية الديمقراطية = جود) را با همکاری حزب کمونیست عراق و حزب سوسیالیست کردستان عراق، حزب سوسیالیست کرد، تجمع حزب دمکراتیک عراق و حزب دمکراتیک خلق کردستان در ایران، تأسیس کرد تا میان این احزاب برای مبارزه با دولت بعث عراق اتحاد برقرار کند.

«رزمندگان ایرانی و پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق در لولان - سال ۱۳۶۲»

عملیات نظامی

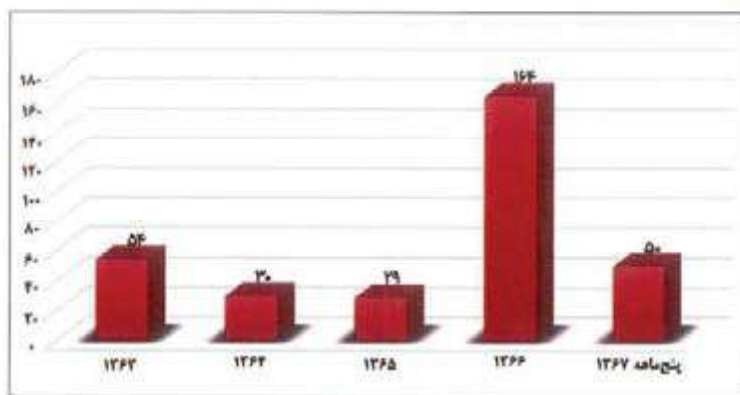
حزب دمکرات کردستان عراق با همکاری قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) عملیات‌هایی برای سرکوب گروه‌های تجزیه‌طلب ایرانی در شهرهای اشنویه و بیرانشهر انجام دادند. همچنین پیشمرگان این حزب در عملیات‌های منظمی از جمله والفجر ۲، والفجر ۴، قادر ۱ و ۲، کربلای ۲ و والفجر ۱۰ حضور داشتند که در این بخش به آنها اشاره‌ای نمی‌شود؛ زیرا این اطلس صرفاً درباره همکاری حزب دمکرات با قرارگاه رمضان می‌باشد.

۱. عملیات‌های مستقل: بر اساس گزارش‌های موجود، حزب دمکرات از ۲۳ اردیبهشت ۱۳۶۳ تا پایان مرداد ۱۳۶۷، در مجموع ۳۲۷ عملیات مستقل با پشتیبانی قرارگاه رمضان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و قرارگاه شمال غرب نیروی زمینی ارتش در سرزمین عراق انجام داد. بیشتر این عملیات‌ها شامل اجرای کمین، حمله به پایگاه‌های ارتش و دولت و مین‌گذاری در مناطق تردد نیروهای نظامی - انتظامی بود. بیشترین فعالیت نظامی حزب با اجرای ۱۶۴ عملیات مربوط به سال ۱۳۶۶ و کمترین آن با اجرای ۲۹ عملیات مربوط به سال ۱۳۶۴ بود.

۲. عملیات‌های نامنظم گسترده: حزب دمکرات کردستان با فرماندهی قرارگاه رمضان هشت عملیات نامنظم گسترده انجام داد که در جدول به آنها اشاره شده است.

۳. عملیات‌های مشترک محدود و ایزدایی: حزب دمکرات کردستان عراق از آبان ۱۳۶۴ تا مرداد ۱۳۶۷، در مجموع ۷۴ عملیات مشترک محدود و ایزدایی با قرارگاه رمضان یا با سایر احزاب مبارز عراقی انجام داد.

از این تعداد، ۴۵ عملیات بایگان‌های قرارگاه رمضان، ۱۰ عملیات با واحدهای ارتش ایران، ۷ عملیات با اتحادیه میهنی، ۷ عملیات با قرارگاه رمضان و سایر احزاب، ۳ عملیات با حزب الدعوة و ۲ عملیات با حزب سوسیالیست کردستان عراق انجام گرفت.

« نمودار عملیات‌های مستقل حزب دمکرات کردستان عراق »

عملیات‌های نامنظم گسترده حزب دمکرات کردستان با قرارگاه رمضان و سایر احزاب		
محل عملیات	نام عملیات	تاریخ
زاخو و دهرک	فتح ۳	۱۳۶۵/۱/۲۲
شهرهای دیانا و مرگه‌سور	فتح ۶	۱۳۶۶/۳/۲۷
منطقه بین شهرهای حلبچه، سیدصادق و اربت	فتح ۷	۱۳۶۶/۲/۱۵
منطقه عمومی خورمال، حلبچه و سیدصادق	فتح ۹	۱۳۶۶/۵/۱۳
منطقه عمومی کانی‌ماسی	ظفر ۱	۱۳۶۶/۶/۲۳
دهرک	ظفر ۲	۱۳۶۶/۱/۲۸
منطقه بین شهرهای کرکوک، دهرک و دیاله	ظفر ۵	۱۳۶۶/۱۰/۲۲
منطقه شهر زور (شهرهای حلبچه، خورمال، بیاره، طویله)	ظفر ۷	۱۳۶۶/۱۲/۲۳

عملیات‌های مشترک محدود و ایزدایی حزب دمکرات کردستان	
سال	تعداد عملیات
۱۳۶۴	۷
۱۳۶۵	۸
۱۳۶۶	۴۶
۱۳۶۷	۱۳
جمع	۷۴

از راست: کمال خوشنوا، عمر شیخ موسی، جلال طالبانی، فؤاد معصوم و عادل مراد - روستای نارزنگ سروشت - سال ۱۳۵۷

«ام اتحادیه میهنی کوردستان عراق»

اتحادیه میهنی کوردستان عراق

روند شکل گیری

اتحادیه میهنی کوردستان عراق (به زبان کردی: "یکتیی نیشتمانی کوردستان" و به زبان انگلیسی: Patriotic Union of Kurdistan (PUK) که به اختصار اتحادیه یا یکتی نامیده می شود، یکی از دو حزب بزرگ و فعال در ناحیه کردنشین عراق است.

بعد از انعقاد قرارداد الجزایر میان ایران و عراق که به توقف مبارزه ملامصطفی بارزانی انجامید، بسیاری از پیشمرگان حزب دمکرات به ایران پناهنده شدند. در این میان، جلال طالبانی به همراه دکتر فؤاد معصوم، عادل مراد، دکتر کمال عبدالرزاق فیلی و نوشیروان مصطفی در حالی که از عملکرد ملامصطفی ناراضی بودند، از حزب دموکرات جدا و اتحادیه میهنی کوردستان عراق را در ۳۱ اردیبهشت ۱۳۵۴ تشکیل دادند تا با پشتیبانی سوریه و لیبی، جنگ با دولت عراق را ادامه دهند.

در اولین اعلامیه اتحادیه میهنی که در ۱۱

۲. جمعیت رنجبران کوردستان؛ علی صادقی و کوروش لاشایی از اعضای حزب توده ایران، پس از جدایی از آن، این تشکیلات را در سال ۱۳۴۸، در شهر سلیمانیه و بر اساس اندیشه های مانو به وجود آوردند. مدتی بعد، نوشیروان مصطفی امین، دبیرکل جمعیت رنجبران کوردستان شد.

۳. جنبش سوسیالیستی کوردستان عراق؛ افراد مؤسس این جنبش، یک سال بعد از تشکیل اتحادیه میهنی به آن پیوستند. برخی از گذارهای این تشکیلات بعد از کشته شدن علی عسکری و دکتر خالد به دست اعضای حزب دمکرات کوردستان عراق، در سال ۱۳۵۷ از اتحادیه جدا شدند.

در زمان جنگ عراق با ایران، اتحادیه میهنی سرزمین تحت نفوذ خود در کوردستان عراق را به چهار محدوده جغرافیایی تقسیم کرد و در هر منطقه، یک مالبند داشت:

مالبند یک در بخش هایی از استان های سلیمانیه و کرکوک استقرار داشت و مرکز آن در قره داغ بود.

مرکز مالبند دو در روستای سرگلو قرار داشت

خرداد ۱۳۵۴ صادر گردید، اصلی ترین وظایف این حزب به شرح زیر اعلام شد:

۱. آزاد ساختن عراق از شبکه استعمار نواز نظر سیاسی و اقتصادی.

۲. سرنگون ساختن رژیم بعث عراق.

۳. استقرار یک حکومت ملی و دمکراتیک با ائتلاف نیروهای دمکرات به گونه ای که دمکراسی را برای مردم عراق تضمین کند.

۴. شناسایی حقوق ملی کردها و تأمین خودمختاری آنان در چارچوب جمهوری مستقل و دمکراتیک عراق.

۵. انجام اصلاحات ارضی بنیادی به سود دهقانان، صنعتی نمودن کشور و بهره برداری از منابع طبیعی کشور در جهت پیشرفت جامعه عراق.»

اتحادیه میهنی، از ائتلاف و همکاری سه تشکیلات به وجود آمد:

۱. اتحادیه انقلابیون کوردستان؛ جمعی از اعضای چپ و روشنفکر حزب دمکرات کوردستان عراق که پس از جدایی از این حزب، اتحادیه انقلابیون کوردستان را به رهبری جلال طالبانی در سال ۱۳۵۴ در سوریه تشکیل دادند.

پیشمرگان اتحادیه میهنی کردستان عراق

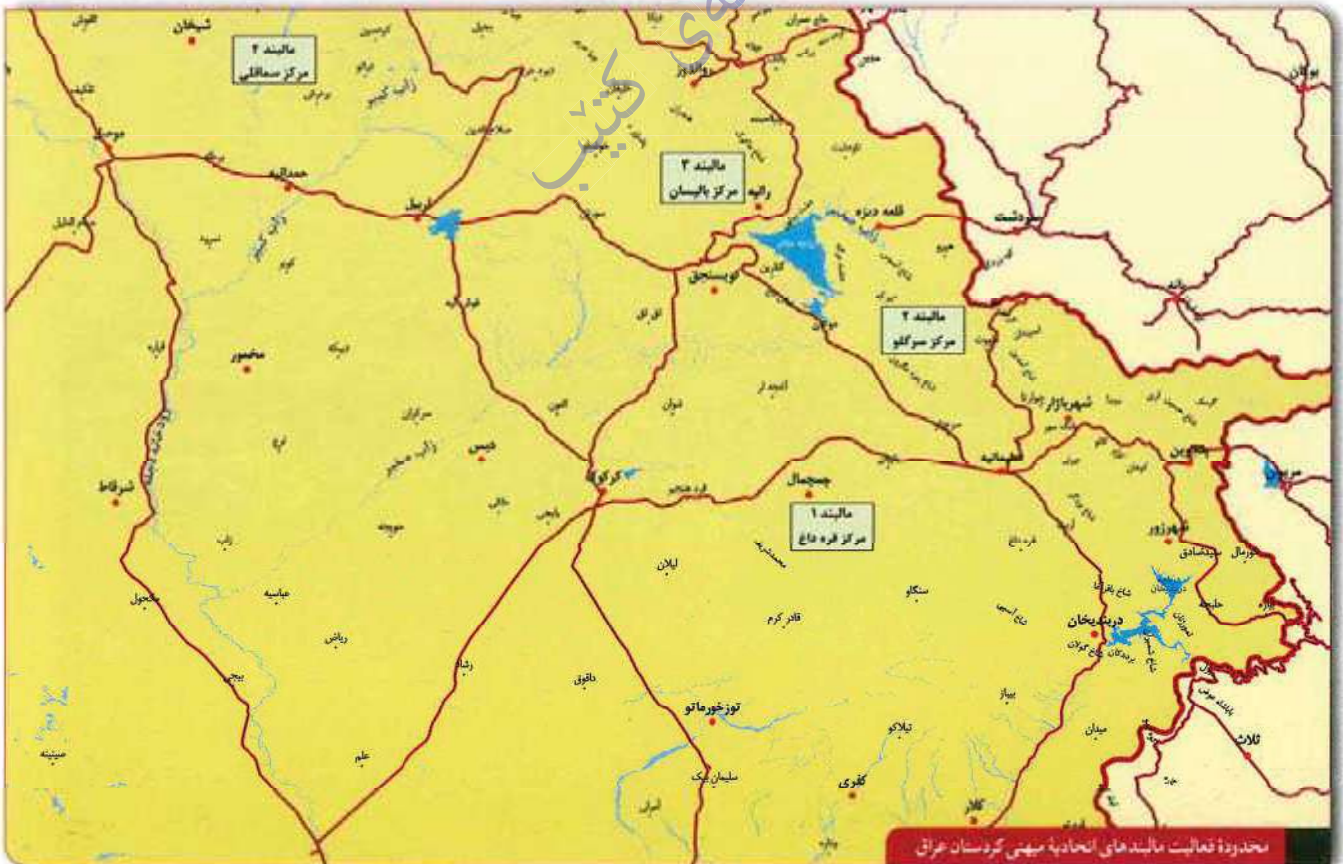
و محدوده‌اش شمال شرقی جاده سلیمانیه - دوکان تا مرزهای ایران بود.

محدوده مالبنده سه از شمال دوکان تا شرق استان اربیل را در بر می‌گرفت و مرکز آن در روستای بالیسان قرار داشت.

مالبنده چهار از غرب اربیل تا موصل فعالیت می‌کرد و مرکز آن در روستای سماقلی بود.

هر مالبنده چند تیپ رزمی داشت که استعداد هر تیپ از ۱۰۰ تا ۳۰۰ نفر متفاوت بود. علاوه بر این، سازمانی به نام "هیز برگیری ملی" در اتحادیه وجود داشت که نیروهای عضو آن، مردم داوطلبی بودند که در مواقع ضروری، تحت فرماندهی مالبندها، به کارگیری می‌شدند.

آموزش نظامی پیشمرگان اهمیت فراوانی داشت. از این رو، برخی از اعضای اتحادیه میهنی به منظور افزایش توان رزمی، در دوران جنگ تحمیلی، دوره‌های آموزشی از قبیل آشنایی با سلاح‌های سنگین، ادوات، شیوه‌های جنگ نامنظم و چگونگی فرماندهی را در قراگاه رمضان گذراندند.

محدوده فعالیت مالبنده‌های اتحادیه میهنی کردستان عراق

سابقه همکاری با ایران

اسلامی در فروردین ۱۳۵۸، در پیامی به مردم کردستان ایران اعلام کرد: رأی دادن به جمهوری اسلامی یعنی رفتن به زیر سلطه دولت و محرومیت از حق تعیین سرنوشت.

۳. پس از آن، جلال طالبانی نامه‌هایی برای امام خمینی و مهندس مهدی بازرگان نخست‌وزیر دولت موقت فرستاد. او در نامه به بازرگان در مردادماه ۱۳۵۸، به‌طور مفصل به عملکرد سوء حزب دمکرات کردستان عراق (قیاده موقت) اشاره کرد و از دولت موقت خواست بارزانی‌های ساکن در ایران را دستگیر و محاکمه کند.

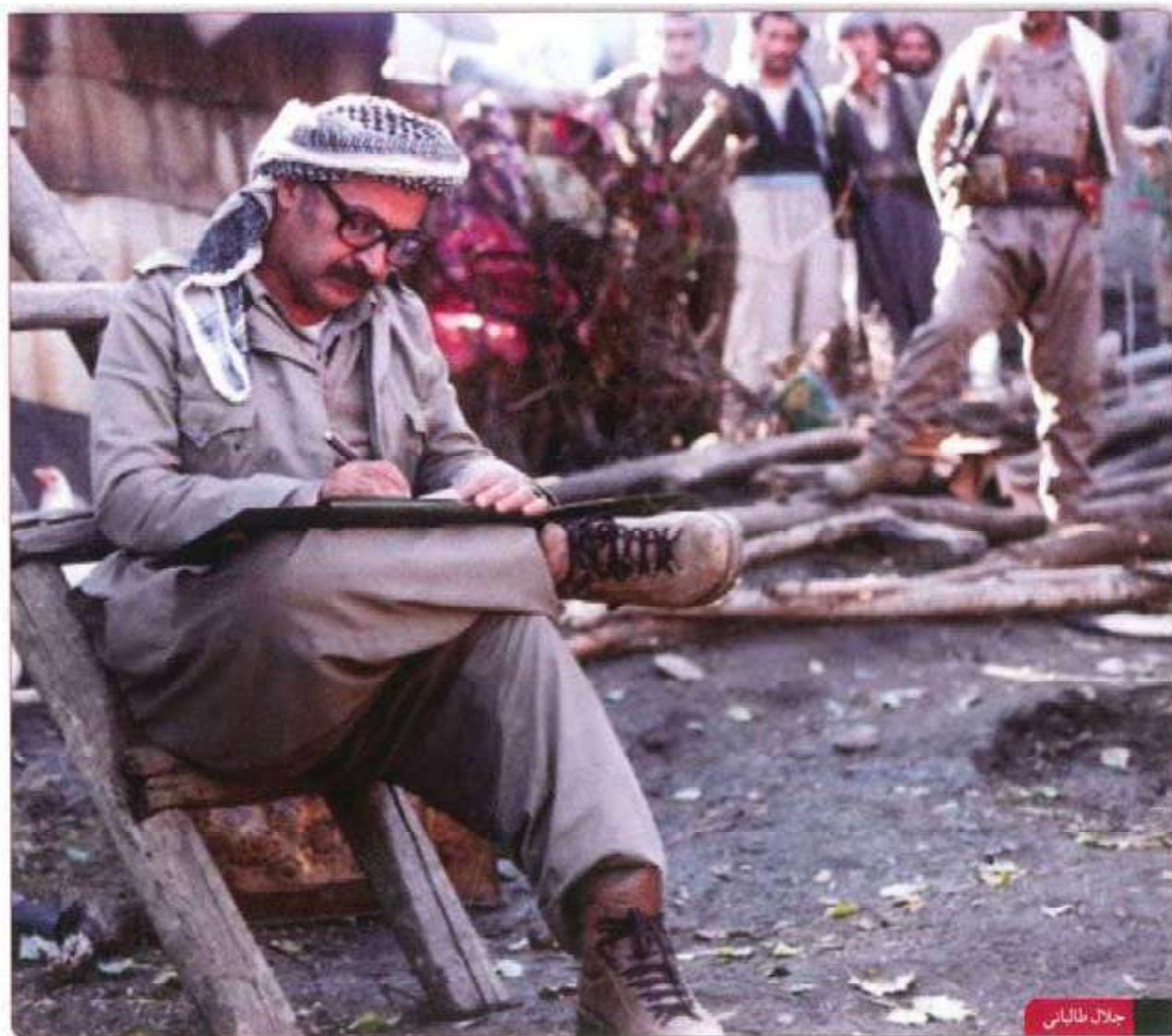
۴. اواسط تابستان ۱۳۵۸ جلال طالبانی به تهران آمد و با دولت موقت برای مهار بحران تجزیه‌طلبی در ناحیه کردنشین ایران مذاکره کرد. سپس او و دکتر فؤاد معصوم برای اعلام همبستگی با انقلاب و جمهوری اسلامی با آیت‌الله حسینعلی منتظری در قم دیدار کردند.

۵. با تلاش‌های فراوان اتحادیه میهنی، دولت موقت در سال ۱۳۵۸ به اتحادیه اجازه داد دفترش را در تهران دایر کند. در این زمان، فؤاد معصوم به نمایندگی از اتحادیه، برخی

همکاری اتحادیه میهنی کردستان عراق با ایران، فراز و فرودهایی داشت که به‌طور مختصر به آن اشاره می‌شود:

۱. پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، دکتر فؤاد معصوم به نمایندگی از اتحادیه، نزد امام خمینی در پاریس رفت تا نظر ایشان را در زمینه همکاری اتحادیه با ایشان جلب کند.

۲. جلال طالبانی هنگام برگزاری فرماندوم عمومی نظام جمهوری

جلال طالبانی

متن نامه جلال طالبانی به امام خمینی:

«مشعل افروز انسانی، رهبر عالی قدر انقلاب اسلامی

با خشم و شگفتی فراوان، خبر تجاوز خصمانه امریکا را به جمهوری اسلامی ایران دریافت کردیم. بدون شک، امپریالیزم امریکا، دشمن خون‌آشامی است برای تمام گروه‌های اسلامی و تمام مظلومین و مستضعفین جهان. توطئه چینی امریکا بر ضد انقلاب اسلامی به رهبری شما دنباله همان کینه‌توزی اوست در سراسر دنیا و از جمله دنباله همان کینه‌توزی امریکا بر ضد برادران انقلابی شماست در عراق که به حکم ازدهای جهنمی دست‌نشانده استعمار صهیونیسم بر ضد انقلاب اسلامی انجام می‌گردد و سراپا غرقه در هرگونه جنایتی است که حزب بعث، بر ضد آزادیخواهان عراق انجام می‌دهد و نیز همان دستی که آلوده به خون آیت‌الله سیدمحمدباقر صدر است که با بدترین انواع شکنجه‌های وحشیانه به شهادت رسید. آزادیخواهان عراق از کرد، عرب و ترکمن که در میان آنها سنی و شیعه است، مجموعاً پیرو انقلاب اسلامی می‌باشند که برای سرکوب کردن استعمار و صهیونیسم، قیام کرده و برای سرنگون کردن حکومت صدام تکریتی خائن دست‌نشانده امریکا کوشش می‌نمایند، همان حکومتی که در نبرد آشتی‌ناپذیر با انقلابیون فلسطین و ایران و عراق به پیروی از برنامه استعماری صهیونی و دشمنی با مظلومین، قرار دارد. ما اعلام می‌داریم که تمام نیروهایمان را در اختیار انقلاب اسلامی ایران قرار می‌دهیم و با تمام امکانات خود، در صف انقلاب اسلامی برای درهم‌کوبیدن استعمار می‌باشیم. خداوند شما را توفیق دهد در آنچه که به سود انقلاب و مسلمانان و تمام مظلومین است.»

آزادی‌گروگان‌های سفارت امریکا در تهران، جلال طالبانی در اردیبهشت ۱۳۵۹ در حمایت از انقلاب اسلامی ایران و محکومیت تجاوز امریکا، نامه‌هایی برای امام خمینی و دکتر ابوالحسن بنی‌صدر رئیس‌جمهور وقت ایران ارسال کرد.

۸. در سال ۱۳۶۰ برای مقامات کشور آشکار شد اتحادیه میهنی با وجود تلاش برای توسعه رابطه با دولت ایران، با تجزیه‌طلبان کرد در ناحیه کردنشین ایران همکاری گسترده دارد. از این رو، به اتحادیه اجازه ندادند از طریق تهران سلاح‌های ارسالی از سوریه را تحویل بگیرد. همچنین ۳۰۰ قبضه اسلحه متعلق به این گروه را توقیف کردند.

۹. جلال طالبانی کوشید نظر مقامات ایران را تغییر دهد. به این منظور، هیئتی به سرپرستی سرگرد سیدمحمدعلی شریف‌نسب مأمور شد از طریق سردشت به دفتر سیاسی اتحادیه برود و فعالیت‌های آنان را بررسی کند. اعضای این هیئت اواخر خرداد ۱۳۶۰ همراه علی صفوی از سپاه سردشت، به دفتر سیاسی اتحادیه در جوار روستای ناوزنگ در انتهای دره توژال در مرز ایران و عراق رفتند. در این محل علاوه بر دفتر اتحادیه، مقرهایی متعلق به احزاب و گروه‌های تجزیه‌طلب ایرانی و احزاب کرد عراق وجود داشت.

از وسائل مورد نیاز را که به سوریه سفارش داده بودند از طریق فرودگاه تهران تحویل گرفت و به مناطق کردنشین عراق انتقال داد.

۶. در سال ۱۳۵۸، جلال طالبانی نقش واسطه میان هیئت ویژه حل مسئله کردستان و احزاب جنگ‌افروز در کردستان ایران را ایفا کرد، اما هنگامی که مذاکرات به نتیجه نرسید و بار دیگر آشوب در ناحیه کردنشین ایران آغاز شد، اتحادیه ضمن حمایت از احزاب تجزیه‌طلب با یگان‌های سپاه و ارتش جنگید و تعدادی از پیشمرگان آن کشته شدند.

۷. پس از شکست تجاوز نیروهای امریکایی به صحرای طبس برای

۱۰. آخر اسفندماه ۱۳۶۰، هیئت دیگری از دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست‌وزیری به سرپرستی محمود یاسینی و همراهی مصطفی جودی، علی صفوی و سه تن از نیروهای سپاه و ارتش به سردشت رفت تا مذاکرات جدیدی با سران اتحادیه انجام دهد. سفر این هیئت هم‌زمان با بازگشت جلال طالبانی از سوریه به دفتر سیاسی اتحادیه بود. در نشست میان اعضای هیئت و طالبانی، محمود یاسینی آشکارا به همکاری اتحادیه با احزاب جنگ‌افروز ایرانی برای ایجاد ناامنی در ناحیه کردنشین ایران اشاره کرد. طالبانی هم بسیار کوشید این همکاری‌ها را به نحوی توجیه کند.

۱۱. همکاری اتحادیه با احزاب جنگ‌طلب کرد ایرانی تا اوایل سال ۱۳۶۳ ادامه یافت. برخی اقدامات اتحادیه میهنی در ایجاد ناامنی در ناحیه کردنشین ایران به این شرح بود:

الف) شرکت در غارت پادگان مهاباد و انتقال مهمات و تجهیزات آن به مقرهای اتحادیه در ناوزنگ و قلاچولان در مرز ایران با عراق.

ب) سخنرانی در شهرهای کردنشین ایران و ترغیب مردم کرد به کسب خودمختاری.

ج) غارت پادگان ژاندارمری سنندج و پایگاه‌های جمهوری اسلامی در منطقه.

د) کمک به گروه‌های جنگ‌افروز کرد ایرانی هنگام حمله به پاوه در مرداد ۱۳۵۸.

ه) شرکت در حمله به شهرهای سرپل ذهاب و بانه به فرماندهی مصطفی چاورش از مسئولان اتحادیه، شهیدکردن نیروهای ایرانی و به‌آتش کشیدن خودروهای نظامی.

و) مشارکت در جنگ کامیاران در ۱۰ بهمن ۱۳۵۹ به فرماندهی ملا بختیار از اعضای اتحادیه.

ز) آموزش به افراد گروه رزگاری و کمک به آنان برای ایجاد ناامنی در پاوه و اورامانات.

۱۰. آخر اسفندماه ۱۳۶۰، هیئت دیگری از دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست‌وزیری به سرپرستی محمود یاسینی و همراهی مصطفی جودی، علی صفوی و سه تن از نیروهای سپاه و ارتش به سردشت رفت تا مذاکرات جدیدی با سران اتحادیه انجام دهد. سفر این هیئت هم‌زمان با بازگشت جلال طالبانی از سوریه به دفتر سیاسی اتحادیه بود. در نشست میان اعضای هیئت و طالبانی، محمود یاسینی آشکارا به همکاری اتحادیه با احزاب جنگ‌افروز ایرانی برای ایجاد ناامنی در ناحیه کردنشین ایران اشاره کرد. طالبانی هم بسیار کوشید این همکاری‌ها را به نحوی توجیه کند.

۱۱. همکاری اتحادیه با احزاب جنگ‌طلب کرد ایرانی تا اوایل سال

سخن هیئت ایرانی در سفر دوم به دفتر سیاسی اتحادیه میهنی

ح) مشارکت در جنگ سنندج در اردیبهشت ۱۳۵۹ به فرماندهی علی شیلر و شوکت حاجی مشیر.

ط) شرکت در جنگ دیواندره به فرماندهی محمد نوروزی.

ی) حضور در جنگ سقز به فرماندهی حاجی صفر، مصطفی چاورش، جمال محمد و خداکرم.

ک) مشارکت در جنگ آشنویه و پیرانشهر به فرماندهی نجم‌الدین شاخ شکار (سالار).

ل) حمله به نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش جمهوری اسلامی ایران در جریان پاک‌سازی جاده بانه - سردشت در سال ۱۳۶۲-۱۳۶۱.

۱۲. با توجه به موفقیت‌های ایران در جبهه‌های جنگ تحمیلی، اتحادیه میهنی در سال ۱۳۶۳ به این ارزیابی رسید که مذاکره و مباحثات با صدام دستاوردی برای آنان و کردهای عراقی ندارد و تا زمانی که دولت بعثی در این کشور حاکم است، آنان به خودمختاری نخواهند رسید. از این رو، اتحادیه درصدد برآمد با همکاری و حمایت ایران با دولت بعثی مبارزه کند. به این منظور، جلال طالبانی در ۶ آبان ۱۳۶۴ نماینده‌ای را برای مذاکره با علیرضا عسکری فرمانده سپاه سردشت به این شهر فرستاد تا اقدامات اولیه برای برقراری رابطه با ایران انجام شود.

توانمندی اتحادیه میهنی

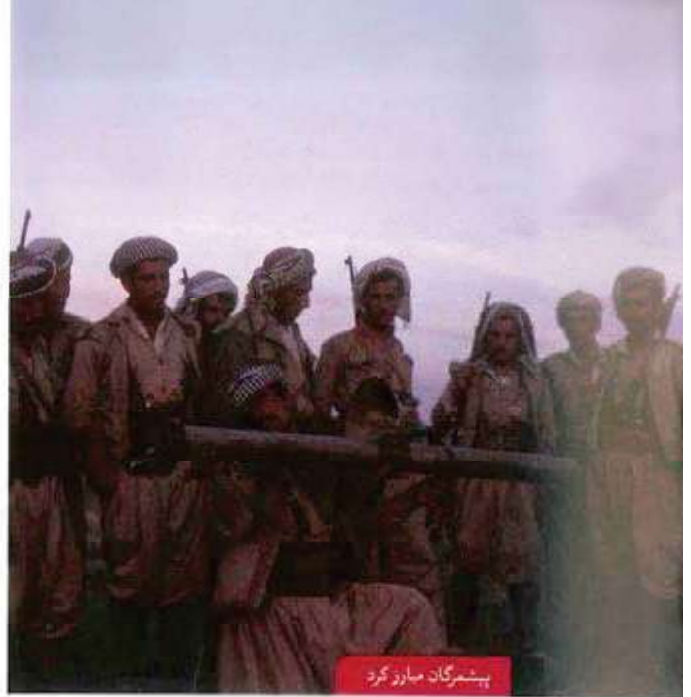
۱. استعداد نظامی: با آنکه اتحادیه میهنی آمار رسمی پیشمرگانش را دقیقاً اعلام نمی‌کرد اما برآوردها نشان می‌داد این تشکیلات حدود ۵۰۰۰ پیشمرگ مسلح در اختیار داشت.

۲. تجهیزات نظامی: اتحادیه میهنی آمار واقعی از میزان سلاح و تجهیزات در اختیار را اعلام نمی‌کرد. برابر گزارش‌ها، در انبارهای اتحادیه در روستاهای قلاچولان و ناوزنگ، سلاح‌ها و تجهیزات غارت شده از پادگان‌های نظامی ایران در کردستان، وجود داشت.

۳. رسانه: مهم‌ترین ابزار رسانه‌ای اتحادیه، رادیو بود که به دو زبان کردی و عربی برنامه پخش می‌کرد. نشریاتی هم که اتحادیه چاپ می‌کرد عبارت بودند از: روزنامه کوردستانی نوی به زبان کردی، هفته‌نامه الاتحاد به زبان عربی، ماهنامه الشرا به زبان انگلیسی و عربی و ماهنامه صوت الاتحاد به زبان عربی.

۴. تشکیل جبهه متحد جوقد: اتحادیه میهنی کردستان عراق در سال ۱۳۵۹ جبهه دمکراتیک ملی و قومی (الجبهة الوطنية و القومية الديمة قراطية = جوقد) را با ائتلاف احزاب همگام، در سوریه ایجاد کرد تا با قدرت بیشتری به جنگ با دولت بعثی عراق بپردازد.

دوره‌های آموزشی پیشمرگان اتحادیه میهنی کردستان عراق در قرارگاه رمضان				
ردیف	مکان	نوع آموزش	تعداد افراد	مدت
۱	پادگان خاتم الانبیا	فرماندهی	۷۳	۳ ماه
۲	پادگان ولی عصر (عج)	عمومی	۱۲۵	۲۵ روز
۳	پادگان غیور اصلی اهواز	عمومی	۱۲۵	۲۵ روز
۴	پادگان تجلابی اهواز	تخصصی مایوتکا	۲۱	۲۵ روز
۵	پادگان غیور اصلی اهواز	تخصصی ادوات	۳۲	۱۵ روز
۶	پادگان ثابت‌خواه گیلان غرب	تخصصی یدافند	۲۴	۱۵ روز
۷	پادگان غیور اصلی اهواز	فرماندهی	۱۸	۱۵ روز
۸	پادگان غیور اصلی اهواز	امدادگری	۱۸	۱۵ روز
۹	پادگان ثابت‌خواه گیلان غرب	تخریب	۱۸	۱۵ روز

عملیات های مستقل اتحادیه میهنی کردستان	
سال	تعداد عملیات
۱۳۶۵	۲۶
۱۳۶۶	۱۱۰
پنج ماه اول سال ۱۳۶۷	۲۵
جمع	۱۹۱

عملیات نظامی

۱. عملیات های مستقل؛ برابر گزارش های ثبت شده در قرارگاه رمضان، اتحادیه میهنی کردستان به منظور اجرای مفاد قرارداد با این قرارگاه، در سال های ۱۳۶۵، ۱۳۶۶ و پنج ماه اول سال ۱۳۶۷، در مجموع ۱۹۱ عملیات مستقل در محدوده تحت نفوذ خود اجرا کرد.

۲. عملیات های نامنظم گسترده: در سال های ۱۳۶۵ و ۱۳۶۶، اتحادیه میهنی کردستان با فرماندهی قرارگاه رمضان و همکاری سایر احزاب و گروه های مبارز عراقی چهار عملیات نامنظم گسترده اجرا کرد.

۳. عملیات های مشترک محدود و ایدایی: در همین دوره زمانی، اتحادیه میهنی ۱۹ عملیات مشترک محدود و ایدایی با قرارگاه رمضان و سایر احزاب مبارز انجام داد.

عملیات های نامنظم گسترده اتحادیه میهنی کردستان با قرارگاه رمضان و سایر احزاب		
تاریخ	نام عملیات	محل عملیات
۱۳۶۵/۷/۱۹	فتح ۱	شمال و جنوب شهر کرکوک
در مرحله در ۱۳۶۵/۱۷/۲۲ و ۱۳۶۵/۱۲/۴	فتح ۴	رواندوز و دیانا
۱۳۶۶/۷/۲۵	فتح ۵	چوارتا و ماووت
۱۳۶۶/۱۲/۲۳	ظفر ۷	منطقه عمومی شهر زور

عملیات های مشترک محدود و ایدایی اتحادیه میهنی کردستان عراق با قرارگاه رمضان و سایر احزاب مبارز	
تعداد عملیات	ترکیب نیروها
۸	اتحادیه میهنی و حزب دمکرات کردستان عراق
۶	اتحادیه میهنی و قرارگاه رمضان
۴	اتحادیه میهنی و چند حزب دیگر
۱	اتحادیه میهنی و قوت سیدالشهدا (ع)
۱۹	جمع

حزب الله کرد عراق

روند شکل گیری

پس از فوت شیخ احمد بارزانی برادر بزرگتر ملامصطفی در سال ۱۹۶۹، پسرش شیخ محمد خالد بارزانی اداره امور داخلی منطقه بارزان را برعهده گرفت. شیخ محمد خالد تلاش های حزب دمکرات کردستان را برخلاف اهداف و دیدگاه های نهضت اسلامی بارزان می دانست و آن را جنبشی انحرافی معرفی می کرد. یک سال بعد از امضای قرارداد الجزایر میان ایران و عراق در ۱۵ اسفند ۱۳۵۳، شیخ محمد خالد به همراه تعداد بی شماری از عشیره بارزان به ایران پناه آورد.

اواخر سال ۱۳۶۱ مذاکرات مستمری با شیخ محمد خالد بارزانی برای ایجاد یک تشکیلات سازمان یافته و منظم اسلامی در کردستان عراق انجام گرفت تا اینکه در ۷ شهریور ۱۳۶۲ جلسه ای در شهر قم با حضور نمایندگان وزارت کشور، بخش روابط بین الملل سپاه، آیت الله سید محمود هاشمی شاهرودی و شیخ محمد خالد بارزانی تشکیل شد. در این جلسه، حجت الاسلام شیخ فضل الله محلاتی نماینده امام خمینی در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نام حزب الله کرد عراق را برای این گروه از بارزانی ها انتخاب کرد. حزب الله کرد از لحاظ تشکیلاتی به صورت عشیره ای اداره می شد و سازماندهی متداول دیگر احزاب و گروه ها را نداشت. در واقع، همه تشکیلات در سیاست، تدبیر و مدیریت شیخ محمد خالد بارزانی خلاصه می شد و وظیفه پیشمرگ ها را او تعیین می کرد. افراد، خود را مکلف می دیدند از اوامر شیخ تبعیت کنند و اطاعت نکردن از او را گناه می دانستند. محدوده نفوذ و فعالیت حزب الله کرد در روستاهای شمال اربیل و بخش هایی از استان دهوک بود؛ چراکه مردم این مناطق احترام بسیاری برای شیخ محمد خالد قائل بودند.

شیخ محمد خالد بارزانی رهبر و شیخ ادهم بارزانی معاون عملیاتی حزب الله کرد عراق

سابقه همکاری با ایران

در پی شورش احزاب تجزیه طلب در ناحیه کردنشین ایران، شیخ محمدخالد درصدد برآمد با همکاری و حمایت دولت ایران در برابر احزاب جنگ افروز ایستادگی کند. بعد از تصرف بخش هایی از شهر آشنویه به دست جنگ طلبان حزب دمکرات ایران در ۵ آذر ۱۳۶۲، پیشمرگان حزب الله با آنکه هنوز از سپاه، سلاح و مهمات کافی دریافت نکرده بودند، برای مقابله با مهاجمان به کمک یگان های سپاه و ارتش شتافتند و پس از ۱۰ ساعت درگیری شدید، آنان را ناکام گذاشتند. در این درگیری، چند تن از نیروهای حزب الله کرد به شهادت رسیدند.

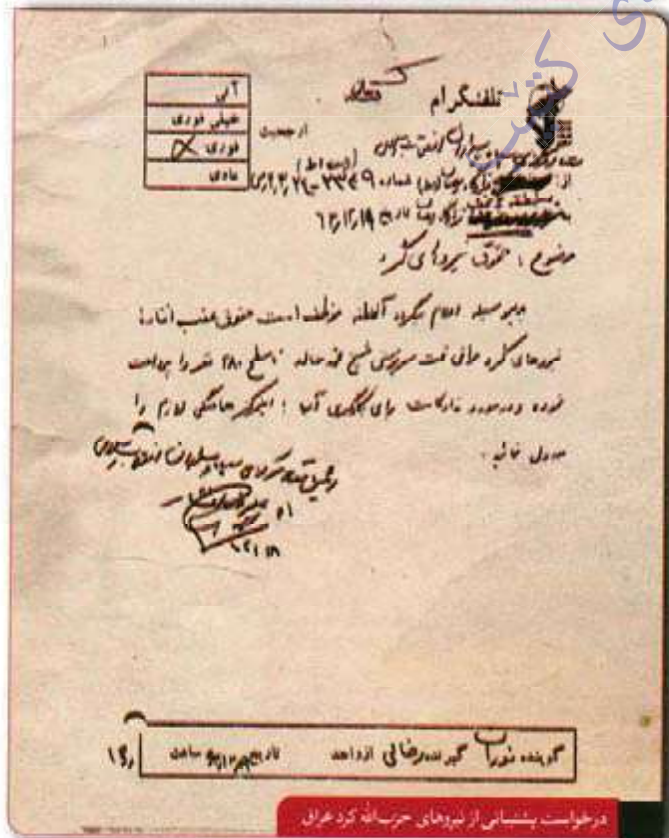
جمعی از پیشمرگان حزب الله کرد عراق

حزب الله کرد تا مدت ها امکانات کافی نداشت تا اینکه با تشکیل قرارگاه رمضان، حمایت این قرارگاه از حزب الله بیشتر شد. در آبان ۱۳۶۳ اولین پایگاه مشترک پیشمرگان حزب الله و نیروهای قرارگاه رمضان در روستای لولان در شمال عراق احداث شد. پس از برپایی این پایگاه، احزاب رقیب، فشارهای سیاسی و تبلیغاتی شدیدی بر حزب الله وارد کردند.

جمعی از پیشمرگان حزب الله کرد عراق

برای تأمین نیازهای حزب الله کرد، ستاد مرکزی سپاه در اسفندماه همین سال، ابلاغیه ای به قرارگاه رمضان ارسال کرد. بر اساس ابلاغیه، مقرر شد ماهانه ۱۵۰ هزار تومان به همراه پنج هزار دینار عراقی به پیشمرگان پرداخت شود. در مواردی هم که نیروهای حزب الله فعالیت مهمی انجام می دادند، مبلغی به عنوان تشویقی، دریافت می کردند.

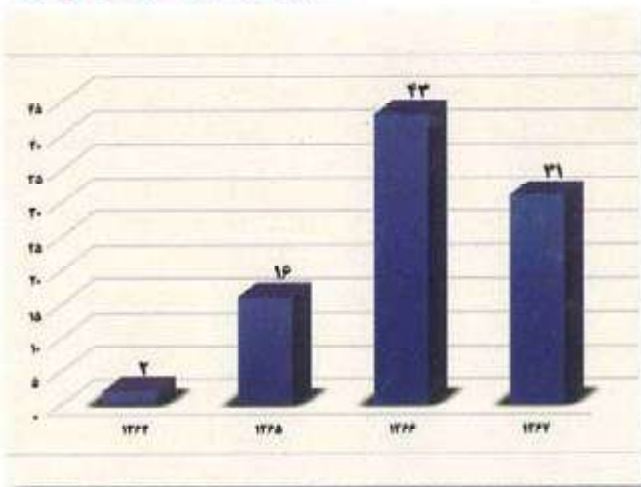

در اوایل سال ۱۳۶۴ دومین پایگاه مشترک حزب الله و قرارگاه رمضان در روستای حیات در نزدیکی مرگه سور احداث شد. با برپایی این پایگاه، فشار حزب دمکرات کردستان عراق که حزب الله کرد را رقیب خود می دانست به حزب الله بیشتر شد، طوری که این حزب، به طور رسمی از حزب الله و سپاه درخواست کرد منطقه مزبور را ترک کنند ولی به تقاضای آنها توجهی نشد. پس از برپایی پایگاه دوم، بر تعداد نیروها و هواداران حزب الله افزوده شد و با استقبال مردم، سومین پایگاه مشترک نیز در سال ۱۳۶۴ در منطقه بارزان احداث گردید.

« پیشرگان حزب الله کرد عراق در حین آموزش »

« نمودار عملیات های مستقل حزب الله کرد عراق »

« نمودار عملیات های مشترک، محدود و ایزدایی حزب الله کرد با فرارگاه رمضان »

توانمندی حزب الله کرد

۱. استعداد: حزب الله کرد عراق در دوران جنگ تحمیلی، حدود ۱۰۰۰ پیشمرگ داشت. سازماندهی پیشمرگان در رده های مفرزه، سریه و فوج بود.
 ۲. استقرار: پیشمرگان حزب الله، بیشتر در پایگاه ها استقرار داشتند. شیخ محمد خالد و کمیته مرکزی حزب در روستای بیمضرته از توابع اشنویه مستقر بود و حزب را از آنجا رهبری می کرد.
 ۳. تجهیزات نظامی: این حزب سلاح سنگین نداشت و امکاناتش در حد سلاح های سبک و نیمه سنگین بود. همه تجهیزات این حزب را قرارگاه رمضان تأمین کرد.

۴. رسانه: حزب الله کرد نشریه ای به نام روناهی (نور) منتشر می کرد که تا هفت شماره ادامه داشت اما در زمینه تهیه و تنظیم مطالب، تهیه کاغذ و چگونگی چاپ دچار مشکل شد و انتشار آن متوقف گردید.

عملیات نظامی

۱. عملیات های مستقل: بر اساس اسناد موجود، در حد فاصل سال های ۱۳۶۴ تا اواسط تابستان ۱۳۶۷، حزب الله کرد عراق، ۹۲ عملیات مستقل اجرا کرد که عمدتاً شامل حمله به پایگاه ها، اجرای کمین در جاده ها، مین گذاری و اجرای آتش نیمه سنگین روی اهداف نظامی - امنیتی و سیاسی ارتش و دولت عراق بود.

۲. عملیات های مشترک محدود و ایزدایی: در همین دوره زمانی، حزب الله کرد و قرارگاه رمضان ۷۸ عملیات مشترک محدود و ایزدایی انجام دادند. همه این عملیات ها، به جز دو مورد، با همکاری یگان های تابع قرارگاه نصر (زیر مجموعه قرارگاه رمضان) اجرا شد.

۳. عملیات های نامنظم گسترده: حزب الله کرد در دو عملیات نامنظم گسترده فتح ۶ و فتح ۱۰ حضور داشت.

رسول مامند دومین دبیرکل حزب

حزب سوسیالیست کردستان عراق

روند شکل‌گیری

دکتر محمود عثمان پزشک مخصوص ملامصطفی بارزانی و صالح یوسفی در مرداد ۱۳۵۸ حزب سوسیالیست کردستان عراق را تأسیس کردند، دلیل اصلی تشکیل این حزب آن بود که ملامصطفی پس از توافق ایران و عراق در الجزایر، جنگ با دولت را متوقف کرده بود.

حزب سوسیالیست اولین کنگره‌اش را با شعار "عراق دموکراتیک و کردستان خودمختار" در بهار ۱۳۶۰ برگزار کرد. صالح یوسفی به عنوان دبیرکل حزب انتخاب شد و رسول مامند هم جانشین او و بعدها دبیرکل حزب گردید. حزب سوسیالیست در اولین بیانیه خود، اهداف حزب را چنین اعلام کرد:

۱. متحد شدن تمام سازمان‌ها و نیروهای ترقی‌خواه و میهن‌پرست کردستان عراق در یک جبهه کردستانی.
۲. تحکیم و تقویت برادری عرب و کرد و ترکمن و اقلیت‌های ملی.

نفر اول از حزب دکتر محمود عثمان

۴. محمد حاجی محمود سومین دبیر کل حزب سوسیالیست کردستان عراق

۵. صالح بوزجی اولین دبیرکل حزب سوسیالیست کردستان عراق

۳. تقویت روابط دوستانه با نیروهای ترقی خواه و میهن پرست عراق به منظور تشکیل یک جبهه ملی واقعی برای تأمین حقوق ملت عراق.

۴. همکاری با احزاب و نیروهای ترقی خواه و میهن پرست عرب بر اساس پذیرفتن حق تعیین سرنوشت برای ملت های تحت ستم.

۵. تقویت روابط و توسعه همکاری با اردوگاه سوسیالیسم به منظور حمایت از مبارزه ملت های تحت ستم در جهان و نابودکردن امپریالیسم و نظام سرمایه داری.

۶. تقویت روابط و اتحاد با تمام احزاب و سازمان های دمکراتیک و مترقی در دیگر بخش های کردستان.

۷. حمایت کامل از مبارزه ملت قهرمان و عرب فلسطین برای به دست آوردن حق تعیین سرنوشت خویش.»

حزب سوسیالیست در طول حیات سیاسی خود، دچار فراز و فرودهای متعددی شد که دو مورد بیش از همه اهمیت داشت. اول حمله نیروهای اتحادیه میهنی به پایگاه های حزب سوسیالیست بود که طی آن بسیاری از افراد حزب به قتل رسیدند. دوم هم انشعاب قادر عزیز از حزب سوسیالیست در سال ۱۳۶۵ و تأسیس حزب زحمتکشان کردستان عراق بود. حزب سوسیالیست به دلیل تعداد اندک پیشمرگان، نقش برجسته ای در جنگ علیه رژیم بعث عراق نداشت اما پس از بستن قرارداد همکاری با قرارگاه رمضان کوشش کرد توان نظامی خود را برای اجرای عملیات علیه ارتش بعث افزایش دهد.

محدوده نفوذ و فعالیت پیشمرگان حزب سوسیالیست در دوره جنگ تحمیلی			
منطقه	تعداد پایگاه	استعداد	محل استقرار پایگاه ها
اربیل	۸	۲۰۰ نفر	ورنه ۳ پایگاه، کویسنجق ۲ پایگاه، سماقلی ۲ پایگاه، دیدوان ۱ پایگاه
کرکوک	۴	۱۱۰ نفر	خانقین، حکار، توزخورماتو، کفری، چمچمال و شوان هرکدام ۱ پایگاه
سلیمانیه	۷	نامعلوم	هانی نوه، قره داغ و دوکان هرکدام ۲ پایگاه، شهر زور ۱ پایگاه
قلعه دیزه	۲	۷۰ نفر	مرگه ویس و قلعه توکان هرکدام ۱ پایگاه
بادینان	۲	۳۵-۴۰ نفر	بادینان

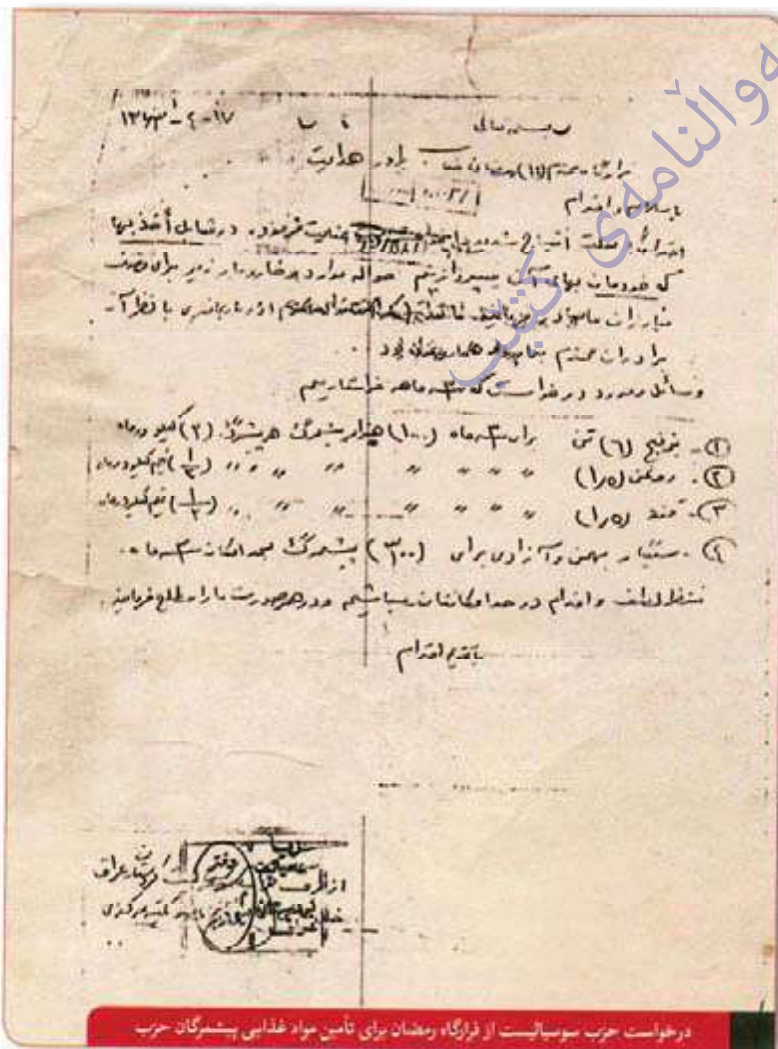
سابقه همکاری با ایران

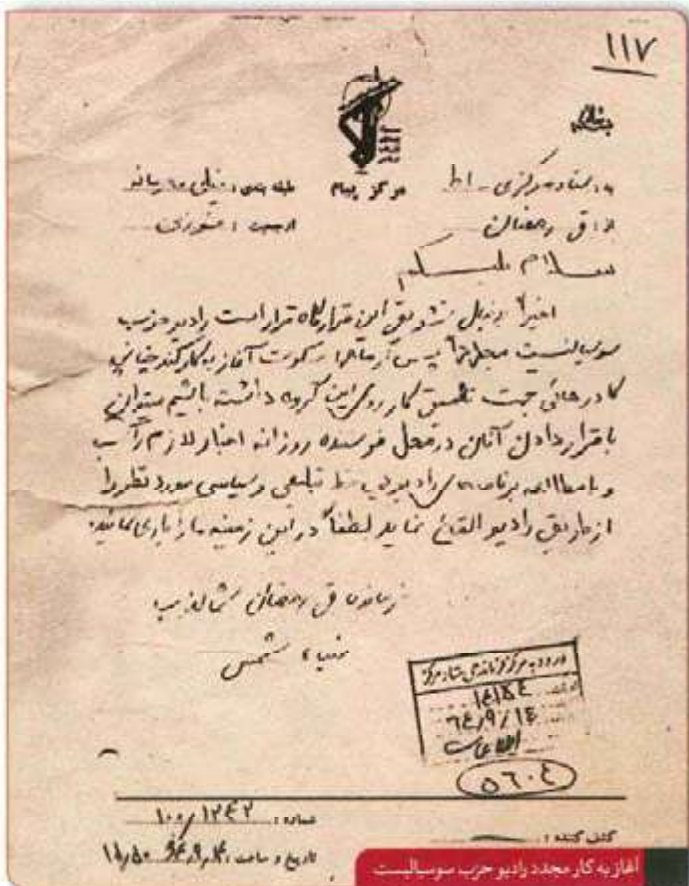
رهبر حزب سوسیالیست کردستان عراق، در زمان اوج‌گیری انقلاب مردم ایران، با تحلیلی که از آینده داشت، عادل مراد را به نمایندگی از حزب به پاریس فرستاد تا در اقامتگاه امام خمینی در نوفل لوشاتو، با ایشان ملاقات و زمینه را برای همکاری در آینده فراهم کند. حزب با توجه به تأثیرگذاری انقلاب اسلامی در غرب آسیا، پس از استقرار نظام جمهوری اسلامی در ایران، کنگره‌ای تشکیل داد و در خط مشی و تاکتیک‌هایش تجدید نظر کرد. برخی از این تغییرات عبارت بودند از:

۱. خروج از اتحادیه میهنی کردستان عراق.
۲. قطع رابطه با احزاب کرد تجزیه‌طلب ایرانی.
۳. برقراری ارتباط با حزب دمکرات کردستان عراق به دلیل نزدیکی آنها به نظام جمهوری اسلامی ایران.
۴. اذعان صریح بر احیای مجدد حزب در پرتو ارزش‌های انقلاب اسلامی ایران.
۵. خروج از جبهه جوقد و پیوستن به جبهه جود.

حزب سوسیالیست به منظور ایجاد این تغییرات، مدتی با اتحادیه میهنی کردستان عراق جنگ و پس از تشکیل قرارگاه رمضان، با آن ارتباط برقرار کرد تا از تجهیزات، امکانات و کمک‌های نقدی سپاه در جنگ با ارتش بعثی عراق برخوردار شود.

رهبری حزب بر این باور بود که برای بقا و افزایش توان حزب و جلب افکار عمومی کردها، عراق باید از انقلاب اسلامی ایران حمایت کند. این باور را فرماندهان قرارگاه رمضان در مأموریت‌های مشترک با حزب سوسیالیست در عراق، آشکارا احساس کرده بودند.

توانمندی حزب سوسیالیست

۱. استعداد: تعداد پیشمرگان حزب سوسیالیست حداکثر ۵۰۰ تن بود. رهبری حزب سعی می‌کرد با اجرای عملیات مشترک با دیگر گروه‌ها، به ویژه حزب کمونیست و حزب دمکرات کردستان عراق، ضعف نظامی خود را جبران کند.

مشکل دیگر حزب سوسیالیست، ناآشنایی نیروهایش با نحوه به‌کارگیری سلاح‌های پیشرفته نیمه‌سنگین و ادوات بود. سلاح سازمانی حزب بیشتر کلاشینکف، آرپی. جی ۷ و تیربار سبک بود که برای اجرای عملیات‌های بزرگ مناسب نبودند.

۲. رسانه: حزب سوسیالیست علاوه بر روزنامه ریگای آزادی (راه آزادی) که ارگان حزب بود، دو نشریه صوت الانصار (آوای یاران) و طریق الحریره (راه آزادی) را نیز به زبان عربی منتشر می‌کرد.

« از سمت راست: قادر عزیز، عبدالخالق زنگنه، محمد رحیم (خاله حاجی)، ماموستا امین، ماموستا سعید و عدنان مفتی از اعضای حزب سوسیالیست کردستان عراق - در روستای دولو در ایران - سال ۱۳۶۰ »

عملیات نظامی

حزب سوسیالیست کردستان عراق، به دلیل محدود بودن جغرافیای محل فعالیت و تعداد اندک نیروها، نسبت به اتحادیه میهنی و حزب دمکرات، موفق به اجرای عملیات‌های متعددی نشد.

۱. عملیات‌های مستقل: حزب سوسیالیست در مجموع ۲۹ عملیات مستقل در سال ۱۳۶۶ با پشتیبانی قرارگاه رمضان در سرزمین عراق انجام داد.

۲. عملیات‌های نامنظم گسترده: در دوره همکاری حزب سوسیالیست کردستان عراق با قرارگاه رمضان، پیشمرگان این حزب در چهار عملیات نامنظم گسترده با حضور یگان‌های قرارگاه رمضان و رزمندگان سایر احزاب و گروه‌های مبارز عراقی شرکت داشتند. همه این عملیات‌ها در استان سلیمانیه عراق اجرا شدند.

۳. عملیات‌های مشترک محدود و ایذایی: حزب سوسیالیست کردستان در مجموع ۲۸ عملیات مشترک محدود و ایذایی در سال‌های ۱۳۶۶ و پنج ماه اول سال ۱۳۶۷ اجرا کرد که ۲۳ عملیات آن با یگان‌های تابع قرارگاه رمضان، ۳ عملیات با مشارکت چند حزب و ۲ عملیات هم با همکاری حزب دمکرات کردستان عراق انجام شد.

عملیات‌های نامنظم گسترده حزب سوسیالیست کردستان عراق با قرارگاه رمضان و سایر احزاب

محل عملیات	نام عملیات	تاریخ
منطقه بین شهرهای حلبچه، سیدصادق و اربیت	فتح ۷	۱۳۶۶/۴/۵
منطقه عمومی خورمال، حلبچه و سیدصادق	فتح ۹	۱۳۶۶/۵/۱۳
منطقه عمومی دربندیخان	ظفر ۳	۱۳۶۶/۸/۲۶
منطقه شهر زور (شهرهای حلبچه، خورمال، بیاره، طویله)	ظفر ۷	۱۳۶۶/۱۲/۲۳

حرکت اسلامی کردستان عراق

روند شکل‌گیری

جریان فکری منتهی به پیدایش حرکت اسلامی کردستان عراق را ابتدا ملامحمد برزنجی در سال ۱۳۵۵ در شهر خورمال بنیان گذاشت. پس از وی، ملامحمد نجیب برزنجی امام جمعه شهر شانه در، هدایت این جریان فکری را به عهده گرفت. با مهاجرت ملا برزنجی در سال ۱۳۶۳ به ایران، شخصیت‌های دیگری مثل شیخ علی بیاره، شیخ لطیف برزنجی، شیخ محمود آزادی، شیخ ابوبکر صدیقی، عبدالرحمن نورسی، شیخ عبدالله جهاز و شیخ لقمان نذیری به او پیوستند. دفتر مرکزی این جریان فکری در سنندج بود تا برای مبارزه سیاسی با دولت بعثی عراق، فعالیت خود را در ایران آغاز کنند.

در سال ۱۳۶۶ رژیم عراق منطقه شهر زور را به شدت تحت کنترل قرار داد. در واکنش به این اقدام دولت عراق، مردم شهرهای حلبچه، سیدصادق، طویله و بیاره شورش کردند که ارتش عراق حرکت آنان را سرکوب کرد. سپس هزاران نفر از مردم کردستان با عبور از مرز، به ایران پناهنده شدند. در میان آوارگان، جمعی از روحانیون منطقه حضور داشتند. با اسکان مهاجران در اردوگاه‌های مرزی، امکان گسترش تشکیلات حرکت اسلامی کردستان عراق فراهم شد.

«آرم حرکت اسلامی کردستان عراق»

حرکت اسلامی در سال ۱۳۶۶ شاخه نظامی‌اش را با نام لشکر قرآن تشکیل داد و از فاز سیاسی، وارد فاز نظامی شد. فرماندهی لشکر قرآن را لقمان حافظ نذیری، یکی از اعضای مؤسس حرکت اسلامی به عهده گرفت. بعد از مدت کوتاهی، شیخ علی بیاره یکی دیگر از افراد مؤسس، فرمانده آن شد.

شیخ علی عبدالعزیز رهبر دوم حرکت اسلامی درباره چگونگی تأسیس این حزب گفته است:

«وقتی امام خمینی (ره) انقلاب کرد و پیروز گردید در ما هم انگیزه دفاع از اسلام و پشتیبانی از مستضعفین ایجاد گردید و این انقلاب ایران برای ما فرصتی ایجاد کرد. لذا برای دفاع از دین و حقوق ملت کرد و ایجاد پیوند با انقلاب اسلامی در جهت اجرای احکام اسلامی در کشور عراق قیام نمودیم.»

ملا محمد برزنجی

شیخ لطیف برزنجی

سابقه همکاری با ایران

حرکت اسلامی تا پیش از آنکه لشکر قرآن را برای اجرای عملیات نظامی تشکیل دهد با امور روحانیان غرب کشور که در شهر سنندج مستقر و مسئولیت آن با نماینده امام خمینی، حجت الاسلام سید موسی موسوی بود، ارتباط داشت. با توسعه فعالیت‌های سیاسی حرکت اسلامی، سران این تشکیلات از مسئولان ایران خواستند مجوز فعالیت نظامی آنان را علیه رژیم بعث عراق صادر کنند. قرارگاه خاتم‌الانبیاء مرکز فرماندهی جنگ، مأموریت همکاری با این مجموعه را به قرارگاه رمضان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی واگذار کرد.

در ابتدای فعالیت حرکت اسلامی، سران آن به دیدار امام خمینی رهبر انقلاب و حجت الاسلام اکبر هاشمی رفسنجانی فرمانده جنگ و رئیس مجلس شورای اسلامی رفتند و تقاضای حمایت و کمک‌رسانی کردند که با درخواست آنان موافقت و لشکر قرآن با تلاش قرارگاه رمضان در زیرمجموعه حرکت اسلامی سازماندهی شد.

آوارگان کردها عراقی در حال ورود به ایران

حجت الاسلام سید موسی موسوی مسئول امور روحانیون غرب کشور در کنار داود عسکری، محمد برنجردی و محمود کلاه از فرماندهان قرارگاه حمزه سیدالشهدا

اکبر هاشمی رفسنجانی و احمد خمینی در حضور بنیانگذار جمهوری اسلامی

توانمندی حرکت اسلامی از آنجا که حرکت اسلامی کردستان عراق، تجهیزات نظامی نداشت و فقط برخی افراد، سلاح سبک داشتند، قرارگاه رمضان امکانات مورد نیاز آنان را برای سازماندهی لشکر قرآن تأمین کرد. همچنین به دلیل آنکه بیشتر خانواده‌های اعضای این تشکیلات در ایران ساکن بودند، ضروری بود نیازهای معیشتی آنان نیز تأمین شود که بخش عمده آن به کوشش وزارت کشور و هلال احمر ایران برطرف شد.

رئوس برخی حمایت‌های ایران از حرکت اسلامی در دوره جنگ تحمیلی:

۱. تأمین امکانات و تجهیزات نظامی اعم از سلاح، مهمات و تجهیزات انفرادی برای نیروهای حرکت اسلامی به استعداد ۳۷۰ نفر.
۲. تأمین تجهیزات نیمه‌سنگین شامل تیربار دوشکا، خمپاره‌انداز و مینی‌کاتیوشا.
۳. تهیه تجهیزات مخابراتی برای هیزهای رزمی.

مهم‌ترین اهداف حزب در ماده چهارم اولین اساسنامه حرکت اسلامی، عبارت بودند از:

۱. «برقراری حکومت الله در سراسر کره زمین به صورت مرحله‌ای خصوصاً در کشور عراق.
 ۲. مبارزه با تبعیض نژادی و ایجاد وحدت و ازبین‌بردن اختلاف‌ها.
 ۳. تشکیل یک قطب واحد از کشورهای اسلامی و ازبین‌بردن مرزهای زمینی.
 ۴. عدم وابستگی به شرق و غرب و تشکیل یک صف واحد.
 ۵. مردم‌کردن امت اسلامی جدا نمی‌باشند و حق آنهاست به همه حقوق شرعی خود برسند.»
- شاخه نظامی حرکت اسلامی، در حالی در کردستان ایران شکل گرفت که بخش سیاسی آن در کردستان عراق فعال بود. در دوره کوتاهی مسئولان لشکر قرآن با پشتیبانی قرارگاه رمضان توانستند ۳۷۰ نفر را در قالب چهار هیز سازماندهی و برای هرکدام از هیزها، مأموریت و منطقه سرزمینی تعیین کنند.

هیزهای حرکت اسلامی و محدوده فعالیت آنان در کردستان عراق				
نام هیز	فرمانده	محدوده سرزمینی	استعداد	مرکزیت
امام شافعی	ملا ابوبکر صدیقی	منطقه اربیل	۱۵۰ نفر	روستای ملکان
خالد بن ولید	شیخ محمد رازی	پنجوین، چوارتا، شهر باژار و سلیمانیه	۱۰۰ نفر	روستای بسکان در شیلر
صلاح الدین ایوبی	ملا لقمان نذیری	اورامان	۷۰ نفر	دزلی مریوان
نبی یونس	ابوعلی موصلی	-	۵۰ نفر	-

نیروهای حرکت اسلامی کردستان عراق در اردوگاه دزلی هریوان، پیش از اعزام به کردستان عراق

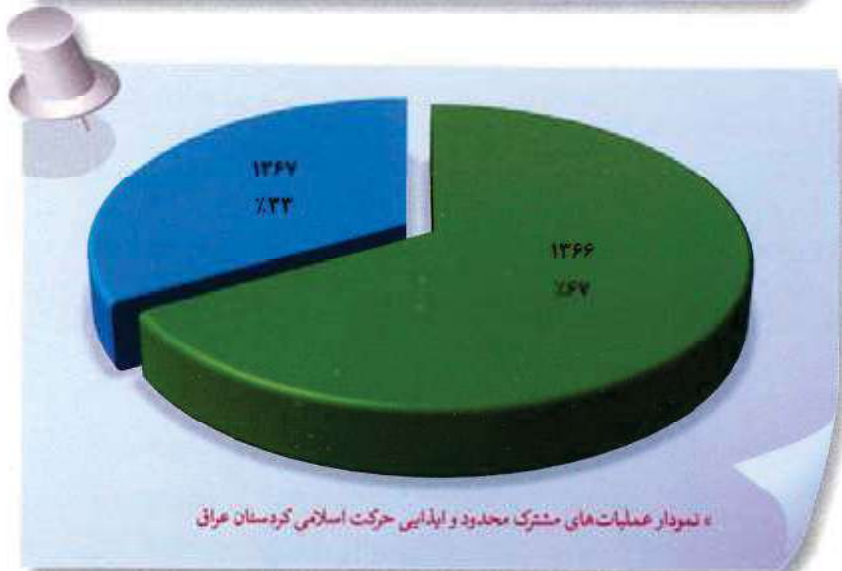
۴. تأمین نیازهای آمادی شامل سوخت، آذوقه و فراهم کردن دیگر امکانات ضروری.
۵. پرداخت هزینه‌های مالی و جاری.
۶. تأمین امکانات پزشکی - بهداشتی و تحت پوشش قراردادن مجروحان جنگی و مداوای بیماران.
۷. پرداخت حقوق و مزایا به همه نیروهای حرکت اسلامی بر اساس تعداد افراد خانواده.
۸. تأمین مایحتاج ضروری خانواده‌های پیشمرگان.

عملیات نظامی

حرکت اسلامی کردستان عراق پس از انعقاد قرارداد با قرارگاه رمضان در شهرریور ۱۳۶۶ موفق شد در ماه‌های باقیمانده این سال، شش عملیات و در پنج ماه ابتدایی سال ۱۳۶۷ یک عملیات مستقل اجرا کند. همچنین حرکت اسلامی در مجموع سه عملیات مشترک محدود و ایزدایی با رزمندگانی از حزب دمکرات کردستان عراق، اتحادیه میهنی کردستان عراق، حزب سوسیالیست کردستان عراق، حزب کمونیست عراق و لشکر ۹ بدر انجام داد و در عملیات ظفر ۷ نیز مشارکت داشت.

تعداد عملیات‌های مستقل حرکت اسلامی کردستان عراق

تعداد عملیات‌های مشترک محدود و ایزدایی حرکت اسلامی کردستان عراق

عملیات‌های مستقل حرکت اسلامی کردستان عراق	
سال	تعداد عملیات‌های مستقل
شش ماه دوم سال ۱۳۶۶	۶
پنج ماه اول سال ۱۳۶۷	۱
جمع	۷

حزب دمکراتیک خلق کردستان عراق

روند شکل‌گیری

پس از با برگزاری کنگره نهم حزب دمکرات در سال ۱۳۵۸، دکتر سامی عبدالرحمان (محمد محمود عبدالرحمان) و نوری شاپیس از مسعود و ادیس بارزانی جدا شدند و با تأسیس حزب دمکراتیک خلق کردستان عراق یا حزب الشعب، کوشیدند جریان سومی را در ناحیه کردنشین عراق به وجود آورند اما رفتار گذشته سامی و به‌ویژه کمینی که او در مسیر حرکت علی‌عسکری فرمانده نظامی اتحادیه میهنی و دکتر خالد بولی از سران اتحادیه میهنی کردستان عراق به دیار بکر ترکیه اجرا کرده بود و بر اثر آن تعداد زیادی پیشمرگ اتحادیه کشته شده بودند، به وجهه او در میان کردهای عراق آسیب زد و موجب شد تلاشش برای گسترش تشکیلات و فعالیت حزب، کم‌ثمر شود.

اولین کنگره حزب دمکراتیک خلق کردستان عراق که پیرو مکتب سوسیالیسم بود از ۵ تا ۱۰ مرداد ۱۳۶۰ (۲۶ تا ۳۱ ژوئیه ۱۹۸۱) با هدف آزادی کردستان عراق و اتحاد میان چهار ناحیه کردنشین برگزار شد. حزب دمکراتیک هنگام تشکیل جبهه جوقد به رهبری اتحادیه میهنی کردستان عراق به آن پیوست ولی پس از امضای توافقنامه میان صدام و جلال طالبانی، از این جبهه جدا و با جبهه جود به رهبری حزب دمکرات کردستان عراق متحد شد. این جبهه در ۷ آذر ۱۳۵۹ (۲۸ نوامبر ۱۹۸۰) در ایران تشکیل شده بود.

حزب دمکراتیک تا مدت‌ها مشی نظامی نداشت اما با فعال شدن احزاب دیگر در عرصه جنگ با نظام بعثی، توافقنامه‌ای در سال ۱۳۶۵ میان دکتر سامی عبدالرحمان دبیرکل حزب و محمدباقر ذوالقدر فرمانده قرارگاه رمضان امضا شد و پس از آن حزب به فعالیت نظامی روی آورد. در این توافقنامه حزب دمکراتیک متعهد شده بود:

۱. از نظر سیاسی و تبلیغاتی، جنگ تجاوزکارانه رژیم بعثی عراق را علیه جمهوری اسلامی ایران محکوم و از مواضع ایران در رویارویی با توطئه‌های جهانی حمایت کند.

۲. روح حاکم بر تبلیغات حزب با اعتقادات مردم مسلمان کرد هماهنگ باشد.

۳. قرارگاه رمضان را از رویدادهای داخلی حزب مطلع کند.

۴. اطلاعات جمع‌آوری شده از وضعیت رژیم بعثی عراق را در اختیار قرارگاه رمضان قرار دهد.

۵. ماهانه ۱۵ عملیات نظامی اجرا کند.

قرارگاه رمضان نیز متعهد شده بود:

۱. نیازهای شش‌ماهه حزب را بر اساس لیست درخواست، تأمین و پس‌از آن، عملکرد حزب را برای همکاری بیشتر، دوباره ارزیابی کند.

۲. ماهانه یک میلیون ریال به علاوه دو هزار دینار عراقی به حزب کمک مالی کند.

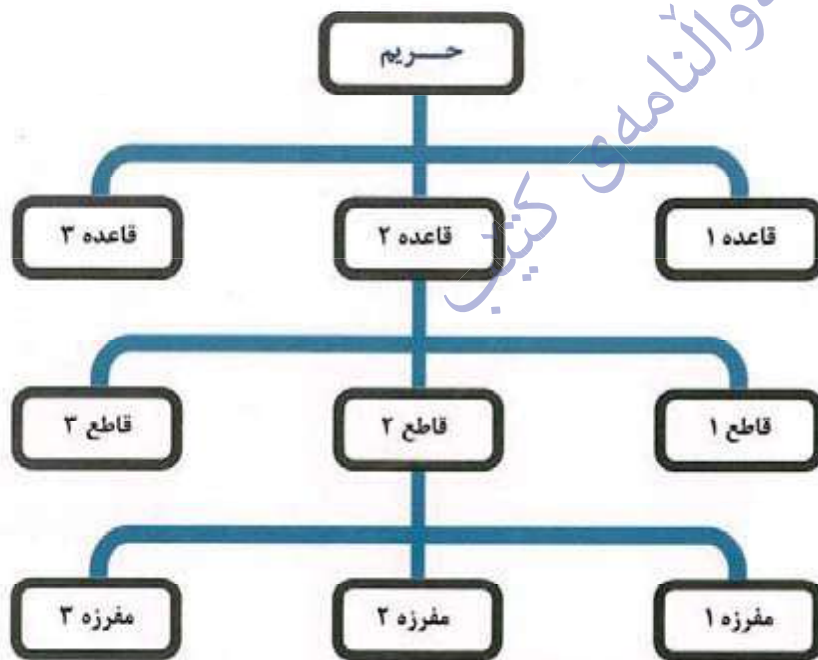

توانمندی حزب دمکراتیک

۱. استعداد: حزب دمکراتیک خلق حدود ۲۵۰ پیشمرگ را سازماندهی کرده بود که به سلاح سبک مجهز بودند. پیشمرگان در مفرزه (دسته)‌هایی سازماندهی شده بودند که هر سه مفرزه زیر نظر یک قاطع قرار داشت و هر سه قاطع از یک رده به نام قاعده تبعیت می‌کرد و هر چند قاعده هم در ذیل یک حریم (منطقه) قرار می‌گرفت.

حوزه نفوذ حزب شامل استان‌های اربیل و دهوک بود و تا پیش از سال ۱۳۶۵ نیز دو پایگاه در خاکورک و میدان (منطقه زیبار) داشت که کمتر از ۱۰۰ پیشمرگ در آن فعالیت می‌کردند. حزب در یک مرحله موفق شد ۱۰۰۰ قبضه اسلحه کلاشینکف و یک میلیون فشنگ از کشور لیبی دریافت کند و آنها از طریق ایران به کردستان عراق منتقل نماید. حزب پس از همکاری با قرارگاه رمضان، از امکانات بیشتری، به‌ویژه در بخش سلاح نیمه‌سنگین و تجهیزات ارتباطی برخوردار شد.

۲. رسانه: حزب یک فرستنده رادیویی داشت که از سوئد خریداری و آن را از طریق سوریه و ایران به کردستان عراق منتقل کرده بود تا دو برنامه کوتاه در بامداد و شامگاه اجرا کند. حزب پنج نشریه منتشر می‌کرد که عبارت بودند از: مجله پیشنگ (بیشاهنگ)، مجله پاله (کارگر)، مجله دینو پیشمرگه، مجله صوت الشعب (صدای خلق) و روزنامه گل (خلق).

نمودار سازمانی حزب دمکراتیک خلق کردستان عراق

عملیات نظامی

از عملکرد نظامی حزب دمکراتیک در دوره جنگ تحمیلی گزارشی وجود ندارد. حزب طبق موافقت‌نامه‌ای که در سال ۱۳۶۵ به امضا رسید، در برابر قرارگاه رمضان متعهد شده بود هر ماه ۱۵ عملیات انجام دهد اما در عمل، نتوانست آن را اجرا کند.

کتب
مکتب
کتابخانه

فصل سوم

روند شکل گیری قرارگاه رمضان

محسن رضایی و آیت‌الله خامنه‌ای در جبهه جنگ

روند شکل‌گیری قرارگاه رمضان

وضعیت کلی جبهه‌های جنگ

پس از ناکامی نیروهای مسلح ایران در دستیابی به اهداف عملیات‌های گسترده در مرزهای استان خوزستان، به‌ویژه در عملیات رمضان و پس از آن، محسن رضایی فرمانده کل سپاه به این نتیجه رسید دو راهکار پیش رو دارد. راهکار اول، تغییر رویکرد در جنگ و استفاده از واحدهای زرهی و مکانیزه به جای اتکا به نیروهای پیاده بود. عملی کردن این راهکار مستلزم پرداخت هزینه‌ای سنگین بود و کشور بودجه کافی و همچنین امکان خرید تانک و نفربر نداشت.

راهکار دوم عبارت بود از تغییر منطقه نبرد، طوری که واحدهای زرهی و مکانیزه ارتش عراق در آن منطقه، قدرت مانور نداشته باشد. درنهایت، فرمانده سپاه راهکار دوم را برگزید.

ناکامی در دستیابی به اهداف تعیین‌شده در عملیات خیبر در ۳ اسفند ۱۳۶۲، فرمانده سپاه را مجاب کرد برای تکمیل راهکار دوم، قوای ارتش عراق را تجزیه کند و از تمرکز لشکرهای رزمی این کشور در جنوب بکاهد و به این منظور او تصمیم گرفت جبهه جدیدی در جنگ بگشاید و با اجرای جنگ نامنظم، از توان مردم، احزاب، گروه‌ها و عشایر مبارز عراقی علیه رژیم بعثی استفاده کند. این راهکار با تشکیل قرارگاهی عملی می‌شد که بتواند در پشت جبهه دشمن، عملیات نامنظم را در شهرها، روستاها و جاده‌ها اجرا کند و با انهدام تأسیسات زیربنایی و مراکز صنعتی، بخشی از ارتش بعث را تجزیه و در سرزمین‌های دوردست زمین‌گیر کند.

تشکیل ستاد جنگ‌های نامنظم

در پایان سال ۱۳۶۲ محسن رضایی طرح تشکیل ستاد جنگ‌های نامنظم را برای تصویب به شورای عالی دفاع فرستاد. آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای ریاست محترم جمهور و رئیس شورای عالی دفاع در ۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۳ با

کلیات طرح به شرح زیر موافقت کرد.
 «کلیات طرح پیشنهادی شما در خصوص تشکیل ستاد عملیات جنگ‌های نامنظم مورد تأیید است. مقتضی است موارد زیر نیز در طرح گنجانده شود:

۱. حدود رابطه ستاد فوق الذکر و قرارگاه‌های تابعه با دیگر واحدهای سپاه توسط شورای عالی سپاه مشخص شود.
 ۲. جایگاه خاصی برای انجام عملیات از طریق مرز غربی کشور هدف که از امکانات بالقوه فراوانی جهت این عملیات برخوردار است، پیش‌بینی گردد.
 ۳. هماهنگی‌های لازم با صداوسیما جمهوری اسلامی ایران در رابطه با گسترش جنگ‌های روانی علیه دشمن بعثی صهیونیستی به عمل آید.
- گزارش پیشرفت کار را مرتباً ارسال فرمایید.»

پس از موافقت با طرح، فرمانده کل سپاه در خرداد ۱۳۶۳ به مرتضی رضایی مسئول واحد اطلاعات نظامی ستاد مرکزی سپاه، ابلاغ کرد ستاد قرارگاه را در زیرمجموعه این واحد برای اجرای جنگ نامنظم تشکیل دهد. این تشکیلات جدید که در ماه مبارک رمضان سال ۱۳۶۳ ایجاد شد، قرارگاه رمضان نامیده شد.

شماره ۱

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

برادر محسن رضایی
فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

شماره: ۵۷۸-۵۳۱
تاریخ: ۱۳۶۳/۱۲/۱۰
پیشنهاد

بکلی سوری

کلیات طرح پیشنهادی شما در خصوص تشکیل ستاد عملیات جنگ‌های نامنظم مورد تأیید است، مقتضی است موارد زیر نیز در طرح گنجانده شود.

۱- حدود رابطه ستاد فوق‌الذکر و قرارگاه‌های تابعه با دیگر واحدهای سپاه توسط شورای عالی سپاه مشخص شود.

۲- جایگاه خاصی برای انجام عملیات از طریق مرز غربی کشور هدف که از امکانات بالقوه فراوانی جهت این عملیات برخوردار است پیش‌بینی گردد.

۳- هماهنگی‌های لازم با صداوسیما جمهوری اسلامی ایران در رابطه با گسترش جنگ‌های روانی علیه دشمن بعثی صهیونیستی بعمل آید.

گزارش پیشرفت کار را مرتباً ارسال فرمایید.

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع
سید علی خامنه‌ای

تصویب کلیات طرح پیشنهادی تشکیل ستاد عملیات جنگ‌های نامنظم

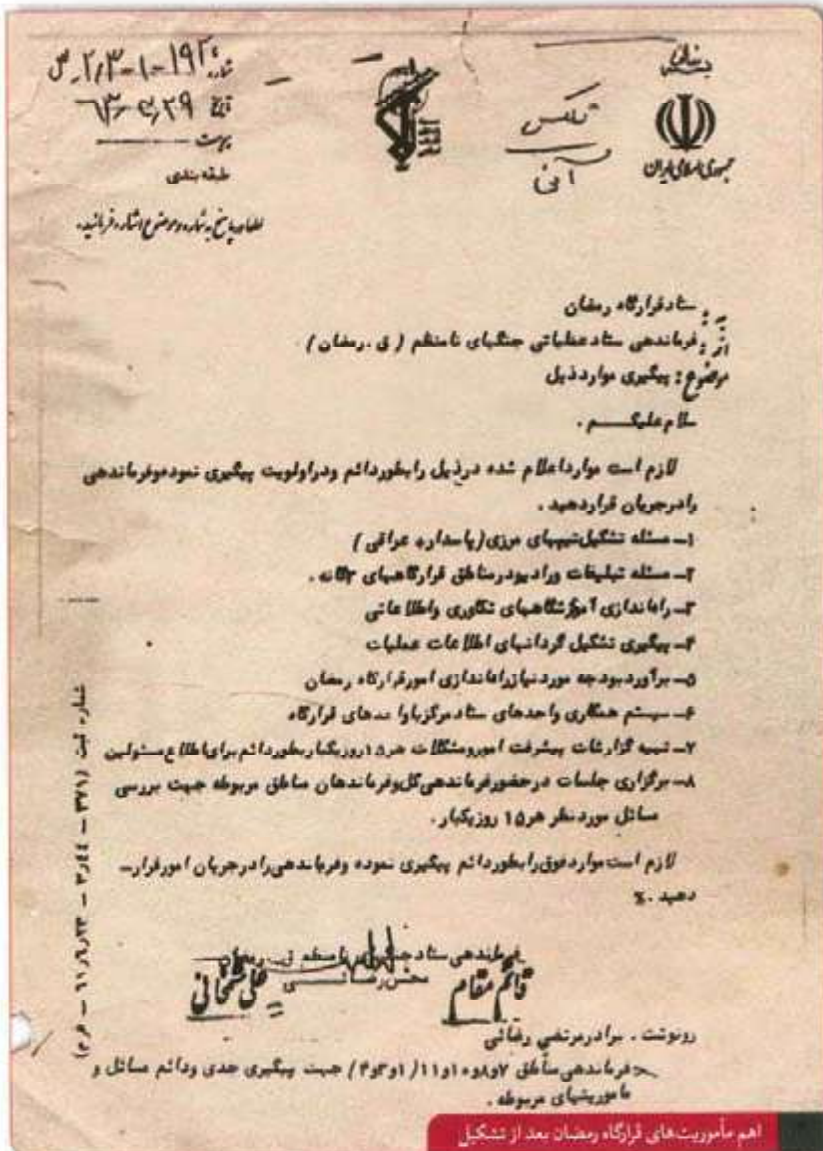
تشکیل قرارگاه‌های یازده‌گانه رمضان

برای اینکه قرارگاه رمضان هرچه سریع‌تر فعالیت خود را آغاز کند، یک گردهمایی در خرداد ماه ۱۳۶۳ با حضور فرماندهان قرارگاه رمضان و مسئولان واحدهای اطلاعات مناطق ۱، ۳، ۴، ۷، ۸، ۱۰ و ۱۱ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در اهواز تشکیل شد. در این گردهمایی علی شمخانی جانشین فرمانده کل سپاه ضرورت تأسیس قرارگاه رمضان را تشریح و مأموریت مناطق مذکور را که عبارت بود از تشکیل قرارگاه‌های فرعی رمضان در زیرمجموعه قرارگاه مرکزی، تبیین کرد. همچنین هر یک از مناطق مذکور موظف شدند یک گردان رزمی، همانند گردان‌های تیپ نوه در ارتش، تشکیل دهند و یک گروهان آن را که شامل ۷۲ نفر می‌شد، عاشورا بنامند.

در این زمان، ستاد جنگ‌های نامنظم یا همان قرارگاه رمضان، در تهران مستقر بود و همه امور خود را از طریق قرارگاه‌های فرعی که در برخی از مناطق یازده‌گانه سپاه تشکیل شده بود، انجام می‌داد. پس از چندی محمدرضا نقدی، ریاست ستاد قرارگاه رمضان را به عهده گرفت تا قرارگاه‌های فرعی را با یکدیگر هماهنگ کند.

یکی از اولین طرح‌های پیشنهادی قرارگاه مرکزی رمضان، تخریب سد دربندیخان بود. این طرح در ۲ مرداد ۱۳۶۳ برای فرمانده کل سپاه فرستاده

شد. سد دربندیخان در جنوب شرقی سلیمانیه، در تنگه باریکی میان ارتفاعات زیمناکو قرار داشت. بنا بر اطلاعات دریافت‌شده، در محل اتصال ضلع شمالی سد به زیمناکو، شکاف بزرگی وجود داشت که چندبار ترمیم شده بود. حجم آب پشت سد حدود ۲/۵ میلیارد متر مکعب برآورد شده بود. در صورت تخریب این سد، حجم گسترده‌ای از آب، تا بقویه و بغداد جاری می‌شد و خرابی بسیاری به بار می‌آورد. اجرای این طرح به دلیل آنکه خسارات فراوانی به مردم، شهرها و روستاهای مسیر، به‌ویژه کشاورزان و باغداران وارد می‌کرد، به تصویب فرمانده کل سپاه نرسید.

قراگاه مرکزی رمضان

« قراگاه رمضان ۱۱ در اربیه »

« قراگاه رمضان ۸ در اهواز »

« قراگاه رمضان ۷ در کرمانشاه »

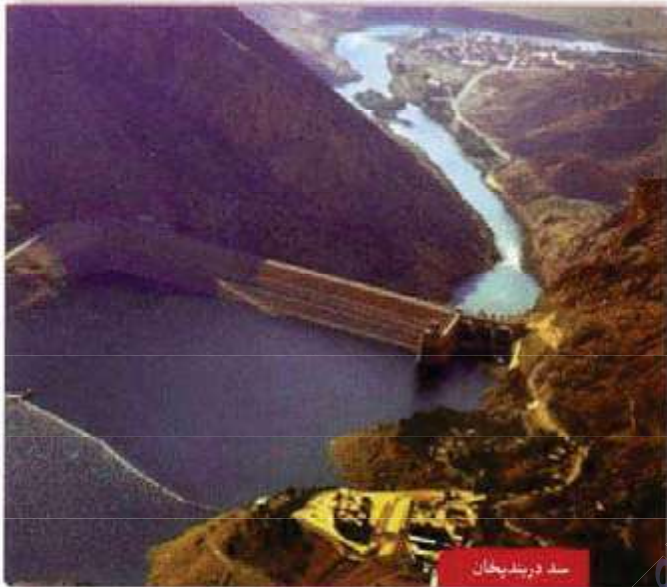
« قراگاه رمضان ۳ در مریوان »

در میان قراگاه‌های رمضان که در مناطق یازده‌گانه سپاه تشکیل شده بودند، چهار قراگاه فعال تر بودند:

قراگاه رمضان ۳

منطقه ۳ سپاه شامل استان‌های مازندران و گیلان، قراگاه رمضان ۳ را در همان خرداد ۱۳۶۳ تشکیل داد و نیروهای آن در ساختمانی در یادگان شهید عبادت در مریوان مستقر شدند. قراگاه رمضان ۳ پس از تشکیل، این اقدامات را انجام داد:

۱. مطالعه و بررسی آداب و سنن احزاب مبارز کرد عراقی و آشنایی با نحوه جنگ آنها و تاکتیک‌هایشان.
۲. بازدید از نوار مرزی مریوان و مشاهده شهرهای پنجوبین، سیدصادق و حلبچه.
۳. اعزام چهار نفر از نیروهای واحد اطلاعات و حفاظت به پایگاه‌های برون مرزی برای تهیه گزارش.
۴. تنظیم آیین‌نامه انضباطی و تعیین نحوه ارتباطات واحدها با یکدیگر.
۵. تهیه نقشه منطقه و جمع‌آوری تجربیات.
۶. احداث انبار تدارکات و پارک موتوری.

سد دربندیخان

یادگان نظامی شهید عبادت - مریوان

قراگاه رمضان ۷

سپاه هفتم نجف، استان‌های کرمانشاه، ایلام و همدان را در تابعیت خود داشت و مرکز آن در شهر کرمانشاه بود. پیش از تأسیس قراگاه رمضان ۷، واحد اطلاعات منطقه ۷ سپاه، یک بخش برون مرزی داشت که به قراگاه رمضان تازه تأسیس شده پیوست. عباس محتاج فرمانده سپاه منطقه ۷ نجف در ۲۰ تیرماه ۱۳۶۳ گزارش زیر را درباره تشکیل قراگاه رمضان ۷ برای فرمانده قراگاه مرکزی رمضان ارسال کرد:

جمهوری اسلامی ایران
وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
سازمان اطلاعات و امنیت داخلی

تاریخ: ۲۰ تیر ۱۳۶۳
موضوع: گزارش
بازو: ۱۳۶۳/۲۰

جناب آقای فرمانده سپاه منطقه ۷ نجف

با احترام به سلامتی و سعادت شما و خانواده محترم و تسلیت عرض می‌نمایم.

بر اساس گزارش‌های دریافتی از سوی این سازمان، در خصوص فعالیت‌های غیرقانونی و تبلیغاتی در استان‌های کرمانشاه، ایلام و همدان، اقداماتی صورت گرفته است. در این راستا، جهت تقویت همکاری‌ها و تبادل اطلاعات، پیشنهاد می‌گردد تا در استان‌های مذکور، قراگاه‌های جدیدی تأسیس گردد. این قراگاه‌ها با نام «قراگاه رمضان ۷» شناخته خواهند شد. این قراگاه‌ها در شهرهای کرمانشاه، ایلام و همدان، در مناطق مرزی و دارای اهمیت استراتژیک، تأسیس خواهند شد. این قراگاه‌ها با همکاری و هماهنگی با سایر دستگاه‌های امنیتی و اطلاعاتی، فعالیت خواهند کرد. این قراگاه‌ها در راستای مقابله با تهدیدات امنیتی و اطلاعاتی، در راستای تحقق اهداف سازمان، فعالیت خواهند کرد.

ساختار اداری و ریاستی:

```

    graph TD
      A[سازمان اطلاعات و امنیت داخلی] --> B[سپاه منطقه ۷ نجف]
      A --> C[سپاه ایلام]
      A --> D[سپاه کرمانشاه]
      B --> E[رئیس قراگاه]
      B --> F[نایب رئیس قراگاه]
      B --> G[معاونین قراگاه]
      C --> H[رئیس قراگاه]
      C --> I[نایب رئیس قراگاه]
      C --> J[معاونین قراگاه]
      D --> K[رئیس قراگاه]
      D --> L[نایب رئیس قراگاه]
      D --> M[معاونین قراگاه]
  
```

مدل قراگاه فعلی: ۱۳۶۳/۲۰
تاریخ: ۲۰ تیر ۱۳۶۳
موضوع: گزارش
بازو: ۱۳۶۳/۲۰

قراگاه باوه
رئیس: ...
نایب رئیس: ...
معاونین: ...

قراگاه قصر شیرین
رئیس: ...
نایب رئیس: ...
معاونین: ...

قراگاه سومار
رئیس: ...
نایب رئیس: ...
معاونین: ...

جمهوری اسلامی ایران
وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
سازمان اطلاعات و امنیت داخلی

تاریخ: ۲۰ تیر ۱۳۶۳
موضوع: گزارش
بازو: ۱۳۶۳/۲۰

جناب آقای فرمانده سپاه منطقه ۷ نجف

با احترام به سلامتی و سعادت شما و خانواده محترم و تسلیت عرض می‌نمایم.

بر اساس گزارش‌های دریافتی از سوی این سازمان، در خصوص فعالیت‌های غیرقانونی و تبلیغاتی در استان‌های کرمانشاه، ایلام و همدان، اقداماتی صورت گرفته است. در این راستا، جهت تقویت همکاری‌ها و تبادل اطلاعات، پیشنهاد می‌گردد تا در استان‌های مذکور، قراگاه‌های جدیدی تأسیس گردد. این قراگاه‌ها با نام «قراگاه رمضان ۷» شناخته خواهند شد. این قراگاه‌ها در شهرهای کرمانشاه، ایلام و همدان، در مناطق مرزی و دارای اهمیت استراتژیک، تأسیس خواهند شد. این قراگاه‌ها با همکاری و هماهنگی با سایر دستگاه‌های امنیتی و اطلاعاتی، فعالیت خواهند کرد. این قراگاه‌ها در راستای مقابله با تهدیدات امنیتی و اطلاعاتی، در راستای تحقق اهداف سازمان، فعالیت خواهند کرد.

ساختار اداری و ریاستی:

```

    graph TD
      A[سازمان اطلاعات و امنیت داخلی] --> B[سپاه منطقه ۷ نجف]
      A --> C[سپاه ایلام]
      A --> D[سپاه کرمانشاه]
      B --> E[رئیس قراگاه]
      B --> F[نایب رئیس قراگاه]
      B --> G[معاونین قراگاه]
      C --> H[رئیس قراگاه]
      C --> I[نایب رئیس قراگاه]
      C --> J[معاونین قراگاه]
      D --> K[رئیس قراگاه]
      D --> L[نایب رئیس قراگاه]
      D --> M[معاونین قراگاه]
  
```

مدل قراگاه فعلی: ۱۳۶۳/۲۰
تاریخ: ۲۰ تیر ۱۳۶۳
موضوع: گزارش
بازو: ۱۳۶۳/۲۰

قراگاه باوه
رئیس: ...
نایب رئیس: ...
معاونین: ...

قراگاه قصر شیرین
رئیس: ...
نایب رئیس: ...
معاونین: ...

قراگاه سومار
رئیس: ...
نایب رئیس: ...
معاونین: ...

گزارش کار قراگاه رمضان ۷ به قراگاه مرکزی رمضان

قراگاه رمضان ۷

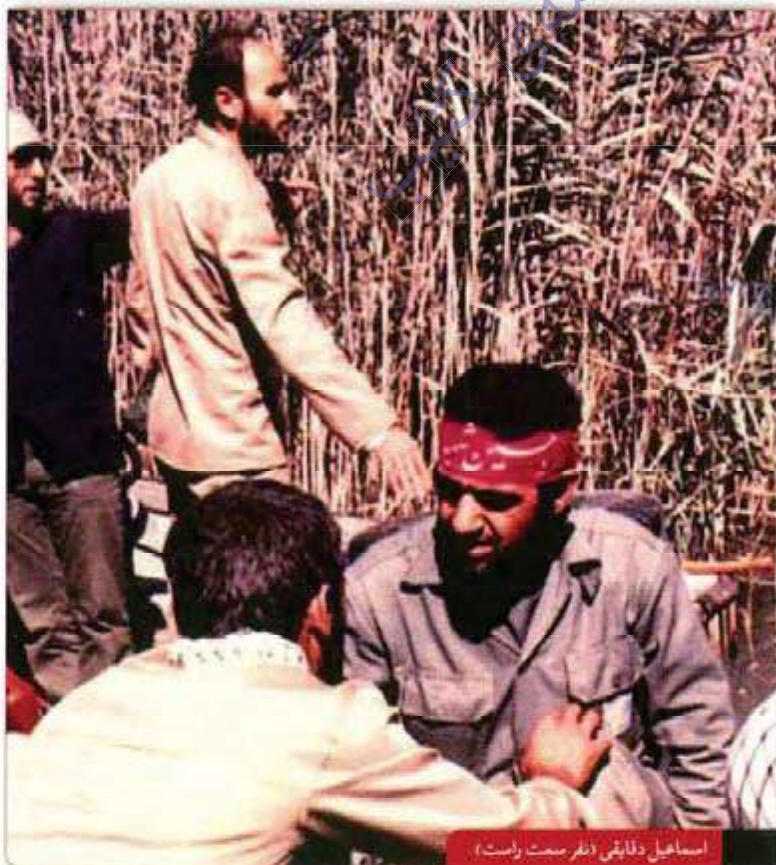
- « قراگاه باوه »
مأموریت: بغداد و بقیه
مسئول: حسین مدنی
- « قراگاه حیوانورد »
مأموریت: حلبچه
مسئول: هادی سرشار
- « قراگاه قصر شیرین »
مأموریت: خاندین
مسئول: گودرز ارم
- « قراگاه سومار »
مأموریت: مندلی
مسئول: حسن مدنی

قرارگاه رمضان ۸

سپاه منطقه ۸ در استان خوزستان مستقر بود و در طول جنگ تحمیلی با مجاهدان عراقی ارتباط داشت. در بهار سال ۱۳۶۲ علی هاشمی مأموریت یافت قرارگاه نصرت را برای شناسایی هور تأسیس کند تا با همکاری نیروهای بومی، عشایر عرب و مجاهدان عراقی فعالیت‌های اطلاعاتی را توسعه دهد.

پس از تشکیل قرارگاه رمضان، قرارگاه نصرت با نام جدید قرارگاه رمضان ۸ در زیرمجموعه آن قرار گرفت و با فرماندهی اسماعیل دقایقی به همکاری با مبارزان و مجاهدان عراقی داخل ایران و عراق، به ویژه ساکنان اهوار ادامه داد.

از راست: علیرضا حسینی، موسی شهاب، نماینده حزب دمکرات، علی صفوی و محسن باقری در مسیر راه

قراگاه رمضان ۱۱

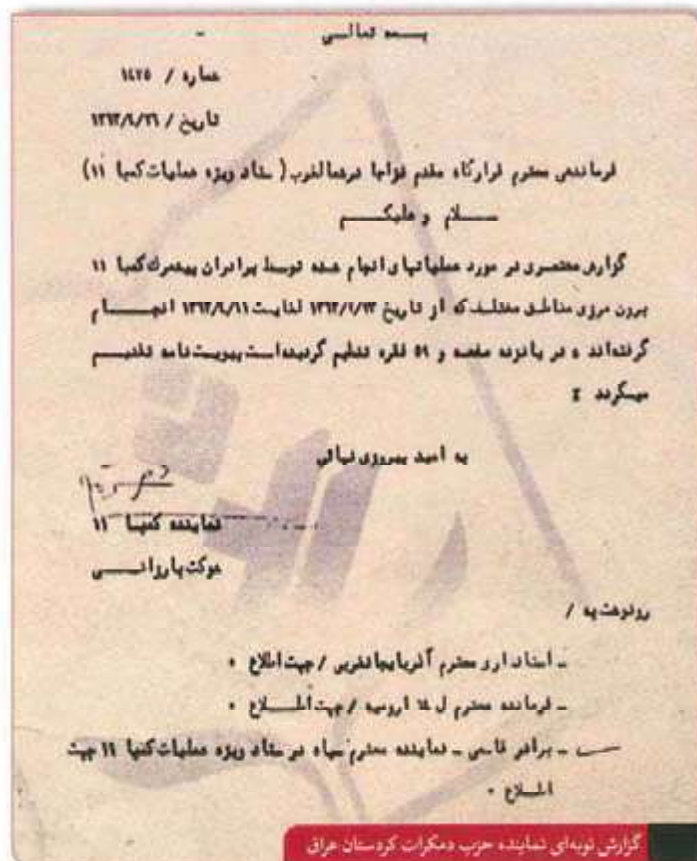
مصطفی ایزدی فرمانده سپاه یازدهم حمزه سیدالشهدا^(ع) پس از دریافت ابلاغ فرماندهی کل سپاه، قراگاه رمضان ۱۱ را تأسیس و هدایت لطفیان را که از کادریهای قدیمی و مجرب سپاه بود، به فرماندهی آن منصوب کرد. یوسف تشریف مسئول واحد اطلاعات و منصور کوچک محسنی نیز مسئول واحد عملیات قراگاه رمضان ۱۱ شدند.

موسی شهاب و با همراهی محسن باقری (مسئول منابع)، رسول جبلی و علیرضا حسینی (مسئولان جمع‌آوری اطلاعات)، علی صفوی (مسئول فنی)، باقر مؤذن (مسئول طرح و برنامه) و رضا و حامد (از نیروهای اطلاعات عملیات لشکر امام رضا^(ع))، به همراه یک دسته از پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق به فرماندهی رمضان محمد، به شمال عراق رفتند. هدف این گروه، آشنایی با وضعیت عمومی ناحیه کردنشین شمال عراق و شناسایی اهداف نظامی زیر بود:

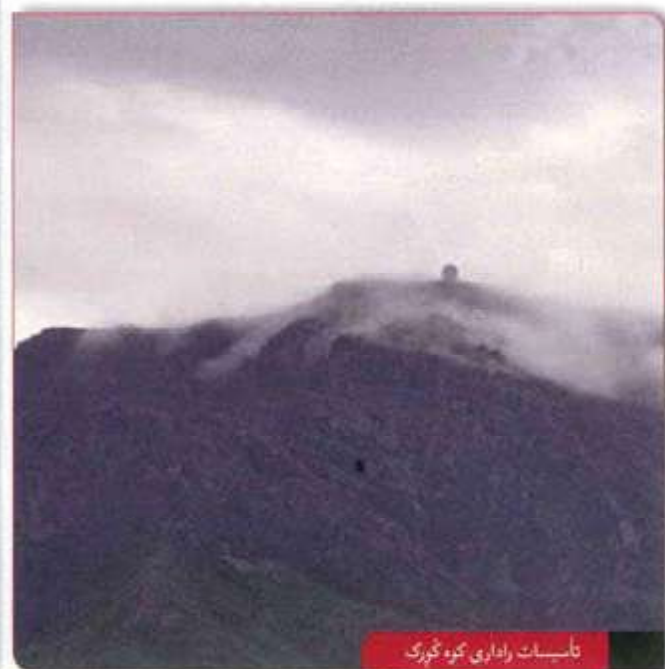
۱. سایت راداری مستقر روی ارتفاع گورک.

شوکت بارزانی نماینده حزب دمکرات کردستان عراق گزارش‌های نوبه‌ای درباره عملیات‌های پیشمرگان حزب را برای حسین قاسمی نماینده سپاه در کمپا ۱۱ می‌فرستاد و ایشان گزارش‌ها را برای قراگاه رمضان ۱۱ ارسال می‌کرد. در یکی از این گزارش‌ها، به ۵۹ عملیات پیشمرگان حزب از ۲۳ اردیبهشت ۱۳۶۳ تا ۱۱ تیر ۱۳۶۳ اشاره شده بود.

قراگاه رمضان ۱۱ با هماهنگی و همکاری دفتر سیاسی حزب دمکرات کردستان عراق که در روستای رازان در غرب ارومیه مستقر بود، یک گروه شناسایی به کردستان عراق اعزام کرد. این گروه در ۲۸ تیر ۱۳۶۳ به سرپرستی

گزارش نوبه‌ای نماینده حزب دمکرات کردستان عراق

تأسیسات راداری کوه گورک

مقر دوم از چپ (پستگاه)، رسول حیدری مسئول محور قرارگاه رمضان در شمال عراق

۲. پایگاه محل استقرار بالگردهای ارتش عراق در دیانا.
۳. پل شهر زاخو که ارتباط میان عراق و ترکیه را برقرار می‌کرد.
این مأموریت تا ۲۱ مرداد ادامه داشت و در مجموع ۲۵ روز طول کشید.

ادغام قرارگاه‌های یازده‌گانه رمضان

باتوجه به اینکه همه مناطق یازده‌گانه سپاه موفق به تشکیل قرارگاه رمضان در زیرمجموعه خود نشده بودند و فعالیت قرارگاه‌های رمضان به‌طور پراکنده انجام می‌گرفت، به منظور وحدت رویه در برنامه‌ریزی و استفاده بهینه از امکانات و نیروها، فرمانده کل سپاه دستور داد قرارگاه‌های رمضان مناطق ۱، ۳، ۷ و ۱۱ با همه امکانات و نیروها به قرارگاه تازه تأسیس رمضان شمال غرب منتقل شوند. این قرارگاه در ۱۶ آذر ۱۳۶۳ در مرز استان‌های آذربایجان غربی، کردستان و کرمانشاه با عراق، به فرماندهی محمدرضا نقدی تشکیل شد. در منطقه جنوب همان قرارگاه رمضان ۸ به فرماندهی اسماعیل دقایقی در مرز دو استان ایلام و خوزستان فعالیت می‌کرد. ستاد قرارگاه رمضان شمال غرب در مریوان و ستاد قرارگاه رمضان جنوب در اهواز بود. با وجود ابلاغیه فرماندهی کل سپاه، افراد و امکانات، به‌طور کامل به قرارگاه رمضان شمال غرب منتقل نشدند و

محمدرضا نقدی

قرارگاه جدید از ابتدا با کمبود نیرو و تجهیزات مواجه شد. به دلیل برطرف‌نشدن مشکلات، محمدرضا نقدی تصمیم گرفت قرارگاه را از مریوان به نقده بازگرداند تا در منطقه حیات و بارزان کردستان عراق فعال شود.

در تابستان ۱۳۶۳ اولین پایگاه قرارگاه رمضان به همت قرارگاه رمضان شمال غرب در ۲۰ کیلومتری عمق سرزمینی عراق، احداث شد و تا پایان سال، تعداد آنها به ۲۰ پایگاه رسید. این پایگاه‌ها واحدهای کوچک عملیاتی را تحت پوشش داشتند. همچنین برخی از آنها دائمی و بعضی موقت بودند، پایگاه‌ها از مرز ایران تا شهر زاخو در نزدیکی مرز عراق با ترکیه و سوریه و در بخش‌هایی از استان‌های سلیمانیه و کرکوک گسترش داشتند و علاوه بر پشتیبانی از عملیات‌های احزاب مبارز، به‌طور مستقل عملیات‌هایی اجرا می‌کردند.

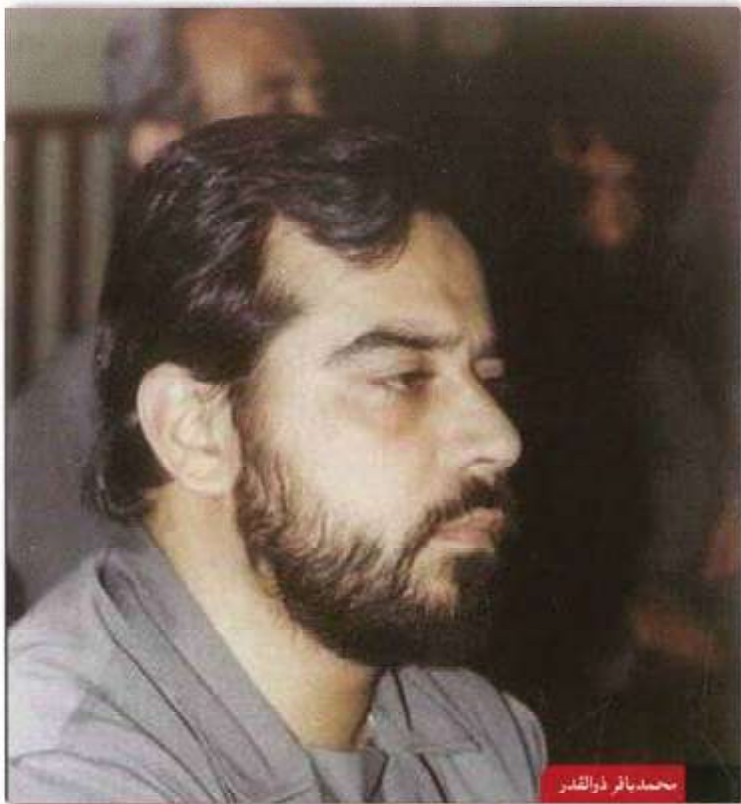
تأسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق

و انتصاب فرمانده جدید قرارگاه رمضان

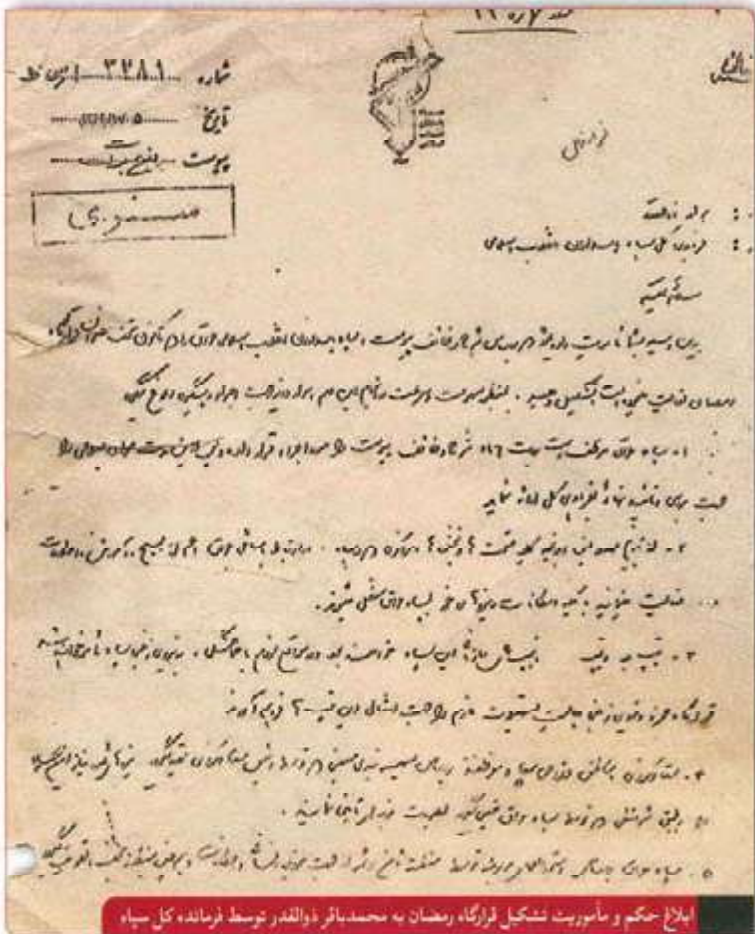
با وجود تمام کوشش‌های انجام‌شده، احزاب و سازمان‌های مبارز عراقی به میزان مورد نظر در راستای پیشبرد مأموریت‌های واگذارشده به قرارگاه رمضان فعال نبودند و این مطلوب قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ع) و فرمانده کل سپاه نبود. محسن رضایی در ۵ دی ۱۳۶۴ فرماندهی قرارگاه رمضان را به محمدباقر ذوالقدر واگذار کرد تا تحولی در زمینه تحقق اهداف و برنامه‌های این قرارگاه به وجود آید. ذوالقدر که از مبارزان دوره پهلوی بود، در آن زمان مسئولیت واحد طرح و برنامه ستاد مرکزی سپاه را به عهده داشت. اولین پیشنهاد فرمانده جدید برای ارتقای سطح مأموریت‌های واگذارشده به قرارگاه رمضان، تأسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق بود.

موفق نبودن قرارگاه رمضان در تحقق خواسته‌های فرمانده کل سپاه و فعال کردن جبهه جنگ در پشت خطوط ارتش بعثی عراق، در پذیرش این پیشنهاد توسط فرمانده کل سپاه تأثیرگذار بود. در نشست شماره ۲۴۱ شورای عالی سپاه در ۵ دی‌ماه ۱۳۶۴ پس از بررسی مسائل و مشکلات قرارگاه رمضان و رسیدگی به آنها این تصمیم گرفته شد: «قرارگاه رمضان به عنوان سپاه عراق و همچون یکی از مناطق سپاه تشکیل گردیده و زیر نظر فرماندهی کل سپاه ادامه فعالیت دهد. واحدهای ستاد مرکزی سپاه موظف شدند جهت راه‌اندازی قرارگاه، فعال‌تر شوند و قسمت‌های مربوطه واحد خویش را که در امر عراق فعالیت می‌کنند به آن منتقل نمایند.»

محسن رضایی از محمدباقر ذوالقدر که هم‌زمان با مسئولیت واحد طرح و برنامه ستاد مرکزی، جانشین رئیس ستاد مرکزی نیز بود، خواست طرح تأسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق را آماده کند. ایشان طرح مزبور را که شامل هدف، مأموریت، سازمان، ارتباطات و رئوس برنامه‌های این سپاه بود، برای فرمانده کل سپاه فرستاد که به شرح زیر تصویب و ابلاغ شد:

محمدباقر ذوالقدر

ابلاغ حکم و مأموریت تشکیل قرارگاه رمضان به محمدباقر ذوالقدر توسط فرمانده کل سپاه

۵. اداره، پشتیبانی و هدایت گروه‌ها و احزاب هم‌پیمان در عراق در جهت براندازی رژیم کافر بعثی.

۶. آموزش، سازماندهی، تسلیح، اداره و فرماندهی عشایر و نیروهای مجاهد و پیشمرگه عراقی و انجام عملیات پارتیزانی با استفاده از مناطق آزادشده جنوب و شمال عراق در جهت گسترش و حفظ مناطق آزادشده.

۷. کسب، بررسی و پرورش اطلاعات نظامی در خاک عراق به منظور تأمین اطلاعات تاکتیکی مورد نیاز سپاه عراق و اطلاعات استراتژیک مورد نیاز سپاه.

۸. جذب، آموزش و سازماندهی نیروهای کادر مورد نیاز سپاه عراق، اعم از ایرانی و عراقی به منظور انجام مأموریت‌های یادشده و پایه‌گذاری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق.»

محسن رضایی مأموریت تأسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق را به محمدباقر ذوالقدر چنین ابلاغ کرد:

«به شما مأموریت داده می‌شود که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق را که تاکنون تحت عنوان قرارگاه رمضان فعالیت می‌نموده است، تشکیل دهید. به منظور سهولت و سرعت در انجام این مهم، موارد زیر جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

۱. سپاه عراق موظف است به مدت شش ماه شرح وظایف خود را به مورد اجرا قرار داده و پس از این مدت، موارد اصلاحی را جهت بررسی و تأیید نهایی به فرماندهی کل ارائه نماید.

۲. از تاریخ صدور این ابلاغیه، کلیه قسمت‌ها و بخش‌ها و مراکزی که در سپاه، در ارتباط با مسائل عراق اعم از بسیج، آموزش، اطلاعات و... فعالیت می‌نمایند با کلیه امکانات و نیروهای خود به سپاه عراق منتقل می‌شوند.

کمک به مردم مسلمان و مستضعف عراق در مقابله با رژیم کافر حاکم بر این کشور و تلاش در راه گسترش انقلاب اسلامی در عراق از طریق آموزش، سازماندهی و به‌کارگیری مردم در جهت براندازی نظام بعثی عراق و برقراری حکومت اسلامی در این کشور.

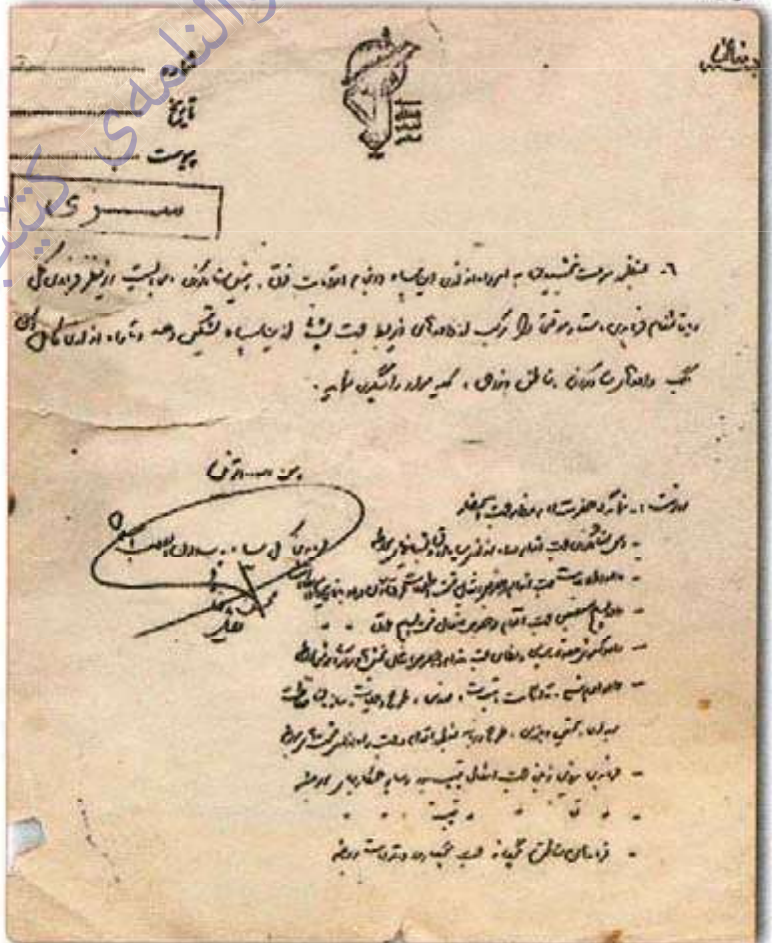
مأموریت

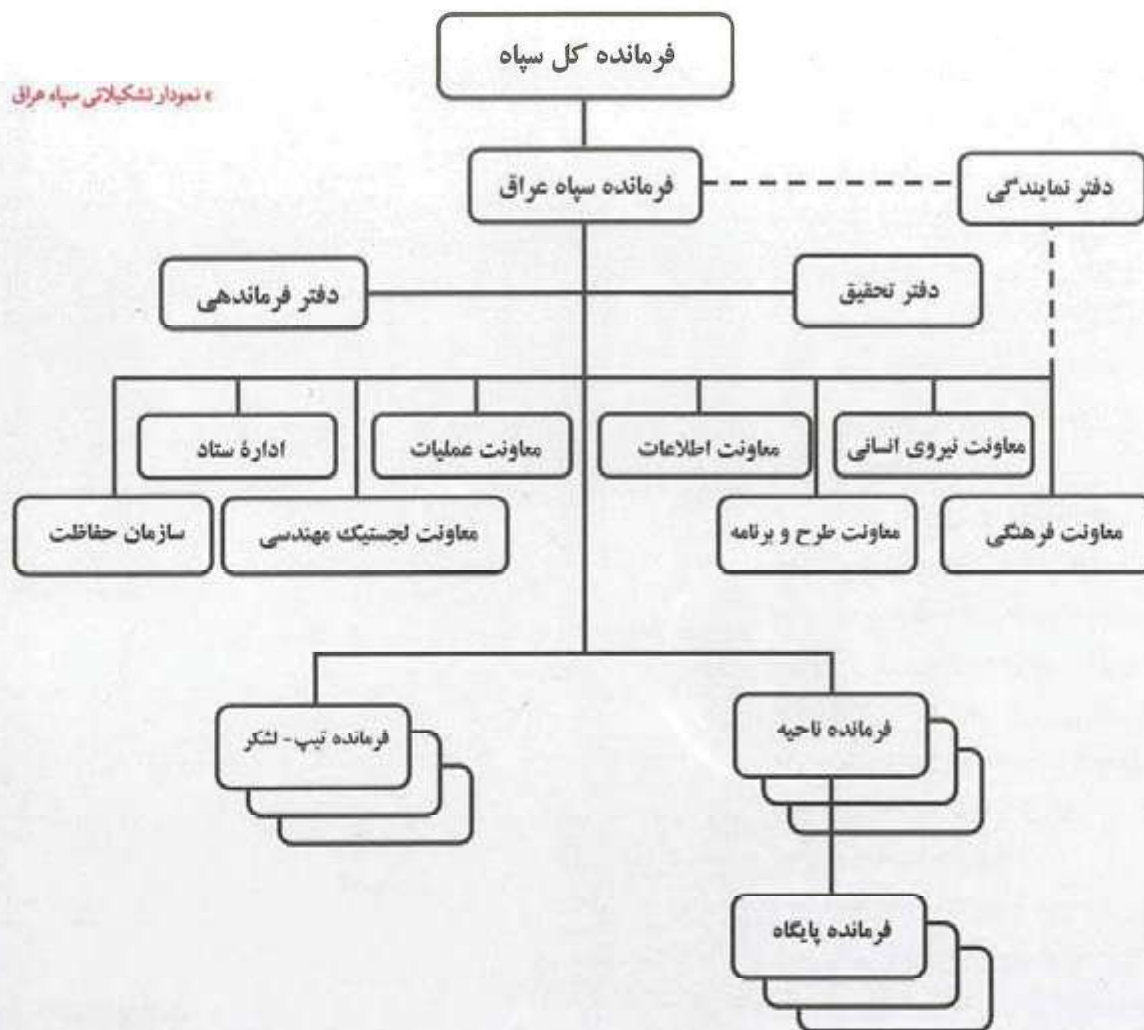
۱. آموزش، سازماندهی، اداره و فرماندهی نیروهای مردمی عراق، جهت تشکیل ارتش مقاومت مردمی در عراق.

۲. انجام تبلیغات در سطح مناطق تحت کنترل به منظور افشاگری ماهیت رژیم بعثی، تبیین اهداف و آرمان‌های انقلاب اسلامی و جذب نیروهای متدین و علاقه‌مند به انقلاب اسلامی.

۳. سازماندهی و تشکیل یگان‌های رزم منظم، متشکل از نیروهای داوطلب عراقی در انجام عملیات‌های منظم با هماهنگی نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۴. سازماندهی و تشکیل تیم‌های عملیات ویژه مرکب از نیروهای ورزیده ایرانی و عراقی جهت عملیات پارتیزانی و انهدام اهداف نظامی و استراتژیک عراق.

۳. تیپ بدر و تیپ ویژه هوابرد، تیپ‌های سازمانی این سپاه خواهند بود و در مواقع لزوم با هماهنگی، به نیروی زمینی سپاه مأمور خواهند شد. قرارگاه حمزه و نیروی زمینی می‌بایست تسهیلات لازم را جهت انتقال این تیپ‌ها فراهم آورند.

۴. ستاد مرکزی، مناطق و نواحی سپاه موظف‌اند بر اساس سهمیه‌بندی معینی که توسط رئیس ستاد مرکزی تهیه می‌گردد، نیروهای مورد نیاز این سپاه را بر طبق شرایطی که توسط سپاه عراق تعیین می‌گردد به صورت نوبه‌ای تأمین نمایند.

۵. سپاه عراق بر اساس دستورالعمل‌های مربوطه توسط سپاه منطقه^(۱) ثامن الائمه^(ع) از جهت نیروی انسانی و امکانات و همچنین سپاه منطقه نجف، تقویت می‌گردد.

۶. به منظور سرعت‌بخشیدن به امر راه‌اندازی این سپاه و انجام اقدامات فوق، رئیس ستاد مرکزی می‌بایست زیر نظر فرماندهی گل و یا قائم‌مقام فرماندهی، ستاد موقتی را مرکب از واحدهای ذیربط جهت پشتیبانی از این سپاه تشکیل دهد و تا راه‌اندازی کامل آن به کمک واحدهای ستاد مرکزی، مناطق و نواحی، کلیه موارد را پیگیری نماید.»
عنوان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق به دلیل مسائل قانونی و حقوقی، مدت کوتاهی به کار رفت و دوباره از عنوان قرارگاه رمضان در مکاتبات استفاده شد.

حسن روحانی، اکبر هاشمی رفسنجانی و محمد ابراهیم سنجدی

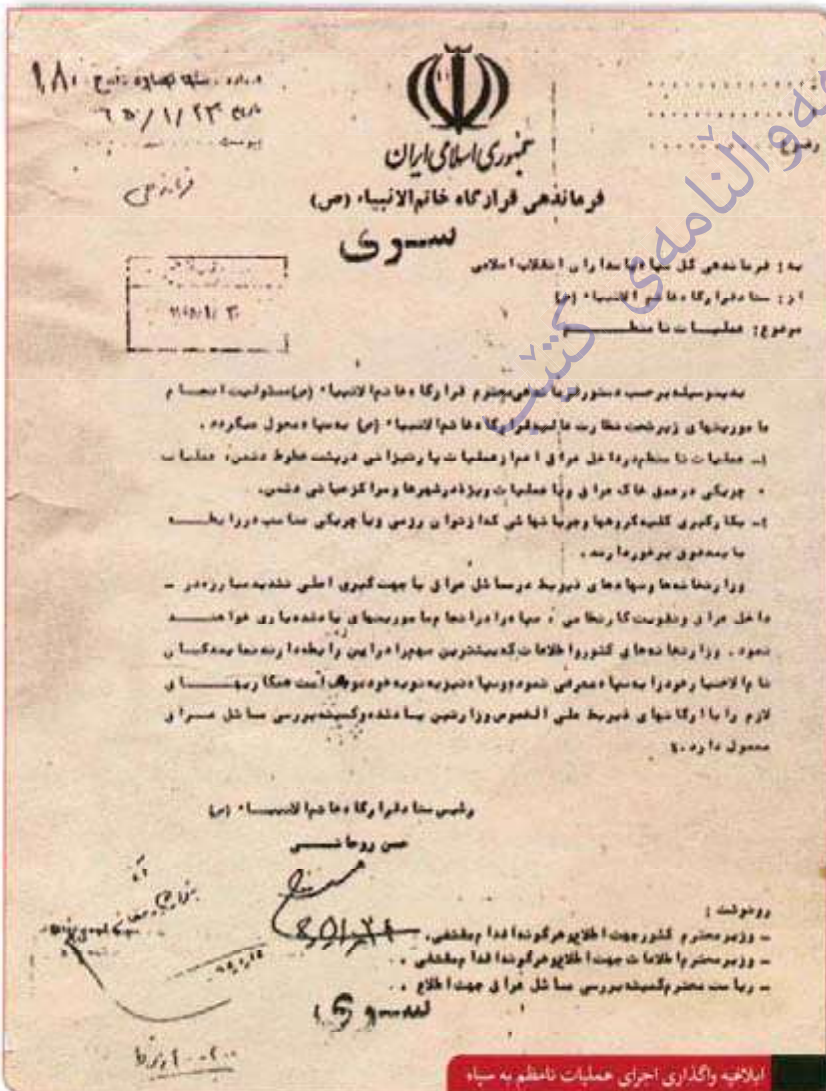
سپاه، یگانه مسئول اجرای عملیات نامنظم

تا سال ۱۳۶۵ علاوه بر سپاه، ارتش، وزارت امور خارجه، وزارت اطلاعات و وزارت کشور نیز با احزاب و گروه‌های عراقی همکاری داشتند و تعدد مراکز موجب اختلاف نظر در نحوه همکاری با آنان شده بود. محمدباقر ذوالقدر از فرمانده کل سپاه و حجت‌الاسلام اکبر هاشمی رفسنجانی فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیاء، درخواست کرد مسئولیت اجرای عملیات نامنظم در عراق به سپاه واگذار شود. در پی موافقت با این درخواست، حجت‌الاسلام حسن روحانی رئیس ستاد قرارگاه خاتم‌الانبیاء در ۲۲ فروردین ۱۳۶۵ ابلاغیه زیر را به سپاه ارسال کرد:

۱. عملیات نامنظم در داخل عراق اعم از عملیات پارتیزانی در پشت خطوط دشمن، عملیات چریکی در عمق خاک عراق و یا عملیات ویژه در شهرها و مراکز حیاتی دشمن.

۲. به‌کارگیری کلیه گروه‌ها و جریان‌هایی که از توان رزمی و یا چریکی مناسب در رابطه با بند فوق برخوردارند.

وزارتخانه‌ها و نهادهای ذیربط در مسائل عراق با جهت‌گیری اصلی تشدید مبارزه در داخل عراق و تقویت کار نظامی، سپاه را در انجام مأموریت‌های یادشده یاری خواهند نمود. وزارتخانه‌های کشور و اطلاعات که بیشترین سهم را در این رابطه دارند نمایندگان تام‌الاختیار خود را به سپاه معرفی نموده و سپاه نیز به نوبه خود موظف است همکاری‌های لازم را با ارگان‌های ذیربط علی‌الخصوص وزارتین یادشده و کمیته بررسی مسائل عراق معمول دارد.»

ابلاغیه واگذاری اجرای عملیات نامنظم به سپاه

ساده قرارگاه خاتم الانبیا...
 فرماندهی قرارگاه خاتم الانبیا (ص)
 مدتی سیاست کلی و خروجی با توجه به مواضع بروج و ابلاغ مبارزه
 اند: عملی و برقراری ارتباط با کلیه گروه‌ها اعم از سیاسی و غیرسیاسی و ابلاغ و
 ابلاغی که برای ابلاغی و تبلیغی با حکومت بعث عراق آمده که باز
 یک گروه و همچنین گروه‌های فوق الذکر برای انجام عملیات طرح ریزی شده
 علیه دشمن
 ۱. برای انجام عملیات لازم است تجهیزات لازم به دسترس خود رسد.
 ۲. برای انجام عملیات طرح ریزی و نیز ابلاغ مواضع و تأسیسات و غیره
 دولت ملحق حضور و خطوط مواصلاتی دشمن برقرار نگردد.
 رئیس ستاد قرارگاه خاتم الانبیا...
 حسن روحانی
 تاریخ: ۱۳۶۵
 (تاریخ: ۱۳۶۵/۱/۲۵)

در ۵ تیر ماه ۱۳۶۵ نیز رئیس ستاد قرارگاه
 خاتم الانبیا سیاست‌های کلی قرارگاه
 رمضان را برای همکاری با احزاب و
 گروه‌های مبارز عراقی، چنین ابلاغ کرد:
 «۱. شناسایی و برقراری ارتباط با کلیه
 گروه‌ها، اعم از سیاسی و غیرسیاسی و
 اسلامی و غیراسلامی که برای براندازی و
 مبارزه با حکومت بعث عراق آمادگی دارند.
 ۲. به‌کارگیری و تجهیز گروه‌های فوق‌الذکر
 برای انجام عملیات طرح‌ریزی شده علیه
 دشمن.
 ۳. چنانچه هر یک از گروه‌ها پس از
 دریافت تجهیزات لازم به تعهدات خود
 عمل ننمود، مراتب برای تجدید نظر
 نسبت به آن گروه به قرارگاه خاتم الانبیا
 گزارش گردد.
 ۴. برای انجام عملیات، هیچ شرطی
 به جز انهدام مواضع و تأسیسات و نیز
 ناامن کردن مناطق حضور و خطوط
 مواصلاتی دشمن برقرار نگردد.»

اکبر هاشمی رفسنجانی و محسن رضایی

دیدار اعضای مجلس اعلی انقلاب اسلامی عراق با حضرت آیت‌الله خامنه‌ای - ۲۷ آذر ۱۳۶۵

اهداف و مأموریت‌های قرارگاه

هنگام ابلاغ تشکیل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق، فرمانده قرارگاه رمضان موظف شده بود در گزارشی اهداف، مأموریت‌ها، برنامه‌ها و اصول حاکم بر فعالیت‌هایش را بر اساس مأموریت‌های واگذار شده به قرارگاه خاتم‌الانبیاء (س) و مصوبات کمیته بررسی مسائل عراق تهیه و برای فرمانده کل سپاه ارسال کند. ذوالقدر در ۲۴ خرداد ۱۳۶۵ این گزارش را تهیه کرد و به تصویب فرمانده کل سپاه رساند:

«اهداف»

کمک به امر براندازی و سقوط رژیم بعثی عراق و زمینه‌سازی، جهت ایجاد حکومت مقدس اسلامی در این سرزمین به حول و قوه الهی.

مأموریت‌ها

۱. جذب، آموزش، سازماندهی و به‌کارگیری مبارزان مردمی عراق.
۲. انجام جنگ‌های نامنظم و گسترش مناطق آزاد شده توسط مخالفین حکومت بعثی.
۳. کمک به اجرای عملیات منظم از طریق انجام اقداماتی نظیر عملیات

در روند براندازی رژیم و برپایی انقلاب اسلامی در عراق.

۲. توجه به جنگ به مثابه قوی‌ترین عامل تضعیف حاکمیت دشمن و تسریع‌کننده روند سرنگونی رژیم [...].
۳. شناخت پایه‌های اصلی حاکمیت بعثی و سوق دادن فعالیت‌های اطلاعاتی و نظامی قرارگاه جهت ضربه مؤثر به آن.
۴. تربیت کادرهای متعهد و انقلابی و پایه‌گذاری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق [...].

۵. تلاش در جهت تقویت، اصلاح و استحکام هرچه بیشتر مجلس اعلی انقلاب اسلامی عراق [...].

ایذایی در پشت خطوط دشمن، زدن هدف‌های قابل دسترسی، انجام دیدبانی در عمق و

۴. انجام فعالیت‌های اطلاعاتی، نظامی و امنیتی مورد نیاز در داخل عراق و انجام عملیات ویژه در عمق.
۵. انجام جنگ روانی علیه دشمن و فراهم نمودن زمینه ذهنی و روانی مبارزه در مردم عراق در حد توان و مأموریت قرارگاه.

اصول حاکم بر فعالیت‌های قرارگاه رمضان

۱. تکیه بر مردم مسلمان عراق و برانگیختن آنان به عنوان رکن اساسی

محسن رضایی در میان مسئولان تیپ ویژه پاسداران

تبدیل قرارگاه رمضان به سپاه پنجم نیروی زمینی سپاه

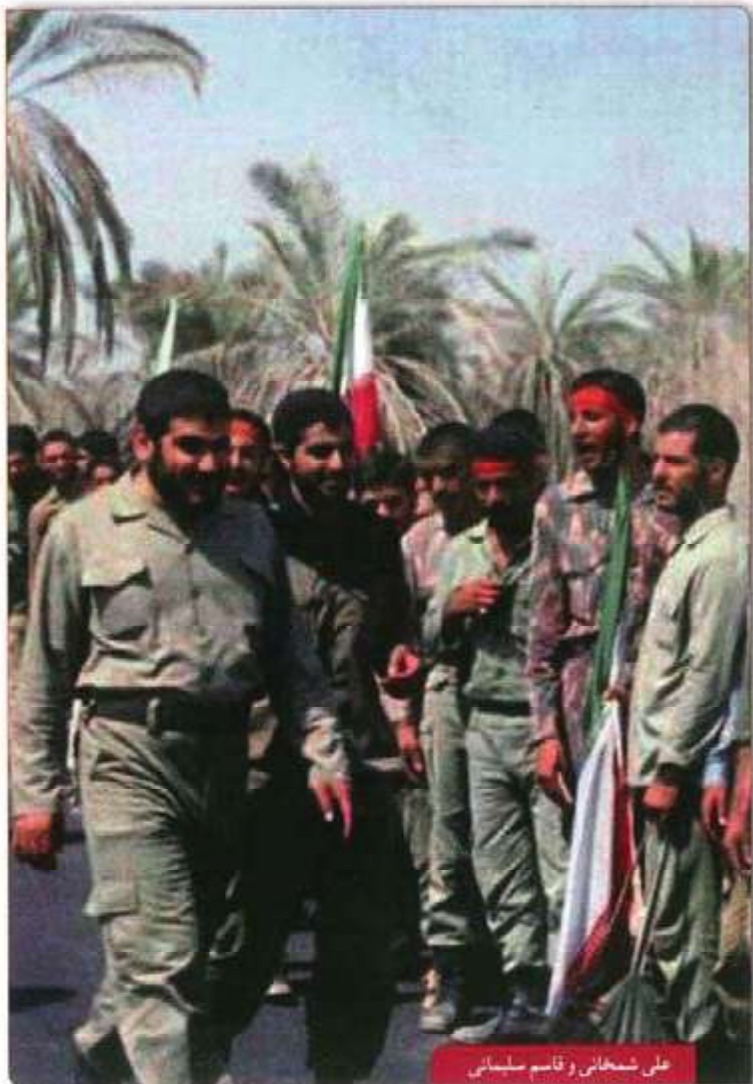
در پی تغییراتی که با تشکیل نیروهای سه‌گانه سپاه و در ۲ مرداد ۱۳۶۵ در ساختار نیروی زمینی سپاه ایجاد شد، پنج سپاه در زیر مجموعه این نیرو قرار گرفت. یکی از این سپاه‌ها، قرارگاه رمضان بود که در کنار سپاه‌های یکم کربلا، دوم نجف، سوم قدس و چهارم حمزه به اجرای مأموریت پرداخت. پس از این تغییر، علی شمشانی فرمانده نیروی زمینی سپاه در ۱۹ مرداد ۱۳۶۵، ترکیب و محل استقرار قرارگاه‌های تابع سپاه پنجم رمضان را به این شرح ابلاغ کرد:

۱. قرارگاه نصر مستقر در نرده با مسئولیت اداره شمال کردستان عراق به فرماندهی برادر مرتضی رضایی،
۲. قرارگاه فتح مستقر در سقر با مسئولیت اداره کردستان میانی عراق به فرماندهی برادر محمد جعفری،
۳. قرارگاه ظفر مستقر در مریوان با مسئولیت اداره مرکز عراق و منطقه به فرماندهی برادر احمد کریمی،
۴. قرارگاه فجر مستقر در اهواز با مسئولیت اداره مناطق جنوبی عراق به فرماندهی برادر نصرالله فنی.
همچنین قرارگاه مرکزی رمضان جهت هدایت نزدیک‌تر مأموریت‌های محوله، از تهران به باختران منتقل و با قرارگاه مقدم رمضان ادغام شود. در این رابطه برادر ذوالقدر به همراه

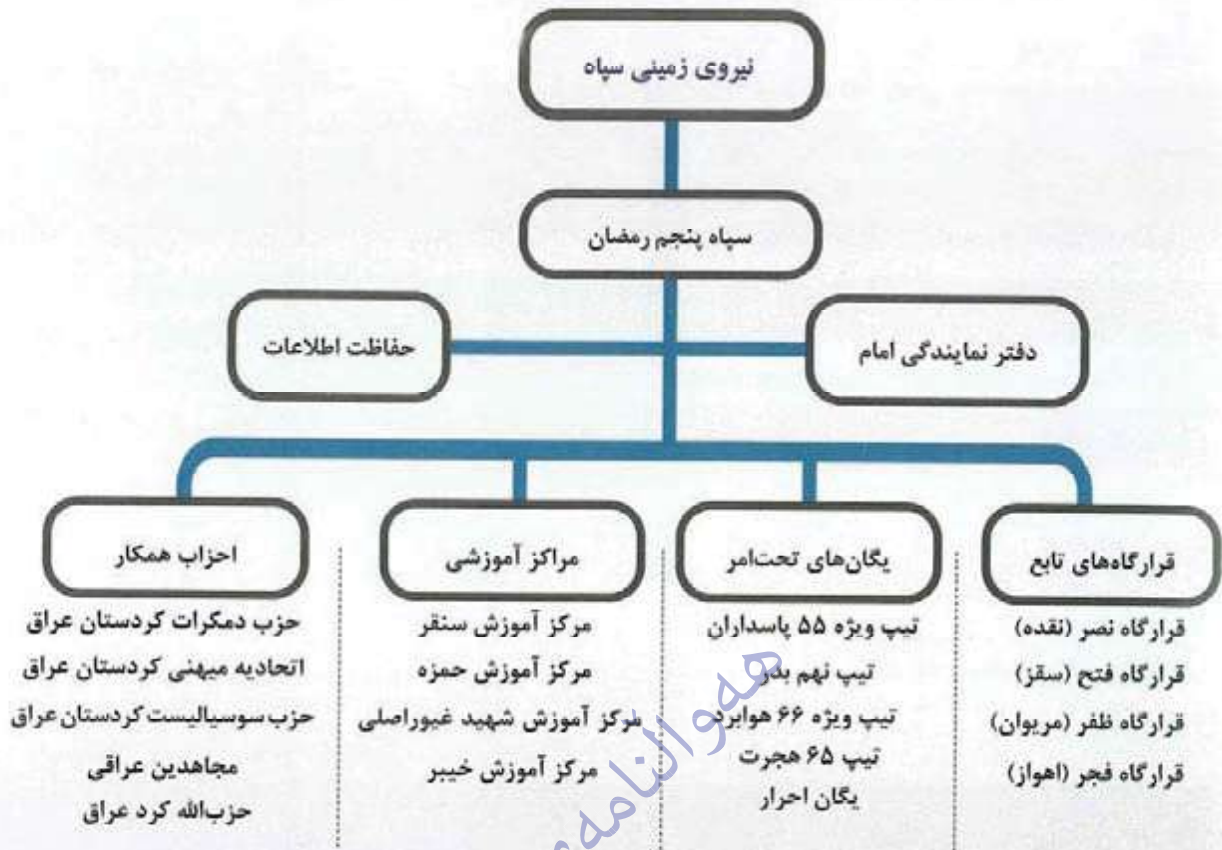
ستاد خود در باختران مستقر شوند و نیروهای قرارگاه مقدم یک گام به مناطق جلوتر منتقل گردند.»

با پیوستن قرارگاه رمضان به نیروی زمینی سپاه، برخی مشکلات این قرارگاه همچنان باقی ماند و پیگیری برای برطرف کردن آن چندان نتیجه‌ای نداشت. این مشکلات عبارت بودند از:

۱. بسته شدن برخی مسیرهای تردد قرارگاه رمضان به دلیل تغییر آرایش دفاعی ارتش عراق و گسترش واحدها در معابر نفوذی.
۲. متوقف شدن احداث جاده بیمضرته به حیات به عنوان یکی از معابر نفوذی مهم قرارگاه رمضان.

ساختار سپاه پنجم نیروی زمینی سپاه (قراگاه رمضان)

۳. کافی نبودن تجهیزات جهاد شاهرود برای برف‌روبی، ترمیم و بازگشایی معابر نفوذی مورد استفاده قراگاه.
 ۴. تحویل نشدن خط پدافندی در جبهه لولان به قراگاه حمزه سیدالشهدا و در نتیجه رهاشدن تیپ ۶۵ هجرت برای اجرای مأموریت‌های قراگاه رمضان.
 ۵. اولویت نداشتن مأموریت‌های قراگاه رمضان در نیروی زمینی سپاه.
 ۶. تمرکز نیروی زمینی بر طرح‌های عملیاتی مبتنی بر جنگ منظم و اهمیت ندادن به ظرفیت‌های موجود در حوزه جنگ نامنظم.
 ۷. کمبود نیروی انسانی و تأمین نشدن نیروهای مناسب برای اجرای جنگ نامنظم.
 ۸. کمبود تجهیزات نظامی متناسب با نیازمندی‌های جنگ نامنظم.
- از این رو، محمدباقر ذوالقدر در ۱۲ دی‌ماه ۱۳۶۵، نامه‌ای برای فرمانده نیروی زمینی سپاه ارسال کرد که در بخش‌هایی از آن چنین آمده بود:

«من بر خود فرض می‌دانم با بیان این نکته، حجت را بر شما که مسئول جنگ و عملیات در سپاه هستید، تمام کنم که اگر یک ضدم آن توجه و توانی که مصروف عملیات‌های گسترده منظم می‌شود، بر روی کار نامنظم سرمایه‌گذاری شود، بی‌گمان ده‌ها برابر اثر و نتیجه عاید خواهد شد. این موضوع را اگر قبلاً با یک تحلیل ذهنی و برداشت منطقی عرض می‌نمودم، امروز با همه وجود و با اتکا به یک سال تجربه مستمر (و به زعم من موفق) در قلمرو کار نامنظم عرض می‌نمایم. فتح ۱، فتح ۲، فتح ۳ و ده‌ها عملیات ریز و درشت دیگر، آن هم در منتهای ضعف و تنهایی و بی‌اعتمادی، خود شاهد گویایی بر این مدعاست.»

تغییر ساختار قرارگاه رمضان

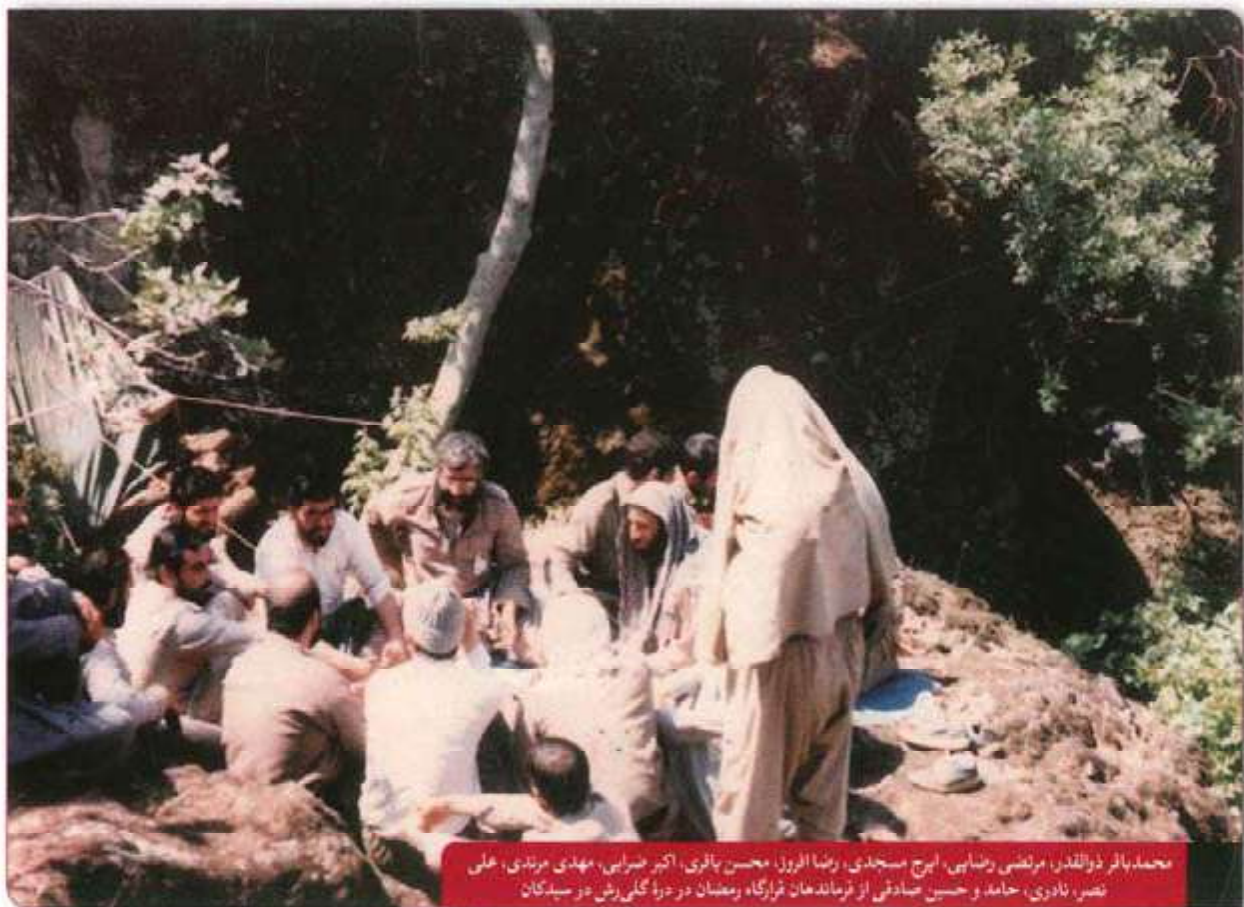
در گزارش فرمانده قرارگاه رمضان به نیروی زمینی سپاه در سال ۱۳۶۶، افزون بر عملیات‌های نظامی به برخی از اقدامات و فعالیت‌های قرارگاه چنین اشاره شده بود:

۱. ایجاد ناحیه پشتیبانی بسیج عراق در شهرهای زیر برای پشتیبانی از لشکر ۹ بدر:

۱. کرمانشاه	۲. اهواز	۳. قم	۴. اراک	۵. بید
۶. کرمان	۷. اصفهان	۸. کرج	۹. تهران	۱۰. کاشان
۱۱. زوزین شهر	۱۲. اندیمشک	۱۳. خرمشهر	۱۴. ورامین	۱۵. گرمسار
۱۶. آبادان	۱۷. ایلام	۱۸. بوشهر	۱۹. اسلام‌آباد	۲۰. تبریز
۲۱. قزوین	۲۲. مشهد	۲۳. نقده	۲۴. ارومیه	۲۵. شیراز

پایگاه‌های مذکور در مناطقی تشکیل شده‌اند که مراکز تجمع نیروهای عراقی هستند. این پایگاه‌ها مستقیماً زیر نظر ناحیه پشتیبانی بسیج عراق بوده و به طور غیرمستقیم با پایگاه و نواحی کشوری مرتبط هستند.

در سال ۱۳۶۶ ساختار سپاه‌های تابع نیروی زمینی سپاه تغییر کرد و تعداد آنها از پنج سپاه به پانزده سپاه افزایش یافت. در پی این تغییر، سپاه پنجم رمضان (قرارگاه رمضان)، سپاه پانزدهم رمضان نام گرفت. تا این زمان، نواحی چهارگانه (نصر، ظفر، فتح و فجر) در زیرمجموعه قرارگاه رمضان قرار داشتند. به نظر فرمانده قرارگاه، ناحیه ساختار مناسبی برای اجرای مأموریت‌ها نداشت. از این رو، در ۱۸ مرداد ۱۳۶۶ با ایجاد تغییر در ساختار، نواحی به قرارگاه‌های فرعی تبدیل شدند تا مأموریت‌ها را با همکاری احزاب و گروه‌های مبارز عراقی، در محدوده سرزمینی مربوط به خود اجرا کنند.

محمدباقر ذوالقدر، مرتضی رضایی، ابرح مسجدی، رضا الفول، محسن باقری، اکبر حسینی، مهدی مرتدی، علی نصر، نادری، حامد و حسین صادقی از فرماندهان قرارگاه رمضان در دره گل‌ریش در سیدکان

۲. ایجاد دفاتر قرارگاه رمضان در ۱۱ شهر:

۱. کرج	۲. تهران	۳. قم	۴. اراک	۵. همدان
۶. لرستان	۷. خوزستان	۸. اصفهان	۹. یزد	۱۰. خراسان
۱۱. باختران				

این دفاتر مسئولیت پیگیری تعهدات نواحی نسبت به قرارگاه رمضان و جذب کمک‌های مردمی و نیروهای مورد نیاز قرارگاه رمضان را به عهده دارند که زیر نظر ناحیه کشوری می‌باشند و به طور غیرمستقیم با قرارگاه مرتبط هستند.

قرارگاه هم‌اکنون سه نشریه را به نام‌های اله‌هدایه، صوت المستضعفین و مشعل، که دو تای اولی به زبان عربی و سومی به زبان کردی است، تهیه و در عراق پخش می‌نماید.

قرارگاه دارای دو برنامه رادیویی است؛ یکی به زبان کردی که راه‌اندازی شده و یکی به زبان عربی که در حال راه‌اندازی است و در برون مرز برای مردم عراق برنامه دارد و به عنوان رادیو انقلابی و مخفی عمل می‌کند.

ارتباط قرارگاه با احزاب سیاسی عراق جنبه کاملاً رسمی داشته و آنها قرارگاه را به عنوان نماینده جمهوری اسلامی ایران می‌شناسند. در این رابطه برای روشن بودن چگونگی کار قرارگاه رمضان با هر کدام از گروه‌ها، قراردادهایی را منعقد نموده است که در آن، چهارچوب و اصول کار مشخص شده است.

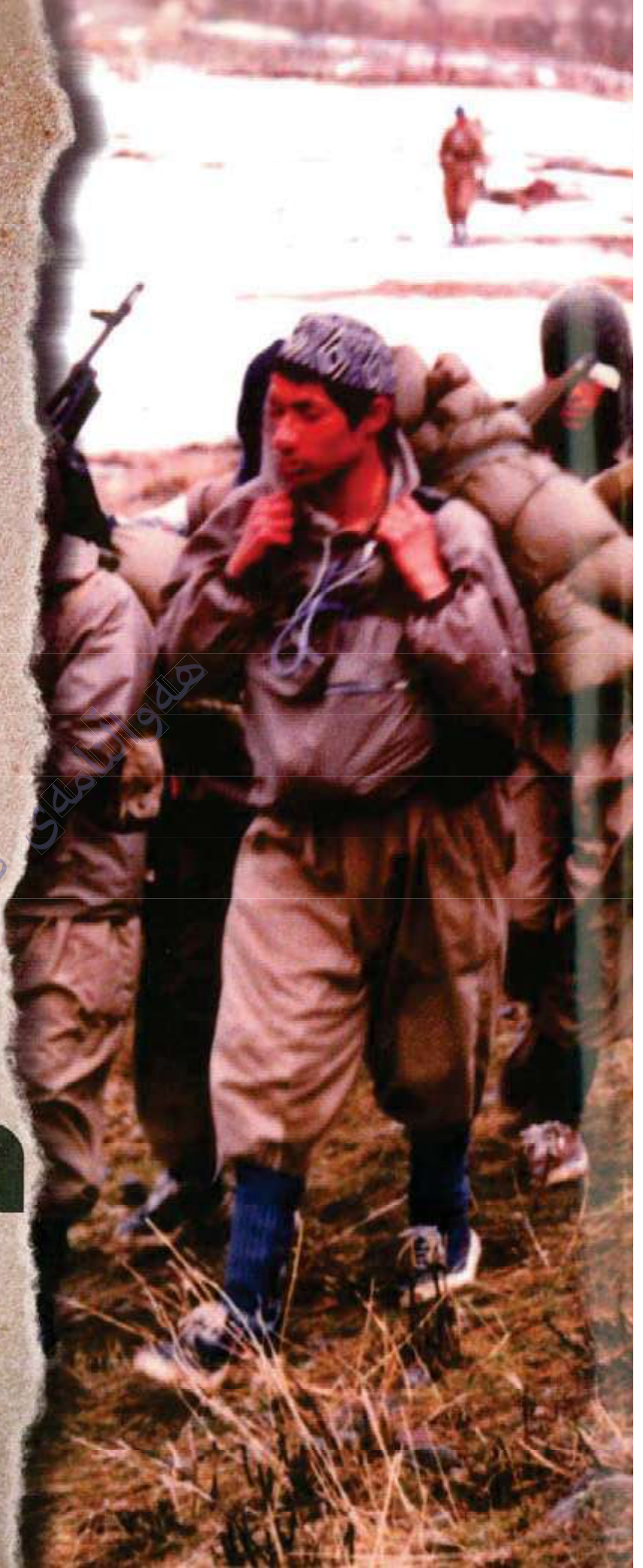
قرارگاه هم‌اکنون پایگاه‌های متعددی را در خاک عراق ایجاد نموده که با بی‌سیم به طور مستمر با ایران در ارتباط هستند. برای نمونه پایگاه‌های گلی‌رش، بارزان، یاغسمر، توتمه، قره‌داغ، زاخو و ...

نام قرارگاه امروز برای مردم عراق، به ویژه مردم شمال عراق، کاملاً آشنا بوده و مردم همکاری خوبی را با ما دارند و از حرکت رزمندگان کاملاً حمایت می‌کنند.

به خلاف [مأموریت] سایر قرارگاه‌های نیروی زمینی سپاه، کار قرارگاه رمضان دارای جنبه‌های مختلف عملیاتی، اطلاعاتی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی است و به همین مناسبت از پیچیدگی خاصی برخوردار است.

کتابخانه
مله و السامه

فصل چهارم

آشنایی با ساختار قرارگاه رمضان

محمد‌باقر ذوالقدر

آشنایی با ساختار قرارگاه رمضان

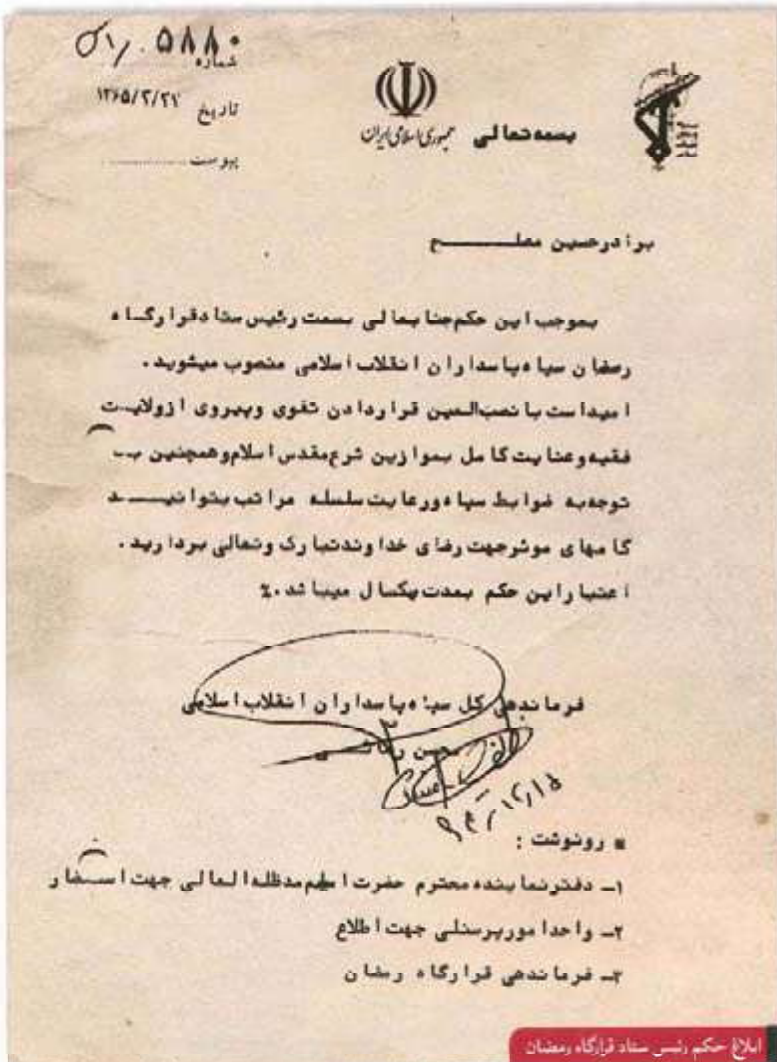
فرماندهی و ستاد قرارگاه رمضان

محل استقرار فرماندهی و ستاد قرارگاه رمضان ابتدا در تهران بود. با توجه به ضرورت نزدیکی به مناطق عملیاتی، این دو در اواخر اسفند ۱۳۶۴ به کرمانشاه منتقل شد تا فعالیت خود را از آنجا ادامه دهد. در ابتدای سال ۱۳۶۵ حسین مصلح به ریاست ستاد قرارگاه رمضان منصوب شد. ایرج مسجدی و مرتضی رضایی دو رئیس ستاد قرارگاه تا پایان جنگ تحصیلی بودند.

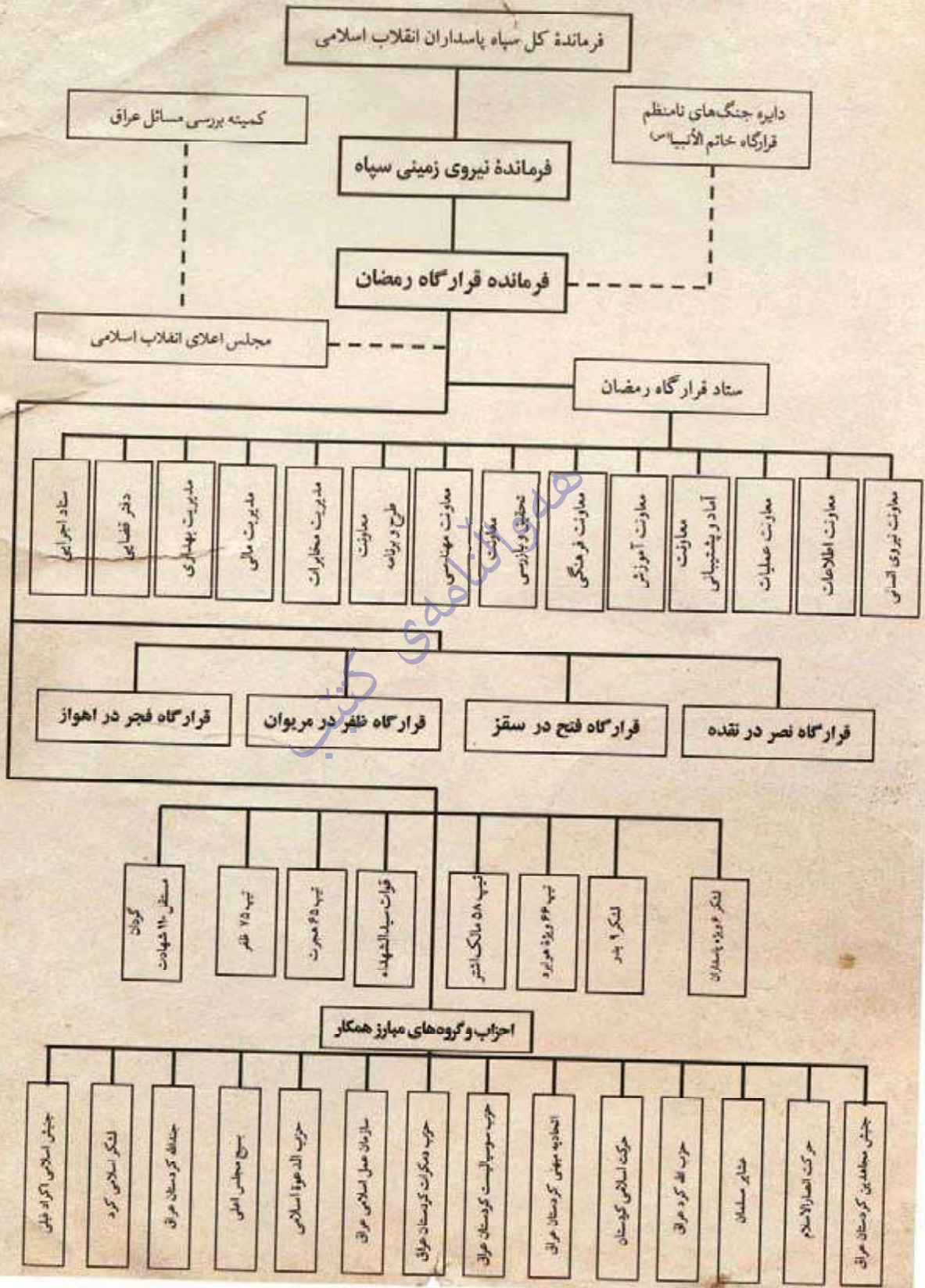
قرارگاه رمضان در دوره‌های مختلف فعالیت و ساختارهای متفاوتی داشت.

ایرج مسجدی

ساختار قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۶

ستاد قرارگاه رمضان برای اجرای مطلوب مأموریت‌های واگذارشده، هفت کمیسیون تخصصی را با شرکت اعضای ذیربط تشکیل داده بود:

برخی اقدامات و عملیات‌های ویژه معاونت اطلاعات قرارگاه رمضان هنگام همکاری با احزاب و گروه‌های مبارز عراقی
اجرای عملیات انتحاری در وزارت کشور عراق
مین‌گذاری در جاده‌های سید صادق به خورمال و سلیمانیه به دوکان
ارسال مواد جاسازی شده به شهرهای مختلف عراق در پی فرستاده شدن بمب‌های متعدد از عراق به ایران
اعدام انقلابی بیش از ۶۰ نفر از وابستگان رژیم بعثی عراق در شهرهای مختلف
انهدام یک فروند بالگرد در گرمیان قره داغ
بیش از ۱۵ مورد دستبرد به اسناد ارتش عراق
نجات خلبان هواپیمای جنگنده ایرانی که در عراق سقوط کرده بود و انتقال وی به میهن اسلامی
شناسایی مراکز استقرار گروه‌های ایرانی همکار با دولت بعثی عراق و فیلم برداری از آنها
دریافت اطلاعات از بمباران هواپیماهای نیروی هوایی ارتش و شلیک موشک‌های یگان موشکی سپاه
جذب افسران ارتش عراق
طرح ریزی عملیات هواپیمارایی در خطوط هوایی عراق
حمله موشکی به بانک رافدین شعبه سلیمانیه

از جمله مهم‌ترین وظایف ستاد قرارگاه رمضان، پشتیبانی نظامی و مالی از احزاب و گروه‌های مبارز عراقی بود که به صورت پیوسته ادامه داشت تا مشکلی در جنگ با رژیم بعثی عراق به جود نیاید.

تمهيدات ریالی قرارگاه رمضان در برابر احزاب مبارز عراقی در سال ۱۳۶۶	
ماهانه (به ریال)	نام حزب
۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	حزب دمکرات کردستان عراق
۸۰,۰۰۰,۰۰۰	اتحادیه میهنی کردستان عراق
۷۲,۰۰۰,۰۰۰	حزب الله کردستان عراق
۳۷,۵۰۰,۰۰۰	روحانیت کردستان عراق
۲۰,۰۰۰,۰۰۰	حزب سوسیالیست کردستان عراق
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	حزب الدعوة الاسلامیة
۱۵,۰۰۰,۰۰۰	سازمان عمل اسلامی عراق
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	حرکت المجاهدین
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	حزب دمکراتیک خلق کردستان عراق
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	لشکر اسلامی کرد
۴۶۴,۵۰۰,۰۰۰	جمع ماهانه
۵,۵۷۴,۰۰۰,۰۰۰	جمع سالانه

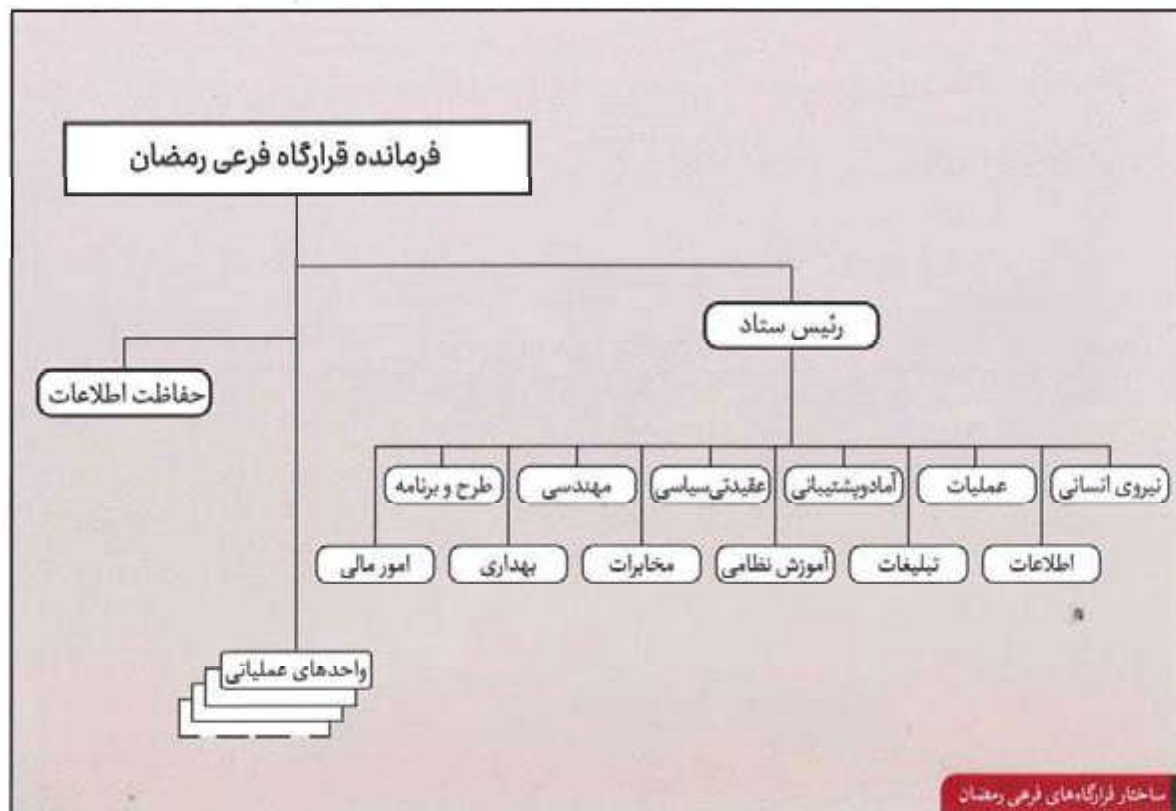

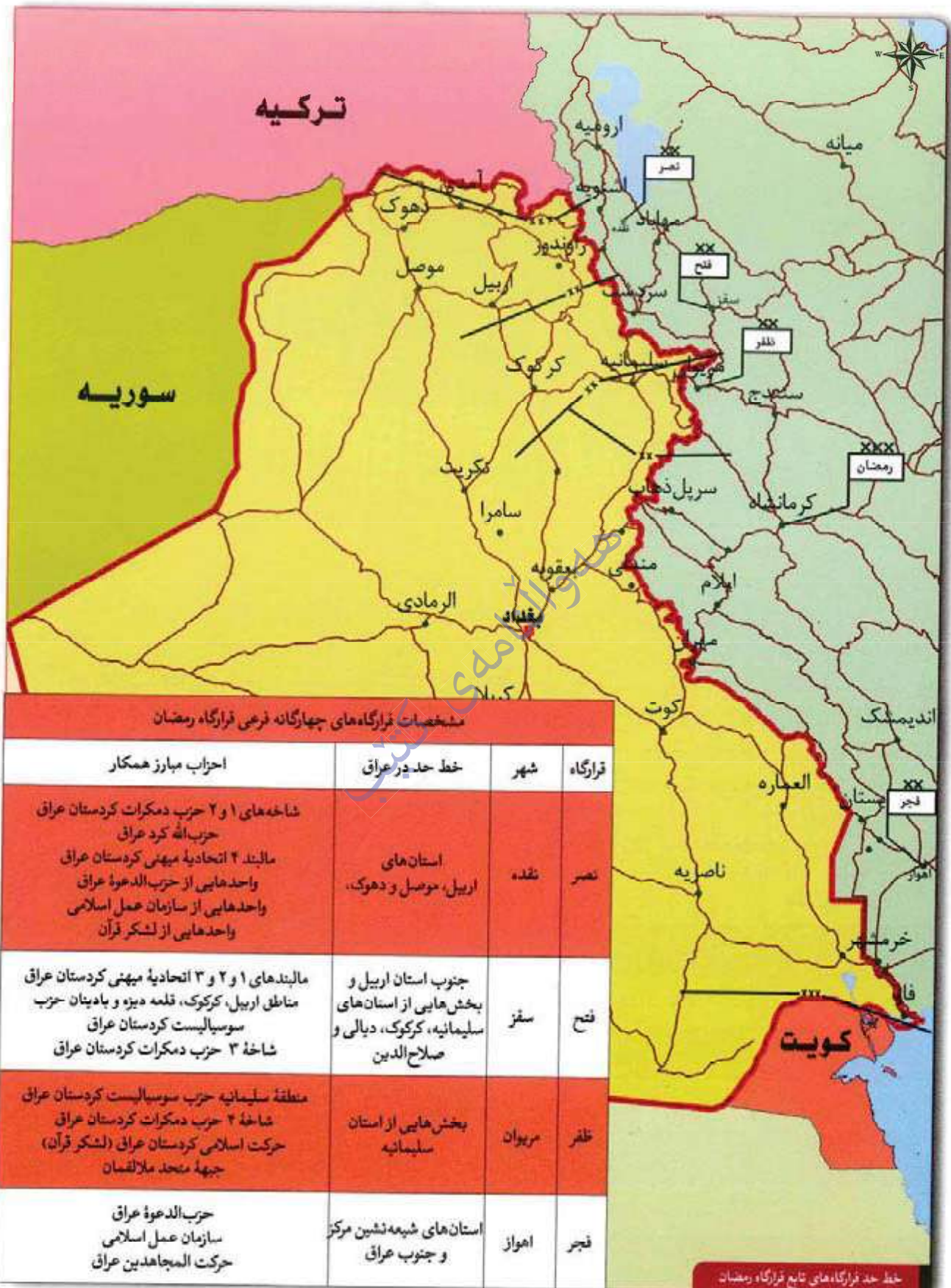
از راست: گسرت رسول و جلال طالبانی از اتحادیه میهنی کردستان عراق، سید عبدالعزیز حکیم و شیخ مولا از مجلس انقلابی اسلامی عراق و ایرج مسجدی رئیس ستاد قرارگاه رمضان

قرارگاه‌های فرعی رمضان

نواحی چهارگانه ابتدا در زیرمجموعه قرارگاه رمضان سازماندهی شدند اما به دلیل آنکه ساختارشان متناسب با اجرای مأموریت‌های محول شده به آنها نبود، به چهار قرارگاه نصر، فتح، ظفر و فجر تبدیل شدند تا مأموریت واگذار شده را در محدوده سرزمینی تعیین شده، با همکاری احزاب و گروه‌های مبارز عراقی اجرا کنند. فرمانده قرارگاه رمضان در ۱۸ مرداد ۱۳۶۶ مأموریت هریک از قرارگاه‌های چهارگانه را به این شرح ابلاغ کرد:

۱. انجام شناسایی مستمر در رابطه با وضعیت جو، زمین، دشمن، وضعیت سیاسی، امنیتی، اقتصادی و اجتماعی منطقه مأموریت.
۲. شناسایی و جذب عشایر، جاش‌ها، گروه‌ها و جماعت‌های موجود در منطقه که آمادگی پیوستن به نیروهای قرارگاه را دارند.
۳. به‌کارگیری نظامی و پشتیبانی لجستیکی گروه‌ها، عشایر و جماعت‌های هم‌پیمان که مسئولیت به‌کارگیری و نحوه پشتیبانی آنها رسماً از سوی قرارگاه رمضان ابلاغ و واگذار می‌گردد.
۴. کنترل مرز و محورهای مواصلاتی از نظر عبور و مرور احزاب، گروه‌ها و جماعت‌های مختلف و تأمین تسهیلات لازم جهت نقل و انتقالات در محورهای مواصلاتی.
۵. انجام فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی، امدادی در منطقه مأموریت مطابق با دستورالعمل‌های ابلاغی.
۶. به‌کارگیری یگان‌های مأمور به آن قرارگاه به منظور انجام عملیات‌های مستقل و یا مشترک با گروه‌ها و جماعت‌های هم‌پیمان.
۷. انجام دیده‌بانی به منظور هدایت آتش توپخانه مرزی جمهوری اسلامی ایران.»

خط حد فرارگانه‌های تابع فرارگانه رمضان

قراگاه نصر

در سال ۱۳۶۵ رضا افروز معروف به عبدالرحمن رضایی، فرماندهی قراگاه نصر را بر عهده داشت. سپس در اواخر همین سال مرتضی رضایی که پیش از این فرمانده قراگاه رمضان بود به فرماندهی آن انتخاب شد. آبان ۱۳۶۶ نیز سیدباقر طباطبایی نژاد به فرماندهی قراگاه نصر منصوب گردید.

احزاب همکار

۱. حزب دمکرات کردستان عراق.
۲. حزب الله کرد عراق.
۳. مالهند چهار اتحادیه میهنی کردستان.
۴. واحدهایی از حزب الدعوة و سازمان عمل اسلامی.
۵. واحدهایی از لشکر قرآن حرکت اسلامی کردستان عراق.

سازمان رزم

۱. تیپ ویژه ۶۶ هواپرد.
۲. تیپ ۶۵ هجرت.
۳. تیپ ۲۹ نبی اکرم (ص) (مأمور).
۴. گردان ویژه ۱۱۰ شهادت.

نفر دوم از راست: رضا افروز و مهدی مرندی

گسترش

قلمرو فعالیت قراگاه نصر، در مرز شرقی عراق با ایران از کوه دراونینگ (میله مرزی ایران، ترکیه و عراق) تا حاج عمران (مقابل پیرانشهر) بود و از شمال در مرز عراق با ترکیه، از غرب به مرز عراق و سوریه و از جنوب به جاده اربیل - رواندوز - حاج عمران منتهی می شد. این محدوده بخش هایی از سه استان اربیل، دهوک و موصل را در بر می گرفت.

عملیات های اجرا شده

قراگاه نصر تا پایان جنگ تحمیلی عراق با ایران، علاوه بر اجرای صدها عملیات محدود و ایذایی، هفت عملیات نامنظم گسترده اجرا کرد که در بیشتر آنها پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق همکاری داشتند.

عملیات های نامنظم گسترده قراگاه نصر

نام عملیات	زمان	مکان
فتح ۳	۲۴ آبان ۱۳۶۵	زاخو و دهوک
فتح ۶	۲۷ خرداد ۱۳۶۶	مرگه سور - دیانا
فتح ۸	۲۸ تیر ۱۳۶۶	شهر اتروش
فتح ۱۰	۱۳ شهریور ۱۳۶۶	سیدکان
ظفر ۱	۲۷ شهریور ۱۳۶۶	کانی ماسی
ظفر ۴	۲۸ آبان ۱۳۶۶	دهوک
ظفر ۵	۲۲ دی ۱۳۶۶	دهوک، کرکوک و دیاله

سیدباقر طباطبایی نژاد فرمانده قراگاه نصر

از راست: کرد عراقی، محمد جعفری فرمانده قراگاه فتح، کرد عراقی، محمدباقر ذوالقدر فرمانده قراگاه رمضان و محسن محمدی معینی راوی ستاد مرکزی سپاه در قراگاه رمضان

قراگاه فتح

گسترش

خط حد سرزمینی قراگاه فتح در جنوب قراگاه نصر بود که از شمال به جاده اربیل-رواندوز، حاج عمران، از شرق به مرز ایران از پیرانشهر تا شیلر و از جنوب و غرب به جاده خانقین، کرکوک منتهی می‌شد و بخش‌هایی از استان‌های سلیمانیه، کرکوک و دیالی را در بر می‌گرفت.

عملیات‌های اجرا شده

علاوه بر اجرای صدها عملیات محدود و ایذایی، قراگاه فتح، پنج عملیات نامنظم گسترده انجام داد.

اسماعیل احمدی مقدم برای مدت کوتاهی فرمانده قراگاه فتح بود که در شهر سردشت استقرار داشت. پس از ایشان تا پایان جنگ تحمیلی، محمد جعفری به فرماندهی این قراگاه منصوب گردید و محل قراگاه به شهر سقز منتقل شد.

احزاب همکار

۱. اتحادیه میهنی کردستان عراق.
۲. حزب سوسیالیست کردستان عراق.
۳. شاخه ۳ حزب دمکرات کردستان عراق

سازمان رزم

۱. تیپ ۵۵ ویژه پاسداران (لشکر ۶ ویژه پاسداران).
۲. تیپ ۹ بدر (مأمور).
۳. تیپ ۶۶۲ بیت المقدس (مأمور).
۴. واحدهایی از قوات سیدالشهدا (ع)

عملیات‌های نامنظم گسترده قراگاه فتح		
مکان	زمان	نام عملیات
شمال و جنوب شهر کرکوک	۱۹ مهر ۱۳۶۵	فتح ۱
سد دوکان	۸ آبان ۱۳۶۵	فتح ۲
رواندوز و دیانا	مرحله اول در ۲۲ بهمن ۱۳۶۵ مرحله دوم در ۲ اسفند ۱۳۶۵	فتح ۳
چوارتا و ماووت	۱۳۶۶/۷/۲۵	فتح ۵
منطقه عمومی سنگاو	۵ اسفند ۱۳۶۶	ظفر ۶

محمد تهرانی مقدم نفر چهارم از راست و تعدادی از پیشمردگان اتحادیه میهنی کردستان عراق

قرارگاه ظفر

در سال ۱۳۶۴ ناحیه دوم قرارگاه رمضان به فرماندهی باقر مؤذن (احسان باقری) فعالیتش را در مریوان آغاز کرد. سپس فرماندهی قرارگاه بر عهده احمد کریمی قرار گرفت. اول اردیبهشت ۱۳۶۵ نیز محمد تهرانی مقدم فرمانده قرارگاه ظفر گردید. این در حالی بود که ساختار آن از ناحیه به قرارگاه تغییر یافته بود.

احزاب همکار

۱. حرکت اسلامی کردستان عراق.
۲. شاخه سلیمانیه و کرکوک حزب سوسیالیست عراق.
۳. شاخه چهارم حزب دمکرات کردستان عراق.
۴. جبهه متحد ملا لقمان.
۵. گروه‌های عملیاتی از حزب الدعوة عراق.

سازمان رزم

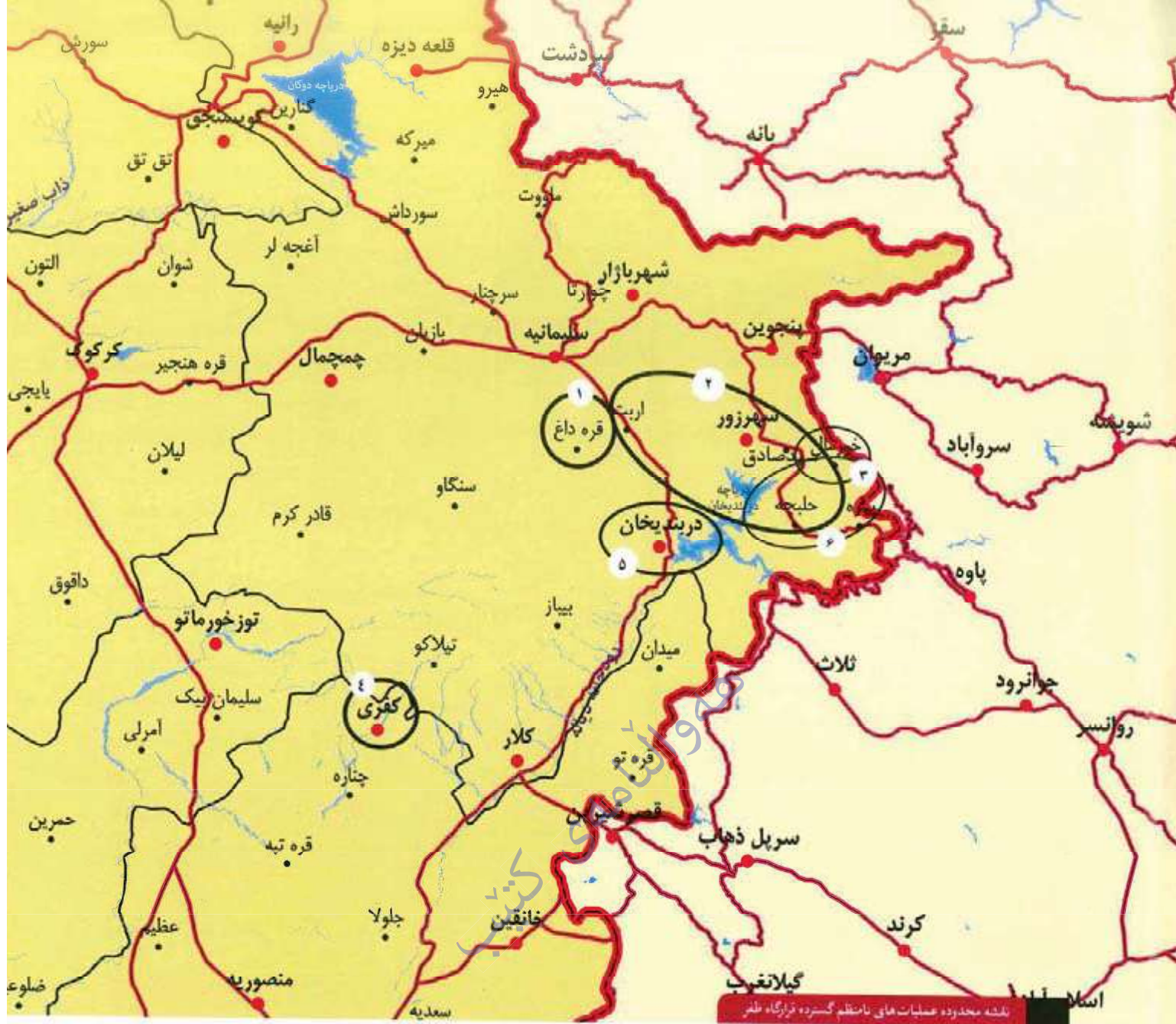
۱. تیپ ۷۵ ظفر.
۲. تیپ ۵۸ مالک اشتر.
۳. یک گردان مأمور از لشکر روح‌الله کمیته انقلاب اسلامی.

گسترش

خط حد سرزمینی قرارگاه ظفر در منطقه شهر زور و شهر باژار استان سلیمانیه عراق بود که از شرق، از دره شیلر تا ارتفاعات شنام در مرز ایران امتداد داشت و از شمال به منطقه پنجوین و برزنجه (جنوب خط حد قرارگاه فتح)، از غرب به جاده اربت - سلیمانیه و از جنوب به شهر حلبچه و دامنه ارتفاعات بالامبو منتهی می‌شد.

عملیات‌های اجراشده

این قرارگاه علاوه بر صدها عملیات محدود و ایذایی، پنج عملیات نامنظم گسترده انجام داد و در عملیات قره‌داغ هم شرکت کرد.

عملیات های نامنظم گسترده قرارگاه ظفر			
ردیف	نام عملیات	تاریخ	هدف
۱	شهر قره داغ	۱۳۶۶/۱/۱	آزادسازی موقت شهر
۲	فتح ۷	۱۳۶۶/۴/۷	انهدام تأسیسات نظامی و مراکز اقتصادی در منطقه حلبچه، شانه دزی و اربیت
۳	فتح ۹	۱۳۶۶/۵/۱۸	منطقه عمومی خورمال، حلبچه و سیدصادق
۴	ظفر ۲	۱۳۶۶/۷/۱۲	انهدام تأسیسات نظامی و مراکز اقتصادی در شهر کفری
۵	ظفر ۳	۱۳۶۶/۸/۲۵	انهدام تأسیسات نظامی و مراکز اقتصادی در دیندیخان
۶	ظفر ۷	۱۳۶۶/۱۲/۲۳	منطقه شهرزور (شهرهای حلبچه، خورمال، بیاره و طویله)

قراگاه فجر

صدرالله فنی نفر دوم از چپ ایستاده

در مرداد ۱۳۶۶ قراگاه فجر مأمور شد در قلمرو واگذار شده، یگان‌های مانوری همچون قوات، گردان و گروهان را سازماندهی کند.

گسترش

قلمرو سرزمینی قراگاه فجر شامل منطقه شیعه‌نشین از مرز قصر شیرین در شمال تا مرز جنوب استان خوزستان با عراق بود.

عملیات‌های اجرا شده

از ۱۱ آبان ۱۳۶۵ تا ۲۱ مرداد ۱۳۶۷ در مجموع ۶۸ عملیات محدود و ایذایی با تلاش رده‌های وابسته به قراگاه فجر اجرا شد. علت اصلی تعداد اندک عملیات‌های اجرا شده این قراگاه، حضور گسترده ارتش بعثی در منطقه واگذار شده به این قراگاه بود.

یگان‌های تابع قراگاه فجر

در زیرمجموعه قراگاه فجر یگان‌هایی سازماندهی شده بودند که در زمینه اجرای فعالیت‌های اطلاعاتی و عملیات نامنظم در منطقه جنوب عراق (پشت خطوط دشمن) نقش بارزی داشتند. این یگان‌ها عبارت بودند از:

یگان‌های تحت امر قراگاه فجر		
محل فعالیت	سال همکاری با قراگاه فجر	یگان
اهوار جنوب عماره	۱۳۶۶	قوات امام حسین ^(ع)
مناطق میان سه استان کورت، میسان و ناصریه	۱۳۶۷	قوات خاتم الانبیا ^(ص)
اهوار میان ناصریه و بصره	۱۳۶۶	گردان امام خمینی ^(ره)
اهوار صلین	۱۳۶۶	گردان حضرت رسول ^(ص)
اهوار سوق الشيوخ و الفهود در استان ناصریه	۱۳۶۵	گردان حضرت حجت ^(عج)
منطقه ابوشدر در استان عماره	۱۳۶۷	گردان شهید صدر
هور عروگه از توابع هور المشرح	۱۳۶۲	گروهان امام محمد باقر ^(ع)
شهرهای بغداد، عماره و هور المشرح	۱۳۶۱	گروه اطلاعاتی شهید ابوغسان

با شروع جنگ تحمیلی و ضرورت کسب اخبار از وضعیت دشمن، ارتباط نیروهای سپاه با مجاهدان عراقی افزایش یافت. این افراد در زیرمجموعه قراگاه نصرت به فرماندهی علی هاشمی (شهید) فعالیت می‌کردند. در سال ۱۳۶۳ قراگاه نصرت به زیرمجموعه قراگاه رمضان منتقل شد و با نام قراگاه رمضان ۸ به فرماندهی اسماعیل دقایقی (شهید) مأموریت خود را ادامه داد. اول دی‌ماه ۱۳۶۳ صدرالله فنی (شهید) که تا این زمان جانشین قراگاه بود، به فرماندهی آن منصوب شد و تشکیلات جدید با عنوان قراگاه فجر، در تابعیت قراگاه مرکزی رمضان به فعالیت‌هایش ادامه داد.

در سال ۱۳۶۵ قراگاه فجر به دلیل نفوذناپذیری خطوط ارتش عراق در استان خوزستان، برای تردد به این کشور دچار محدودیت شد. از این رو، قراگاه به منطقه غرب کشور انتقال یافت. با تغییر وضعیت در جبهه‌های جنگ، قراگاه از شهریور ۱۳۶۶ به استان خوزستان بازگشت. محمدعلی رحمانی، احمد فروزنده و سیدحمید تقوی (شهید) از دیگر فرماندهان قراگاه فجر بودند.

احزاب همکار

۱. حزب الدعوة الاسلامیة.
۲. سازمان عمل اسلامی عراق.
۳. حرکت المجاهدین.
۴. گروه‌ها و تشکیلات نظامی وابسته به مجلس اعلی انقلاب اسلامی عراق.

سازمان رزم

واحدهای رزمی قراگاه فجر، ابتدا در قالب گروه‌های مخفی ۵ تا ۱۵ نفره بودند و با عناوینی مثل حزب‌الله ۱۱ به سرپرستی ابوسجاد یا حزب‌الله ۱۷ به سرپرستی ابواکرم شناخته می‌شدند. بعدها دو گروه دیگر به نام‌های ابوعلی و ابوقیصل در زیرمجموعه قراگاه فجر سازماندهی شدند.

سیدحمید تقوی فر در کردستان عراق

قوات امام حسین^(ع)

هسته اولیه قوات امام حسين^(ع) در سال ۱۳۶۴ با تلاش جوانان شیعه در احوار واقع در جنوب عمارة عراق تشکیل شد و در سال ۱۳۶۶ با قرارگاه فجر ارتباط برقرار کرد. با پشتیبانی از این تشکیلات، هسته‌های جهادی آن در مدت کوتاهی در اطراف الصحن، الکلاب، الجدی، الکار، الحشریه، العشرین، جنوب مجر الکبیر، قلعه صالح و شهر السلام، سازماندهی شدند تا فعالیت اطلاعاتی و عملیاتی انجام دهند. قوات امام حسین^(ع) تا پایان جنگ تحمیلی عراق، ۱۰ عملیات محدود و ایذایی علیه وابستگان رژیم بعثی انجام داد.

قوات خاتم الانبیا^(ص)

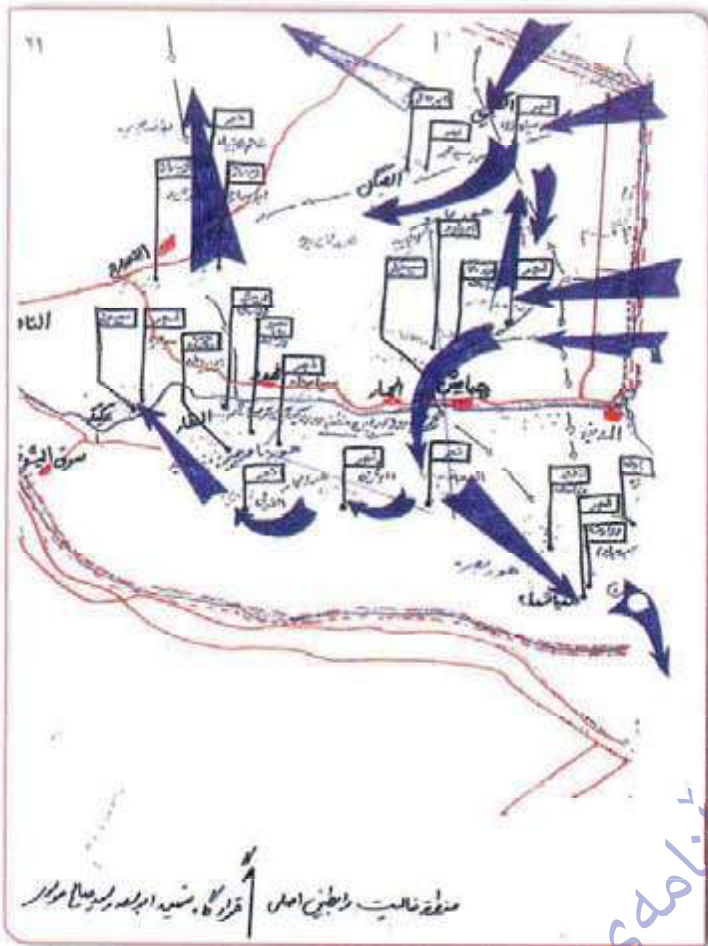
فعالیت‌های سیاسی و مذهبی مجاهدان عضو قوات خاتم الانبیا^(ص) از سال ۱۳۶۶ در قالب هسته‌های مقاومت، در بخش‌ها و روستاهای منطقه جزیره واقع در میان سه استان کوت، میسان و ناصریه آغاز شد. آنان در سال ۱۳۶۷ با رابط قرارگاه فجر تماس گرفتند. تشکیلات قوات با سازماندهی جوانان و عشایر شهرها و روستاهای واسط (کوت)، میسان، ذی قار (ناصریه)، دیوانیه، سماوه و بغداد، در قالب گردان‌های چریکی و با هدف مبارزه مسلحانه با رژیم بعث عراق گسترش یافت. بیشتر اعضای کادر قوات، شهرنشین، تحصیل کرده یا از افسران ارتش عراق بودند. استعداد قوات به سه گردان و چهار گروهان مستقل هم رسید.

عملیات‌های محدود و ایذایی قوات امام حسین^(ع)

سال	تعداد عملیات
۱۳۶۲	۱
۱۳۶۵	۲
۱۳۶۶	۷

استعداد قوات خاتم الانبیا^(ص)

اولیه	نهایی
۲۰۰ مجاهد	۶۰۰ مجاهد و ۲۰۰۰ هوادار

گسترش یگان‌های قوات خاتم الانبیا^(ص)

نام یگان	منطقه گسترش
گردان امام حسن عسکری ^(ع)	شهرهای علی غریبی، علی شرقی، کمیت، سیف سعد، جاده‌های عمارة - کوت، عمارة - ناصریه، عمارة - قلعه سکر، روستاهای اطراف شهر دجله از عمارة تا کوت و مرز ایران
گردان امام موسی کاظم ^(ع)	منطقه عمومی میعونه از توابع میسان
گردان شهید قاسم	شهرهای کوت، الحی و بخش‌های تابع و جاده‌های استان واسط (کوت)
گروهان مستقل شهید زید	شهر الحی و حومه آن
گروهان مستقل ابوالاحرار	شهر عمارة مرکز استان میسان
گروهان مستقل ضربت	پشتیبانی از یگان‌ها و مقابله با حملات یگان‌های ارتش عراق
گروهان مستقل سماوه	استان سماوه و عشایر شهر الرمنه

قوات سیدالشهدا^(ع)

دو در دژیانی لشکر زرهی محمد القاسم خدمت می‌کرد. انتقال سلاح و مهمات از انبارهای ارتش عراق به محل‌های امن در هور، بریدن سیم‌های تلفن‌های صحرایی یگان‌های دشمن هنگام عملیات و پخش شایعه علیه نیروهای بعثی از جمله فعالیت‌های او بود.

استخبارات عراق این دو را شناسایی و دستگیر کرد اما پس از مدتی با همکاری افراد محلی گریختند و به جزیره‌ای در وسط هور صلیب رفتند که حدود ۲۴ هزار تن در آنجا زندگی می‌کردند. پخش اعلامیه علیه رژیم بعث و آگاه کردن مردم و عشایر، تهدید مسئولان محلی، اجرای عملیات علیه دفاتر حزب بعث و تشویق سربازان به خدمت نرفتن و شرکت نکردن در جنگ با ایران از جمله فعالیت‌های آنان در این منطقه بود. پس از آشنایی ابوسعید منصوری نماینده قرارگاه فجر با این هسته در سال ۱۳۶۶، توان آنان تقویت شد و عوامل اطلاعاتی آنها در محدوده وسیعی از بخش‌ها و روستاهای استان‌های بصره و ناصریه گسترش یافتند. استعداد گردان حضرت رسول (ص) در دوره جنگ تحمیلی، شامل ۶۰ مجاهد فعال و ۱۵۰ مجاهد هوادار بود که در هسته‌های ۶ تا ۱۰ نفره سازماندهی شده بودند.

این گروه با تلاش دو افسر بخش فنی نیروی هوایی ارتش عراق تشکیل شد. بعد از فتوای آیت‌الله سیدمحمدباقر صدر (شهید) چند تشکل ایجاد شد که با ادغام آنها، ابتدا گروه سیدالشهدا^(ع) به وجود آمد. دو افسر بخش فنی نیروی هوایی ارتش عراق نقش پررنگی در تشکیل این گروه داشتند. فعالیت گروه تا سال ۱۳۵۹ در زمینه فرهنگی و سیاسی بود و پس از آن وارد فاز نظامی شد. مسئول گروه و دو تن از دوستانش که ستونیاور و سرگرد ارتش بودند، به جرم هدایت هسته‌های مبارزاتی، تحت تعقیب قرار گرفتند و به ناچار در سال ۱۳۶۵ به احوار جنوب عراق مهاجرت کردند. رابط قرارگاه فجر به آنان متصل شد و مأموریت جمع‌آوری اطلاعات نظامی - سیاسی و اجرای عملیات در شهرهای بغداد، بصره و عماره به آنان محول گردید. گروه با توسعه تشکیلات، در سال ۱۳۶۶ به قوات سیدالشهدا^(ع) ارتقا یافت که شامل ۱۳۰ مجاهد و ۵۰۰ هوادار بودند. قوات سیدالشهدا^(ع) فقط در سال ۱۳۶۶ موفق شد ۹۸ عملیات ایذایی علیه ارتش عراق انجام دهد.

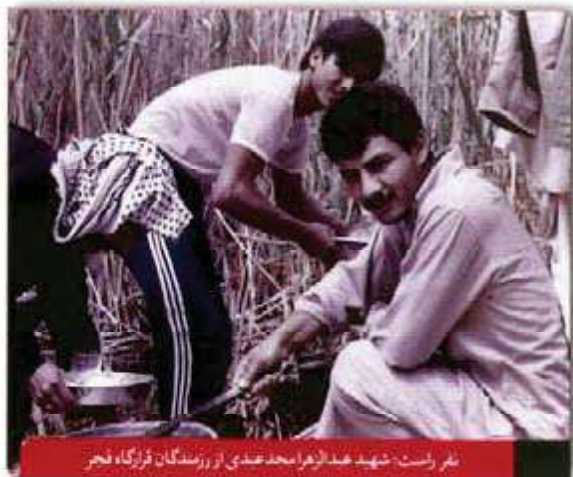
گردان حضرت رسول اکرم (ص)

کادر اولیه این گردان دو برادر از شیوخ بصره بودند که یکی از آن

عملیات‌های گردان حضرت رسول اکرم (ص) در دوره جنگ تحمیلی		
زمان	نام منطقه	نتیجه عملیات
۱۳۶۵	صلیب	اعدام مسئول حزب منطقه صلیب
	جاده المدینه - صلیب	اعدام نیروهای کادر حزب بعث
	منطقه السمانه از توابع صلیب	اعدام نیروهای کادر حزب بعث
۱۳۶۶	بخش طله از توابع شهر المدینه	اعدام نیروهای کادر حزب بعث در منطقه بنی منصور
	راه‌آهن بصره - بغداد	حمله به تریب در حال حرکت و انهدام لکوموتیو آن
۱۳۶۷	هور صلیب	دفع حمله ارتش عراق به مواضع مجاهدان و عشایر با شهادت ۵ مجاهد

گردان حضرت حجت (ع)

در سال ۱۳۵۸ تعدادی از جوانان شهرهای سوق الشیوخ و الفهود از توابع استان ناصریه گروهی را تشکیل دادند که اعضای آن هوادار انقلاب اسلامی ایران بودند. مسئول گروه، پیش از حمله نیروهای امنیتی عراق در سال ۱۳۶۴، به هور مجاور سوق الشیوخ پناه برد. او در آنجا با تعدادی از فراریان ارتش آشنا شد و گروه جدیدی را تشکیل داد. افراد گروه در سال ۱۳۶۵ چند عملیات نظامی علیه مراکز دولتی عراق در بخش العکیکه انجام دادند. رژیم بعثی، یک واحد نظامی را برای سرکوب آنان اعزام کرد که تعدادی از نیروهای دولتی کشته یا زخمی شدند اما نتوانست افراد گروه را سرکوب کند. رابط قرارگاه فجر با نیروهای گروه ارتباط پیدا کرد و کمک‌های قرارگاه فجر برای توسعه تشکیلات و گسترش دامنه فعالیت‌هایشان در اختیار آنان قرار گرفت. گردان حضرت حجت (ع) ۶۰ مجاهد و ۱۵۰ هوادار داشت که در قالب سه هسته عشایری و دو هسته شهری، در مناطق شیب در جنوب شهر جبايش، ابوغزیلات، الجوبر، هور الحمار، الطار، العکیکه، سوق الشیوخ و ناصریه فعالیت می‌کردند. با پایان جنگ تحمیلی در مرداد ۱۳۶۷، این گردان موفق به اجرای عملیات نشد.

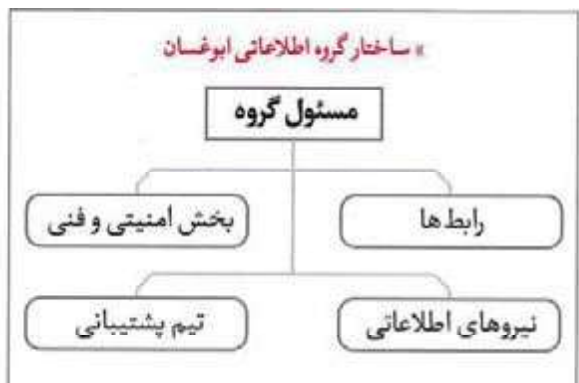

نهر راست: شهید عبد‌الزهرامجد عبدی از روزندگان قرارگاه فجر

تجهیزات گردان حضرت حجت (ع)	
اسلحه کمبری	۲ قبضه
اسلحه کلانش	۱۰ قبضه
تیربار	۱ قبضه
آر.پی. جی ۷	۱ قبضه

گروه اطلاعاتی شهید ابوغشان

در سال ۱۳۶۱ که نیروهای اطلاعاتی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به منظور جمع‌آوری اطلاعات و جذب نیروهای عراقی وارد عراق شدند، فردی را شناسایی و برای فعالیت اطلاعاتی توجیه کردند. مأموریت او همراهی با پاسدار عبدالزهرامجد عبدی برای تردد به بغداد و دیگر شهرها بود. در سال ۱۳۶۶ فعالیت مسئول گروه برای دولت عراق آشکار شد و تحت تعقیب قرار گرفت. او ناچار شد محل استقرارش را به هور انتقال دهد و با تهیه مدارک جعلی، برای ارتباط با هسته‌های خود در شهرهای مختلف از جمله بغداد، به این شهرها مسافرت کند. او هواداران فراوانی جذب کرد که نقش مؤثری در جمع‌آوری اطلاعات و جنگ روانی علیه رژیم بعثی داشتند. مسئول گروه به توصیه قرارگاه فجر در هور المشرح گروه اطلاعاتی شهید ابوغشان را سازماندهی کرد و به جمع‌آوری اطلاعات نظامی، اقتصادی و اجتماعی برای پشتیبانی از مأموریت‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران پرداخت. استعداد این گروه اطلاعاتی ۲۵ تن بود که شامل ۲۰ نیروی اطلاعاتی، ۱۰ نیروی پشتیبانی و ۵ نیروی ستادی می‌شد.

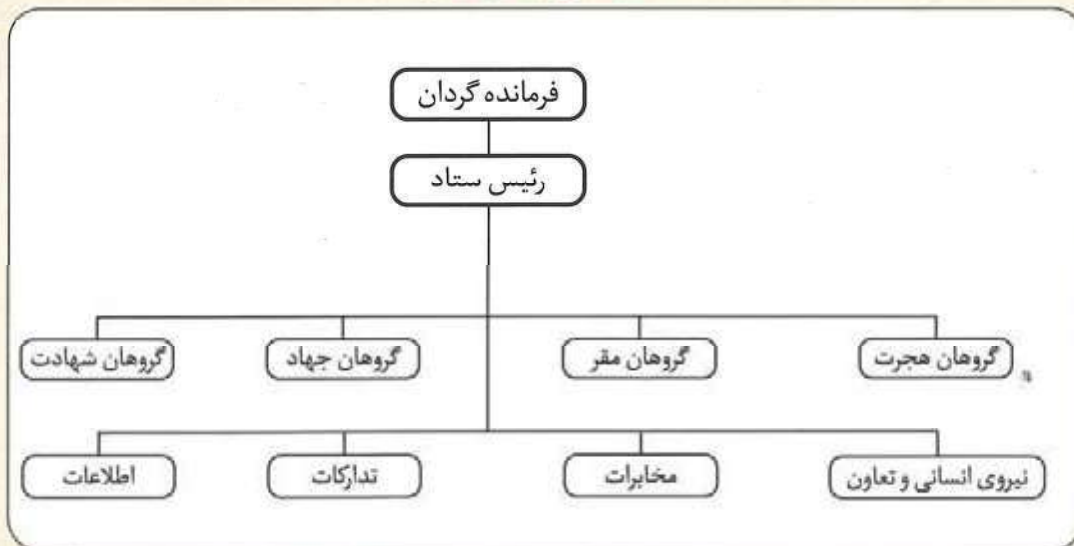
گردان شهید صدر

شش نفر از جوانان دبیرستان المدینه که با امام جماعت مسجد شهر ارتباط داشتند، گروهی را برای کمک مالی به خانواده زندانیان و تشویق سربازان به فرار از جبهه‌های جنگ، تشکیل دادند. در فروردین ۱۳۶۲ سازمان امنیت عراق یکی از افراد گروه را دستگیر کرد و در روز بعد هم همه افراد گروه دستگیر شدند و مدتی را در زندان به سر بردند. آنان پس از آزادی، گروه دیگری را سازماندهی کردند که یکی از اعضای گروه، مسئولیت تشکیلاتی را بر عهده داشت که ۲۴۴ دانشجوی پسر و دختر و دیگر اقشار استان‌های ناصریه و بصره عضو آن بودند. از آنجاکه بخشی از برنامه صدام هنگام مسافرت به جنوب کشور، مشاهده هور و تماشای صیادان بود، این گروه، یک تیم پنج نفره را برای ترور رئیس جمهور عراق سازماندهی کرد. شب هنگام که رئیس جمهور عراق به هور آمد، یکی از اعضای تیم به او نزدیک شد، اما به دلیل دلهره و غلبه ترس نتوانست با اسلحه‌ای که در بلم مخفی کرده بود، به سوی صدام تیراندازی کند.

همچنین اعضای این گروه موفق شدند در ۸ بهمن ۱۳۶۶ کمینی را در مسیر ماشین گشتی نیروهای امنیتی عراق در هور اجرا کنند. در نتیجه این اقدام سه تن از نیروهای دشمن کشته شدند و یک نفر مجروح شد. در سال ۱۳۶۷ رابط قرارگاه فجر در ابوشذر (تپه‌ای با ارتفاع ۴ متر و به وسعت تقریبی ۵۰۰ متر مربع در هور عماره که ۲۰ خانوار در آن سکونت داشتند) با نماینده گروه ملاقات کرد و برای همکاری با یکدیگر به توافق رسیدند. پس از مدتی رژیم عراق ابوشذر را بمباران کرد که بر اثر آن ۲۷ زن، مرد و کودک کشته و تعداد فراوانی مجروح شدند.

تجهیزات گردان شهید صدر	
کلت کمبری	۵ قبضه
تفنگ کلاش	۱۲۰ قبضه
تفنگ قناصه	۲ قبضه
آز بی جی ۷	۱۳ قبضه
تیربار BKC	۱۷ قبضه
خمپاره انداز ۶۰ م.م	۲ قبضه
خمپاره انداز ۱۲۰ م.م	۱ قبضه
دوربین چشمی	۱ دستگاه
دوربین دید در شب	۱ دستگاه
قایق موتوری	۳ دستگاه
قایق پارویی	۵ دستگاه
موتور برق	۱ دستگاه

ساختار گردان شهید صدر

گردان امام خمینی^(ع)

سازمان خود را توسعه داد و در مناطق زیر گسترش یافت:
دسته یک: بخش المشرح و احوار مجاور تا شهر عماره.
دسته دو: شهرهای بغداد، عماره و بصره.
دسته سه: شهرهای عماره و بغداد.

استعداد گردان امام خمینی	
اعضای فعال	۳۰ مجاهد
هواداران	۲۰ تن
تعداد هسته‌ها	۳ هسته ۱۰ نفره
عشایر پشتیبان	۲ عشیره
منابع اطلاعاتی	هواداران

گروهی از جوانان جبایش که به خدمت سربازی فراخوانده شده بودند، از رفتن به خدمت خودداری و در سال ۱۳۶۵ مبارزه مخفی را آغاز کردند. آنان با ابوسعید منصوری رابط قرارگاه فجر در هورالحمار ملاقات و آمادگی خود را برای جهاد اعلام کردند. در سال ۱۳۶۶ مجموعه‌ای به نام سید جبار زیر نظر قرارگاه فجر در احوار میان ناصریه و بصره تشکیل شد و جذب و سازماندهی هسته‌های روستایی و شهری را در دستور کار قرار داد. همچنین اطلاعات و اخبار نظامی و سیاسی را به قرارگاه فجر ارسال می‌کرد. مدتی بعد، انشعایی در مجموعه به وجود آمد و معاون آن با پشتیبانی قرارگاه فجر گردان امام خمینی را با سه گروهان تشکیل داد. ۳۰ مجاهد، ۴۰ هوادار و سه هسته ده نفره در زیرمجموعه این گردان سازماندهی شد و نیروها در شهرهای جبایش، الفهود، ناصریه و بره مشغول فعالیت شدند. افراد این مجموعه در سال ۱۳۶۵ در مسیر تردد افسران سازمان امنیت عراق در جاده جبایش - محار کمین اجرا کردند که به انهدام خودرو آنان انجامید.

گروهان امام محمد باقر^(ع)

پس از آنکه قرارگاه فجر پایگاه برون مرزی خود را در هور عروگه از توابع بخش المشرح به منظور ارتباط با مجاهدان و هدایت هسته‌های مرتبط مستقر کرد، تعدادی از مجاهدان، از جمله فرمانده گروهان امام محمد باقر^(ع) به جمع‌آوری اطلاعات نظامی و شناسایی یگان‌های عراقی در عقبه ارتش عراق در استان میسان پرداختند. یکی از اقدامات مهم این افراد، نفوذ به مرکز رادار نیروی هوایی ارتش عراق در حوالی شهر کحلاء بود و اطلاعات ارزشمندی را به قرارگاه فجر مخابره کردند. با افزایش حمایت‌های قرارگاه فجر، گروهان در سال ۱۳۶۶

تجهیزات گردان امام خمینی	
اسلحه کمری	۳ قبضه
تیربار BKC	۲ قبضه
اسلحه کلاشینکف	۱۰ قبضه
آر.بی. جی ۷	۲ قبضه

عملیات‌های گروهان امام محمد باقر^(ع) در دوره جنگ تحمیلی

زمان	نام منطقه	نتیجه عملیات
۱۳۶۲	جاده المشرح - کحلاء	اعدام انقلابی عضو حزب بعث کحلاء
۱۳۶۵	بخش المشرح	انهدام ساختمان‌های حزب بعث و سازمان امنیت
	استادیوم شهر عماره	بمب‌گذاری در سالگرد تأسیس حزب بعث
	عماره	بمب‌گذاری در ایستگاه برق
	جنوب شرق عماره	وارد کردن خسارات به کارخانه تولید کود شیمیایی
۱۳۶۶	حومه بغداد	اعدام انقلابی یک افسر امنیتی
	بغداد	آتش‌زدن اتومبیلی در میدان الخلائی بغداد
	منطقه الدور بغداد	انفجار لوله نفت

یگان‌های قرارگاه رمضان

با گسترش دامنه مأموریت‌ها و فعالیت‌های قرارگاه رمضان، ایده تشکیل یگان‌های رزمی در قرارگاه شکل گرفت که در فرایند آن لشکر ۶ پاسداران، تیپ ۶۵ هجرت، تیپ ۷۵ ظفر و گردان مستقل ۱۱۰ شهادت تشکیل شدند. سپس لشکر ۹ بدر و تیپ‌های ویژه ۶۶ هواپرد و ۵۸ مالک اشتر به آن مأمور شدند. همچنین واحدهای پشتیبانی رزمی و پشتیبانی خدمات رزمی با تلاش قرارگاه سازماندهی شدند تا سازمان رزم، تقویت شود.

یگان‌های رزمی

لشکر ۶ ویژه پاسداران

تیپ ۵۵ ویژه پاسداران در ابتدای سال ۱۳۶۵ به فرماندهی صادق محصولی تأسیس شد. افراد این تیپ از میان پاسداران ورزیده و باتجربه جنگ انتخاب شدند. هم‌زمان با اجرای مأموریت‌ها، سازمان تیپ توسعه یافت و نیروهای آن ضمن استقرار در چند پایگاه در عراق، در ارتفاعات مرزی سردشت و پیرانشهر نیز مستقر شدند.

با ابلاغ فرمانده کل سپاه در ۲۴ خرداد ۱۳۶۶، از ترکیب دو تیپ ۵۵ ویژه و ۱۱۰ خاتم‌الانبیاء(ع)، لشکر ۶ ویژه پاسداران به فرماندهی صادق محصولی سازماندهی شد. مهم‌ترین نیروهای کادر که فرمانده لشکر را در اجرای مأموریت‌ها یاری کردند، عبارت بودند از: سیدپرویز فتاح، اسماعیل محصولی، ابراهیم راحمی نوش‌آبادی، علی‌اصغر میرزایی، محمد شاهرخی، رضا شاه‌ویسی، علی آفریدون، محمود احمدی‌نژاد (مسئول واحد مهندسی).

بهرام یلوانی، یزدان تقی‌زاده، علیرضا حاج‌علیانی و محسن زرین‌ماه، هنگامی که تیپ به لشکر تبدیل شد، علاوه بر اجرای جنگ نامنظم برون‌مرزی مأموریت اجرای جنگ منظم نیز به آن واگذار شد. سازمان لشکر ۶ ویژه پاسداران پس از تغییرات متعدد، در پایان جنگ تحمیلی، به شرح زیر بود:

۱. سه گردان رزمی.
۲. سه گردان احرار.
۳. دو گردان از نیروهای کرد پناهنده.
۴. سه گردان منظم آفندی.
۵. دو گردان منظم پدافندی.
۶. یک گردان تخریب.
۷. یک گردان ادوات.
۸. یک گردان مهندسی.
۹. یک گردان دواب (اسب و استر برای نقل و انتقال سلاح و تجهیزات).
۱۰. یک گردان پدافند هوایی.
۱۱. یک گردان ش.م.ر.
۱۲. یک گردان توپخانه.

لشکر ۶ ویژه پاسداران در مدت همکاری‌اش با قرارگاه رمضان در اجرای سه عملیات فتح ۱، فتح ۴ و فتح ۵ نقش بارزی ایفا کرد. همچنین این لشکر در دوره جنگ تحمیلی عملیات‌های گسترده و محدود متعددی در سرزمین عراق انجام داد.

مهم‌ترین عملیات‌های لشکر ۶ ویژه پاسداران		
هدف	زمان	عملیات
شمال و جنوب شهر کرکوک	۱۳۶۵/۷/۱۹	فتح ۱
رواندوز و دیانا	۱۳۶۵/۱۱/۲۲	فتح ۴
شهرهای جوارتا و ماووت	۱۳۶۶/۱/۲۵	فتح ۵
نوار مرزی سردشت و یانه	۱۳۶۶/۱۰/۲۵	بیت‌المقدس ۲
منطقه عمومی ماووت عراق	۱۳۶۶/۱۲/۲۴	بیت‌المقدس ۳
ارتفاعات شیخ محمد و گوجار در شمال ماووت	۱۳۶۷/۲/۲۷	بیت‌المقدس ۶
اسلام‌آباد غرب	۱۳۶۷/۵/۵	مرصاد

نفر دوم از راست: سید پرویز فلاح قره باغی و نفر چهارم: صادق محمولی

چند تن از فرماندهان تیپ ۵۵ ویژه پاسداران در عملیات فتح ۲

لشکر ۹ بدر

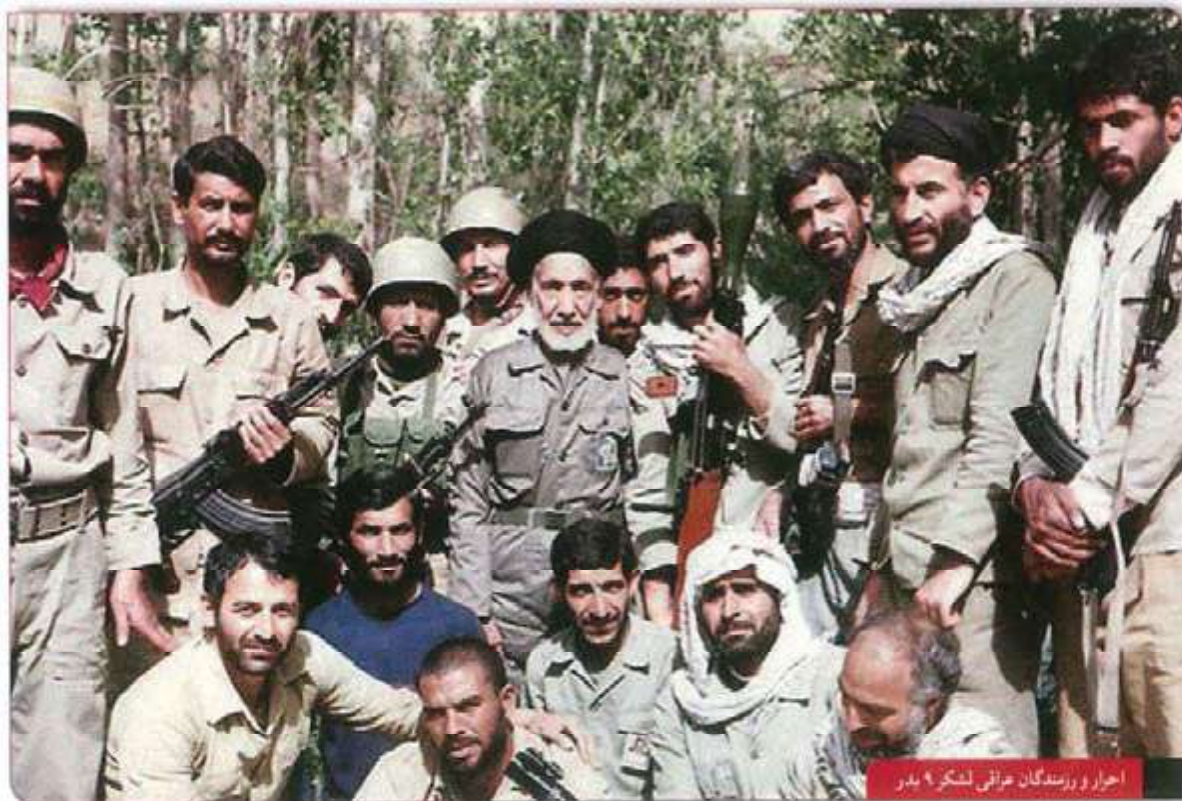
و ... موفق شد این مأموریت را به سرانجام برساند در نهایت استعداد تیپ با جذب و به‌کارگیری حدود ۱۵۰۰۰ اسیر داوطلب عراقی از داخل اردوگاه‌های نگهداری آنها، افزایش و در خط پدافندی شمال هورالهویزه استقرار یافت. افزون‌براین، در عملیات‌های قدس ۴ و عاشورای ۴ شرکت کرد و کارنامه موفقی از خود به جا گذاشت.

در ۱۹ مرداد ۱۳۶۵ فرمانده نیروی زمینی سپاه، تیپ ۹ بدر را به سازمان رزم قرارگاه رمضان مأمور کرد. در این سال، تیپ بدر علاوه بر پدافند در ارتفاعات سورکوه در بانه و سپس منطقه بوبیان در شلمچه، در عملیات‌های کربلای ۲ و کربلای ۵ نیز شرکت کرد. در عملیات کربلای ۲ حدود ۱۲۰ نفر از رزمندگان این تیپ به شهادت رسیدند.

در پی شهادت دقیقی در عملیات کربلای ۵، حسن دانایی‌فر برای مدت کوتاهی فرمانده تیپ ۹ بدر شد. سپس محمدرضا نقدی به فرماندهی تیپ منصوب گردید و مسئولیت یافت با ادامه و تکمیل تلاش‌های فرمانده شهید، تیپ را به لشکر ارتقا دهد. در سال ۱۳۶۶، تیپ حمزه به فرماندهی ابومیثم صادقی و تیپ امام علی^(ع)

در سال ۱۳۵۹ حدود ۷۰ نفر از مجاهدان عراقی در پادگان رینه ارتش ایران آموزش نظامی دیدند. با افزایش تعداد مجاهدان عراقی آموزش دیده، در ۴ دی ۱۳۶۲ اولین گردان آنان با نام شهید صدر تأسیس شد. همچنین هشت دوره آموزشی دیگر برگزار و گردان‌های شهید بهشتی، شهید دستغیب و امام موسی کاظم^(ع) تشکیل شدند. این گردان‌ها تحت فرماندهی اسماعیل دقیقی قرار گرفتند و ضمن پدافند از خطوط دفاعی ایران در هورالهویزه، در اسفند ۱۳۶۳ به همراه لشکر ۲۵ کربلا در عملیات بدر شرکت کردند.

رشادت رزمندگان گردان‌های مزبور در عملیات بدر موجب شد فرمانده کل سپاه در فروردین ۱۳۶۴، دستور تأسیس تیپ ۹ بدر را صادر کند. در پی این دستور، اسماعیل دقیقی با همکاری تعداد محدودی از نیروهای کادر سپاه از جمله اسماعیل محمدی (رئیس ستاد)، فریدون چوپانی (مسئول واحد عملیات)، حبیب سنگ‌تراش (مسئول پادگان آموزشی)، شعبان نصیری، عیدی محمد رحیم‌پور

از راست: حبیب شنگرزاش و اسماعیل دلابی

به فرماندهی فریدون چوپانی در لشکر سازماندهی شد و در عملیات‌های نصر ۱، ظفر ۲، بیت‌المقدس ۲، ظفر ۶، طریق‌الحسین و والفجر ۱۰ در سال ۱۳۶۶ نقش مؤثری ایفا کرد. تیپ‌های حمزه و امام علی^(ع) از ارتشیان عراقی متواری به ایران سازماندهی شده بودند.

تلاش‌های مؤثر و موفقیت‌های لشکر ۹ بدر در اجرای عملیات‌ها سبب شد فرمانده کل سپاه در فروردین‌ماه ۱۳۶۷ مجوز ارتقای لشکر به سپاه ۹ بدر را صادر کند. هم‌زمان با توسعه سازمان رزم سپاه بدر، یگان‌های آن در عملیات‌های بیت‌المقدس ۴، مرصاد و سایر عملیات‌های سال ۱۳۶۷ در جنوب و غرب، شرکت کردند.

در پایان جنگ تحمیلی یگان‌های تحت امر سپاه ۹ بدر عبارت بودند از:

۱. تیپ حمزه سیدالشهدا^(ع).

۲. تیپ امام علی^(ع).

۳. تیپ امام حسین^(ع).

۴. قوات امام خمینی.

۵. گردان زرهی و ضدزره.

۶. گردان توپخانه.

در عملیات‌های آفندی و پدافندی این یگان در دوره جنگ تحمیلی، ۷۵۳ تن شهید، ۷۸۰ تن جانباز، ۸۵ تن مفقود و ۲ تن اسیر شدند.

سپاه ۹ بدر بعد از پایان جنگ عراق با ایران، با بهره‌گیری از نیروهای مجاهد، اسرا و مردم داوطلب به تقویت سازمان خود ادامه داد و در جریان انتفاضه شعبانیة مردم عراق در سال ۱۳۷۰ و سپس سرنگونی صدام در سال ۱۳۸۲، نقش بارزی ایفا کرد.

سید محمد باقر حکیم و جمال جعفر محمد (ابومهدی المهندس)

جمعی از چتربازان عضو تیپ ویژه ۶۶ هواپرد در بین افسران و کارکنان هواپرواز ارتش

تیپ ویژه ۶۶ هواپرد

فرمانده تیپ محسن شفق،
جانشین وی مرتضی مسعودی و
حسن رسولی هم رئیس ستاد تیپ
بود. محمد خزایی، داود گودرزی،
محمد ناظری (شهادت در ۲۲
اردیبهشت ۱۳۹۵) و میرمحم
طالب از جمله کادرهای اصلی
تیپ بودند و نیروهای آن از شهر
تهران تأمین می‌شد. پاسداران
عضو تیپ، آموزش چتربازی دیده
بودند تا به وسیله هواپیما در
پشت میدان نبرد فرود آیند. سه
گردان رزمی و سه گردان پشتیبانی
رزمی در سازمان رزم تیپ ۶۶ قرار
داشت:

• گردان سلمان به فرماندهی حسن
امیری و جانشینی مرتضی مفاخری
(شهادت در ۱۵ مرداد ۱۳۶۶)

• گردان مالک اشتر به فرماندهی علی
سرلک.

• گردان حمزه به فرماندهی سعید
دشتی.

• گردان موشکی به فرماندهی احمد
شفیعی.

سه عملیات نامنظم گسترده فتح ۱،
فتح ۵، فتح ۸ و عملیات نفوذ به شهر
سرسنگ در ۲۲ آذر ۱۳۶۶.
تیپ هواپرد در عملیات مرصاد و
پاک‌سازی اسلام‌آباد غرب نیز حضور
فعال داشت. حدود ۵۰ تن از نیروهای
این تیپ در مأموریت‌های گوناگون
به شهادت رسیدند. پس از پایان
جنگ تحمیلی، تیپ ویژه ۶۶ هواپرد
به همراه لشکر ۶ ویژه پاسداران در
یگان حفاظت از شخصیت‌ها و یگان
امنیت پرواز ادغام شدند و سپاه انصار
را تشکیل دادند.

مرتضی مسعودی و داود گودرزی در حال توضیح وضعیت به محسن رضایی

در سال ۱۳۶۴ گردان ۳۱۳ قدس به فرماندهی احمد کریمی در مریوان تشکیل شد. در اواسط همین سال، ستاد گردان قدس ارتقا یافت و به ناحیه ۲ قرارگاه رمضان به فرماندهی باقر مؤذن تبدیل شد. در تحولی دیگر در سال ۱۳۶۵، ناحیه ۲ قرارگاه رمضان به تیپ ۷۵ ظفر تبدیل شد. در پایان سال ۱۳۶۶ سیدمحمد کسایان به فرماندهی تیپ ظفر منصوب گردید. این تیپ در منطقه شهر زور و شهر بازار از استان سلیمانیه عراق اجرای عملیات می‌کرد.

ستاد تیپ ظفر در مریوان، قرارگاه تاکتیکی آن در روستای دزلی و پادگان آموزشی تیپ در سنندج بود. پشتیبانی تیپ نیز برای جذب نیرو و کمک‌های مردمی استان مازندران بود. سیدعباس معینی، حسین اکبری، علیرضا حسینی، احمد حق طلب، موسی مرادی، سیدگلزار صادقی، علی بابایی، ابراهیم باقرزاده، حسن بیات، علی جان دهقان، حجت خجسته، حرمت فاروقی، هادی کاظم‌پور، محمدعلی کوهی، حسین کیلک، صادق کیا، حمزه محمدی از جمله کادرهای تیپ ۷۵ ظفر بودند.

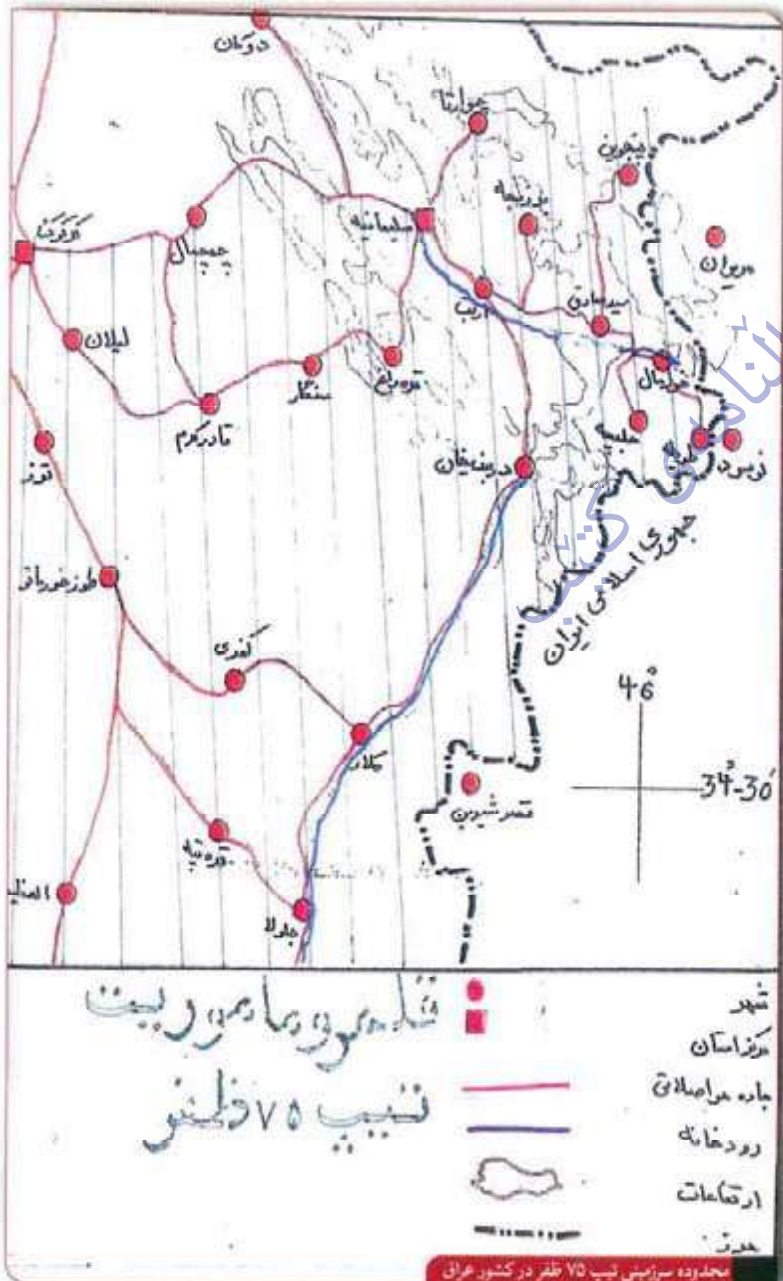
تیپ ۷۵ ظفر در دوران دفاع مقدس علاوه بر اجرای ده‌ها عملیات محدود و ایزدایی و اجرای عملیات از قره‌داغ، هشت عملیات نامنظم گسترده با همکاری احزاب مبارز عراقی و سایر یگان‌های قرارگاه رمضان انجام داد که در جدول زیر به آنها اشاره شده است. این تیپ در عملیات مرصاد نیز حضور داشت.

عملیات‌های نامنظم گسترده تیپ ۷۵ ظفر در دوران دفاع مقدس

مکان	زمان	عملیات
شهر قره‌داغ	۱۳۶۶/۱/۱۱	آبادسازی موقت شهر قره‌داغ
حلیچه، شانه‌دری، اربت	۱۳۶۶/۴/۲۷	فتح ۷
خورمال، حلیچه و سیدصادق	۱۳۶۶/۵/۱۸	فتح ۹
شهر کفری	۱۳۶۶/۷/۱۲	ظفر ۲
در بندبختان و سنگاو	۱۳۶۶/۸/۲۵	ظفر ۳
دهوک، کرکوک و دیاله	۱۳۶۶/۱۰/۲۲	ظفر ۵
شهر زور	۱۳۶۶/۱۲/۲۲	ظفر ۷
اسلام‌آباد غرب	۱۳۶۷/۵/۵	مرصاد

احمد کریمی فرمانده گردان ۳۱۳ قدس

مجدوده سراسری تیپ ۷۵ ظفر در کشور عراق

« از سمت چپ: رضا افروز، مهدی مرندی و سیدمقداد از مسئولان قرارگاه نصر رمضان و تیپ ۶۵ هجرت، شهر دیانا، ۱۳۶۵/۶/۱۷ »

نفر اول از سمت راست: محمد حسن امیرگل

محدوده سرزمینی تیپ ۶۵ هجرت در کشور عراق

تیپ ۶۵ هجرت

در سال ۱۳۶۵ با ترکیب رزمندگان استان‌های گیلان و زنجان، تیپ ۶۵ هجرت به فرماندهی محمدحسین امیرگل در شهر نقده و زیر نظر قرارگاه نصر سازماندهی شد تا در محدوده شمال عراق مأموریت‌های محول‌شده را اجرا کند. این تیپ مدتی را در منطقه حاج‌عمران در خط پدافندی به سر برد و هم‌زمان اهداف مد نظر را با کمک نیروهای حزب‌الله کرد شناسایی می‌کرد. در ۲۴ اسفند ۱۳۶۵ رضا افروز به فرماندهی و محمدحسین امیرگل به عنوان قائم‌مقام تیپ منصوب شدند. برخی از کادرهای تیپ عبارت بودند از: محمد نادم، اکبر عاطفی، جواد اکبری، ولی‌الله آقایی و سجادی. چهار گردان در سازمان رزم این تیپ قرار داشت:

- گردان یکم امام علی (ع) به فرماندهی سلیمانی.
- گردان دوم امام حسین (ع) به فرماندهی عباس زنگنه.
- گردان سوم امام حسن (ع) به فرماندهی امیر لطیفی.
- گردان چهارم، با هدف تأمین پادگان شهید غیور اصلی در اهواز.

تیپ ۶۵ هجرت در مجموع ۶ عملیات مستقل و ۱۳ عملیات مشترک با همکاری احزاب عراقی انجام داد که بیشتر شامل اجرای کمین، مین‌گذاری و عملیات ایذایی بود. مهم‌ترین عملیات‌هایی که تیپ در آن شرکت کرد، چهار عملیات نامنظم گسترده از سلسله عملیات‌های فتح و ظفر بود.

عملیات‌های نامنظم گسترده تیپ ۶۵ هجرت در دوران دفاع مقدس		
نام عملیات	تاریخ عملیات	منطقه عملیات
فتح ۳	۱۳۶۵/۸/۲۳	زاخو و دهوک
فتح ۶	۱۳۶۶/۳/۲۷	مرگه‌سور و دیانا
ظفر ۱	۱۳۶۶/۶/۲۷	کانی‌ماسی
ظفر ۵	۱۳۶۶/۱۰/۲۲	دهوک، کرکوک و دیاله

تیپ ۵۸ مالک اشتر

تیپ ۵۸ مالک اشتر در استان مازندران تأسیس شد و در دوران جنگ تحمیلی، مدتی در مواضع پدافندی مرز مهران استقرار داشت. این تیپ در سال ۱۳۶۵ به دستور فرمانده نیروی زمینی سپاه به قرارگاه رمضان مأمور شد و ابتدا در سازمان رزم قرارگاه نصر و سپس قرارگاه ظفر قرار گرفت. رزمندگان تیپ به فرماندهی بهنام سرخ‌پیر و جانشینی حسن حسن‌نیا و فرماندهانی هم‌چون ناصر فارابی، حسن ابراهیمی و غلامرضا حاجیان در دوره جنگ تحمیلی موفق شدند به صورت مستقل یا با همکاری حزب دمکرات کردستان عراق عملیات‌های نامنظم متعددی در ناحیه کردنشین عراق اجرا کنند که مهم‌ترین آنها مشارکت در سه عملیات نامنظم گسترده فتح ۶، فتح ۱۰ و ظفر ۵ بود. تیپ ۵۸ مالک اشتر با پایان جنگ تحمیلی در تابعیت نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی قرار گرفت.

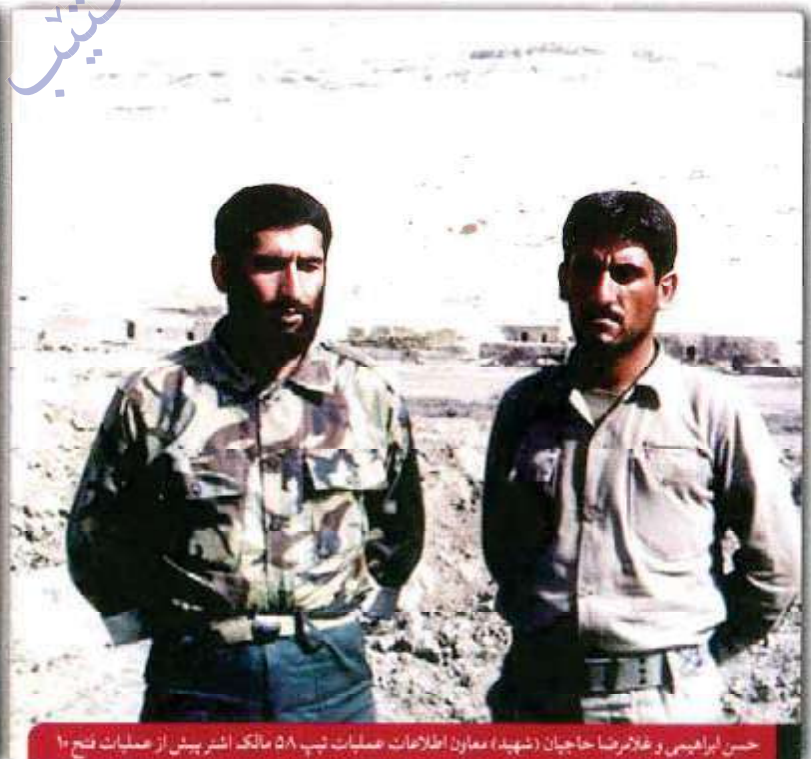

حسن حسن‌نیا جانشین فرمانده تیپ ۵۸ مالک اشتر

عملیات‌های نامنظم گسترده تیپ ۵۸ مالک اشتر		
منطقه عملیات	تاریخ عملیات	نام عملیات
مرگه سور - دیالو	۱۳۶۶/۳/۲۷	فتح ۶
سیدکان	۱۳۶۶/۶/۱۳	فتح ۱۰
دهوک، کرکوک و دیاله	۱۳۶۶/۱۰/۲۲	ظفر ۵

ناصر فارابی از فرماندهان تیپ ۵۸ مالک اشتر

حسن ابراهیمی و غلامرضا حاجیان (شهبه) معازن اطلاعات عملیات تیپ ۵۸ مالک اشتر پیش از عملیات فتح ۱۰

گردان مستقل ۱۱۰ شهادت

در ۴ بهمن ۱۳۶۵ فرمانده قرارگاه رمضان به مرتضی رضایی فرمانده قرارگاه تاکتیکی نصر ابلاغ کرد گردان مستقل ۱۱۰ شهادت را با سه گروهان رزمی به فرماندهی جعفر جهروتی زاده تشکیل دهد تا در تابعیت قرارگاه نصر مأموریت‌های محول شده را اجرا کند. برخی از کادرهای اصلی گردان عبارت بودند از: غفور خویشی، ساقی، مجید پازوکی، محمدرضا علیخانی و اسرافیل کشاورز که تجربه و مهارت کافی در جنگ با ارتش عراق و احزاب تجزیه طلب کرد ایرانی را کسب کرده بودند. محل استقرار گردان در شهر نقده بود و نیروهای آن هنگام اجرای مأموریت به سرزمین عراق می‌رفتند. مأموریت گردان مستقل ۱۱۰ شهادت، شناسایی، نفوذ و اجرای عملیات علیه هدف‌های تعیین شده در ناحیه کردنشین عراق بود. این عملیات‌ها شامل اجرای کمین، تخریب و هجوم به پایگاه‌ها، تأسیسات نظامی، صنعتی و اماکن دولتی بودند و معمولاً با همکاری احزاب کرد یا به صورت مستقل انجام می‌شدند.

مهم‌ترین عملیات‌های گردان ۱۱۰ شهادت		
مکان	زمان	عملیات
مرگه‌سور - دیانا	۱۳۶۶/۳/۲۷	فتح ۶
دهوک	۱۳۶۶/۸/۲۸	ظفر ۴
دهوک، کرکوک و دیاله	۱۳۶۶/۱۰/۲۲	ظفر ۵
شهر باتوفه	۱۳۶۶/۱۲/۲۳	نفوذ به شهر باتوفه
اسلام‌آباد غرب	۱۳۶۷/۵/۵	مرصاد

توپ کششی ۱۳۰ میلی متری

مهم‌ترین عملیات‌هایی که گردان توپخانه مستقل ۶۸ مؤمنون در آنها شرکت داشتند، عبارت بودند از:

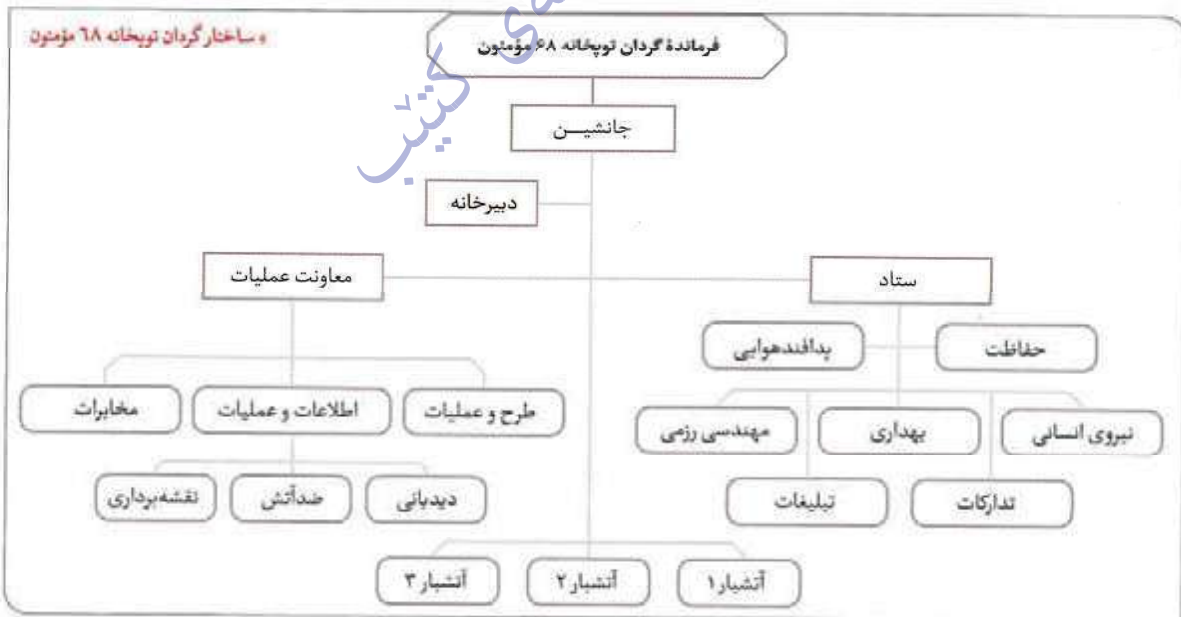
۱. عملیات ۲۰ مرداد ۱۳۶۶ با هدف اجرای آتش روی مرکز تجمع و محل سکونت افراد ضدانقلاب که به عراق متواری شده بودند و اغلب برای استخبارات این کشور مزدوری می‌کردند.

۲. عملیات ظفر ۳ با هدف اجرای آتش روی قرارگاه لشکر ۳۶ عراق.
۳. عملیات نصر ۴ با هدف پشتیبانی آتش از یگان‌های مانوری.
۴. عملیات والفجر ۱۰ با هدف پشتیبانی آتش از یگان‌های مانوری.
۵. عملیات مرصاد با هدف پشتیبانی آتش از یگان‌های درگیر.

یگان‌های پشتیبانی رزمی

گردان توپخانه مستقل ۶۸ مؤمنون

آتشبار ۱۲۲ م.م. کاتیوشا در اواخر سال ۱۳۶۵، در قرارگاه رمضان آغاز به فعالیت کرد. در اوایل سال ۱۳۶۶ گردان توپخانه مستقل ۶۸ مؤمنون به فرماندهی محمود چهارباغی، با استعداد سه آتشبار توپ ۱۳۰ م.م. در منطقه عمومی مریوان تشکیل شد. قبضه‌های تک‌لول کاتیوشا نیز در آتشبارهای گردان سازماندهی شده بود تا به دلیل سهولت حمل آن به پشت خطوط ارتش عراق، در مأموریت‌های رزمی قرارگاه رمضان از نیروها پشتیبانی آتش کنند. سنگرهای دیدبانی این گردان نیز در ارتفاعات مرزی بود.

مشخصات توپ ۱۳۰ میلی متری کششی

شلیک تیر	تعداد خدمه	وزن گلوله	طول لوله	حداکثر برد
۵-۶ تیر در دقیقه	۱۲ تن	۳۳/۲۰۰ کیلوگرم	۷/۸۵ متر	۲۷/۲۰۰ کیلومتر

پدافند هوایی در عملیات فتح ۵

گردان پدافند هوایی مستقل ۲۸۱ فلق

در ۴ خرداد ۱۳۶۵، مدیریت پدافند هوایی زیر نظر معاونت عملیات قرارگاه رمضان تشکیل گردید. مدتی بعد، مدیریت مذکور به گردان پدافند هوایی مستقل ۲۸۱ فلق به فرماندهی ناصر بویاقچی تبدیل شد. این گردان علاوه بر ایجاد پوشش هوایی برای مراکز و پایگاه‌های قرارگاه رمضان، مسئولیت پدافند از مرکزیت اتحادیه میهنی کردستان در یاغسمر و تشکیلات حزب دمکرات کردستان عراق در منطقه بارزان را بر عهده داشت.

بارزترین اقدامات گردان پدافند هوایی مستقل ۲۸۱ فلق به این شرح بودند:

۱. برقراری خط آتش هوایی از منطقه الاغلو تا ۱۰ کیلومتری کرکوک در عملیات فتح ۱ و سرنگونی یک فروند هواپیمای سوخو ۲۲ و یک فروند بالگرد ارتش عراق.

۲. سرنگونی یک فروند هواپیمای میراژ در میله مرزی اشنویه در روز عید غدیر سال ۱۳۶۶ که در ارتفاعات کویسنجق سقوط کرد.

۳. سرنگونی یک فروند هواپیمای سوخوی عراق در ۹ اسفند ۱۳۶۶ در روستای سرگلو. به پاس این خدمت، جلال طالبانی

دبیرکل اتحادیه میهنی تیم موشکی گردان را تشویق کرد.
۴. سرنگونی یک فروند جنگنده عراقی در پادگان کاسه‌گران کرمانشاه در ۱۶ اسفند ۱۳۶۶.

۵. هدف قراردادن یک فروند میگ در عملیات کربلای ۵ در کنار کانال ماهی. این اقدام را آتشبارهای مأمور گردان به نیروی هوایی سپاه انجام دادند.

۶. برگزاری یک دوره فشرده بیست‌روزه آموزش به‌کارگیری موشک سهند برای مجاهدین جنوب عراق.

۷. برگزاری دوره آموزش تخصصی پدافند هوایی برای لشکر ۹ بدر.

۸. آموزش به‌کارگیری توپ‌های غنیمت گرفته‌شده در عراق به پیشمرگان احزاب و مشاوره تخصصی در زمینه چگونگی آرایش موشک‌های سام ۷، توپ‌ها و سایر تجهیزات پدافندی برای مقابله با حملات هوایی ارتش عراق.

۹. واگذارکردن برخی تجهیزات پدافند هوایی به احزاب عراقی؛ برای نمونه، پس از عملیات فتح ۱، ۱۰ قبضه موشک سام ۷ و ۴۰ عدد موشک آن به اتحادیه میهنی کردستان عراق تحویل داده شد.

پیشروگان در حال شلیک - شماره ۱۲ میلیتری

گردان مستقل ادوات ۲۰۵ عمار

این گردان در سال ۱۳۶۵، به فرماندهی ابوالفضل گورآبادی تشکیل شد. مأموریت گردان، پشتیبانی از عملیات‌های نامنظم در ناحیه کردتشمین، اجرای آتش روی مراکز مهم، حساس و حیاتی عراق و ممانعت از فعالیت‌ها و تحرکات یگان‌های ارتش عراق به هنگام جابه‌جایی در محدوده واگذار شده بود. گروهان‌های این گردان به عنوان مأمور به قرارگاه‌های تابع قرارگاه رمضان اعزام می‌شدند.

عملیات‌های فتح ۱، فتح ۲، فتح ۴، فتح ۵، کربلای ۱۰، فتح ۶، نصر ۴، فتح ۷، فتح ۹، نصر ۷، بیت‌المقدس ۲، بیت‌المقدس ۳، والفجر ۱۰، بیت‌المقدس ۶ و مرصاد از جمله عملیات‌هایی بودند که این گردان در آنها حضور داشت.

گردان مستقل جنگ نوین ۳۰۹ حنین

این گردان در سال ۱۳۶۶ در قرارگاه رمضان تشکیل شد. مأموریت کلی گردان، اجرای مأموریت‌های پدافندی و مقابله با حملات شیمیایی در حوزه مأموریت قرارگاه رمضان در کردستان عراق بود. واحدهای رفع آلودگی این گردان نیز در منطقه بارزان و زاخو، روستاهای یاغسمر، سرگلو، شیخان و اطراف شهر حلبچه استقرار داشتند.

گردان حنین در عملیات‌های فتح ۵، کربلای ۱۰، فتح ۶، فتح ۹، ظفر ۶ و ظفر ۷ حضور داشت تا در صورت استفاده ارتش عراق از سلاح‌های شیمیایی، مناطق آلوده را پاک‌سازی کند.

سپاراز شیمیایی حلبچه

نمایش مهندسی در عملیات فتح ۵

یگان‌های پشتیبانی خدمات رزمی قرارگاه رمضان

گردان مهندسی رزمی ۵۱ خندق

گردان مهندسی رزمی ۵۱ خندق مأموریت شناسایی و جمع‌آوری اطلاعات مهندسی و انجام دادن فعالیت‌های گوناگون برای خدمات‌رسانی به قرارگاه رمضان ورده‌های تابع آن را به عهده داشت. این گردان با به‌کارگیری مهندسان و متخصصان ماهر و تجهیزات و ماشین‌آلات مختلف، این خدمات را انجام داد:

- برگزاری دو دوره آموزش نقشه‌خوانی، تهیه کروکی، ثبت جاده، کار با قطب‌نما، بی‌سیم و ...
- احداث آسایشگاه و دیگر تأسیسات مورد نیاز.
- شناسایی و ثبت جاده‌های ماشین‌رو و مالرو با همکاری ستاد پشتیبانی جبهه و جنگ جهاد.
- ساخت ۵۲ ماکت مهندسی از مناطق مختلف و مهم کشور عراق.
- شناسایی رودخانه کیمنه و طراحی و احداث پل روی آن.
- احداث جاده گیلی‌گادر - حیات (در سرزمین عراق) به طول ۲۳ کیلومتر، با همکاری جهاد شاهرود.
- احداث جاده در محور بیتوش - اشکان، با همکاری جهاد سمنان به طول ۳/۵ کیلومتر.
- احداث جاده در آلوآتان به طول ۱۲ کیلومتر.

جذب و اعزام ۲۳۲ تن از نیروهای متخصص مهندسی به یگان‌های تحت امر و اعزام ۸۰ تن به مرکز آموزش مهندسی از دیگر اقدامات این گردان بود. علاوه بر موارد مندرج در جدول، دستگاه‌های مین‌یاب، بلوک‌زن، بتون‌ریز، موتور برق، دامپر، کمپرسور، دوربین‌های نقشه‌برداری، قطب‌نما، وسایل کارگاهی نجاری و نقاشی و ... از جمله تجهیزات این گردان بود.

تجهیزات مهندسی گردان مهندسی رزمی ۵۱ خندق

ماشین‌آلات	تعداد (دستگاه)	ماشین‌آلات	تعداد (دستگاه)
تراکتور رومانی	۲	هلدر	۲
بلدوزر کماتسو	۹	کمپرسی مایلر	۷
لودر کماتسو	۱	تریلی کفی	۳
غلتک هپکو	۱	کمرشکن	۱
موتور جوش	۳	بیل مکانیکی	۱
دستگاه هواپوش	۱	جرثقیل	۱
لودر هپکو	۱	بونکر	۱
گریدر	۲	تانکر آب‌پاش	۲

گردان بهداری ۲۱۰ میلاد

در پی گسترش مأموریت‌های قرارگاه رمضان و ضرورت افزایش کارایی مدیریت بهداری قرارگاه در خدمت‌رسانی به رزمندگان هنگام اجرای مأموریت در عراق، گردان بهداری ۲۱۰ میلاد فعالیت خود را آغاز کرد. در سازماندهی گردان، بیشتر به جذب و به‌کارگیری امدادگرانی توجه شده بود که دوره آموزش ویژه امداد و انتقال در شرایط سخت را گذرانده بودند و وضعیت جسمانی مناسبی برای حمل مجروح در منطقه کوهستانی داشتند. این گردان سه گروهان داشت که هر گروهان به صورت مستقل، در مناطق مختلف انجام وظیفه می‌کرد. هر گروهان نیز از سه دسته امداد، انتقال و پشتیبانی تخصصی برخوردار بود.

دسته امداد شامل ۱۵ پزشک‌یار بود که در سه پست امداد (در هر پست، پنج نفر) مستقر بودند و اقدامات لازم را برای درمان مجروحان و مصدومان زیر نظر پزشک انجام می‌دادند.

دسته انتقال دارای ۱۲ رأس قاطر بود که همراه هر قاطر، یک قاطرچی و یک پزشک‌یار حرکت و از مجروح در طول مسیر مراقبت می‌کرد.

دسته پشتیبانی تخصصی وظیفه تأمین و آماده‌سازی تجهیزات پزشکی تخصصی لازم، دارو و... را در پست‌های امداد، به عهده داشت.

گردان دواب

کوهستانی و صعب‌العبور بودن بسیاری از مناطق عملیاتی حوزه مأموریت قرارگاه رمضان یا وجود نداشتن جاده برای رفت‌وآمد، موجب شده بود، توان رزمندگان هنگام نقل و انتقال تجهیزات کاسته و حرکتشان کند شود. برای حل این مشکل، قرارگاه درصدد برآمد از چهارپا برای حمل و نقل استفاده کند. ابتدا از طریق اجاره قاطر از بومیان منطقه، نقل و انتقال تجهیزات انجام می‌شد اما به دلیل حضور افراد نامطمئن در میان رزمندگان، ضریب حفاظت عملیات‌ها کاهش می‌یافت. از این رو، قرارگاه رمضان در ابتدای سال ۱۳۶۵ گردان دواب را سازماندهی کرد تا با خرید و نگهداری قاطر، نیازهای رده‌های خود را برطرف کند.

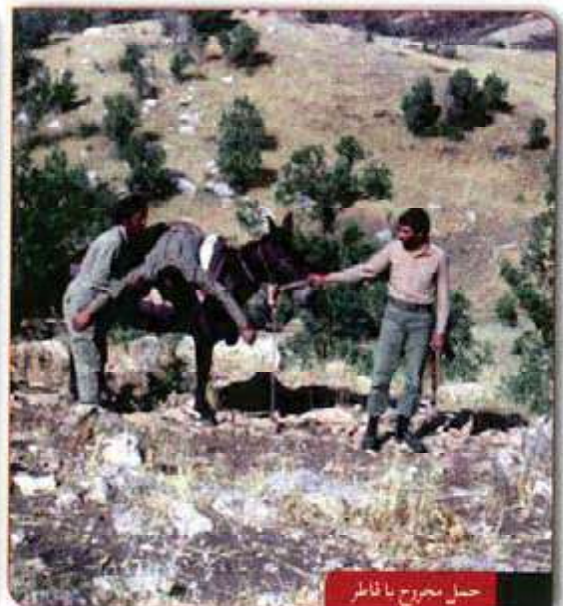
در سازمان این گردان ۳۰۰ تا ۴۰۰ نیروی کادر و وظیفه خدمت می‌کردند و ۵۰۰ رأس چهارپا شامل ۱۶ رأس مادیان، ۱۰ رأس اسب، ۲۰ رأس الاغ و ۴۵۴ رأس قاطر در اختیار داشتند.

گردان دواب چهار گروهان داشت و حسب نیاز برای اجرای عملیات یا نقل و انتقال تجهیزات، گروهان‌ها در اختیار رده‌ها قرار می‌گرفتند.

نگهداری قاطرها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بود و فراهم کردن مکانی مناسب با فضای کافی و مراقبت‌های خاص ضرورت داشت. به همین دلیل، سه سالن، هرکدام با ظرفیت ۱۰۰ رأس قاطر با تمام امکانات آماده شد تا مراقبت‌های تغذیه‌ای، بهداشتی و درمانی، مرتب انجام گیرد. همه امور مربوط به واکسیناسیون، معاینات پزشکی و پانسمان زخم‌های ناشی از آسیب‌های وارد شده به قاطرها نیز در این سالن‌ها و با حضور دامپزشک گردان انجام می‌شد.

نقل گردان دواب در انتقال زخمی‌ها

حمل مجروح با قاطر

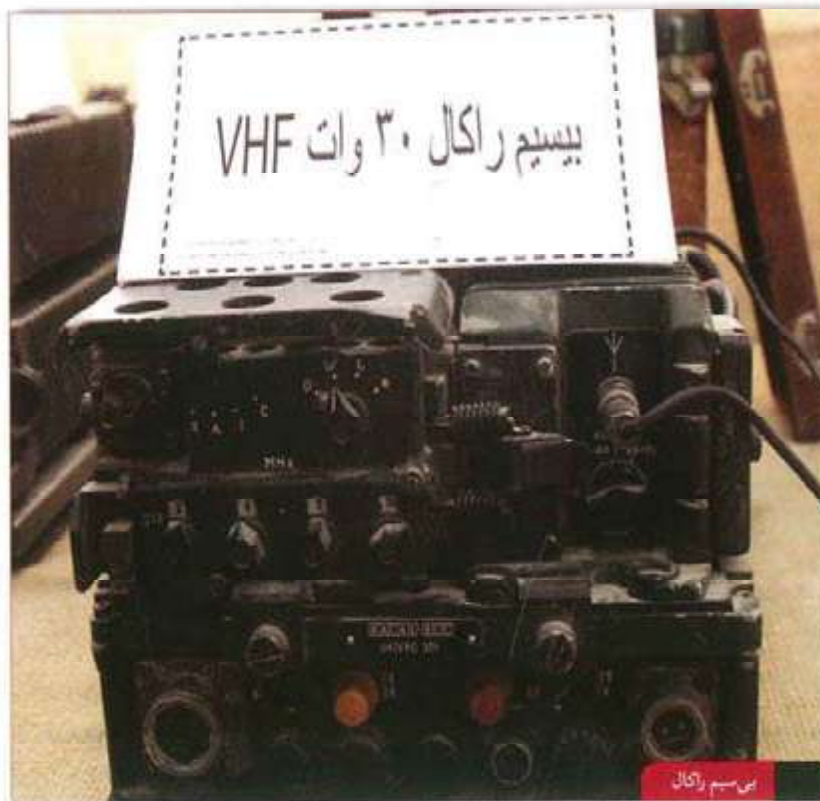
گروهان ویژه مخابرات

برقراری ارتباط میان واحدها و رزمندگانی که به عمق سرزمین عراق به ویژه در مناطق کوهستانی نفوذ می‌کردند با قرارگاه‌های مستقر در ایران، یکی از پیچیده‌ترین برنامه‌های اجرایی قرارگاه رمضان بود. این اقدام با تلاش مدیریت مخابرات قرارگاه انجام شد و گروهان ویژه مخابرات را با سه دسته سازماندهی کرد تا با اعزام اپراتورهای متخصص و تجهیزات مربوط به آن، ارتباط رده‌های جلو در سرزمین عراق را با رده‌های عقب در عملیات‌ها برقرار کند.

یکی از طرح‌هایی که مخابرات آن را اجرایی کرد، طرح انتقال تصویر به وسیله دستگاه‌های ماکروویو بود که تجهیزات آن به دستور حجت‌الاسلام اکبر هاشمی رفسنجانی از صداوسیما در اختیار مخابرات قرارگاه رمضان قرار گرفت. فیلم‌های تهیه شده از صحنه‌های درگیری

و عملیات‌ها در عراق، از روستای یاغسمر محل دفتر سیاسی اتحادیه میهنی، به دیش رابط در ارتفاعات سورکوه در بانه انتقال می‌یافت و از آنجا در اختیار صداوسیما قرار می‌گرفت. این ابتکار سبب شد، به جای ارسال فیلم عملیات‌ها از راه زمین که با خطرهای فراوانی همراه بود و مدت‌ها زمان می‌برد، تصاویر به وسیله دستگاه ماکروویو منتقل شود و در مدت کوتاهی در اختیار رسانه‌های جمعی ایران و جهان قرار گیرد.

افزون بر این، مخابرات قرارگاه رمضان وظیفه داشت تجهیزات ارتباطی احزاب و گروه‌های مبارز عراق را تأمین کند. به این منظور، بی‌سیم‌های بُردبلند و متوسط در اختیار احزاب و گروه‌ها قرار گرفت و اپراتورهای آنان نیز برای کار با این دستگاه‌ها آموزش دیدند.

تجهیزات مخابراتی واگذار شده به احزاب عراقی از سوی قرارگاه رمضان

تعداد	نوع دستگاه	نام حزب
۷۰	PRC 77	اتحادیه میهنی کردستان عراق
۱۵۰	PRT 47	
۳۰	اسیلسن ۳ واتی	
۱۳۰	PRC 77	حزب دمکرات کردستان عراق
۵۰	PRT 47	
۲	تلفن کن ۲۰ واتی	
۳	راکال ۲۰ واتی	
۲	اسیلسن ۳۰ واتی	
۱۵	اسیلسن ۳ واتی	
۶۲	PRC 77	حزب الله کرد عراق
۱۵	PRT 47	
۵	تلفن کن ۲۰ واتی	
۷	راکال ۲۰ واتی	
۳	تامسون ۲۰ واتی	
۲	اسیلسن ۳۰ واتی	
۱	ماکس ۱ کاناله	
۱	مرکز تلفن ۳۰ شماره ای خودکار	
۷۲	PRC 77	حرکت اسلامی کردستان عراق
۲۰	PRT 47	
۲	راکال ۲۰ واتی	
۲۲	آیرت عراقی	
۷	PRC 77	حزب موسیالینست کردستان عراق

کتابخانه و اسنادی

فصل پنجم

همکاری قرارگاه رمضان
با سازمانها و دستگاهها

سرهنگ صیاد شیرازی و سرهنگ حسن آشتیانیان در عملیات قادر

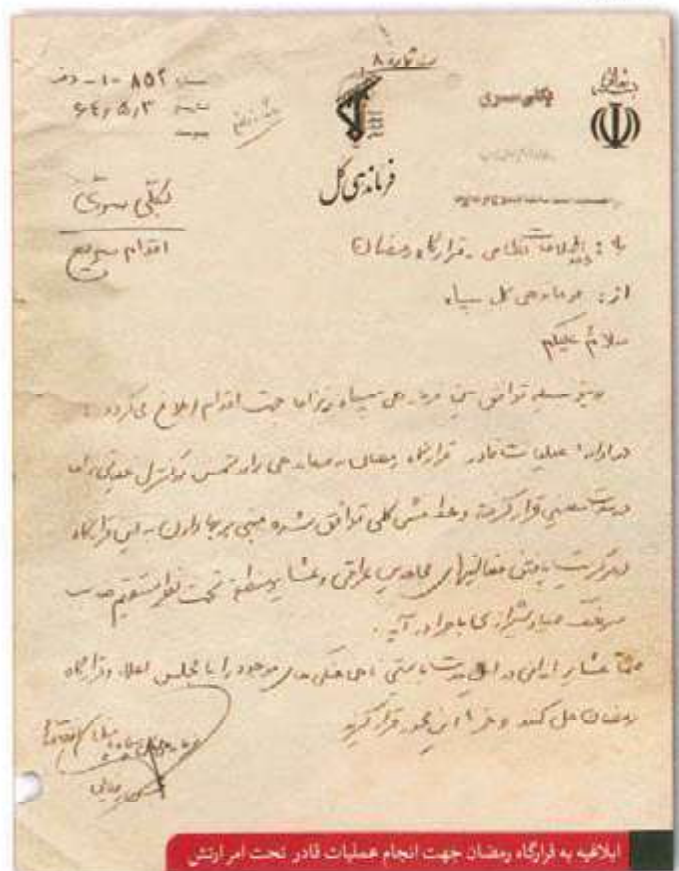
همکاری قرارگاه رمضان با سازمان‌ها و دستگاه‌ها

مأموریت‌های متعدد قرارگاه رمضان ایجاب می‌کرد این قرارگاه با سازمان‌ها و دستگاه‌های گوناگون نظامی و غیرنظامی در کشور ارتباط و همکاری داشته باشد. برخی از این همکاری‌ها همانند همکاری با نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران به صورت متقابل انجام می‌شد اما برخی دیگر مانند همکاری با بنیاد شهید و امور ایثارگران یک طرفه بود و قرارگاه رمضان از خدمات آنان بهره‌مند می‌گردید.

نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران

به دنبال ناکامی ارتش در اجرای مرحله اول عملیات قادر که در ۲۳ تیرماه ۱۳۶۴ در منطقه عمومی سیدکان عراق اجرا شد به درخواست سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش، فرمانده کل سپاه در ۳ مرداد ۱۳۶۴ دستور داد برای افزایش ضریب موفقیت مرحله دوم عملیات قادر، قرارگاه رمضان در کنترل عملیاتی ارتش قرار گیرد و در پشت خطوط دشمن، عملیات نامنظم اجرا کند. قرارگاه رمضان فعالیت‌های خود را انجام داد و در ۹ مرداد ۱۳۶۴ گزارش مشروحی از اقدامات انجام‌شده را برای فرمانده نیروی زمینی ارتش ارسال کرد:

۱. حمله به پایگاه‌های کانی لنج، سورکی و دو پایگاه دیگر در محور مرگه‌سور در تاریخ ۱۳۶۴/۵/۳.
۲. مین‌گذاری و انهدام یک کامیون در محور وصولی به سرقلندر در ۱۳۶۴/۵/۳.
۳. حمله به یک پایگاه در جاده مرگه‌سور به دیانا در ۱۳۶۴/۵/۳.
۴. حمله به پادگان مرگه‌سور در ۱۳۶۴/۵/۴.
۵. دو فقره مین‌گذاری در راه پایگاه سرمردی در محور سیدکان به دیانا در ۱۳۶۴/۵/۴.
۶. اجرای کمین در جاده سیدکان به دیانا و انهدام یک خودرو و یک کامیون در ۱۳۶۴/۵/۷.
۷. اجرای کمین در جاده سیدکان و انهدام دو کامیون مهمات در ۱۳۶۴/۵/۷.

ابلاغیه به قرارگاه رمضان جهت انجام عملیات قادر تحت امر ارتش

نیروی هوایی و هوانیروز ارتش

نیروی هوایی و هوانیروز ارتش نیز در حد مقدرات، قرارگاه رمضان را در مأموریت‌هایش پشتیبانی می‌کردند که شامل پشتیبانی نزدیک نیروی هوایی یا حمل رزمندگان مجروح ایرانی و کردهای مبارز بارزانی و تجهیزات آنان از سرزمین عراق به داخل ایران با بالگردهای هوانیروز بود.

سیدحسام هاشمی فرمانده وقت قرارگاه شمال غرب ارتش در این باره گفته است: «یگان‌های پشتیبانی‌کننده عمده مثل هوانیروز و نوبخانه تا آخر جنگ در شمال غرب در اختیار قرارگاه ارتش بود. بنابراین، قرارگاه‌های سپاه هر درخواستی داشتند به قرارگاه شمال غرب ارتش ارسال می‌کردند چه در زمان من و چه در زمان امیر ظهوری. اگر درخواست از نیروی هوایی بود از طریق ستاد نیروی زمینی، به نیروی هوایی ابلاغ می‌کردیم و اگر درباره هوانیروز بود از طریق ستاد نیروی زمینی به هوانیروز ابلاغ می‌شد.»

سرهنگ سیدرضا پردیس فرمانده پایگاه هوایی شهید نوزه همدان نیز که بعدها به فرماندهی نیروی هوایی منصوب شد درباره همکاری قرارگاه رمضان و نیروی

بالگردهای هوانیروز ارتش

سرهنگ علیمان سیدرضا پردیس

« هواپیمای F5 نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در حین بمباران مواضع ارتش بعث عراق

بالگرد شینوک در حال حمل مجروحان جنگ

هوایی ارتش با یکدیگر چنین گفت: «نیروی هوایی با واحدهای اطلاعات عملیات قرارگاه رمضان ارتباط نزدیکی داشت و مختصات هدف‌هایی را که داشتیم با آنها هماهنگ می‌کردیم و یا هدف‌هایی که آنها شناسایی کرده بودند به نیروی هوایی می‌دادند و ما این هدف‌ها را مورد هجوم هوایی قرار می‌دادیم. علاوه بر این، قرارگاه رمضان گزارش عملیات‌های هوایی انجام شده را به نیروی هوایی داد تا از نتیجه تاخت هوایی‌مان مطلع شویم و در صورت لزوم، اشکالات را برطرف نماییم.»

قرارگاه رمضان خلبانان نیروی هوایی را توجیه کرده بود که در صورت سقوط هواپیمایشان در ناحیه کردنشین شمال عراق، خود را به پیشمرگان احزاب مبارز برسانند تا با کمک آنان به ایران بازگردند. در یکی از این عملیات‌ها، سروان عباس رضانی خلبان هواپیمای F5 پس از اجرای مأموریت، هواپیمایش در اطراف سلیمانیه سقوط کرد اما کردهای مبارز و قرارگاه فتح رمضان او را به ایران انتقال دادند.

از راست: خلبان عباس رضانی و داوود گودرزی در حین انتقال از عراق به ایران

احداث بل با تلاش جهاد سازندگی در محدوده سرزمینی قراگاه رمضان

وزارت جهاد سازندگی

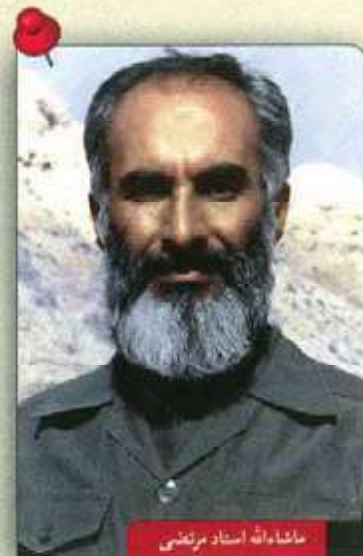
جهاد سازندگی از ابتدای تجاوز ارتش بعث عراق، در جبهه‌های جنگ حضور داشت و با اقدامات مهندسی گوناگون از سازمان‌های نظامی پشتیبانی می‌کرد. همکاری جهاد سازندگی با قراگاه رمضان، دیرتر از سایر قراگاه‌های عملیاتی و در سال ۱۳۶۵ آغاز شد. هرگونه تلاش جهاد می‌توانست در جلب نظر کردهای عراقی تأثیرگذار باشد و به دامنه همکاری آنان با ایران بیفزاید؛ اگرچه این همکاری در سال‌هایی که احزاب تجزیه طلب کرد ایرانی در حال جنگ با دولت بودند، با خطرهایی برای نیروها و تجهیزات جهاد همراه بود و آنان را از آسیب در امان نگه نمی‌داشت. در خرداد ۱۳۶۵ قراگاه نصر رمضان تصمیم گرفت جاده اشنویه به دره گیلی گادر را ترمیم کند و احداث آن را تا مرز ادامه دهد تا دسترسی به سرزمین عراق آسان‌تر باشد. مقرر شد جهاد سازندگی شاهرود با همکاری گردان مهندسی قراگاه رمضان این اقدام را انجام دهند. برای حفظ امنیت در مسیر و تجهیزات راه‌سازی، قراگاه رمضان پایگاهی را در طاله جار برپا کرد. ساعت ۴:۳۰ بامداد دوشنبه ۲۴ تیر ۱۳۶۵، حدود ۱۲۰ نفر از افراد مسلح حزب دمکرات کردستان ایران به نیروهای پایگاه مزبور که ۴۳ تن بودند، حمله کردند و ۳۶ تن را به شهادت رساندند و فقط ۷ تن موفق به خروج از مهلکه شدند. همچنین مهاجمان دو دستگاه بلدوزر را به آتش کشیدند و سلاح و تجهیزات افراد، از جمله ۲ قبضه خمپاره‌انداز ۶۰ م.م، ۵ قبضه تیربار و ۳ قبضه آر.پی.جی ۷ را به غارت بردند. یکی از این شهدا، ماشاالله استاد مرتضی رزمنده تهرانی بود که در سن پنجاه سالگی به شهادت رسید.

در اسفند ۱۳۶۵ صورت جلسه‌ای میان فرمانده قراگاه رمضان و مسئول جهاد سمنان امضا شد که طی آن جهاد سمنان متعهد گردید به منظور تسهیل رفت و آمد یگان‌های قراگاه به عراق، این اقدامات را در مرز سردشت انجام دهد:

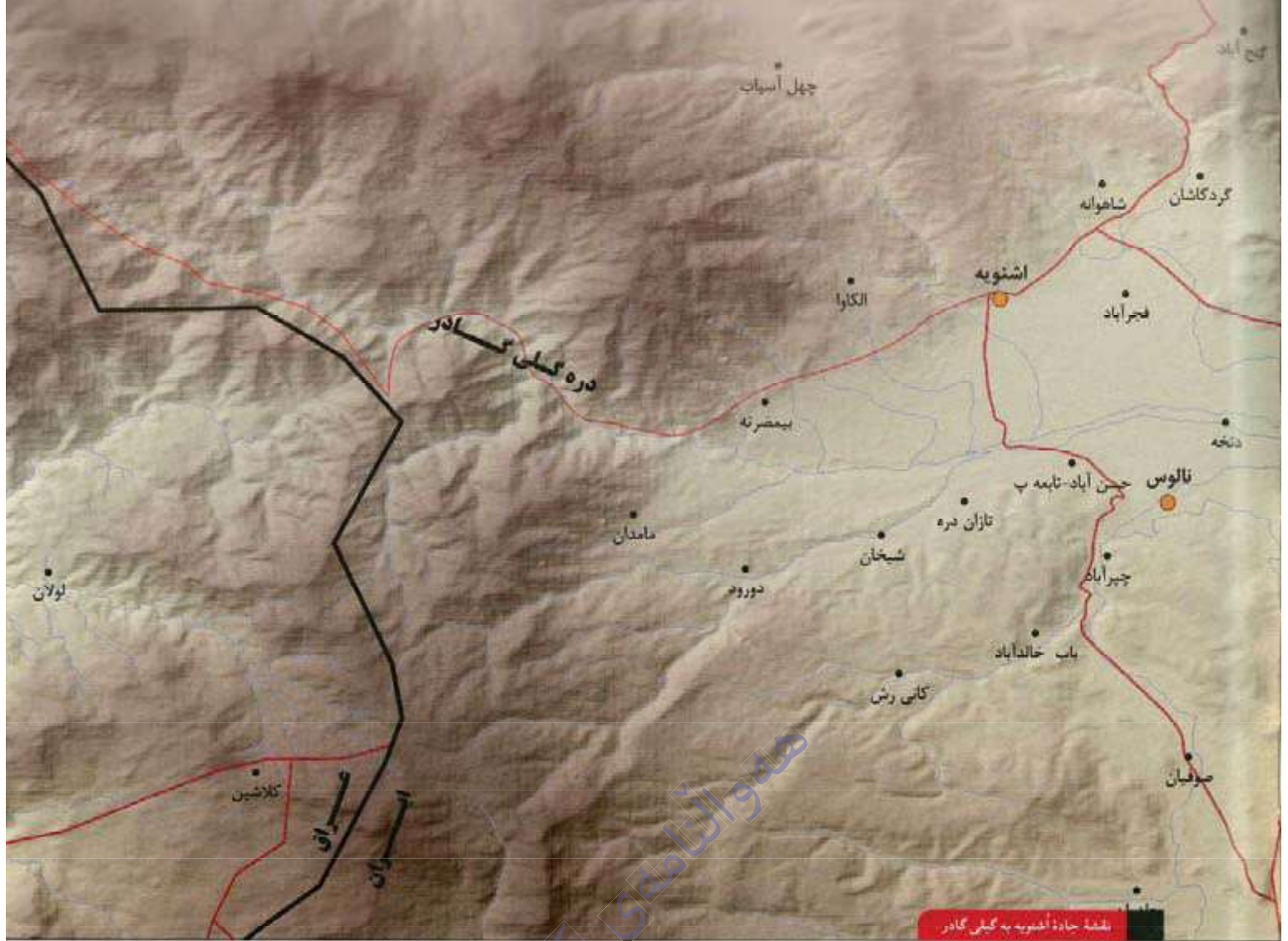
۱. احداث جاده از زینوشیخی تا تیت قبل از دیناران.
۲. از زیر دید خارج کردن جاده بیتوش به اشکان.
۳. احداث سنگر و سوله در زردکانی، اشکان و کوه نوری.
۴. احداث مواضع توپخانه در کوه نوری، روستای دولکان و گردنه سیر.

محمد حسین فریب

ماشالله استاد مرتضی

جهاد قرارگاه رمضان در کرمانشاه مستقر بود و برای اجرای مأموریت‌های محول شده، دو قرارگاه تاکتیکی در نقده و سردشت برپا کرده بود. البته در سال‌های گذشته، جهاد استان‌های آذربایجان غربی، کردستان و کرمانشاه به صورت محدود از مأموریت‌های قرارگاه رمضان پشتیبانی می‌کردند. دکتر محمدحسین قریب فرمانده جهاد قرارگاه رمضان در زمان جنگ تحمیلی، نقش و عملکرد این سازمان را در پشتیبانی از قرارگاه رمضان این‌گونه بیان کرده است:

حوزه‌های فعالیت جهاد قرارگاه رمضان عبارت بودند از:

۱. بهداشت و درمان. وضعیت کردستان عراق نسبت به کردستان ایران به شدت نامساعد بود و رسیدگی به امور بهداشتی و درمانی فوریت داشت. اوایل، دکترهایی که برای درمان بیماران به ناحیه کردنشین عراق می‌رفتند، با بیماری‌های خاصی مواجه می‌شدند و تجهیزات لازم را برای درمان بیماران نداشتند، اما با ارسال گزارش‌های آنها، گروه بعدی با تجهیزات مناسب‌تری اعزام می‌شد.

۲. دامپزشکی. سرمایه اصلی بسیاری از کردها دام بود. وقتی آنها مریض می شدند، از بین می رفتند. دام ها یک سری بیماری های مشترک با انسان هم داشتند که باید هم زمان، هر دو درمان می شدند.

۳. آموزش مردم. این موضوع بسیار مورد توجه جهاد بود ولی موفق نشد در این زمینه اقدامی انجام دهد. علت اصلی آن، خاتمه جنگ بر اثر پذیرش قطعنامه ۵۹۸ بود.

۴. زراعت. جهاد در این زمینه به مردم کمک می کرد تا تولیدشان بیشتر شود.

۵. رزمی. در این حوزه اقدامات متعددی انجام شد؛ از جمله انتقال محموله ها و تجهیزات مورد نیاز یگان های سپاه با روش های ابتکاری؛ برای نمونه برای انتقال تجهیزات سنگین، حیوانات را به کار گرفتند و تجهیزات را طوری روی آنها قرار دادند که به راحتی قابل حمل باشد. اگر وسیله ای آن قدر بزرگ بود که امکان حمل آن وجود نداشت، قطعات از هم جدا می شدند تا در مقصد، مونتاژ شوند.

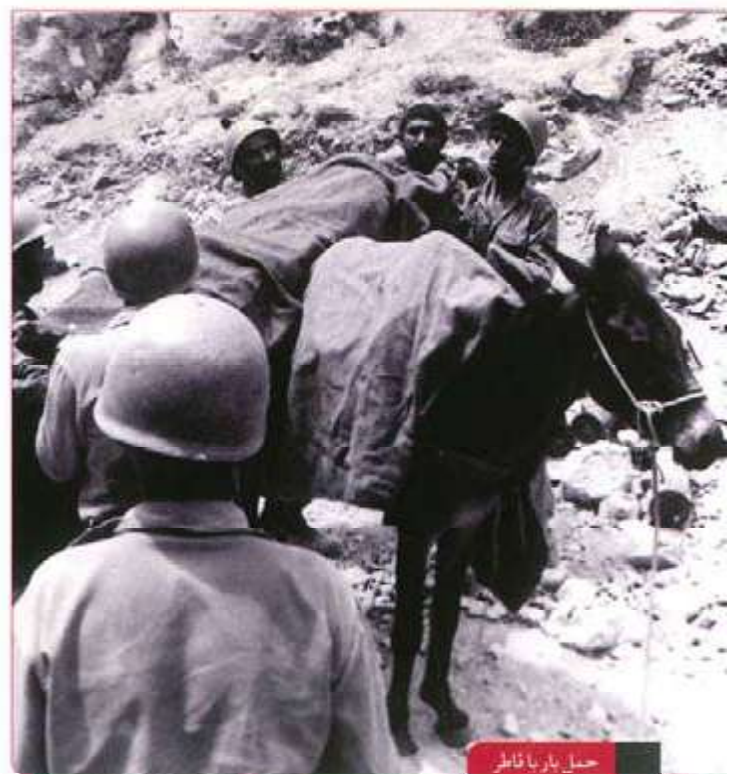
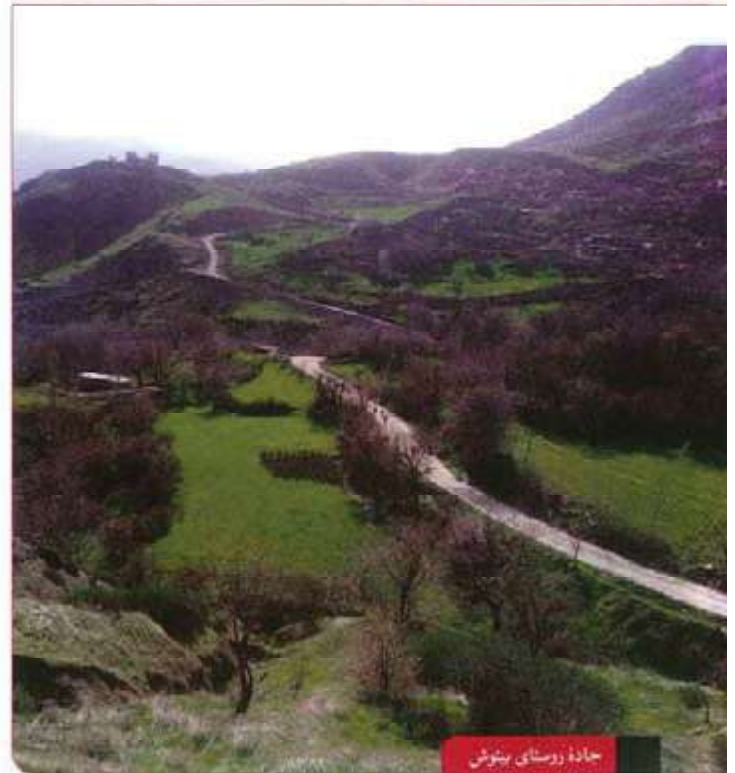
۶. ساخت پل های نفر رو. ساخت این پل ها برای عبور از رودخانه ها ضروری و عبور از این پل ها در نواحی کوهستانی، دلهره آور بود، زیرا هنگام رفت و آمد، پل ها حرکت می کردند. فرماندهان همیشه به نیروها تاکید می کردند هنگام عبور به پایین نگاه نکنند تا چشمشان سیاهی نرود و به پایین سقوط نکنند. همچنین عبور قاطرهای حامل محموله های رزمی از روی این پل ها بدون مشکل نبود، چراکه ممکن بود حیوان روی پل رَم کند یا گاهی بر اثر فشار بار، حفره ای زیر پایش ایجاد شود. در چنین شرایطی تا قاطرچی بخواهد پای قاطر را از حفره درآورد، وقت زیادی سپری می شد و همین امر موجب ترافیک در آمدو شد روی پل می شد.

همچنین با همکاری وزارت جهاد سازندگی و گردان مهندسی قرارگاه رمضان اقداماتی انجام گرفت که به مهم ترین آنها اشاره می شود:

۱. شناسایی و ثبت جاده های ماشین رو و مالرو در سرزمین عراق.

۲. احداث جاده گیلی گادر - حیات (در عراق) به طول ۲۳ کیلومتر با همکاری جهاد شاهرود و گردان مهندسی قرارگاه رمضان.

۳. احداث جاده بیتوش - اشکان با همکاری جهاد سمنان و گردان مهندسی قرارگاه رمضان به طول ۳/۵ کیلومتر.

وزارت اطلاعات

وزارت اطلاعات از اصلی‌ترین دستگاه‌هایی بود که می‌توانست از قرارگاه رمضان در مأموریت‌هایش پشتیبانی اطلاعاتی کند. این وزارتخانه اخبار و گزارش‌هایی در زمینه اقدامات ارتش و دستگاه‌های دولتی عراق، فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی، وضعیت مردم و عشایر عراقی به قرارگاه رمضان ارسال می‌کرد.

با وجود همکاری‌ها، گاهی احساس رقابت سبب می‌شد میان وزارت اطلاعات و قرارگاه رمضان ناهماهنگی ایجاد شود که به این قبیل موارد، قرارگاه خاتم‌الانبیاء^س رسیدگی می‌کرد.

به منظور گسترش همکاری وزارت اطلاعات و قرارگاه رمضان، جلسه‌ای با حضور علی‌آقامحمدی مسئول جنگ‌های نامنظم قرارگاه خاتم‌الانبیاء^س، علیرضا رضایی نماینده وزیر اطلاعات، حبیب طاهریان و مصطفی جودی از اداره کل اطلاعات استان آذربایجان غربی، محمدعلی رحمانی، محمد تهرانی‌مقدم و احمد کریمی نمایندگان قرارگاه رمضان، در ۱۷ مهر ۱۳۶۵ در سردشت برگزار و در آن توافق شد دامنه همکاری‌ها افزایش یابد. همچنین درباره نحوه تردد و پوشش کارکنان وزارت اطلاعات برای جمع‌آوری اطلاعات در شمال عراق تصمیم‌گیری شد. پس از آن شهشهانی از مسئولان معاونت اطلاعات خارجی وزارت، به مدت چند ماه به‌عنوان مسئول اطلاعات غیرتاکتیکی قرارگاه فتح مشغول خدمت شد.

اداره کل اطلاعات استان آذربایجان غربی و استان کردستان، گاهی گزارش‌هایی درباره اطلاعات جمع‌آوری شده به قرارگاه رمضان ارسال می‌کردند. در یکی از این گزارش‌ها که در ۲۸ بهمن ۱۳۶۵ در هشت صفحه تهیه شد، اطلاعاتی درباره این موضوعات درج شده بود:

۱. وضعیت منطقه دربندیخان.
۲. گسترش لشکر ۲۷ ارتش عراق.

علی‌آقامحمدی مسئول جنگ‌های نامنظم قرارگاه خاتم‌الانبیاء^س

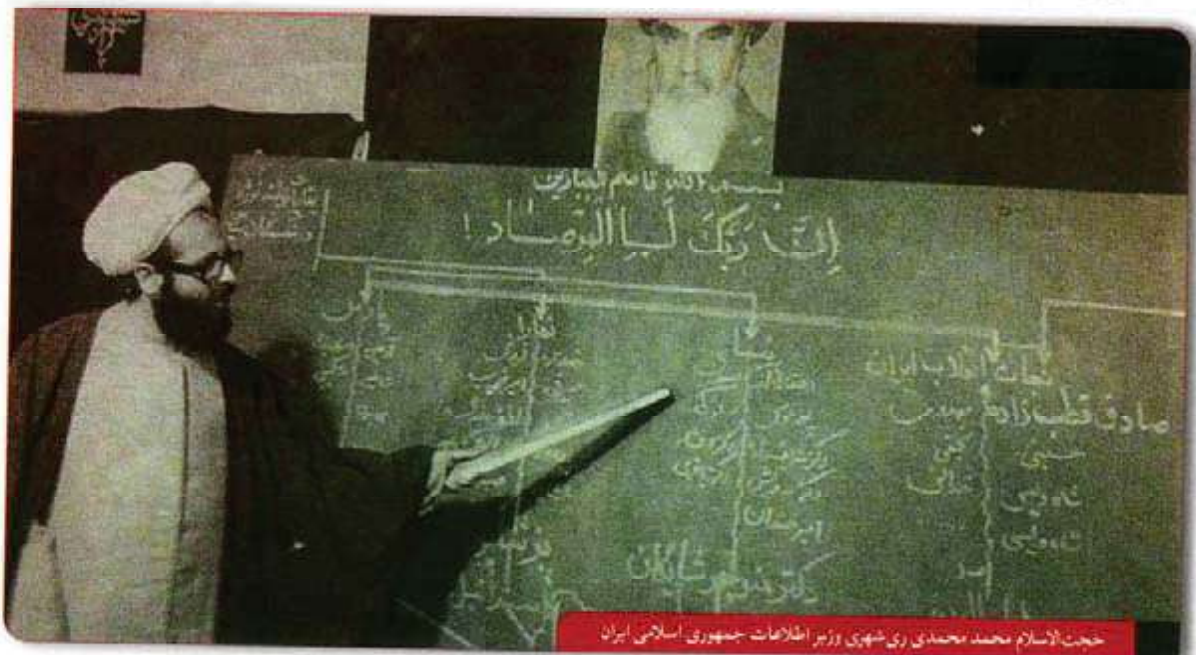

۳. گسترش لشکر ۳۶ ارتش عراق.

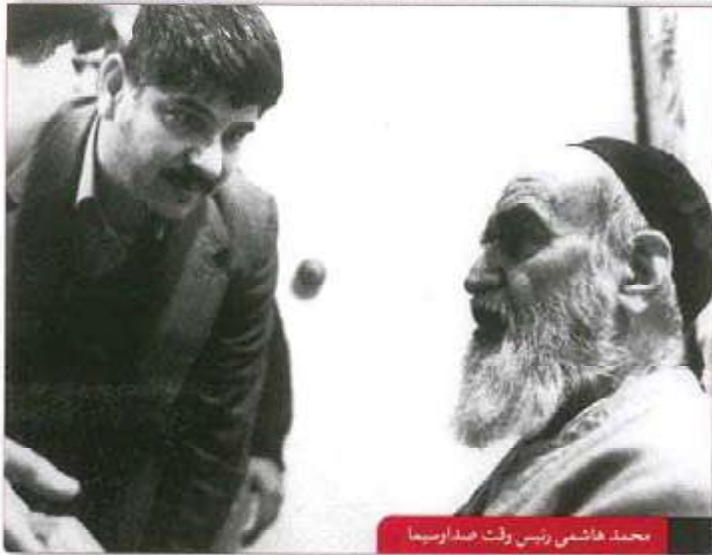
۴. گسترش لشکر ۲۹ ارتش عراق.

۵. وضعیت افواج خفیه (مزدوران عرب عراقی) و نحوه گسترش آنها در منطقه دربندیخان.

اطلاعات و گزارش‌های نظامی‌ای که وزارت اطلاعات برای قرارگاه رمضان ارسال می‌کرد، به مرور زمان از نظر کمیت و کیفیت بهتر شد، طوری که در سال پایانی جنگ، اخبار نظامی کسب‌شده از منابع پنهان و آشکار درباره عراق به صورت هفتگی به قرارگاه رمضان ارسال می‌شد.

حجت‌الاسلام محمد محمدی ری‌شهری وزیر اطلاعات جمهوری اسلامی ایران

محمد هاشمی رئیس وقت صداوسیما

صداوسیما

صداوسیمای جمهوری اسلامی با پخش گزارش‌هایی از فعالیت‌ها و عملیات‌های قرارگاه رمضان، هم می‌توانست نقش مؤثری در جلب همکاری مردم عراق با احزاب و گروه‌های مبارز داشته باشد و هم ندای مبارزه مردم عراق را به گوش جهانیان برساند اما صداوسیما چند محدودیت داشت:

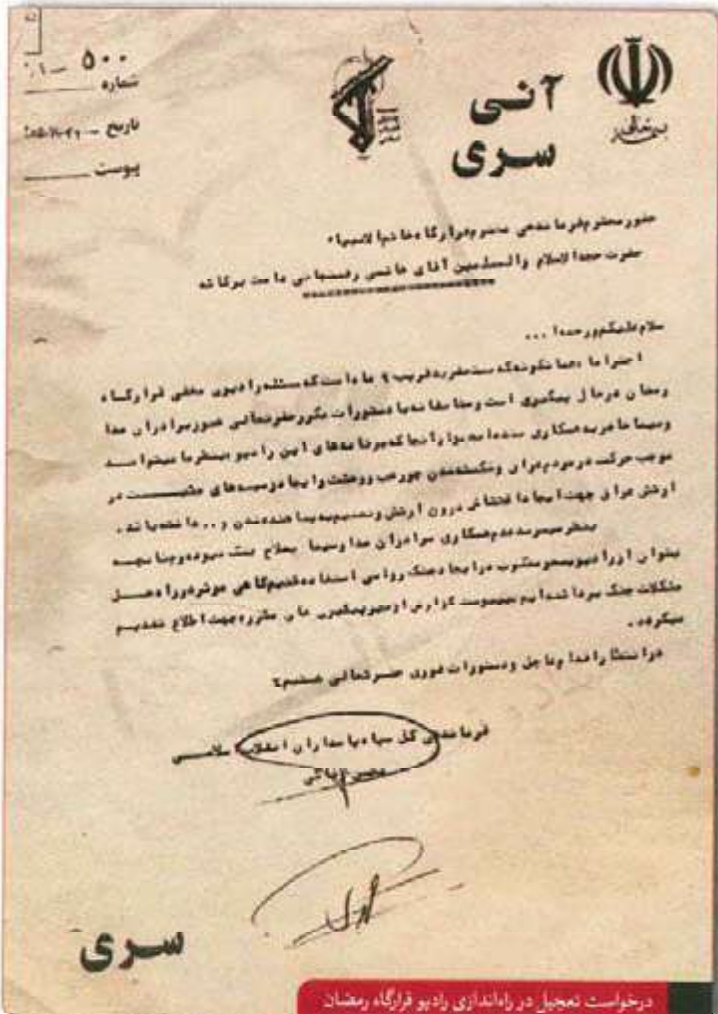
۱. برنامه‌هایی که از رسانه ملی پخش می‌شد، تابع سیاست دولت مرکزی بود درحالی‌که ضرورت داشت برخی مطالب از زبان احزاب مبارز عراقی علیه دولت بعثی پخش شود. از طرف دیگر احزاب مبارز موظف بودند از سیاست مستقلی پیروی کنند که وابستگی به کشورهای خارجی نداشته باشند.

۲. رادیوهای عربی و کردی ایران برای همه عرب‌زبانان و کردزبان‌های ساکن کشورهای منطقه برنامه پخش می‌کرد، درحالی‌که برنامه‌های قرارگاه رمضان به عرب‌ها و کردهای ساکن عراق اختصاص داشت.

۳. هنگام تجاوزهای هواپیماهای عراقی، همه برنامه‌های بیرون مرزی به وسیله فرستنده‌های مستقر در مرزهای غربی ایران، قطع و آذیر قرمز پخش می‌شد، درحالی‌که این اقدام بر مخاطبان قرارگاه، تأثیر منفی می‌گذاشت.

برای غلبه بر این محدودیت‌ها و گسترش دامنه تأثیرگذاری بر افکار عمومی مردم عراق، قرارگاه تصمیم گرفت با پشتیبانی صداوسیما، رادیوی قرارگاه رمضان را افتتاح کند. رئوس برنامه‌های آزمایشی این رادیو چنین بود:

۱. پخش قرآن و خلاصه تفسیر آن.
۲. پخش خبر و تحلیل آن.

درخواست تعبیل در راهاندازی رادیو قرارگاه رمضان

رمضان قرار داد تا در استودیوی کرمانشاه برنامه عربی صدای مجاهدین "صوت المجاهدین" و در استودیوی سندج برنامه کردی صدای قیام "دنگی راپرین" را تهیه و پخش کند.

بنیاد شهید و امور ایثارگران

بنیاد شهید و امور ایثارگران از مهم‌ترین سازمان‌های همکار با قرارگاه رمضان محسوب می‌شد که در راستای وظایف قانونی، خدمات‌رسانی به خانواده شهدا، مفقودان و اسرای قرارگاه و همچنین رزمندگان جانباز را بر عهده داشت، به‌ویژه آنکه برخی از این ایثارگران، کردها و عرب‌های همکار با قرارگاه رمضان بودند و به حمایت بیشتری نیاز داشتند. در مجموع ۵۵۶ شهید، ۱۱۳۵ زخمی، ۱۴۲ مفقود و ۳۷ اسیر رزمنده ایرانی و عراقی که در یگان‌های سازمانی و مأمور به قرارگاه رمضان بودند، در حین اجرای عملیات‌های نامنظم با منظم ایثارگر شدند و از خدمات این بنیاد بهره بردند.

۳. افشاگری درباره حزب بعث.

۴. آموزش اصول مخفی‌کاری و روش‌های براندازی برای هسته‌های خودکفای مقاومت.

۵. تشریح تاریخ مبارزات مردم عراق علیه استعمارگران.

۶. اجرای برنامه‌های اسلامی برای تقویت روحیه مقاومت مردم.

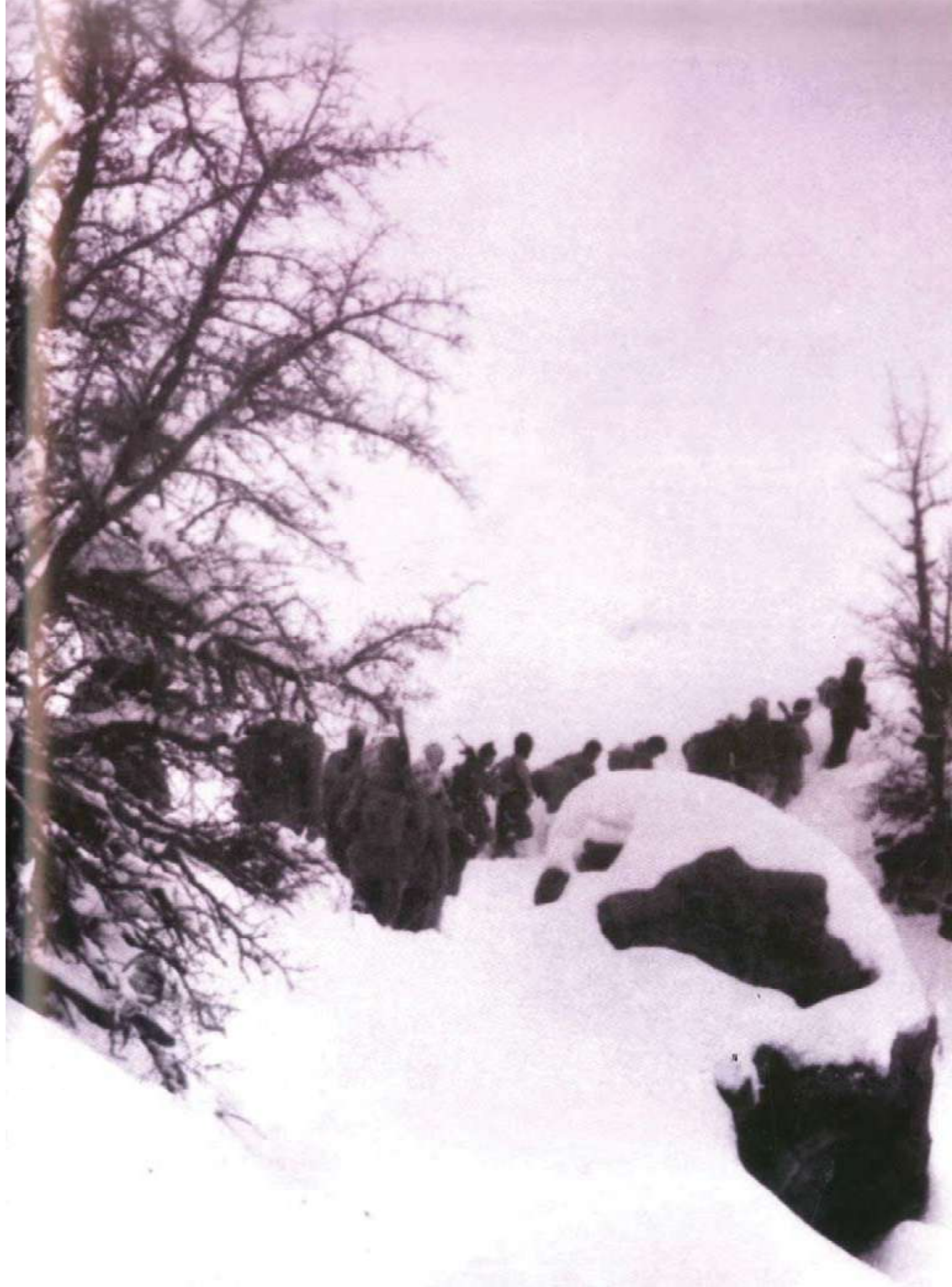
۷. بررسی محتوای برنامه‌های رادیو و تلویزیون عراق به منظور افشای تبلیغات غیرواقعی حزب بعث.

۸. پخش اخبار و گزارش‌هایی درباره مبارزان داخل ارتش عراق.

۹. پخش شعر و سرود و آهنگ.

فرمانده کل سپاه در ۱۰ فروردین ۱۳۶۵ درخواست افتتاح رادیوی قرارگاه رمضان را برای فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ع) ارسال کرد. در پی این درخواست، دستور همکاری در این زمینه برای رئیس صداوسیما صادر شد. از آنجاکه این اقدام با سرعت لازم انجام نمی‌شد، فرمانده قرارگاه رمضان به فرمانده کل سپاه و فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ع) در ۲۱ اسفند ۱۳۶۵ چنین نوشت: «قریب ۹ ماه است که مسئله رادیوی مخفی قرارگاه رمضان در حال پیگیری است و متأسفانه با دستورات مکرر حضرت‌عالی، هنوز برادران صداوسیما حاضر به همکاری نشده‌اند. از آنجاکه برنامه‌های این رادیو، به نظر ما می‌تواند موجب حرکت در مردم عراق و شکسته شدن جو رعب و وحشت و ایجاد زمینه‌های مثبت در ارتش عراق جهت ایجاد اغتشاش درون ارتش و تصمیم به پناهنده شدن و ... داشته باشد؛ به نظر می‌رسد عدم همکاری برادران صداوسیما به صلاح جنگ نبوده و چنانچه بتوان از رادیو به نحو مطلوب در ایجاد جنگ روانی استفاده کنیم، گامی مؤثر در راه حل مشکلات جنگ برداشته‌ایم.»

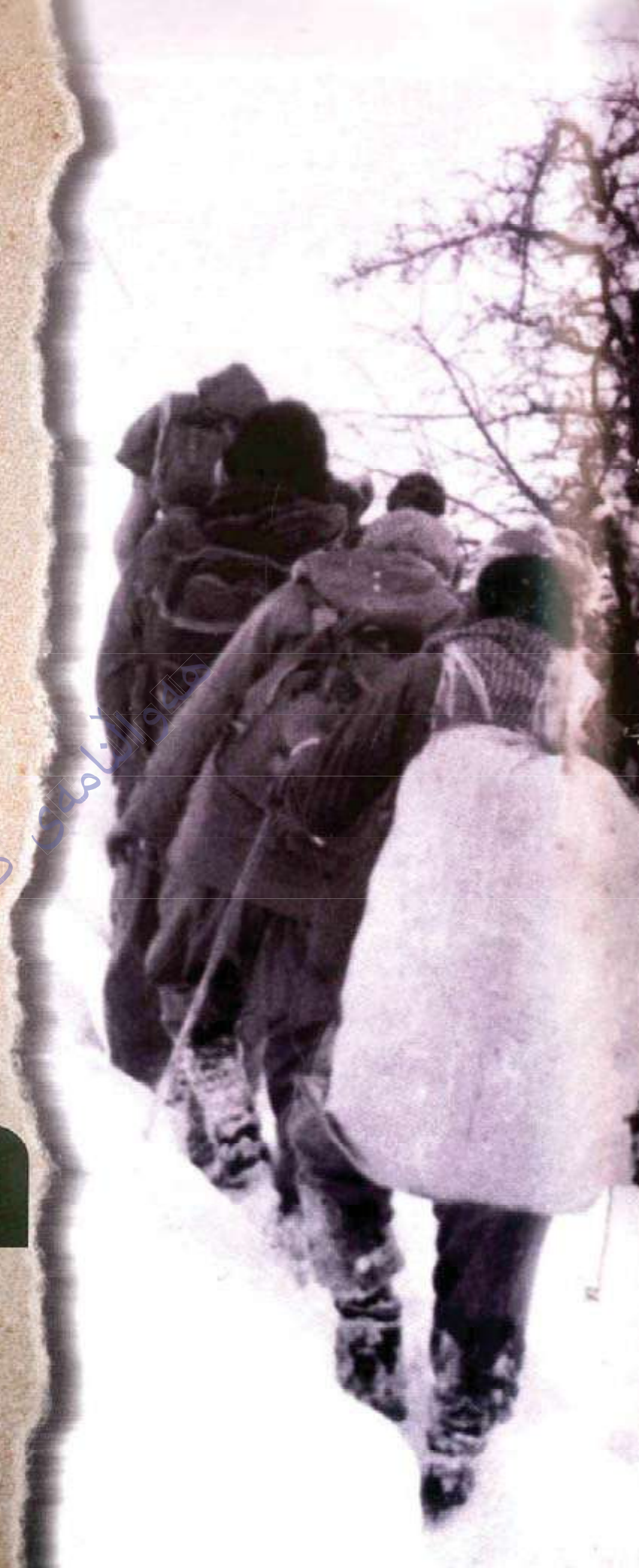
با دستور جدید حجت‌الاسلام اکبر هاشمی رفسنجانی فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ع) به محمد هاشمی رئیس صداوسیما، همکاری این سازمان با قرارگاه رمضان گسترش یافت و صداوسیما دو استودیوی رادیویی در اختیار قرارگاه

کتابخانه
موزه و نامهای

فصل ششم

عملکرد قرارگاه رمضان
در سال‌های ۱۳۶۳-۱۳۶۴

محسن رضایی و اکبر هاشمی رفسنجانی

عملکرد قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۳

انقلاب اسلامی اجرا شد و طی آن بخش‌هایی از شرق دجله به تصرف ایران درآمد؛ گرچه رزمندگان ایرانی ناچار شدند یک هفته بعد، به دلیل کمبود آتش پشتیبانی و پاتک‌های پی‌درپی ارتش عراق، از بیشتر مناطق تصرف‌شده عقب‌نشینی کنند.

در چنین وضعیتی و در خرداد ماه همین سال، قرارگاه رمضان تأسیس شد و فعالیت‌های سیاسی - نظامی خود را آغاز کرد.

۱. عملکرد سیاسی

در ابتدای سال ۱۳۶۳ جریان‌های مبارز عراقی با وجود همکاری با ایران، سهم ناچیزی در جنگ با بعثی‌ها داشتند. برجسته‌نبودن نقش آنان در جنگ، دو دلیل عمده داشت:

۱. پشتیبانی‌نشدن احزاب مبارز عراقی.
 ۲. بی‌توجهی فرماندهان اصلی جنگ به عملیات نامنظم.
- با تأسیس قرارگاه رمضان در خردادماه ۱۳۶۳، این قرارگاه ابتدا فعالیت‌هایش را بر سازماندهی و تقویت قرارگاه متمرکز کرد. در این میان، رفتار سرکوبگرانه حاکمان بغداد با شیعیان و کردهای این کشور موجب شد مردم، گروه‌های شیعی و احزاب کرد عراقی برای مبارزه با بعثی‌ها از هیچ کوششی دریغ نکنند. این عزم جدی، موقعیت مناسبی را برای قرارگاه رمضان فراهم کرد تا با نزدیکی به این سه جریان مبارز و تأمین نیازهای آنان، دامنه جنگ نامنظم را وسعت بخشد. چند ماه پس از آغاز فعالیت قرارگاه رمضان، محمدرضا نقدی فرمانده قرارگاه رمضان شمال غرب گزارشی در ۸ بهمن ۱۳۶۳

اجرای دو عملیات منظم والفجر ۲ و والفجر ۴ علیه ارتش متجاوز عراق در سال ۱۳۶۲، جنگ را از جبهه‌های جنوبی و میانی کشور به جبهه شمال غرب ایران کشاند و مردم و احزاب کرد عراق را خواسته یا ناخواسته، درگیر جنگ میان دو کشور کرد. در این میان، با تلاش امام خمینی، قرارگاه خاتم الانبیا^(ع) در ۳۰ بهمن ۱۳۶۲ به فرماندهی حجت‌الاسلام اکبر هاشمی رفسنجانی و با هدف حل اختلاف میان ارتش و سپاه در نحوه طرح‌ریزی عملیات‌ها و اداره و فرماندهی یگان‌ها، تشکیل و باعث شد هماهنگی در جبهه‌های جنگ بیشتر شود.

در اردیبهشت ۱۳۶۳ عراق دور جدیدی از جنگ شهرها را آغاز کرد و با کشاندن آن به خلیج فارس، جنگ نفت‌کش‌ها را هم رقم زد. با مقابله به مثل ایران در دریا، شورای امنیت سازمان ملل در ۱۰ خرداد قطعنامه ۵۵۲ را درباره حفظ امنیت مسیرهای دریایی منتهی به بندرهای کشورهای کویت و عربستان صادر کرد. ارتش عراق در ۱۵ خرداد ۱۳۶۳ با حمله هوایی به مناطق مسکونی و بمباران مسیر راه‌پیمایی مردم بانه جنایت بزرگی مرتکب شد. در این حادثه ۲۱۵ نفر شهید و بیش از ۴۰۰ نفر مجروح شدند. مقامات ایران ناچار شدند برای خنثی‌کردن حملات گسترده عراق به شهرهای ایران، از لیبی و کره شمالی موشک اسکادبی تهیه کنند که اولین آن را در ۲۰ اسفند به کرکوک و موشک دوم را دو روز بعد، به بغداد شلیک کردند.

در ۲۰ اسفند عملیات گسترده بدر با تلاش سپاه پاسداران

محمد رضا نفیسی

تهیه کرد و در آن به رئوس اقداماتی که از زمان پذیرش مسئولیت در ۱۶ مهرماه انجام شده و مشکلاتی که با آن مواجه بود اشاره کرد:

۱. تمرکز قرارگاه‌ها در قرارگاه مریوان.
۲. تأسیس نیروی سیدکان، انتقال نیروهای شیخ خالد به داخل عراق و تأسیس مقر لولان و مالملا و ...
۳. تأسیس نیروی دربندیخان و انتقال نیروهای باجلان، کاک حسین، محمد سعید به آن محور.
۴. راه اندازی واحدهای پرسنلی و تدارکات قرارگاه.
۵. تماس با روحانیون کردستان عراق در چندین جلسه و آماده سازی آنان جهت جذب نیرو.
۶. هماهنگی با مجلس اعلاى انقلاب اسلامی عراق و جذب نیروهای اندکی از آن.

۷. آغاز به پذیرش نیروهای بومی و تهیه فرم‌ها، ضوابط و دستورالعمل‌های پذیرشی برای نیروهای بومی.
۸. آموزش نیروهای بسیج اعزامی جهت پایگاه‌های برون مرزی و سازماندهی جدید پایگاه‌های برون مرزی.
۹. تدارک زمستانه پایگاه‌های برون مرزی.
۱۰. راه اندازی دفتر هماهنگی و پشتیبانی قرارگاه در باختران (کرمانشاه).
۱۱. تأسیس مرکز بازجویی پناهندگان و بازجویی تعداد قابل توجهی پناهنده نظامی و غیرنظامی.
۱۲. تلاش برای همکاری با محمد سعید، کمال رضایی، حسین فیلی، ... و عده‌ای از متنفذین منطقه‌ای کردستان عراق جهت جذب نیرو.
۱۳. منحل نمودن بسیج عراق و تصفیه نیروهای آن که عده‌ای به اتهامات مختلف در زندان و تحت بازجویی و عده‌ای رها بودند.
۱۴. تماس با سران گروه‌های عراقی و برآورد توانایی‌های آنان در چند نوبت و هماهنگی با آنان در بعضی زمینه‌ها.
۱۵. تلاش مستمر این قرارگاه جهت تأسیس واحدهای زیرمجموعه ستاد.

لبسه شالی

در تاریخ ۱۱ شهریور ۶۳ امرات کلی قرارگاه در رمضان سفارقت (قرارگاه «مضان») را متصرف گردیدیم و در پی آن بصرفه ۴ نفر از مرادین قرارگاه «مضان» جهت آشنایی با منطقه و روابط محلی برای داریس و سرسره سفری را از اشنایه آغاز نمودیم. سپس از مرزی و وضعت نیروهای شیخ خالد قرارگاه ۶ و ۲۰۱ رمضان در سده پیراشهر و مرزی و باز در سایر پایگاه‌های مرزی و مرزهای باختران و تقسیم و کلیت قرارگاه ۷ رمضان را نیز در اختیار در اسلام آباد رسانیدیم. نزد مقامات و سران محلی و منطقه ای، منطقه ای و منطقه ای جهت مساعدت لازم مرکز و گرفتن علم شرکت قرارگاه‌ها، بسیج عراق و ... به طور کلی و پس از آن در راه نوسال حرم منطقه یاد و دید سفر نمودیم پس از آن مقصد کردیم که مرکز قرارگاه در مریوان باشند بدون محاط در تاریخ ۷ آذر ۶۳ در مریوان مستقر شدیم و از آن تاریخ تاکنون مرکز را زیر انعام گردیده است.

- ۱- تمرکز قرارگاه‌ها در قرارگاه مریوان
- ۲- تأسیس نیروی سیدکان و استان نیروهای شیخ خالد در داخل عراق و تأسیس مقر لولان و مالملا و ...
- ۳- تأسیس نیروی دربندیخان و استان نیروهای مالملا و کاک حسین و محمد سعید در آن محور
- ۴- راه اندازی واحدهای پرسنلی و تدارکات قرارگاه
- ۵- تماس با روحانیون کردستان عراق در چندین جلسه و آماده سازی آنان جهت آموزش
- ۶- هماهنگی با مجلس اعلاى انقلاب با ۱۰ نفر برای دعوت نیروهای اندکی از آن
- ۷- آغاز به پذیرش نیروهای بومی و تهیه فرم‌ها و ضوابط و دستورالعمل‌های پذیرشی بومی
- ۸- آموزش نیروهای بسیج اعزامی جهت پایگاه‌های برون مرزی و سازماندهی جدید پایگاه‌های برون مرزی
- ۹- تدارک زمستانه پایگاه‌های برون مرزی
- ۱۰- راه اندازی دفتر هماهنگی و پشتیبانی قرارگاه در باختران
- ۱۱- تأسیس مرکز بازجویی پناهندگان در مریوان و تأسیس شعبات قابل توجهی پناهنده نظامی و غیرنظامی

رئوس اقدامات انجام شده و مشکلات قرارگاه رمضان از زمان پذیرش مسئولیت محمد رضا نفیسی

۲. عملکرد نظامی

در سال ۱۳۶۳ احزاب و گروه‌های مبارز عراقی در مجموع ۶۰ عملیات محدود و ایزدایی با همکاری قرارگاه رمضان در این کشور اجرا کردند که ۵۷ عملیات در ناحیه کردنشین و ۳ عملیات در منطقه مرکزی عراق انجام گرفت.

تفکیک عملیات‌ها از نظر فرماندهی عملیات نشان می‌دهد از ۵۷ عملیات اجرا شده در ناحیه کردنشین ۵۴ عملیات را حزب دمکرات کردستان عراق و ۳ عملیات را واحدهای تابع قرارگاه رمضان انجام دادند. در این سال به دلیل آنکه اتحادیه میهنی کردستان عراق با قرارگاه رمضان همکاری نداشت، به آمار عملیات‌های اتحادیه اشاره‌ای نشده است.

سه عملیات در منطقه مرکزی عراق را نیز سازمان عمل اسلامی انجام داد. دلیل پایین بودن آمار عملیات‌های اجرا شده در این منطقه نسبت به ناحیه کردنشین، کنترل شدید امنیتی رژیم بعثی روی شهرهای عراق و شدت جنگ میان ایران و عراق در جبهه میانی و جنوبی بود که مانع از اجرای عملیات مجاهدان عراقی در این محدوده می‌شد.

انواع عملیات‌های محدود و ایزدایی اجرا شده در سال ۱۳۶۳ و تعداد هر کدام در جدول مقابل نمایش داده شده است.

نوع عملیات	تعداد
هجومی	۲۹
کمین	۱۳
دفاعی	۶
مین گذاری	۵
انفجاری	۳
اعدام انقلابی	۱
جمع	۶۰

« تعداد انواع عملیات اجرا شده در ناحیه کردنشین در سال ۱۳۶۳ »

عملیات های ناحیه کردنشین

از ۵۷ عملیات محدود و ایزدایی اجرا شده در ناحیه کردنشین عراق ۲۹ مورد عملیات هجومی علیه مراکز و نیروهای وابسته به دولت، ۱۳ مورد اجرای کمین در مسیر تردد نیروهای نظامی - امنیتی عراق، ۶ مورد عملیات دفاعی در برابر هجوم دشمن به مناطق تحت کنترل احزاب و گروه‌های کرد، ۵ مورد مین گذاری در مسیر تردد وابستگان حزب بعث، ۳ مورد عملیات انفجاری و ۱ مورد اعدام انقلابی عناصر وابسته به رژیم بعث عراق بود.

عملیات های منطقه مرکزی

از سه عملیات محدود و ایزدایی انجام شده در منطقه مرکزی عراق، دو عملیات انفجاری بود که مراکز وابسته به دولت عراق با بمب منفجر شدند. در عملیات سوم هم مجاهدین با هجوم به یک مؤسسه چاپ دولتی آن را به آتش کشیدند.

تاریخ	منطقه	نوع عملیات	نتایج عملیات
۱۳۶۳/۷/۸	بغداد	انفجاری	انهدام کامل ساختمان خطوط هواپیمایی و وسایل آن
۱۳۶۳/۷/۱۶	بغداد	به آتش کشیدن	تخریب مؤسسه چاپ دارالحریه با همه تجهیزات
۱۳۶۳/۹/۲۱	بغداد	انفجاری	انهدام محل مشروب خواری واقع در خیابان السعدون

مسعود و امیریس بارزانی در میان پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق

رزمنده قراگاه وعضان در حین عبور از تیز

محمدرضا نقدی و حجت الاسلام محمدباقر حکیم

عملکرد قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۴

عملکرد سیاسی

همکاری قرارگاه رمضان با احزاب و گروه‌های مبارز عراقی در سال ۱۳۶۴ فراز و فرودهایی داشت که به رئوس آن اشاره می‌شود:

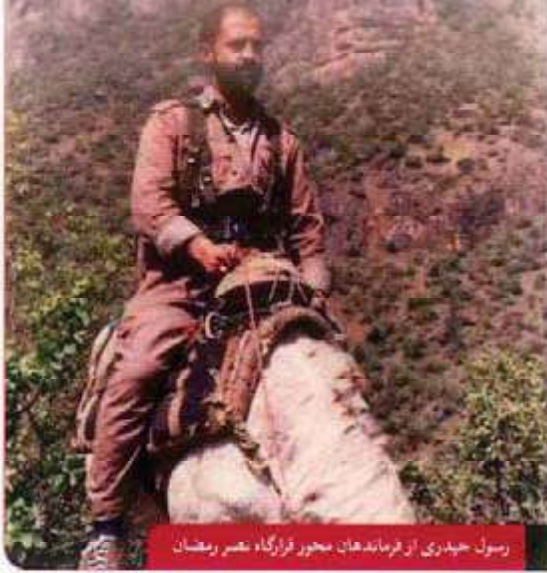
همکاری با حزب دمکرات کردستان عراق

با آنکه حزب دمکرات از سال‌های گذشته با ارتش جمهوری اسلامی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی همکاری می‌کرد اما به دلیل توجه بیشتر محمدرضا نقدی به سازماندهی و فعال کردن حزب‌الله کرد عراق، حزب دمکرات در این سال ارتباط خود را همچنان با ارتش حفظ کرد و بیشتر امور آنها از طریق ستاد کمبا ۱۱ انجام می‌شد.

در فروردین‌ماه ۱۳۶۴ سرهنگ پیاده محمد محمدی فرمانده لشکر ۲۳ نیروهای مخصوص نیروی زمینی ارتش، دستورالعمل نحوه کنترل و اجرای عملیات نامنظم برون مرزی را با به‌کارگیری نیروهای کمبا ۱۱ صادر و تیپ‌هایش را ملزم کرد با پیشمرگان بارزانی در زمینه اجرای عملیات برون مرزی همانند اجرای کمین، دستبرد، تخریب، گرفتن اسیر، مین‌گذاری و ... همکاری کنند.

همچنین در این دستورالعمل آمده بود پشتیبانی از بارزانی‌ها در زمینه اقلام آمادی، همانند سربازان ارتش ایران باشد و حقوق ماهانه آنان را همچنان استانداری آذربایجان غربی پرداخت کند. تجهیزات و امکانات مورد نیاز حزب دمکرات کردستان عراق را همچون گذشته ارتش ایران تأمین می‌کرد و هرگاه حزب دچار کمبود مهمات می‌شد، به ارتش اعلام نیاز می‌کرد؛ نمونه آن، درخواست این حزب از سرهنگ علی صیاد شیرازی فرمانده وقت نیروی زمینی ارتش در ۲۰ مرداد ۱۳۶۴ بود که دستور اجرای آن برای فرمانده لشکر ۲۳ نیروهای مخصوص صادر شد.

بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران در اولین روز از نوروز سال ۱۳۶۴ پیامی برای ملت ایران فرستاد و در آن با استناد به آیه "فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَ مَن تَابَ مَعَكَ" مردم را به استقامت دعوت کرد. ارتش عراق که سال گذشته ۲۴ فروند هواپیمای میراژ F1 را از فرانسه دریافت کرده بود، حملاتش را به شباورها و پایانه‌های نفتی ایران در خلیج فارس، به‌ویژه جزیره خارک افزایش داد و پس از آن دور جدیدی از حمله موشکی و بمباران هوایی شهرها را آغاز کرد. با پیدایش ناهماهنگی‌هایی میان سپاه و ارتش هنگام اجرای عملیات، سپاه پیشنهاد کرد هر سازمانی به‌طور جداگانه عملیاتی را طرح‌ریزی و اجرا کند و در صورت نیاز از پشتیبانی سازمان دیگر بهره‌مند شود. فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص) با این پیشنهاد موافقت کرد. در این راستا، ارتش، عملیات‌های ظفرا، ظفرا ۲، ظفرا ۳، ظفرا ۴ و قادر را انجام داد و سپاه، عملیات‌های قدس ۱، قدس ۲، قدس ۳، قدس ۴، قدس ۵، عاشورای ۲، عاشورای ۳، عاشورای ۴، والفجر ۸ (فتح فاو) و والفجر ۹ را در سال ۱۳۶۴ اجرا کرد. در نیمه این سال، محسن رضایی به امام خمینی پیشنهاد داد نیروهای سه‌گانه زمینی، دریایی و هوایی در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تشکیل شوند که این پیشنهاد در ۲۶ شهریور ۱۳۶۴ به تصویب فرمانده کل قوا رسید.

رسول حیدری از فرماندهان محور قراگاه نصر رمضان

نفر وسط: حسن بیات همراه پیشمرگان حزب الله کرد در روستای حیات در سال ۱۳۶۴

«مطالبی بود راجع به وضعیت کمیته مرکزی که مهم بود و مضر هستیم که فقط پیش خودتان باشد. مهم‌ترین مورد، همان اختلافات داخلی بود. [...] جلسه خیلی متشنج بود و مورد بحث هم راجع به ارتباط حزب با جمهوری اسلامی بود که بعضی‌ها معتقد بودند ما نمی‌بایست آن قدر به جمهوری اسلامی متکی باشیم و با جمهوری اسلامی نباید کار کنیم. آنها معتقد بودند بیشتر به شوروی و سوریه و لیبی متکی باشیم، زیرا خط چپ‌گرایانه و مارکسیستی داشتند. [...]»

در ۲۸ آبان ۱۳۶۴ قراگاه رمضان برای تجهیز حزب سوسیالیست از ستاد مرکزی سپاه خواست اقدامات لازم را برای انتقال تجهیزات حزب که در بندر لاذقیه سوریه در اختیار ارتش آن کشور بود، به ایران به عمل آورد.

همکاری با حزب الدعوة الاسلامیه

با وجود کمک‌هایی که به حزب الدعوة شده بود تا اعضایش در جنگ علیه رژیم بعثی فعال‌تر شوند اما حزب به منظور حفظ نفرت، تحرک چندانی در سال ۱۳۶۴ نداشت و این موضوع موجب رنجش قراگاه رمضان شد.

همکاری با سازمان عمل اسلامی

همکاری سازمان عمل اسلامی با قراگاه رمضان شمال غرب در سال ۱۳۶۴ مطلوب نبود. در گزارشی که شاخه نظامی سازمان عمل اسلامی از دیدار ابوجواد مسئول منطقه‌ای سازمان با باقر مؤذن (احسان باقری) و احمد کریمی در ۲۰ خرداد ۱۳۶۴ به قراگاه مرکزی رمضان ارسال کرد، درباره گفته‌های احمد کریمی آمده بود ایشان تمایلی به همکاری با تشکل‌های سیاسی عراقی نداشت و از ما خواست مواضعمان را درباره مجلس اعلاى انقلاب اسلامی عراق و ولایت فقیه آشکارا اعلام کنیم.

چندی بعد نیز علیرضا حسینی مسئول اطلاعات محور میروان گزارش مشروحی برای فرمانده قراگاه درباره عملکرد سازمان عمل اسلامی نوشت و اذعان کرد سازمان عمل اسلامی در محدوده قراگاه ظفر دارای مقرهایی در دزلی، محور بوسکان و جوانرود است که به دلیل تعداد اندک افراد، توانایی اجرای عملیات یا فعالیت‌های سیاسی مفید را ندارد.

همکاری با حزب سوسیالیست کردستان عراق

قراگاه رمضان در اوایل سال ۱۳۶۴ چند جلسه با کمیته مرکزی حزب سوسیالیست برگزار کرد که در آن جلسات توافق شد حزب فعالیت‌های نظامی علیه رژیم بعث عراق را افزایش دهد و مواضع سیاسی معقولی در منطقه اتخاذ کند. در پی آن، کمک‌های تسلیحاتی و آمادی قراگاه به صورت مرحله‌ای به حزب ارسال شد. به دلیل آنکه حزب سوسیالیست نتوانست به برخی از بندهای توافقنامه عمل کند و اجرای آن را در توان خود نمی‌دید، کمک‌رسانی به حزب سوسیالیست قطع شد.

بعد از مدتی، دوباره با سران حزب سوسیالیست گفت‌وگو شد تا در صورت امکان، همکاری‌ها ادامه یابد. در ۲۲ مرداد ۱۳۶۴ جلسه‌ای میان محمدرضا نقدی و یوسف علم‌الهدی از قراگاه رمضان با محمدرحیم عبدالله (خال حاجی)، شیخ محمد شاکلی و شیروان شیروندی از کمیته مرکزی حزب سوسیالیست برگزار شد. خال حاجی در جلسه به موانع و مشکلاتی که برای همکاری با ایران وجود داشت، چنین اشاره کرد:

همکاری با اتحادیه میهنی کردستان عراق

اولین تلاش اتحادیه میهنی برای برقراری ارتباط با ایران پس از یک دوره جنگ با نیروهای ایرانی، در ۶ آبان ۱۳۶۴ آغاز شد. جلال طالبانی نماینده‌ای را برای مذاکره با علیرضا عسکری فرمانده سپاه سردشت (ربوده شده در ترکیه در ۱۸ آذر ۱۳۸۵) اعزام کرد. در اوایل آذرماه ۱۳۶۴ نیز وریا براخاص مسئول بخش اجتماعی مالبند یک اتحادیه میهنی کردستان عراق به مریوان آمد و به مسئولان قرارگاه رمضان شمال غرب اعلام کرد:

۱. در شرایطی که [جبهه] جود با ما دارای روابط خوبی نبوده و گروه سالار با انشعاب خود برای ما مشکلات داخلی فراهم کرده‌اند، اگر ایران از ما حمایت نکند به دلیل شکست گفت‌وگوهایمان با رژیم عراق، مجبور به پذیرش یک آتش بس سراسری هستیم.

۲. آماده برقراری آتش بس سراسری با دیگر گروه‌های معارض عراقی هستیم.

۳. در صورت قبول ایران، آماده درگیری با کومله و منافقین هستیم.»

به دلیل تغییرات پیاپی در مواضع سیاسی اتحادیه میهنی، مسئولان کشور، اعتماد چندانی به این حزب نداشتند اما با تکرار پیام‌های جلال طالبانی، نمایندگان قرارگاه رمضان در بهمن ۱۳۶۴ در مریوان با او ملاقات کردند. در این ملاقات، نمایندگان قرارگاه انتقادهایشان را به عملکرد اتحادیه مطرح کردند و نظر رهبر اتحادیه میهنی را درباره حمله به منطقه نفتی کرکوک و اهداف دیگر پرسیدند. جلال طالبانی توضیحات مفصلی داد که خلاصه آن چنین است: «ما ضد حزب بعث هستیم و توانایی ضربه زدن به آن را داریم. به منطقه بیابید و از نزدیک توان ما را ببینید. درندگی صدام، حدی ندارد. با گاز شیمیایی تهدیدمان کرد. جنگ چته‌گری یکی از کارهای رژیم بعثی است که می‌خواهد انجام دهد. درصد هستند تا تابستان آینده روستاهای کردستان را ویران کنند و مردم را به زور به شهرها ببرند. اگر نیازمندی‌های ما را تأمین کنید می‌توانیم منطقه‌ای مثل ماووت یا دریندیخان را آزاد کنیم. می‌توانیم به کرکوک بهترین ضربه را بزنیم. توان آن را داریم به یگان‌های دشمن، مراکز نفتی، خطوط انتقال نیرو و ... ضربه بزنیم. برای شناسایی محل دقیق پایگاه موشکی زمین به زمین عراق در سیتک و اربت با شما همکاری می‌کنیم. جماعت سالار کاری نمی‌توانند برای شما انجام دهند. تعجب می‌کنم از آنها که کاری نمی‌کنند پشتیبانی می‌کنید، درحالی‌که ما حاضریم برگ تازه‌ای در روابط با شما ایجاد کنیم و ثابت کنیم دوست حقیقی هستیم.»

در ۲۵ بهمن ۱۳۶۴ نیز فؤاد معصوم، شیخ دارا و رفعت محمدعلی رحمن از اعضای دفتر سیاسی به عنوان نمایندگان تام‌الاختیار اتحادیه میهنی به ایران آمدند. مذاکرات آنها با نمایندگان قرارگاه رمضان، استانداری آذربایجان غربی و

اداره کل اطلاعات استان آذربایجان غربی، به امضای قرارداد ۵ اسفند ۱۳۶۴ در ارومیه انجامید. در این مذاکرات، نمایندگان اتحادیه ضمن تحویل یک سند رسمی به هیئت ایرانی، این تعهدات را برای همکاری پذیرفتند:

۱. انجام همکاری و هماهنگی با رزمندگانی که توسط ایران برای انجام فعالیت‌های نظامی علیه رژیم عراق اعزام می‌گردند.

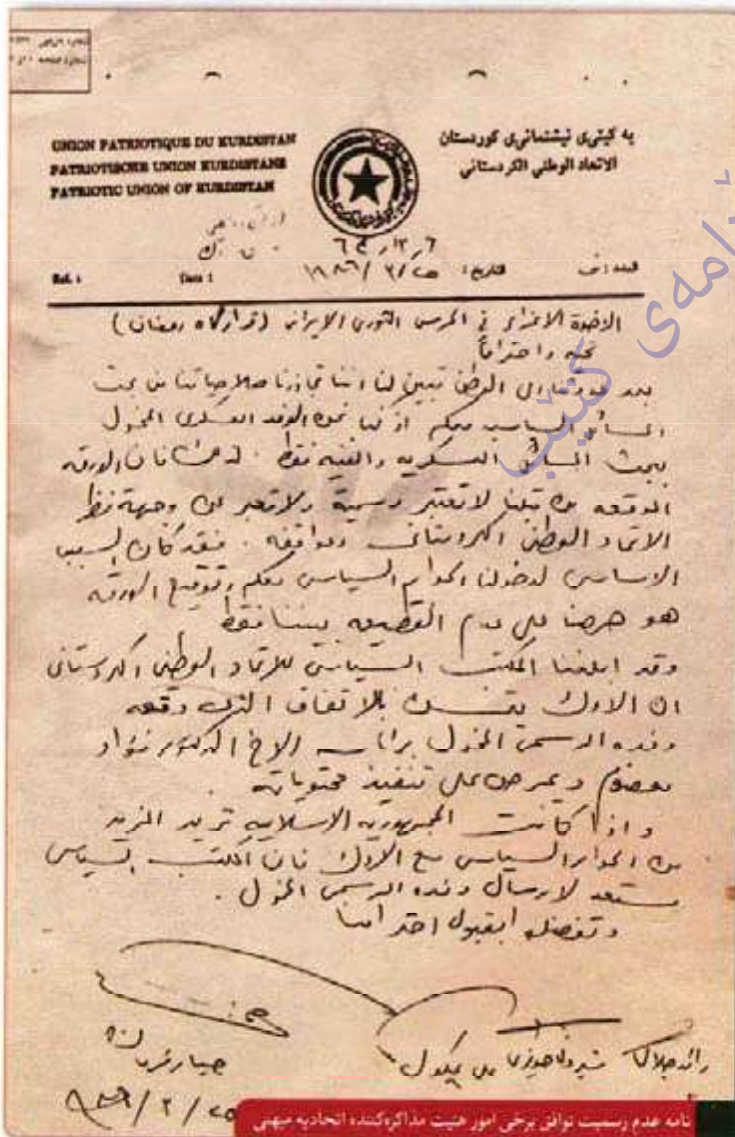
۲. آزادسازی بعضی از مناطق کردستان عراق.

۳. افزایش عملیات نظامی در سطح شهرها و انهدام تأسیسات اساسی دولت عراق، خصوصاً تأسیسات نفتی کردستان عراق.»

پس از آن اتحادیه میهنی هیئت دیگری به سرپرستی جبار فرمان عضو کمیته مرکزی، سرگرد رائد جلال، علی بیچکول و سرگرد شیردل حویزی از اعضای دفتر نظامی اتحادیه را برای مذاکره درباره عملیات نظامی، به کرمانشاه فرستاد و توافق کردند به منظور انهدام سد دوکان، سد دربندیخان و پایگاه‌های نفتی کرکوک و آزادسازی شهر سلیمانیه با کمک ایران عملیات کنند. کمیته مرکزی اتحادیه، مفاد توافقنامه را نپسندید. اعضای هیئت به قرارگاه رمضان نامه فرستادند که صلاحیت لازم برای توافق در برخی امور را نداشتند و توافقنامه رسمیت ندارد.

در پی این تغییر موضع اتحادیه، مصطفی جودی برای مذاکره با جلال طالبانی به عراق رفت تا از دیدگاه‌هایش برای همکاری با ایران مطلع شود و شروط ایران را برای برقراری روابط دوجانبه منتقل کند.

مذاکرات بعدی میان نمایندگان قرارگاه رمضان و اتحادیه میهنی در ۲۸ و ۲۹ اسفندماه انجام شد و قرارگاه رمضان موافقت کرد ابتدا اقداماتی مانند مداوای مجروحان انجام شود و همکاری فعال با اتحادیه و پشتیبانی نظامی از آن، منوط به تعهدات کتبی نمایندگان اتحادیه باشد. یکی از اولین شروط قرارگاه رمضان، اخراج گروه‌های تجزیه طلب و برانداز ایرانی از مناطق تحت نفوذ اتحادیه بود.

عملکرد نظامی

اجرای عملیات‌های محدود و ایذایی

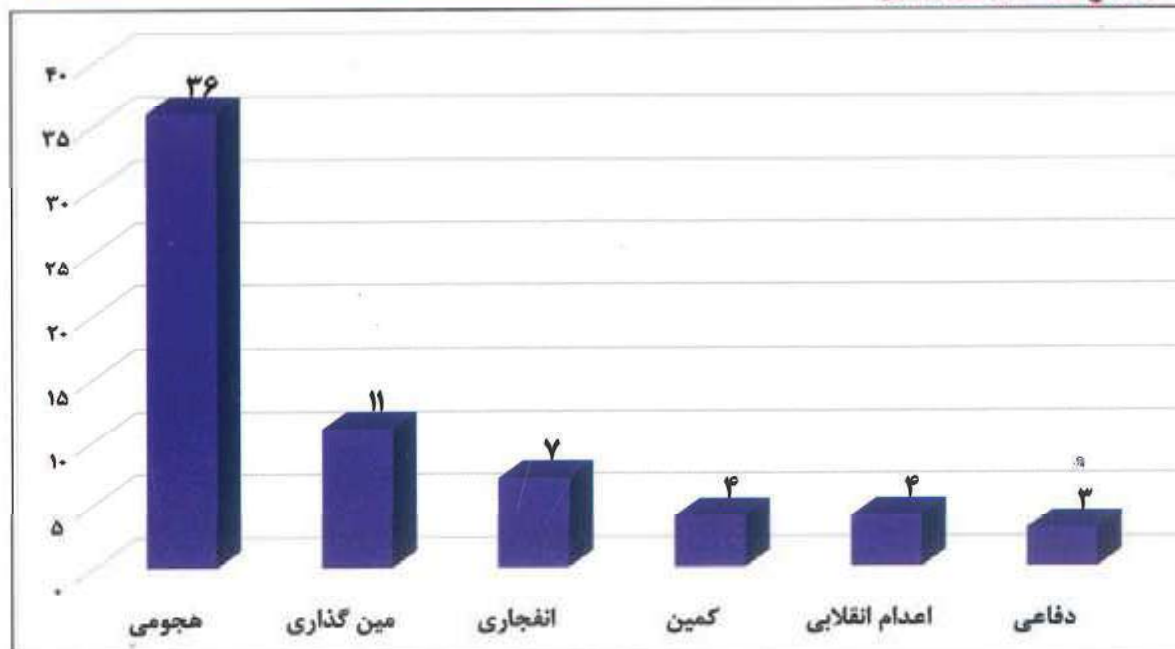
در سال ۱۳۶۴ قرازگاه رمضان در مجموع ۶۵ عملیات محدود و ایذایی با پشتیبانی از احزاب و گروه‌های مبارز

عراقی اجرا کرد که ۵۱ عملیات در ناحیه کردنشین و ۱۴ عملیات در منطقه مرکزی عراق انجام گرفت. در این سال به دلیل آنکه اتحادیه میهنی کردستان عراق با قرازگاه رمضان همکاری عملیاتی نداشت، گزارشی از آمار عملیات‌های آن وجود ندارد.

تفکیک عملیات‌های محدود و ایذایی از نظر فرماندهی عملیات در سال ۱۳۶۴	
فرماندهی عملیات	تعداد
حزب دمکرات کردستان عراق	۳۰
سازمان عمل اسلامی	۱۴
یگان‌های تابع قرازگاه رمضان	۸
ارتش ایران و حزب دمکرات در قالب کمپا ۱۱	۷
قرازگاه رمضان و احزاب مبارز به صورت مشترک	۴
حزب‌الله کرد	۲
جمع	۶۵

تفکیک عملیات‌های محدود و ایذایی اجراشده در عراق از نظر نوع عملیات در سال ۱۳۶۴	
نوع عملیات	تعداد
هجومی	۳۶
مین‌گذاری	۱۱
انفجاری	۷
کمین	۴
اعدام انقلابی	۴
دفاعی	۳
جمع	۶۵

نمودار انواع عملیات‌های محدود و ایذایی

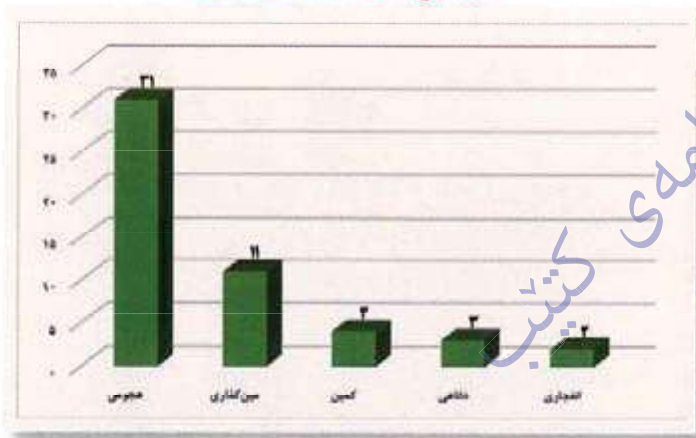
عملیات‌های ناحیه کردنشین

در ناحیه کردنشین عراق ۵۱ عملیات محدود و ایزایی در سال ۱۳۶۴ انجام شد که نسبت به ۵۷ عملیات محدود و ایزایی انجام‌شده در سال ۱۳۶۳، حدود ۱۲ درصد کاهش را نشان می‌دهد. تفکیک عملیات‌های محدود و ایزایی این ناحیه نیز حاکی از آن است که از این تعداد، ۳۱ عملیات هجومی بوده که در مقایسه با سال گذشته (۲۹ عملیات) تفاوت چندانی نداشته است. عملیات‌های مین‌گذاری هم نسبت به سال گذشته (۵ عملیات) افزایش یافته است، اما اجرای کمین در مقایسه با سال گذشته (۱۳ عملیات) سیر نزولی داشته است.

«تعداد عملیات‌های محدود و ایزایی در سال ۱۳۶۴»

«تعداد انواع عملیات ناحیه کردنشین در سال ۱۳۶۴»

عملیات‌های منطقه مرکزی

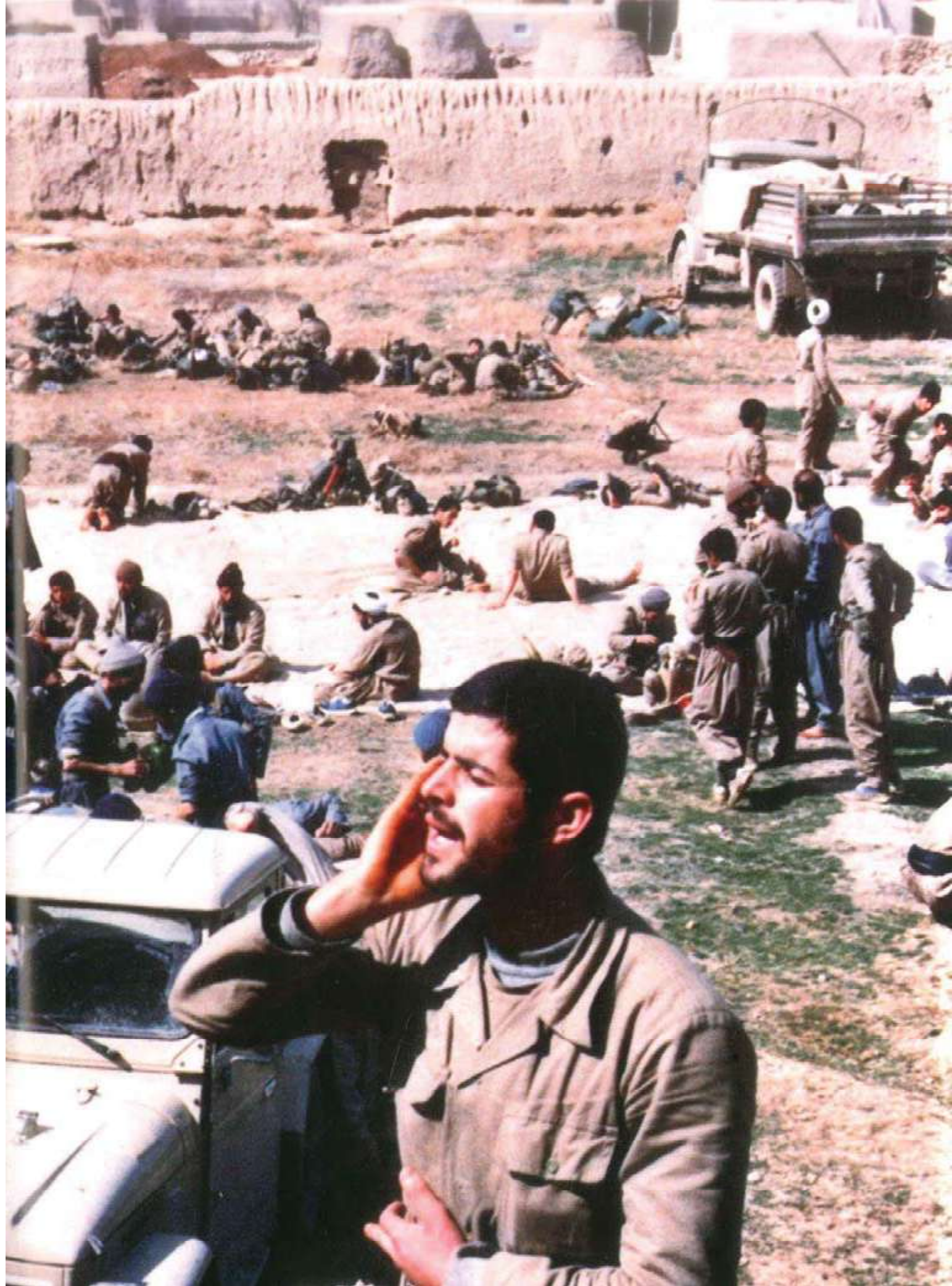
در سال ۱۳۶۴ در مجموع ۱۴ عملیات محدود و ایزایی در منطقه مرکزی عراق انجام شد که این تعداد حدود پنج برابر سال گذشته بوده است. برخی از این عملیات‌ها را سازمان عمل اسلامی با پشتیبانی قرارگاه رمضان و بعضی را هم با امکانات سازمان انجام داد.

«تعداد انواع عملیات اجراشده در منطقه مرکزی»

تفکیک عملیات‌های منطقه مرکزی از نظر نوع عملیات در سال ۱۳۶۴

نوع عملیات	تعداد
انفجاری	۲
هجومی	۵
اعدام انقلابی	۵
جمع	۱۲

خانه کتاب

فصل هفتم

عملکرد قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۵

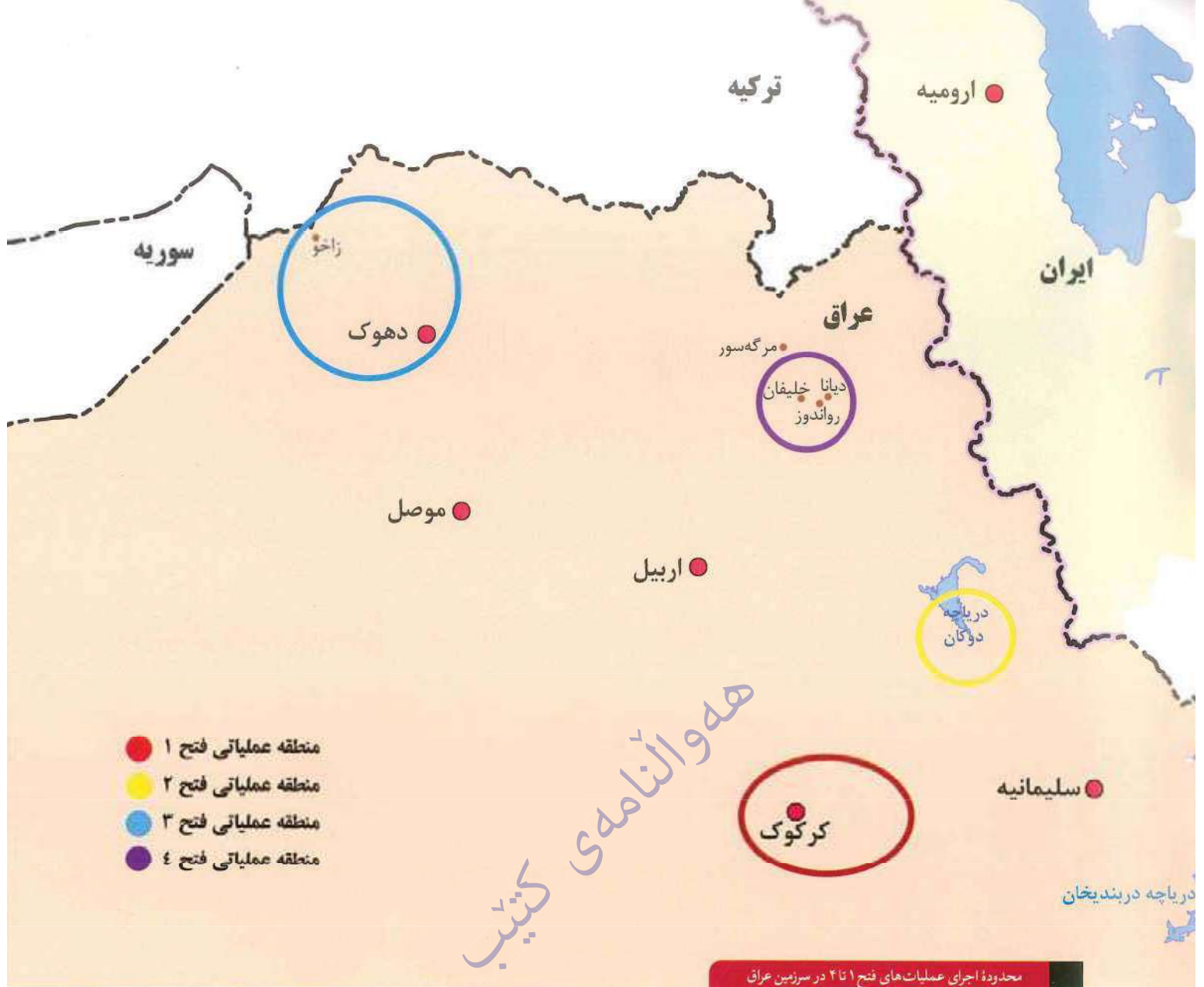
یادشاس، حمید اشراق، حجت الاسلام علی طائب، ابرج مسجدی، محمد علی رحمانی، اسیر کاشمی و نمازی مسئولان قرارگاه رمضان

عملگره قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۵

پس از عملیات والفجر ۸ و تصرف شبه جزیره فاو توسط نیروهای ایرانی ارتش عراق تدبیر جدیدی اندیشید و به یگان‌های پدافندی در خطوط نبرد دستور داد برای اجرای عملیات آفندی آمادگی داشته باشند و به مواضع ایران حمله کنند. با اجرای این تدبیر که دفاع متحرک نامیده شد، ارتش عراق در سال ۱۳۶۵ به مواضع پدافندی ارتش ایران در ارتفاعات شاخ شمیران، ارتفاع ۱۷۵ شرهانی، ارتفاعات اسماعیل‌خان سومار، چند ارتفاع آزادشده در منطقه عملیاتی قادر، جزایر مجنون، منطقه عملیاتی والفجر مقدماتی، فکه، حاج عمران و شهر مهران حمله و بیشتر مناطق مذکور را تصرف کرد. همچنین با شدت بیشتری به بمباران هوایی و حملات موشکی به مناطق مسکونی، مراکز اقتصادی، تأسیسات نفتی و شناورهای دریایی، ادامه داد.

اوایل این سال، دولت آمریکا برای جلب حمایت ایران در کمک به آزادسازی گروگان‌های خود در لبنان، پیشنهاد داد برخی تجهیزات نظامی مورد نیاز ایران را تأمین کند. ورود مک‌فارلین و سرهنگ الیور نورث به ایران در ۴ خرداد برای مذاکره پنهانی و ادامه روابط تا ۱۳ آبان که در نهایت به افشای این ماجرا انجامید، از جمله رخدادهای مهم در این سال بود.

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ارتش جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۵ عملیات‌های منظم کربلای ۱ در مهران، کربلای ۲ در حاج عمران، کربلای ۳ در اسکله‌های البکر والامیه عراق، کربلای ۴ در غرب اروندرود، کربلای ۵ در شرق بصره، کربلای ۶ در شمال سومار و کربلای ۷ در حاج عمران را انجام دادند. تلاش‌های قرارگاه رمضان سپاه نیز در این سال به بار نشست و موفق شد چهار عملیات نامنظم گسترده فتح ۱ در کرکوک، فتح ۲ در دوکان، فتح ۳ در زاخو و دهوک و فتح ۴ را در رواندوز و دیانا در پشت خطوط ارتش بعث و اعماق سرزمین عراق اجرا کند. بدین ترتیب، سال ۱۳۶۵ به درخشان‌ترین سال نیروهای مسلح ایران در جبهه‌های جنگ منظم و نامنظم تبدیل شد.

۲. واحد اطلاعات قرارگاه، به صورت تخصصی قسمتی را با این اهداف تشکیل دهد:

الف. جمع آوری اطلاعات در مورد احزاب.

ب. بررسی وضعیت احزاب.

ج. هماهنگی با واحد اطلاعات نواحی تابع خود در مورد چگونگی رفتار با احزاب.

د. هماهنگی با دیگر سازمان ها در صورت لزوم.

۳. این بخش جدید در واحد اطلاعات قرارگاه در تصمیم گیری ها به عنوان مشاور فرماندهی عمل کند، بر اجرای تصمیمات در نواحی تابع نظارت داشته باشد و به طور مستمر از وضعیت احزاب گزارش تهیه کند.

عملکرد تشکیلاتی

۱. سیاستگذاری

در نشست ۳ فروردین ۱۳۶۵ با حضور محمدباقر ذوالقدر، محمدرضا لقدی، محمد طهرانی مقدم، رضا افروز، احمد کریمی، یوسف علم الهدی و مجید مجیدی، مقرر شد به منظور رفتار صحیح و همه جانبه قرارگاه با احزاب و گروه های مبارز عراقی، این اقدامات انجام شود:

۱. سیاست های کلی در مورد احزاب کردی با تدبیر مسئولان جمهوری اسلامی ایران مشخص و به قرارگاه رمضان برای اجرا ابلاغ شود. سپس قرارگاه، سیاست های اجرایی را به نواحی تابع خود ابلاغ کند.

۲. تقویت سازمان

فرمانده کل سپاه که پیش از این تغییراتی در ساختار سپاه ایجاد و مناطق یازده‌گانه سپاه را به مناطق پنج‌گانه تبدیل کرده بود، برای حمایت بیشتر از قرارگاه رمضان، در ۲ فروردین ۱۳۶۵ به فرماندهان مناطق پنج‌گانه دستور داد همه امور مربوط به عراق در قرارگاه رمضان متمرکز شوند و دفاتری که به نام بسیج عراق فعالیت می‌کردند، از این پس با نام "واحد بسیج قرارگاه رمضان" و با وظایف زیر فعالیت کنند:

۱. پیگیری امور مربوط به بسیج نیروهای عراقی در سطح ناحیه.
۲. پیگیری تأمین نیروی انسانی مورد نیاز قرارگاه رمضان از ناحیه.
۳. پیگیری و هماهنگی سایر امور مربوط به قرارگاه رمضان.

مناطق پنج‌گانه موظف بودند دفاتر واحد بسیج قرارگاه رمضان را در نواحی و پایگاه‌های زیر تشکیل دهند:

- منطقه یک ثارالله^(ع) مستقر در تهران: نواحی شهری، کرج و پایگاه مالک اشتر.
- منطقه دونجف مستقر در کرمانشاه: نواحی کرمانشاه،

آذربایجان شرقی و پایگاه‌های قزوین و ارومیه.

• منطقه سه کر بلا مستقر در اهواز: نواحی خوزستان، اصفهان، ایلام، مرکزی، قم و پایگاه کاشان.

• منطقه چهار نوح مستقر در شیراز: نواحی فارس، یزد، کرمان و پایگاه جهرم.

• منطقه پنج ثامن الائمه^(ع) مستقر در مشهد: نواحی خراسان، سمنان و مازندران.

با گذشت چند ماه از فعالیت دفتر مزبور، ستاد مرکزی سپاه در آبان ماه به آنها ابلاغ کرد به منظور سازماندهی و تجهیز سپاهیان حضرت محمد^(ص) برای اجرای عملیات بزرگ سال ۱۳۶۵، ۱۰ هزار تن از عراقی‌های ساکن ایران را که داوطلب حضور در جبهه‌ها هستند، جذب کنند تا در قالب جیش محمد^(ص) به جبهه‌های جنگ تحمیلی اعزام شوند.

در ۷ اردیبهشت ماه فرمانده کل سپاه ابلاغ کرد برای افزایش تعداد عملیات‌های چریکی در عراق، این اقدامات در قرارگاه رمضان انجام شود:

۱. ارتقای استعداد سازمانی و عملیاتی نیروهای نواحی نرده و مریوان به تیپ نامنظم.

۲. تشکیل یک تیپ از اسرای عراقی داوطلب حضور در جنگ همانند یک تیپ از ارتش عراق.

۳. تشکیل یک تیپ نامنظم از نیروهای پاسدار.

۴. ارتقای استعداد تیپ ۹ بدر به دو تیپ شامل:

الف. تیپ پدافندی عشایری با هدف پدافند از هور.

ب. تیپ مانوری نامنظم با هدف اجرای عملیات برون مرزی.

۵. تشکیل یک تیپ نامنظم از نیروهای کرد فیلی.

۶. تقویت پادگان شهید غیور اصلی به منظور آموزش نیروهای بسیجی عرب‌زبان به استعداد ۱۰۰۰ تن.

۷. تشکیل یک گردان مستقل توپخانه و یک گردان مستقل مهندسی.

۸. راه‌اندازی پادگان آموزشی نیروهای بسیجی کرد به استعداد ۱۰۰۰ تن.

۹. راه‌اندازی پادگان آموزشی تخصصی جنگ‌های نامنظم به استعداد ۱۰۰۰ تن.

۱۰. بنا به پیشنهاد فرمانده قرارگاه رمضان، محسن رضایی در فروردین دو دستور دیگر صادر کرد. اولین ابلاغیه برای محسن رفیق‌دوست مسئول پشتیبانی جنگ، درباره تأمین نیازمندی‌های لجستیکی قرارگاه بود و ابلاغیه دوم، خطاب به حسین دهقان فرمانده منطقه یک ثارالله^(ع) بود. ایشان موظف شد با جذب ۳۰۰ پاسدار جدید، نیروهای

۱. تیپ ۵۵ ویژه پاسداران به استعداد سازمانی هفت گردان.

۲. تیپ ۹ بدر به استعداد سازمانی هفت گردان.

۳. تیپ ویژه ۶۶ هوایر به استعداد سازمانی هفت گردان.

۴. ناحیه رزمی مریوان به استعداد یک تیپ دارای هفت گردان.

۵. ناحیه رزمی نقده به استعداد یک لشکر دارای یازده گردان.

۶. مرکز آموزش سنقر به استعداد ۶۰۰ نیروی آموزشی.

۱. تیپ ۵۵ ویژه پاسداران به استعداد سازمانی هفت گردان.

۲. تیپ ۹ بدر به استعداد سازمانی هفت گردان.

۳. تیپ ویژه ۶۶ هوایر به استعداد سازمانی هفت گردان.

۴. ناحیه رزمی مریوان به استعداد یک تیپ دارای هفت گردان.

۵. ناحیه رزمی نقده به استعداد یک لشکر دارای یازده گردان.

۶. مرکز آموزش سنقر به استعداد ۶۰۰ نیروی آموزشی.

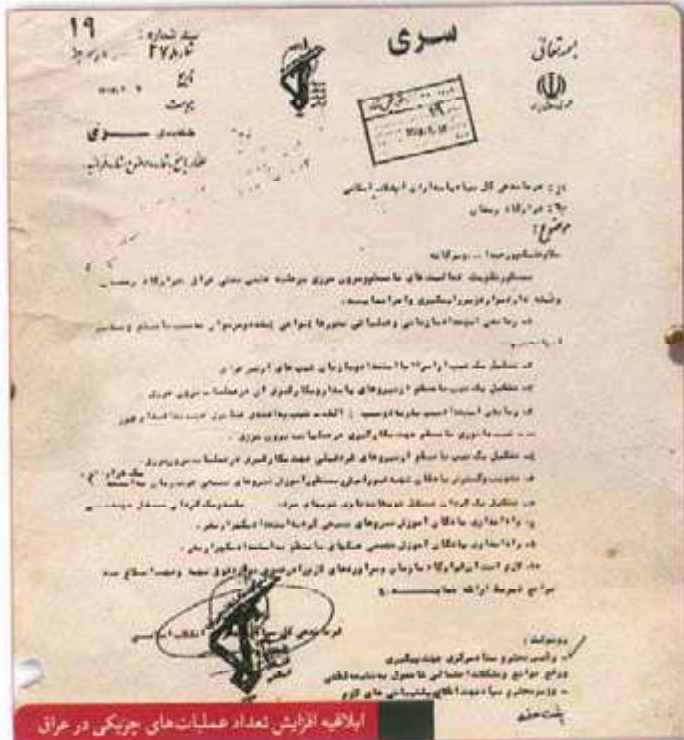
مسئولان نوب ویژه پاسداران در دیدار با فرمانده کل سپاه

۳. انتصابات جدید

به درخواست ذوالقدر فرمانده قرارگاه رمضان، محسن رضایی فرمانده کل سپاه هم‌زمان با تقویت سازمان، افراد زیر را برای ارتقای کیفیت فعالیت‌های قرارگاه رمضان در سمت‌های جدید منصوب کرد:

- مرتضی رضایی که پیش از این مسئولیت واحد اطلاعات نظامی و فرماندهی قرارگاه رمضان را به عهده داشت، در ۳ فروردین، به فرماندهی ناحیه یک نصر یا همان قرارگاه نصر منصوب شد.

۷. مرکز آموزش حمزه سیدالشهدا^(ع) به استعداد ۶۰۰ نفر.
۸. مرکز آموزش شهید غیور اصلی به استعداد ۶۰۰ نفر.
۹. مرکز آموزش خیبر به استعداد ۴۰۰ نفر.
۱۰. نیروهای حزب دمکرات کردستان عراق به استعداد ۶ هزار نفر.
۱۱. نیروهای اتحادیه میهنی کردستان به استعداد ۵ هزار نفر.
۱۲. نیروهای حزب سوسیالیست کردستان عراق و شورای روحانیت کردستان عراق به استعداد ۱۰۰۰ نفر.
۱۳. نیروهای مجلس اعلا و گروه‌ها و احزاب اسلامی وابسته به قرارگاه رمضان به استعداد ۱۰۰۰ نفر.
۱۴. یگان احرار به استعداد پنج گردان.
۱۵. دفتر بسیج قرارگاه رمضان مستقر در ۲۴ ناحیه سپاه کشوری به انضمام یک دفتر مستقل در فاو.

ابراهیم افزایش تعداد عملیات‌های چریکی در عراق

اسرای ارتش بعث عراق

• احمد وحیدی که پیش از این فرمانده سپاه دوم نجف بود، در ۲ اردیبهشت ماه به عنوان قائم مقام فرماندهی قرارگاه رمضان منصوب شد.

• محمدرضا نقدی در ۴ اردیبهشت ماه معاونت واحد عملیات قرارگاه رمضان را بر عهده گرفت.

• حسین مصلح در ۲۲ اردیبهشت ماه رئیس ستاد قرارگاه رمضان گردید.

• محمد جعفری به فرماندهی ناحیه سه فتح (قرارگاه فتح) منصوب شد.

• محمد طهرانی مقدم در ۳ خرداد ۱۳۶۵ به فرماندهی ناحیه دو ظفر که بعدها قرارگاه ظفر نامیده شد، منصوب گردید.

• علی نصر اصفهانی در ۴ خرداد جانشین رئیس ستاد قرارگاه رمضان شد.

۴. دستورالعمل همکاری و هماهنگی با سازماندهی این گروه‌ها ناهماهنگی‌هایی در صحنه عمل (عراق) به وجود آمد. قرارگاه رمضان به منظور برطرف کردن این ناهماهنگی‌ها و گسترش همکاری‌های متقابل، در ۹ اسفند ۱۳۶۵، دستورالعملی صادر کرد که محورهای اصلی آن عبارت بودند از:

عملیات نامنظم:

۱. همه پایگاه‌های گروه‌های نُه‌گانه واقع در نوار مرزی و داخل آن به منظور اجرای عملیات نامنظم تحت فرماندهی و کنترل عملیاتی قرارگاه‌های فرعی قرار گیرند.

۲. همه نیروهای این پایگاه‌ها، تحت امر قرارگاه‌های فرعی قرار گیرند.

۳. همه مأموریت‌های این پایگاه‌ها از طرف فرماندهی قرارگاه‌های فرعی به آنان ابلاغ شود.

۴. گزارش اقدامات انجام شده، ماهانه از طریق قرارگاه‌های فرعی به قرارگاه مرکزی ارسال شود.

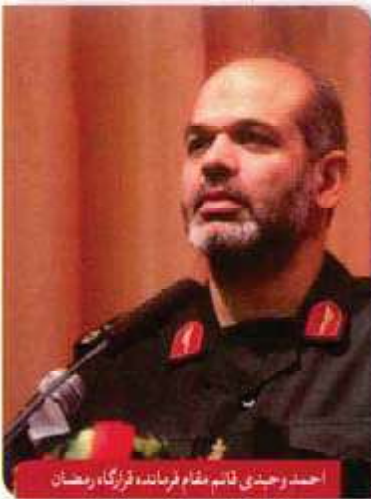
عملیات ویژه:

۱. دستور احداث پایگاه‌هایی در نوار مرزی و داخل آن با هدف اجرای عملیات ویژه از طرف قرارگاه مرکزی ابلاغ شود.

۲. قرارگاه‌های فرعی تسهیلات لازم را برای تردد و احداث پایگاه‌ها به منظور اجرای عملیات ویژه پس از ابلاغ قرارگاه مرکزی فراهم کنند.

عملیات مشترک:

از همه پایگاه‌های مستقر در نوار مرزی و داخل آن، هم برای اجرای عملیات نامنظم و هم برای اجرای عملیات ویژه استفاده شود.

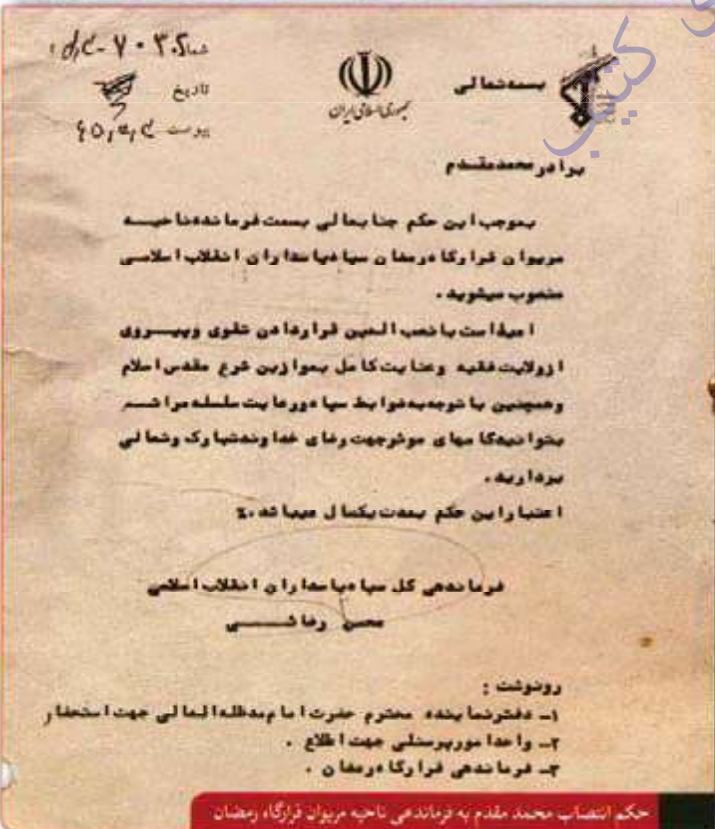
احمد وحیدی قائم مقام فرمانده قرارگاه رمضان

مرتضی رضایی فرمانده قرارگاه نصر

علی نصر اصفهانی جانشین رئیس ستاد قرارگاه رمضان

عملکرد سیاسی

همکاری با حزب دمکرات کردستان عراق

در پی انتصاب محمدباقر ذوالقدر به فرماندهی قرارگاه رمضان در دی ماه ۱۳۶۴، میزان همکاری این قرارگاه با حزب دمکرات کردستان عراق افزایش یافت. همچنین ابلاغیه قرارگاه خاتم الانبیا (ع) که در ۱۵ خرداد ۱۳۶۵ صادر شده بود و یکی از بندهای آن به سیاست همکاری با حزب دمکرات اشاره داشت؛ برگسترش همکاری‌ها افزود. در این ابلاغیه تأکید شده بود رابطه قرارگاه با حزب دمکرات، رابطه‌ای کاملاً رسمی، در چارچوب قوانین تشکیلات و بر اساس سلسله مراتب حزب باشد. همچنین توصیه شده بود برای اجرای عملیات‌ها و در زمینه امور اجرایی، هماهنگی لازم با رهبری حزب انجام شود تا ارتباط قرارگاه با بدنه حزب کاهش یابد.

مفاد این ابلاغیه نشان می‌داد روابط گذشته قرارگاه رمضان با حزب دمکرات مورد قبول مقامات ایران نبوده است. در بخشی از این ابلاغیه چنین آمده بود: «۱. سیاست جمهوری اسلامی در رفتار با بارزانی‌ها؛

الف) با بارزانی‌ها مسائل را از دید رفتار با یک تشکیلات دارای رهبر و کادر و عضو و... باید رده‌بندی و با این حساب صورت گیرد.

ب) اعلام سیاست و برنامه‌ریزی و... با رهبری حزب بوده و این اقدام از کانال خاصی که طی جلسات مشخصاً در جمهوری اسلامی ایران به عهده قرارگاه رمضان واگذار شده و مسئولیت مستقیم آن در اجرا با برادر ذوالقدر مسئول محترم قرارگاه می‌باشد.

۲. نظارت جمهوری اسلامی بر عملیات و تحرکات نظامی حزب؛ این نظارت از طریق استقرار پایگاه‌هایی در کنار شاخه و لجنه صورت خواهد پذیرفت.

۳. عملیات نظامی؛ به غیر از عملیات جاری هر شاخه، عملیات زیر، جهت اجرا در طی مدت چهار ماه پس از این ابلاغ پیگیری و نظارت شود.

الف) محور رواندوز - اربیل؛ دور زدن دشمن در مناطق سیدکان و حاج عمران و ایراد ضربات به آنها، همچنین حمله به خطوط مواصلاتی و قطع راه‌های تدارکاتی در آن مناطق.

ب) آزادسازی مناطق؛ بخشداری کانی ماسی (عمادیه)، شیلادیزه، منطقه شیروان (مرگه‌سور).

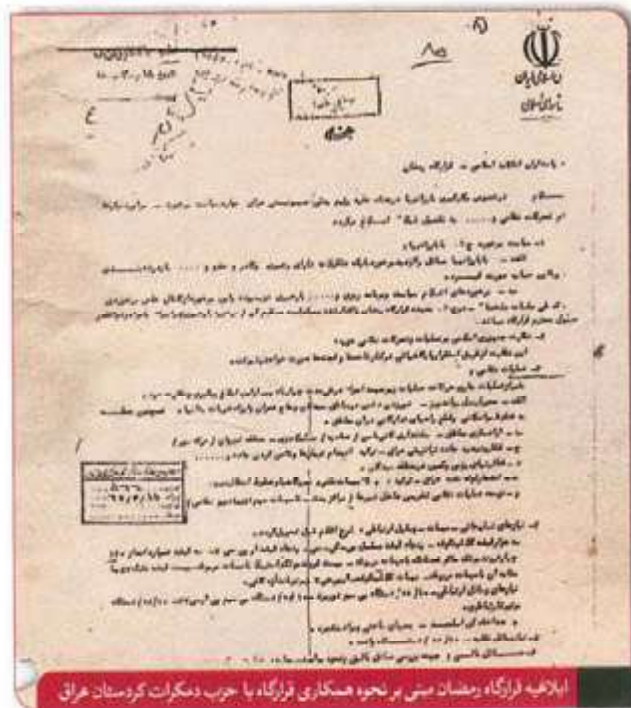
ج) فشار و تهدید جاده ترانزیتی عراق - ترکیه، انهدام تیرلرها، ناامن کردن جاده و...

د) فعالیت‌های رزمی و کمین در منطقه سیدکان.

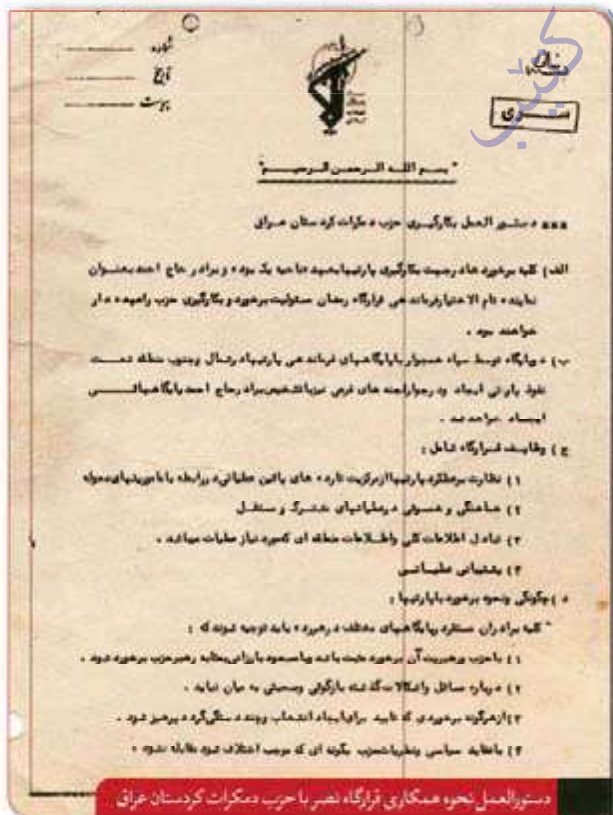
ه) انفجار لوله نفت عراق - ترکیه و تأسیسات نفتی، نیروگاه و خطوط انتقال نیرو.

و) توسعه عملیات نظامی تخریبی داخل شهرها (مراکز بعث، تأسیسات مهم اقتصادی و نظامی).»

تجهیزات واگذار شده به حزب	
کلاشینکف	۳۰۰۰ قبضه
تیربار B.K.C	۵۰ قبضه
آرپی جی ۷	۵۰ قبضه
خمپاره انداز ۱۲۰ م.م	۲ قبضه
موشک استریلا با مهمات	۲۰ فروند
موشک ساکر ضدتانک با مهمات	۲ فروند
تفنگ ۵۷ با مهمات	۲۰ قبضه
بی سیم دوربرد	۱۰ دستگاه
بی سیم بی-آر سی ۷۷	۱۰ دستگاه
موتور شارژ باطری	۱۰ دستگاه
وات	۱۰ دستگاه
مهمات کلاشینکف، آرپی جی ۷ و برنو	به اندازه کافی
صدا خفه‌کن اسلحه، پمپ‌های ساعتی، مواد منفجره	به اندازه کافی

۱. احترام گذاشتن نیروها به رسوم و فرهنگ مردم منطقه.
 ۲. پرداخت هزینه امکاناتی به مردم که به صورت اضطراری مورد استفاده آنها قرار می‌گیرد.
 ۳. چنانچه فعالیت احزاب تجزیه‌طلب ایرانی در پوشش حزب دمکرات کردستان عراق مشاهده شد، اطلاعات لازم جمع‌آوری گردد و طرح پیشنهادی عملیاتی برای سرکوب آنها، به قرارگاه رمضان ارائه شود.
 ۴. حزب باید برای ورود اعضا و پیشمرگه‌های خود به ایران، معرفی‌نامه صادره کند تا بر اساس آن، قرارگاه بزرگ تردد به آنها بدهد.
 ۵. از سران حزب خواسته شود مانع کمک‌های احتمالی گروه‌های هم‌پیمانش به تجزیه‌طلبان ایرانی شوند.
- در ادامه این دستورالعمل قرارگاه رمضان از قرارگاه نصر خواسته بود اسامی عشایر کرد عراقی که با رژیم بعث همکاری می‌کردند و به جاش‌ها معروف بودند، از حزب دمکرات گرفته شود و قرارگاه در زمینه جذب عشایر تلاش کند تا علیه حزب بعث به کار گرفته شوند.

- در ابلاغیه پس از تعیین اهدافی برای اجرای عملیات، دستور داده شده بود تجهیزات درج شده در جدول به حزب واگذار شود.
 - فرمانده قرارگاه رمضان پس از دریافت این ابلاغیه در ۲۷ مهر ۱۳۶۵ دستورالعملی برای قرارگاه نصر صادر کرد تا از تکرار اشتباهات گذشته هنگام همکاری با حزب دمکرات کردستان عراق پرهیز و رابطه با حزب بیشتر تقویت شود. در این دستورالعمل برای ممانعت از دخالت رده‌های اجرایی در امور حزب دمکرات، آمده بود:
 ۱. با حزب و رهبریت آن رفتار مثبت باشد و با مسعود بارزانی به مثابه رهبر حزب رفتار شود.
 ۲. درباره مسائل و اشکالات گذشته بازگویی و صحبتی به میان نیاید.
 ۳. از هرگونه رفتاری که تأییدی برای ایجاد انشعاب و چنددستگی باشد، پرهیز شود.
 ۴. با عقاید سیاسی و نظریات حزب به گونه‌ای که موجب اختلاف شود، مقابله نشود.
 ۵. بنا بر این باشد که در صورت جدی بودن در کار، نسبت به آینده به آنها امید داده شود.
 ۶. در صورتی که پیشمرگه‌ها یا یکی از اعضای پارتی به عقاید و مقدسات ما توهین نمودند، موضوع پس از برخورد ارشادی با فرد خاطی، به رده بالاتر گزارش شود تا توسط مرکزیت حزب، فرد متخلف تنبیه شود.
 ۷. اصالت‌های اسلامی و انقلابی باید در عمل تبلیغ شود و از تبلیغات آشکار و پسرورسدا پرهیز شود.
 ۸. با اعضا و پیشمرگه‌ها همواره جدی بوده و از رفتاری که حرمت برادران را خدشه‌دار نماید، پرهیز شود.
 ۹. جانبداری از مردم کرد در مبارزه‌شان بر علیه رژیم بعث، از مواضع ثابت برادران باشد.
 ۱۰. بدون هماهنگی با فرمانده، از ایجاد هرگونه ارتباط غیرکاری با افراد متفرقه پرهیز شود.
 ۱۱. از کارهای سیاسی مستقیم بر روی پیشمرگان به گونه‌ای که موجب سوءظن و اختلاف شود، اجتناب شود.
- در این دستورالعمل چند توصیه دیگر هم به قرارگاه نصر شده بود که مهم‌ترین آنها عبارت بودند از:

مسعود بارزانی رهبر حزب دمکرات کردستان عراق پس از سال‌ها اقامت در ایران، در تابستان این سال تصمیم گرفت برای دیدار با مردم، سرکشی به تشکیلات و فعال‌تر کردن پیشمرگان به شمال عراق برود. گزارشی از جزئیات این سفر در دست نیست اما در نامه‌ای که شوکت بارزانی در ۱۶ مهر ۱۳۶۵ به قرارگاه رمضان ارسال کرد، چنین آمده بود: «به دنبال رسیدن برادر مسعود بارزانی به [محل استقرار] شاخه یک [حزب]، همان گونه که انتظار می‌رفت فرماندهان گردان‌های سبک [ارتش عراق] به ایشان ملحق شوند، به اطلاع می‌رسانیم که فرمانده گردان ۱۶ سبک، به نام عصام امین آغا داره تویی گوران، از اهالی داره تویی از توابع بخشداری برده‌رش فرمانداری عقره استان موصل، که نیروهایش در محور حساس سواره توکا - سکرین - بامرنی، که در بین عمادیه - سرسنگ - دهوک استقرار داشت، همراه با ۴۰ نفر مسلح و جنگ‌افزارهای مربوطه به برادر مسعود بارزانی ملحق شد. انتظار می‌رود افراد دیگری نیز ملحق شوند. برادر مسعود بارزانی درخواست فرموده‌اند که برای جذب این افراد، جمهوری اسلامی ایران تا چه حدودی همکاری خواهد داشت.»

پاسخ قرارگاه رمضان به این درخواست مثبت بود و تأکید شد به هر میزان حزب دمکرات نیروهای عراقی را جذب کند، مورد حمایت ایران قرار خواهند گرفت.

برابر سیاست‌های ابلاغی دولت ایران، استانداری آذربایجان غربی، هزینه‌های دفتر سیاسی و حقوق اعضای حزب دمکرات کردستان عراق را پرداخت می‌کرد. در گزارش زین‌العابدین عطایی استاندار آذربایجان غربی در ۲ آذر ۱۳۶۵ برای قرارگاه رمضان آمده بود: به رزمندگان کمبا ۱۱ در شش ماه اول سال ۳۶۰ میلیون ریال به عنوان حقوق و برای هزینه‌های دفتر سیاسی حزب دمکرات تا نیمه تیرماه ۹۰ میلیون ریال پرداخت شده است.

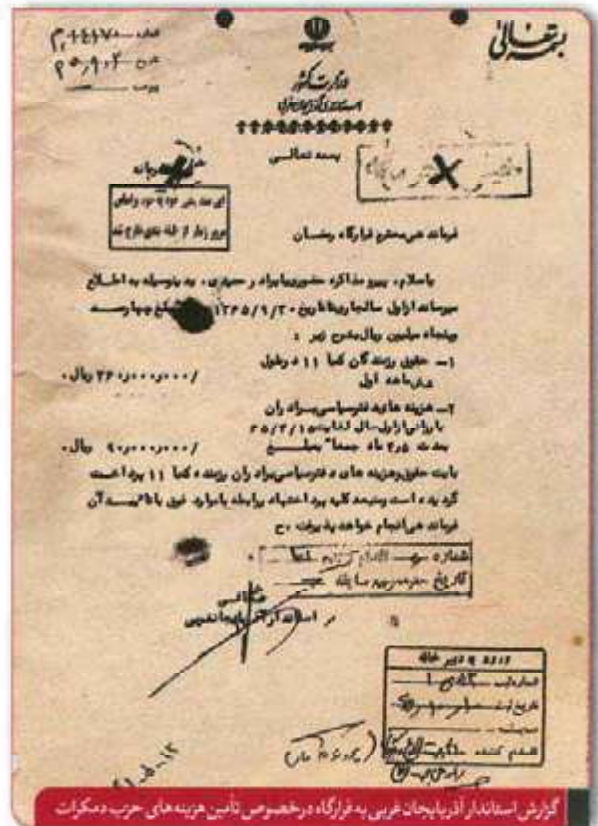
تا سال ۱۳۶۵ چند قرارداد همکاری میان قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) و حزب دمکرات کردستان عراق برای پاک‌سازی مناطق آلوده داخل کشور از احزاب تجزیه طلب و مشارکت در عملیات‌های والفجر ۲، ۴ و قادر بسته شده بود، اما قراردادی میان قرارگاه رمضان و حزب دمکرات برای همکاری منعقد نشده بود تا اینکه در ۲ اسفند ۱۳۶۵ جلساتی با حضور ایرج مسجدی جانشین فرمانده قرارگاه رمضان، محمد ربیعی جانشین ستاد، داود احمدی جانشین واحد اطلاعات، مرتضی رضایی فرمانده قرارگاه تاکتیکی نصر و محسن باقری، اکبر خدایی و حمیدی از اعضای شورای فرماندهی قرارگاه نصر با فاضل میرانی عضو دفتر سیاسی حزب دمکرات، ملازم بابک عضو دفتر نظامی و عبدالمهیمن بارزانی نمایندگان حزب دمکرات کردستان عراق برگزار شد که در پایان آن، توافقنامه‌ای میان قرارگاه و حزب به امضا رسید. متن توافقنامه عبارت بود از:

۱. گسترش عملیات پارتیزانی در عمق خاک کردستان عراق به خصوص در محورهای دشت اربیل، موصل و کرکوک.
۲. اعزام نیروهای قوای مستقل حزب دمکرات به عمق خاک عراق.
۳. رفع مشکل مالی حزب دمکرات و رزمندگان.
۴. تأمین نیازهای تسلیحاتی حزب دمکرات از طریق قرارگاه رمضان.»

برای تحقق بند چهار این توافق، مقرر شد اقلام مندرج در جدول به تدریج تا پایان سال ۱۳۶۶ در اختیار حزب دمکرات قرار گیرد.

همچنین مقرر شد برای تسریع در اجرای عملیات در دشت اربیل، اقلام ذیل که قسمتی از درخواست فوق به شمار می‌رفت، ظرف چند روز به حزب تحویل داده شود:

۱. خودرو، ۱۰ دستگاه.
۲. کلاشینکف، ۱۰۰۰ قبضه.
۳. گرینوف، ۴۰ قبضه.

جدول سلاح و تجهیزات توافق شده برای واگذاری به حزب دمکرات کردستان عراق

تعداد	عنوان
۱۰ دستگاه	خودرو
۲۰۰۰ قبضه	اسلحه کلاشینکف
۱۵ قبضه	موشک سه‌پند
۱۲۰ قبضه	اسلحه گرینوف
۱۲۰ قبضه	آر.پی.سی ۷
۲۰ قبضه	دوشکا
۳ قبضه	مینی کاتیوشا
۳۰ قبضه	خمپاره انداز ۱۲۰ م.م
۱۰ قبضه	خمپاره انداز ۶۰ م.م
۲۵۰ قبضه	آر.پی.سی ۱۱
۲۰۰ قبضه	اسلحه فناصه
۲ قبضه	ضد هوایی ۱۴/۵ م.م
۱۵۰ قبضه	کلت کمبری
۱۰ دستگاه	بی سیم پی. آر. سی ۷۷
۱۰ دستگاه	بی سیم دوربرد
۶ دستگاه	بی سیم مادر
۲ دستگاه	دستگاه تخریب از راه دور
۵۰۰ کیلو	مواد منفجره، فنیله و چاشنی
۱۰ قبضه	اسلحه سبک با صداخفه‌کن
۱۰۰۰ عدد	کوله پشتی
۶۰۰۰ جفت	گفش
۵ دستگاه	اره موتوری
۲۰۰۰ عدد	قمقمه
۱۰۰ عدد	بمب های ساعتی
۱۰ دستگاه	موتور برق سبک
۵۰۰۰ نفر	آذوقه ماهیانه
۲۰۰۰ تخته	پتو
۵۰ تخته	چادر گروهی
۳۰۰۰ متر	پارچه خانگی رنگی

۴. آر.پی.سی ۷، ۴۰ قبضه.

۵. قناصه، ۴۰ قبضه.

۶. بی سیم پی. آر. سی ۷۷، ۱۰ دستگاه.

۷. چادر گروهی، ۴۰ تخته.

۸. پتو، ۵۰۰ تخته.

بسم الله الرحمن الرحيم

موضوع: ارسال اسلحه و تجهیزات به حزب دمکرات کردستان عراق

تاریخ: ۱۷/۴/۲۰۱۷

محل: ...

این سند به منظور تایید و ثبت اسلحه و تجهیزات ارسالی به حزب دمکرات کردستان عراق است. این تجهیزات شامل موارد زیر می باشد:

اسلحه دوربرد	۱۰ دستگاه	۲۲- مینی کاتیوشا	۲۰۰۰ عدد
اسلحه کلاشینکف	۲۰۰۰ قبضه	۱۱- آذوقه ماهیانه	۲۶۰۰۰ نفر
موشک سه‌پند	۱۵ قبضه	۱۰- پتو	۲۰۰۰ عدد
اسلحه گرینوف	۱۲۰ قبضه	۵- چادر گروهی	۴۰ عدد
آر.پی.سی ۷	۱۲۰ قبضه	۱۲- کوله پشتی	۱۰۰۰ عدد
دوشکا	۲۰ قبضه	۱۸- قمقمه	۲۰۰۰ عدد
مینی کاتیوشا	۳ قبضه	۱۱- بی سیم دوربرد قابل	۱۰ دستگاه

ضمیمه: لیست اسلحه و تجهیزات ارسالی به حزب دمکرات کردستان عراق در تاریخ ۱۷/۴/۲۰۱۷

این سند در دو نسخه تهیه شده است. یک نسخه در اختیار حزب دمکرات کردستان عراق قرار می گیرد و نسخه دیگر در اختیار این نهاد می ماند.

مهر و امضاء: ...

مهر و امضاء: ...

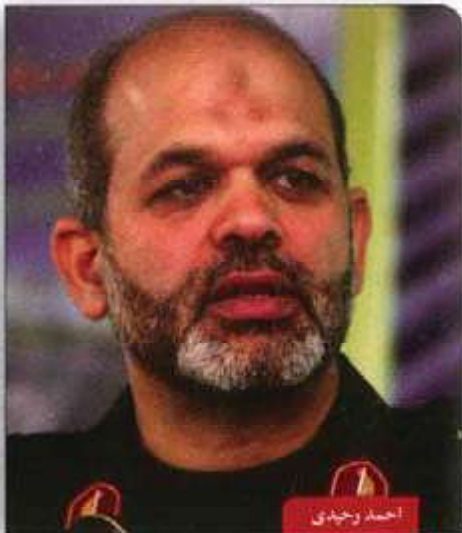
توافقنامه فراگانه، رمضان و حزب دمکرات

همکاری با اتحادیه میهنی کردستان عراق

۱. یک کمیته نظامی مشترک در یاغسمر مستقر شود که عملیات‌ها را در عراق طرح‌ریزی و هدایت کند.

۲. در مراکز چهار مالبند اتحادیه، شامل استان‌های موصل، دهوک، اربیل، سلیمانیه، کرکوک، تکریت و دیالی، نیروهای از سپاه به منظور هماهنگی‌های عملیاتی حضور داشته باشند.

۳. برای انهدام تاسیسات نفتی کرکوک به عنوان هدف اولیه به صورت مشترک عمل شود.»

پس از توافق فرماندهان قرارگاه رمضان با نمایندگان اتحادیه میهنی کردستان عراق و امضای قرارداد نظامی در اواخر اسفند ماه ۱۳۶۴ در کرمانشاه، دفتر سیاسی اتحادیه به بهانه اینکه هیئت نظامی‌اش صلاحیت امضای چنین قراردادی را نداشته است؛ نامه‌ای در ۵ فروردین ۱۳۶۵ مبنی بر لغو قرارداد مزبور به ایران ارسال و بر اجرای مفاد قرارداد ارومیه تأکید کرد. به دنبال این رفتار، نمایندگان اتحادیه از ایران اخراج و دفاترش تعطیل شدند. بعد از مدت کوتاهی، جلال طالبانی رهبر اتحادیه میهنی نماینده‌ای به ایران فرستاد تا آخرین دیدگاه‌های دفتر سیاسی را مطرح کند. این نماینده در دیدار با مسئولان ایرانی اظهار کرد:

«۱. ما خود را دوست جمهوری اسلامی ایران می‌دانیم. برای حفظ دوستی هر تلاشی که نیاز باشد انجام خواهیم داد و بر این عقیده هم خواهیم ماند.

۲. برای سرنگونی رژیم عراق، هرچه از دست ما برآید، انجام خواهیم داد و نظر ما راجع به روابط سیاسی این است که روابط فی ما بین باید جدی باشد و ما در تهران، ارومیه، کرمانشاه، سردشت و بانه نماینده داشته باشیم. برای ما مثل دیگر احزاب احترام قائل شوید. در صورت لزوم به نماینده اتحادیه جهت انجام کارها کمک کنید.

۳. در صورت موافقت ایران، نماینده نظامی اتحادیه، جهت هماهنگی انجام عملیات‌های نظامی به ایران اعزام و موارد مورد نیاز بررسی خواهد شد.»

دولت عراق که از ملاقات مکرر نمایندگان اتحادیه میهنی و فرماندهان قرارگاه رمضان اطلاع یافته بود، در اردیبهشت ۱۳۶۵ به جلال طالبانی پیام داد در صورت برقراری آتش‌بس، کنترل منطقه سلیمانیه به او واگذار خواهد شد. طالبانی پاسخ داد به دلیل آنکه به مقامات ایرانی قول همکاری داده است، نمی‌تواند با رژیم بعث همکاری کند.

در ۱۴ خرداد ۱۳۶۵ دفتر سیاسی اتحادیه، محمود هخیمان را برای مذاکره با علیرضا عسکری فرمانده سپاه سردشت به این شهر فرستاد. قرارگاه رمضان پیشنهاد کرد گفت‌وگوها در مرز سردشت با جلال طالبانی انجام شود، اما ایشان گفت برای من حضور در سردشت مقدور نیست و درخواست کرد هیئتی از طرف قرارگاه به روستای یاغسمر اعزام شود.

بدین ترتیب، در ۱۵ تیر ۱۳۶۵ هیئتی به سرپرستی احمد وحیدی و همراهی محمد جعفری و یوسف علم‌الهدی برای مذاکره به یاغسمر محل دفتر سیاسی اتحادیه در کردستان عراق اعزام و توافقات زیر انجام

شد:

همچنین به منظور گسترش دامنه همکاری میان اتحادیه میهنی و قرارگاه رمضان، این اقدامات انجام گرفت:

۱. اقدام قرارگاه رمضان به عملیات شناسایی در همه مناطق تحت کنترل اتحادیه.
۲. دیده‌بانی توپخانه اتحادیه میهنی روی اهداف مهم و مراکز حساس در منطقه تحت کنترل خود.
۳. اقدام اتحادیه میهنی به پذیرش نیروهای [مبارز] عراقی در مناطق تحت سیطره خود به منظور فعالیت‌های نظامی علیه رژیم بعث.
۴. برنامه‌ریزی اتحادیه میهنی برای اجرای عملیات روی اهداف مختلف.
۵. هماهنگی و کمک به اجرای عملیات منظم جمهوری اسلامی ایران.

مسئولان اتحادیه میهنی در پایان مذاکرات "طرح سرنگونی رژیم بعث عراق" را به هیئت ایرانی تحویل دادند. در این طرح اصول همکاری اتحادیه میهنی و قرارگاه رمضان این‌گونه پیشنهاد شده بود:

۱. جمع نمودن امکانات ایران و مردم گرد بر علیه نیروهای بعثی.
۲. استفاده از قوانین جنگ نامنظم.
۳. جمع تاکتیک‌های مختلف در یک جهت واحد و همچنین امکانات مختلف در یک برنامه واحد.
۴. جمع بین کار نظامی و سیاسی و همچنین کار اقتصادی و دیپلماتیک.

در این طرح، اجرای عملیات در دو مرحله پیش‌بینی شده بود. در مرحله اول مقرر شده بود عملیات در ضلع غربی کوه‌های زاگرس و در مرحله دوم در منطقه میانی عراق که شامل پایتخت نیز می‌شد، اجرا شود. اقداماتی که برای دستیابی به

اهداف این طرح تعیین شده بود، عبارت بودند از:

۱. ازین بردن بخش مهمی از نیروهای مسلح بعثی.
۲. انهدام تعداد فراوانی از تأسیسات حیاتی دشمن یا تسلط بر آنها.
۳. آزادسازی وسعت گسترده‌ای از اراضی در تسلط نیروهای بعث.
۴. تأمین زندگی آزاد و شرافتمندانه در مناطق آزاد شده برای مردم.

در بخش دیگری از این طرح، اتحادیه میهنی به ابعاد گوناگون اهمیت راهبردی آزادسازی منطقه کرکوک چنین اشاره کرده بود:

۱. اهمیت اقتصادی: گلوگاه استخراج نفت، ایستگاه‌های تولید برق و انرژی، کارخانه کبریت‌سازی، وجود دو سد دوکان و دیس.
۲. اهمیت نظامی: قرارگاه سپاه یکم ارتش عراق، پایگاه هوایی کرکوک، ایستگاه‌های جاسوسی شرق، اداره امنیت عراق، دفتر هماهنگی نیروهای مردمی شمال عراق.
۳. اهمیت انسانی: وجود اکثر کردها و ترکمنان ضد رژیم، امکان مسلح نمودن مردم منطقه، وجود طیف‌های مذهبی مختلف بین اهل سنت و ترکمنان شیعی مذهب که با ایران همکاری می‌کنند.
۴. اهمیت امنیتی: منتهی شدن راه‌های مواصلاتی به دو راه برای پیشروی به سوی اربیل و سلیمانیه و سپس بغداد، تسلط بر آب‌های سد دوکان برای ناامن نمودن بغداد و ایجاد آشوب و جنگ روانی در پایتخت.
۵. اهمیت بین‌المللی: شهرت بین‌المللی کرکوک، تأثیر منفی بر ابرقدرت‌ها و کشورهای صنعتی.

در پایان طرح نیز حمایت‌های نظامی و

مالی از اتحادیه و همکاری در زمینه‌های سیاسی، تبلیغاتی، اجتماعی، انسانی و آموزشی اشاره شده بود. اقلامی که در بخش نظامی درخواست شده بود عبارت بودند از: تجهیزات مقابله با گازهای شیمیایی و سمی، سلاح‌های ضد هوایی، ضدتانک، مین، کلت، سلاح فردی، مسلسل، آر.پی.جی. ۷ و سلاح‌های دیگر به میزان کافی به همراه مهمات مربوط به آن. همچنین به منظور تقویت روحیه و بهبود وضعیت پیشمرگان کرد از قرارگاه رمضان تقاضا شده بود از نظر مالی، مواد غذایی و پوشاک به اتحادیه کمک شود.

در زمینه تبلیغاتی نیز خواسته شده بود اتحادیه برای خرید دستگاه‌ها و تجهیزات تبلیغاتی از ایران اجازه داشته باشد. علاوه بر این، با خرید دستگاه‌های چاپ، رادیو و مخابرات از کشورهای دیگر و ورود آن به عراق از طریق ایران و همچنین ورود خبرنگاران خارجی از طریق ایران به کردستان عراق به منظور تهیه گزارش و خبر موافقت شود.

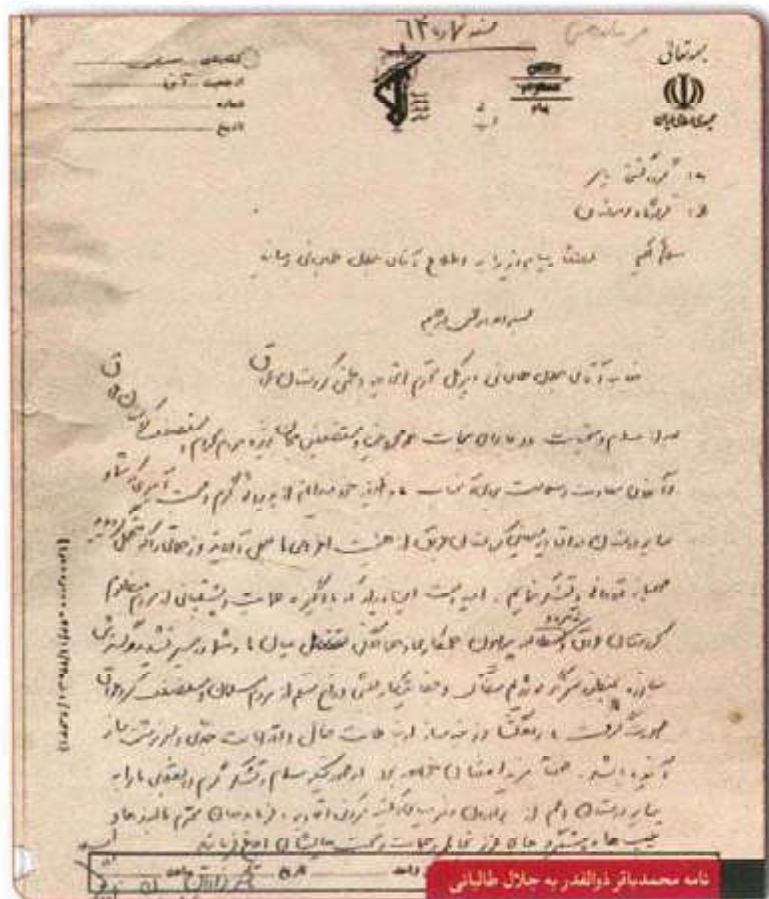
در زمینه اجتماعی و انسانی هم تقاضا شده بود ایران به آنها تجهیزات پزشکی و دارو بدهد، با معالجه مجروحان و بیماران اتحادیه در بیمارستان‌های ایران موافقت کند و کمک‌های پزشکی و دارویی کشورهای دیگر را به کردستان انتقال دهد. موضوعات مهمی که در بخش آموزش مطرح و درخواست شده بود عبارت بودند از: کمک به اتحادیه میهنی برای تأسیس مدارس ابتدایی در مناطق آزاد شده کردستان، پذیرش تعدادی از محصلان گرد در دانشگاه‌های ایران و فراهم کردن تسهیلات برای تحصیل بعضی از دانشجویان گرد در دانشگاه‌های خارجی.

کردستان عراق و مذاکره و مطالعه پیرامون همکاری و هماهنگی میان ما و شما در مسیر تشدید و گسترش مبارزه به منظور سرنگونی رژیم سفاک و جنایتکار بعثی و رفع ستم از مردم مسلمان و مستضعف کرد عراق صورت گرفت، راهگشا و زمینه‌ساز ارتباطات فعال و اقدامات جدی و سرنوشت‌ساز آینده باشد.» مدتی بعد جلال طالبانی دبیرکل اتحادیه از محمدباقر ذوالقدر فرمانده قرارگاه رمضان خواست سلاح، تجهیزات و مهمات لازم برای اتحادیه ارسال شود. فرمانده قرارگاه پاسخ داد به علت آنکه معلوم نیست تجهیزات درخواست شده، برای اجرای کدام عملیات می‌باشد، به منظور تسهیل در اجرای عملیات‌ها، فعلاً سلاح و مهمات مندرج در جدول تحویل داده خواهد شد.

کلاشینکف	۱۵۰۰ قبضه
تیربار B.K.C	۴۰ قبضه
دوشکا	۱۵ قبضه
آرپی جی ۷	۶۰ قبضه
خمپاره انداز ۱۲۰ م.م	۳ قبضه
خمپاره انداز ۸۱ م.م	۲ قبضه
مهمات خمپاره انداز ۱۲۰ م.م	۱۵۰۰ عدد
مهمات خمپاره انداز ۸۱ م.م	۱۰۰۰ عدد
مهمات خمپاره انداز ۶۰ م.م	۵۰۰ عدد
گلوله تفنگ ۱۰۶ م.م	۵۰۰ عدد
گلوله تفنگ ۱۰۷ م.م	۲۰۰۰ عدد
موشک آرپی جی ۷	۳۵۴ راکت
فشنگ کلاشینکف	۲۱۵۰۰ عدد
B.K.C فشنگ	۱۰۰۰۰ عدد
فشنگ دوشکا	۱۲۰۰۰ عدد
کوله آرپی جی ۷	۱۲۰ عدد

این طرح در قرارگاه بررسی شد اما به دلیل اینکه از نظر نظامی، فقط یک طرح کلی محسوب می‌شد و جزئیات آن معلوم نبود، از پیشنهادهای آن، صرفاً برای همکاری نظامی با اتحادیه در جنگ نامنظم بهره‌برداری شد. قرارگاه در پاسخ به برخی درخواست‌های اتحادیه اعلام کرد:

۱. با سفر چند تن از مسئولان و نیروهای کادر اتحادیه به سوریه موافقت شد.
۲. برای تأمین تجهیزات پزشکی و دارو، گروهی از مسئولان پزشکی به محدوده اتحادیه سفر می‌کنند تا پس از بررسی‌های لازم، اقلام مورد نیاز فراهم شود.
۳. به منظور سفر کارمندان سازمان‌های بین‌المللی برای مداوای مجروحان اتحادیه از طریق ایران، مشخصات آن سازمان‌ها ارسال شود تا در صورت مغایرت نداشتن با سیاست بین‌المللی ایران، اقدام شود.
۴. برای تماس با سفارتخانه‌های چین، کره جنوبی، بنگلادش، سوریه و لیبی در ایران، مانعی وجود نخواهد داشت.
۵. سفر خبرنگاران خارجی به منطقه کردستان از طریق ایران بلامانع است. در پی این دیدار، محمدباقر ذوالقدر برای جلال طالبانی پیامی ارسال و از پذیرایی اتحادیه میهنی از هیئت ایرانی تشکر کرد تا روند همکاری‌های دوجانبه را سرعت بخشیده باشد، بخشی از پیام چنین است: «امید است این دیدار که با انگیزه حمایت و پشتیبانی از مردم مظلوم

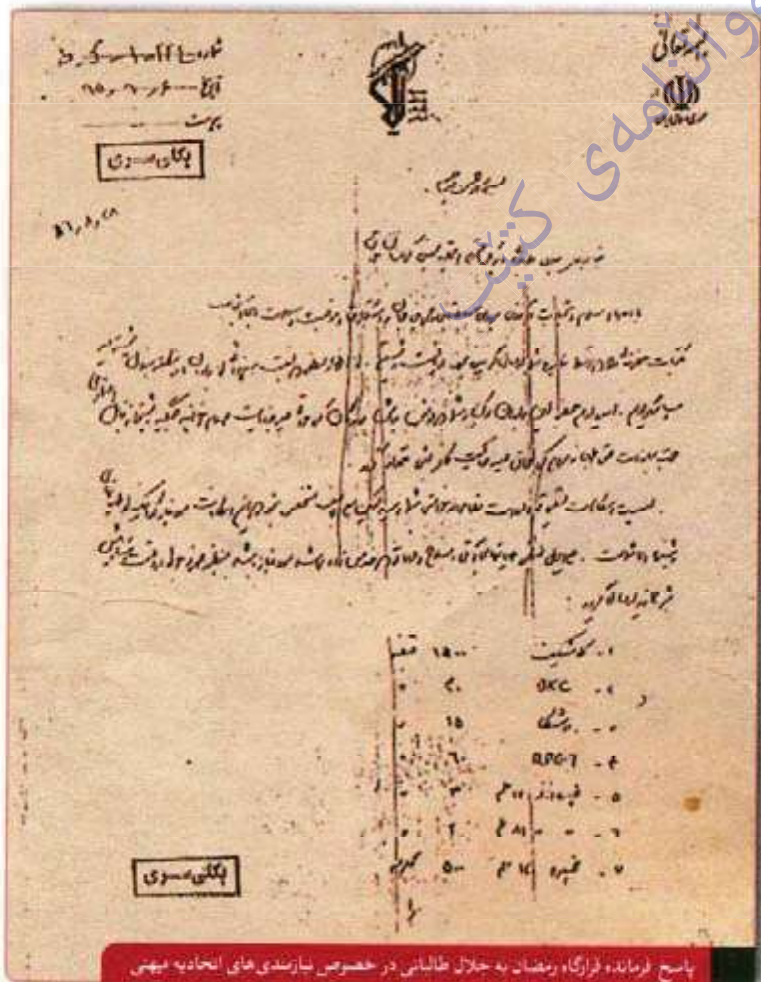

در مهر ماه ۱۳۶۵، مسعود سرمدی راوی دفتر سیاسی ستاد مشترک سپاه با جلال طالبانی مصاحبه‌ای انجام داد. دبیرکل اتحادیه دیدگاهش را درباره جنگ تحمیلی عراق علیه مردم ایران و ناحیه کردنشین عراق و همچنین علاقه‌اش را به همکاری با ایران چنین بیان کرد:

«این جنگ از طرف عراق یک جنگ تجاوزگرانه، ظالمانه، فاشیستانه علیه ایران است اما از طرف ایران، این [دفاع]، یک جنگ عادلانه است که از کشور خودش دفاع می‌کند، از خط و سرزمین خودش دفاع می‌کند و حالا این مسئله دفاع خلق ایران و جمهوری اسلامی ایران از خودش با دفاع خلق کردستان عراق از خودش علیه همین رژیم، مطابق و مخلوط شده و خلق عراق که علیه این رژیم می‌جنگند، حتماً باید از این وضعیت نوین استفاده بکنند و با هم مبارزه بکنیم برای سقوط این رژیم و رهایی خلق عراق. آن وقت [با ازین رفتن صدام و رژیم بعثی] باید حتماً بین عراق و ایران، دوستی و صلح و هم‌پیمانی و مبارزه مشترک علیه استعمار و صهیونیسم و ارتجاع، به وجود بیاید به جای جنگ و برادرکشی.»

در ۷ آبان ۱۳۶۵ جلال طالبانی با هیئتی متشکل از فریدون عبدالقادر، شیردل حویزی، شیخ دارا، شیخ جلال، استاد رفعت عبدالرحمن و دکتر کمال خوشنوا به ایران آمد و در زمینه گسترش مبارزه مشترک برای سرنگونی رژیم حاکم بر عراق و پشتیبانی ایران از مردم کردستان عراق مذاکره کرد. در نتیجه این گفت‌وگوها، قرارداد همکاری میان قرارگاه رمضان و دبیرکل اتحادیه میهنی کردستان عراق در ۱۹ صفحه در کرمانشاه تنظیم و امضا شد.

فریدون عبدالقادر از سران اتحادیه میهنی کردستان عراق

این قرارداد چهار فصل داشت و در آن دربارهٔ اساس رابطه جمهوری اسلامی با اتحادیه میهنی و سایر احزاب مبارز عراقی چنین آمده بود:

«الف) گسترش و عمق بخشیدن به مبارزات به منظور سرنگونی رژیم عفرقی حاکم بر عراق و هموارکردن راه با هدف استقرار یک حکومت مردمی مستقل و یکپارچه در عراق.

ب) دفاع از یکپارچگی و تمامیت ارضی کشور عراق در مقابله با تهاجم‌های احتمالی کشورهای هم‌جوار.»

در فصل دوم قرارداد نیز بر اساس پیشنهاد اتحادیه، عملیات‌ها به دو دسته تقسیم شده بود: عملیات‌های با اهداف بزرگ شامل آزادسازی استان سلیمانیه، منطقه قلعه‌دیزه، منطقه رانیه، منطقه دوکان و شهر کرکوک و عملیات‌های با اهداف محدود که در جدول زیر به آنها اشاره شده است:

اهداف عملیاتی	مالبند	مرحله
انهدام تأسیسات در بند یخان، تصرف بخش قره‌داغ - سرفلعه و توزخورتو، انهدام پایگاه‌ها و مواضع نظامی مستقر در جادهٔ اربت - در بند یخان و انهدام مراکز نظامی، دولتی و اقتصادی شهر کلار	یک	اول
انهدام کارخانه سیمان سلیمانیه و تسلیحه، تأسیسات دوکان، پادگان دوکان، پادگان سوسه، تأسیسات باباگرگر در کرکوک، قرارگاه سپاه یکم و پایگاه هوایی کرکوک	دو	
تصرف بخش‌های هیران و خلکان، انهدام تأسیسات نظامی، دولتی و اقتصادی شهر شقلاوه و انهدام کامل تأسیسات بای حسن و سرشاخ	سه و چهار	
ناامن کردن جاده در بند یخان - جلولا، تصرف بخش سنگاو و انهدام تأسیسات بهره‌برداری در جدیدیه و پروژه گاز در حصار	یک	دوم
انهدام تأسیسات دپس، تصرف بخش آشجلا، انهدام پادگان‌های چمچمال و قره‌هنجیر	دو	
تصرف و آزادسازی محور دره شهیدان، انهدام پادگان چوارقرنه و قرارگاه تاکتیکی سپاه پنجم، انهدام مراکز نظامی، دولتی و اقتصادی شهر رانیه و چوارقرنه	سه	
انهدام تأسیسات گرگرد میشراق، تصرف بخش‌های دگله، نَقْ نَق و صلاح‌الدین، انهدام مراکز نظامی، دولتی و اقتصادی شهر اربیل	چهار	
تصرف بخش قادرکرم و انهدام قرارگاه‌های لشکرها و تیپ‌ها و توپخانه‌های مستقر در منطقه	یک	سوم
انهدام مراکز نظامی، دولتی و اقتصادی شهرهای سلیمانیه، قلعه‌دیزه و دوکان، قرارگاه‌های تیپ‌ها و لشکرها و توپخانه‌های مستقر در منطقه	دو	
انهدام قرارگاه‌های لشکرها و تیپ‌ها، توپخانه‌های مستقر در منطقه و پایگاه هوایی دبانا و رواندوز	سه	
تصرف بخش دیبگه، انهدام مراکز نظامی، دولتی و اقتصادی شهرهای آلتون کپری و قوش‌تپه و پایگاه هوایی حریر، باتاس و اربیل	چهار	

تجهیزات مخابراتی و امکانات دیگری که در فصل سوم توافق شده بود به اتحادیه میهنی واگذار شود، در جداول آمده است.

افزون براین، در فصل سوم قرارداد آمده بود دوره‌های آموزش آشنایی و به‌کارگیری مینی‌کاتیوشا، انواع خمپاره‌انداز و موشک ضد هوایی، آموزش تخریب و تعمیر سلاح و تجهیزات مخابراتی برای پیشمرگان اتحادیه میهنی در مراکز آموزشی قرارگاه رمضان در ایران برگزار شود.

همچنین در فصل چهارم قرارداد به دستورالعمل همکاری متقابل نظامی قرارگاه رمضان و اتحادیه میهنی کردستان عراق اشاره شده بود که شامل چهار بخش می‌شد. بخش اول به ارتباطات، بخش دوم به اجرای عملیات‌های مشترک، مستقل و شهری، بخش سوم، به نحوه پشتیبانی در عملیات‌های مشترک و مستقل و بخش چهارم به نحوه همکاری، هماهنگی و تبادل اطلاعات اختصاص داشت.

امکانات	نوع	تعداد
مخابرات	بی سیم تلفن کن	۵ دستگاه
	بی سیم بی.آر.سی ۷۷	۳۰ دستگاه
	تلفن	۵۰ دستگاه
	مرکز تلفن	۵ دستگاه
	وایر تلفن	۱۰۰ کیلومتر
	بی سیم تاکتی واکسی	اعلام تعداد آن به آینده موکول شد
پوشاک و دارو	اورکت	۵۰۰۰ دست
	پتو	۱۵۰۰ تخته
	پارچه	۳۵۰۰۰ متر
	کیسه خواب	۵۰۰ عدد
	دارو	طبق لیست درخواستی
	برنج	۱۰۰ تن
آذوقه	آرد	۱۸۰ تن
	روغن	۱۰۰۰۰ حلب
	رب گوجه	۱۰۰۰۰ کارتن
	رادیو	اجازه ورود رادیو ۱۰ کیلووات از خارج و انتقال به داخل عراق
تبلیغات	خبرنگار خارجی	اجازه تردد خبرنگاران خارجی به منطقه (پس از تأیید صلاحیت خبرنگار)
	نشریه	اجازه انتقال نشریات به خارج (پس از تأیید وزارت ارشاد)
	خبرنگار ایرانی	اعزام فیلمبردار و خبرنگاران به منطقه

نوع سلاح	تعداد
مینی کاتیوشا	۱۴ قبضه
خمپاره‌انداز ۱۲۰ م.م	۱۴ قبضه
زاویه یاب خمپاره ۱۲۰ م.م	۱۴ عدد
خمپاره‌انداز ۸۱ و ۸۲ م.م	۱۴ قبضه
موشک انداز مایونکا	۵ قبضه
تفنگ ۸۲ و بازوکا	۱۴ قبضه
تفنگ ۱۰۶ م.م (۲ قبضه پیش از این تحویل داده شده بود)	۴ قبضه
خمپاره‌انداز ۶۰ م.م	۳۴ قبضه
موشک انداز سام ۷	۱۵ قبضه
دوشکا	۲۵ قبضه
گرینوف	۱۰۰ قبضه
تفنگ قناصه	۵۰ قبضه
کلاشینکف	۵۰۰۰ قبضه
ضدهوایی ۲۳ م.م	یک قبضه
دوربین چشمی	۵۰ عدد
نقشه منطقه	۵ سری
قطب نما	۵۰ عدد
چادر کوچک	۱۵۰ عدد
نارنجک	۱۵۰ صندوق
انواع مین	به اندازه نیاز
صداخفه‌کن	به اندازه نیاز
مواد منفجره	به اندازه نیاز
تجهیزات سلاح های فوق	به تعداد لازم
ماسک ضدگاز	۱۵۰۰ عدد
قایق جیمینی	۵ فروند
مهمات	به اندازه نیاز (با تأیید نماینده قرارگاه در اتحادیه)

تلاش برای برقراری صلح میان حزب دمکرات و اتحادیه میهنی از سال ۱۳۵۳ که زمان توافق دو دولت ایران و عراق بود، اختلاف هایی میان کادرهایی از حزب دمکرات که بعدها اتحادیه میهنی و حزب سوسیالیست را تشکیل دادند بروز کرد. این روند خصوصاً آمیز سال ها ادامه داشت و حتی در برخی مواقع، درگیری هایی خونین میان پیشمرگان این تشکیلات ها روی می داد.

قراگاه رمضان تلاش کرد میان اتحادیه میهنی و حزب دمکرات صلح برقرار کند تا توان آنان برای مبارزه با دولت بعثی، افزوده شود. پس از رایزنی فراوان، جلال طالبانی و ادريس بارزانی در ۱۶ آبان ۱۳۶۵ در هتل استقلال تهران ملاقات کردند و توافقات زیر میان آنان انجام شد:

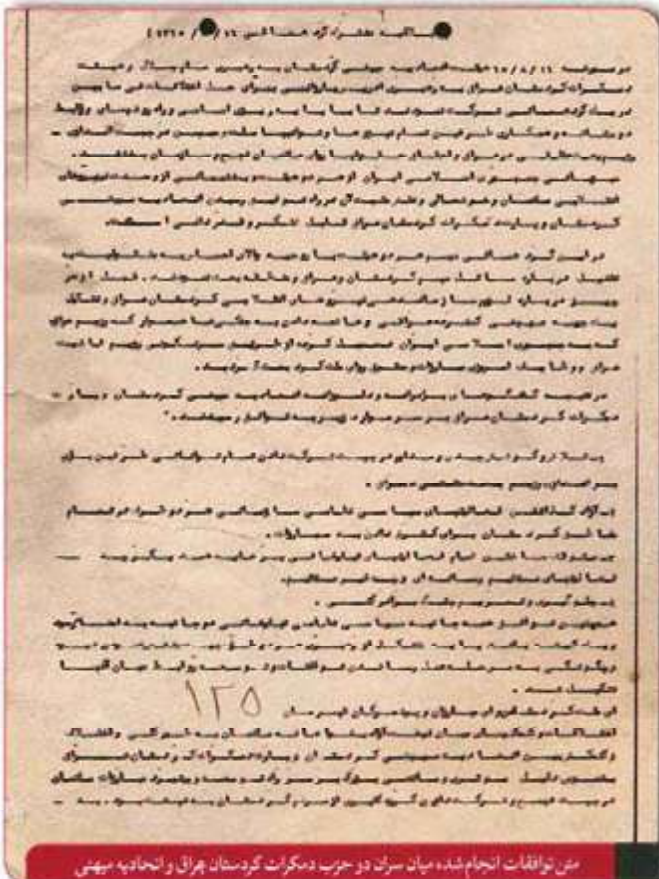
۱. جبهه مشترکی علیه رژیم بعثی عراق از همه معارضان عراقی تشکیل شود.
۲. پیشمرگ های دو حزب مجاز به تردد و اجرای عملیات در منطقه تحت کنترل یکدیگر باشند.
۳. فتوحات و عملیات گسترده با همکاری جمهوری اسلامی ایران و دو حزب دمکرات و اتحادیه میهنی در کردستان عراق در آینده ای نزدیک انجام گیرد.

۴. تبلیغات سوء هریک از احزاب علیه یکدیگر قطع و خصوصت های گذشته کنار گذاشته شود.

۵. جنگ و برادرکشی دو حزب علیه یکدیگر پایان یابد. رهبران دو تشکیلات در نشست دیگری که روز بعد برگزار شد درباره ضرورت و نحوه همکاری، گسترش روابط دو جانبه و سازماندهی نیروهای پیشمرگ به گفت و گو ادامه دادند و در ابعاد سیاسی، نظامی و تبلیغاتی به توافق رسیدند. دستاوردهای مذاکره در بخش سیاسی عبارت بودند از:

۱. هیچ کدام از دو طرف نباید علیه دیگری یا جناح سوم، در هیچ محور سیاسی یا در زمینه انعقاد پیمان سیاسی اقدامی انجام دهند.
۲. دو طرف سعی کنند مبارزات مردم کردستان را برای براندازی رژیم بعث علفلی عراق و احقاق حقوق برحق ملت کرد توسعه دهند.

۳. در همه کارها و امور انقلاب، با یکدیگر هماهنگ باشند؛ به ویژه در زمینه همکاری و دوستی با سایر نیروهای عراقی و دوستان.

سعود بارزانی و جلال طالبانی

حجت الاسلام سید محمد باقر حکیم

۱- جنگی که در میان ما و اسرائیل است...
 ۲- ما باید در این جنگ...
 ۳- ما باید در این جنگ...
 ۴- ما باید در این جنگ...
 ۵- ما باید در این جنگ...
 ۶- ما باید در این جنگ...
 ۷- ما باید در این جنگ...
 ۸- ما باید در این جنگ...
 ۹- ما باید در این جنگ...
 ۱۰- ما باید در این جنگ...

از جانب سید محمد باقر حکیم:

۱- مشرف، ما فخر می‌کنیم که در این جنگ...
 ۲- ما باید در این جنگ...
 ۳- ما باید در این جنگ...
 ۴- ما باید در این جنگ...
 ۵- ما باید در این جنگ...
 ۶- ما باید در این جنگ...
 ۷- ما باید در این جنگ...
 ۸- ما باید در این جنگ...
 ۹- ما باید در این جنگ...
 ۱۰- ما باید در این جنگ...

۱۳۲

سید محمد باقر حکیم
 جلال طالبانی

۴. حداقل سالی دو بار کمیته عالی مشترک (اعضای حزب دمکرات و اتحادیه میهنی) برای عمیق‌تر کردن روابط فیما بین و استحکام بخشیدن به آن، حل مشکلات و سایر مسائل مهمی که در طول مبارزات پیش می‌آید، گرد هم آیند.

۵. روح این توافق در همه رده‌ها تفهیم و تحکیم شود و به اعضا و هواداران هر دو حزب و سازماندهی نیروهایشان ارزش داده شود.

۶. برای ایجاد وحدت میان اعضای سازمان دانشجویان کرد در خارج از میهن کوشش کنند.

۷. برای ایجاد وحدت میان نیروهای کردستان عراق و تشکیل یک جبهه میهنی گسترده عراقی تلاش کنند.

این دو رهبر کردستان عراق در تهران با رئیس مجلس اعلاي انقلاب اسلامی عراق نیز دیدار کردند. در گفت‌وگویی سید محمد باقر حکیم و جلال طالبانی که در ۱۷ آبان ماه انجام شد، طالبانی به روحیه عالی کردها پس از اجرای عملیات فتح ۱ و تأثیری که این عملیات بر حرکت مردم عراق گذاشته بود، اشاره کرد. حکیم هم گفت: به نظر من اگر جنگ را از میان دو کشور عراق و ایران، به جنگ میان عراقی‌ها و رژیم بعث تبدیل کنیم برای آینده عراق و آینده منطقه بهتر خواهد بود.

در دیدار ادريس بارزانی و سید محمد باقر حکیم در ۲۰ آبان ماه نیز ایشان به مشکلات مردم کردستان عراق برای دسترسی به ارزاق عمومی اشاره کرد و با بیان اینکه این مشکلات را دولت‌های عراق و ترکیه با محاصره اقتصادی ناحیه کردنشین به وجود آورده‌اند، گفت: ملت عراق باید قیام کند اما لازم است یک رهبری قابل اتکایی وجود داشته باشد تا مردم به او اطمینان کنند.

سید محمد باقر حکیم هم پاسخ داد: رابطه تاریخی موجود میان ملت عرب و ملت کرد، یک رابطه راهبردی بوده و همه ملت به هر نحوی تحت ستم رژیم قرار دارند و در حال حاضر، گرد و عرب باید از یکدیگر حمایت کنند و پشتیبان یکدیگر باشند. ملت کرد ملتی مسلمان بوده و از گذشته، اسلام در این منطقه جایگاه ثابت و مستحکمی داشته است.

همکاری با حزب سوسیالیست کردستان
عراق

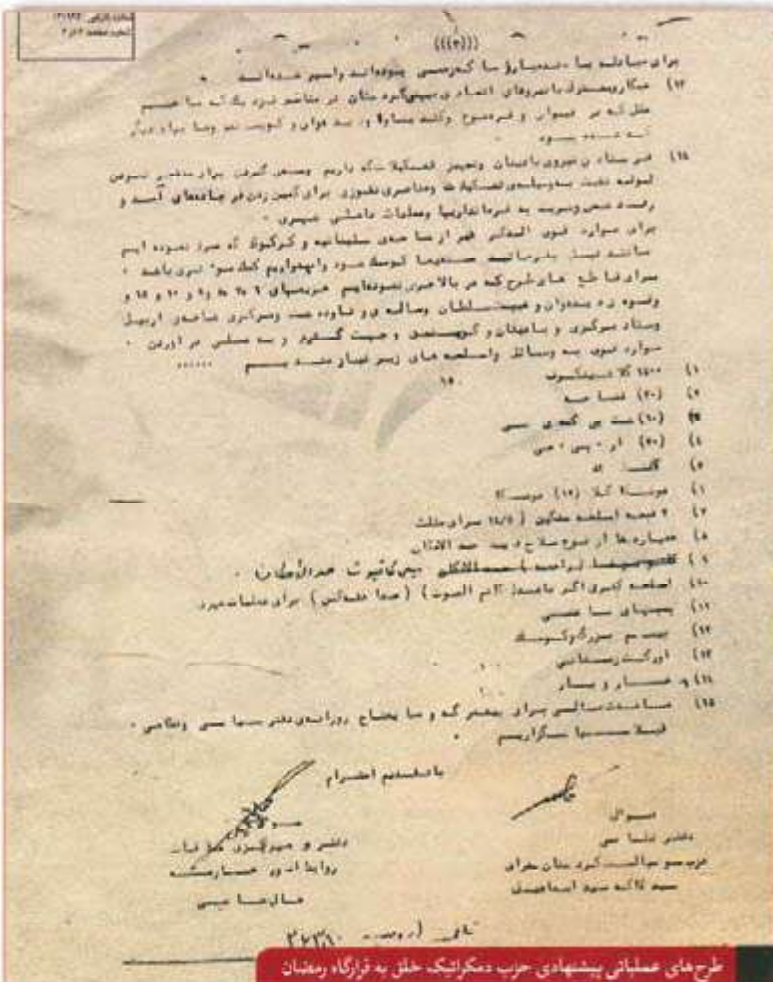
همکاری حزب سوسیالیست کردستان با قرارگاه رمضان به آسانی شکل نگرفت و توسعه پیدا نکرد. در این حزب گرایش‌های گوناگونی وجود داشت و عده‌ای موافق همکاری با قرارگاه رمضان و عده‌ای مخالف بودند. از این رو، در کنار تلاش‌های افراد موافق، جریان‌های مخالف، اقداماتی انجام می‌دادند تا این روابط و همکاری دچار اختلال شود.

در ۲۳ آبان ۱۳۶۵ رسول مامند دبیرکل حزب به همراه اعضای دفتر سیاسی با فرمانده قرارگاه رمضان در کرمانشاه ملاقات کرد. در این دیدار از رسول مامند خواسته شد برنامه‌های حزب را در زمینه گسترش سازمان و افزایش میزان فعالیت‌ها، به همراه نیازمندی‌هایش اعلام کند. ایشان در ۲۵ آبان (۱۶ نوامبر ۱۹۸۶) نامه‌ای با متن زیر برای قرارگاه رمضان ارسال کرد:

«۱. می‌خواهیم از مناطق آزادشده که در آنها پایگاه داریم، دفاع کنیم و آنها را نگه داریم و این مناطق را توسعه بدهیم تا مناطق نزدیک آن را آزاد نماییم؛ مانند قلاتوکان، ورتی، سماقولی، سه‌رچاوه، ناوده‌شت، منطقه دیده‌وان (مابین اربیل و کرکوک و کویسنجق). ضمناً به طور پارتیزانی روزانه در مناطق مذکور و جاده‌ها و توابع آن، به عوامل رژیم [یعنی] کمین می‌زنیم و حمله می‌بریم»

جلال طالبانی و رسول مامند

طرح‌های عملیاتی پیشنهادی حزب دمکراتیک خلق به قرارگاه رمضان

سیدکاکه سید اسماعیل

۲. می‌خواهیم در گرمیان، مناطق کفری و کرکوک در شریان راه‌های اربیل، پایگاه بگذاریم مانند مناطق شوان و شیخ بزینی و صالحی می‌توانیم با نیروی نزدیکی آن را تقویت و به بخشداری ریدار حمله نماییم.» این نامه که به امضای سید کاکه سید اسماعیل مسئول دفتر نظامی و خال حاجی (محمد رحیم عبدالله) مسئول روابط خارجی حزب سوسیالیست کردستان عراق رسید، ۱۲ بند دیگر شامل پیشنهادهایی مبنی بر گسترش تشکیلات و تقویت توانایی‌های عملیاتی حزب سوسیالیست داشت. در ادامه آن نیز برای اجرای طرح‌های برشماری، تقویت سازمان و گسترش تشکیلات، تجهیزات مندرج در جدول روبه‌رو به همراه مساعدت مالی برای پیشمرگان حزب و همچنین تأمین مایحتاج روزانه اعضای دفتر سیاسی و دفتر نظامی درخواست شد.

در گزارشی که مجید مجیدی مسئول ارتباط با حزب سوسیالیست در ۲۹ بهمن ۱۳۶۵ برای محمدعلی رحمانی معاون اطلاعات قرارگاه رمضان ارسال کرد، درباره همکاری با حزب سوسیالیست هشدار داد و گفت در سال گذشته، طبق توافق میان قرارگاه رمضان و حزب سوسیالیست، ۱۲۰ قبضه اسلحه کلاشینکف و مهمات و تجهیزات مربوط به آن به این حزب واگذار شد اما حزب پس از دریافت سلاح و کمک‌های مالی، به وعده خود مبنی بر افزایش فعالیت‌های چریکی چندان عمل نکرد و با بهانه‌ای، سطح ارتباطش را با قرارگاه رمضان کاهش داد. علاوه بر این، با مراکز دیگر در ایران ارتباط برقرار کرد تا از قلمع همکاری با قرارگاه آسیب نبیند.

نوع سلاح	تعداد
کلاشینکف	۱۵۰۰ قبضه
قناصه	۳۰ قبضه
تیربار B.K.C	۶۰ قبضه
آر.بی.جی ۷	۳۰ قبضه
تفنگ ۸۲ م.م	-
دوشکا	۱۲ قبضه
ضدهوایی ۱۴/۵ م.م	۳ قبضه
انواع خمپاره‌انداز	حتی‌الامکان
مینی کانیوشا	حتی‌الامکان
اسلحه کمبری در صورت موجود بودن (با صداخفه‌کن) برای عملیات شهری	-
بمب ساعتی	-
بمب بزرگ و کوچک	-
اورکت زمستانی	-
خواربار	-

همکاری با حزب الله کرد

قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۵ تلاش کرد سازمان رزم حزب الله کرد را تقویت کند تا این تشکیلات نقش مؤثرتری در مبارزه با نظام دیکتاتوری عراق ایفا کند. از این رو، محمدباقر ذوالقدر فرمانده قرارگاه رمضان در ۲۷ مهر ماه نامه‌ای به شیخ محمدخالد بارزانی رهبر حزب الله کرد فرستاد و در بخشی از آن به کندبودن روند گسترش سازمان، فعالیت‌های این حزب و تعهد قرارگاه مبنی بر حمایت از آن اشاره کرد:

«قرارگاه رمضان که مسئولیت فعالیت‌های برون مرزی را بر عهده دارد، مصمم است تا با پشتیبانی از تمامی جریانات، اعم از مردم، عشایر، جماعات، گروه‌ها و احزاب در صورتی که توانایی و آمادگی مبارزه بر علیه رژیم بعثی را داشته باشند، فعالیت‌های انقلابی، چریکی و پارتیزانی را علیه هدف‌ها و مواضع دشمن، عمق و گسترش بیشتری دهد. در راستای همین برنامه، چندی قبل شما را ملاقات نمودیم و در خصوص گسترش فعالیت شما و بسط دادن نیرو و توان رزمی شما مذاکراتی به عمل آمد و مقرر گردید که شما لیستی از نیروهای واجد صلاحیت تهیه نمایید تا جهت آزادسازی آنها اقدام گردد. مع‌الاسف با اینکه مدت نسبتاً طولانی از آن زمان می‌گذرد، هیچ‌گونه اقدام جدی در این خصوص صورت نگرفته است. از آنجاکه شما و نیروهایتان با توجه به تجربه نسبتاً طولانی همکاری با سپاه، مورد توجه برادران سپاه و مسئولان می‌باشید، انتظار است که در مسیر تشدید مبارزه پیش قدم و پیشتاز باشید.»

شیخ محمدخالد به شمال عراق رفت و در میان پیشمرگان حزب الله حاضر شد تا از نزدیک، آنان را فرماندهی کند. در این دوره پیشمرگان حزب چند عملیات موفقیت‌آمیز انجام دادند اما پیشرفت امور باز هم در حد رضایت قرارگاه نبود. پس از آن جلسه‌ای میان محمدباقر ذوالقدر، ایرج مسجودی، شیخ محمدخالد و فرزندش در ۱۸ آذر ماه ۱۳۶۵ برگزار شد تا علل کندی امور بررسی شود. بارزانی به برخی ناهماهنگی‌ها اشاره کرد که چندان اثرگذار در اجرای عملیات‌ها نبودند.

ذوالقدر در ادامه گفت: شما طرح و برنامه‌ای برای اجرای عملیات نداشته‌اید تا معلوم شود قرارگاه با شما همکاری می‌کند یا خیر. ما مصمم هستیم حزب الله در جنگ با ارتش عراق فعال‌تر شود. در این جلسه درخواست‌های شیخ محمدخالد برای افزایش تعداد پیشمرگان به ۲ هزار نفر بررسی شد تا این تشکیلات

نمایی از شهر رواندوز

شماره ۶۰۴-۶-۶
تاریخ: ۶۵/۱۷/۲۷
مکان: تهران
موضوع: ...

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جمهوری اسلامی ایران

حساب آقایان شیخ محمد خالد باقرانی ادهام ...

با اهداء سلام و تحیات و آرزوی پیروزی و نجات همه مسویان و مستضعفین جهان بخواه مردم مسلمان و مستضعفان کردستان عراق - امید است که در روز حیات حضرت احدیت در مسیر انجام وظیفه الهی و انسانی خود و همانچنین سرکشی و ایم نماند و کافر حاکم بر عراق حریف و حریف باشد، خصوصاً بودم قبل از سفر حضرتما به داخل شام را ملاقات کنم لیکن گرفتاریها و مسائلی که شما خود در جریان آن هستید مانع گشته است و از مزاحمت آن که، شماستکه مستظرفین تراوانه بدانکه مسئولیت تعالیهای پیوسته ای را بر عهده دارد هم امید تا بایستیشانی از تعالی جهت اتمام امر خود، شایسته است که شما را در برابر سرور و کبریا و آمانی و آمانی جایزه بر طبقه هم بخش را داشته باشند تعالیهای اغلیای، چینی و پارسی را بر طبقه هند و سایر مواضع دشمن، صل و کفرش بیشترند حد در امانا هم بر نامه جندی قبل شمارا ملاقات نمود پیوسته خصوصاً کفرش فعالیت شما و به خط دادن نیز و توان روی شما صحبتها و مذاکراتی بعمل آمد و خبر گردید که شما لیکن از نیروهای واجد صلاحیت تهیه نمائید تا جهت آزاد سازی آنها اقدام گشود مع الاند با اینکه مدت نسبت طولانی از آزادی زبان میگردد هیچگونه اقدام جدی جدی در این خصوص صورت نگرفته است - از آنجا که شما و نیروهایتان با توجه به تجربه نسبت طولانی، هنگامی که با شما بود، توجه برادر را بسیار و شایسته میباشد انتظار است که در مسیر تشدید جایزه پیشقدم و پیششار باشید - علی اجمال حرکت شما را به داخل به حال نیک میگویم و امیدوارم حضور پر برکت شما در کنار زندگان بسیار و بیشتر از حزب الله علیه صلح حرکت جدی در گسترش و صلح بخشیدن به جایزه باشد -

ماینتر در پیشانی و حمایت از شما در حد توان و با تمام تلاطم و احترام آمادیم -

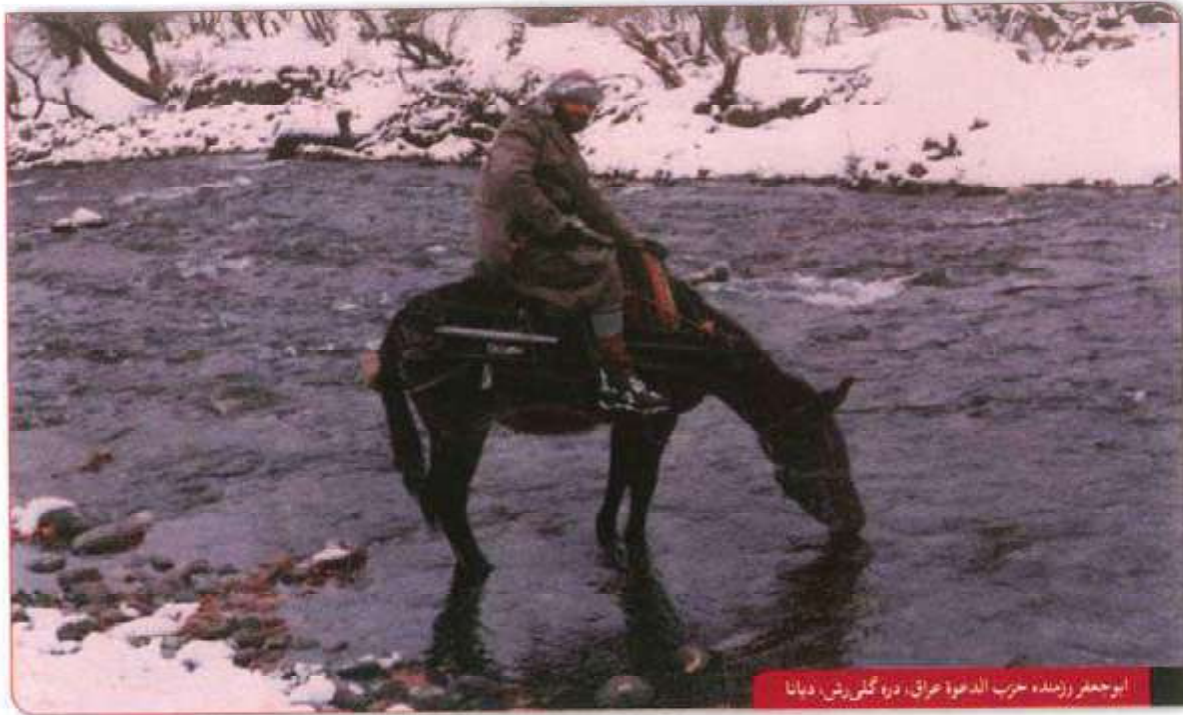
در ضمن از فرصت استفاده میکنم و در جهت جذب مشایر آزاد تشدید جهت جایزه علیه صلح و همچنین مشایر که در دنیا، صلح مشایر بخش را برگزیده باشد و باز گرداند آنها بدانش اسلام توسط حضرتعالی تاکنید منتهاسم - بیگانه حضور و غول شما بروی مردم و مشایر در جهت جذب و گسترش میان علیه صلح برتر و موثر خواهد بود -

با تشکر و دعای خیر برای پیروزی زندگان اسلام و سعادت و سلامت شما

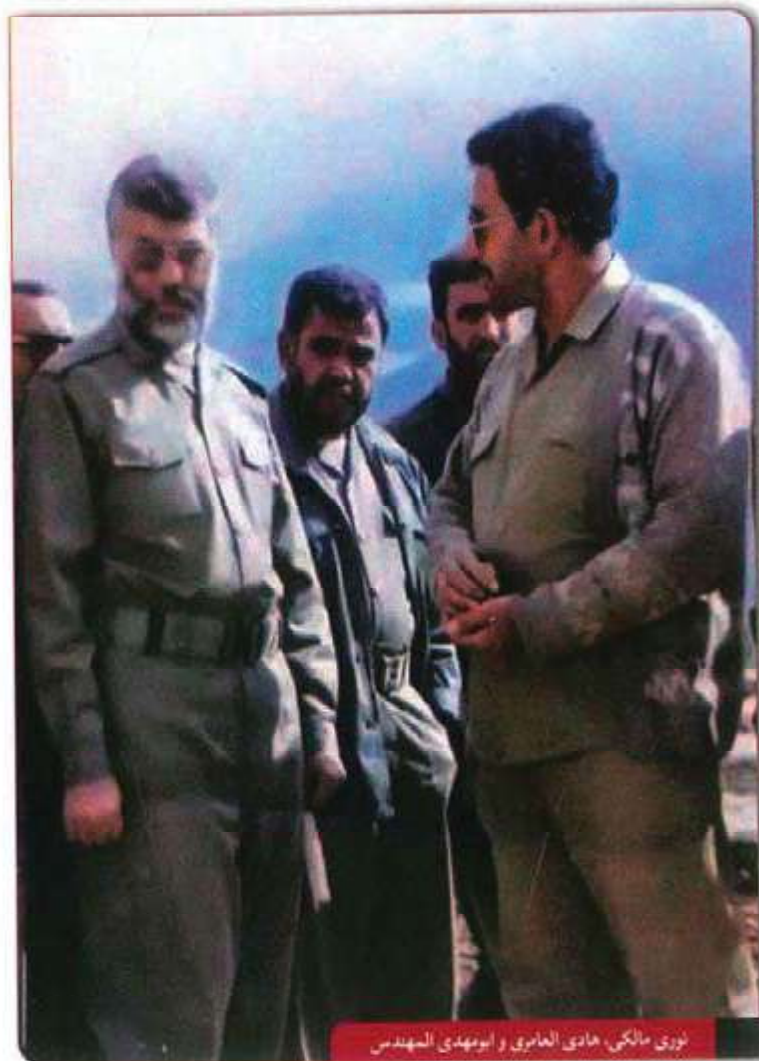
فرمانده فراگاه و مشایر
محمد باقر و الله

نام: فرمانده فراگاه رمضان به شیخ محمد خالد باقرانی

توانایی آزادسازی مناطقی از حاج عمران، رواندوز و مرگه سور را به دست آورد. پس از اجرای سه عملیات پیروزمند فتح ۲، ۱ و ۳ در ناحیه کردنشین عراق و اجرای عملیات کربلای ۵ در جبهه های جنوبی کشور، رهبر حزب الله کرد، در ۲۴ دی ماه ۱۳۶۵ این پیام را برای امام خمینی فرستاد: «پیروزی های ظفرمندانه جیوش اسلام در جبهه های حق علیه باطل که می رود خاک مقدس عراق را همانند ایران از وجود شیطان و شیطان صفتان پاک نماید، به آن محضر مبارک تبریک عرض می نمایم و امیدوارم به حول و فوه الهی و رهبریت پیامبرگونه آن حضرت، هرچه زودتر رژیم فاسد بعثی را از میان برداشته و ملت مسلمان و مظلوم عراق را از شر این جرثومه فساد آزاد نماید و همه امکانات ملت مسلمان ایران و عراق را تحت لوای پرچم اسلامی و قرآنی برای هدف بزرگ مسلمانان که همانا آزادی قدس عزیز و شریف است، به کار گرفته شود.»

ابوجعفر رزمنده حزب الدعوة عراق، دره گلریش، دیانا

نوری مالکی، هادی العاروق و ابومهدی المهندس

همکاری با حزب الدعوة الاسلامیه هم‌زمان با گسترش همکاری قرارگاه رمضان با احزاب کرد که در شمال عراق می‌جنگیدند، ارتباطات قرارگاه با احزاب و سازمان‌های شیعه نیز بیشتر شد. گروه‌های شیعه به دلیل جو امنیتی حاکم بر شهرهای شیعه‌نشین، کمتر می‌توانستند در آن شهرها عملیات نظامی انجام دهند. در جلسه‌ای که در ۱۱ تیر ۱۳۶۵ میان نمایندگان قرارگاه رمضان و حزب الدعوة برگزار شد. حزب الدعوة اعلام کرد به دلیل سيطرة امنیتی عراق بر مناطق مرکزی و جنوبی این کشور و مشکلات متعددی که نیروهای مبارز در زمینه اجرای فعالیت‌های سیاسی - فرهنگی و عملیات‌های نظامی داشتند، چند پایگاه در ناحیه کردنشین عراق احداث کند. تا حضور نیروهایش در صحنه‌های رزم ناحیه شمالی افزایش یابد و ضعف حضور آنان در محدوده مرکزی و جنوبی عراق جبران شود.

همکاری با حزب دمکراتیک خلق کردستان عراق

۴. اجرای کمین و جلوگیری از آمدوشد در جاده ترانزیتی عراق - ترکیه.

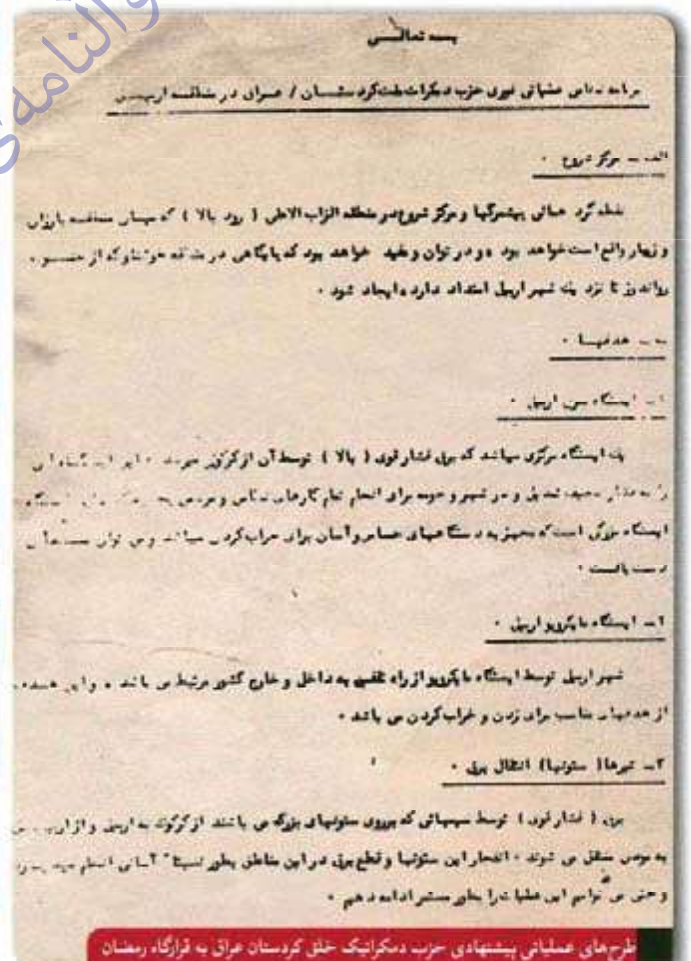
۵. اجرای کمین‌های متعدد در جاده رواندوز - اربیل که با نام جاده هامیلتون شناخته می‌شود.

این پیشنهادها در دایره نظامی جنگ‌های نامنظم قرارگاه خاتم الانبیا^(ص) بررسی و موافقت با اجرای آن، در ۱۸ آذرماه ۱۳۶۵ ابلاغ شد. همچنین مقرر گردید سلاح و تجهیزات مندرج در جدول زیر به حزب دمکراتیک ملت کردستان عراق واگذار شود.

نوع سلاح	تعداد
کلاشینکف	۵۰۰ قبضه با مهمات آن
آر.بی.جی ۷	۱۰ قبضه با مهمات آن
آر.بی.جی ۱۱	۱۰ قبضه با مهمات آن
تیربار B.K.C	۱۵ قبضه با مهمات آن
دوشکا	۸ قبضه با مهمات آن
قناصه	۱۰ قبضه با مهمات آن
کاونچیک دستی	۵۰۰ عدد
خمپاره انداز ۸۱ م.م	۳ قبضه با مهمات آن
خمپاره انداز ۱۲۰ م.م	۳ قبضه با مهمات آن
خمپاره انداز ۶۰ م.م	۳ قبضه با مهمات آن
تپانچه	۲۰ قبضه با مهمات آن
تپانچه بی صدا	۱۰ قبضه با مهمات آن
بی سیم دوربرد	۵ دستگاه
بی سیم گشتی	۱۰ دستگاه
انواع مواد منفجره	۲۰۰ کیلو
مین ضدتانک	۵۰ عدد
مین ضد نفر	۲۰۰ عدد
چادر بزرگ	۱۵ تخته
چادر کوچک	۱۵ تخته

حزب دمکراتیک خلق کردستان عراق حدود ۲۵۰ پیشمرگ را سازماندهی کرده بود تا در ناحیه کردنشین شمال عراق فعالیت نظامی انجام دهند. در جلساتی که میان فرماندهان قرارگاه رمضان و مسئولان حزب برگزار شد، طرح‌های عملیاتی حزب که به استان‌های اربیل و نینوا مربوط می‌شد پیشنهاد گردید. قرارگاه، طرح‌ها را همراه برآورد نیازهای تسلیحاتی حزب به قرارگاه خاتم الانبیا^(ص) ارسال کرد تا در صورت تصویب، عملیات‌ها و فعالیت نظامی حزب در سال ۱۳۶۵ آغاز شود. مکان‌های مورد نظر حزب برای اجرای عملیات و برخی اقدامات آن عبارت بودند از:

۱. استان اربیل شامل ایستگاه برق فشار قوی، ایستگاه ماکروویو، خطوط انتقال برق، پادگان مرکزی اربیل، اداره‌ها، سازمان‌ها و مراکز حزب بعث در اربیل.
۲. مراکز صنعتی و نظامی شهر موصل.
۳. لوله‌های خطوط انتقال نفت عراق به ترکیه.

از راست: محمد حاجی محمود و مسعود بازرانی از سران جبهه جود

فعال شدن جبهه دموکراتیک ملی (جود)

هنگام اصلاح آیین نامه جبهه جود که مخفف الجبهة الوطنية الديمقراطية (جبهه دموکراتیک ملی) است، دو اصل احترام متقابل و استقلال ایدئولوژیک، سیاسی و تشکیلاتی برای عضویت هریک از گروه‌ها پیش‌بینی شده بود.

در آن زمان کمیته‌های منطقه‌ای جبهه جود در استان‌های نینوا، دهوک، اربیل، سلیمانیه، کرکوک و همچنین اروپا و امریکای شمالی تشکیل شده و هماهنگی‌های لازم برای فعالیت احزاب عضو، در سطوح عالی و میانی به عمل آمده بود. در سال ۱۳۶۵، جبهه جود دامنه فعالیت‌ها و همکاری‌اش با قرارگاه رمضان را گسترش داد و در همین راستا، کمیته عالی جبهه از ۲۶ تا ۲۸ شهریور ۱۳۶۵ (۱۷ تا ۱۹ سپتامبر ۱۹۸۶) جلسه‌ای در دفتر سیاسی حزب سوسیالیست کردستان عراق با هدف تنظیم سیاست‌ها و برنامه‌های مبارزه برگزار کرد.

در این جلسه، موضوع دعوت حجت‌الاسلام سید محمدباقر حکیم رئیس مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق از احزاب مبارز عراقی برای شرکت در کنفرانس همیاری ملت عراق به منظور یکسان‌سازی راه‌های مبارزه با هدف سرنگونی رژیم دیکتاتوری صدام و تضمین آزادی مردم عراق بررسی و بر حضور جبهه جود در آن تأکید شد. همچنین مقرر شد احزاب هم‌پیمان جبهه جود، برای عادی‌سازی روابط با اتحادیه میهنی کردستان، جلوگیری از جنگ با یکدیگر و متوقف کردن حملات تبلیغاتی، در این چارچوب‌ها فعالیت کنند:

۱. مبارزه برای سرنگونی دیکتاتوری فاشیستی و تشکیل حکومت میهنی دموکراتیک ائتلافی که دمکراسی را برای عراق و خودمختاری

حقیقی را برای کردستان محقق کند.

۲. چنگ‌زدن (پایبندی و تمسک) به جود به عنوان پیمانی استوار و تقویت فعالیت‌های آن و مخالفت با هرگونه توافقی که به تضعیف آن بینجامد.

۳. تلاش برای تشکیل جبهه میهنی گسترده که همه احزاب، نیروها و شخصیت‌های معارض میهنی را در بر بگیرد.

۴. آشتی ملی شامل همه نیروهای معارض میهنی باشد.

۵. کنارگذاشتن درگیری و جنگ با نیروهای معارض میهنی.

۶. حل اختلاف‌ها با نیروهای معارض میهنی از طریق گفت‌وگو و ابزار دموکراتیک.

۷. تضمین آزادی فعالیت‌های نظامی برای پیشمرگان نیروهای معارض در همه مناطق کردستان.

۸. تضمین آزادی فعالیت‌های سیاسی و تبلیغاتی بر ضد دیکتاتوری، برای همه نیروهای معارض در سرتاسر مناطق کردستان.

۹. متوقف کردن حملات تبلیغاتی علیه مخالفان، میان همه نیروهای معارض میهنی و حفظ آزادی برای انتقاد سازنده فیما بین و بحث پیرامون مسائل جنبش میهنی عراق و جنبش آزادیبخش کرد.

۱۰. تقویت برادری عربی و کردی و همکاری مشترک میان خلق‌های عربی و کردی و مبارزه با قومیت‌گرایی تنگ‌نظرانه و هر آنچه که به بروز اختلاف‌ها و گرایش‌های مضر قومی بینجامد.

تلاش بیفکرگان کرد برای حمل سازمانی تجهیزات پشتیبانی

ملا لقمان نذیری

فعال کردن سایر گروه‌های همکار

تلاش قرارگاه رمضان برای به‌صحنه آوردن همه نیروهای خواهان سرنگونی دولت بعثی عراق، موجب شد چند گروه سیاسی و دینی عراقی دیگر نیز در سال ۱۳۶۵ فعال‌تر یا سازماندهی شوند. البته بعضی از این گروه‌ها قبل از سال ۱۳۶۵ تشکیل شده بودند که قرارگاه رمضان از آنان نیز حمایت کرد. این گروه‌ها عبارت بودند از:

۱. حرکت انصارالاسلام کردستان عراق به رهبری حاج طاهر گلی از عشایر شمال کردستان عراق که در سال ۱۳۶۳ سازماندهی شده بود و حدود ۳۰۰ نفر رزمنده داشت.

۲. سازمان عشایر مسلمان کردستان عراق به رهبری دارا حاج ابراهیم از عشایر سلیمانیه به استعداد ۲۵۰ نفر.

۳. جنبش مجاهدین کردستان عراق به رهبری شیخ طالب برزنجی که ۲۰۰ پیشمرگ داشت.

۴. جندالله کردستان عراق به رهبری ملا لقمان نذیری از مسلمانان شهر زور که در سال ۱۳۶۳ تشکیل شده بود و استعداد محدودی داشت.

۵. حرکت اسلامی کردستان عراق به رهبری شیخ عثمان عبدالعزیز که در سال ۱۳۶۳ سازماندهی شده بود و حدود ۴۰۰ رزمنده داشت.

۶. لشکر اسلامی کرد شامل جمعی از نیروهای رزمنده استان موصل به رهبری ابواسامه. این تشکیلات از سال ۱۳۶۰ با سپاه همکاری داشت و دارای ۴۰۰ پیشمرگ بود.

۷. جنبش اسلامی فیلیپین متشکل از کردهای منطقه خانقین و مندلی که توان محدودی برای اجرای عملیات داشت.

۸. قوات سیدالشهدا^(ع) شامل نیروهای شیعه مناطق میانی عراق که در همین سال با تلاش قرارگاه و با استعداد ۴۰۰ رزمنده تشکیل شده بود.

۹. حرکت حزب الله عراق شامل مجموعه‌ای از واحدهای چریکی شیعه که بیشتر اعضای آن از اهالی جنوب عراق بودند. این گروه از سال ۱۳۶۳ با سپاه همکاری می‌کرد و حدود ۴۰۰ مجاهد در اختیار داشت.

اجلاس همیاری ملت عراق

از اتحادیه میهنی کردستان عراق و شیخ محمدخالد بارزانی و شیخ ادهم بارزانی از حزب الله کرد عراق نیز در این اجلاس شرکت داشتند. از ایران آیت الله سیدعلی خامنه‌ای رئیس‌جمهور، حجت‌الاسلام اکبر هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی و فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیاء برای حاضران سخنرانی کردند. در پایان اجلاس قطعنامه‌ای در ۱۷ بند قرائت شد که مورد تأیید حاضران قرار گرفت. این اجلاس بازتاب بین‌المللی گسترده‌ای داشت و کارشناسان سوری و اردنی گفتند ایران با نزدیک کردن عرب‌ها و کردها به یکدیگر، نقش اصلی خود را در آینده عراق تثبیت کرد.

اجلاس بررسی جنایات صدام اولین اجلاسی بود که با تلاش مجلس اعلای انقلاب اسلامی و با حضور بیش از ۱۱۰ تن از شخصیت‌های سیاسی، مذهبی و حقوقی ۳۰ کشور جهان، از ۲۶ آذر ۱۳۶۲ به مدت یک هفته در هتل کوثر تهران برگزار شد. رئیس اجلاس حجت‌الاسلام سیدمحمدباقر حکیم بود و حجت‌الاسلام سیدمحمود هاشمی شاهرودی و حجت‌الاسلام سیدعلی حائری از کشور عراق، حاج مصطفی کومورا از ژاپن و محمد عبدالله عثمان از افریقای جنوبی، اعضای هیئت رئیسه آن بودند.

هم زمان با تلاش احزاب کردی برای کنار گذاشتن اختلاف‌ها و ایجاد وحدت و با هدف مبارزه با دیکتاتوری حاکم بر عراق، مجلس اعلای انقلاب اسلامی نیز کوشش کرد تا اتحاد و همکاری میان احزاب مبارز عراقی بیشتر شود. با دعوت مجلس اعلا، اجلاس همیاری ملت عراق "مؤتمر نصرت الشعب العراقي" از ۳ تا ۶ دی ماه ۱۳۶۵ در هتل استقلال تهران برگزار شد که در آن، نمایندگان از احزاب سیاسی و قومی و همچنین شخصیت‌های مستقل دینی و سیاسی عراقی که در کشورهای ایران، سوریه، انگلستان، آمریکا، آلمان، پاکستان، استرالیا، ترکیه، عربستان سعودی، هندوستان، الجزایر، سوئیس، لبنان، کانادا، فرانسه سکونت داشتند، شرکت کردند. روحانیان سرشناسی از جمله سیدمحمدباقر حکیم، سیدمهدی حکیم، سیدمحمود هاشمی شاهرودی از عراق، شیخ محمد مهدی شمس‌الدین از لبنان و مبارزانی همچون علی عبدالله و ادريس بارزانی از حزب دمکرات کردستان عراق، دکتر فؤاد معصوم

تجاوز ارتش ترکیه به شمال عراق

شمال عراق جولانگاه نیروی هوایی ارتش ترکیه بود و هواپیماهای این کشور گاهی به بهانه حضور افراد حزب کارگران کردستان (P.K.K) یا به دلیل حمایت احزاب کرد عراقی از کردهای ساکن ترکیه، آن محدوده را هدف تجاوز هوایی و بعضاً زمینی قرار می‌دادند. در ۱۳ اسفند ۱۳۶۵ سی فروند هواپیمای ارتش ترکیه، اردوگاه‌های پناهندگان کرد را در شمال عراق بمباران کردند که حدود ۱۰۰ تن کشته شدند. احزاب مبارز کرد عراقی در برابر این اقدام بی‌تفاوت نماندند. دفتر سیاسی حزب دمکرات، در اطلاعیه‌ای اعلام کرد:

«در ساعت ۹ صبح مورخه ۱۳ اسفند ۱۳۶۵ تعدادی از هواپیماهای جنگنده ترکیه، اقدام به بمباران مناطق سناطه، زاویته و حفت طنین از توابع شهرستان زاخو در کردستان عراق نمودند. جمیع این مناطق در سرزمین‌های آزاد شده کردستان عراق واقع‌اند که ارتش انقلابی کردستان بر آنها مسلط است. این در حالی است که مناطق کردستان عراق از پایگاه‌ها و وجود هرگونه نیروی کردستانی

و یا مخالف ترکیه خالی است. دولت ترکیه حقی ندارد در مناطق خارج از مرزهایش دخالت کند، همان‌طور که رژیم عراق نیز حق ندارد از یک دولت همسایه، به منظور قتل و ترور پناهندگان و اهالی بی‌گناه، در کشور خود درخواست کمک نماید. ما این را به عنوان اهانت به حقوق ملت عراق و سیادت میهنی می‌دانیم.»

اتحادیه میهنی هم به این تجاوز واکنش نشان داد و در بیانیه‌ای نوشت:

«این عمل وحشیانه که باعث به شهادت رسیدن تعداد زیادی زن و کودک و مرد بی‌گناه شد، نشان داد که رژیم عفرقی بغداد برای حفاظت از مرزهای خود زبون است و رژیم فاشیستی ترکیه نیز با ادامه دادن به حملات خود در کردستان عراق، به این منطقه و نفت کرکوک چشم طمع دارد.»

نهضت روحانیت کردستان عراق نیز در بیانیه‌اش اعلام کرد: «اقدام ارتش ترکیه در شمال عراق، به منظور پُر کردن خلأ حضور ارتش عراق در ناحیه کردنشین می‌باشد که ناشی از اعزام اکثر یگان‌های این کشور به جبهه‌های جنوب برای رویارویی با رزمندگان ایرانی است.»

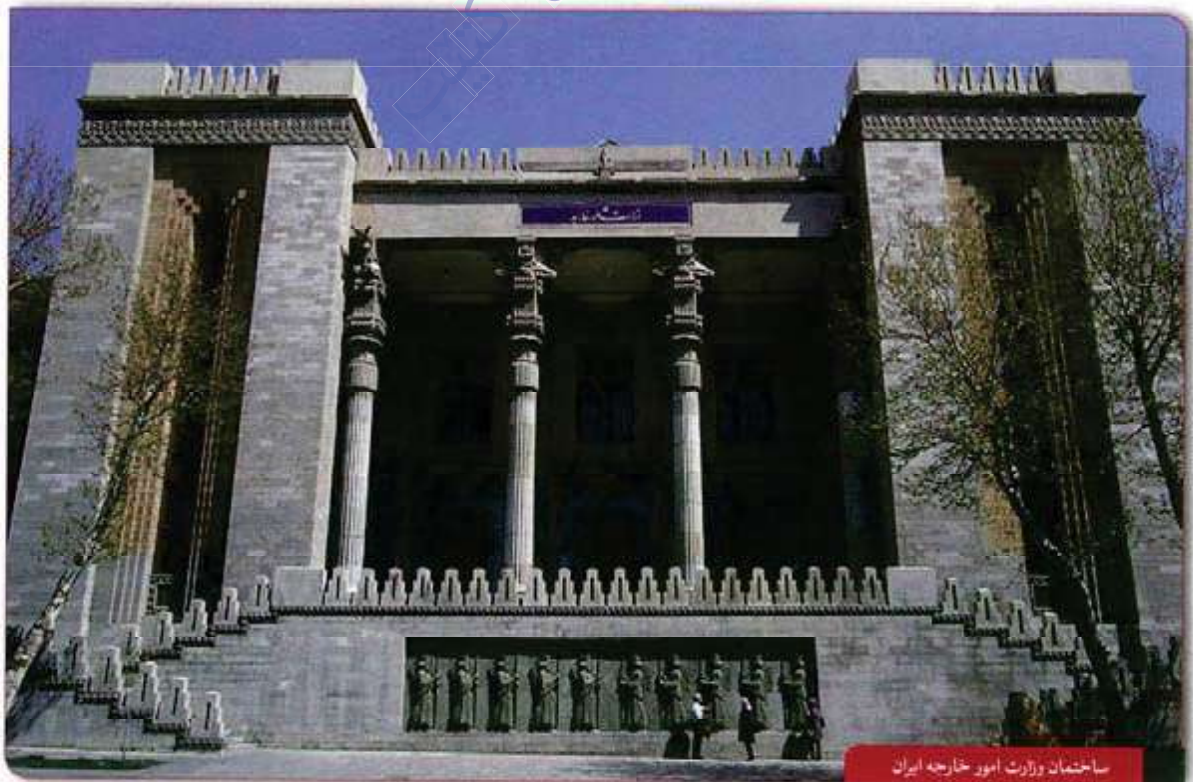
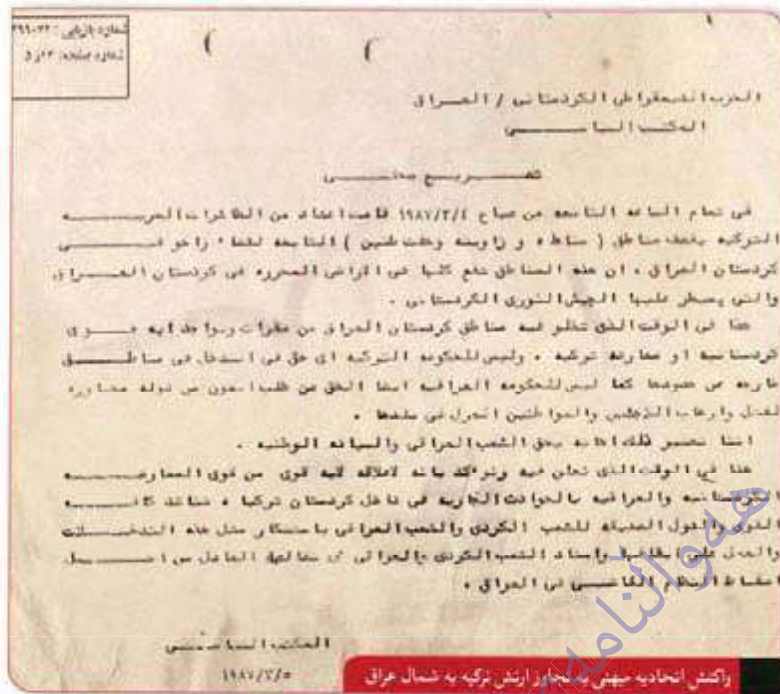
نهایم جنگنده‌های ترکیه به شمال عراق

جهت ورود به یک کشور همسایه قرار گرفته و باعث شود مردم بی‌گناهی که هیچ‌گونه ارتباطی با این حوادث نداشته‌اند و جهت مبارزه با رژیم حاکم بر بغداد و آزاد شدن از سلطه این رژیم در حال مبارزه‌اند، مورد تعرض قرار گیرند.»

مجلس اعلاى انقلاب اسلامى عراق هم در بيانيه‌اى خطاب به دولت تركيه نوشت:

«ما به شما نصيحت مي‌كنيم كه دست از اين اعمال برداشته و روابط دوستانه خود با ملت عراق را از بين نبريد و باعث نشويد كه ملت ما اين حرركات را كمك به سرکوبي مردم مظلوم عراق به حساب آورند.»

این تجاوز، واکنش وزارت امور خارجه ایران را نیز به همراه داشت و در اطلاعیه‌ای اعلام کرد: «مقامات کشورمان بارها نقطه نظرات جمهوری اسلامی ایران را در خصوص حفظ تمامیت ارضی عراق به مقامات کشور ترکیه تذکر داده‌اند و ما معتقدیم حوادث و وقایع داخلی ترکیه نمی‌تواند مستمسکی

عملکرد نظامی

اجرای عملیات‌های نامنظم گسترده

قرارگاه رمضان موفق شد با تقویت سازمان رزم قرارگاه و احزاب و گروه‌های عراقی، در سال ۱۳۶۵ چهار عملیات نامنظم گسترده فتح و دو عملیات مهم سرآو سلمان آغا و سنگاو را اجرا کند. همچنین طرحی را برای اجرای عملیات در بغداد تهیه کرد اما موفق به اجرای آن نشد. این عملیات‌ها ضربه مؤثری بر توان حفاظتی و امنیتی عراق وارد کرد و قدرت نفوذ رزمندگان ایرانی و پیشمرگان احزاب را در نبرد با دشمن، به جهانیان نشان داد.

عملیات فتح ۱

موقعیت منطقه عملیات

کرکوک همانند بغداد، بصره و موصل، از شهرهای مهم عراق محسوب می‌شد و بیش از ۴۰۰ هزار نفر جمعیت داشت. همچنین این شهر از اصلی‌ترین مراکز اقتصادی و نفتی عراق بود که ذخایر نفتی آن بالغ بر ۹ میلیارد بشکه برآورد می‌شد. پالایشگاه کرکوک از یک واحد اصلی و ۸ واحد کوچک با ۷۰ مخزن ذخیره نفت تشکیل و در زمینی به وسعت ۲۳ کیلومترمربع واقع شده بود. دولت عراق نفت کرکوک را برای صادرات، با احداث دو خط لوله از طریق ترکیه و یک خط لوله از طریق سوریه، به سواحل مدیترانه می‌رساند.

تأسیسات اطراف کرکوک: بر اساس برآورد اطلاعاتی انجام شده، این تأسیسات، اطراف کرکوک قرار داشتند:

۱. تأسیسات نفتی بابا گُرگَر برای تفکیک نفت از گاز در ۳ کیلومتری شمال غربی کرکوک.
 ۲. واحد ترکیز (تثبیت) قدیم در دامنه ارتفاعات کانی دُمَلاَن ۱۴ یونیت بزرگ برای تصفیه ۲/۷ میلیون بشکه نفت در روز.
 ۳. واحد ترکیز جدید با ظرفیت تصفیه یک میلیون بشکه نفت در روز.
 ۴. پالایشگاه عظیم کرکوک با ظرفیت پالایش یک میلیون بشکه نفت در روز.
 ۵. چاه‌های نفتی باحسن شمالی و جنوبی با ظرفیت استخراج یک میلیون بشکه نفت در روز.
 ۶. سه خط لوله انتقال نفت از کرکوک به کشورهای ترکیه و سوریه.
 ۷. چاه‌های نفت جَمبور شمالی واقع در جنوب کرکوک با ظرفیت استخراج ۱۶۰ هزار بشکه نفت و صد میلیون فوت مکعب گاز در روز.
 ۸. مجتمع تولیدی گاز شمالی با ظرفیت استخراج ۵۴۰ میلیون فوت مکعب گاز در روز.
 ۹. کارخانه استخلاص کبریت با ظرفیت استخراج ۸۸ میلیون فوت مکعب گاز در روز.
- در این برآورد، موقعیت شهر، وضعیت سیاسی، اجتماعی،

نمایی قدیمی از شهر کرکوک

اقتصادی آن و مراکز نظامی کرکوک نیز مشخص شده بود.

سازمان رزم ارتش عراق:

شهر کرکوک در محدوده سرزمینی سپاه یکم ارتش عراق قرار داشت و قرارگاه سپاه یکم و قرارگاه لشکر هشتم نیز در کرکوک بودند. گسترش سپاه یکم ارتش عراق در محدوده عملیات فتح ۱ به این شرح بود:

۱. لشکر ۳۹ پیاده در ارتفاعات مرزی سردشت از گردهرش تا شمال ماووت.

۲. لشکر ۳۴ پیاده مکانیزه از جنوب شرقی ماووت تا پنجوین.

۳. لشکر ۲۷ مکانیزه از جنوب پنجوین تا ارتفاعات مشرف به دریاچه دربندیخان.

۴. تیپ‌های مخصوص ۳، ۱۶ و ۱۷ گارد ریاست جمهوری به عنوان یگان‌های احتیاط سپاه یکم.

۵. هشت گردان توپخانه برای پشتیبانی آتش از یگان‌های در خط.

۶. یک گردان پیاده برای حفاظت از سد دوکان.

۷. یک گردان پیاده روی ارتفاعات کانی دوملان شهر کرکوک.

۸. یک گردان پیاده در پایگاه‌های متعدد برای حفاظت از شهر کرکوک.

۹. چندین گردان افواج خفیفه (مزدوران عرب عراقی) برای حفاظت از مناطق پشت خطوط ارتش عراق.

۱۰. شش گردان افواج خفیفه برای حفاظت از جاده‌های دوکان - سلیمانیه، تینال - سلیمانیه، تینال - چمچمال، چمچمال - کرکوک، منطقه جنوبی تینال و شهر سورداش.

۱۱. هفت گردان جاش (مزدوران کرد عراقی) مستقر در بخش‌های آغچلر، قره هنجیر، سنگاو، قادر کرم، لیلان، جاده‌های اطراف کرکوک و تأسیسات جبل بور و جمبور.

۱۲. قوات حمایت از نفت با پنج قاطع مستقر در سارلو، جبل بور، جمبور، هنجیر و پایچی.

علاوه بر واحدهای زمینی، پایگاه هوایی، پایگاه موشکی و یک پایگاه متعلق به سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در اطراف شهر کرکوک قرار داشت. تأسیسات نفتی نیز در ۳ حلقه حفاظت می‌شد. در حلقه بیرونی، جاش‌ها با اجرای کمین و عملیات گشتی - رزمی از تأسیسات محافظت می‌کردند. در حلقه میانی، تأسیسات با یک گردان کماندویی حفاظت می‌شد و در حلقه داخلی، نیروهای جیش الشعبی در پایگاه‌های اطراف تأسیسات، مستقر بودند.

ارائه خدمات به اتحادیه میهنی کردستان:

قرارگاه رمضان مقرر کرد برای جلب اعتماد اتحادیه میهنی به منظور هر چه بهتر اجرا شدن عملیات، این خدمات به اتحادیه داده شود؛
۱. فراهم کردن تسهیلات لازم برای رفت و آمد اعضای اتحادیه میهنی به ایران.

جمعی از روزمدگان قراگاه در سرزمین عراق

در بسته‌بندی‌های مناسب تا روستاهای بیتوش و زردکانی در مرز سردشت بیاورد و به اتحادیه تحویل دهد تا با قاطر از میان خطوط دفاعی عراق عبور داده شود. سپس در مناطق تحت کنترل اتحادیه، به وسیله تراکتور و کامیون تا منطقه هدف حمل گردد. بدین ترتیب، نزدیک به ۱۵۰ تن سلاح و مهمات در مدت ۴۰ روز از مرز ایران تا اطراف شهر کرکوک منتقل شد. پس از آن نوبت به انتقال حدود ۵۰۰ نیروی پاسدار و بسیجی به پشت خطوط دشمن رسید. آنان با پیمودن حدود ۱۵۰ کیلومتر مسیر کوهستانی، به اهداف مورد نظر در اطراف کرکوک رسیدند.

فرمانده قراگاه رمضان دلایل انتخاب منطقه کرکوک را برای اجرای عملیات این‌گونه تشریح کرد:

«دسترسی ما به نفت کرکوک یک کار استراتژیک بود. البته اگر می‌توانستیم به صورت کامل منهدم کنیم، حتماً کمر رژیم عراق را می‌شکستیم ولی هدف ما در اینجا انهدام کامل نبود. سازوکار عملیات نامنظم این امکان را فراهم نمی‌کرد. انهدام کامل در گروی آن بود آنجا را تصرف و نگهداری کنیم. ما می‌خواستیم یک انهدام انجام دهیم و برگردیم.»

۲. ارائه کمک‌های مقتضی و مساعدت‌های لازم به اتحادیه در جنگ با رژیم بعثی عراق.

۳. ارسال کمک‌های دارویی و تجهیزات پزشکی به مناطق آزادشده تحت کنترل اتحادیه.

۴. صدور مجوز دریافت اقلام دارویی و پزشکی از سایر کشورها و ارسال به کردستان عراق.

۵. فراهم کردن امکان خرید اقلام فنی مورد نیاز در زمینه امور تبلیغاتی و اطلاع‌رسانی.

۶. اجازه تهیه آذوقه و مایحتاج اعضای اتحادیه از ایران با توجه به اینکه رژیم عراق ناحیه کردنشین را محاصره اقتصادی و نظامی کرده بود.

۷. فراهم کردن امکان عزیمت اعضای اتحادیه به سایر کشورها از طریق ایران.

انتقال تجهیزات و نیرو:

قراگاه رمضان، برای انجام دادن هماهنگی‌های لازم با اتحادیه، قراگاه مقدم خود را در روستای یاغسمر محل دفتر سیاسی اتحادیه میهنی، مستقر کرد. معاونت یشتیبانی قراگاه رمضان موظف شد سلاح، مهمات و ادوات جنگی را

۲۵ خلخالان، ۲۳ سورداش، ۸۷ قره چوخ، ۸۶ هولیر، حفاظت مالیند ۲ و ۳۹ برانسی از اتحادیه میهنی، از این محور وارد عمل شدند. هدف‌های عملیات در محور بدر عبارت بودند از: اجرای آتش روی تأسیسات نفتی باباگرگر، تأسیسات نیروگاه حرارتی برق، واحد بهره‌برداری شماره ۱ تأسیسات نفتی کرکوک، تأسیسات نفت و گاز شورا، قرارگاه سپاه یکم، قرارگاه لشکر هشتم، پایگاه هوایی کرکوک، پایگاه مجاهدین خلق (منافقین) در نزدیکی شهر کرکوک، پادگان دارامان، سه پایگاه موشکی زمین به هوا، مرکز الکترونیکی و پارازیت کرکوک در سقزلی، مراکز رادیو تلویزیون، سازمان امنیت و ایستگاه راه آهن شهر کرکوک و همچنین تصرف ارتفاع دوملان و پایگاه‌های مستقر روی آن. برای مقابله با حمله احتمالی هواپیماها و بالگردهای عراقی نیز چند قبضه موشک سام ۷ (سهند ۳) پیش‌بینی شده بود.

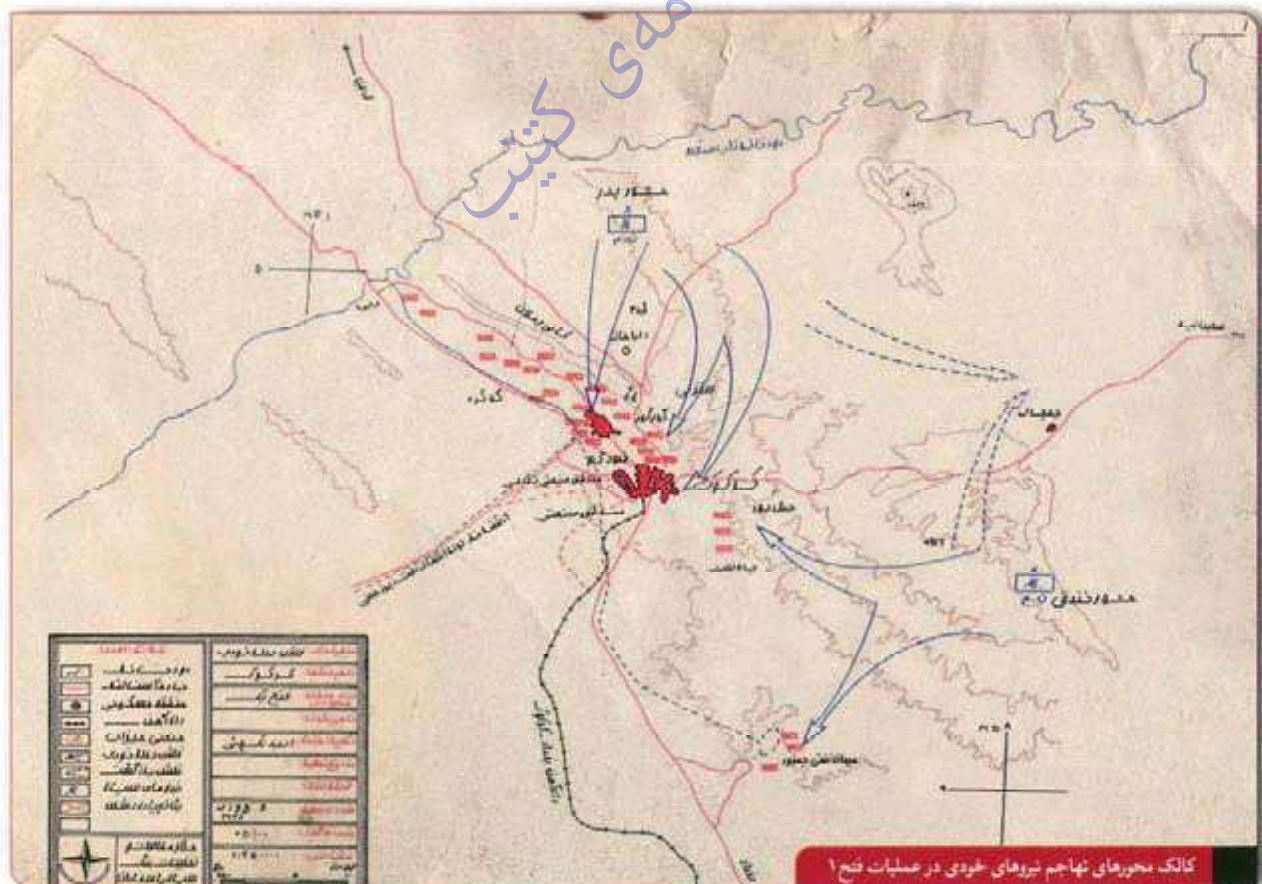

خلخال طالبانی در میدان انزلی اتحادیه میهنی کردستان عراق

شرح عملیات

عملیات فتح ۱ در نخستین ساعات بامداد ۱۹ مهرماه ۱۳۶۵ در دو محور انجام شد:

محور بدر: محور یکم به فرماندهی اکبر آقاییابی از سپاه و کاک شاخوان از اتحادیه میهنی کردستان در شمال کرکوک قرار داشت. با آغاز عملیات، یک گردان از تیپ ویژه پاسداران، یک گردان ادوات از سپاه و تیپ‌های

کاک محوره‌های مهاجم نیروهای خودی در عملیات فتح ۱

از راست: اکبر آقابابایی و اسماعیل احمدی مقدم فرماندهان دو محور بدر و خندق

محور خندق؛ محور دوم به فرماندهی اسماعیل احمدی مقدم از سپاه و کاک شوکت حاج‌مشیر از اتحادیه میهنی در جنوب شرق کرکوک قرار داشت. تیپ ویژه ۶۶ هوابرد به استعداد یک گردان و دو آتشبار ادوات از سپاه و تیپ‌های ۵۱ گرمیان و ۵۳ شیروانه از اتحادیه میهنی، در این محور وارد عمل شدند. مهم‌ترین اهداف عملیات در این محور، اجرای آتش و انهدام تأسیسات تفکیک گاز و نفت جبل بور در ۵ کیلومتری جنوب شرقی کرکوک و تأسیسات تفکیک گاز و نفت جمبور واقع در ۳۰ کیلومتری جنوب کرکوک بود.

از راست: اکبر قبادی، حمید قهصیری، محمد ناطقی، محسن نرینی مسئولان تیپ ویژه ۶۶ هوابرد

با اجرای عملیات در هر دو محور، بر اثر شلیک مداوم یگان‌های عمل‌کننده و شعله‌ور شدن آتش از لوله‌های منفجرشده انتقال نفت و گاز و انفجار مهیب انبار مهمات پایگاه‌های نظامی عراق، بخش وسیعی از منطقه عملیاتی فتح ۱ روشن و موجب هراس و سردرگمی واحدهای حفاظتی عراق شد. در طول مدت سه ساعت و نیم، بیش از صدها گلوله روی هدف‌های تعیین‌شده شلیک شد و سرانجام عملیات، ساعت ۲ بامداد پایان یافت.

پالایشگاه کرکوک

نتایج عملیات فتح ۱ در اطلاعیه قرارگاه خاتم الانبیا (ع) چنین گزارش شده بود:

- ۱. انهدام تأسیسات پالایشگاه کرکوک که ظرفیت [تولید] ۳۰ هزار بشکه در روز را دارا می‌باشد و سوخت نفت سفید، بنزین و گازوییل استان‌های شمالی عراق را تأمین می‌کرد.
- ۲. انهدام واحد بهره‌برداری شماره یک از تأسیسات نفتی عراق که بدین ترتیب ۷۰ درصد از توان بهره‌برداری از نفت عراق در کرکوک از دشمن سلب شد.
- ۳. انهدام نیروگاه حرارتی برق کرکوک که برق مناطق صنعتی و شهر کرکوک را تأمین می‌کرد.

- ۴. انهدام سه پایگاه موشکی زمین به هوا در منطقه کرکوک که مسئولیت حفاظت هوایی این منطقه را به عهده داشت.
- ۵. انهدام پایگاه منافقین و ضدانقلابیون خودفروخته و به هلاکت رساندن نفرات مستقر در آن.

- ۶. انهدام تأسیسات تفکیک نفت و گاز جمبور که دارای ظرفیت [تولید] ۳۰۰ هزار بشکه نفت در روز [بود] و نیز تأسیسات تصفیه مقدماتی گاز و تأسیسات گاز این مجموعه که دشمن را از دستیابی به ۱۰۰ میلیون فوت مکعب گاز محروم خواهد کرد.

- ۷. انهدام تأسیسات تفکیک نفت و گاز جبل بوری.
- ۸. انهدام تأسیسات نفت و گاز شورا که ظرفیت جداسازی و تفکیک ۱۰۰ هزار بشکه در روز را داشت.

- ۹. حمله و اجرای آتش بر روی قرارگاه سپاه یکم عراق که به این قرارگاه ضایعات و خسارات سنگینی وارد شد و تعدادی از فرماندهان ارتش عراق کشته یا مجروح شدند.
- ۱۰. انهدام پادگان دارامان (محل استقرار دو تیپ عراقی). در این اقدام شمار زیادی از نفرات دشمن کشته یا زخمی شدند.

- ۱۱. تسخیر و انهدام بیش از ۲۰ پایگاه بر روی ارتفاعات داملان و کشته شدن و به اسارت درآمدن تعدادی از نفرات [مستقر در] این پایگاه‌ها.

- ۱۲. انهدام مرکز استراق سمع و جاسوسی الکترونیکی و پارازیت رژیم صهیونیستی عراق در شمال این کشور واقع در سقرلی.
- ۱۳. به آتش کشیدن تلویزیون سازمان امنیت و محل استقرار عناصر سرکوبگر رژیم عراق و انهدام دکل تلویزیون و ماکروویو کرکوک.

- ۱۴. انهدام ایستگاه راه‌آهن بی‌بایگوره که کار انتقال نفت و فرآورده‌های سوختی را بر عهده داشت. [...]

پنج روز پس از اجرای عملیات فتح ۱ مسعود سرمدی با جلال طالبانی در منزل مسکونی‌اش در روستای یاغسمر مصاحبه کرد. در این مصاحبه، جلال طالبانی درباره تأثیر این عملیات گفت:

«این اولین بار است که یک نیروی کردستانی یا عراقی که بر سر خاک خودش مستقر می‌باشد، به این شیوه بزرگ و پراهمیت با برادران جمهوری اسلامی همکاری می‌کند و موضع این همکاری، جای رضایت و تقدیر و قدردانی اغلبيت مردم می‌باشد. یعنی این جای خوشحالی است که دشمن هیچ [کاری] نتوانسته [بکند]. مثلاً دشمن فاشیست، دروغ‌گویی می‌کند و می‌گوید اینها نوکر شده‌اند و عامل اجنبی شده‌اند و [...] مردم این را باور نمی‌کنند. برعکس مردم خوشحال‌اند با همکاری [ما با ایران.]»

جمهوری اسلامی

صفحه ۲
یکشنبه ۲۰ مهر ۱۳۵۷
۷ صفر ۱۴۰۷ شماره ۲۱۳۶ - سال هشتم

**اطلاعیه قرارگاه خاتم الانبیا
درباره عملیات فتح یک**

تهران - هرگز برای جمهوری اسلامی انقلاب بزرگه جدم
الایمان بر زمین عملیات فتح یک پادشاه مملکت شد
بسم الله الرحمن الرحیم

انقلاب استقامت استقامت و انقلاب بر اندام نوره نور است
در زمانیکه فرماندهان ملت ولایت جمهوری اسلامی بر پادشاه
میکر کلر سلطان سیه لویه جسدان اولین انقلاب و بر پاسخ
به فرقه‌های دشمن سوره جسدان انقلابی را با شعار
انقلابیون کرد عراق بر جلال جلال عراق انقلابی و بر یکی از
جسدانترین سیدان چریکی با نام فتح یک که با این جسدی با
زحمه بسیار در صحنه ۱۳۵۷ مکتب شد سید سید انقلاب شد
شرفی میهنی که با یک روز و یک روز جسدان پادشاه و پادشاه
عراق که با این سیدان مبارزه فرقه‌های دشمن و دشمنان فرقه‌ها
عراق که با یک روز و یک روز جسدان پادشاه و پادشاه
عراق که با این سیدان مبارزه فرقه‌های دشمن و دشمنان فرقه‌ها
عراق که با این سیدان مبارزه فرقه‌های دشمن و دشمنان فرقه‌ها

۱۰. انهدام پادگان دارامان که محل استقرار دو تیپ عراقی بود
که دشمن آنرا از تصرف دشمنان فرقه‌ها کشته و با زخمی
شدند.

۱۱. تسخیر و انهدام بیش از بیست پایگاه بر روی ارتفاعات
داملان و کشته شدن و به اسارت درآمدن تعدادی از نفرات این
پایگاه‌ها.

۱۲. انهدام مرکز استراق سمع و جاسوسی الکترونیکی و پارازیت
رژیم صهیونیستی عراق در شمال این کشور واقع در سقرلی.

۱۳. به آتش کشیدن تلویزیون سازمان امنیت و محل استقرار
عناصر سرکوبگر رژیم عراق و انهدام دکل تلویزیون و ماکروویو
کرکوک.

۱۴. انهدام ایستگاه راه‌آهن بی‌بایگوره که کار انتقال نفت و
فرآورده‌های سوختی را بر عهده داشت. [...]

اطلاعیه‌های درباره دستاوردهای عملیات فتح ۱

عملیات فتح ۲

و این گذرگاه، همیشه زیر آتش توپخانه دشمن بود. از این رو، هر لحظه امکان داشت ارتباط بین نفرات پیشرو با افرادی که از پشت سر حرکت می‌کردند، قطع گردد. آسیب‌نرسیدن به نیروهای عمل‌کننده در هر سه مرحله نفوذ به سرزمین عراق، اجرای عملیات و بازگشت به میهن اسلامی، نشان‌دهنده توانایی قرارگاه رمضان در شناسایی، طرح‌ریزی و هدایت عملیات فتح ۲ بود.»

دستاوردهای عملیات

- انهدام تأسیسات نیروگاهی سد دوکان.
- انهدام برخی پایگاه‌های امنیتی اطراف سد.
- خاموش شدن برق در مناطق وسیعی از استان‌های سلیمانیه و اربیل به مدت طولانی.
- اختلال در شبکه برق سراسری عراق.
- کشته یا زخمی شدن تعدادی از نیروهای دشمن.

بعثی از تأسیسات سد دوکان. منطقه عملیات فتح ۲

نقشه دریاچه و سد دوکان

دومین عملیات نامنظم که در ناحیه کردنشین عراق اجرا شد، عملیات فتح ۲ نام داشت که هدف آن انهدام نیروگاه برق سد دوکان در ۳۵ کیلومتری مرز ایران و در پشت خطوط سپاه یکم ارتش بعث بود. دو روز پیش از اجرای این عملیات، ادوات مالبند ۲ اتحادیه میهنی چند مرکز نظامی در اطراف شهر دوکان را زیر آتش گرفته و برخی مردم شهر ناچار به ترک منازل خود شده بودند.

موقعیت منطقه عملیات

دریاچه و سد دوکان در نزدیکی مرز ایران واقع شده است. این سد بزرگ‌ترین دریاچه ناحیه کردنشین عراق است که آب کشاورزی و شرب مردم و بخشی از برق عراق را تأمین می‌کند. شهرهای اطراف دریاچه عبارت‌اند از: قلعه‌دیزه، دوکان، رانیه و سنگسر.

سپاه یکم ارتش عراق مسئولیت سرزمینی این منطقه را به عهده داشت و حفاظت از تأسیسات سد دوکان را به واحدهای جاش و دفاع‌الوطنی واگذار کرده بود.

شرح عملیات

بروز اختلاف میان اتحادیه میهنی و قرارگاه رمضان هنگام اجرای عملیات فتح ۱ باعث شد اتحادیه اجرای هرگونه عملیات جدید را به بستن قرارداد با قرارگاه رمضان منوط کند. به دلیل آنکه شناسایی‌های عملیات فتح ۲ از قبل انجام شده بود، فرمانده قرارگاه رمضان دستور داد گروه ادوات با تجهیزات اندکی که در اختیار داشت، عملیات را بدون مشارکت اتحادیه میهنی اجرا کند. از این رو، یگان ادوات در ۴ آبان ۱۳۶۵ دیده‌بان خود را بر فراز تأسیسات نیروگاه برق ۳۵۰ مگاواتی سد دوکان مستقر و با شلیک ۵۰ گلوله خمپاره ۱۲۰ م.م، عملیات آتشباری را آغاز کرد، به طوری که برق مناطق وسیعی از شهرهای اربیل، قلعه‌دیزه، دوکان و پایگاه‌های امنیتی رژیم بعثی قطع شد.

یکی از فرماندهان قرارگاه رمضان درباره چگونگی اجرای این عملیات به رسانه‌ها گفت:

«مسیر عبور رزمندگان و تجهیزات مورد نیاز برای ضربه‌زدن به هدف، از میان پایگاه‌های ارتش عراق که در ارتفاعات مرزی با ایران استقرار داشت، رد می‌شد

عملیات فتح ۳

وجود دارد، هر چه سریع‌تر پیروزی‌های چشمگیر و گسترده‌ای را برای مردم محروم و مستضعف کردستان عراق به ارمغان آورند.»

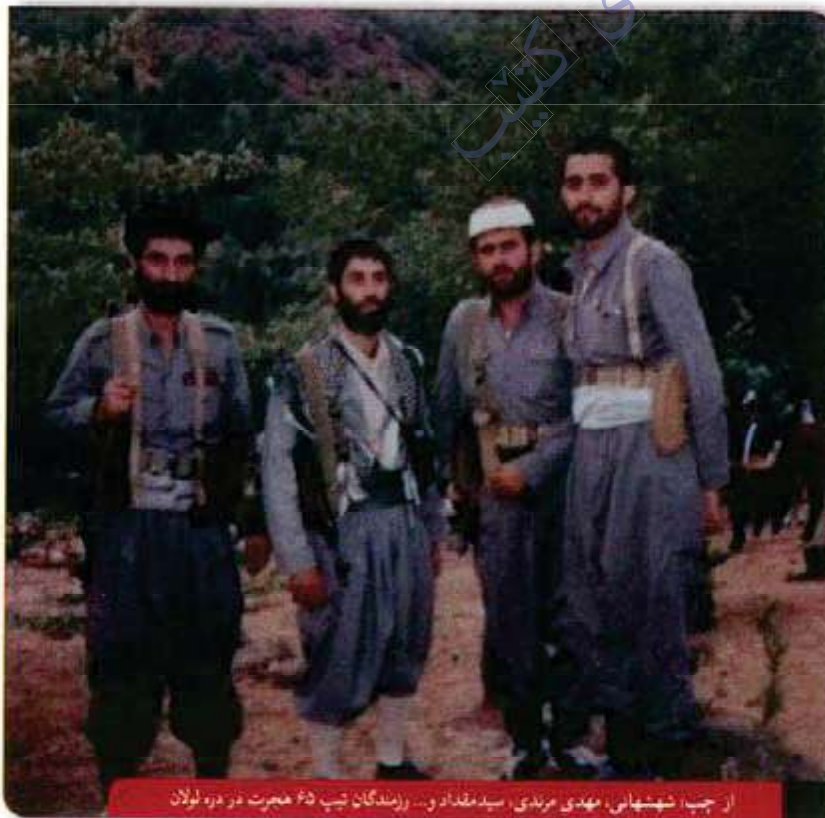
موقعیت منطقه عملیات

منطقه عملیاتی فتح ۳ در شمال غربی عراق و در جوار مرز ترکیه و سوریه قرار داشت. موقعیت کوهستانی (سردسیر) منطقه، جابه‌جایی نیروها و تجهیزات را در فصل پاییز با دشواری مواجه می‌کرد. دولت عراق با حساسیتی که نسبت به مرزهای شمالی خود داشت، مأموریت دفاع و تأمین امنیت را به لشکر ۲۸ و نیروهای جاش و دفاع الوطنی محول کرده بود.

دوری هدف‌های عملیاتی از مرز ایران و مشکلات متعددی که برای تردد نیروها و حمل مهمات و تجهیزات وجود داشت، باعث نگرانی از میزان موفقیت عملیات و حفظ سلامتی نیروهای عمل‌کننده شده بود اما استقبال گرم مردم کرد از رزمندگان ایرانی، امید به موفقیت را افزایش می‌داد.

شرح عملیات

تیب ۶۵ هجرت قرارگاه رمضان و پیشمرگان حزب دمکرات کردستان، پس از نفوذ به عمق ۲۰۰ کیلومتری عراق و گسترش در موقعیت‌های تعیین‌شده، عملیات نامنظم فتح ۳ را در دو مرحله اجرا کردند.

از چپ: شهسپاس، مهدی مردی، سیدمقداد و... رزمندگان تیب ۶۵ هجرت در دره لولان

حزب دمکرات کردستان عراق از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی با ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی همکاری داشت و بارها عملیات‌های مشترک محدودی علیه احزاب تجزیه‌طلب ایرانی اجرا کرده بود اما تا پیش از عملیات فتح ۳، عملیات نامنظم گسترده‌ای مانند این عملیات در محدوده این حزب انجام نشده بود. پس از اجرای عملیات فتح ۱ حزب دمکرات کردستان عراق در رقابت با اتحادیه میهنی آماده اجرای عملیات مشترک با قرارگاه رمضان شد. این عملیات همانند عملیات فتح ۱، از نظر گستردگی منطقه درگیری و دوری بسیار آن از سرزمین ایران، جزو برترین عملیات‌های نامنظم اجراشده در سرزمین عراق محسوب می‌شد. محمدباقر ذوالقدر فرمانده قرارگاه رمضان، پس از اجرای عملیات فتح ۱، برای ترغیب مسعود بارزانی رهبر حزب دمکرات کردستان عراق به اجرای عملیات نامنظم گسترده، پیام زیر را برای ایشان فرستاد:

«ضمن تبریک پیروزی‌های اخیر رزمندگان اسلام که منجر به انهدام بخش اعظم تأسیسات نفت و مرکز نظامی، جاسوسی و امنیتی رژیم در منطقه کرکوک گردید، آرزو می‌کنیم برادران ما در حزب دمکرات کردستان عراق نیز بر اساس تعهداتی که از سوی شما مطرح گردید و آمادگی بحمدالله

مرحله اول

مرحله اول عملیات در اولین ساعات روز جمعه ۲۳ آبان ۱۳۶۵ در سه محور انجام شد:

محور زاخو: نیروهای عمل‌کننده، جاده استراتژیک عراق - ترکیه واقع در ۴۰ کیلومتری مرز سوریه را مسدود کردند و مقاومت قراگاه لشکر ۳۸ عراق را در منطقه تلگبر در هم شکستند. سپس شهر زاخو را چند ساعت محاصره کردند. در پی این عملیات، ارتش عراق در حرکتی غیرانسانی شهر را بمباران کرد که تعدادی از مردم کشته یا زخمی شدند.

محور موصل: رزمندگان این محور در یک عملیات نفوذی به اطراف موصل، یک مرکز نظامی عراق را در منطقه "حی صدام" محاصره کردند و جمعی از نیروهای دشمن را کشتند. در میان کشته‌ها چند افسر وجود داشت.

محور دشت اربیل: در این محور، نبرد شدیدی درگرفت، طوری که ۷۰ نفر از نیروهای دشمن کشته و تعدادی تانک منهدم شدند. همچنین یک فروند بالگرد عراق هدف آتش رزمندگان قرار گرفت و سقوط کرد.

دفتر سیاسی حزب دمکرات پس از اجرای موفقیت‌آمیز مرحله اول عملیات، این اعلامیه را برای آگاهی رسانه‌های داخلی و خارجی صادر کرد:

«تبروی بزرگی از پیشمرگان پارت دمکرات کردستان عراق در بامداد ۲۳ آبان ۱۳۶۵ با اسلحه سنگین و توپخانه، به دره استراتژیکی گلی زاخو، جاده اصلی شهر زاخو و مواضع ارتش عراق که همان لشکر ۳۸ می‌باشد، یورش برد. همچنین پیشمرگان ما جاده ترانزیتی بین عراق و ترکیه را که شریان حیاتی رژیم بغداد به شمار می‌آید، قطع کردند و تعدادی از پایگاه‌های عراق را تصرف و جاده ترانزیتی را به کنترل خود درآوردند و شهر مرزی زاخو نیز به محاصره پیشمرگان درآمد. این بزرگ‌ترین و سخت‌ترین نبردها در کردستان بوده است و با شدت تمام ادامه دارد. طی این نبرد ده‌ها تن از نیروهای عراقی کشته و مجروح شده‌اند. رژیم عراق، هواپیما و توپخانه را به شدت به کار گرفته تا محاصره شهر زاخو و جاده ترانزیتی را بازگشاید.»

مرحله دوم

مرحله دوم عملیات نیز شنبه ۲۴ آبان ۱۳۶۵ در سه محور با اقدام مشترک رزمندگان تیپ ۶۵ هجرت و پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق انجام شد:

محور زاخو: یگان‌های مانوری این محور با نفوذ به شهر زاخو، مراکز دولتی، مخازن سوخت، جایگاه‌های بنزین، گمرک و ترمینال بارگیری نفت را منهدم کردند. همچنین

نمایی از منطقه عمروسی شهر زاخو و ارتفاعات مشرف به آن

آنان با تسلط بر قسمتی از شهر، بیش از ۳۰۰ تن از نیروهای بعثی را کشتند و تعدادی را اسیر کردند.

محور دهوک: رزمندگان این محور پس از ورود به شهر دهوک و کنترل بخشی از آن به مدت چند ساعت، مرکز استخبارات را منهدم کردند. در این عملیات چند تن از نیروهای دشمن نیز کشته شدند.

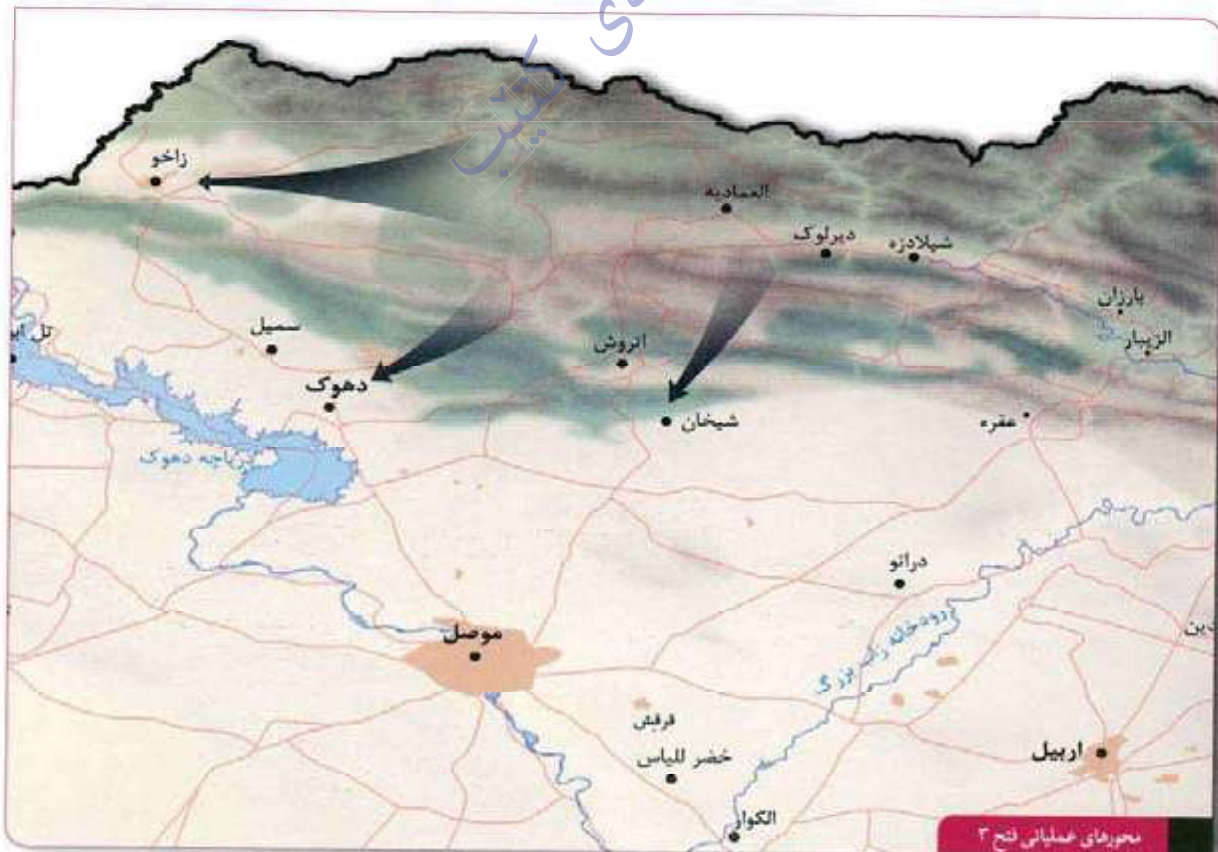
محور دشت اربیل: یگان‌های عملیاتی در این محور پاتک‌های سنگین زمینی و هوایی عراق را دفع و چند تانک و نفربر و ۲۰ خودروی نظامی دشمن را منهدم کردند. علاوه بر این، رزمندگان با حمله موشکی به منطقه شیخان، خسارات عمده‌ای به اردوگاه عدرا، مرکز پلیس و اداره امنیت آنجا وارد کردند.

در ادامه عملیات فتح ۳، پیشمرگان حزب دمکرات در ۲۶ آبان ۱۳۶۵، دوباره جاده ترانزیتی عراق - ترکیه را در محدوده کوچیت جیرنا مسدود کردند. سپس با توقف خودروها، تعدادی از کامیون‌های خارجی را منهدم و به پایگاه‌های حفاظتی منطقه خسارت وارد کردند.

بازتاب عملیات فتح ۳ آن‌چنان گسترده بود که قرارگاه خاتم‌الانبیاء دربارۀ آن دو اطلاعیه صادر کرد. در بخشی از اطلاعیه اول چنین آمده بود:

«رزمندگان پارتووان اسلام با آغاز عملیات فتح ۳ در منطقه شمال غربی کردستان عراق، واقع در عمق ۳۰۰ کیلومتری زمینی و ۲۰۰ کیلومتری هوایی خاک این کشور، موفق شدند تلفات و ضایعات سنگینی را به نیروهای صدامی وارد آورند. در این عملیات متهورانه که در سه محور زاخو، موصل و دشت اربیل انجام گرفت، نیروهای قرارگاه جنگ‌های نامنظم نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نیروهای مبارز کرد بازرانی موفق شدند مقر لشکر ۲۸ ارتش بعثی عراق را در منطقه تلگبر که مسئولیت حفاظت از جاده بین‌المللی و خطوط لوله نفت عراق - ترکیه را به عهده داشت، منهدم سازند.»

در اطلاعیه بعدی که سه روز بعد صادر شد، جزئیات مرحله دوم عملیات از جمله نفوذ پیشمرگان حزب دمکرات و رزمندگان قرارگاه رمضان به شهر زاخو و انهدام مراکز وابسته به دولت بعثی عراق، چگونگی حمله به مراکز دولتی شهر دهوک، میزان خسارات و تلفات وارد شده به ارتش بعثی عراق در جاده ترانزیتی عراق - ترکیه، کشته یا مجروح شدن بیش از ۳۰۰ تن از عوامل بعثی و اسارت تعدادی از آنها به آگاهی مردم و رسانه‌های داخلی و خارجی رسید.

عملیات سرآو سلمان آغا

سلسله عملیات‌های فتح از گستردگی بیشتری برخوردار بودند، اما در میان آنها عملیات‌های مشترک دیگری اجرا می‌شد که یکی از آنها، اجرای عملیات در مجموعه نظامی و پشتیبانی سرآو (سراب) سلمان آغا، سیدصادق و چناقچیان بود. تیپ ۷۵ ظفر قرارگاه رمضان با همکاری حزب دمکرات کردستان عراق و حزب سوسیالیست کردستان عراق، این عملیات را از ۱۲ تا ۱۴ آذرماه ۱۳۶۵ به مدت سه روز اجرا کردند.

نیروهای عمل‌کننده در روز اول موفق شدند با نفوذ به پشت مواضع ارتش عراق، مجموعه نظامی و پشتیبانی سرآو سلمان آغا و برخی تأسیسات واقع در شهر سیدصادق را زیر آتش ادوات قرار دهند و خسارات عمده‌ای به قرارگاه تیپ تابع لشکر ۲۷ ارتش عراق، پادگان آموزشی، قرارگاه مهندسی رزمی و مرکز پشتیبانی سرآو، کارگاه راه‌سازی و مجتمع دولتی سیدصادق که محل استقرار فرماندهان نظامی و مسئولان شهری بود، وارد کنند.

پس از گذشتن ۷۵ روز و پیوستن نیروهای دو حزب دمکرات و سوسیالیست کردستان عراق در روز دوم، به مرکز جیش الشعبی سیروان و مراکز دولتی شهر سیدصادق حمله کردند. در این حمله تعدادی از نیروهای بعثی کشته شدند و به تأسیسات آنجا نیز خسارت وارد شد. هنگام بازگشت، نیروهای عمل‌کننده در محاصره دشمن قرار گرفتند، اما موفق شدند از حلقه محاصره عبور کنند و سالم به پایگاه‌های خود بازگردند.

در ۱۴ آذر ماه، دکل‌های پارازیت، شنود، مخابرات و تقویت‌کننده رادیو تلویزیون عراق، کارخانه توتون سیدصادق، مرکز برق چناقچیان، قرارگاه مهندسی و ترابری پادگان کانی پانکه در چناقچیان (شنخشیان) زیر آتش رزمندگان سپاه قرار گرفتند و دچار خسارت جدی شدند.

در سه مرحله این عملیات، ۳۲۳ گلوله کاتیوشا، ۷۰ گلوله توپ ۱۳۰ م.م و ۹۰ گلوله توپ ۱۵۰ م.م به اهداف تعیین شده شلیک شد.

منطقه عمومی سیدصادق و دریاچه دربندپخان

عملیات سنگاو

۱. تصرف ۱۴ پایگاه وابسته به ارتش عراق در اطراف شهر سنگاو.
 ۲. تصرف مرکز مزدوران مسلح رژیم بعثی.
 ۳. تصرف دفتر حزب بعث و مرکز استخبارات سنگاو و ضبط و انتقال اسناد و مدارک موجود در آن.
 ۴. تصرف محل استقرار نیروهای مخصوص ارتش عراق به شماره‌های ۱۰۰، ۱۵۰، ۱۶۸ و ۱۷۸.
 ۵. تخریب کارخانه برق سنگاو.
 ۶. آسیب‌رسیدن به همه اداره‌های دولتی شهر سنگاو.
 ۷. انهدام پل سنگاو در محل کره داوی.
 ۸. کشته شدن ۸۰ سرباز و مزدور عراقی به همراه فرمانده تیپ آنان.
 ۹. به اسارت درآمدن ۲۸ تن از نظامیان عراقی از جمله یک فرمانده گروهان.
 ۱۰. انهدام دو دستگاه تانک و یک دستگاه نفربر.
 ۱۱. به غنیمت درآمدن ۶۳ قبضه انواع سلاح، ۵ دستگاه بی‌سیم، تعدادی خودرو و مقدار فراوانی مهمات.
- بیشمرگان اتحادیه میهنی کردستان عراق با یک تیم هفت‌نفره از مجاهدین مجلس اعلای انقلاب اسلامی، عملیاتی را با تجهیزات دریافتی از قرارگاه رمضان در ۲۹ آذرماه ۱۳۶۵ در شهر سنگاو اجرا کردند. آنان در ساعات اولیه حمله، موفق شدند پایگاه‌های اطراف شهر سنگاو را که در جنوب شرقی این شهر قرار داشت، تصرف کنند و به مدت دو روز در کنترل نگه دارند. در این عملیات به قرارگاه گردان سنگاو نیز خسارات عمده‌ای وارد شد. ارتش عراق در روز دوم عملیات، با حرکت دادن ستون زرهی و با پشتیبانی بالگردهایش، برای بازپس‌گیری این شهر اقدام کرد که دو دستگاه تانک منهدم و تعدادی از نفراتشان کشته شدند و به‌ناچار عقب‌نشینی کردند. نتایج این عملیات عبارت بودند از:

نمایی از شهر سنگاو

عملیات بغداد

قرارگاه، هدف‌های مورد نظر را به ساختمان مخابرات، رادیو و تلویزیون، وزارت دفاع، وزارت کشور، مجتمع رهبری، محله دیپلماتیک، پالایشگاه گاز التاجی و مراکز سوخت واقع در جوار پل دیالی محدود کرد تا عملیات با حدود ۳۳۰ رزمنده از مجاهدان عرب‌زبان تیپ بدر و رزمندگان ایرانی اجرا شود.

سرانجام طرح عملیات در جلسه فرماندهان قرارگاه رمضان با محسن رضایی فرمانده کل سپاه و حجت‌الاسلام اکبر هاشمی رفسنجانی فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیاء^(ص) در اول بهمن ماه ۱۳۶۵ به بحث گذاشته و تصویب شد. اجرای موفقیت‌آمیز این عملیات، با روحیه و انگیزه نیروی انسانی و آمادگی آنها برای خطرپذیری ارتباط مستقیم داشت. این در حالی بود که اسماعیل دقایقی فرمانده تیپ بدر، هنگام اجرای عملیات کربلای ۵، در ۲۸ دی ماه به شهادت رسیده بود و مجاهدین عراقی این یگان روحیه مناسبی برای اجرای عملیات نفوذی در بغداد نداشتند. از این رو، اجرای آن به زمان مناسب دیگری موکول شد. با همه کوشش‌ها برای شناسایی، طرح‌ریزی و فراهم کردن مقدمات اجرای این عملیات، هیچ‌گاه عملیات اجرا نشد.

کاخ صدام در بغداد

دو مسیر انتخاب شده برای اجرای عملیات نفوذ به بغداد

اجرای موفقیت‌آمیز عملیات فتح ۱، سپاه را به این فکر انداخت که امکان نفوذ به بغداد پایتخت عراق و اجرای عملیات در آن را بررسی کند. با جمع‌آوری اطلاعات اولیه درباره اجرای عملیات در بغداد، از ۱۷ آذر ماه ۱۳۶۵ به بعد جلسات متعددی برگزار شد که ایرج مسجدی (رئیس ستاد قرارگاه رمضان)، محمدعلی رحمانی (معاون اطلاعات)، اصغر کاظمی (معاون عملیات قرارگاه رمضان)، اسماعیل احمدی مقدم (فرمانده قرارگاه فتح)، صدراالله فنی (فرمانده قرارگاه فجر)، محمد جعفری (مسئول پایگاه قره‌داغ)، احمد کریمی (فرمانده محور مریوان) و ابوعلی (فرمانده گردان احرار تیپ بدر) در آن شرکت می‌کردند و گزارش‌هایی را به محمدباقر ذوالقدر فرمانده قرارگاه رمضان ارائه می‌دادند. فرمانده قرارگاه نیز وظایفی را برای معاونت‌های قرارگاه معین کرد تا ضمن تکمیل اطلاعات، آمادگی لازم را برای اجرای عملیات کسب کنند. این وظایف عبارت بودند از:

۱. پیش‌بینی اماکنی برای ذخیره‌کردن آذوقه و مهمات.
۲. آمادگی جعل اسناد و مدارک مورد نیاز برای نیروهای عمل‌کننده.
۳. انتخاب بهترین پوشش برای نفوذ به منطقه هدف.
۴. بررسی وضعیت اردوگاه‌های مستقر در بغداد و امکان برقراری ارتباط با اسرای ایرانی در بند.
۵. انتخاب حدود ۵۰۰ رزمنده از میان عرب‌ها، ترک‌های عراقی و ایرانی‌های با روحیه قوی.
۶. برآورد سلاح و تجهیزات مورد نیاز و مناسب برای اجرای طرح.
۷. تهیه لباس فرم، کفش و تجهیزات انفرادی ارتش عراق برای ۵۰۰ رزمنده.
۸. کسب آمادگی برای تبلیغات درباره عملیات.

در تبادل اطلاعات بعدی، این اهداف برای اجرای عملیات در بغداد نشان‌گذاری شد: کاخ صدام، ساختمان مخابرات در خیابان الرشید، سیستم کابلی مخابرات در ساحت المیدان، مرکز رادیو و تلویزیون، وزارتخانه‌های دفاع، کشور و امور خارجه، سازمان امنیت مرکزی بغداد در المنصوره، دفتر مرکزی حزب بعث، دو مجلس قانونگذاری عراق، فرودگاه بغداد، محدوده محله دیپلماتیک، نیروگاه دوره، نیروگاه جدید بغداد، هتل شرایتون، هتل الرشید و مراکز سوخت و گاز.

طبق برآورد نیروی انسانی، برای اجرای عملیات روی تمامی هدف‌ها به حدود ۲ هزار رزمنده نیاز بود. از این رو، فرمانده

عملیات فتح ۴

موقعیت منطقه عملیات

عملیات فتح ۴ در منطقه عمومی شهرهای رواندوز، دیانا و خلیفان انجام شد که در فاصله ۷۰ کیلومتری مرز ایران قرار داشتند و پهنه‌ای به مساحت ۱۰۰ کیلومترمربع را در بر می‌گرفتند. موقعیت کوهستانی منطقه و سرمای طاقت‌فرسا در زمان اجرای عملیات و همچنین بارش سنگین برف، هرگونه اقدامی را با سختی و دشواری مواجه کرده بود.

مهم‌ترین دلایل انتخاب این منطقه، وجود این اهداف بود:

۱. تأسیسات راداری و مخابراتی کوه گورک بر بلندی ۲۱۲۶ متری و نقش آن در هدایت هواپیماهای شکاری و بمب‌افکن عراقی و رهگیری هواپیماهای ایرانی.
۲. قرارگاه تاکتیکی سپاه پنجم.
۳. قرارگاه‌های تاکتیکی لشکر ۲۳ ارتش و تیپ‌های تابع آن.
۴. پادگان قضاصدیق و خانه‌های سازمانی افسران.
۵. پایگاه‌های ارتش عراق در دشت دیانا و رواندوز.
۶. مرکز استخبارات و مراکز نظامی، سیاسی، اداری و اقتصادی دیانا.
۷. مراکز تویخانه دوربرد و زرهی در دیانا.
۸. پادگان و مرکز استخبارات رواندوز.

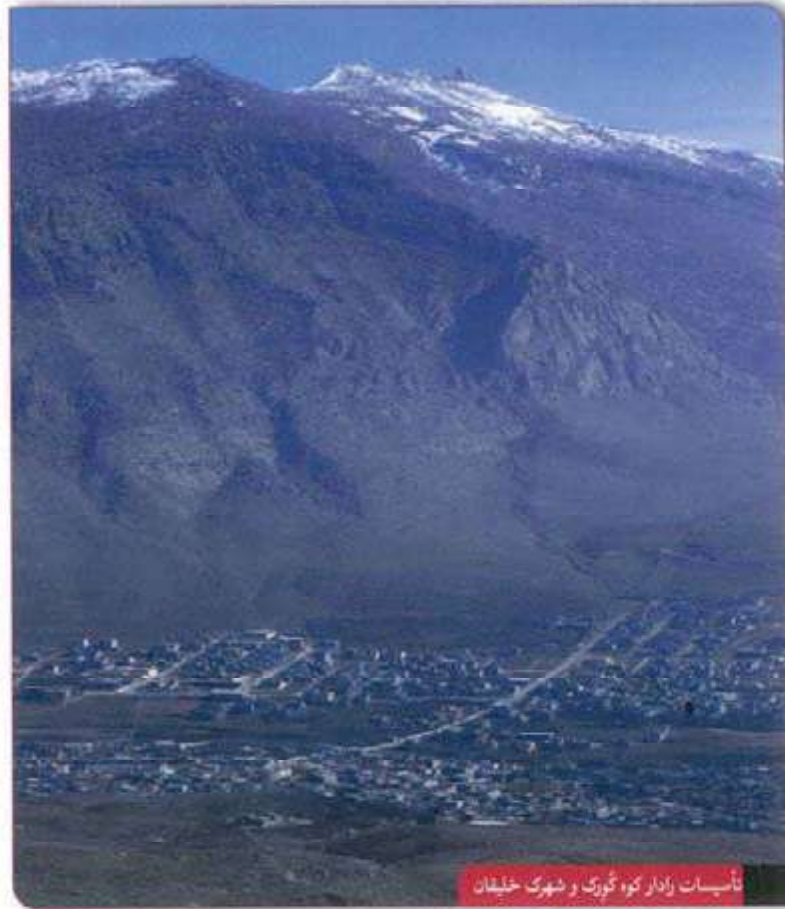
۹. سایت موشکی زمین به هوای گورک.

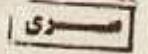
۱۰. پادگان خلیفان و پایگاه جاش‌ها در خلیفان.

۱۱. مرکز فرماندهی جاش‌ها و پایگاه‌های میان سیساوه و گورک.

۱۲. قرارگاه تابستانی فرماندهی سپاه پنجم، پارک موتور، پایگاه بالگرد و سه پادگان مستقر در دشت حریر.

استقرار ارتش عراق در پایگاه‌های بالای ارتفاعات موجب می‌شد از دید و تیر مناسبی برخوردار باشند. از این‌رو، نیروها ناچار شدند هنگام اجرای عملیات، علاوه بر استتار در جنگل‌های اطراف، از بادگیر سفید نیز برای استتار در برف استفاده کنند.

بسمه تعالی

بسمه تعالی

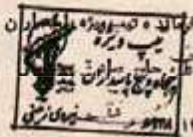

کتابخانه

به : فرماندهی سپاه پنجم رمضان
از : فرماندهی صیحه ویژه پاسداران

سلام علیکم بدینوسیله جهت مأموریت ارسالی به مابعد ۳ جهت امداد و اقدام لازم برای تأمین نیازهای آبی ارسال میگردد .

- ۱- موشک سپید ۱۰ عدد
- ۲- گلوله میهن کاوشا ۹۷۶ گلوله
- ۳- شماره ۱۲۰ ۱۰۰۰ گلوله
- ۴- شماره ۸۱ ۲۵۰ گلوله
- ۵- گلوله آریس جی دات ۳۳۰ گلوله
- ۶- گلوله " " " " ۱۰۰ گلوله
- ۷- فشنگ صرباگره ۶۱۲۰۰ گلوله
- ۸- فشنگ دو شا ۲۰۰۰۰ گلوله
- ۹- فشنگ کالبر ۱۵۶۷۰۰ گلوله
- ۱۰- نارنجک جنگی ۶۰۰ عدد
- ۱۱- " " آتش ۵۰ عدد
- ۱۲- شماره ۲۷ ۲۵۰ عدد
- ۱۳- فشنگ کت ۲۰۰ عدد

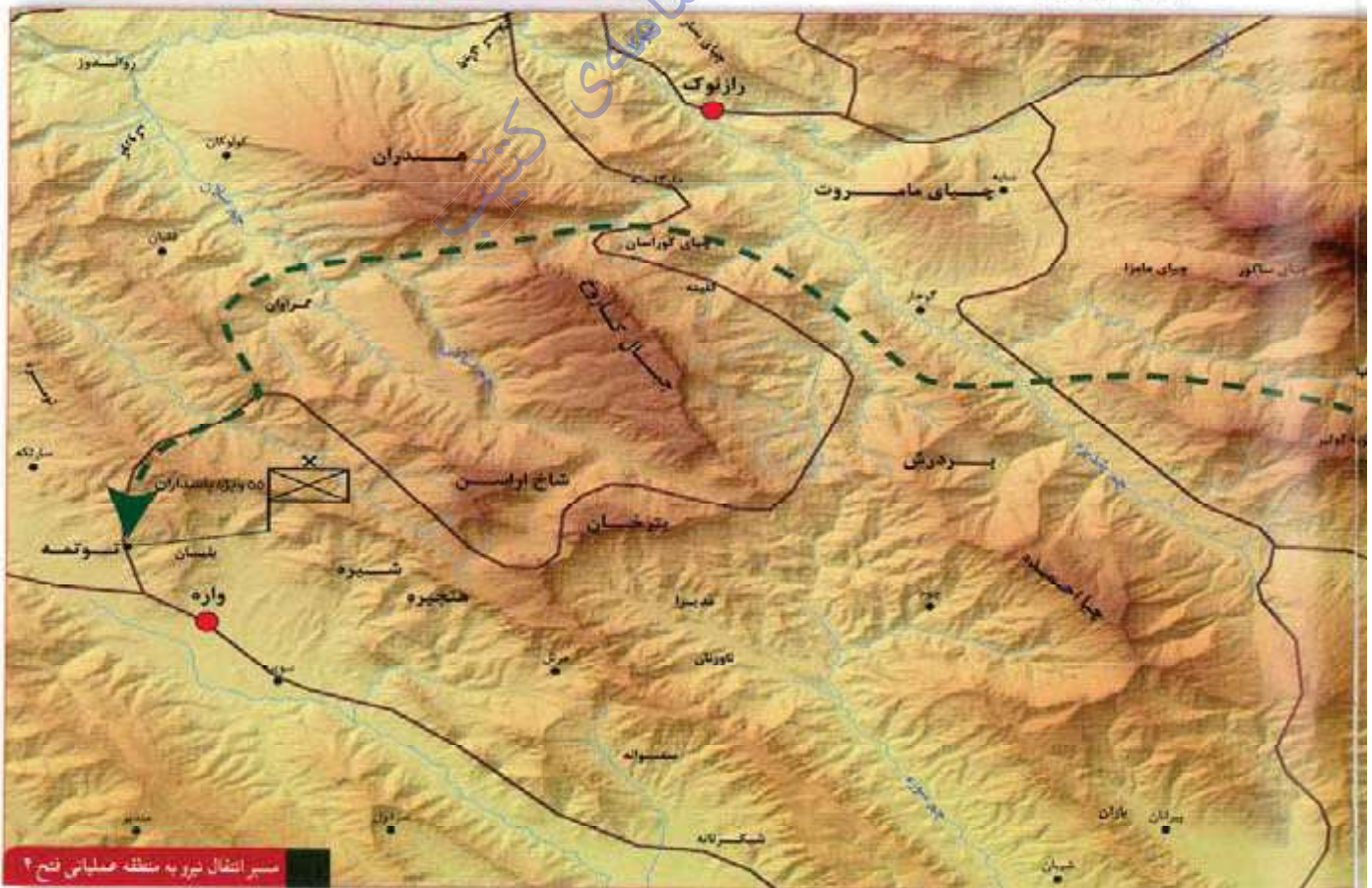
تأمین مأموریت مابعد ۳ اتحادیه میهنی توسط قرارگاه رمضان

انتقال تجهیزات نظامی

در پی بسته شدن راه‌های مابعد ۳ اتحادیه میهنی در ارتفاعات کدو، قندیل و توژال، قبضه‌ها و مهمات مورد نیاز با چند سورتی پرواز بالگردهای هوانیروز ارتش ایران، از پیرانشهر به روستای ماونان (محل استقرار پایگاه تیپ ۷۴ اتحادیه میهنی) واقع در عمق ۱۰ کیلومتری سرزمین عراق، منتقل شد. آن‌گاه با چهارپا به نقاط امن در اطراف روستاهای گروآزوری و توتمه انتقال یافت.

هم‌زمان قرارگاه رمضان باید امکانات مورد نیاز مابعد ۳ اتحادیه میهنی را برای فصل زمستان تأمین می‌کرد. این امکانات نیز به وسیله بالگردهای هوانیروز به روستای ماونان حمل و تحویل مابعد ۳ شد.

پس از انتقال تجهیزات و مهمات، نوبت به نفوذ حدود ۵۰۰ رزمنده تیپ ۵۵ ویژه پاسداران به سرزمین عراق رسید.

مسیر انتقال نیرو به منطقه عملیاتی ۲

شرح عملیات

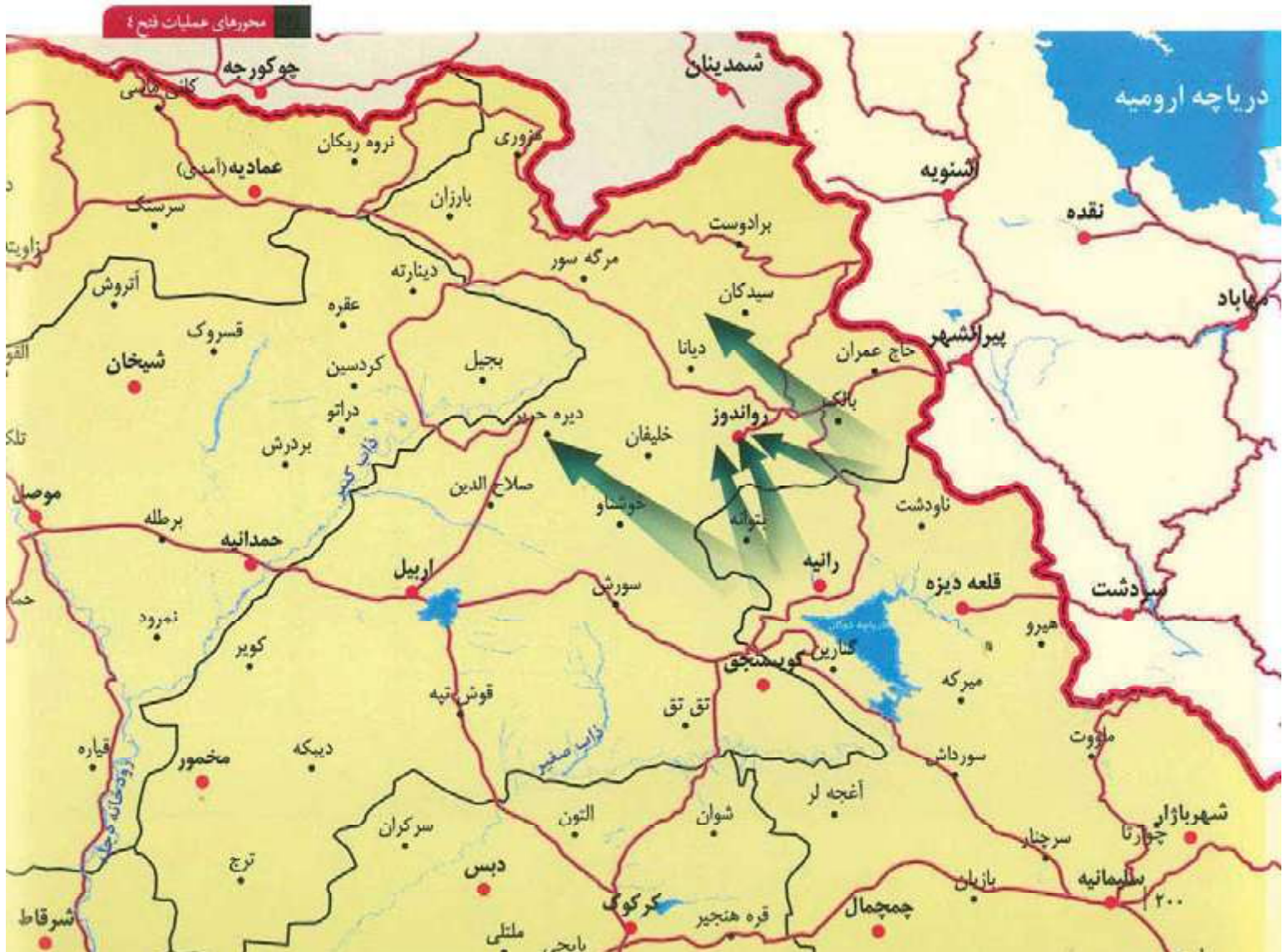
در طراحی عملیات فتح ۴، پیش‌بینی شده بود عملیات در سه مرحله اجرا شود:

مرحله اول، در محور تلاش اصلی، تیپ ۵۵ ویژه پاسداران در ۲۲ بهمن ۱۳۶۵ با به‌کارگیری دو گردان از سمت جنوب و غرب کوه گورک، به مرکز تأسیسات راداری در این کوه نفوذ و آن را منهدم کرد. اتحادیه میهنی نیز مأمور بود با به‌کارگیری تیپ ۲۴ ماوانان به پایگاه‌های تأمینی در جاده منتهی به تأسیسات یورش ببرد و از فرار نیروهای عراقی و مستشاران خارجی جلوگیری کند. تیپ‌های ۷۸ کاروخ و ۹۱ سفین هم پایگاه‌های مستقر بر بلندی‌های حریر را تصرف و منهدم کردند. تیپ ۱۹ گورک نیز تصرف و انهدام پایگاه‌های دامنه کوه گورک را بر عهده داشت.

مرحله دوم؛ مرحله دوم عملیات در ۴ اسفند ۱۳۶۵ اجرا شد. بنا به تدبیر صادق محصولی فرمانده عملیات، در این مرحله به

اجرای عملیات آتشباری روی زاغه‌های مهمات سپاه پنجم در قضاصدیق، انبارهای تدارکاتی دشت دیانا، ساختمان‌های اداری و محل استقرار فرماندهان و افسران بعثی و باشگاه افسران در شهر رواندوز اکتفا و از به‌کارگیری افراد پیاده برای یورش به مواضع دشمن خودداری شد. در این مرحله ۵۰۰ گلوله شلیک شد و رزمندگان با جمع‌آوری قبضه‌ها، بدون تلفات به محل استقرار خود بازگشتند.

مرحله سوم؛ باتوجه‌به اهمیت تأسیسات گورک برای رژیم بعثی عراق، تلاش برای بازسازی این تأسیسات انجام شد. فرمانده تیپ ۵۵ ویژه پاسداران، برای به‌تأخیراندختن بازسازی تأسیسات و برهم‌زدن آرامش و امنیت دشمن در منطقه، مرحله سوم عملیات را روی بلندی گورک و پادگان خلیفان اجرا کرد. در این مرحله، یک تیپ از اتحادیه میهنی کردستان عراق و گردان شهید رجایی و گردان ادوات از تیپ ۵۵ ویژه پاسداران وارد عمل شدند. تأمین منطقه عقب عملیات نیز بر عهده تیپ ۱۹ گورک بود.

دستاورد های عملیات

دستاورد های هر سه مرحله عملیات فتح ۴ به این شرح بود:

• انهدام تأسیسات بزرگ راداری، ماکروویو، رصدخانه، مرکز شنود و تجهیزات مستقر در کوه گورک.

• اجرای آتش روی پادگان خلیفان در منطقه دیانا و به آتش کشیدن هفت دستگاه تانک.

• اجرای آتش روی پارک موتوری و مراکز حساس تابع سپاه پنجم عراق در رواندوز و دیانا.

• اجرای آتش روی پادگان باپشتبان در شمال رواندوز و انهدام ادوات مستقر در آن.

• تصرف و انهدام پایگاه های اطراف شهر رواندوز و خسارت به مراکز نظامی، اداری و اقتصادی شهرهای قضا صدیق، رواندوز، خلیفان و دیانا.

• زیر آتش گرفتن قرارگاه فرماندهی لشکر ۲۳ عراق.

• تصرف قرارگاه یکی از گردان های ارتش عراق و نابودی تجهیزات آن.

• انهدام سازمان اطلاعات، مرکز پلیس، دو پایگاه نظامی، مرکز تجمع نیرو و امکانات دشمن در دیانا.

• خسارت به مرکز پلیس، تأسیسات برق، باشگاه افسران، پادگان نظامی، مرکز استخبارات و مخابرات در رواندوز.

• هجوم به پادگان نظامی واقع در جنوب جاده دیانا و پادگان حامیه.

• تصرف ۲۳ پایگاه جاش و نظامیان بعضی در دشت دیانا و رواندوز.

• هجوم به سایت موشکی و ضد هوایی دشمن در دشت دیانا.

• به آتش کشیدن و انهدام مخازن سوخت و انبار های پشتیبانی کوه گورک.

در پی برجسته نشدن نقش اتحادیه میهنی کردستان عراق در این عملیات در گزارش های صدا و سیما و رسانه های خبری ایران، جلال طالبانی در نامه ای به فرمانده قرارگاه رمضان، چنین اعتراض کرد:

«متأسفانه در هنگام پخش اخبار از ما خبری نبود. بار دیگر دل پیشمرگان به درد آمد و از حماسه و شور و شوق همکاری با برادران پاسدار کاست. لازم بود حقایق را پخش فرمایید و شرکت پیشمرگان در این عملیات در نشریه ها منعکس شود. فرماندهان و پیشمرگان مال بند ۳ خیلی ناراحت و دل رنجیده هستند. خواهشمند است دستور فرمایید اشتباه را جبران و حقایق را بیان نمایند.»

بلافاصله فرمانده قرارگاه رمضان از تیپ ویژه پاسداران گزارش

عملکرد اتحادیه را در عملیات فتح ۴ جویا شد. فرمانده تیپ نقش پیشمرگان اتحادیه را چنین اعلام کرد که حاکی از مشارکت اندک آنان در عملیات بود:

۱. همکاری نکردن در انتقال مهمات و قبضه های ادوات به محل استقرار.

۲. منهدم نکردن پایگاه نزدیک محل استقرار قبضه های ادوات و در نتیجه ایجاد تأخیر در شروع عملیات.

۳. دست نیافتن به اهداف تعیین شده در شهر رواندوز.

۴. اجرانکردن عملیات روی پایگاه های مستقر در کوه حریر.

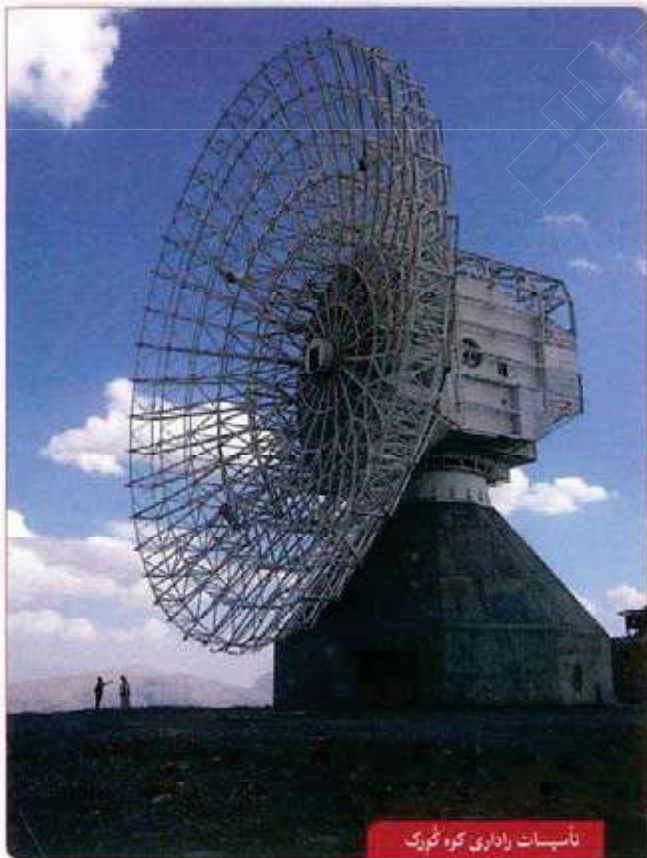
۵. وارد عمل شدن فقط یک تیپ از پنج تیپ پیش بینی شده در محور کوه گورک.

۶. آغاز عملیات پیش از زمان مقرر و پیش از رسیدن رزمندگان تیپ به بالای کوه گورک.

۷. ترک سریع محل های تأمین عقبه، پیش از بازگشت نیروهای تیپ ویژه پاسداران.

۸. موفقیت در سقوط ده پایگاه به صورت مستقل.

۹. مشارکت با رزمندگان تیپ ویژه پاسداران در سقوط قرارگاه یکی از گردان های ارتش عراق.

اجرای عملیات‌های نامنظم محدود

وایدایی

در سال ۱۳۶۵ در ناحیه کردنشین عراق ۱۲۳ عملیات و در منطقه مرکزی و جنوبی، ۳۳ عملیات نامنظم محدود و وایدایی اجرا شد که جمع آنها به ۱۵۶ عملیات می‌رسد. این آمار نشان می‌دهد هر ۲/۳ روز یک عملیات نامنظم محدود و وایدایی در این سال اجرا شده که نسبت به ۶۵ عملیات سال گذشته، ۲/۳ برابر بوده است. تفکیک عملیات‌ها (از نظر نوع) حاکی از این است که در این سال ۹۲ عملیات هجومی، ۲۵ عملیات کمین، ۱۳ عملیات دفاعی، ۱۲ اعدام انقلابی، ۹ مورد مین‌گذاری و ۵ عملیات انفجاری اجرا شده است.

عملیات‌های ناحیه کردنشین

تفکیک عملیات‌های محدود و وایدایی ناحیه کردنشین عراق از نظر نوع نشان می‌دهد ۸۱ مورد عملیات هجومی به مراکز و پایگاه‌های وابسته به دولت عراق، ۱۹ مورد اجرای کمین در مسیر تردد نیروهای نظامی - امنیتی عراق، ۱۳ مورد عملیات دفاعی در برابر هجوم دشمن به مناطق تحت کنترل احزاب کرد، ۹ مورد مین‌گذاری در مسیر تردد وابستگان حزب بعث و ۱ مورد اعدام انقلابی عناصر وابسته به رژیم بعث عراق بوده است.

«نمودار مقایسه‌ای عملکرد احزاب و سازمان‌های مبارز در سال ۱۳۶۵»

«نمودار انواع عملیات محدود و وایدایی در سال ۱۳۶۵»

«نمودار انواع عملیات اجراشده در ناحیه کردنشین در سال ۱۳۶۵»

« نمودار انواع عملیات اجرا شده در منطقه مرکزی و جنوبی در سال ۱۳۶۵ »

تفکیک عملیات های نامنظم محدود و ایدایی از نظر فرماندهی عملیات	
تعداد	فرماندهی عملیات
۲۶	اتحادیه میهنی کردستان عراق
۳۲	یگان های تابع قرارگاه رمضان
۲۹	حزب دمکرات کردستان عراق
۱۶	حزب الله کرد
۱۵	سازمان عمل اسلامی
۱۵	قرارگاه رمضان و احزاب مبارز به صورت مشترک
۳	ارتش ایران و حزب دمکرات در قالب کمیته ۱۱ به صورت مشترک
۱۵۶	جمع

عملیات های منطقه مرکزی و جنوبی

در سال ۱۳۶۵ در مجموع ۳۳ عملیات محدود و ایدایی در منطقه مرکزی و جنوبی عراق انجام شد که نسبت به سال گذشته، دو برابر افزایش داشته است. تفکیک عملیات ها نشان می دهد، ۱۱ مورد عملیات هجومی به مراکز و نیروهای نظامی، امنیتی و سیاسی، ۱۱ مورد اعدام انقلابی عناصر و وابستگان رژیم بعث عراق، ۶ مورد اجرای کمین در مسیر تردد افراد وابسته به رژیم بعثی و ۵ عملیات انفجار اماکن وابسته به رژیم بعث بوده است. از ۳۳ عملیات محدود و ایدایی انجام شده در این سال، ۱۸ عملیات رایگان های تابع قرارگاه رمضان و ۱۵ عملیات را سازمان عمل اسلامی اجرا کردند.

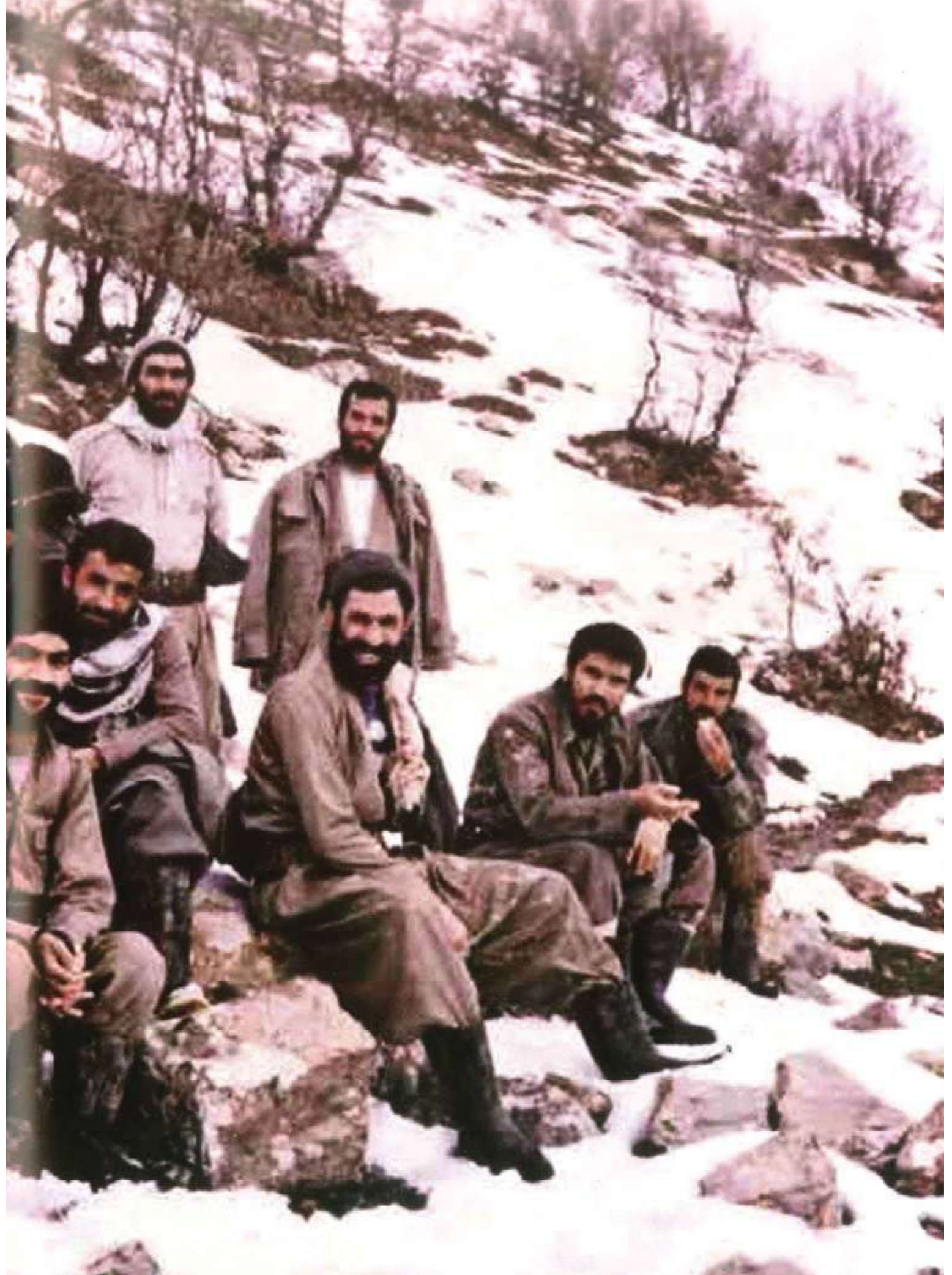
پیشنهاد های قرارگاه رمضان برای عملیات های آتی

در ۲۵ بهمن ماه ۱۳۶۵ محمد باقر ذوالقدر فرمانده قرارگاه رمضان برای بازدید از منطقه مأموریت و مذاکره با سران اتحادیه میهنی به داخل عراق رفت. ایشان پس از ۲۵ روز حضور در پشت جبهه دشمن و دریافت گزارش از شناسایی های انجام شده، در نامه ای به فرمانده کل سپاه در ۲۰ اسفندماه، ضمن تشریح وضعیت منطقه مأموریت، اجرای چند طرح عملیاتی را پیشنهاد داد. در بخشی از این نامه چنین آمده بود:

« با توجه به این مقدمات، طرح هایی را جهت کار در منطقه پیشنهاد می نمایم که در صورت توافق اعلام فرمایید تا اقدام نمایم.

۱. تکرار عملیات والفجر ۹ و در اولویت چوارتا.
۲. تصرف ماووت و ارتفاعات آن.
۳. تصرف قلعه دیزه.

۴. تصرف منطقه جنوب مسکران و الحاق به منطقه قلعه دیزه.
 ۵. در پایان طرح دیگری را که یقیناً با مقدمات فعلی ما قابل اجراست، پیشنهاد می کنیم و آن آزادسازی منطقه [در بندیکان تا شانه دری] است.
 ۶. می توان از تلفیق طرح های کوچک فوق، طرح بزرگی را سازماندهی نمود که طی آن منطقه بسیار وسیعی که در کالک پیوست مشخص است، آزاد شده و جبهه بسیار بزرگی علیه رژیم و مزدوران عراق گشود. (برادر محمد جعفری حضوری توضیح خواهد داد.)
- در پایان براساس مذاکراتی که انجام شده و برادر جعفری حضوراً توضیح خواهند داد، ان شاء الله می توان به طور وسیع نیروهای قرارگاه حمزه را [از جنگ با احزاب جدایی خواه کرد ایرانی] آزاد نمود و تمامی جبهه های غرب را با طرح هایی که فوقاً عرض شد فعال نمود.»

کتابخانه
هله و السامه

فصل هشتم

عملکرد قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۶

محسن رضایی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

عملکرد قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۶

سال ۱۳۶۶ در حالی آغاز شد که زمینه گسترش عملیات‌های نامنظم در آن فراهم شده بود. اجرای ۱۳ عملیات نامنظم گسترده و ۶۷۸ عملیات نامنظم محدود و ایذایی در اعماق سرزمین عراق، نقطه عطفی در فعالیت‌های قرارگاه رمضان در این سال محسوب می‌شود. پیروزی بر ارتش عراق چنان نزدیک به نظر می‌رسید که معاونت اطلاعات قرارگاه رمضان در ۱۵ مرداد ۱۳۶۶، گزارشی را با عنوان "رهنمودها و دستورالعمل‌های پیشنهادشده در خصوص چگونگی برخورد مرحله‌ای با مسئله عراق" تهیه و به فرماندهی ارسال کرد.

عملکرد تشکیلاتی

جانشین واحد اطلاعات قرارگاه، اکبر غمخور معاون لجستیک ستاد مرکزی سپاه، مرتضی رضایی فرمانده قرارگاه نصر، رضا افروز فرمانده تیپ ۶۵ هجرت و علی لطف‌الله زاده راوی دفتر سیاسی ستاد مشترک سپاه، محسن رضایی را همراهی کردند. این سفر با خطرهای بی‌شماری برای فرمانده کل سپاه و همراهان او در پشت جبهه ارتش عراق همراه بود. یک گروه از حزب‌الله کرد عراق با مسئولیت شیخ ادهم بارزانی افراد هیئت را محافظت می‌کردند. آنان هنگام غروب از آشنویه به سوی مرز حرکت کردند و شبانه از مرز گذشتند. افراد هیئت پس از عبور از دره‌هایی که در دیدوتیر ارتش عراق قرار داشت وارد شدن از توقفگاه‌های قرارگاه رمضان در دره شیخان و پایگاه صلواتی موسولوک و همچنین پس از سه نوبت پیاده‌روی در کوهستان‌های مرتفع شمال عراق و عبور از جدار نوار مرزی ترکیه، در ۱۵ خرداد به پایگاه اصلی قرارگاه رمضان در دره جنگلی آودل گرد به نام محور قرآن رسیدند. فرماندهی این پایگاه به عهده محسن باقری بود.

فرمانده کل سپاه علاوه بر برگزاری چند نشست با فرماندهان و مسئولان قرارگاه رمضان درباره وضعیت کلی شمال عراق، جلساتی را نیز با احزاب مبارز کرد برگزار کرد. اعضای هیئت حزب دمکرات کردستان عراق در این نشست‌ها عبارت بودند از: سامی عبدالمهیمن نماینده مسعود بارزانی، ملازم بابک مسئول نظامی حزب، ابوفاضل عضو دفتر سیاسی حزب و

سفر فرمانده کل سپاه به شمال عراق در پی گسترش دامنه همکاری قرارگاه رمضان با احزاب مبارز عراقی، فرمانده کل سپاه که خود ایده تشکیل این قرارگاه را برای همکاری با احزاب عراقی داده بود، در ۱۳ خرداد ماه ۱۳۶۶ به پشت مواضع ارتش عراق در شمال این کشور سفر کرد تا از نزدیک با وضعیت منطقه، توانایی احزاب مبارز و میزان تأثیرگذاری آنان در جنگ آشنا شود. در این سفر محمدباقر ذوالقدر فرمانده قرارگاه رمضان، علی آقامحمدی رئیس دایره جنگ‌های نامنظم قرارگاه خاتم‌الانبیاء^(ع)، ایرج مسجدی رئیس ستاد قرارگاه، احمد وحیدی جانشین قرارگاه، داوود احمدی

فرمانده کل سپاه پس از توقف ۳۶ ساعته در پایگاه محور قرآن با بالگرد ۲۱۴ هوانیروز ارتش جمهوری اسلامی ایران به نرده بازگشت اما بقیه اعضای هیئت در محل ماندند تا هماهنگی‌های بعدی را با احزاب انجام دهند.

محسن رضایی و سید علی خامنه‌ای

حمل بار به رسته بالگردهای هوانیروز

ملازم یونس از فرماندهان نظامی حزب دمکرات کردستان عراق.

محسن رضایی به حاضران گفت ایران پس از فتح خرمشهر، برای آزادی ملت عراق می‌جنگد و همه مشکلات را برای تحقق این هدف، تحمل می‌کند. حزب دمکرات در مبارزه با رژیم بعث باید کمترین اتکا را به ایران داشته باشد، زیرا با گسترش دامنه محاصره اقتصادی غرب علیه ایران، ممکن است ایران نتواند امکانات کافی را در اختیار مبارزان عراقی قرار دهد. ایران بنا دارد در سال جاری در این منطقه وارد جنگ با ارتش عراق شود و از جنگ نامنظم به عنوان مکمل جنگ منظم بهره بگیرد. جنگ نامنظم، دریچه‌ای خواهد بود که نظام سیاسی آینده عراق را تعیین خواهد کرد. حزب دمکرات باید با فعال کردن نیروهایش در شمال عراق، امکان اجرای جنگ منظم با هدف ساقط کردن رژیم بعث عراق را فراهم کند.

همچنین در جلسه فرمانده کل سپاه و هیئت همراه با فرماندهان و مسئولان حزب الله کرد عراق، شیخ ادهم بارزانی، نصرالله، خورشید عمر، ابراهیم محمد امین، عمر محمد شفق و عبدالعزیز شرکت داشتند. شیخ ادهم ضمن خوشامدگویی به هیئت ایرانی، گفت ما پیش از این ۱۵۰ پیشمرگ مسلح داشتیم اما با حمایت‌های قرارگاه رمضان، تعداد آنان را به ۹۰۰ پیشمرگ رسانده‌ایم و درصدد جذب افراد بیشتر هستیم.

مأموریت‌های جدید قرارگاه رمضان

در ۲ تیرماه ۱۳۶۶، علی شمخانی فرمانده نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مأموریت‌های عملیاتی قرارگاه رمضان را به این شرح ابلاغ کرد:

مهلت و زمان اجرا	مأموریت
حداقل در سه نوبت تا آخر سال و در هر نوبت به مدت یک هفته	قطع شبکه‌های برق و تخریب مراکز آن و قطع صدور نفت و راه‌های تجاری عراق
-	آزادسازی با اولویت مناطق حساس نزدیک مرز با هدف گسترش نهضت مبارزه با رژیم بعث
-	اجرای عملیات روی مراکز اصلی و تأسیسات شهر بغداد به وسیله مینی‌کاتیوشا
تا ۱۳۶۶/۴/۱۵	تصرف ارتفاعات چناره
تا ۱۳۶۶/۴/۲۰	انهدام دکل‌های برق محور سلیمانیه - اربیل
در ۱۳۶۶/۴/۳	اجرای آتش روی اهداف نظامی و اقتصادی منطقه شهر زور
تا ۱۳۶۶/۵/۱۵	تهیه طرح اجرای عملیات روی تأسیسات سد دوکان و تصرف شهر دوکان
تا ۱۳۶۶/۵/۱۸ و اجرا در ۱۳۶۶/۵/۲۰	تهیه طرح اجرای عملیات روی قرارگاه تاکتیکی سپاه پنجم ارتش عراق در دیانا
تا ۱۳۶۶/۴/۱۸	تهیه طرح اجرای عملیات در محدوده قرارگاه نصر
تا پایان سال	گسترش توان رزمی قرارگاه رمضان از ۱۵ هزار نفر به ۱۰۰ هزار نفر با ترکیب ۸۰ درصد رزمنده عراقی و ۲۰ درصد رزمنده ایرانی

تهیه طرح عملیاتی عاشورا

«شلیک موشک به بغداد باید بعد از جمع شدن حداکثر جمعیت در آن شهر شروع شود که نهایت استفاده از وحشت اصابت موشک به این شهر، مهاجرین شهرهای دیگر را نیز تحت تأثیر قرار دهد اما نهایتاً نوعی تناوب یا تقارب بین استفاده از توپخانه و یا حملات شبیه فتح ۱ و یا شلیک موشک خواهیم داشت که عمل جاکنی جمعیت اتفاق افتد.»

«علی شمخانی فرمانده نیروی زمینی سپاه»

به منظور تحقق مأموریت آزادسازی مناطق حساس نزدیک مرز برای توسعه نهضت مبارزه با رژیم بعث عراق، لشکر ۹ بدر طرح عملیاتی عاشورا را تهیه کرد که بر اساس آن، پیشنهاد شده بود هم‌زمان با اجرای عملیات منظم در مرزهای جنوبی یا غربی ایران، عملیات نامنظمی نیز در ناحیه کردنشین عراق اجرا شود. فرمانده لشکر ۹ بدر درصدد بود با اجرای این عملیات، منطقه میان شهرهای توزخورماتو، کفری و ارتفاعات حمربین آزاد شود و در صورت فراهم بودن شرایط، عملیات به سمت بغداد، کرکوک و خانقین توسعه یابد. در طرح عاشورا تک اصلی به سوی توزخورماتو، کفری و ارتفاعات حمربین بود و در تک پشتیبانی، مقرر شده بود دو حمله زیر انجام شود:

۱. نفوذ یک واحد به شهر بغداد و درگیرکردن مرکزیت سازمان‌های نظامی و امنیتی عراق همراه با اجرای آتش روی تأسیسات و مراکز نظامی بغداد.
۲. اجرای کمین در جاده‌های منتهی به منطقه آزادشده به‌ویژه در سه جاده کرکوک - توزخورماتو، کفری - جلولا و حمربین - بعقوبه به منظور ممانعت از ورود یگان‌های ارتش عراق به منطقه آزادشده.

به منظور افزایش توان رزمی قرارگاه رمضان از ۱۵ هزار نفر به ۱۰۰ هزار نفر تا پایان سال ۱۳۶۶، محمدرضا نقدی فرمانده لشکر ۹ بدر طرح جذب، آموزش، سازماندهی و به‌کارگیری ۱۰ هزار نفر از اسرای تواب عراقی در اردوگاه‌های ایران را تهیه کرد که بر اساس آن پیش‌بینی شده بود افراد جذب‌شده، دوره‌های آموزشی مورد نظر را بگذرانند و پس از آن، در قالب گردان‌های رزمی سازماندهی شوند. همچنین پیش‌بینی شده بود این گردان‌ها ابتدا در عملیات منظم به‌کارگیری شوند و پس از کسب موفقیت در نتایج ارزیابی، در قالب گردان‌های نامنظم، به قرارگاه رمضان که مأموریت‌هایش در خطوط عقب ارتش عراق اجرا می‌شد، انتقال یابند.

مشارکت قرارگاه رمضان در اجرای طرح کمیته مقابله به مثل

یکی از مأموریت‌هایی که در سال ۱۳۶۶ به قرارگاه رمضان واگذار شد، مشارکت در اجرای طرح کمیته مقابله به مثل بود که سپاه آن را پیشنهاد کرده و در آبان ماه در ستاد تبلیغات جنگ شورای عالی دفاع به تصویب رسیده بود.

در این طرح پیش‌بینی شده بود با آغاز حملات گسترده موشکی و هوایی عراق به شهرهای ایران، نیروهای مسلح ایران هم مقابله به مثل کنند و با تمرکز عملیات زمینی و موشکی روی بغداد، امنیت این شهر را از بین ببرند و رژیم بعثی را مجبور کنند حمله موشکی و هوایی به شهرهای ایران را قطع کند. در بخشی از این طرح آمده بود:

مأموریت‌های شفاهی قرارگاه رمضان

در آذرماه ۱۳۶۶ فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در جمع فرماندهان و مسئولان قرارگاه رمضان، برنامه‌ها و مأموریت‌های آتی این قرارگاه را به این شرح اعلام کرد:

«سه فاز را اعلام کردیم. فاز اول که عمرش تمام شده است، عملیات‌های پارتیزانی است که به صورت مفرزه‌های کوچک بوده که به عنوان تلاش اصلی قبلاً مطرح بود که این به عنوان تلاش اصلی، عمرش تمام شده است. البته در قسمت شمال [عراق] این‌طور است. در جنوب [عراق]، عملیات پارتیزانی هنوز تلاش اصلی ما است. مثلاً در شهر بغداد و در شهرهای اصلی، عملیات‌های پارتیزانی به عنوان تلاش اصلی قرارگاه رمضان مطرح است.

فاز دوم، امواج پارتیزانی است که به صورت وسیع حمله کنیم و انهدام سنگین از ماشین جنگی عراق یا حاکمیت پلیسی - اداری عراق، یا کلاً اقتصاد عراق را به دست بیاوریم که تقریباً از عملیات‌های فتح، این حرکت شروع شد و شما الآن دارید این کار را هم انجام می‌دهید.

فاز سوم، آزادسازی است و آن آزادسازی شهرها، روستاها و بخش‌هاست که ممکن است ما، با عملیات‌های پارتیزانی مثل همین [منطقه] قره‌داغ و جاهای دیگر را بتوانیم آزاد کنیم، هیچ اشکالی ندارد.»

فرمانده کل سپاه بار دیگر در ۱۵ بهمن ماه، در جمع فرماندهان و مسئولان قرارگاه رمضان از آنان خواست مشکلاتی که برای اجرای عملیات در فصل زمستان وجود دارد، برطرف و طرح‌های آینده را آماده کنند تا به محض مساعد شدن وضعیت زمین و جو، برنامه‌های عملیاتی را با قوت اجرا کنند. ایشان در این دیدار گفت:

«اگر ما در بُعد [جنگ] نامنظم، قدرتمندی و قوت‌مندی نداشته باشیم، درحقیقت این همه ارتفاعات و کوه‌ها به چه خاصیتی می‌خورد؟ اینها برای این خاصیت است که ما بتوانیم راه نامنظممان را باز کنیم، کمکی بشود به جنگ منظم ما. [اگر ما] بتوانیم شهرهای اصلی عراق مثل سلیمانیه و کرکوک و موصل که سه استان مهم اقتصادی، سیاسی و اجتماعی عراق هست، از دست رژیم عراق خارج کنیم، آن موقع این عملیات‌های منظم هم مفهوم دارد اما اگر آنها را نتوانیم انجام دهیم، خُب این همه ارتفاعات را هم گرفتیم، عراق که ارتفاعات زیاد دارد، مهم این است که ما در ورای این ارتفاعات، به هدفمان که جنگ [نامنظم در قرارگاه] رمضان هست، برسیم.»

در این دیدار فرمانده کل سپاه، حسن دانایی‌فر را که تا آن زمان جانشین قرارگاه کربلا بود و در عملیات آزادسازی فاو نقش مؤثری داشت، به عنوان جانشین فرمانده قرارگاه رمضان معرفی کرد.

عملکرد سیاسی

همکاری با اتحادیه میهنی کردستان عراق

در پی اجرای قرارداد سال گذشته و به منظور افزایش همکاری در سال جدید، ملاقاتی در ۱۳ فروردین ۱۳۶۶ میان محمد باقر ذوالقدر و جلال طالبانی در دفتر سیاسی اتحادیه در روستای یاغسمر انجام شد و قراردادی برای اجرای عملیات فتح ۵، هم‌زمان با عملیات کربلای ۱۰ امضا شد. بخشی از قرارداد به این شرح است:

«هدف: انهدام تمامی مراکز نظامی رژیم در منطقه عملیاتی و تصرف ارتفاعات گمو، هزارکانیان، سرسیر، گلان، وراس، گلاله، گوجار، دولیشک، الاغلو و آزمر و همچنین تصرف شهرها و بخش‌های چوارتا، کنارو، قلاچولان، کاریزه، سوره‌قلات و ماووت.

الف) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سه محور، هدف‌های خود را به شرح زیر تصرف و تأمین نماید:

محور اول شامل تصرف [شهر] چوارتا و [ارتفاعات] سرسیر.

محور دوم شامل تصرف و تأمین [ارتفاعات] گمو و هزارکانیان.

محور سوم شامل تصرف و تأمین [شهر] ماووت و ارتفاعات گلان، وراس، ارتفاعات حد فاصل این دو و سوره‌قلات.

تبصره: در مرحله بعد و در اسرع وقت ممکن، نیروهای سپاه ضمن تأمین هدف‌های فوق، در ارتفاعات آزمر مستقر و در آنجا پدافند می‌نمایند.

ب) اتحادیه میهنی کردستان عراق در چهار محور به شرح زیر هدف‌های خود را تصرف و تأمین می‌نماید:

محور اول شامل تصرف و تأمین ارتفاعات گلاله، گوجار، الاغلو، برزوت، بالوسه و دولیشک.

محور دوم شامل تصرف و تأمین ارتفاعات دوتو، کوه‌رنگ، قولجاخ، پیرالیاس، مرکبه و بخش کاریزه و کوه تناقل.

محور سوم شامل تصرف و تأمین ارتفاعات قیوان کوچک و بزرگ، دوبرا، خمزه، مارهرش، قولوش، آزمر کوچک و همچنین بستن و تأمین جاده چوارتا - سلیمانیه از این سمت.

محور چهارم شامل شاخ‌گویژه (تصرف و تأمین) و همچنین بستن و تأمین جاده چوارتا - سلیمانیه از این سمت.»

از راست: حسن شلمی، مرتضی رضایی و حسن باقری، فرماندهان قرارگاه نصر و رمضان

همکاری با حزب دمکرات کردستان عراق

در پی اجرای قرارداد سال گذشته، مسعود بارزانی نامه‌ای در ۲۷ مرداد ۱۳۶۶ برای مرتضی رضایی فرمانده قرارگاه نصر فرستاد و در آن ملاحظات و پیشنهادهای خود را در هفت بند، توضیح داد.

پس از این درخواست، ضرورت یافت قرارداد دیگری میان قرارگاه رمضان و حزب دمکرات کردستان عراق امضا شود. مذاکرات در ۱۹ شهریور ۱۳۶۶ به نتیجه رسید. در فصل دوم قرارداد مربوط به همکاری نظامی دو طرف چنین آمده بود:

۱. عملیات مشترک:

چنانچه هریک از پیشنهادات حزب در خصوص عملیات مشترک مورد توافق قرارگاه نصر قرار گرفت و یا پیشنهادی در همین زمینه مورد توافق حزب قرار گرفت، موضوع در قرارگاه نصر بررسی و پس از هماهنگی‌های لازم و انجام مقدمات مربوطه در زمینه‌های (فرماندهی، هدایت عملیات و نیز پشتیبانی و...) و مشخص شدن نقش هریک از طرفین در عملیات (نقل و انتقالات، تعداد نیروی شرکت‌کننده و...) عملیات به مرحله اجرا گذاشته می‌شود.

۲. عملیات مستقل:

الف) قرارگاه رمضان؛ چنانچه قرارگاه

نصر در نظر داشت عملیات عمده‌ای را به طور مستقل در منطقه انجام دهد، در زمینه مربوطه هماهنگی‌های لازم به وجود آمده و حتی‌المقدور مساعدت‌های لازم از سوی حزب از قبیل تأمین راهنما، کمک به نقل و انتقالات، در اختیار گذاشتن اطلاعات مورد نیاز و... انجام می‌گردد.

ب) حزب: چنانچه حزب در نظر داشت عملیات مستقل و عمده‌ای انجام دهد، در صورت نیاز به مساعدت و همکاری قرارگاه، در مرکزیت با نماینده قرارگاه نصر موضوع را مطرح و برای میزان نحوه مساعدت سپاه، بحث و هماهنگی صورت خواهد گرفت و در صورت حضور نیروهای سپاه در این‌گونه عملیات‌ها، این نیروها مأمور به شاخه مربوطه حزب خواهند شد.

۳. عملیات شهری:

الف) در قلمرو شهرها نیز سپاه می‌تواند با شرایط فوق اقدام به انجام عملیات کند. در این‌گونه عملیات‌ها سپاه از طریق شاخه مربوطه حزب با شبکه شهری ارتباط و هماهنگی داشته باشد.

ب) حزب نیز می‌بایست حداکثر توان و کوشش خود را جهت عملیات داخل شهرها (ترور، بمب‌گذاری، حمله به مراکز دولتی، امنیتی، نظامی و ...) به کار ببرد.

همچنین بر اساس توافقات انجام شده، در ۱۴ آذرماه، ۱۶۰۰ قبضه کلاشینکف با ۲۰۰ هزار فشنگ، تحویل ذکری عمر نماینده حزب شد. علاوه بر تأمین سلاح و مهمات، بخشی از هزینه‌های حزب دمکرات کردستان عراق و پیشمرگان آن نیز ماهانه از طریق قرارگاه نصر رمضان به شوکت بارزانی نماینده حزب پرداخت شد.

اسناد همکاری قرارگاه رمضان با حزب دمکرات کردستان عراق

بسم الله الرحمن الرحیم

تاریخ: ۱۴/۱/۶۶
مکان: ...
موضوع: ...

این سند بطور خود به خود برابری
بروز زان از طبقه بندی کارگزار شد

موضوع: ...

در روز ۱۴/۱/۶۶ سلاح و مهمات ذیل در حضور برادر ذکری
عمر نماینده حزب دمکرات کردستان عراق و برادران کریمی و کتیری
سایندگان قرارگاه نصر بنده تحویل برادران حزب دمکرات کردستان
عراق گردید:

۱- کلاش ۱۶۰۰ قبضه (یک هزار شصت و ...)
۲- فشنگ کلاش ۲۰۰۰۰۰ تیر
فشنا شماره های سلاحهای ترقی الذکری بیست میباشد.

همراهاً نماینده حزب دمکرات
کردستان عراق: ذکری عمر
برادران ...

رونوشت جهت اطلاع: ...
۱- فرماندهی قون
۲- مدارکات

بسم الله الرحمن الرحیم

تاریخ: ...
مکان: ...
موضوع: ...

اسناد همکاری قرارگاه رمضان با حزب دمکرات کردستان عراق

۱- ...
۲- ...
۳- ...
۴- ...
۵- ...
۶- ...
۷- ...
۸- ...
۹- ...
۱۰- ...
۱۱- ...
۱۲- ...
۱۳- ...
۱۴- ...
۱۵- ...
۱۶- ...
۱۷- ...
۱۸- ...
۱۹- ...
۲۰- ...

بسم الله الرحمن الرحیم

تاریخ: ...
مکان: ...
موضوع: ...

این سند بطور خود به خود برابری
بروز زان از طبقه بندی کارگزار شد

موضوع: ...

در روز ... سلاح و مهمات ذیل در حضور برادر ذکری
عمر نماینده حزب دمکرات کردستان عراق و برادران کریمی و کتیری
سایندگان قرارگاه نصر بنده تحویل برادران حزب دمکرات کردستان
عراق گردید:

۱- کلاش ۱۶۰۰ قبضه (یک هزار شصت و ...)
۲- فشنگ کلاش ۲۰۰۰۰۰ تیر
فشنا شماره های سلاحهای ترقی الذکری بیست میباشد.

همراهاً نماینده حزب دمکرات
کردستان عراق: ذکری عمر
برادران ...

رونوشت جهت اطلاع: ...
۱- فرماندهی قون
۲- مدارکات

تشکیل جبهه مشترک ایرانی - عراقی

در ادامه تلاش‌های سال گذشته قرارگاه رمضان برای دیدار جلال طالبانی و ادريس بارزانی به منظور کاهش اختلافات اتحادیه میهنی کردستان عراق و حزب دمکرات کردستان عراق، نشست مشورتی دیگری در ۱۴ آذر ۱۳۶۶ با حضور محمدباقر ذوالقدر برگزار شد. در این نشست مسعود بارزانی، علی عبدالله، روز نوری شایس و نیچروان بارزانی از حزب دمکرات و جلال طالبانی، کمال خوشناو، محمد توفیق و آزاد هورامی از اتحادیه میهنی حضور داشتند. ایرج مسجدی جانشین فرمانده قرارگاه، داود احمدی و عبدالله اسلامی معاونان قرارگاه رمضان، محمد جعفری و مجید شهشهبانی از قرارگاه فتح، سیدباقر طباطبایی، محسن باقری و علی برزگر از قرارگاه نصر و حسین

شفیعی راوی دفتر سیاسی ستاد مرکزی سپاه هم در جلسه حاضر بودند. مسعود بارزانی رهبر حزب دمکرات کردستان عراق با تشکر از جمهوری اسلامی برای فراهم آوردن این فرصت تاریخی، از دیدار با جلال طالبانی و همراهان ابراز خوشحالی کرد و گفت:

«یک نکته که برای ما خیلی مهم است، این است که ما دوستی و برادری بین پارتی و اتحادیه را یک پیروزی بزرگ می‌دانیم؛ اول برای مردم کرد و بعداً برای دوستان مردم کرد و برای کل مردم عراق و نباید هیچ اجازه داده شود که این دوستی و این همکاری از بین برود و نیت ما همیشه این بوده که اگر مشکلی هم پیش بیاید، با دید دوستی و برادری و احساس مسئولیت، به طریقی ما روبه‌رو با این مشکلات بشویم و به طریقی حل کنیم.»

جلال طالبانی دبیرکل اتحادیه میهنی کردستان نیز نظر خود را چنین بیان کرد: «در عراق دو جنگ است؛ یکی نابودکننده علیه خلق کرد، و جنگ دوم حمله به جمهوری اسلامی و ارتباط ارگانیک بین این دو جنگ وجود دارد به گونه‌ای که پیروزی ایران، پیروزی کرد است و پیروزی کرد برای ایران تعیین‌کننده است. بنابراین دو کار عمده از این ارتباط حاصل می‌شود: اول، اتحاد نیروهای کرد.

دوم، اتحاد انقلاب خلق کردستان با انقلاب اسلامی.

اتحادیه و پارتی باید با همدیگر متحد شوند و پس از پیوستن به همدیگر با جمهوری اسلامی همکاری کنند. امروز باید جنبش خلق کرد را متحد کرد، سپس با جمهوری اسلامی همکاری کرد و بعداً با عرب متحد شویم. اگر بتوانیم در مسائل سیاسی متحد شویم در مسائل اجرایی مشکلی نخواهد بود.»

ایشان در ادامه اظهاراتش تأکید کرد این اولین بار است یک کشوری آنها را برای همبستگی بیشتر یاری می‌دهد.

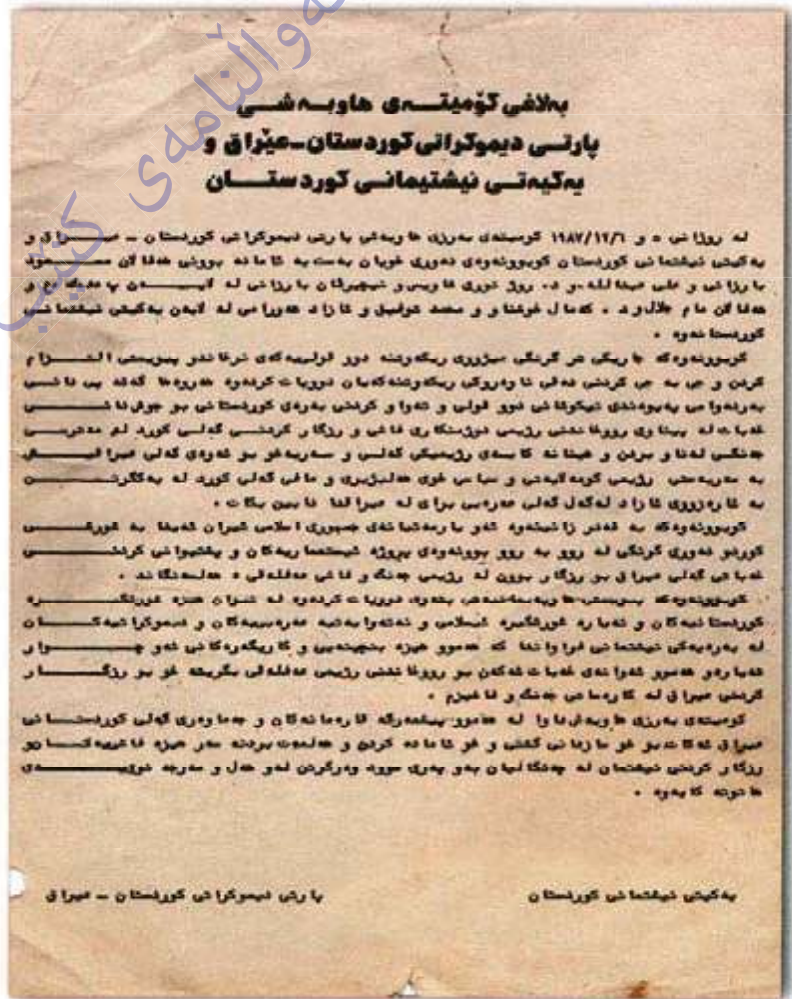
محمدباقر ذوالقدر هم ضمن ابراز خرسندی از برقراری تفاهم میان دو حزب، نظر ایران را درباره هم‌پیمانی و اتحاد احزاب کردی چنین بیان کرد: «با مسئولین جمهوری اسلامی صحبت شد و کلیات هم‌پیمانی همه‌جانبه مورد قبول است. موافقت شد که جبهه شما را جبهه خود بدانیم؛ در تبلیغات جنگ، سیاست جهانی و غیره.

۱. انتظار اول ما این است که شما تعهد کنید تا روز آخر جنگ بدون هیچ ابهامی جنگ را ادامه دهید.

۲. از آنجاکه اتحاد ما به آینده عراق نیز تسری پیدا می‌کند و اکثریت مردم عراق مسلمان هستند، اسلام به عنوان یک جریان و حرکت‌های اسلامی باید مورد احترام باشند و تقویت شوند و در آینده نیز همین ترتیب باشد.

۳. دیدگاه‌های چپ که در بافت جامعه عراق نقشی ندارند، نباید تقویت شوند. منظور این است که تقویت نشوند؛ نه اینکه سرکوب شوند.»

در پایان این دیدار، حزب دمکرات کردستان عراق و اتحادیه میهنی کردستان بیانیه مشترکی صادر کردند.

همکاری با حزب سوسیالیست کردستان عراق

همکاری قرارگاه رمضان با حزب سوسیالیست کردستان عراق از مدتی قبل آغاز شده بود. با این حال، قرارگاه موضوع همکاری با این حزب را با قرارگاه خاتم الانبیا^ع مطرح کرد تا مجوز آن صادر شود.

در ۱۷ و ۱۸ مرداد ۱۳۶۶ چند نشست میان مسئولان قرارگاه رمضان و رسول مامند دبیر کل، ملاناصح و شیخ محمد شاکلی از اعضای کمیته مرکزی حزب سوسیالیست کردستان عراق برگزار شد و قرارداد

همکاری مشترکی میان دو طرف به امضا رسید. در فصل سوم قرارداد توافق شد امکانات مندرج در جدول در اختیار حزب سوسیالیست قرار گیرد: در فصل چهارم هم برای اجرای عملیات، این توافقات انجام شد: ۱. آزادسازی بخش دیگری پس از بحث و بررسی در قرارگاه فتح. ۲. قطع دکل های فشار قوی برق در استان های اربیل، کرکوک، سلیمانیه که از تاریخ ۱۳۶۶/۶/۵ آغاز می گردد و بی وقفه ادامه خواهد داشت. ۳. سقوط پایگاه ها و اجرای کمین در سطح کلیه شاخه های حزب، ماهیانه حداقل ۳۰ مورد.

۴. اقدام در جهت به تسلیم کشاندن افواج خفیفه.

۵. اجرای عملیات بر روی اهداف مشخص در شهرهای کرکوک، سلیمانیه، اربیل، کفری، کلار، اربت، دربندیخان و سیدصادق که عبارت اند از مراکز حزب بعث، مراکز دولتی، مراکز امنیتی و کلیه مراکز نظامی و اقتصادی اطراف شهرهای فوق و همچنین ترور و گروگان گیری در این مناطق که حداکثر یک ماه پس از این تاریخ آغاز می گردد.

۶. انجام عملیات بر روی تأسیسات نفتی کرکوک.

۷. گروگان گیری مستشاران خارجی.»

تجهیزات مورد توافق برای واگذاری به حزب سوسیالیست	
کلاشینکف	۴۰۰ قبضه
آرپی جی ۷	۱۳ قبضه
تیربار بی کی سی	۱۰ قبضه
فناصه	۱۳ قبضه
دوشکا	۵ قبضه
خمپاره انداز ۶۰ م	۲ قبضه
خمپاره انداز ۸۱ م	۲ قبضه
کلت کمبری	۱۵ قبضه
نارنجک دستی	به حد مورد نیاز
مین	از انواع مختلف به حد مورد نیاز
بی سیم برد کوتاه راکال پا پی آر سی ۷۷	۷ دستگاه
فتوکپی	۱ دستگاه
تایپ آی بی ام	۱ دستگاه
وانت تویوتا	۱ دستگاه
جیب یا لندرور	۱ دستگاه

اسناد همکاری قراگاه رمضان با حزب سوسیالیست کردستان عراق

بسم الله الرحمن الرحيم

پشاور، ۱۳۰۱

مقدمه:

در جلساتی مشترک فریاد حق قراگاه رمضان و مسئولین حزب سوسیالیست کردستان عراق که در روزهای ۱۷/۸/۶۶ و ۱۸/۸/۶۶ در محل قراگاه مرکزی رمضان (باشراف) صورت گرفت جهت استوار و وسیع بخشیدن به مبارزات مردم متعلقان عراق و در جهت سرنگونی رژیم مطلق حاکم بر عراق و پشتیبانی جمهوری اسلامی ایران از مبارزات مردم متعلقان کرد عراق و پشتیبانی و همکاری جمهوری اسلامی ایران با حزب سوسیالیست کردستان عراق مذاکرات و توافقاتی صورت گرفت که مفاد این توافقات به شرح ذیل خواهد آمد:

در این مذاکرات آقایان رسول مامند (مسئول حزب سوسیالیست کردستان عراق) و ملا ناصر (مدیریت مرکزی و معاون علی البدل دکتر سیاسی) و شیخ محمد شاکری (مدیر گیتسه مرکزی) مسئول نمایندگی حزب سوسیالیست و از جمهوری اسلامی ایران مسئولین و نمایندگان قراگاه مرکزی رمضان شرکت داشتند.

توافقاتی که در این مذاکرات صورت گرفت به شرح ذیل است:

پشاور، ۱۳۰۱

بسم الله الرحمن الرحيم

پشاور، ۱۳۰۱

مقدمه:

اصول و مبانی همکاری و پشتیبانی از حزب سوسیالیست کردستان عراق:

۱- جمهوری اسلامی ایران در راستای مأموریت خود در اسطلاح رژیم پست حاکم بر عراق و بسط اشغال تمامه خود نسبت به حمایت از حرکتهای مردمی و انقلابی بر علیه این رژیم و پیوستن حرکت انقلابی مردم کرد عراق که برای رهایی از ظلم رژیم پست مبارزه میکند از گبه جنابان کلمادگی و در خواست داشته باشد که بر علیه رژیم پست لائیسز عراق پیشگام و پشتیبان و حمایت خواهد نمود.

۲- احزاب و ایتمه از ۱۰ تا ۱۰۰ با گروههای مبارز عراقی بر اصول زیر استوار است:

الف- سرنگونی رژیم پستی در مبارزه پیشرو سرنگونی رژیم مطلق حاکم بر عراق و همزمان نمودن راه جهت استقرار یک حکومت مردمی مستقل و یکپارچه عراقی که مردم عراق خود آنها تعیین خواهند نمود.

ب- ایجاد تداوم از حمایت از این کشور عراق در مقابل با تهاجمات احتمالی کشورهای دیگر و لذا حزب سوسیالیست کردستان عراق متعهد میگردد که در جوار وجود اصول فوق و گبه امکانات و تواناییهای خود را در جهت یک مبارزه و فعالیت مشترک با تمام ۱۰۰ تا ۱۰۰۰ علیه رژیم پست پدید نماید.

پشاور، ۱۳۰۱

بسم الله الرحمن الرحيم

پشاور، ۱۳۰۱

مقدمه:

امکانات و امکاناتی جمهوری اسلامی ایران به حزب سوسیالیست کردستان عراق:

در راستای پشتیبانی و حمایت از حزب سوسیالیست امکانات زیر طرف اشخاص آید:

حزب فرار خواهد گرفت:

۱- اسلحه گسترده: ۱۰۰۰۰۰ دلار عراقی بصورت ماهیانه.

۲- اسلحه و مینها.

۳- اسلحه کلان کالیبر: ۱۰۰۰ دلار عراقی (۱۰۰۰ دلار عراقی).

۴- اسلحه آرپی جی: ۲ هزاره (۱۲۰ دلار عراقی).

۵- اسلحه بی آر جی: ۱۰۰ دلار عراقی (۱۰۰ دلار عراقی).

۶- اسلحه شامه که تعداد آن هزاره (۱۴ دلار عراقی).

۷- اسلحه و مینها: ۱۰۰ دلار عراقی (۱۰۰ دلار عراقی).

۸- اسلحه چهاره انداز (۱۰۰) ۱۰۰ دلار عراقی (۱۰۰ دلار عراقی).

۹- اسلحه شامه انداز (۱۰۰) ۱۰۰ دلار عراقی (۱۰۰ دلار عراقی).

پشاور، ۱۳۰۱

بسم الله الرحمن الرحيم

پشاور، ۱۳۰۱

مقدمه:

۱- اسلحه گسترده: تعداد آن هزاره (۱۰۰ دلار عراقی).

۲- اسلحه گسترده: ۱۰۰ دلار عراقی بصورت ماهیانه.

۳- اسلحه کلان کالیبر: ۱۰۰ دلار عراقی (۱۰۰ دلار عراقی).

۴- اسلحه آرپی جی: ۲ هزاره (۱۲۰ دلار عراقی).

۵- اسلحه بی آر جی: ۱۰۰ دلار عراقی (۱۰۰ دلار عراقی).

۶- اسلحه شامه که تعداد آن هزاره (۱۴ دلار عراقی).

۷- اسلحه و مینها: ۱۰۰ دلار عراقی (۱۰۰ دلار عراقی).

۸- اسلحه چهاره انداز (۱۰۰) ۱۰۰ دلار عراقی (۱۰۰ دلار عراقی).

۹- اسلحه شامه انداز (۱۰۰) ۱۰۰ دلار عراقی (۱۰۰ دلار عراقی).

پشاور، ۱۳۰۱

همکاری با حرکت اسلامی کردستان عراق

در ۸ شهریورماه ۱۳۶۶ قرارداد همکاری مشترکی میان فرمانده قرارگاه رمضان و ملاعثمان عبدالعزیز رهبر حرکت اسلامی کردستان عراق با حضور ملاعلی حلبچه‌ای، شیخ محمد برزنجی، شیخ محمود آزادی و شیخ عبدالرحمن معروف از سران حرکت اسلامی، تنظیم و امضا شد. در فصل سوم قرارداد، درباره تأمین هزینه‌های مالی حرکت اسلامی آمده بود:

«۱. مالی

۱/۱. مبلغ ۵۰۰ هزار ریال معادل ۵۰ هزار تومان به صورت ماهانه.

۱/۲. مبلغ ۱۰ هزار دینار عراقی به صورت ماهانه.

۱/۳. حقوق افراد حرکت به ترتیب زیر از طرف قرارگاه ظفر پرداخت می‌گردد:

داخل ایران: مجردین ماهانه مبلغ ۱۵ هزار ریال، متأهلین تا سقف مبلغ ۴۰ هزار ریال + ۱۰ هزار ریال جهت هزینه مسکن، روحانیون متأهل و فرماندهان لشکر قرآن تا سقف ۵۰ هزار ریال.

داخل عراق: مجردین ماهانه مبلغ ۲۰ دینار عراقی و متأهلین ماهانه مبلغ ۵۰ دینار عراقی.»

علاوه براین، در قرارداد پیش‌بینی شده بود، سلاح و تجهیزات درج‌شده در جدول در اختیار این تشکیلات گذاشته شود:

تجهیزات مورد توافق برای واگذاری به حرکت اسلامی	
کلاشینکف	تا سقف ۱۰۰۰ قبضه
قناصه	تا سقف ۳۰ قبضه
تیربار بی‌کی‌سی	تا سقف ۵۰ قبضه
آرپی جی ۷	تا سقف ۵۰ قبضه
دوشکا	تا سقف ۱۰ قبضه
خمپاره‌انداز ۴۰ م م	تا سقف ۱۰ قبضه
سلاح کمربندی	تا سقف ۲۰ قبضه
نارنجک و مواد انفجاری	به اندازه مورد نیاز
مین	در حد مورد نیاز
بی‌سیم بی‌آرسی ۷۷	تا سقف ۱۰ دستگاه
بی‌سیم بی‌آرسی	تا سقف ۱۰ دستگاه
وانت توبونا	۲ دستگاه
ماشین استیشن	۱ دستگاه
جیب پالندرور	۲ دستگاه
زیراکس	۱ دستگاه (مبلغ اجاره آن پرداخت می‌شود)
ماشین تاپ معمولی	۱ دستگاه
فتوکپی	۱ دستگاه
استیل	۱ دستگاه
فتواستیل	۱ دستگاه
رادیو	امکان استفاده از رادیو کردی قرارگاه رمضان به مدت ۱ ساعت در هفته
سه‌میه ماهیانه خواربار برای پایگاه‌های جدار مرز و داخل عراق	به تعداد تأییدشده از طرف قرارگاه ظفر

عملکرد نظامی

اجرای عملیات‌های نامنظم گسترده

عملیات فتح ۵

در سال ۱۳۶۶ قرارگاه رمضان موفق شد با همکاری احزاب و گروه‌های مبارز عراقی ۱۳ عملیات نامنظم گسترده فتح و ظفر را اجرا کند. عملیات فتح ۵ اولین عملیاتی بود که مقرر شده بود هم‌زمان با عملیات منظم کربلای ۱۰ اجرا شود. برابر طرح‌ریزی نیروی زمینی سپاه، این نیرو موظف بود با به‌کارگیری قرارگاه‌های نجف (منظم)، و رمضان (نامنظم)، در منطقه عمومی سلیمانیه وارد عمل شود تا منطقه وسیعی از شمال عراق آزاد و تأمین گردد. روند امور به گونه‌ای پیش رفت که از وسعت منطقه هدف کاسته شد.

موقعیت منطقه عملیات

منطقه عملیات فتح ۵ در محدوده سلیمانیه، ماووت و چوارتا بود. لشکر ۳۴ پیاده، لشکر ۳۹ پیاده، تیپ ۲۷ پیاده و حدود ۲۰ گردان خفیفه ارتش عراق در نوار مرزی و این محدوده سرزمینی استقرار داشتند.

ارتفاعات منطقه سلیمانیه - منطقه عملیاتی فتح ۵

محورهای عملیات‌های کربلای ۱۰ و فتح ۵

از چپ صادق محصولی فرمانده تیپ ۵۵ ویژه پاسداران

طرح عملیات

طبق طرح مانور قرارگاه رمضان و اتحادیه میهنی کردستان، مقرر شده بود عملیات در چهار محور ماووت، بسن، تپه‌های چنگاوی و ارتفاعات گوجار و قمیش، به عنوان تلاش پشتیبانی اجرا شود. در تلاش اصلی پیش‌بینی شده بود نیروی زمینی سپاه با به‌کارگیری قرارگاه نجف برای اجرای عملیات کربلای ۱۰ و قرارگاه حمزه برای اجرای عملیات نصر ۱، وارد عمل شود و پس از تصرف ارتفاعات گمو، ماووت، چوارتا، سرسیر و وراز، با یگان‌های جنگ نامنظم الحاق کند.

در ۲۲ بهمن ۱۳۶۵ فرمانده قرارگاه رمضان به همراه علی نصر اصفهانی جانشین رئیس ستاد قرارگاه، محمد جعفری فرمانده قرارگاه فتح، مرتضی مسعودی جانشین فرمانده تیپ ویژه ۶۶ هواپرد، محمد طهرانی مقدم فرمانده تیپ ۷۵ ظفر، صادق محصولی فرمانده تیپ ۵۵ ویژه پاسداران و مجید مشایخی مسئول اطلاعات قرارگاه فتح، پس از طی مسافتی طولانی و مشاهده مناطق عملیاتی سید صادق، قره‌داغ، سنگاو، دربندیخان و سلیمانیه به محل قرارگاه مقدم قرارگاه رمضان و دفتر سیاسی اتحادیه میهنی کردستان عراق در روستای یاغسمر رفتند.

با همه پیش‌بینی‌های انجام‌شده، یگان‌های مانوری قرارگاه رمضان به دلایل مختلف از جمله بالآمدن آب رودخانه مرزی، حساس شدن ارتش عراق و اجرای آتش مداوم روی معابر نفوذ و تمایل نداشتن اتحادیه به حضور گسترده یگان‌های ایرانی، نتوانستند با استعداد کامل وارد عراق شوند، طوری‌که از برخی تیپ‌ها یک یا دو گروهان به پشت جبهه دشمن نفوذ کردند و این موضوع، محدودیت بسیاری برای فرمانده قرارگاه رمضان به منظور اجرای مطلوب طرح مانور ایجاد کرد.

سازمان رزم به‌کارگیری شده در عملیات فتح ۵

نام یگان	استعداد
تیپ ۵۵ ویژه پاسداران	۲ گروهان
تیپ ویژه ۶۶ هواپرد	۲ گروهان
تیپ ۷۵ ظفر	۱ گروهان
تیپ ۶۵ هجرت	۱ گروهان (احتیاط)
اتحادیه میهنی کردستان عراق	۴۰۰۰ پیشمرگ از سه مالبند ۲، ۱ و ۳
تیپ توپخانه ۶۱ محرم	در حد مقدرات
ادوات	ادوات قرارگاه‌های حمزه و رمضان

گسترش توپخانه ارتش عراق در منطقه عملیات فتح ۵

۲ گروهان توپخانه ۱۳۰ م.م	سوره قلات ۶ قبضه پادگان ماووت ۳ قبضه پادگان قلاچولان ۹ قبضه
۱ گردان توپخانه ۱۵۲ م.م	بین چوارتا و کنارو ۶ قبضه بین آوا و کانی وله ۶ قبضه جنوب چوارتا ۶ قبضه
خمپاره‌انداز ۱۲۰ م.م	سوره قلات ۶ قبضه ماووت ۳ قبضه

شرح عملیات

ساعت ۱:۴۷ بامداد ۲۵ فروردین ماه ۱۳۶۶ و در سوز و سرمای شدید، عملیات فتح ۵ آغاز گردید. مقرر شده بود نیروی زمینی سپاه، هم‌زمان عملیات کربلای ۱۰ و نصر ۱ را اجرا کند. یگان‌های تابع قرارگاه رمضان و پیشمرگان اتحادیه میهنی کردستان عراق با سرعت عمل و غافلگیری کامل، قرارگاه لشکر ۳۹، مراکز استقرار ارتش، ۷۰ پایگاه جاش، گردنه مهم آمر، دکل تلویزیون سلیمانیه و پایگاه‌های اطراف سوره‌قلات را تا طلوع آفتاب تصرف و چند ارتفاع حساس را آزاد کردند. رژیم عراق زمانی به وحشت افتاد که جاده چوارتا - سلیمانیه به کنترل نیروهای عمل‌کننده درآمد.

هم‌زمان با عملیات فتح ۵، عملیات اصلی که همان کربلای ۱۰ بود، به طور کامل اجرا نشد و عمل الحاق بین واحدهای منظم مجری عملیات کربلای ۱۰ و واحدهای مجری عملیات فتح ۵ رخ نداد. از آنجا که واحدهای چریکی توانایی و مأموریت دفاع جبهه‌ای در برابر پاتک‌های ارتش عراق را نداشتند و امکان حفظ منطقه وجود نداشت، ارتش عراق با سازماندهی فوری یگان‌ها، عملیات بازپس‌گیری مناطق ازدست‌رفته را اجرا کرد. در جریان عملیات فتح ۵، ارتش عراق ۱۶ روستای کردنشین از جمله روستاهای باليسان، توتمه، شیخ‌حسان، بناکوکان و مرکه در استان اربیل و روستاهای قزله، چوخماخ، سنگر، برگلو، سرگلو و هلوم در استان سلیمانیه را بمباران شیمیایی کرد. در این اقدام وحشیانه، ده‌ها تن از غیرنظامیان ساکن روستاها، به عوارض شیمیایی مبتلا شدند.

رعب و وحشت ناشی از بمباران شیمیایی در میان پیشمرگان اتحادیه و مردم منطقه به قدری شدید بود که جلال طالبانی در پیامی به

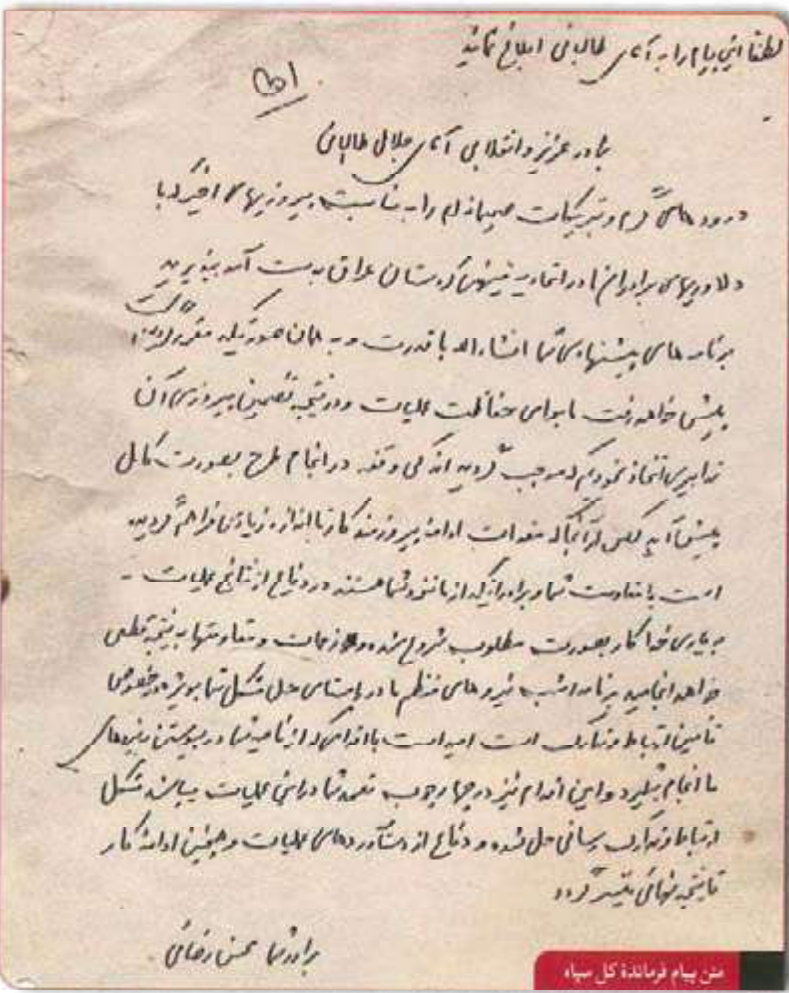
حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی این دو درخواست را مطرح کرد:

۱. ارسال مهمات و ماسک شیمیایی ضدگاز، به سرعت و با بالگرد.
۲. اجراکردن تعهدات و ایفای نقش نیروهای سپاه در این اقدام مشترک (جنگ‌های نامنظم).

اجرانشدن عملیات کربلای ۱۰ موجب نارضایتی اتحادیه میهنی شد، طوری که دبیرکل اتحادیه این پیام را برای فرمانده قرارگاه رمضان ارسال کرد:

«شما با اجرای عملیات نصر ۱ و به‌کارگیری تیپ ۳۷ شانسخه [اتحادیه] برای این اقدام و عدم اجرای عملیات کربلای ۱۰ به ما خدعه کرده و خلاف وعده‌ها عمل کردید. در صورت عدم رسیدگی فوری، تمام معاهدات به خطر افتاده و ما ظرف فردا و پس فردا در اروپا و سایر کشورها، مواضع خود را برای افکار عمومی مطرح می‌کنیم.»

محسن رضایی فرمانده کل سپاه هم در پیامی برای جلال طالبانی به تاریخ ۲۷ فروردین ۱۳۶۶ دلایل اجرانشدن عملیات کربلای ۱۰ را بیان و بر اهمیت همکاری با اتحادیه میهنی تأکید کرد.

دستاوردهای عملیات

۱. آزادسازی ارتفاعات ۱۲۴۸، ۱۴۱۸، ۱۴۳۰، ۱۱۷۹، ۱۵۵۲ و ۱۷۲۶ از سلسله ارتفاعات گرموند، ارتفاعات ۱۴۰۰، ۱۴۷۳، ۱۹۲۵، ۱۹۵۵ و ۲۱۷۶ از کوه‌های شاخ گوجار و ارتفاعات ۱۴۱۹ و ۱۵۰۸ از کوه‌های آلاغو و آزمر.

۲. تصرف ۷۰ پایگاه نیروهای عراقی و جاش‌ها.

۳. حمله به قرارگاه لشکر ۳۹ از سپاه یکم عراق.

۴. آزادسازی ۲۵ روستا و تصرف ۲ پاسگاه عراقی.

۵. کنترل ۴۸ ساعته جاده‌های چوارتا - سلیمانیه و

دوکان - سلیمانیه.

۶. انهدام پایگاه‌های اطراف سوره‌قلات.

۷. انهدام دکل تلویزیونی سلیمانیه.

۹. انهدام ۷ فروند بالگرد ارتش عراق مستقر در

پایگاه تانجران.

محمد طهرانی‌مقدم فرمانده تیپ ۷۵ ظفر در

گزارشی به نماینده امام در سپاه اعلام کرد از

نیروهای اتحادیه ۳۰ نفر شهید و ۵۰ تن مجروح

و از نیروهای سپاه ۴ نفر شهید شدند که اجساد

شهدای سپاه در منطقه باقی مانده است.

جلال طالبانی رهبر اتحادیه مهمن کردستان عراق

محمود سناغانی از فرماندهان اتحادیه مهمن کردستان عراق

پل رودخانه چومان در مرز ایران و عراق

مرحله رضایی فرمانده قرارگاه نصر رمضان و هیئت همراه در کردستان عراق

عملیات فتح ۶

موقعیت منطقه عملیات

عملیات فتح ۶ در بخش وسیعی از شمال استان اربیل اجرا شد. این منطقه کوهستانی، شامل عوارض مهمی همچون کوه‌های قلندر، سلیم خان، کورت، دیل، سه پیران، سراسپیندار، برادوست و سرحسن بیگ بود. پیش از اجرای عملیات، محسن رضایی فرمانده کل سپاه همراه فرماندهان قرارگاه رمضان، برای کسب اطلاع از وضعیت شمال عراق، وارد این منطقه شده بود.

انتقال تجهیزات

برای آگاه‌نشدن ارتش عراق از حمل تجهیزات، پیش‌بینی شد امکانات مورد نیاز در پوشش‌های پنهانی و غیرمسلحانه‌های عملیاتی انتقال داده شود. با همکاری حزب الله کردستان و گروه‌های غربی در گلی‌رش، پد بالگرد آماده شد. هوانیروز ارتش ایران با به‌کارگیری بالگردهای ۲۱۴، ۱۶۷ سورتی پرواز به مدت ۱۱۴ ساعت انجام داد و نقش مؤثری در جابه‌جایی ۲۲۱ رزمنده، ۶۲ مجروح و انتقال ۴۲ تن مهمات به داخل عراق و بالعکس ایفا کرد.

هدف‌های عملیات فتح ۶

۱. آزادسازی مرگه سور در عمق ۱۰۰ کیلومتری شمال عراق.
۲. آسیب وارد کردن به مناطق و تأسیسات مهم و راهبردی.
۳. خارج شدن منطقه بارزانی‌ها از محاصره نسبی ارتش عراق.
۴. جلب مشارکت عشایر عراقی برای همکاری با ایران.
۵. اجبار ارتش عراق به انتقال یگان‌ها از جنوب به شمال.

۶. ضربه‌زدن به گردان‌های جاش یا افواج خفیفه.
 ۷. تسهیل آمد و شد نیروها به مناطق عمقی عراق.
 ۸. به‌غنیمت‌گرفتن تجهیزات و تسلیحات لازم برای تأمین نیازهای عملیات بعدی.
- لشکر ۵ ارتش عراق مسئولیت سرزمینی منطقه عملیاتی فتح ۶ را بر عهده داشت.

شرح عملیات

پس از انتقال تجهیزات و نیروها، عملیات با فرماندهی میدانی محسن باقری از قرارگاه رمضان، عبدالمهمن بارزانی از حزب دمکرات کردستان عراق و سعید خلیل از حزب الله کرد عراق در ساعت ۲۴ روز ۲۷ خرداد ۱۳۶۶ در چهار محور اجرا شد.

گسترش لشکر ۵ ارتش عراق در منطقه عملیاتی فتح ۶	
۱ گردان پیاده در ۱۴ پایگاه استقراری	شیروان مازین از بل چامه تا کوه‌های اطراف
۲ گردان پیاده به همراه دو آتشبار توپخانه	مرگه سور
۱ گردان پیاده	اشکفتوا
۱ گردان پیاده	سلیم خان تا کولکان
۱ گردان پیاده	کورت
۱ گردان پیاده	دیل
۱ گردان پیاده	سرپیران
۱ گردان پیاده	میدان
۱ تیپ نیروی ویژه برای پشتیبانی	قضا صدیق
۲ گردان پیاده برای پشتیبانی	حوالی بل مزنه

سازمان رزم عملیات فتح ۶	
نام یگان	استعداد
تیپ ۵۸ مالک اشتر	۱ گردان
تیپ ویژه ۶۶ هوایرد	۱ گردان
گردان مستقل ۱۱۰ ویژه شهادت	۱ گردان
تیپ ۶۵ هجرت	۱ گروهان (احتیاط)
حزب دمکرات کردستان عراق	۱۲۰۰ پیشمرگ
حزب الله کردستان عراق	۱۵۰ پیشمرگ
مجاهدین حزب الدعوة عراق	۴۰ مجاهد

انتقال رزمندگان و تجهیزات توسط بالگرد به منطقه عملیاتی

محور حیات؛ در این محور ترکیبی از رزمندگان تیپ ۵۸ مالک اشتر، پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق، پیشمرگان حزب الله کرد و مجاهدین حزب الدعوة عراق به سه هدف حمله کردند. در منطقه دیل (هدف اول)، همه پایگاه‌ها تصرف شدند، اما در محدوده منطقه کورت - میدان (هدف دوم) به دلیل برخی ناهماهنگی‌ها، اجرای عملیات منتفی شد. فقط یک دسته از تیپ مالک اشتر و تعدادی از پیشمرگان حزب دمکرات و حزب الله کرد، پایگاه کورت را تصرف کردند. در محدوده سلیم خان (هدف سوم) نیز عراق به رابطه فرمانده گردان ۳۴ جاش با حزب دمکرات پی برد و این واحد را تعویض کرد. با شروع حمله، ارتش عراق واکنش نشان داد و واحدهای عمل کننده عقب‌نشینی کردند.

نفر چپ: محسن باقری

محور مرگه‌سور: ۲۵۰ پیشمرگ حزب دمکرات به فرماندهی عبدالحسین بارزانی و یک گروهان از گردان ۱۱۰ شهادت به فرماندهی محمد دل‌آذر، عملیات را آغاز کردند. با سقوط پایگاه‌های ارتش عراق، نیروها به شهر مرگه‌سور نفوذ کردند و پس از دو ساعت درگیری، بخش وسیعی از شهر را به کنترل درآوردند. سپس با روشن شدن هوا، رزمندگان عقب‌نشینی کردند.

از راست: مجید یازوکی (شهید) و علین محمودوند (شهید)

عزیز نزل آبادی از نیروهای شب ویژه ۶۶ هوابرد

محور پل مزنه، ۱۵۰ پیشمرگ حزب دمکرات به فرماندهی کاک حالی دولری و دو گروهان از گردان ویژه شهادت به فرماندهی مجید یازوکی مأموریت داشتند کوه قلندر و قرارگاه گردان مزنه را تصرف کنند. مجید یازوکی پس از اطلاع از آمادگی ارتش عراق، به اجرای کمین در مسیر یک ستون ارتش عراق روی آورد که در پی آن، یک دستگاه کامیون حامل مهمات در برخورد با مین منهدم شد و ۱۱۰ نفر اسیر، ۷۰ نفر کشته و ۱۰ نفر زخمی شدند. همچنین ۱۱ دستگاه خودروی آیفا منهدم شد و ۲۰۰ قبضه انواع سلاح سبک و نیمه سنگین، به غنیمت درآمد. محور شیروان مازین، اکبر ضرابی و کاک سلیم به ترتیب فرماندهان قرارگاه رمضان و حزب دمکرات کردستان در این محور بودند. در پی تأخیر در ورود تیپ ۶۶ به منطقه، امکان اجرای عملیات در این محور فراهم نشد.

دستاوردهای عملیات

۱. انهدام پایگاه‌های استقراری روی ارتفاعات کورت، قلندر و سلیم‌خان در شمال دیانا.
۲. تصرف شهر مرگه‌سور و انهدام ساختمان‌های دولتی، مرکز پلیس و استخبارات.
۳. اجرای کمین موفق و زیر آتش گرفتن جاده مرگه‌سور-دیانا.
۴. انهدام گردان ۲۸ جیش‌الشعبی به میزان ۸۰ درصد.
۵. اجرای آتش‌روی پل مواصلاتی مزنه و گردان مستقر در آن.
- بنا به گزارش شوکت بارزانی، در این عملیات ۹ تن از پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق شهید و ۳۲ تن مجروح شدند.

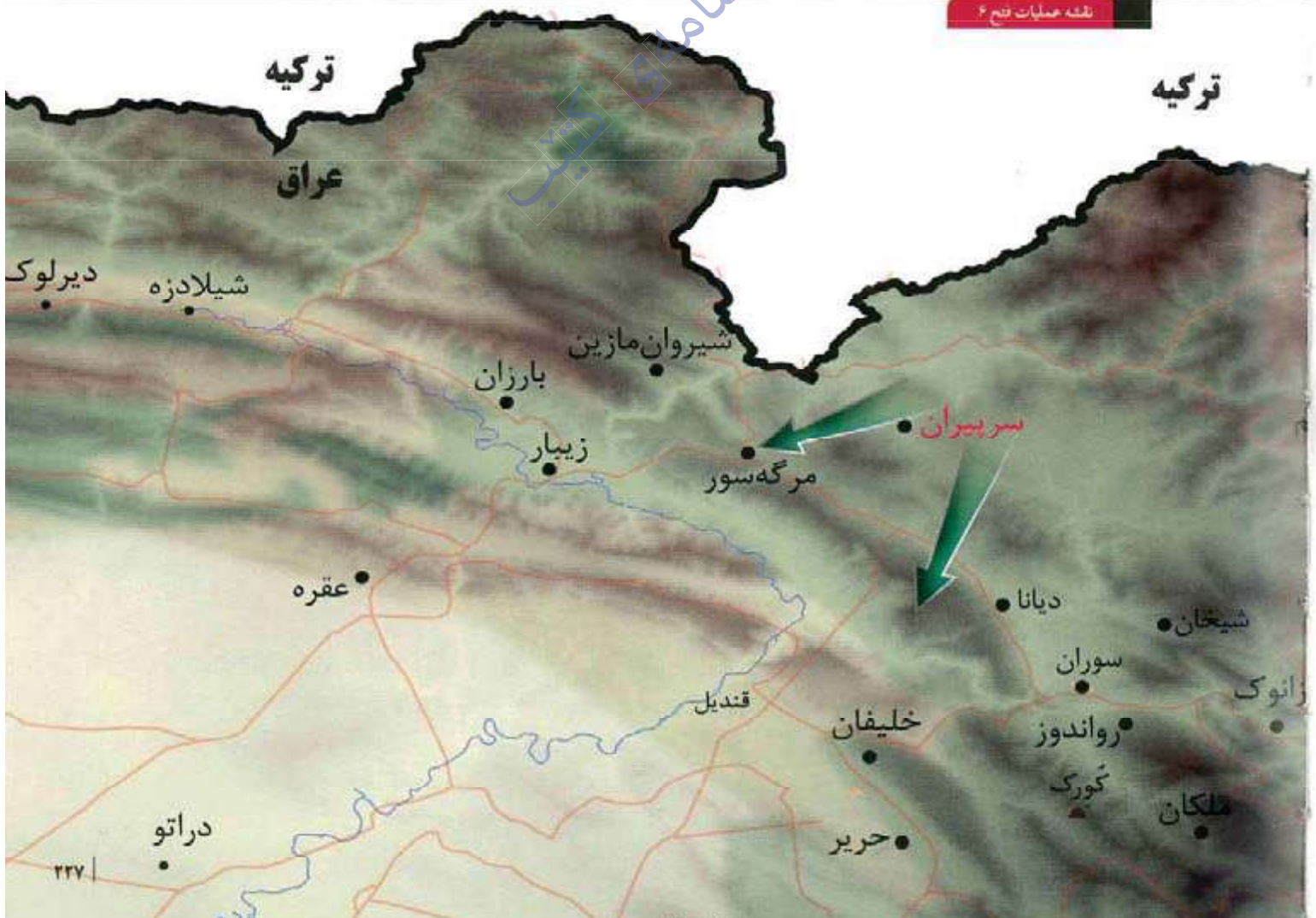
تجهیزات و مهمات حمل شده با قاطر به منطقه عملیاتی فتح ۶ (این تجهیزات افزون بر سلاح و مهماتی بود که در منطقه وجود داشت.)

تجهیزات	تعداد	مهمات
خمپاره‌انداز ۱۲۰ م.م	۱ قبضه	۱۵۰ گلوله
خمپاره‌انداز ۸۱ م.م	۱ قبضه	۳۰۰ گلوله
خمپاره‌انداز ۶۰ م.م	۳ قبضه	۶۰۰ گلوله
تیربار دوشکا	۲ قبضه	۲۰ جعبه گلوله
تفنگ ۵۷ م.م	۲ قبضه	۸۰ جعبه گلوله
موشک مالدینکا	۲ قبضه	-
بی‌سیم و تجهیزات HF	۱ دستگاه	-
بی‌سیم PRC77	۱۰ دستگاه	۵۰ عدد باطری
بی‌سیم دستی تلفن‌کن	۱۰ دستگاه	-
مراد انفجاری C4	۱۰۰۰۰ پوند	چاشنی الکتریکی و انفجاری

نماز جماعت رزمندگان تیپ ۶۵ هجرت در سرزمین عراق

نقشه عملیات فتح ۶

بیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق

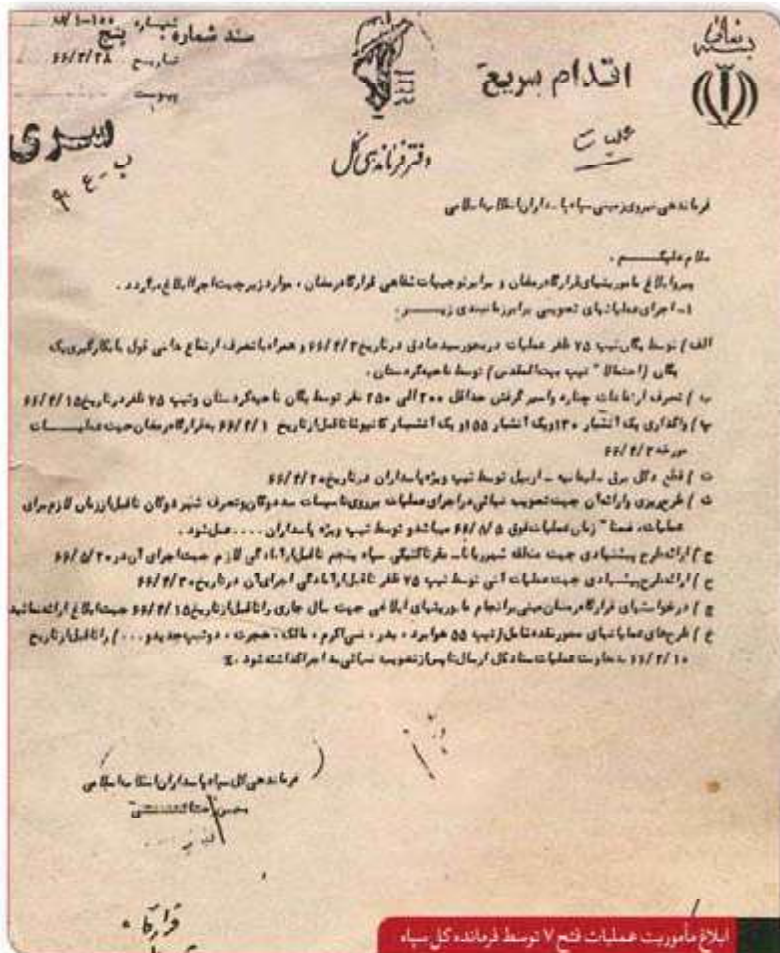
عملیات فتح ۷

موقعیت منطقه عملیات

منطقه عملیات فتح ۷، حدود ۵۰۰ کیلومترمربع وسعت داشت و در فاصله ۶۰ کیلومتری از مرز ایران بود. این منطقه از شمال به شانه‌دری، از شرق به ارتفاعات مرزی ایران، از جنوب به حلبچه و از غرب به جاده سلیمانیه - دربندیخان منتهی می‌شد.

طرح عملیات

بر اساس تدبیر فرمانده کل سپاه مبنی بر اجرای عملیات در محورهای سیدصادق، حلبچه، چناقچیان، پادگان دوداره (قرازگاه تیپ دفاع‌الوطنی میان سیدصادق و اربت)، پادگان کانی‌پانکه (شرق اربت)، منطقه نظامی سراو سلمان‌آغا (قرازگاه تاکتیکی و پادگان آموزشی لشکر ۲۷)، محل استقرار گردان توپخانه ولی ست (در شمال غربی سیدصادق)، مجموعه نظامی بستان سوره (قرازگاه لشکر ۲۷ و مرکز پشتیبانی شرق سلیمانیه در اربت) و ریشن (قرازگاه گردان پیاده کوهستانی در شرق سیدصادق)، قرازگاه رمضان دستور تهیه طرح عملیات فتح ۷ را به قرازگاه ظفر صادر کرد.

ایلاخ مأموریت عملیات فتح ۷ توسط فرمانده کل سپاه

سازمان رزم نیروهای خودی و دشمن در عملیات فتح ۷	
دشمن	نیروهای خودی
۱. واحدهایی از لشکر ۲۷ پیاده	۱. تیپ ۷۵ ظفر
۲. یک تیپ از نیروهای دفاع‌الوطنی	۲. پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق
	۳. پیشمرگان حزب سوسیالیست کردستان عراق
	۴. یک واحد از رزمندگان کمیته انقلاب اسلامی

شرح عملیات

امن العام، گمرک، شهرداری، یک کارخانه و شش پایگاه نظامی به آتش کشیده شد و انبار مهمات و تجهیزات پادگان کانی پانکه منهدم گردید.

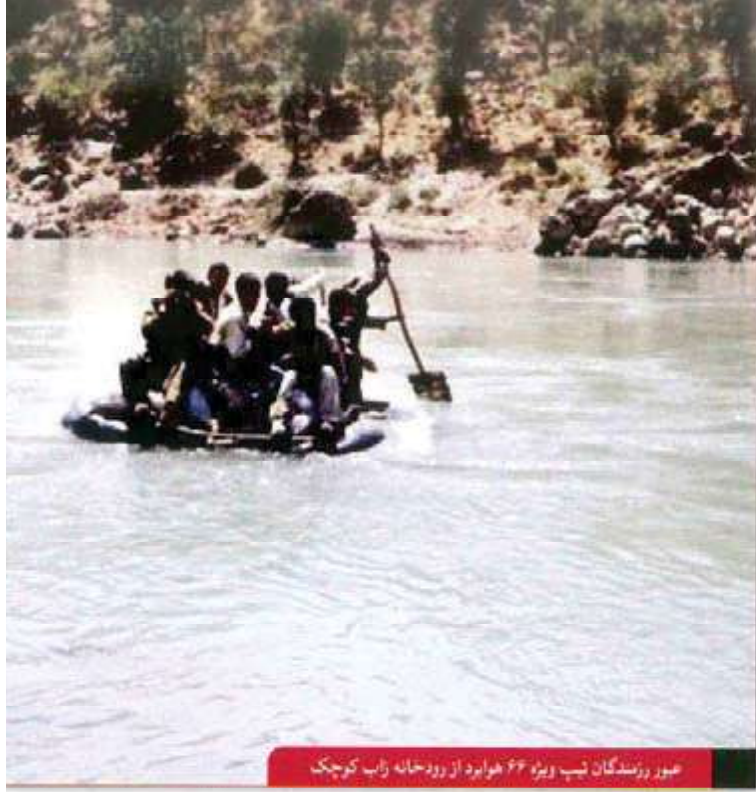
همچنین رزمندگان با نفوذ به حلبچه و حضور ۷ ساعته در این شهر، به مرکز جیش الشعبی، تأسیسات نظامی - انتظامی و دولتی، مرکز استخبارات و پایگاه‌های اطراف آن حمله و یک یگان ارتش را که قصد ورود به حلبچه داشت، متلاشی کردند. هنگام ترک شهر نیز ساختمان دخانیات حلبچه به آتش کشیده شد. در ادامه عملیات هم به پادگان دوداره و قرارگاه تیپ دفاع الوطنی حمله و آسیب شدیدی وارد گردید.

رزمندگان تیپ ۷۵ ظفر و پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق و حزب سوسیالیست کردستان عراق، در نیمه شب ۷ تیرماه ۱۳۶۵ در نُه محور به مواضع ارتش عراق یورش بردند. آنان در حمله‌ای غافلگیرکننده، شهر سیدصادق، رادار رازیت چناقچیان، دکل مخابراتی و پست برق شهر را به تصرف درآوردند. همچنین به مراکز دولتی آن از جمله سازمان امنیت، مخابرات، گمرک و تعدادی از پایگاه‌های نظامی حمله کردند و شهر را به مدت چهار ساعت در کنترل داشتند.

در یورش به شهرک کانی پانکه نیز مراکز حزب بعث، اداره

دستاوردهای عملیات فتح ۷	
<p>۱. تصرف کامل سیدصادق و انهدام ساختمان‌های دولتی و نظامی</p> <p>۲. تصرف شش پایگاه حفاظتی پیرامون شهر</p> <p>۳. انهدام بخشی از پادگان سیدصادق</p> <p>۴. انهدام ۱۲ دستگاه خودروی آیف، ۱ دستگاه جیب فرماندهی و ۵ دستگاه تانک</p>	محور سیدصادق
<p>۱. تصرف کامل حلبچه و انهدام ساختمان‌های دولتی و نظامی</p> <p>۲. حمله به پارکگاه پلیس راه و انهدام پمپ بنزین شهر</p> <p>۳. انهدام مرکز جیش الشعبی حلبچه به‌طور کامل</p>	محور حلبچه
<p>۱. آسیب به ساختمان مرکزی رادار رازیت</p> <p>۲. انهدام دکل تقویت‌کننده مخابراتی و آسیب دیدن یک دکل دیگر</p> <p>۳. انهدام پست برق چناقچیان</p> <p>۴. انهدام چند قبضه ضد هوایی</p>	محور چناقچیان
<p>۱. انهدام زاغه‌های مهمات پادگان</p> <p>۲. انهدام ۱۰ دستگاه انواع خودروی نظامی</p>	محور پادگان دوداره
<p>۱. انهدام مرکز مهندسی کانی پانکه و به آتش کشیدن ۱۵ دستگاه خودروی مهندسی</p> <p>۲. انهدام قرارگاه گردان تانک لشکر ۲۷ عراق، ۱۰ دستگاه تانک و زاغه مهمات آن</p>	محور پادگان کانی پانکه
<p>۱. خسارت سنگین به قرارگاه تاکتیکی لشکر ۲۷ و محل اسکان نظامیان</p> <p>۲. آسیب دیدن پادگان آموزشی لشکر ۲۷ عراق و تأسیسات آن</p>	محور منطقه نظامی سرآو سلمان آغا
<p>۱. انهدام مرکز توپخانه ولی ست</p> <p>۲. انهدام ۶ قبضه توپ ۱۳۰ م.م، ۲ قبضه ضد هوایی و ۲ قبضه تیربار دوشکا</p> <p>۳. انهدام ۳ دستگاه انواع خودرو</p> <p>۴. اسارت گرفتن ۳۰ نفر از نظامیان بعثی</p>	محور گردان توپخانه ولی ست
<p>۱. آسیب به پادگان لشکر ۲۷ پیاده</p> <p>۲. به آتش کشیدن بیش از ۴۰ انبار لجستیکی</p> <p>۳. انهدام بیش از ۵۰ دستگاه انواع خودروی نظامی</p> <p>۴. آسیب به مرکز پشتیبانی سپاه یکم ارتش عراق در پادگان اربت</p>	محور مجموعه نظامی بستان سوروه
<p>۱. تصرف کامل پایگاه گردان پیاده کوهستانی</p> <p>۲. به اسارت گرفتن ۱۵ نظامی عراقی</p> <p>۳. به غنیمت گرفتن تعداد فراوانی سلاح سبک و نیمه سنگین</p>	محور ریشن

عبور رزمندگان شب ویژه ۶۶ هوایرد از رودخانه زاب کوچک

عملیات فتح ۸

موقعیت منطقه عملیات

منطقه عملیات فتح ۸ در استان دهوک بود و از مرز ایران، حدود ۱۵۰ کیلومتر فاصله داشت. یکی از عوارض مهم این منطقه، شهرک آتروش و قلعه کانیکا بود. کوهستانی بودن منطقه و قرار داشتن روستاها در میان جنگل، امکان مناسبی را برای اختفا و پوشش نیروهای عمل کننده فراهم می کرد. این عملیات در حالی اجرا شد که حزب دمکرات علاقه ای به همکاری با یگان های قراگاه رمضان نداشت.

انتقال تجهیزات و نیرو

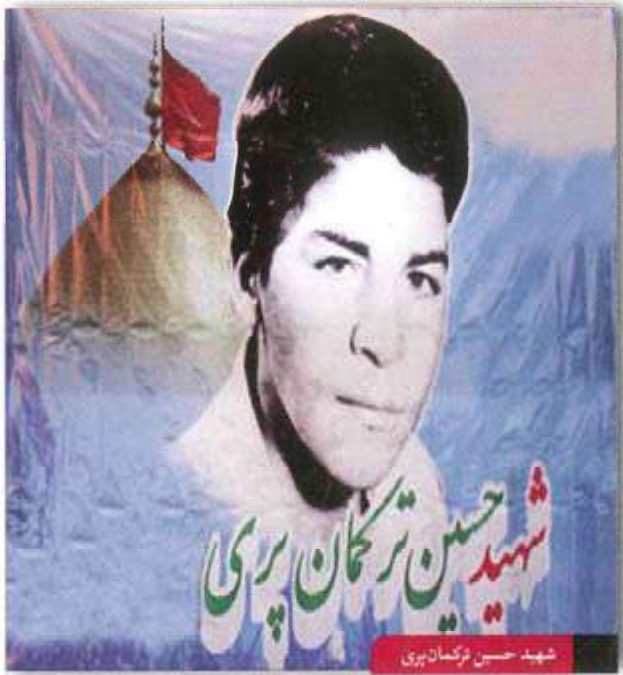
نیروهای عمل کننده، شبانه به صورت پیاده از مرز ایران در

کردستان عراق رسیدند. این مکان نزدیک ترین محل به اهداف عملیاتی در آتروش و اطراف آن بود. ملزومات پشتیبانی رزمندگان نیز با تلاش یگان دواب قراگاه رمضان و با همکاری نیروهای محلی به محدوده عملیات حمل شد اما به دلیل دور بودن منطقه عملیاتی پیش بینی شد مواد غذایی مورد نیاز نیروها در محل خریداری شود.

آشنویه گذشتند و پس از ورود به سرزمین عراق و عبور از روستاهای شیخان، موسولوک، گلی رش (محل استقرار قراگاه تاکتیکی رمضان)، دریاسو، شهرک روباک، روستای زیتنه، کوه و دشت سربوتین، پندرو، کوه شیرین (چپای شیرین) و رودخانه زاب بزرگ از روستاهای شنیه، کافیه، سیان، آرگن نیز گذشتند تا به سی دره محل استقرار قراگاه تاکتیکی حزب دمکرات

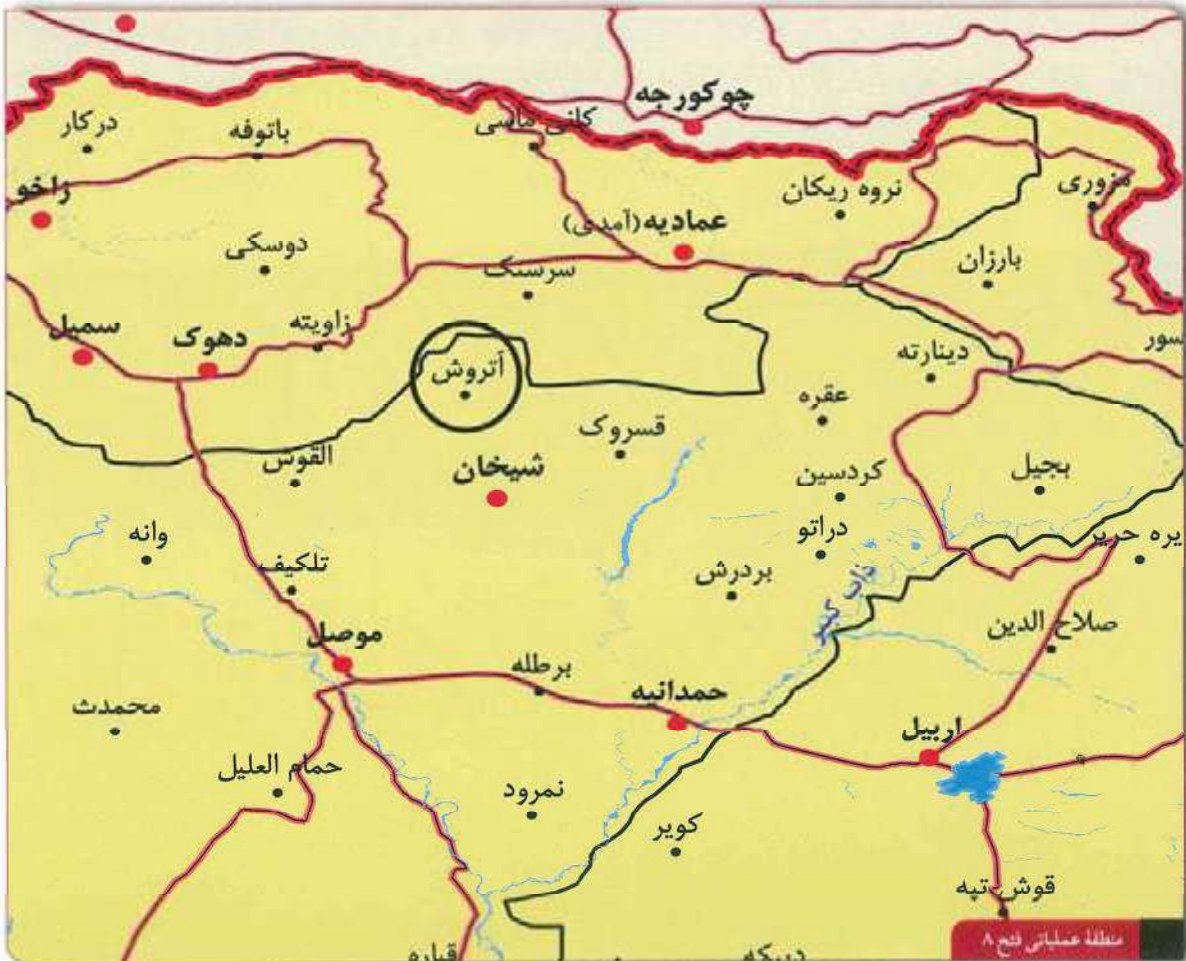

ستون نیروهای شب ویژه ۶۶ هوایرد در مسیر منتهی به بارزان

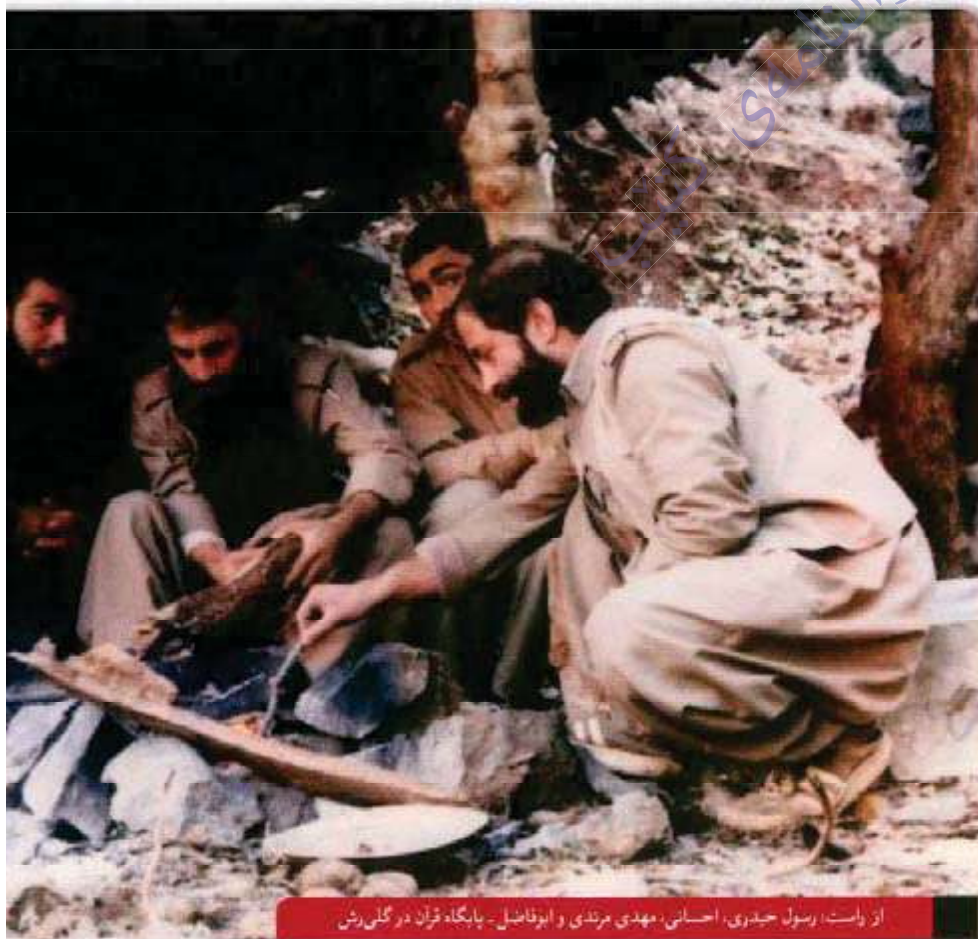
شرح عملیات گردان مالک اشتر از تیپ ویژه ۶۶ هواپرد و یک گروهان از لشکر اسلامی کرد در دو محور، عملیات فتح ۸ را اجرا کردند.

محور قلعه کانیکا؛ با ورود رزمندگان به منطقه هدف، در مسیر تردد دشمن، کمین اجرا و سیم‌های تلفن پایگاه قطع شد. سپس با حمله رزمندگان در ساعت ۱ بامداد ۲۸ تیر ۱۳۶۶، در ۱۵ دقیقه اول عملیات، پایگاه‌ها و مواضع ارتش عراق سقوط کرد و در ۱۵ دقیقه بعدی تیم‌های هجوم مشغول پاک‌سازی پایگاه‌ها شدند. در این محور، حسین ترکمان پری از گردان مالک اشتر و جمیل از لشکر اسلامی کرد به شهادت رسیدند.

رزمندگان تیپ ویژه ۶۶ هواپرد در کنار (شهید) محمد ناظمی (بزرگوار سمت راست) و پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق در کنار رودخانه زاب بزرگ

از راست: رسول حیدری، احسانی، مهدی مرتندی و ابوالفضل - پایگاه قرآن در گلن ریش

محور شهرک آتروش: یک گروهان از تیپ
هواپرد با بستن معابر منتهی به شهر
آتروش، به مدت هفت ساعت این
شهر را در کنترل درآورد. گروهان ادوات
نیز اجرای آتش روی بخشداری، مرکز
حزب بعث و دو قلعه نظامی را آغاز کرد.

دستاوردهای عملیات

- کنترل ۷ ساعته شهرک آتروش، سه
قلعه نظامی ارتش عراق و جاده‌های
منتهی به آن.
- انهدام سازمان امنیت، مرکز حزب
بعث، پایگاه جیش الشعبی، بخشداری و
ساختمان‌های دولتی آتروش.
- سقوط بیش از ۴۰ پایگاه حفاظتی در
منطقه.
- انهدام مرکز تویخانه آتروش.
- تخریب سه دژ اطراف آتروش از جمله
قلعه کانیگا.
- اسارت ۳۰ ارتشی عراقی.

عملیات فتح ۹

موقعیت منطقه عملیات

شهر خورمال در شرق استان سلیمانیه واقع شده است و جاده‌های خورمال - حلبچه، خورمال - سیدصادق و حلبچه - سیدصادق از محورهای اصلی ارتباطی در این منطقه به شمار می‌رفتند.

طرح عملیات

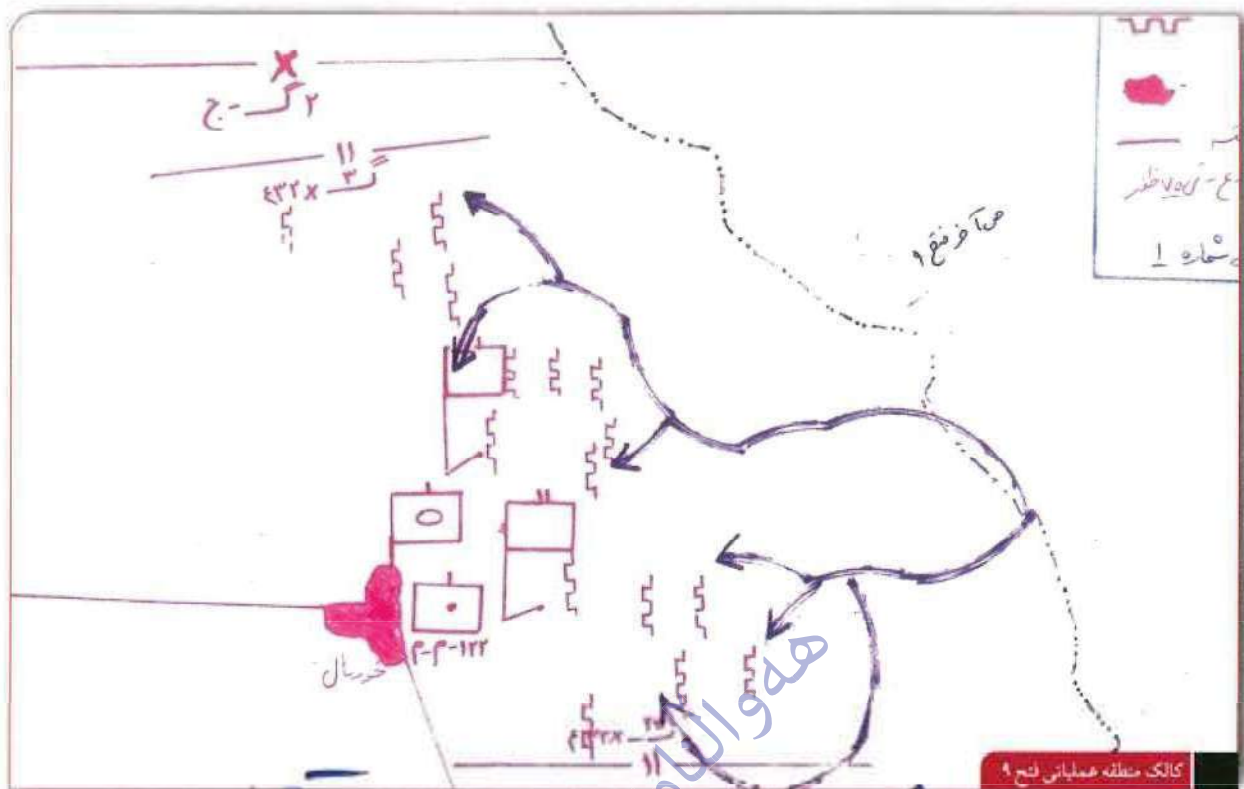
پیش از اجرای عملیات فتح ۹، عراق یگان‌های منظم خود را از منطقه خورمال به منطقه عملیاتی بیت‌المقدس ۲ منتقل و گردان‌های جاش را جایگزین آنها کرد. باتوجه به اشراف اطلاعاتی حزب دمکرات کردستان عراق بر جاش‌ها و نفوذ در میان آنان، فرمانده کل سپاه دستور داد طرح عملیات فتح ۹ تهیه و اجرا شود. طبق طرح، تیپ ۷۵ ظفر مأموریت داشت با همکاری پیشمرگان شاخه ۴ حزب دمکرات،

شاخه سلیمانیه حزب سوسیالیست کردستان عراق، حزب حرکت اسلامی و گردان نامنظم شهید حاج ناصر محمدی، در دو مرحله به ارتفاعات مشرف بر خورمال تک و آنجا را تصرف کند. هدف‌های محور تلاش اصلی، تصرف ارتفاعات هانی قول و ارتفاعات ۱۱۲۵، ۱۱۴۵، ۱۳۵۱ و هدف‌های محور تلاش پشتیبانی، تصرف ارتفاعات احمد آوا و ارتفاعات ۱۲۸۱، ۱۱۸۲، ۱۰۳۱ بود.

چگونگی ورود به منطقه عملیات

شیب تند و صخره‌ای بودن ارتفاعات مرزی در مسیر عملیات، انتقال نیروها و تجهیزات را با دشواری همراه کرده بود. همچنین راه مالروی کوجال - ملخور در دید و تیر دشمن قرار داشت. رفت‌وآمد در راه مالروی وشکنوا - ملخور نیز با سختی انجام می‌گرفت. با توجه به این وضعیت، انتقال مهمات، ادوات و تدارکات فقط با قاطر امکان‌پذیر بود که این اقدام با تلاش گردان دواب تیپ ۷۵ ظفر و با بهره‌گیری از ۳۰ رأس قاطر (در هر نوبت ۵ ساعت حرکت) در ۹ شبانه‌روز انجام شد. تجهیزات و سایر امکاناتی که به پشت خطوط ارتش بعث انتقال یافت، عبارت بودند از:

۱. قبضه‌ها و مهمات موشک‌های سه‌ند و قبضه‌های خمپاره‌اندازهای ۱۲۰ م.م و ۸۱ م.م، مینی‌کاتیوشا و دوشکا.
۲. مهمات سلاح‌های سبک.
۳. ماسک و ابزار ضدشیمیایی.
۴. امکانات دارویی و امدادی.
۵. آذوقه، جیره خشک و وسایل انفرادی ۲۵۰ رزمنده شرکت‌کننده در عملیات.
۶. تجهیزات حمل و جابه‌جایی شهدا و زخمی‌های احتمالی در عملیات.

سازمان رزم نیروهای خودی و دشمن در عملیات فتح ۹	
دشمن	نیروهای خودی
<p>۱. یگان های درگیر</p> <ul style="list-style-type: none"> • گردان ۳ از تیپ ۴۳۲ لشکر ۲۹ • یک گروهان تانک از لشکر ۲۷ در حوالی خورمال • دو گردان جاش از عشیره زبیری در شهر زور • یگان توپخانه ۱۳۰ م.م در حاج نامق • یگان توپخانه ۱۲۲ م.م در شمال خورمال 	<p>۱. یگان های عمل کننده</p> <ul style="list-style-type: none"> • تیپ ۷۵ ظفر • پیشمرگان شاخه ۴ حزب دمکرات کردستان عراق به استعداد ۲۰۰ تن • پیشمرگان شاخه سلیمانیه حزب سوسیالیست کردستان به استعداد ۱۵۰ تن • پیشمرگان لشکر قرآن (حزب حرکت اسلامی) به استعداد ۵۰ تن • قوات امام موسی کاظم (ع) از لشکر ۹ بدر • گردان ادوات تیپ ۷۵ ظفر • توپخانه لشکر ۲۸ کردستان (عمل کلی منطقه) • آتشبار توپخانه ۱۰۵ م.م نیروی زمینی ارتش • پدافند هوایی در سرزمین عراق با استعداد یک قبضه سهند • یک قبضه ضد هوایی ۱۴/۵ م.م و ۲ قبضه تیربار دوشکا
<p>۲. یگان های تقویتی</p> <ul style="list-style-type: none"> • یک گردان از لشکر ۳۳ نیروی ویژه • یک تیپ از گارد ریاست جمهوری مستقر در پادگان سرآو سلمان آغا • یک گردان تانک مستقر در پادگان سرآو سلمان آغا 	<p>۲. یگان های احتیاط</p> <ul style="list-style-type: none"> • گردان احتیاط شهید صادقی از تیپ ۷۵ ظفر • پیشمرگان حزب دمکرات در کوجال و وشکناو • گروه ۵۰ نفری لشکر قرآن (حزب حرکت اسلامی) در وشکناو

شرح عملیات

هم‌زمان با اجرای عملیات فتح ۹، مجاهدین عراقی تیپ امام موسی کاظم^(ع) از لشکر ۹ بدر، عملیات پشتیبانی نصر ۷ را اجرا کردند که حدود ۳۵۰ تن از نیروهای ارتش عراق کشته یا زخمی شدند. همچنین در این عملیات که با آتش پشتیبانی توپخانه و ادوات روی مراکز تجمع دشمن در ارتفاعات ۱۵۰۰، ۱۶۱۰ و ۱۶۴۲ همراه بود، ۱ انبار مهمات، ۲ قبضه خمپاره‌انداز، ۱ قبضه تیربار و سنگرهای انفرادی و اجتماعی دشمن منهدم شد. همه مجاهدین سالم به پایگاه خود بازگشتند.

دستاوردهای عملیات

۱. پاک‌سازی روستاهای احمدآوا، زلم، بالاتیه، خورنوزان، بانی‌شار، دره میرسور و آموره.
۲. تصرف پایگاه‌های مستقر در ارتفاعات ۱۱۰۰، ۱۱۵۰، ۱۲۰۰، ۱۲۵۰، ۱۲۸۰، ۱۳۰۰، ۱۵۰۰، ۱۶۱۰، ۱۶۴۲.
۳. انهدام گردان ۱۰۶ خفیفه.
۴. اسارت حدود ۵۰ نفر از جمله چند افسر ارتش.
۵. انهدام ۱۵ دستگاه انواع خودرو، ۴ دستگاه تانک و یک انبار مهمات.
۶. انهدام یک فروند هواپیمای ارتش عراق.

ساعت ۱۶ روز ۱۳ مرداد ۱۳۶۶ مرحله اول عملیات فتح ۹ با غافلگیری ارتش عراق آغاز شد. رزمندگان تیپ ۷۵ ظفر و یک گروه ۵۰ نفری از پیشمرگان حزب دمکرات با نفوذ در خطوط ارتش عراق، ارتفاعات ۱۱۲۵، ۱۱۴۵ و ۱۳۵۱ را به تصرف درآوردند و ۳۲ نفر را اسیر کردند. بقیه نیروهای دشمن هم متواری شدند. در مرحله دوم که ۱۷ مرداد آغاز شد، در محور تلاش اصلی، بخشی از رزمندگان تیپ ۷۵ ظفر با حزب دمکرات به قرارگاه گردان مستقر در احمدآوا و گراو یورش بردند و آن را تصرف کردند. هم‌زمان پیشمرگان حزب سوسیالیست با بخش دیگری از رزمندگان تیپ ۷۵ ظفر در محور تلاش پشتیبانی به ارتفاعات خورنوزان، ۹۱۵، ۱۲۰۰، ۱۲۲۹، ۱۳۰۳ و روستاهای بانی‌شار و آموره حمله کردند و اهداف تعیین‌شده را به تصرف درآوردند. دولت بعثی به تلافی همکاری مردم مسلمان کرد با رزمندگان ایرانی، چند روستا را بمباران کرد که در نتیجه آن تعدادی از منازل مردم تخریب شد، ۱۰ نفر از ساکنان به شهادت رسیدند و تعدادی هم زخمی شدند. از رزمندگان نیز ۱۴ تن شهید و ۳۰ تن زخمی شدند. ۱ رزمنده هم اسیر شد. ۱۰ تن از شهدا و ۲۰ تن از مجروحان از پیشمرگان بودند.

عملیات فتح ۱۰

موقعیت منطقه عملیات

منطقه عمومی سیدکان در فاصله ۵۰ کیلومتری از مرز ایران و در شمال شرقی استان اربیل عراق واقع شده است. مهم‌ترین عوارض منطقه، رشته‌کوه‌های برادوست، قلندر، سلیم‌خان، کورت، دیل، سه‌پیران، سراسپیندار، سرحسن‌بیگ بودند. جاده سیدکان - دیانا، اهمیت فراوانی در این منطقه داشت.

انتقال نیروها

هنگام انتقال نیروها برای اجرای عملیات فتح ۱۰، ۹۵ رزمنده گردان امام حسین^(ع) از تیپ مالک اشتر، در اول شهریورماه، بخشی از مسیر را در محدوده روستای گلی‌رش که در جوار مرز ترکیه بود؛ اشتباه رفتند و در محاصره کماندوهای ارتش ترکیه قرار گرفتند. آنان اشتباه خود را در مسیریابی به اطلاع فرمانده واحد ترک رساندند اما فرمانده ترک از خود سلب مسئولیت کرد و آنان را به پادگان شم‌دینلی انتقال داد. در نهایت، در پی اقدامات دولت ایران، این افراد در ۴ شهریور در نقطه مرزی زینی، به مقامات مرزی ایران تحویل داده شدند.

طرح عملیات

عملیات فتح ۱۰ در حالی طرح‌ریزی شد که ادامه جنگ در جبهه‌های جنوبی و میانی با بن‌بست روبه‌رو بود. تدبیر فرمانده کل سپاه آن بود تلاش خود را در جبهه شمال غرب متمرکز کند. فرمانده قراگاه رمضان مأموریت اجرای عملیات فتح ۱۰ را چنین ابلاغ کرد: «قراگاه نصر رمضان با توکل به عنایات پروردگار متعال و امدادهای غیبی با به‌کاربردن یگان‌های مانوری و با همکاری گروه‌های معارض عراقی در پشت خطوط دشمن، نسبت به اهداف ازبیش تعیین شده هجوم برده و وضعیت داخلی [عراق] را ناامن می‌نماید. در این راستا قراگاه نامبرده با به‌کارگیری تیپ مالک اشتر و معارضین عراقی در منطقه سیدکان، بلندپایه‌های کورت، دیل و سلیم‌خان، نسبت به انهدام اهداف مشخص شده تا پایان شهریور ماه ۱۳۶۶ اقدام نماید.»

سازمان رزم نیروهای خودی و دشمن در عملیات فتح ۱۰	
دشمن	نیروهای خودی
۱. قراگاه لشکر ۵ در دیانا	۱. تیپ ۵۸ مالک اشتر
۲. تیپ ۲ لشکر ۵ در سیدکان	۲. پیشمرگان حزب الله کرد عراق
۳. گردان ۳۴ در منطقه عمومی کولکان	۳. مجاهدین حزب الدعوة عراق
۴. گردان جاش مقداد احمدآقا در منطقه عمومی کورت	۴. آتش پشتیبانی شامل
۵. گردان جاش سعید بیگ برادوست در منطقه عمومی گروه خالد	۲۰ قبضه توپ ۱۰۷ م.م.
۶. گردان جاش آموز گراوان در منطقه عمومی کولکان	۲۰ قبضه خمپاره‌انداز ۱۲۰ م.م.
۷. گردان جاش صالح احمد آقاریبع در منطقه عمومی گروه خالد تاکورت	۱۰ قبضه خمپاره‌انداز ۸۱ م.م.
۸. گردان جاش محمد آقا سورچی در منطقه عمومی گیرکان به زرگیته	۲۰ قبضه خمپاره‌انداز ۶۰ م.م.
۹. گردان جاش مزاحه کامل در منطقه عمومی میدان	
۱۰. گردان جاش عبدالخالق بیزنجی در منطقه عمومی قلندر	
۱۱. گردان جاش سعید اسعد شینه در منطقه عمومی مرزه	

اهداف عملیات فتح ۱۰

در عملیات فتح ۱۰، بالگردهای کمیته انقلاب اسلامی با پروازهای مکرر، نقش مؤثری در شناسایی منطقه و حمل تجهیزات پشتیبانی به پشت خطوط ارتش عراق داشتند.

دستاوردهای عملیات فتح ۱۰

۱. انهدام واحدهای دشمن روی ارتفاعات ۱۰۶۲، ۱۰۹۶، ۱۱۷۵، ۱۱۹۸، ۱۴۳۶ و آزادسازی این ارتفاعات.
۲. انهدام ۳۶ پایگاه حفاظتی و کمین در منطقه.
۳. انهدام قرارگاه فرماندهی گردان خفیفه از لشکر ۴۵.
۴. کشته و زخمی شدن بیش از ۵۰۰ تن از نیروهای دشمن.
۵. اسارت ۴۶ تن از نظامیان عراقی.
۶. انهدام ۱۵ دستگاه انواع خودرویی نظامی، ۳ قبضه توپ ضد هوایی و ۳ زاغه مهمات.
۷. به غنیمت گرفتن ۲ دستگاه بلدوزر، ۳ دستگاه مینی بوس، ۱ دستگاه آمبولانس و ۲ دستگاه سواری.
۸. به غنیمت گرفتن ۳۴ قبضه آر.پی.جی، ۵ قبضه انواع تیربار سبک، ۴ قبضه تیربار دوشکا، ۹۰ قبضه کلاشینکف، مقادیر فراوانی مهمات، ۵ دستگاه بی سیم، ۱۲ دستگاه باسیم صحرائی.
۹. برهم خوردن آرایش نظامی ارتش عراق.
۱۰. انهدام قرارگاه فرماندهی منطقه شمال شرق ارتش عراق.
۱۱. خارج شدن ۸۰۰ تن از نیروهای دشمن از منطقه عملیاتی.

۱. کاهش دید و تیر دشمن بر مسیر تردد نیروها به سوی شهرهای مرگه سور و بارزان.
۲. ایجاد ترس و وحشت در میان گردان‌های جاش و جلب همکاری سران آنها.
۳. انهدام تجهیزات و ادوات نظامی دشمن.
۴. مقابله با جنگ روانی دولت‌های بعثی و سعودی در حمایت از یکدیگر پس از کشتار زائران ایرانی در بیت‌الله الحرام.
۵. بهره‌گیری از توانمندی احزاب مبارز عراقی.
۶. وارد کردن خسارت به مراکز نظامی و اقتصادی دشمن.

شرح عملیات

عملیات فتح ۱۰ ساعت ۱:۴۵ بامداد جمعه ۱۳۶۶ شهریورماه ۱۳۶۶ در سه محور انجام شد: محور کورت؛ در پی حمله رزمندگان گردان یکم تیپ ۵۸ مالک اشتر به اهداف تعیین شده، تعدادی از نیروهای بعثی کشته یا زخمی شدند. دو افسر و درجه‌دار هم به اسارت درآمدند. آنان در بازگشت نیز سنگرهای کمین و دو پایگاه ارتش عراق و چندین دستگاه خودرو را منهدم و چند محل راتله‌گذاری کردند.

محور میانی: رزمندگان گردان سوم تیپ مالک اشتر، پایگاه‌های تازه تأسیس ارتش عراق را در حد فاصل ارتفاعات سلیم‌خان و خرازوک در کمتر از ۱۰ دقیقه به تصرف درآوردند. آنان پس از تله‌گذاری و مین‌گذاری محدوده هدف، منطقه را ترک کردند.

محور سلیم‌خان: نیروهای عمل‌کننده پس از تصرف سنگرهای کمین، با سنگرهای خالی مواجه شدند که به نظر می‌رسید برای فریب طراحی شده بودند. با اجرای آتش روی ارتفاع سلیم‌خان نیروهای مستقر در آن متواری شدند.

عملیات ظفر ۱

موقعیت منطقه عملیات

کانی ماسی یکی از بخش‌های استان دهوک است که در مجاورت مرز ترکیه قرار دارد. ساکنان این بخش از قبیله برواری، یکی از بزرگ‌ترین قبایل کرده‌ستند.

شرح عملیات

عملیات نامنظم ظفر ۱، در پاسخ به بمباران و تخریب روستاهای کردنشین عراق و قتل عام مردم، در ۲۷ شهریور ۱۳۶۶ در عمق حدود ۱۵۰ کیلومتری سرزمین عراق و در دو محور اجرا شد.

در محور اول، عملیات سه روز طول کشید. رزمندگان تیپ ۶۵ هجرت و پیشمرگان حزب دمکرات با حمله به شهر کانی ماسی از توابع فرمانداری عمادیه، پایگاه‌های حفاظتی جاده کانی ماسی - باتوفه و قرارگاه گردان تابع تیپ بیگانه از لشکر ۳۸ ارتش عراق را تصرف کردند. همچنین سه قرارگاه گردان در جاده اصلی شهر به تصرف نیروهای عمل‌کننده درآمد و جاده‌های منتهی به کانی ماسی به طول ۶ کیلومتر نیز تحت کنترل قرار گرفت. علاوه بر این، در این تهاجم گسترده بیش از ۶۰ پایگاه حفاظتی ارتش عراق در شهر کانی ماسی و محورهای مواصلاتی اطراف آن، تصرف و به آتش کشیده شدند.

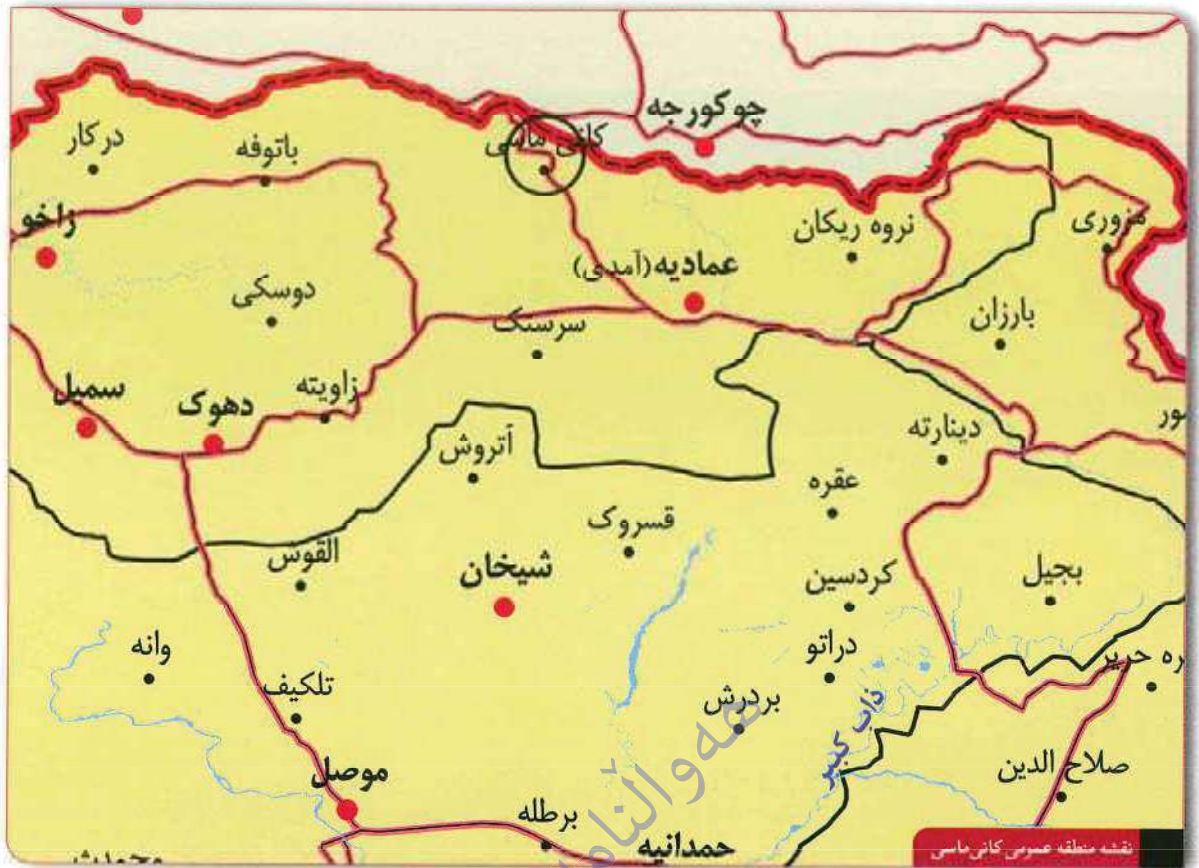
رزمندگان در محور دوم عملیات، به پایگاه‌های ارتش بعث روی ارتفاعات گیله زرد حمله کردند و پس از تصرف، آنها را به آتش کشیدند. در این درگیری شدید، قرارگاه گردان ۱۹ خفیفه به طور کامل منهدم شد.

هم‌زمان با عملیات ظفر ۱، دو عملیات دیگر با تلاش قرارگاه‌های تابع قرارگاه رمضان انجام شد.

در عملیات اول، تیپ ۷۵ ظفر، پادگان سیدصادق را که از مراکز سرکوب کردها بود، زیر آتش سنگین توپخانه و ادوات قرار داد و بخشی از تأسیسات پادگان را منهدم کرد. همچنین ۲ دستگاه تانک، بیش از ۵۰ دستگاه خودرو و ۲ انبار مهمات را به آتش کشید.

در عملیات دوم، مجاهدین تابع قوات سیدالشهدا^(ع) که با قرارگاه فجر همکاری می‌کردند در استان العماره با نیروهای مخصوص و پیاده ارتش عراق که با چند فروند بالگرد، پشتیبانی می‌شدند، درگیر شدند و یک فروند بالگرد را سرنگون کردند.

دستاوردهای عملیات ظفر ۱	
مناطق آزادشده	۱. تصرف موقت شهر کانی ماسی از توابع فرمانداری عمادیه ۲. کنترل کامل جاده‌های منتهی به شهر کانی ماسی به مدت ۶ ساعت
آسیب به دشمن	۱. انهدام ۶۰ پایگاه حفاظتی دشمن در اطراف کانی ماسی و جاده ارتباطی کانی ماسی - باتوفه - زاخو ۲. انهدام قرارگاه تیپ بیگانه از لشکر ۳۸ ارتش عراق ۳. انهدام قرارگاه گردان تابع تیپ بیگانه ۴. انهدام پایگاه‌های حفاظتی دشمن در منطقه گیله زرد ۵. انهدام مقر گردان ۱۹ خفیفه
تجهیزات منهدم شده	۱. یک فروند بالگرد ۲. دو دستگاه تانک ۳. چهار دستگاه نفربر ۴. شماری خودرو ۵. دو قبضه خمپاره‌انداز ۱۲۰ م.م ۶. پنج قبضه خمپاره‌انداز ۸۱ م.م ۷. دو قبضه خمپاره‌انداز ۶۰ م.م ۸. انواع سلاح سبک و نیمه سنگین ۹. چند انبار مهمات
غنایم	۱. دو قبضه خمپاره‌انداز ۱۲۰ م.م ۲. پنج قبضه خمپاره‌انداز ۸۱ م.م ۳. ده قبضه خمپاره‌انداز ۶۰ م.م ۴. تعدادی خودرو ۵. بیش از ۵۰۰ قبضه اسلحه سبک و نیمه سنگین

عملیات ظفر ۲

از چپ: ابومهدی المهندس و فرزادون جویان فرماندهان لشکر بدر

موقعیت منطقه عملیات

شهر کفری در دامنه کوه باباشهسوار در استان کرکوک واقع شده است. چند چاه نفت که ادامه میدان نفتی کرکوک هستند، اطراف آن قرار دارد.

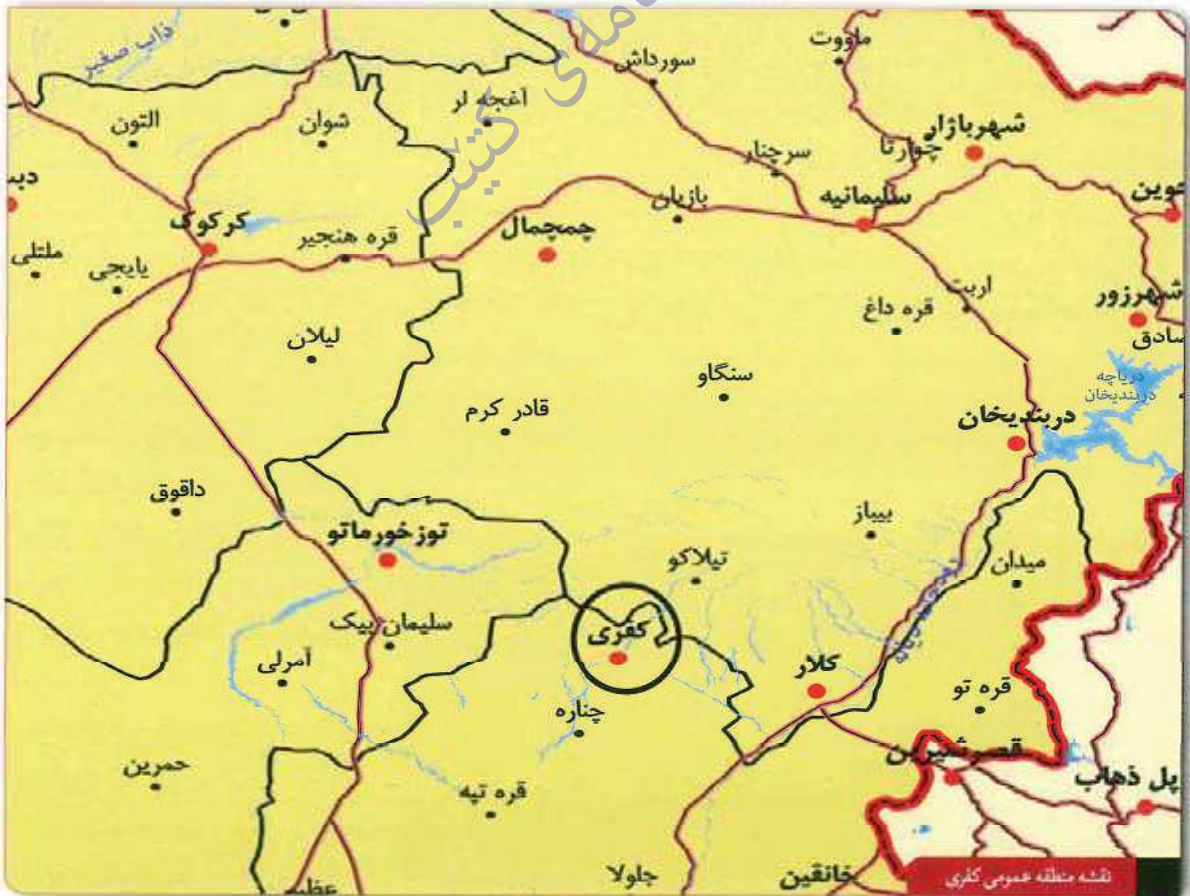
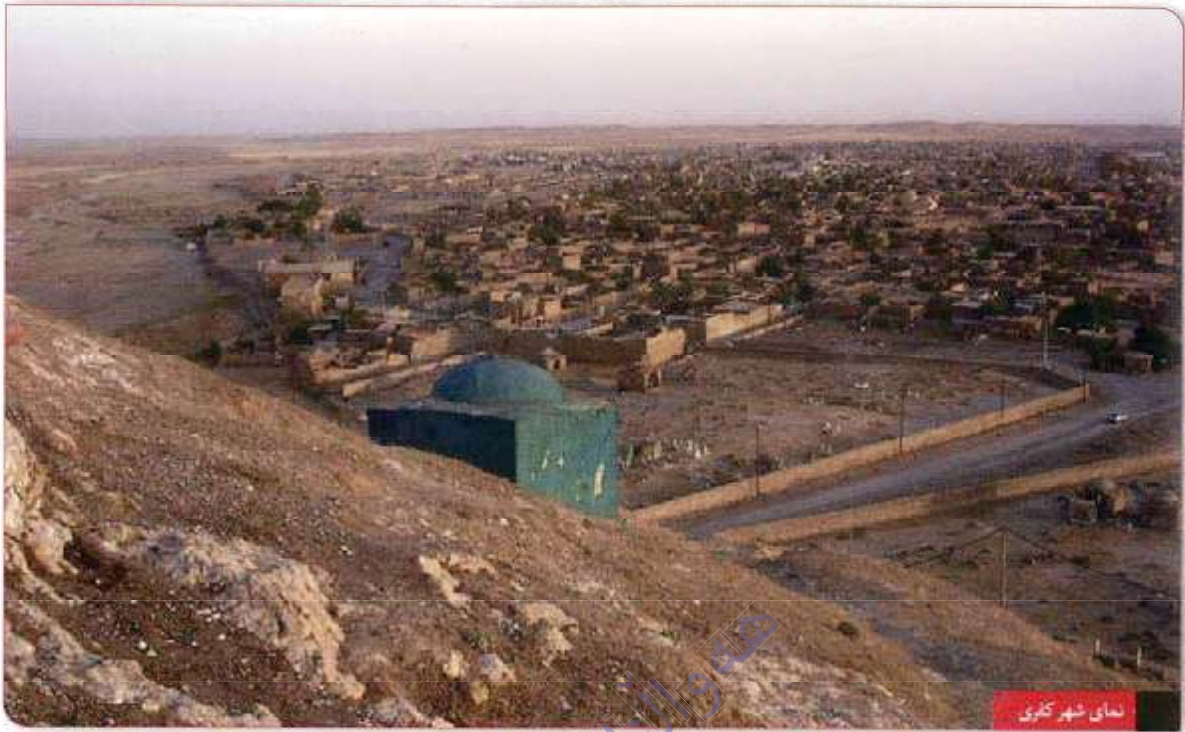
شرح عملیات

در ۱۲ مهرماه ۱۳۶۶، عملیات ظفر ۲ با هدف انهدام تأسیسات نظامی و اقتصادی عراق در منطقه کفری و پاسخ به بمباران شیمیایی روستاهای کردنشین عراق و حمله به مناطق مسکونی ایران آغاز شد. در این عملیات، رزمندگان تیپ ۷۵ ظفر و قوات امام خمینی از لشکر ۹ بدر، سلسله ارتفاعات کفری داغ را پس از انهدام نیروهای ارتش عراق تصرف کردند و تجهیزات جنگی بی‌شماری به غنیمت گرفتند.

همچنین پایگاه‌های پلیس و دژیانی کفری به کنترل رزمندگان درآمد. جاده‌های مهم کفری - بغداد، کرکوک - خانقین و کفری - سلیمانیه نیز مسدود و ساختمان سازمان امنیت و حزب بعث و نیروگاه برق کفری به آتش کشیده شدند. ساختمان فرمانداری هم پس از تیردی تن به تن تصرف و فرماندار کفری کشته شد.

دستاوردهای عملیات ظفر ۲

۱. ارتفاعات کفری داغ ۲. بخشی از جاده‌های کفری - سلیمانیه، کفری - بغداد و کرکوک - خانقین	مناطق آزادشده
۱. انهدام پایگاه‌های مستقر در ارتفاعات کفری داغ ۲. انهدام ساختمان‌های سازمان امنیت، فرمانداری، حزب بعث، شهرداری، پست و تلگراف شهر کفری ۳. انهدام شعبه‌ای از بانک رافدین، نیروگاه برق، یک کارخانه و پمپ بنزین شهر کفری ۴. آسیب به پادگان نیروهای جیش الشعبی ۵. انهدام ۲۰ سنگر اجتماعی و انفرادی ۶. انهدام ۵ موضع تیربار	آسیب به دشمن
۱. ده‌ها دستگاه تانک و نفربر ۲. تعدادی خودروی نظامی ۳. دو قبضه توپ ۲۳ م.م و چند قبضه تیربار ۱۲/۵ م.م ۴. ۳ قبضه خمپاره انداز ۵. ۱۲ زاغه مهمات ۶. ده‌ها قبضه سلاح نیمه‌سنگین	تجهیزات منهدم شده
تعداد بسیاری سلاح سبک و نیمه‌سنگین و مقدار فراوانی مهمات	غنائم

عملیات ظفر ۳

موقعیت منطقه عملیات

دریاچه دربندیخان در جنوب استان سلیمانیه واقع شده است و بخش عمده‌ای از آب آن از رودخانه‌های ایرانی زمینکان، لیله و سیروان تأمین می‌شود. در جنوب دریاچه، سد دربندیخان قرار گرفته است که از آب پشت آن برای پرورش ماهی، کشاورزی و تأمین برق بخش وسیعی از عراق استفاده می‌شود.

در این محدوده، حزب دمکرات کردستان عراق، اتحادیه میهنی کردستان عراق، حزب سوسیالیست کردستان عراق، حزب کمونیست کردستان و حرکت اسلامی کردستان عراق فعالیت سیاسی و نظامی داشتند و اقدامات آنان در میان مردم سبب شده بود بیشتر اهالی از رژیم عراق متنفر باشند.

نحوه انتقال تجهیزات

مقرر شده بود تجهیزات و مهمات مورد نیاز عملیات از دزلی، ملخور، کانی خیاران و قره‌خانی در مرز ایران با عراق به عمق ۱۰۰ کیلومتری پشت مواضع دشمن انتقال یابد تا به پایگاه‌های امن در قره‌داغ برسد. این اقدام در سه مرحله انجام شد:

مرحله اول

تجهیزات پس از بسته‌بندی در پوشش مناسب، با خودرو تا کانی خیاران در خط نیروهای خودی واقع در کوه سورن، انتقال داده شد. سپس بسته‌های مزبور، نزدیکی غروب آفتاب با کاروان‌هایی که هرکدام حدود ۱۰ رأس قاطر داشتند، به سمت پایگاه‌های امن در خط تماس با دشمن انتقال یافتند. این پایگاه‌ها عبارت بودند از:

۱. پایگاه وشناو واقع در نزدیکی خط تماس عراق، در مقابل ارتفاعات هانی قول.
۲. پایگاه میرسور واقع در دامنه ارتفاعات سورن، قسمت شمالی ارتفاعات خورنوزان.
۳. پایگاه هانی نوه واقع در ضلع غربی ارتفاعات کمانجیر و در امتداد ارتفاعات شنام.

محمد حاجی محمود سومین دبیرکل حزب سوسیالیست کردستان عراق

در طول شب، محموله‌ها از معابر واقع در خطوط تماس ارتش عراق و از میان میدان مین، سیم‌های خاردار و کمین‌های متعدد دشمن عبور کردند و خط تماس عراقی‌ها را پشت سر گذاشتند. این مرحله از انتقال نیروها، مهمات و تجهیزات، به دلیل موانعی که دشمن ایجاد کرده بود، سخت‌ترین مرحله انتقال بود و ایجاب می‌کرد این تدابیر هنگام عبور از خط ارتش عراق رعایت شود:

۱. اعزام افرادی به عنوان پیشقراول به جلو، برای اطمینان از امنیت مسیر نفوذ.
۲. پیش‌بینی تأمین برای جناحین در میان خطوط تماس دشمن در طول مسیر.
۳. بستن پارچه‌های برزنتی به دست و پای قاطرها برای جلوگیری از تولید صدا هنگام راه رفتن.

۴. به‌کارگیری افراد دارای اعتماد به نفس بالا.

۵. تجزیه قطعات محموله‌های بزرگ همانند قبضه‌های مینی‌کاتیوشا و سپس مونتاز در محل.

سازمان رزم نیروهای خودی و دشمن در عملیات ظفر ۳	
دشمن	نیروهای خودی
۱. دو گردان از لشکر ۳۶ پیاده	۱. پنج گردان نامنظم از تیپ ۷۵ ظفر
۲. سه گردان دفاع الوطی	۲. گردان ادوات تیپ ۷۵ ظفر مستقر در قره‌داغ و ارتفاعات گولان
۳. یک گردان تانک	۳. گردان مستقل توپخانه ۱۳۰ م.م. قرازگاه رمضان در کانی خیاران
۴. یک گردان آتشبار ۱۲۰ م.م.	۴. شاخه سلیمانیه حزب سوسیالیست کردستان عراق به استعداد ۳۰۰ پیشمرگ
۵. پشتیبانی هوایی نامحدود	

نوجوبه رزمندگان تپ ۷۵ ظهر پیش از اجرای عملیات

مرحله دوم

کاروان تجهیزات مأموریت داشت، پس از پشت سر گذاشتن خط تماس، از جاده خورمال-سیدصادق و از بین پایگاه‌های استقرار ارتش عراق عبور کند و بعد از ۱۰ تا ۱۲ ساعت پیاده روی در کوهستان، تجهیزات را پیش از روشنایی آسمان به اطراف روستاهای قاجر و دولاش برساند. سپس کل روز را مخفیانه در محل‌های تعیین شده استراحت کند.

مرحله سوم

هنگام غروب، کاروان پس از بازیگری مجدد محموله‌ها، روستاهای منطقه را پشت سر گذاشت تا به جاده اربت - دربندیخان رسید. آن‌گاه از میان پایگاه‌های استقرار دشمن در اطراف جاده عبور کرد و نزدیکی صبح روز بعد، وارد پایگاه‌های امن در روستاهای کانی هنجیر، بلکان و بلی کیجار در منطقه عمومی قره داغ شد. عملیات انتقال نیروها و تجهیزات و جیره غذایی همراه آنان نیز با اندکی تفاوت نسبت به انتقال مهمات و تجهیزات در ۴۸ ساعت انجام شد. در طول مسیر، نیروها در برخی روستاهای امن برای استراحت و صرف غذا به خانه‌های مردم رفتند و اهالی منطقه از آنان به عنوان میهمانان جمهوری اسلامی ایران، پذیرایی کردند.

دلایل انتخاب منطقه عملیات

انتخاب این منطقه برای اجرای عملیات چند دلیل داشت. اولین آن، وجود سد دربندیخان بود که نیروگاه آن، برق بخش عمده‌ای از شهرها و روستاهای سلیمانیه، کرکوک و دیاله را تأمین می‌کرد. همچنین تأسیسات آب شیرین‌کن سد، تولیدات آن را به کشورهای دیگر صادر می‌کرد و ارزش زیادی به دست می‌آورد.

دلیل دوم، تمرکز یگان‌های نظامی و احداث پایگاه‌های حفاظتی در اطراف شهر و سد دربندیخان و به ویژه قرارگاه فرماندهی لشکر ۳۶ عراق بود.

دلیل سوم، این بود که در این محدوده احزاب مبارز عراقی و یگان‌های قرارگاه رمضان عملیاتی اجرا نکرده بودند. ناامن کردن این منطقه، دستاورد مهمی برای نیروهای خودی و احزاب مبارز تلقی می‌شد.

شرح عملیات

عملیات ظفر ۳ ساعت ۱۶ روز ۲۵ آبان ۱۳۶۶ در سه مرحله اجرا شد: مرحله اول: با اجرای آتش توپخانه که یک دیده بان نفوذی آن را هدایت می‌کرد، ستاد لشکر ۳۶، ساختمان اداری افسران ارشد، پاسگاه‌های حفاظتی حوالی شهر و پارک موتورهای لشکر دچار خسارات و تلفات عمده‌ای شد. ۱۳ دستگاه تانک و نفربر و ۳۶ دستگاه خودرو نیز منهدم شد. همچنین با اجرای آتش روی کمپ متعلق به مستشاران تأسیسات نیروگاه سد، تعدادی از آنان کشته یا زخمی شدند.

مرحله دوم: نیروهای قرارگاه رمضان با همکاری پیشمرگان حزب سوسیالیست با اجرای چند عملیات ایذایی، پایگاه‌های ارتش عراق را که تأمین امنیت و حفاظت از سد و شهر دربندیخان را به عهده داشتند، تصرف کردند. همچنین با اجرای کمین در جاده سلیمانیه-بغداد به مدت ۶ ساعت، از عبور و مرور خودروها جلوگیری کردند.

مرحله سوم: با دیده بانی نیروی نفوذی تیپ ۷۵ ظفر که به صورت متناوب ظرف یک هفته انجام شد و اجرای دقیق آتش توپخانه دوربرد نیروی زمینی سپاه، مواضع ارتش عراق، مراکز تجمع نیرو و تأسیسات نظامی واقع در جنوب شرقی سلیمانیه، به شدت آسیب دید.

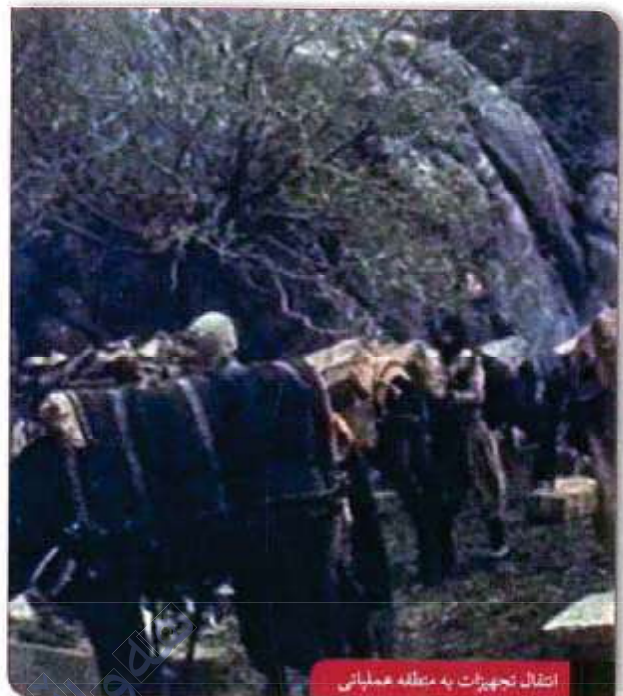

ارتش‌هاست منطقه دربندیخان

انتقال تجهیزات به منطقه عملیاتی

انتقال تجهیزات به منطقه عملیاتی

دستاوردهای عملیات ظفر ۳

<p>۱. کنترل جاده سلیمانیه - بغداد در بانی خلان به مدت ۶ ساعت ۲. تصرف و انهدام ۱۲ پایگاه حفاظتی اطراف شهر دربندیخان</p>	<p>مناطق آزاد شده</p>
<p>۱. اجرای آتش روی پادگان گرده نازی ارتش عراق ۲. اجرای آتش روی شهرک نظامی زراین ۳. اجرای آتش روی محل استقرار نظامیان و جاش های مستقر در نزدیک شهرهای خورمال، شانهدری و سیدصادق ۴. انهدام قرارگاه لشکر ۳۶ پیاده در بانی خلان ۵. انهدام پارک موتوری لشکر ۳۶ ۶. انهدام یک زاغه مهمات ۷. انهدام مراکز پشتیبانی و مخازن سوخت لشکر ۳۶ ۸. انهدام تجهیزات و مخازن سوخت پادگان های بستان سوره و اربت ۹. انهدام یک مخزن بزرگ سوخت در شهر سیدصادق ۱۰. انهدام سنگرهای آتشباری دشمن واقع در کانی اسپیکه ۱۱. آسیب به تأسیسات نیروگاه سد دربندیخان</p>	<p>آسیب به دشمن</p>
<p>۱. یک فروند بالگرد ۲. چندین دستگاه تانک و نفربر زرهی ۳. چهار قبضه توپ ۱۳۰ م.م ۴. تعدادی خودروی زرهی ۵. بانزده دستگاه خودروی تویوتا و آیفنا</p>	<p>تجهیزات منهدم شده</p>
<p>انواع سلاح و مهمات در حجم انبوه</p>	<p>غنایم</p>

عملیات ظفر ۴

موقعیت منطقه عملیات

شهر دهوک در مسیر جاده موصل - زاخو - خلیل قرار دارد و حزب دمکرات کردستان عراق در آنجا فعالیت سیاسی و نظامی داشت.

سازمان رزم نیروهای خودی و دشمن در عملیات ظفر ۴	
دشمن	نیروهای خودی
۱. تیپ ۱۱۹ پیاده ارتش عراق ۲. استعداد نامعلومی از جیش الشعبی	۱. گردان مستقل ۱۱۰ شهادت ۲. پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق

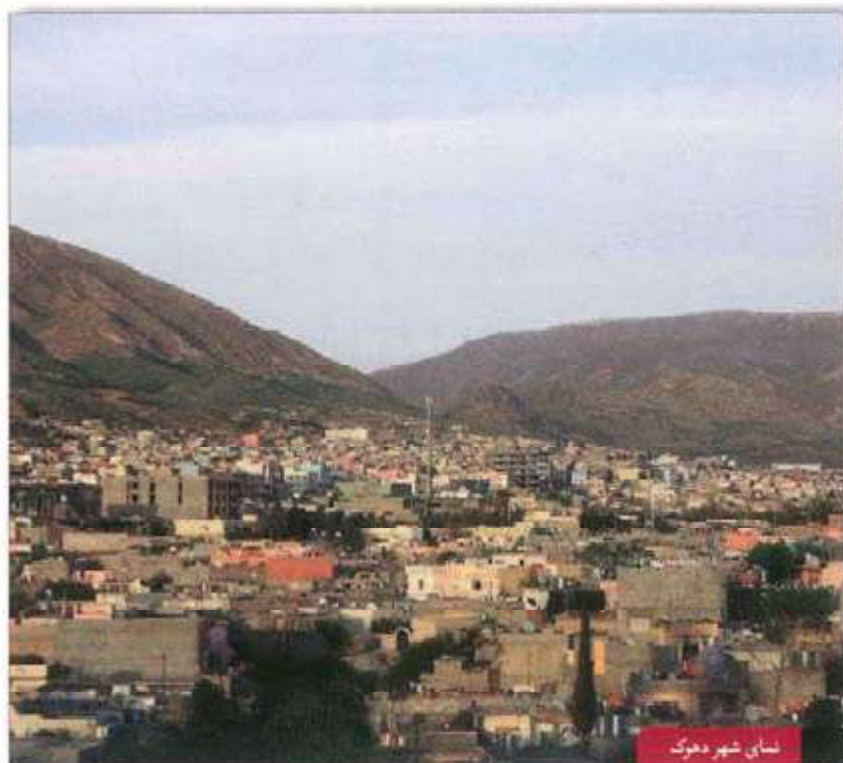
شرح عملیات

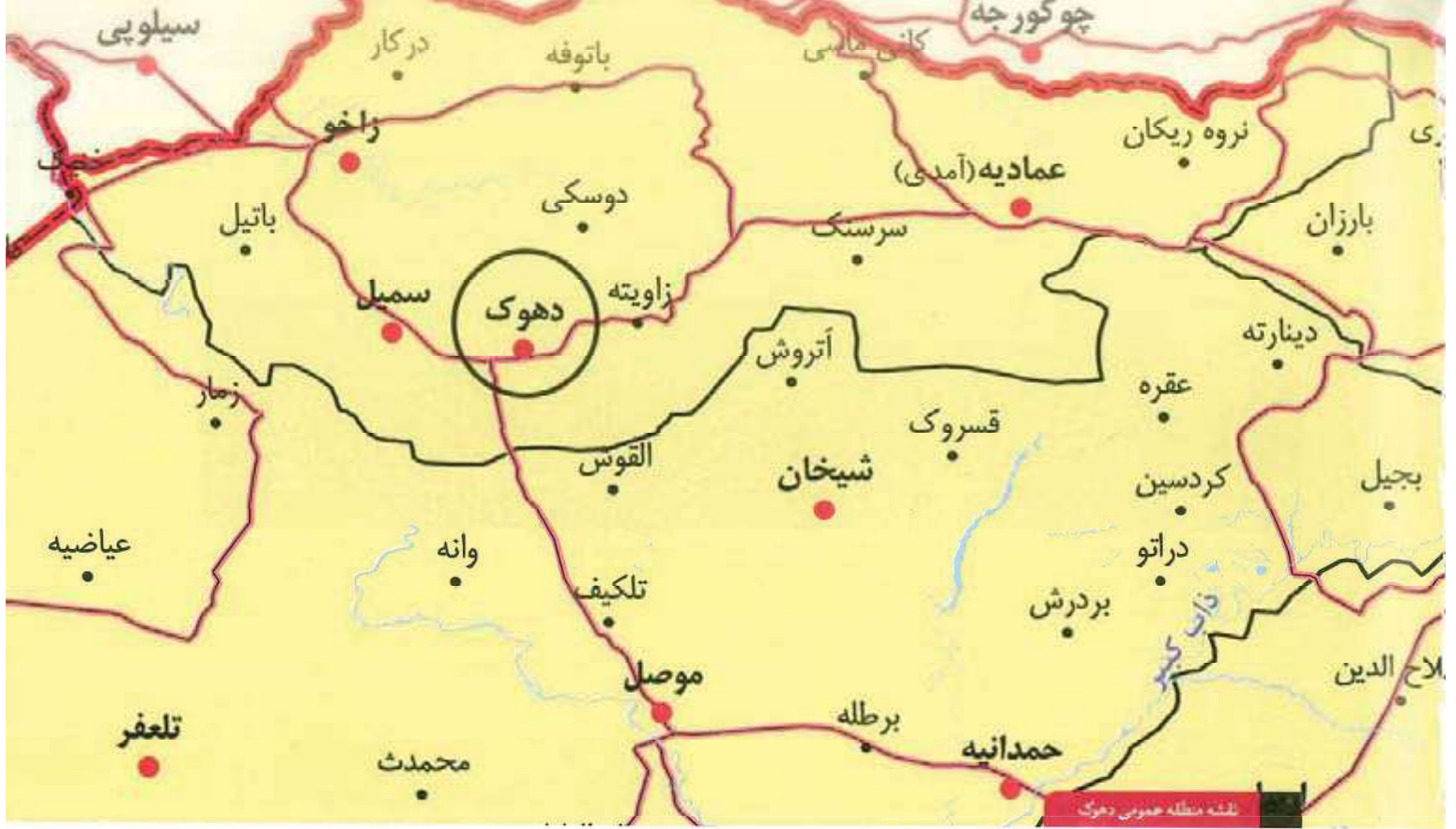
عملیات نامنظم ظفر ۴ در ۲۸ آبان ۱۳۶۶ با هجوم تکاوران گردان مستقل ۱۱۰ شهادت و پیشمرگان حزب دمکرات به تأسیسات نظامی .. اقتصادین شهر دهوک آغاز شد و بسیاری از نیروهای تیپ ۱۱۹ پیاده ارتش عراق کشته یا زخمی شدند. تأسیسات انتقال برق سد دهوک نیز ۶۰ درصد آسیب دید.

نیروهای عمل کننده پس از ورود به شهر دهوک، ساختمان پلیس و مرکز مخابرات را منهدم کردند، به چهار کارخانه تأمین کننده مایحتاج بعثیان به شدت آسیب زدند و یک پارک موتورری را هم به آتش کشیدند. همچنین رزمندگان با مسدود کردن جاده ترانزیتی دهوک - زاخو - خلیل به مدت ۹ ساعت، به ۱۰ پایگاه حفاظتی این مسیر حمله کردند و کامیون های انتقال دهنده سوخت به ترکیه را به آتش کشیدند. در ادامه عملیات هم قرارگاه گردان حفاظت کننده از جاده، گلوله باران شد و تعدادی از افراد آن کشته شدند.

دستاوردهای عملیات ظفر ۴

مناطق کنترل شده	۱. مسدود کردن راه ترانزیت عراق - ترکیه به مدت ۹ ساعت
آسیب به دشمن	۱. انهدام تیپ ۱۱۹ پیاده مستقر در دهوک به میزان ۴۰٪
	۲. انهدام ساختمان استخبارات دهوک به میزان ۴۰٪
	۳. انهدام تأسیسات برق سد دهوک به میزان ۶۰٪
	۴. انهدام چهار کارخانه لبنیات، کنسروسازی، بلوک سازی و آجرسازی (تأمین کننده نیازهای ارتش) به میزان ۴۰٪
	۵. انهدام اتوبوس و مینی بوس های پارکینگ دهوک به میزان ۶۰٪
	۶. انهدام تریلرهای خارجی مستقر در پارکینگ به میزان ۱۰۰٪
	۷. انهدام قرارگاه پلیس دهوک به میزان ۴۰٪

اطلاعیه قرارگاه خاتم الانبیا در باره عملیات ظفر ۴

جمهوری اسلامی

صفحه ۲
شنبه ۳۰ آبان ۱۳۶۶
۲۸ ربیع الاول ۱۴۰۸ - شماره ۲۴۵۹ - سال نهم

اطلاعیه قرارگاه خاتم الانبیا

تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی: اطلاعیه قرارگاه خاتم الانبیا، مرکز عملیات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ارتش جمهوری اسلامی ایران در مورد عملیات ظفر ۴ حضور نیروها به این شرح منتشر شد:

بسم الله الرحمن الرحيم

همه میثاق عزیز در تقادم نبرد بی امان با جانیفکاران ممالک و عراق و در پاسخ به شرارت‌های اخیر رژیم بعثی در بهارن مناطق غیر نظامی از جمله بهارن یکی از پست‌مستانهای دهوک تکفوران گردان ویژه شهادت به عناصر سایر نیروهای تحت امر قرارگاه و مطابقت با همکاری و مشارکت فعال مبارزین حزب دمکرات کردستان عراق عملیات ظفر ۴ را شب گذشته (پنجمین) پارز مقدس هبا رسول الله در صبح ۲۵۰ کیلومتری داخل عراق آغاز کردند و موافقت شدند هدفهای از پیش تعیین شده در اطراف شهر دهوک را به آتش کشید و منهدم نمایند.

در این عملیات انهدامی که با پشتیبانی آتش بر حرم مؤثر توپخانه و دیگر ایوانت همه له بود، رزمندگان ما توانستند با انجام مؤثر و فداکاری‌ها خود ضربتی به این شرح به مدافع وارد آورند:

رونده فرارگاه رمضان در حال شلیک به هواپیماهای عراق با موشک سام ۷

عملیات ظفر ۵

موقعیت متعلقه عملیات

منطقه عملیات ظفر ۵ در سه استان ناحیه کردنشین عراق قرار داشت. دولت عراق حفاظت سرزمینی آن را به دو سپاه سپرده بود. قرارگاه رمضان با انتخاب این منطقه درصدد بود علاوه بر واکنش در برابر بمباران هوایی و گلوله باران مناطق آزادشده ناحیه کردنشین، آرامش واحدهای ارتش عراق را در فواصل عملیات‌های منظم سلب کند.

دلایل انتخاب منطقه عملیات

ارتش عراق با بمباران هوایی و گلوله باران دائمی مناطق آزادشده تحت کنترل احزاب مبارز روحیه مردم و پیشمرگان احزاب کردی را تضعیف کرده بود. قرارگاه رمضان احزاب مبارز کردی تصمیم گرفتند به جنایات دشمن پاسخ دهند، جو ارباب را بشکنند و متقابلاً روحیه همکاران حزب بعث را تضعیف کنند. علاوه بر این، اجرای عملیات هم‌زمان در سه استان عراق می‌توانست قدرت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و احزاب مبارز کردی را در برابر ارتش بعث نمایش دهد.

سازمان رزم نیروهای خودی و دشمن در عملیات ظفر ۵

دشمن	نیروهای خودی
۱. لشکر ۲۱ ارتش عراق ۲. تیپ ۲۲ ارتش عراق ۳. گردان‌های حفاظتی شهر ذوالوک ۴. عشایر همکار رژیم عراق	۱. تیپ ۷۵ ظفر ۲. تیپ ۵۸ مالک اشتر ۳. گردان مستقل ۱۱۰ شهادت ۴. گروهان تکاور جمعی قرارگاه نصر ۵. پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق

Handwritten military report on a grid background. The text is in Persian and includes various administrative stamps and handwritten notes. At the top right, there is a stamp with the number '۷۸' and 'تلفنگرا'. Below it, there are several stamps and handwritten numbers, including '۱۳۸۷' and '۱۳۸۶'. The main body of text is a detailed report, possibly a summary of operations or a status report. At the bottom, there is a stamp that reads 'گروه آموزشی' and 'گروه آموزشی'. The report is signed at the bottom left with 'سازمان' and '۴-۱۳۸۶'.

گزارش فرمانده سپاه پانزدهم رمضان درباره بازتاب عملیات ظفر ۵

شرح عملیات

عملیات نامنظم ظفر ۵ در شامگاه ۲۲ دی ماه ۱۳۶۶ در سه استان دهوک، کرکوک و دیالی اجرا شد.

استان دهوک: تکاوران تیپ ۵۸ مالک اشتر و گردان ۱۱۰ شهادت به همراه پیشمرگان حزب دمکرات، عملیات در این استان را در دو مرحله انجام دادند: در مرحله اول نیروهای عمل کننده در نخستین ساعات بامداد از چهار جناح به شهر درالوک یورش بردند و مراکز دولتی، نظامی، ساختمان استخبارات، مرکز حزب بعث و بخش‌داری شهر را به آتش کشیدند. سپس به گردان محافظ پل درالوک حمله و قرارگاه گردان و پل بزرگ جاده درالوک-شیلادیزه را تصرف و منهدم کردند. همچنین در این جاده کمین گذاشتند و پایگاه‌های تأمینی در جنوب شهر را به اشغال درآوردند. آنان در محور کوانی، به دلیل ناهماهنگی شاخه یک حزب دمکرات، موفق نشدند به قرارگاه گردان کوانی حمله کنند و فقط روی تأسیسات شهر شیلادیزه آتش ریختند و کمینی را در اطراف شهر اجرا کردند.

در مرحله دوم، نیروهای عمل کننده در بامداد روز ۲۳ دی ماه، درحالی که برف شدیدی می بارید، به درز مستحکم قلعه کوانی در ۱۰ کیلومتری عمادیه حمله و آنجا را تصرف کردند. در این حمله تعدادی از نیروهای دشمن کشته، زخمی یا اسیر شدند. آنان بعد از تصرف پایگاه‌های اطراف شیلادیزه، دکل‌های برق میان شیلادیزه - عمادیه و پل بزرگ این جاده را منهدم کردند.

همچنین مرکز استخبارات، یک کارخانه بزرگ و چند مرکز دولتی را به آتش کشیدند. نیروی هوایی عراق چندبار منطقه عملیات را بمباران کرد. رزمندگان در واکنش به این اقدام یک فروند سوخوی ۲۲ دشمن را هدف آتشبار ضد هوایی خود قرار دادند و خلبان آن پس از سقوط هواپیما اسیر شد.

استان کرکوک: تکاوران تیپ ۷۵ ظفر و پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق به قرارگاه گردان ۱۶ مندلیه از تیپ ۲۲ حمله کردند. در این حمله، علاوه بر کشته و مجروح شدن عده‌ای از بعثی‌ها، ۸۰ نفر به اسارت درآمدند. همچنین چندین دستگاه تانک و نفربر، ۲۰ دستگاه کامیون و دیگر ادوات نظامی دشمن منهدم شد.

استان دیاله: یگان‌های قرارگاه رمضان مراکز وابسته به لشکر ۲۱ عراق را در منطقه میدان در شمال بعقوبه، حدود ۴۰ درصد منهدم کردند و ۷ دستگاه لودر، ۲۶ دستگاه خودروی نظامی و یک انبار مهمات را به آتش کشیدند.

در پایان عملیات، سیدباقر طباطبایی نژاد فرمانده قرارگاه نصر، برای تشکر از همکاری حزب دمکرات کردستان عراق، پیام زیر را برای مسعود بارزانی فرستاد:

«لازم دیدیم به مناسبت این پیروزی‌ها، صمیمانه‌ترین شادباش‌های خود را به آن برادر گرامی و سایر مسئولان حزب ابراز داریم. خوشحال خواهیم شد چنانچه پیام تبریک ما به اطلاع برادران شرکت کننده در عملیات‌های ظفرمند پرشکوه، در شاخه‌های یک و سه ابلاغ گردد. از ایزد منان علو درجات شهدای عملیات را آرزو مندیم.»

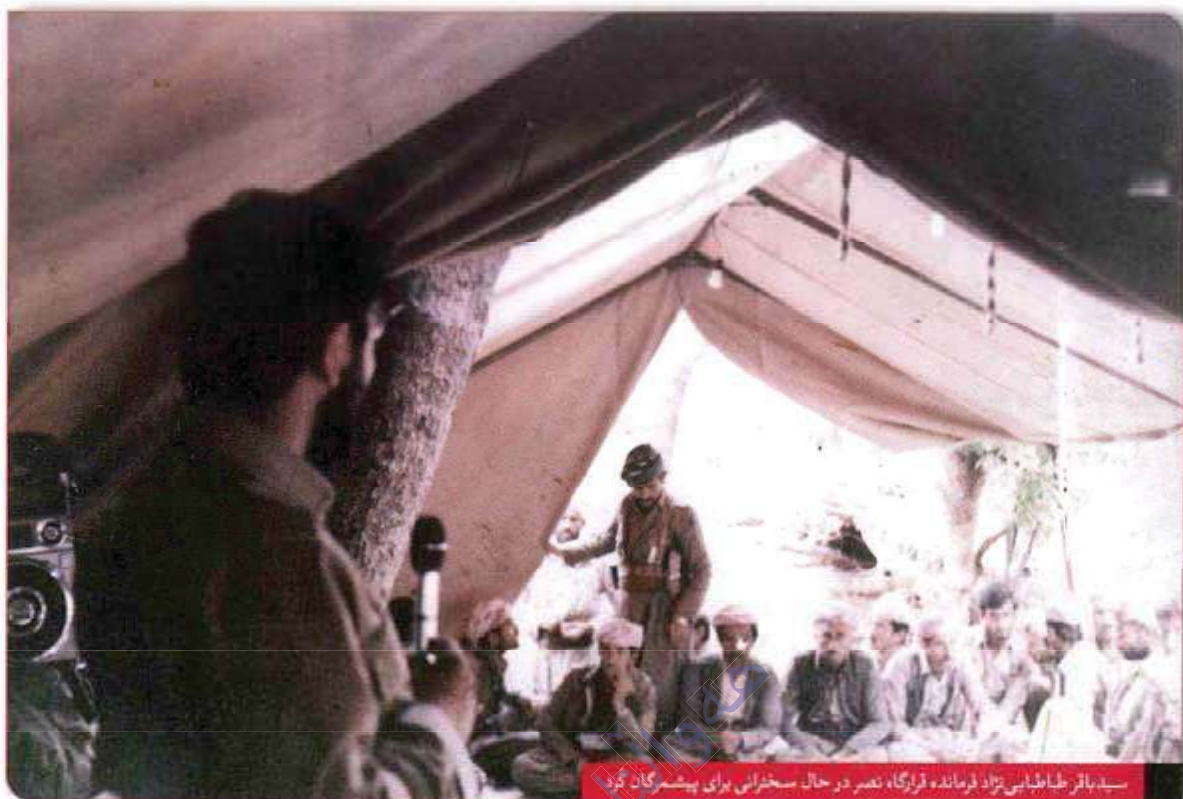

رسول حیدری فرمانده محور قدس قراگاه رمضان در عملیات ظفر ۵

سنگرزندگان در منطقه عملیاتی ظفر ۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 فرماندهی معظم قداشاه فی الله نصر رمضان
 سلام علیکم
 محترمانه استحضار بفرمایند عملیات پیروزیتنا ایضا ظفر ۵ در پاره اول تا شب سیار
 زحمت و روحیت و روحیه دشمن گذاشته است بطوریکه ترس و لرز دشمن
 در پیش ترکان رسا و است و هرگز استوار آن را باز نماندگی پیش ترکان است
 به شهر دهوک حریف نه اسیر اعالی مشهور دهوک بفرستد و گمان کرده است
 به ساطق آرزو شده است که در حین پیش ترکان ملحق شود
 ضمن اقدامات شدیدی نماد کرده و ۱۰ دستگاه تاکتیک شهر دهوک آلوده و در وقت
 به باغهای شش مازن شهر دهوک بتر بارهای روکشه سفر کرده است
 در زمان صلح رژیم در حال حاضر به محور دهوک ۱۰ مهابت است که از تمام اقله دور
 قدرتی و در دهه منتهی پیش ترکان را می بیند و پیش ترکان آتش سلفه استاید
 با نامی کامل حدود ۵۰۰ نفر است که پیش ترکان لرزه می آید
 در خصوص تکمیل سردار سلج مستور... معنی سینه ری در رژیم در محاصرت کرده اند
 اما فراد عای ۳۰۰ نفر این منطقه به نزدیک شهر دهوک و سفال رانده می شود بکن رژیم
 در محاصرت برانست کرده است در پی صلح شده و صلح از گمان عاراده حریفان و غیر
 در سنگر... سوخت نسبت به رژیم شهر دهوک است به یکسوی فراده این در تمام محاصرت
 به برنده است شهر دهوک از تمام سردار رژیم انجیم به بی عارله مدی نزدیک است به
 شیوه در برانست که در فراموشی به حق سینه ای که که وضع پیروزه لانه دهوک
 ان شاء الله
 مین
 شما سینه حزب دمکرات کردستان عراق
 مشوکت بارزاق
 گزارش شوکت بارزاقی معاونت حزب دمکرات کردستان عراق به فرمانده قراگاه نصر رمضان

سید باقر طباطبایی نژاد فرمانده قرارگاه نصر در حال سخنرانی برای پیشروگان کوه

دستاوردهای عملیات ظفر ۵	
مناطق آزادشده	۱. شهر درالوک و ۳۶ پایگاه حفاظتی مشرف به این شهر
نقاط آسیب دیده دشمن	۱. مراکز دولتی، نظامی و حزبی شهر درالوک ۳. قرارگاه لشکر ۲۱ ارتش ۴. مراکز وابسته به تیپ ۲۲ ارتش ۵. پایگاه‌های حفاظتی جاده شیلاذیزه - درالوک - عمادیه ۶. چهار قرارگاه گردان خفیفه ۷. پل جاده درالوک - شیلاذیزه ۸. انهدام دکل‌های انتقال برق شهرهای عمادیه و شیلاذیزه
تجهیزات منهدم شده	۱. سقوط یک فروند هواپیمای سوخو ۲۲ و اسارت خلبان آن ۲. ۷۳ دستگاه خودروی سبک و سنگین ۳. ۷ دستگاه لودر و بولدوزر ۴. دو انبار مهمات
غنایم	۱. دو دستگاه نفربر زرهی ۲. پنج قبضه ضد هوایی ۱۴/۵ م.م ۳. دو قبضه خمپاره انداز ۴. حدود هزار قبضه انواع سلاح سبک و نیمه سنگین ۵. مقدار فراوانی مهمات

عملیات ظفر ۶

موقعیت منطقه عملیات

شهر سنگاو در جنوب غربی شهر سلیمانیه قرار دارد. به دلیل حملات مکرر رژیم بعثی، بیشتر مردم از شهر خارج و عده اندکی آنجا باقی مانده بودند. با اسکان خانواده نظامیان عراقی به جای مردم، سنگاو به شهرک نظامی تبدیل شده بود.

شرح عملیات

عملیات ظفر ۶، ساعت ۲۳:۳۰ تاریخ ۴ اسفند ۱۳۶۶ در منطقه سنگاو و در اوج سرما و بارش برف آغاز شد. اجرای این عملیات بر عهده قوات امام خمینی از لشکر ۹ بدر بود. هریک از گردان‌های این لشکر، مأموریت خود را به این شرح انجام دادند:

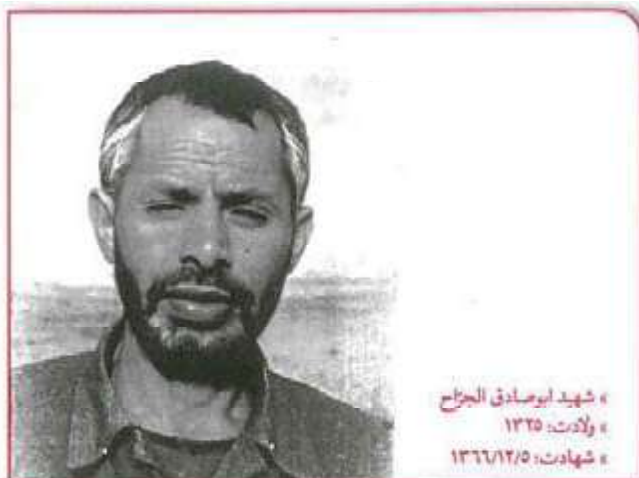
• گردان شهید ابوطارق به پایگاه‌های گردان ۱۳۵ جاش در تپه سور و تپه پُل یورش برد و پس از نبردی سنگین این مواضع را تصرف کرد.

• گردان ابوالخیر مواضع گردان مکانیزه را در محور چمچمال - باصره هدف حمله قرار داد و پس از تصرف قرارگاه گردان و پایگاه ملاحسین، بر پل باصره - زاله تسلط یافت.

• گردان ابوعمار الفاصح به مواضع ارتش عراق در تپه توج (۶۰۶) حمله کرد و موفق شد افراد پایگاه را به تسلیم وادارد.

• گردان حضرت ابوالفضل^(ع) به گروهان جاش مستقر در اطراف جاده سنگاو یورش برد. در پی مواجه شدن نیروها با میدان مین اطراف پایگاه گروهان جاش، سه رزمنده، داوطلب اجرای عملیات شهادت طلبانه شدند. پس از بازشدن معبر، هدف تصرف شد.

ارتش عراقی با به‌کارگیری شش گردان و با پشتیبانی هوایی، در سه نوبت از طرف چمچمال و چم باصره به منطقه شرق سنگاو حمله کرد اما با مقاومت یگان‌های عمل‌کننده مواجه شد و به‌ناچار عقب‌نشینی کرد.

• شهید ابوصادق الحجاج
• ولادت: ۱۳۲۵
• شهادت: ۱۳۶۶/۱۲/۵

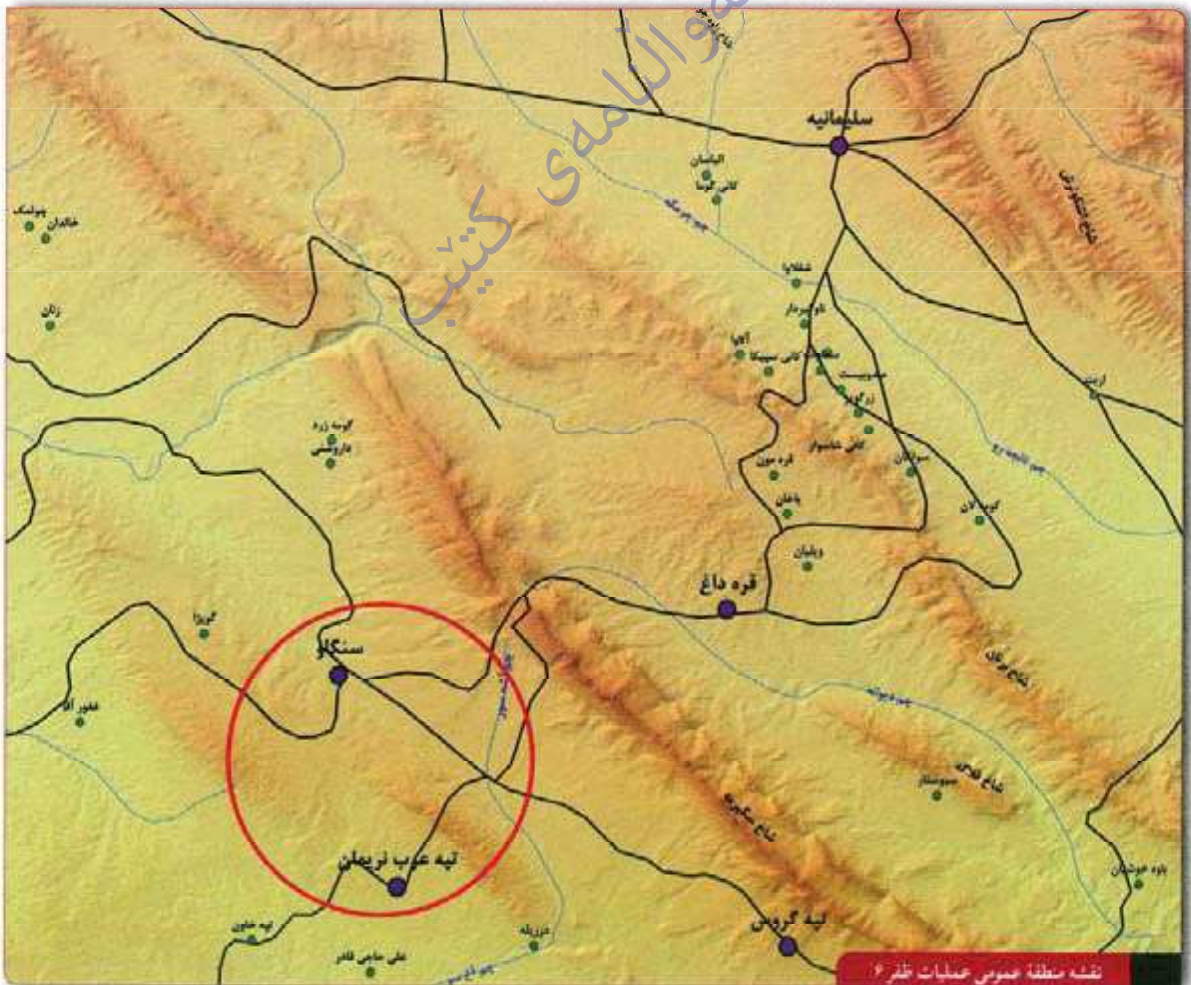
• شهید ابوظاهر العبدانی
• ولادت: ۱۳۲۰
• شهادت: ۱۳۶۶/۱۲/۵

سازمان رزم نیروهای خودی و دشمن در عملیات ظفر ۶

دشمن	نیروهای خودی
۱. دو گردان پیاده کوهستانی ارتش عراق	۱. قوات امام خمینی لشکر نهم بدر شامل:
۲. یک گردان مکانیزه ارتش عراق	• گردان ۱ ابوالخیر
۳. دو گردان جاش (خفیه)	• گردان ۲ شهید ابوطارق
۴. یک گروه توپخانه ارتش عراق	• گردان ۳ ابوعمار الفاصح
۵. یگان احتیاط (تیب مستقر در چمچمال)	• گردان ۴ حضرت ابوالفضل ^(ع)
	• گردان ۵ پشتیبانی
	۲. گروهان ادوات
	۳. گروه پدافند هوایی (موشک‌سهند)
	۴. واحد مهندسی (تخریب)
	۵. واحد بهداشتی
	۶. واحد جنگ نوین (ش.م.ر)

روزنامه‌نگاران لشکر ۹ بهادر

نقشه منطقه جنوبی عملیات ظفر ۶

دستاوردهای عملیات ظفر ۶

<p>۱. ارتفاعات گرده ناصر، گرده مقبره، گرده سو، گرده غالی و ارتفاع ۶۰۶ ۲. پل مهم بصره و چند روستای منطقه ۳. تسلط بر جاده‌های سنگاو-چمچمال، سنگاو-قادرکرم، سنگاو-قره داغ، سلیمانیه، سنگاو-دریندیخان</p>	<p>مناطق آزاد شده</p>
<p>۱. پادگان گردان مستقل پیاده- مکانیزه تابع سپاه یکم ۲. قرارگاه گردان ۱۱۳۵ خفیه ۳. قرارگاه گردان ۲۵ خفیه ۴. چهارده پایگاه حفاظتی در منطقه</p>	<p>نقاط آسیب دیده دشمن</p>
<p>۱. شش دستگاه تانک و نفربر ۲. دو قبضه توپ ضد هوایی ۳. هشت قبضه خمپاره انداز ۸۲ م.م ۴. چند قبضه تیربار ۵. ده ها انبار مهمات</p>	<p>تجهیزات منهدم شده</p>
<p>۱. دو دستگاه نفربر زرهی ۲. چهار قبضه ضد هوایی ۳. چند قبضه خمپاره انداز ۴. انواع سلاح سبک و نیمه سنگین ۵. شصت دستگاه انواع بی سیم</p>	<p>غنایم</p>

عملیات ظفر ۷

بسته‌بندی شدند و برای انتقال آنها به منطقه هدف این تدابیر اندیشیده شد:

۱. برای عادی‌سازی ارسال بسته‌ها به منطقه شهر زور، تردد قاچاقچیان بلامانع اعلام شد.
۲. عملیات انتقال به وسیله چهارپا انجام گرفت و کمبود قاطرها از طریق کرایه آنها از مردم تأمین شد.
۳. مواد منفجره در حلب‌های روغن و رب گوجه‌فرنگی با برجسب‌های مخصوص جاسازی شد. مواد غذایی مورد نیاز و جیره جنگی نیز در جعبه‌های بیسکویت بسته‌بندی گردید. مهمات، تجهیزات نیمه‌سنگین و انواع سلاح‌ها هم داخل کیسه‌های حامل پشم، کشک و فرش‌های کوچک قرار گرفت.
۴. قطعات سلاح‌های سنگین از هم جدا و در مقصد، مونتاز شدند.
۵. برای ایستگاه‌های بازگیری و تخلیه بار پوشش‌های مناسب در نظر گرفته شد.
۶. نیروهای مسلح خودی با پوشش، در مسیر و مناطق حساس مستقر شدند تا محموله‌ها سالم به مقصد برسد.

برابر تدبیر قرارگاه خاتم‌الانبیا^ع مقرر شد عملیات نامنظم ظفر ۷ هم‌زمان با عملیات والفجر ۱۰ اجرا شود. موفقیت در اجرای دو عملیات نامنظم و منظم دستاورد بزرگی محسوب می‌شد اما اقدام رژیم عراق به بمباران شیمیایی حلبچه و ایجاد موج مهاجرت کردهای بی‌پناه به سوی ایران، روند عملیات را تحت تأثیر قرار داد.

موقعیت منطقه عملیات

منطقه عمومی حلبچه معروف به شهر زور شامل شهرهای حلبچه، خورمال، سیدصادق، بیاره و طویله می‌باشد. از فصل پاییز تا اردیبهشت، ارتفاعات مرزی این منطقه به طور کامل پوشیده از برف است و ارتفاع آن به بیش از ۳ متر می‌رسید.

انتقال تجهیزات

پس از برآوردهای اولیه و تأمین نیازمندی‌های عملیات ظفر ۷، با شناختی که درباره معابر نفوذی به سرزمین عراق وجود داشت، محموله‌ها در پوشش‌های مناسب

سازمان رزم عملیات ظفر ۷

دشمن	نیروهای خودی
۱. تیپ ۱ و ۲ لشکر ۴۰	۱. تیپ ۷۵ ظفر با ۲ گردان و ۳ گروهان ویژه
۲. گردان‌های توپخانه ۱۳۰ و ۱۲۲ م.م	۲. پیشمرگان حزب سوسیالیست کردستان عراق
۳. گردان‌های نیروی مخصوص سپاه یکم	۳. پیشمرگان اتحادیه میهنی کردستان عراق
۴. گردان پیاده - زرهی از لشکر ۲۷	۵. پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق
۵. مسلحین حزب زرگاری مستقر در عراق	۶. پیشمرگان حرکت اسلامی کردستان عراق
۶. مسلحین حزب دمکرات کردستان ایران مستقر در عراق	۷. گردان ۳۰۰ توپخانه ۱۳۰ م.م شهید دولت‌آبادی
۷. مسلحین سازمان کومله مستقر در عراق	۸. گردان ۳۰۱ ادوات شهید مادی فلسفی
۸. یگان‌های تقویتی:	۹. گروهان هند هوایی شهید علوی
الف) یک گردان دفاع الوطنی در پادگان سیدصادق	۱۰. گروهان تخریب شهید کارروئی
ب) یک گردان دفاع الوطنی در خورمال	۱۱. گروهان جنگ نوین شهید رحیمی
ج) یک گردان دفاع الوطنی در اطراف شانه دری	۱۲. گردان دواب شهید عباس بهادری
د) یک گردان دفاع الوطنی در اطراف کانی اسپیکه	

آمادگی نیروهای تیپ ۷۵ ظفر برای اجرای عملیات

انتقال تجهیزات و نیرو

باتوجه به تجارب قرارگاه رمضان در انتقال نیرو به عمق سرزمین عراق و آشنایی با معابر نفوذی، با همکاری احزاب مبارز کردی، این مسیرها برای رسیدن به منطقه عملیاتی ظفر ۷، انتخاب شد:

۱. کانی خیاران، ارتفاعات سورن، روستاهای قاجر و دولاش.
۲. ارتفاعات ملخور، دره وشکناو، خورنوازان و اطراف روستای دولاش.
۳. ارتفاعات کمانجر و هانی نوع، روستای دکی، شیشک بالا و پایین و اطراف سیروان.
۴. روستای شیخان، گریانه، هاوارکی و دره شیش.
۵. روستاهای زی، پروینه، بوئین و سازان.
۶. روستاهای سیمان و چنار، ارتفاعات بالامبو و روستای محوک در اطراف حلبچه.

تجهیزات و مهمات انتقال یافته (افزون بر سلاح و تجهیزات موجود در منطقه عملیات)

۱. بیش از ۵۰ تریلر موشک مایوتکا
۲. تعدادی موشک سه‌پند
۳. مقدار فراوانی مواد منفجره
۴. مهمات سلاح‌های سبک، دوشکا، موشک آر.پی.جی. ۷، بی.کی.سی، نازنچک
۵. تجهیزات جنگ نوین (ش.م.ر) شامل ماسک و کمک‌های اولیه
۶. مقدار فراوانی مواد غذایی و پوشاک
۷. تجهیزات ارتباطی

سئون روستگان قرارگاه رمضان در سرزمین عراق

شرح عملیات

تیب ۷۵ ظفر با همکاری پیشمرگان احزاب عراقی، عملیات ظفر ۷ را دو روز پیش از آغاز عملیات والفجر ۱۰ یعنی در ۲۳ اسفند ۱۳۶۶ با سازماندهی سه قرارگاه اجرا کرد؛ قرارگاه قدس؛ این قرارگاه مستقر در محور پاوه - باینگان به فرماندهی احمد کریمی و حامد مرادی بود و عملیات را با همکاری شاخه ۴ حزب دمکرات و شاخه سلیمانیه حزب سوسیالیست کردستان عراق اجرا کرد. قرارگاه ثامن الائمه^(ع)؛ این قرارگاه مستقر در محور مریوان - دزلی و به فرماندهی محمد طهرانی مقدم و احمد حق طلب بود و عملیات را با همکاری پیشمرگان اتحادیه میهنی، حرکت اسلامی و حزب سوسیالیست کرد انجام داد. عملیات این دو قرارگاه در دو مرحله اجرا شد:

مرحله اول

عملیات در ساعت ۲ بامداد ۲۳ اسفندماه ۱۳۶۶ در چهار محور اجرا شد. در محور اول، نیروهای عمل کننده، قرارگاه و مواضع گردان توپخانه دالامار را در یک هجوم برق آسا منهدم کردند. در محور دوم، حمله به پادگان زمقی به دلیل مواجه شدن واحدهای عملیاتی با کمین جاش‌ها موفقیت آمیز نبود. در محور سوم، کمین نیروهای خودی در جاده گردی گو- سیروان به دلیل تحرک نداشتن یگان‌های ارتش عراق بی نتیجه ماند، اما نیروها در حین برگشت، یک دسته از افراد جاش را اسیر و به منطقه عقب منتقل کردند.

در محور چهارم، رزمندگان، عملیات کمین را در جاده خورمال - سیروان اجرا کردند.

مرحله دوم

مرحله دوم عملیات ساعت ۱۷ روز ۲۴ اسفند در پنج محور اجرا شد و نیروهای عمل کننده در هر محور اقدامات گوناگونی انجام دادند:

محور اول: نفوذ به شهر حلبچه و انهدام پادگان زمقی و اداره‌های دولتی و امنیتی سازمان‌های امنیتی، استخباراتی، سازمان امنیت، پست فشار قوی ۶۰۰ کیلو وات و پمپ بنزین.

محور دوم: تصرف پادگان زمقی و انهدام آن و مسدود کردن جاده حلبچه - سیروان.

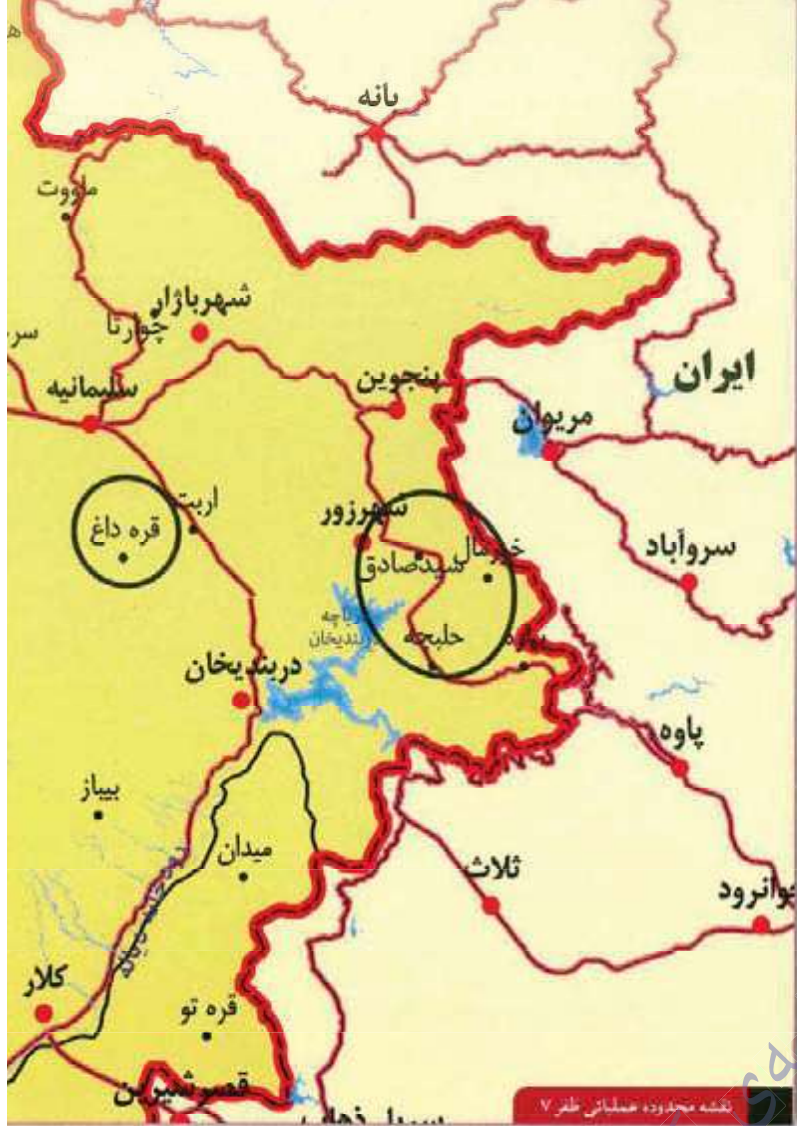
محور سوم: نفوذ به شهر سیروان و انهدام پمپ بنزین، پادگان نظامی و اداره‌های دولتی و امنیتی.

محور چهارم: ناامن کردن جاده سیدصادق-گردی گو، انهدام توپخانه مستقر در قلوخ و کانی اسپیکه، مین گذاری در جاده‌های ناوگردان - دولاش و ناوگردان - گردنازی، نفوذ به شهر سیدصادق و انهدام اداره‌های دولتی و امنیتی، هدایت آتش توپخانه روی قرارگاه تاکتیکی لشکر ۲۷ در سرآو سلمان آغا، غرب سیدصادق و برده‌رش، انهدام واحدی از ارتش عراق در تنگه خورمال و جلوگیری از فرار نیروهای آن هنگام پیشروی یگان‌های منظم خودی.

محور پنجم: اجرای عملیات فریب و عملیات روانی و انفجار دکل‌های برق فشار قوی.

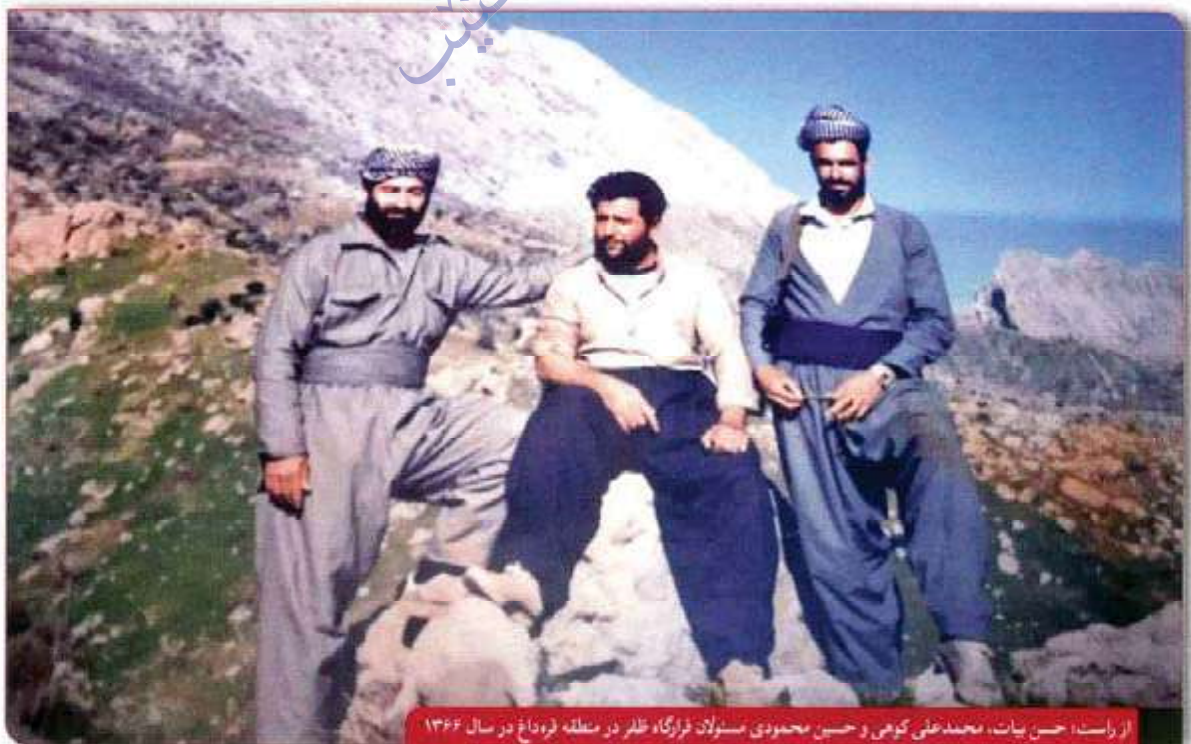

محمد باقر ذوالفقار و محمد طهرانی مقدم

قرارگاه تاکتیکی برون مرزی: هم‌زمان با اجرای عملیات دو قرارگاه قدس و ثامن‌الائمه^ع، قرارگاه تاکتیکی برون مرزی تیپ ۷۵ ظفر که از مدت‌ها قبل در منطقه قره‌داغ استقرار داشت، این اقدامات را انجام داد:

۱. هدایت آتش توپخانه سپاه روی پادگان بستان سوره در اربت با حمایت حزب سوسیالیست در ۲۲ اسفند.
۲. هدایت آتش توپخانه روی مواضع توپخانه ارتش عراق در شمال شرقی دریندیخان با همکاری حزب سوسیالیست در ۲۳ اسفندماه و انهدام آن طوری‌که هنگام اجرای عملیات والفجر ۱۰ غیرفعال بود.
۳. انفجار سه دکل برق فشار قوی کرکوک به چمچمال با کارگذاری مواد منفجره در ۲۴ اسفندماه.
۴. انهدام دکل‌های برق فشار قوی سلیمانیه به چمچمال و قطع برق این دو شهر با همکاری اتحادیه میهنی.
۵. حمله به پایگاه ارتش عراق در شهر دیسکده با همکاری حزب سوسیالیست در ۲۵ اسفندماه.
۶. انفجار سه دکل برق فشار قوی دریندیخان به عقوبت همکاری حزب سوسیالیست در ۲۶ اسفندماه.
۷. اجرای عملیات کمین در جاده دریندیخان - کلار در ۲۷ اسفند و ایجاد تأخیر در حرکت یک ستون ارتش.

انتقال کردهای آواره خرمالی به وسیله لودر پشتیبانی جهاد کرمان

اطلاعیه فراگما، خانم‌الینیا دربارہ عملیات ظفر ۷

شماره ۳
دوشنبه ۲۲ اسفند ۱۳۶۱
۲۵ رجب ۱۴۰۸ - شماره ۲۵۵۶ - سال نهم

جمهوری اسلامی

۶ کیلومتر مربع و ۱۱ ارتفاع در عملیات
ظفر - ۷ آزاد شد

در تاریخ ۶ خرداد ماه ۱۳۶۱ در منطقه کوهستان خرمالی، عملیات نظامی بزرگی انجام شد. در این عملیات، نیروهای مسلح ارتش جمهوری اسلامی ایران با استفاده از تجهیزات مدرن و تاکتیک‌های نوین، موفق شدند ۶ کیلومتر مربع و ۱۱ ارتفاع را از دست دشمنان آزاد کنند. این عملیات در منطقه کوهستان خرمالی واقع در استان کرمان انجام شد. در این عملیات، نیروهای ارتش با استفاده از تجهیزات مدرن و تاکتیک‌های نوین، موفق شدند ۶ کیلومتر مربع و ۱۱ ارتفاع را از دست دشمنان آزاد کنند. این عملیات در منطقه کوهستان خرمالی واقع در استان کرمان انجام شد.

دستاوردهای عملیات ظفر ۷

مناطق آزاد شده	<ol style="list-style-type: none"> آزادسازی ۱۴ ارتفاع از جمله ارتفاعات ۱۹۱۵ و ۱۲۷۹ و ۱۲۹۵ و ۱۸۰۰ آزادسازی ۷ روستا در حد فاصل نوار مرزی و شهر خورمال
نقاط آسیب دیده دشمن	<ol style="list-style-type: none"> انهدام تیپ‌های ۲۲۲ و ۲۳۲ انهدام گردان مستقل ۲۴ حفاظت تخریب پادگان حلبچه به میزان ۴۰٪ انهدام پست برق ۶۰۰ وات شهر حلبچه انهدام ساختمان استخبارات به میزان ۶۰٪ تخریب ساختمان فرمانداری حلبچه به میزان ۵۰٪ انهدام پمپ بنزین و سه مخزن سوخت انهدام دکل‌های برق فشار قوی کرکوک - چمچمال، سلیمانیه - چمچمال و دربندبخان - بعقوبه اجرای آتش روی پادگان بستان سورره و مواضع توپخانه ارتش عراق
تجهیزات منهدم شده	<ol style="list-style-type: none"> پانزده دستگاه تانک و نفربر بیست دستگاه خودرو بیش از ده قبضه خمپاره انداز ۸۲ م.م تعداد فراوانی سلاح سبک و نیمه سنگین
غنائم	<ol style="list-style-type: none"> بیست دستگاه تانک بیست و سه دستگاه خودرو چند قبضه خمپاره انداز صدها قبضه سلاح سبک و آرمی-جی ۷

آوارگی مردم کرد در کوه‌ها

تخریب و تخلیه مراکز جمعیتی ناحیه کردنشین

همواره یکی از طرح‌های ارتش عراق تخلیه روستاهای مرزی ناحیه کردنشین بود. هنگامی که ارتش عراق با همکاری گسترده احزاب کردی با قرارگاه رمضان مواجه شد، سیاست تخلیه روستاهای کردنشین و کوچ اجباری مردم را شدیدتر اجرا کرد تا احزاب نتوانند با اتکا به مردم روستاهای مناطق آزادشده فعالیت کنند.

در ۲۵ فروردین صدام به استاندار و مدیر امنیت شهر دهوک دستور داد تا ۱۵ اردیبهشت، همه روستاها در کردستان تخلیه و اهالی روستاهای نزدیک به جاده‌ها، با کامیون‌های نظامی به "درکار عجم"، "تل کبر" و "باتوفه" منتقل شوند.

مردم حلبچه که از اجرای این سیاست ناراضی بودند در ۲۳ اردیبهشت تظاهرات کردند. در همین روز مردم سیروان و سیدصادق هم به سیاست تخلیه مراکز جمعیتی ناحیه کردنشین اعتراض کردند. رژیم عراق با بمباران این دو شهر، ۳۰ نفر را شهید و عده‌ای را مجروح کرد. در ۲۶ اردیبهشت هم مردم شهرهای قلعه‌دیزه، سنگسر، بستستین، زاروه، رانیه و چوارقرنه، به جمع افراد معترض به سیاست‌های دولت عراق در ناحیه کردنشین پیوستند.

مسعود بارزانی در اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۶ در پیام مشروحی خطاب به مردم کردستان، رژیم بعث عراق را دشمن ملت کرد خواند. در بخشی از این پیام آمده بود:

«مثل اینکه رژیم بعث عقلی هنوز از کشتن ملت کرد و ویران کردن کردستان سیر نشده است. این رژیم ضدبشریت و مردم کردستان، در سال‌های ۱۹۷۵ تا ۱۹۷۹ بیش از ۲ هزار روستای کردستان را تخلیه و تخریب نمود و اهالی آن را در به‌در و آواره نمود و آنها را به وسط و جنوب عراق منتقل نمود و هزاران تن از مردم کردستان را بی‌سرپناه کرد. بعد از آن مدت نیز، هنوز به طور پیاپی کردستان را تخریب می‌نماید ولی این بار طبق یک برنامه تدریس شده، دست به یک حمله درازمدت و بزرگ فاشیستی برای ویران نمودن هزاران روستای دیگر زده است و تاکنون بیش از ۵۰۰ روستا را از سکنه خالی و یا تخریب نموده است. هدف رژیم این است که در مراحل آخر، تمام مردم را منتقل کرده و آنها را به مرز عراق [با کویت و عربستان] ببرد. این رژیم، دشمن ملت کرد، دشمن سرزمین و خاک کردستان و دشمن گذشته و آینده ملتمان است. مگر از یادشان رفته و یا از یاد برده‌اند که قبل از آنها نیز دیکتاتورهای زیادی سعی کرده‌اند که ملت کرد را نابود کرده و از بین ببرند اما سر خود را به کوه‌های بلند کردستان کوبیده‌اند. کردستان هنوز پابرجاست و مانده است ولی آنها به دیار فنا رفته‌اند. امروز هم کردستان خواهد ماند ولی جلادان نمی‌مانند.»

بمباران ششایی کردها توسط ارتش بعث عراق

حمله دولت عراق به روستاهای ناحیه کردنشین و تخریب آنها در تمام طول سال ادامه داشت، طوری که اتحادیه میهنی با ارسال پیامی در ۹ اسفندماه برای قرارگاه رمضان چندین پیشنهاد علیه اقدامات عراق مطرح کرد:

۱. دشمن فاشیستی عقلی عراق یک نیروی بزرگ مشترک از سپاه‌های ۵ و ۶ و ۷ از ارتش خود را در دلی جافتی جمع کرده و در چند محور از آسوس تا قیوان شروع به حمله و حشیانه کرده و برای محاصره نیروهای ما و پس گرفتن این منطقه آزاد شده و تسلط بر سه راهی گلاله از طرف آسوس [تلاش می‌کند] لذا ما ضروری می‌دانیم که به شما اطلاع دهیم که با این نقشه مشترک ما، با این شکل در مقابل این حمله و حشیانه دشمن، چندان پیروزی به دست نمی‌آید و ضروری است برای خنثی کردن و رد حمله دشمن کارهایی به شرح زیر انجام دهیم:

الف) برای رفع فشار بر روی نیروهای ما، نیروهای سپاه از یک یا دو محور حمله فوری و متقابل را شروع کند و برای باطل کردن نقشه‌های دشمن در این مقطع حساس، کمک بزرگی به ما می‌شود و فرصت بسیار مؤثری است برای پیشروی نیروهای شما و ضربه زدن به پیکر ارتش پوسیده دشمن.

ب) اضافه کردن چند مکان نگهبانی مستقل یا مشترک در منطقه جنگ، برای حفاظت و حمایت مناطق آزاد شده.

ج) توپخانه برادران سپاه شروع به گلوله باران شدید مراکز و مناطق تجمع، مراکز استراتژیکی و نیروهای خط مقدم و حمله کننده دشمن نماید و با توپخانه نیرومند خود، کلیه ابزارهای جنگی دشمن را درهم بکوبد.

۲. دشمن فاشیستی عقلی با سلاح‌های شیمیایی، ۹ روستای منطقه ما را گلوله باران

کرده که تا حالا ۱۲ شهید و بیش از ۲۰۰ زخمی که اکثر این شهدا و زخمی‌ها، مردم و ساکنان منطقه هستند و در رسانه‌های تبلیغاتی، دشمن شایعه پخش می‌کند که به کاربردن سلاح شیمیایی در کردستان عراق به انتقام این همکاری و هماهنگی پیشمرگان اتحادیه میهنی کردستان عراق با جمهوری اسلامی است؛ با هدف پلید اینکه مردم بی‌گناه از جا و روستای خود کوچ کنند و به شهرها بروند؛ بدون بردن هیچ‌گونه وسایل زندگی. دشمن از این مسئله سوء استفاده و بهره می‌گیرد و سلاح‌های خود را به راننده‌شدگان می‌دهد تا به منطقه برگردند و علیه پیشمرگان و جمهوری اسلامی ایران بجنگند. ما وظیفه مبارزه مشترک خود می‌دانیم برای رفع ظلم از مردم بی‌دفاع و مستضعف و مظلوم منطقه، این کارها را انجام دهیم؛

الف) به کاربردن همان سلاح شیمیایی علیه رژیم فاشیستی عقلی عراق شروع شود. ما آمادگی داریم که کلیه عملیات به کاربردن سلاح شیمیایی بر علیه رژیم بغداد ظالم، از وسائل تبلیغاتی، به نام اتحادیه میهنی کردستان عراق پخش شود و این عملیات‌ها را طبق قاعده مقابله به مثل انجام دهیم.

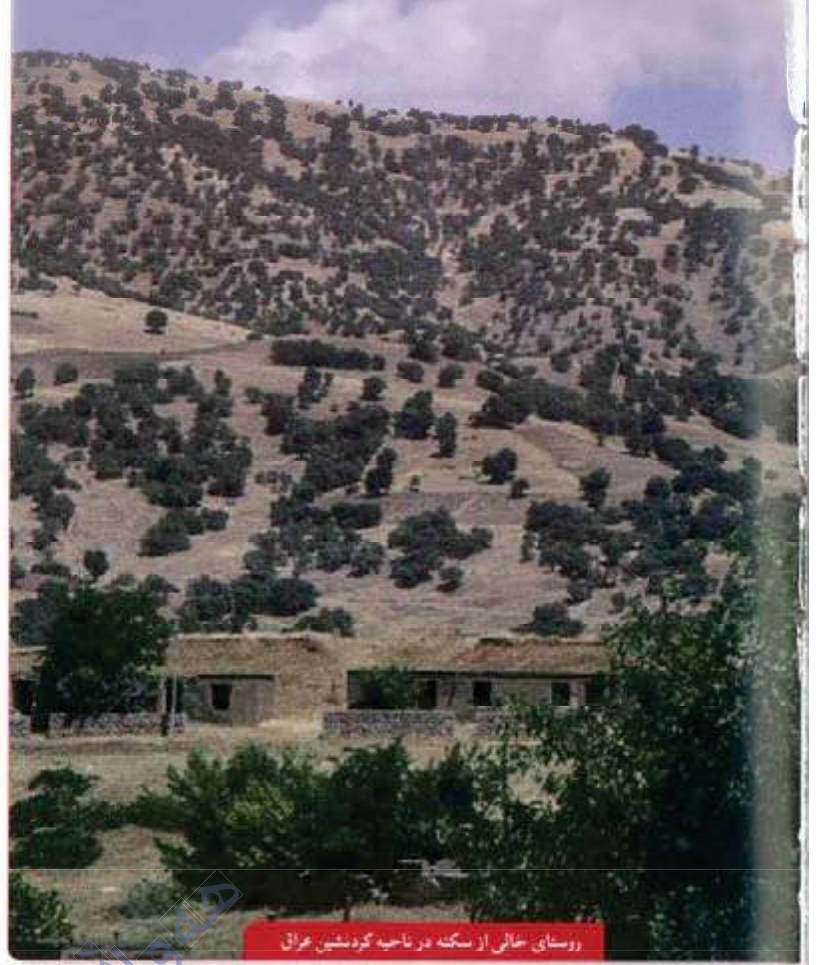
ب) چون مردم و ساکنین منطقه بر اثر حمله شیمیایی، کلیه وسایل زندگی‌شان مسموم و تلف شده، لازم و ضروری می‌دانیم در اسرع وقت، خواربار و دارو در اختیار آنها گذاشته شود.

ج) گلوله باران همه پایگاه‌ها و مراکز توپخانه و مراکز تجمع دشمن و محل‌هایی که سلاح شیمیایی نگهداری می‌کنند، در اسرع وقت و به صورت مستمر انجام شود.

برادران عزیز، ما منتظر جواب فوری شما هستیم تا بتوانیم بر مبنای جواب شما، نقشه‌ها و کارهای خود را برنامه‌ریزی نماییم و ما مطمئن هستیم که شما با کلیه امکانات خود، پشتیبان ما هستید.»

صدام حسین در میان دو فرزندش فهدی و عبدی

روستای حائل از سکنه در ناحیه کرد نشین عراق

حملات ارتش عراق به روستاهای ناحیه کرد نشین در فصل بهار	
زمان	حادثه
۲۶ فروردین	بمباران شیمیایی روستاهای میروان، اوززی، نولچکه، کانی تو، برگلو، هلدن، بالیان، شیخوسان، تومه، بنی کانی برد، یالوکاوی و میرگه سر در استان سلیمانیه
۳۰ فروردین	بمباران شیمیایی مجدد روستاهای دره بالیان
۳۱ فروردین تا ۳ اردیبهشت	انهدام روستاهای قلعه کاره، موفر، پیریادی، گله رگی، گوش قوت، میزاوه، رسمان خزال و آواره کردن مردم آنها
اول اردیبهشت	بمباران شهر قره داغ با گاز سمی که ۱۰۰ نفر شهید و صدها مجروح بر جا گذاشت
۵ اردیبهشت	تخریب شهر سنگاو و چهار روستا از توابع سمیل، سه روستا از توابع زاویه و ۱۹ روستا از توابع مانگیش
۵ تا ۸ اردیبهشت	انتقال کردهای ساکن موصل به نقاط دیگر
۸ اردیبهشت	حمله شیمیایی به روستای جعفران در نزدیکی قره داغ
۲۳ اردیبهشت	تخریب ۱۷ روستا در اطراف اربیل، ۷ روستا در منطقه کلارا، ۱۴ روستا در بخش برزنجه و ۱۳ روستا در شهرستان چوارتا
۲۵ اردیبهشت	بمباران روستای جعفران در نزدیکی قره داغ
۴ خرداد	حمله توپخانه‌ای به روستاهای بانیه مزوری و اسپندار
۵ خرداد	گلوله باران روستاهای بنده، کوره دبری و میسکا از توابع بخشنداری آتروش
۵ و ۶ خرداد	هجوم چهار فروند بالگرد به روستاهای مجلحه ختی، الکیشکی، به نداء، بوتیا، لدناقا و باخرینفا
۶ خرداد	بمباران شیمیایی روستاهای ملکان، تازی ناو، بله علیا و سفلی، گندول و گوره شیر
۶ خرداد	بمباران روستای جعفران در نزدیکی قره داغ
۷ خرداد	شش بار بمباران روستای جعفران و چند بار هم در روز بعد
۷ خرداد	انهدام روستای باغه مره شهابی در نزدیکی اربیل
۱۱ خرداد	تخریب روستاهای تورق در نزدیکی اربیل
۱۵ خرداد	بمباران شیمیایی قراگاه شاخه یک حزب دمکرات
۱۶ خرداد	بمباران روستاهای خورت کوچک و بزرگ، سرکانی، میرسید، بیساد، کانی مازی، کاراها، شکفتی و کفرکی، نسرا، زیتکی

انواع بمب‌های شیمیایی مورد استفاده ارتش عراق			
علامت اختصاری	GB	GA	HD
وضعیت در دمای ۲۰ درجه سانتیگراد	مایع بی‌رنگ	مایع بی‌رنگ	مایع زرد کم‌رنگ
دوره زمانی خطرناک بودن	۱ تا ۲۵ ساعت (تخمینی)	۱۱ تا ۱۳ ساعت (تخمینی)	۱۲ تا ۱۴ ساعت
سرعت اثرگذاری	خیلی سریع، ظرف چند دقیقه	خیلی سریع، ظرف چند دقیقه	با تاخیر از چند ساعت تا چند روز
عوارض جسمی	ایست تنفسی	ایست تنفسی	تاول نابودی بافت‌ها آسیب به رگ‌های خون و دزیه‌بایت مرگ
چگونگی شلیک	گلوله توپ و بمب هواپیما	گلوله توپ و بمب هواپیما	گلوله توپ و بمب هواپیما

پناهندگان عراقی در یکی از اردوگاه‌های واقع در کردستان ایران

آواره شدن مردم شهرها و روستاها سبب شد بسیاری از آنان به طرف ایران بیایند و در اردوگاه‌های متعددی که برای آنان به صورت اضطراری برپا شده بود، اسکان یابند تا در زمان مناسب به محل زندگی خود بازگردند. ۱۲۳۹ نفر از افراد ساکن در این اردوگاه‌ها، به مرور زمان جذب احزاب مبارز عراقی شدند و برای جنگ با دولت بعثی عراق، به صفوف مبارزان کرد پیوستند.

آمار پناهندگان اسکان یافته در اردوگاه‌ها		
اردوگاه	تعداد خانوار	تعداد نفرات
سریاس	۷۵۰	۳۸۰۰
روانسر	۲۲۰	۱۲۰۰
میرآباد	۱۶۵	۸۶۰
دزلی	۶۹۴	۳۴۸۳
جمع	۱۸۲۹	۹۳۴۳

پناهندگان جذب شده به احزاب مبارز عراقی	
حزب	نفرات جذب شده
حزب اسلامی کردستان عراق	۵۶۸
حزب دمکرات کردستان عراق	۱۵۲
جبهه متحد اسلامی کردستان عراق	۱۱۱
حزب سوسیالیست کردستان عراق	۲۲
جمع	۱۲۳۹

درمان آسیب دیدگان بمباران شیمیایی حلبچه در ایران

بمباران شیمیایی حلبچه

پس از موفقیت یگان‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در اجرای هم‌زمان دو عملیات ظفر ۷ و والفجر ۱۰، ارتش بعث عراق در جنایتی تاریخی در ساعت ۱۴ روز ۲۵ اسفند ۱۳۶۶، درحالی‌که هنوز یگان‌های منظم ایرانی وارد شهر حلبچه نشده بودند، با بیش از ۴۰ فروند هواپیما که هرکدام چهار بمب شیمیایی از نوع گازهای اعصاب، خردل و سیانور را حمل می‌کردند، حلبچه، شهرک‌های اطراف آن و روستاهای منطقه، به‌ویژه روستای اِنب را بمباران کرد. در این حمله شیمیایی، حدود ۵۰۰۰ زن و مرد و کودک کشته و حدود ۷۰۰۰ تن مصدوم شدند. وقوع این جنایت، مأموریت یگان‌های عملیاتی، به‌ویژه قرارگاه ظفر را تحت تأثیر قرار داد و آنان با همه توان مشغول امداد رسانی به مردم آسیب‌دیده و پناهجو در مرزهای ایران شدند. به پیشنهاد فرمانده قرارگاه رمضان، فرمانده کل سپاه برای مدیریت این بحران، محمد

طهرانی‌مقدم فرمانده قرارگاه ظفر را به فرمانداری نظامی حلبچه منصوب کرد تا به مردم آسیب‌دیده و پناهجو امداد رسانی شود، در بخشی از این حکم آمده بود:

«۱. هیچ‌کس حق تعرض به اموال را ندارد و در صورت تخلف، طبق قوانین شرع مقدس اسلام اقدام خواهد شد.

۲. هیچ‌کس حق اهانت، بی‌احترامی و انتقام از کس دیگر را ندارد و باید بدانند در این سرزمین مقدس محمدی، هر نوع ظلمی، عقوبت دنیایی و آخروی داشته است.

۳. کلیه مردم [پناهجو] را به محل‌های امن منتقل کنید و تمام امکانات یگان‌های زمینی سپاه، بایستی در اختیار این امر مهم اسلامی و انسانی قرار گیرد.»

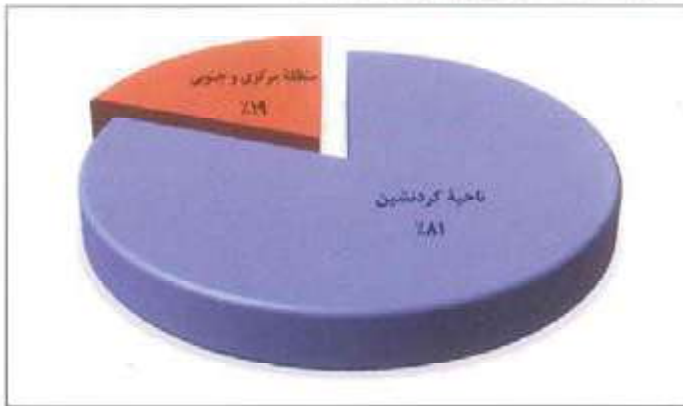
افزون‌براین، تیپ ۷۵ ظفر در ورودی‌های حلبچه و اطراف آن، ۷۸ پست بازرسی احداث کرد. انباری در شهر پایه را هم به انبار اموال کشف‌شده تبدیل کرد تا وسایل آنجا جمع‌آوری و به صاحبانشان تحویل داده شوند.

همچنین کمیته‌ای برای هماهنگی امور با احزاب مبارز تشکیل شد. نمایندگان احزاب در این کمیته عبارت بودند از:

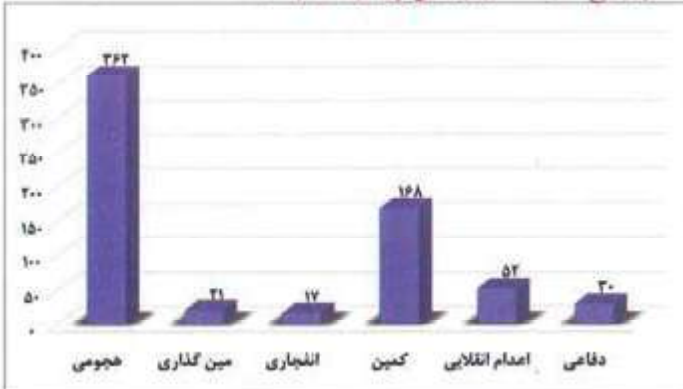
- محمد حاجی محمود نماینده حزب سوسیالیست کردستان عراق.
- شوکت حاجی مشیر نماینده اتحادیه میهنی کردستان عراق.
- نادر هورامی نماینده حزب دمکرات کردستان عراق.
- ملا عثمان عبدالعزیز نماینده حرکت اسلامی کردستان عراق.

محمد طهرانی‌مقدم

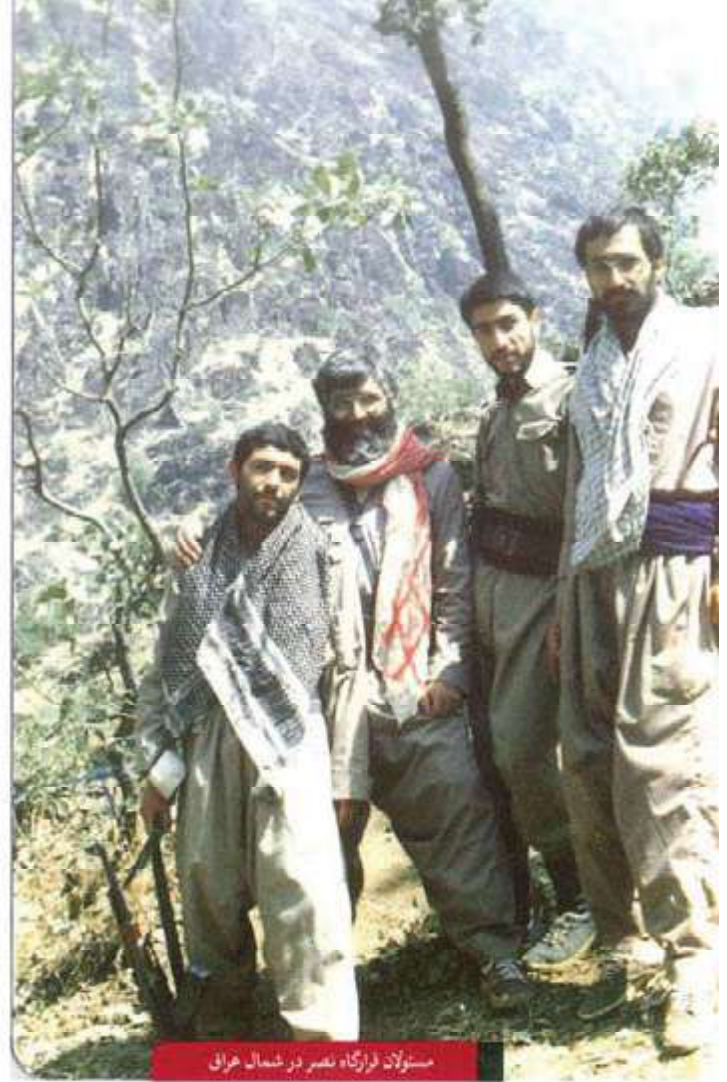

« نمودار انواع عملیات محدود و ایدایی قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۶ »

عملکرد عملیاتی احزاب و یگان‌های تحت امر قرارگاه رمضان

تعداد	فرماندهی عملیات
۱۶۲	حزب دمکرات کردستان عراق
۱۴۹	یگان‌های تابع قرارگاه رمضان
۱۱۱	یگان‌های قرارگاه رمضان و احزاب به صورت مشترک
۱۱۰	اتحادیه میهنی کردستان عراق
۲۳	حزب الله کرد
۲۹	حزب سوسیالیست کردستان عراق
۱۶	احزاب و گروه‌های مبارز عراقی به صورت مشترک
۱۱	حزب الدعوة الاسلامیه
۶	حرکت اسلامی کردستان عراق
۵	سازمان عمل اسلامی
۳	جبهه متحد اسلامی
۳	قوات در تابعیت لشکر ۹ بدر
۶۵۰	جمع

اجرای عملیات‌های نامنظم محدود و ایدایی

در سال ۱۳۶۶، در مجموع ۶۵۰ عملیات نامنظم محدود و ایدایی با تلاش قرارگاه رمضان و احزاب مبارز عراقی اجرا شد که نسبت به ۱۵۶ عملیات سال گذشته، بیش از ۴/۱ برابر رشد داشته است. از این تعداد عملیات، ۵۲۵ عملیات در ناحیه کردنشین و ۱۲۵ عملیات هم در منطقه مرکزی و جنوبی عراق انجام شده است. آمار عملیات‌ها نشان می‌دهد در این سال به طور متوسط روزانه دو عملیات نامنظم اجرا شده است. تفکیک نوع عملیات‌ها حاکی از این است که ۳۶۲ مورد عملیات هجومی، ۲۱ مورد مین‌گذاری، ۱۷ مورد عملیات انفجاری، ۱۶۸ مورد عملیات اجرای کمین، ۵۲ مورد اعدام انقلابی افراد وابسته به دولت عراق و ۳۰ مورد عملیات دفاعی بوده است.

ادریس و مسعود پارزانی

عملیات‌های ناحیه کردنشین

«تعداد انواع عملیات ناحیه کردنشین قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۶»

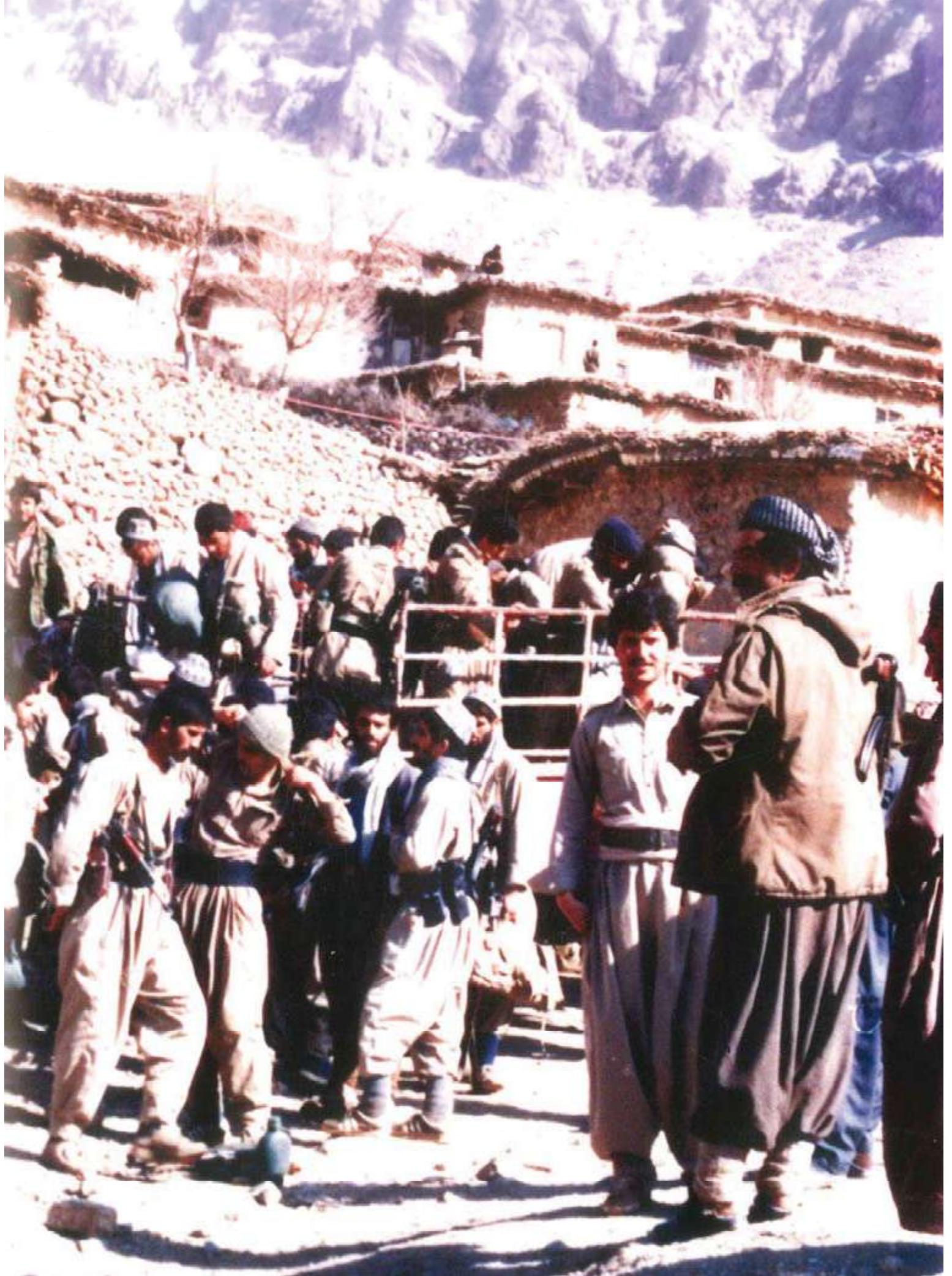
در مجموع ۵۲۵ عملیات نامنظم محدود و ایزایی در سال ۱۳۶۶ در ناحیه کردنشین عراق اجرا شد که به طور متوسط، بیش از یک عملیات در هر روز می‌شود. این آمار نشان می‌دهد طرح‌ها و برنامه‌های قرارگاه رمضان در این سال با موفقیت همراه بوده و موجب افزایش عملیات‌ها شده است. این تعداد عملیات، نسبت به سال گذشته (۱۲۳ عملیات)، ۴/۳ برابر افزایش داشته است.

عملیات‌های ناحیه مرکزی و جنوبی

«تعداد انواع عملیات اجراشده ناحیه مرکزی و جنوبی قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۶»

در سال ۱۳۶۶ در مجموع ۱۲۵ عملیات نامنظم محدود و ایزایی در منطقه مرکزی و جنوبی عراق انجام شد که نسبت به ۳۳ عملیات سال گذشته، چهار برابر بوده است. از این تعداد عملیات، ۹۸ عملیات را قوای سیدالشهدا^(ع)، ۷ عملیات را قوای امام حسین^(ع)، ۷ عملیات را مجاهدین تابع قرارگاه رمضان، ۲ عملیات را گردان حضرت رسول^(ص)، ۲ عملیات را گروهان امام محمدباقر^(ع)، ۵ عملیات را سازمان عمل اسلامی و ۴ عملیات را هم رزمندگان حزب الدعوة الاسلامیه اجرا کردند.

هه وانیسمای کتیب

فصل نهم

عملکرد قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۷

روشنندگان ایرانی همراه پیشمرگان مبارز کرد عراقی

عملکرد قرارگاه رمضان در سال ۱۳۶۷

سال ۱۳۶۷ برای قرارگاه رمضان در حالی آغاز شد که در روز پایانی سال گذشته، فرمانده کل سپاه هدف، مأموریت و برنامه‌های قرارگاه رمضان را برای براندازی رژیم بعثی عراق ابلاغ کرده بود و قرارگاه باید در وضعیتی هدف راهبردی تعیین شده را محقق می‌کرد که در جبهه‌های جنگ منظم با ارتش عراق، حوادث گوناگونی از جمله تک‌های پی‌درپی ارتش عراق به مواضع نیروهای مسلح ایران در حال رقم خوردن بود. چالش بعدی قرارگاه در میانه سال جدید، توجیه احزاب مبارز درباره دلایل موافقت ایران با قطعنامه ۵۹۸ و توقف جنگ در جبهه‌ها بود؛ جنگی که تا چندی قبل برای ادامه آن به صورت مشترک طرح‌هایی تهیه و برای آن برنامه‌ریزی می‌شد.

عملکرد تشکیلاتی

افزایش سطح همکاری قرارگاه رمضان با احزاب مبارز عراقی و موفقیت‌های به دست آمده در سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۶۶ موجب شد طرحی که قرارگاه رمضان برای براندازی نظام بعثی حاکم بر عراق تهیه کرده بود در ۲۹ اسفندماه ۱۳۶۶ به تصویب فرمانده کل سپاه برسد تا قرارگاه توان خود، احزاب و گروه‌های مبارز عراقی را برای اجرای آن بسیج کند. در بخشی از این طرح چنین آمده بود:

«هدف

براندازی و اسقاط رژیم بعثی عراق و ایجاد جمهوری مقدس اسلامی در این سرزمین.

مأموریت‌ها

۱. انجام جنگ‌های نامنظم و پارتیزانی در پشت خطوط دشمن و مناطق قابل دسترسی.
۲. انجام فعالیت‌های اطلاعاتی، نظامی و امنیتی و انجام عملیات ویژه در داخل خاک دشمن.
۳. جذب، آموزش، سازماندهی و به‌کارگیری نظامی مردم عراق و گسترش مناطق آزادشده.
۴. انجام جنگ روانی علیه دشمن و فراهم نمودن زمینه ذهنی و روانی انقلاب اسلامی در عراق.

خط مشی و اصول حرکتی قرارگاه رمضان؛

۱. تکیه بر مردم عراق و برانگیختن آنان به عنوان رکن اساسی در روند براندازی [نظام حاکم] و [پایه‌گذاری] انقلاب اسلامی در عراق.
۲. شناخت پایه‌های اصلی حاکمیت بعثی و سوق دادن فعالیت‌های اطلاعاتی و نظامی قرارگاه در جهت فرودآوردن ضربه کاری بر آن.
۳. تربیت کادرهای انقلابی و پایه‌گذاری سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق از طریق به‌کارگیری نیروهای متعهد و واجد صلاحیت و مستقل عراقی در فعالیت‌های مختلف قرارگاه.
۴. تقویت و تلاش در جهت اصلاح و استحکام مجلس اعلی انقلاب اسلامی عراق.»

پس از تصویب این طرح، قرارگاه رمضان در صدد برآمد به منظور افزایش کارایی سازمان رزم برای اجرای طرح مصوب و فائق آمدن بر برخی مشکلاتی که در مسیر اجرای مطلوب مأموریت‌ها قرار داشتند، تدبیری بیندیشد. رئوس مشکلاتی که قرارگاه در آن زمان با آنها مواجه بود، عبارت بودند از:

۱. تمرکز نیروهای قرارگاه‌های فرعی و یگان‌ها در مرز ایران با عراق.
۲. دائمی نبودن حضور یگان‌های قرارگاه در مناطق آزادشده.
۳. استقرار نداشتن یک سازمان رزم معین در سرزمین عراق.
۴. وارد شدن یگان‌های رزمی به سرزمین عراق همراه با مشکلات متعدد و بازگشت به ایران پس از اجرای یک عملیات بزرگ.
۵. لزوم رعایت اصل صرفه‌جویی در قوا.

تدبیر فرمانده قرارگاه رمضان آن بود که ساختار قرارگاه را برای ارتقاء سطح مأموریت‌ها اصلاح کند اما وضعیت در جبهه‌های جنگ به گونه‌ای پیش رفت که هرگونه تغییری در ساختار، تأثیر چندانی در بهبود اجرای مأموریت‌های قرارگاه نداشت بلکه فرماندهان و مسئولان، درگیر تغییراتی در سازمان می‌شدند که در آن زمان از اولویت برخوردار نبود. در طرح اصلاح ساختار قرارگاه، هدف و سازمان چنین تعیین شده بود:

«هدف: حضور مستمر و گسترده در سرزمین‌های آزادشده عراق و به‌کارگیری افشار مختلف مردم و گروه‌های معارض و مداومت در عملیات‌های مشترک و مستقل در جهت براندازی رژیم بعث عراق.

سازمان: برای انجام اهداف فوق در هریک از مناطق و قرارگاه‌های فرعی نصر و فتح [و ظفر]، سازمان لشکر با چند تیپ که هر تیپ شامل چند گردان تحت امر در منطقه واگذاری می‌باشد، ایجاد می‌گردد.»

همچنین در این طرح، مأموریت و وظایف لشکرها، تیپ‌ها و گردان‌های رزمی تابع قرارگاه رمضان مشخص شده بود.

ادامه بمباران روستاهای کردنشین

مجامع جهانی و رسانه‌های بین‌المللی، رژیم بعثی عراق را برای بمباران شیمیایی حلبچه و روستاهای اطراف آن را محکوم کردند. با این حال، دولت بعثی دست از بمباران روستاهای کردنشین عراق بر نداشت و با بهانه‌های گوناگون یک یا چند روستا را هدف حمله قرار می‌داد که برخی از آنها با بهره‌گیری از بمب‌های شیمیایی بود. این اقدامات دولت عراق موجب گردید هزاران نفر از اهالی قلعه‌دیزه، رانیه و دوکان به مرزهای ایران، به‌ویژه به بخش‌های آلوآتان، آلان و ربط در شهرستان سردشت پناهنده شوند و مسئولان ایرانی را با مشکلات متعددی برای اسکان، پذیرایی و خدمات‌رسانی به آنان مواجه کنند؛ به‌ویژه آنکه برخی پناهجویان دارای بیماری‌های مسری بودند یا به دلیل آلودگی به مواد شیمیایی، به درمان و مراقبت‌های ویژه نیاز داشتند که در آن زمان، تجهیزات درمانی کافی در شهرهای مرزی ایران وجود نداشت.

«تصویری از حلبچه»

آوارگان کرد هراتی

وضعیت وقتی بحرانی تر شد که عده‌ای از پناهجویان با جراحتهای عمیق به مناطق مرزی رسیدند. مهاجرانی که اطلاع درستی از محدودیت‌های ایران در سال پایانی جنگ تحمیلی نداشتند، تصور می‌کردند با ورود به ایران، امکانات گسترده‌ای برای پذیرایی از آنان فراهم خواهد شد اما با مشاهده محدودیت‌ها برخی به عراق باز می‌گشتند. در چنین وضعیتی که یگان‌های قرارگاه رمضان در چند جبهه درگیر بودند، هیز کلاشین حزب دمکرات کردستان ایران با همکاری ارتش بعث عراق، در ۶ مرداد ۱۳۶۷ در مسیر حرکت شش تن از رزمندگان قرارگاه رمضان در جاده لولان به کلاشین در مرز آشنویه کمین گذاشت و آنان را اسیر کرد و خودروها، تجهیزات و وسایل همراهشان را به آتش کشید.

آمار بمباران‌های رژیم بعث در روستاهای کردنشین

زمان	مکان	نتیجه حملات
۱۳۶۷/۱/۲	روستای شیوشان از توابع قره‌داغ	۶۷ تن کشته و تعداد فراوانی مصدوم
۱۳۶۷/۲/۱۷	چند روستا در منطقه کویسنجق و شیروان	کشته شدن حدود ۱۰۰ تن از مردم و ۱۰ تن از پیشمرگان اتحادیه میهنی
۱۳۶۷/۲/۲۵	روستاهای ورته، دول بالیسان، کولکه رش، نازتین دردولی، هیران، سماقلی و ورسی	صدها کشته و مصدوم (حدود ۲۰ کشته مربوط به روستای ورته)
۱۳۶۷/۲/۲۶	اردوگاه بسته	آوارگی هزاران تن از مردم و خانواده‌های پیشمرگان

بررسی مشکلات قرارگاه با جانشین فرمانده کل قوا

در دوران جنگ تحمیلی، حجت‌الاسلام والمسلمین اکبر هاشمی رفسنجانی جانشین فرمانده کل قوا هنگام حضور در منطقه غرب کشور، گاهی در ستاد قرارگاه رمضان مستقر می‌شد و موضوعات مهم این قرارگاه را بررسی می‌کرد. در دیدار محمدباقر ذوالقدر، ایرج مسجدی و محمدجعفری با ایشان و حسن روحانی در ۷ تیرماه ۱۳۶۷، موضوعاتی از قبیل نیاز قرارگاه رمضان به سلاح‌های جدید، رفتار ارتش عراق با مردم حلبچه، اعدام پیشمرگان کرد و اسرای بسیجی، دیدگاه کردهای عراقی درباره ازدست‌رفتن مواضع تصرف‌شده ایران، لطمه حیثیتی واردشده به ایران بعد از تغییر رویکرد در جنگ تحمیلی، چگونگی تأمین حقوق معارضان عراقی و اسکان آنان در ایران بررسی شد. در این جلسه فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیاء^(ص) درباره اهمیت مأموریت قرارگاه رمضان گفت: «مأموریت شما، کار مهمی است ولی، متأسفانه حوادث چند ماه اخیر آن را یک مقدار از رونق انداخته است اما این بی‌رونقی، قاعدتاً طولانی نخواهد بود و به‌رحال در ادامه این دفاع مقدس، مسئله کردستان و مسئله داخل عراق برای ما از اولویت بالایی برخوردار است، چون ما که قصد اشغال عراق و ضمیمه‌کردن آن را به ایران نداریم. ما داریم به مردم عراق کمک می‌کنیم که مردم عراق آزاد بشوند و اگر ارتباط

خوبی با مردم نداشته باشیم و با آنها مخلوط نباشیم و با آنها کار نکنیم، اگر روزی این‌طور پیش بیاید که رژیم عراق سقوط بکند یا شرایط خاصی به وجود بیاید، ادامه کار، هم برای مردم عراق و هم برای ما دشوار می‌شود.»

جلسه دیگری نیز در ۱۲ مرداد ۱۳۶۷ با حضور محمدباقر ذوالقدر، محمدجعفری و هاشمی رفسنجانی در ستاد فرماندهی قرارگاه در کرمانشاه برگزار و نگرانی احزاب مبارز عراقی از موافقت ایران با قطعنامه ۵۹۸ و لزوم ارائه پاسخی قانع‌کننده به آنان مطرح شد. افزون‌براین، موضوعات زیر بررسی شدند:

۱. تعیین منطقه‌ای خارج از کنترل دولت در ایران برای استقرار معارضان عراقی.
۲. نگرانی مردم حلبچه از آینده‌شان.
۳. تبادل اسرای عراقی با منافقین.
۴. چگونگی ارتباط با عشایر گُلی در اطراف زاخو.
۵. تعیین تکلیف قرارگاه رمضان در آینده.

به منظور تداوم فعالیت قرارگاه رمضان نیز سیاست‌های آن در چهار موضوع زیر بررسی شد:

۱. پاسخگویی روشن به احزاب مبارز کردی باتوجه‌به سابقه ذهنی آنان از انعقاد قرارداد الجزایر در سال ۱۹۷۵.
۲. رفع ابهام از افکار عمومی مردم کردستان عراق.
۳. روشن‌کردن تکلیف ۵ هزار اسیر عراقی همکار با سپاه بدر در قالب گردان‌های احرار.

۴. مشخص‌کردن نحوه ادامه همکاری با احزاب مبارز شیعه عراق در شرایط جدید.

جانشین فرمانده کل قوا درباره سیاست قرارگاه رمضان گفت:

«احتمال اینکه برسیم به صلحی که نیروهای معارض دیگر از خاک ما علیه دولت عراق استفاده نکنند، وجود دارد؛ یعنی مطمئن نیستیم به این برسیم، احتمال این هست. باید روی این فرض فکر کنیم که رویارویی با تشنج باقی باشد و جنگ نداریم اما نیروهای دو طرف علیه یکدیگر فعالیت می‌کنند.»

ذوالقدر از هاشمی رفسنجانی پرسید: به دلیل اینکه برخی احزاب می‌خواهند به مبارزه با رژیم بعثی عراق ادامه دهند، آیا قرارگاه رمضان به فعالیت خود ادامه می‌دهد؟ ایشان پاسخ داد:

«به همان دلیل که سایر لشکرها وجود دارند و نیروها وجود دارند، ما یک چنین سازمانی را برای آینده نیاز داریم، برای عملیات در داخل عراق. اگر دیدیم کار زیادی نداریم، از سازمان کم می‌کنیم. اصل مسئله، پرونده و سوابق و تجربیات، اینها باید محفوظ بماند. یک‌عده‌ای هم بمانند که این جریان از دست نرود. بالاخره در یک حدی، ارتباط با این گروه‌ها خواهیم داشت. قرارگاه رمضان می‌ماند اما ممکن است با این وسعت توجه نداشته باشد. واحد رزمی مشخصی در آن نباشد، فقط عده‌ای کادر باشند که امور را اداره بکنند.»

محمدباقر ذوالقدر، آیت‌الله عبدالله جوادی آملی، محسن رفیق‌دوست و حجت‌الاسلام حسین ایرانی فرمانده سپاه قم

عملکرد سیاسی

«من در جلسه قبل خدمت برادرها عرض کردم که ما از عملیات [آزادسازی] خرمشهر به این طرف، یعنی بعد از اینکه دشمن را از محورهای اساسی که هجوم کرده بود و سرزمین‌هایی را که اشغال کرده بود، بیرون کردیم، منطقی این بود که ما کار را تمام کنیم، برویم صلح کنیم، برویم مذاکره کنیم و از یک موضع قدرت، جنگ خودمان را تمام کنیم. توی آن شرایط، دنیا آمادگی داشت که با صدام برخورد کند، خسارت‌های ما را بدهد و آمادگی برای پذیرش یک چنین شرایطی که آن موقع مطرح می‌کردیم؛ آن موقع فراهم بود. منتها ما چون یقین نداشتیم به اینکه صلح ما، مذاکره ما، ترک مخاصمه ما با عراق، منجر به اسقاط رژیم بعث خواهد شد و وجود رژیم بعث و تسلط او بر مردم [عراق] چیزی نیست که برای ما قابل تحمل باشد، [مصمم شدیم] جنگ را تا سرنگونی این رژیم ادامه دهیم و این تصمیم را داریم و تا آخر، ما این کار را ادامه خواهیم داد. سر سوزنی هم کوتاه نخواهیم آمد. علیرغم فشار زیادی که از جهت جهانی، از جهت سیاسی، از جهت نظامی، از جهت اقتصادی به جمهوری اسلامی برای تسلیم و تن دادن به صلح و مذاکره هست، ما مصمم هستیم که کار را ادامه دهیم.»

در ادامه این جلسه فرمانده قرارگاه رمضان به سرمایه‌ای که ایران به درخواست احزاب مبارز برای گسترش جنگ به شمال عراق آورده و نتایج کمتری نسبت به جنگ در جبهه‌های جنوب و غرب گرفته بود، اشاره و از عملکرد احزاب مبارز در جنگ علیه بعثی‌ها گلایه کرد.

همکاری با حزب دمکرات کردستان عراق به دعوت فرمانده قرارگاه رمضان در ۲۵ خرداد ۱۳۶۷ مسعود بارزانی رهبر حزب، علی عبدالله دبیرکل، فاضل و دکتر کمال از اعضای دفتر سیاسی حزب دمکرات کردستان عراق در جلسه‌ای در کرمانشاه با حضور محمدباقر ذوالقدر، ایرج مسجدی، سیدباقر طباطبایی‌نژاد، محسن باقری و عبدالله اسلامی، شرکت کردند. در این جلسه فرمانده قرارگاه رمضان با بیان اینکه همکاری‌های دوجانبه در چارچوب قرارداد ۱۹ شهریور سال گذشته، به خوبی پیش نرفته و به نظر می‌رسد ابهاماتی وجود دارد که نتوانسته سطح فعالیت‌ها را افزایش دهد، به چگونگی ادامه جنگ پس از فتح خرمشهر و دلایل آن و نوع رژیم آینده عراق پس از سرنگونی صدام اشاره کرد و گفت:

مسعود بارزانی که توقع شنیدن چنین مطالبی را نداشت و خود را برای بیان موضوعات دیگری آماده کرده بود و به نظر می‌رسید دچار سوء برداشت شده است؛ جواب داد:

«نکات زیادی بود که من می‌خواستم عرض کنم اما صحبت‌های اخیر جنابعالی طوری مطرح شد که برای ما قابل قبول نیست. چون الآن ما حرکت خودمان را یک نهضت می‌دانیم. بیش از ۵۰-۶۰ هزار شهید دادیم و ۷۰-۸۰ سال است که ما با رژیم‌های ستمکار عراق می‌جنگیم؛ نه این چند سال و ده سال و پانزده سال. ما هجرت کردیم، دربه‌در شدیم، تبعید شدیم، شهید دادیم، شکست خوردیم، گاهی پیروزی به دست آوردیم اما ما احترام زیادی قائل هستیم برای شهدای خودمان، برای مبارزه. سال‌های دراز است که داریم [تلاش] می‌کنیم و تا هستیم هم ادامه می‌دهیم. نه نیروهای ما ترسو هستند برادر ذوالقدر و اگر ترسو بودند، این طوری نمی‌بود وضع ما و وضع رژیم عراق.»

[...] اگر منطقه کردستان این قدر بی‌ارزش است، اگر این قدر نیروهای مبارز مردم کرد بی‌ارزش هستند. نمی‌توانند هیچ‌کاری بکنند، به نظر من دیگر هیچ احتیاج نیست من صحبت دیگری بکنم. من نظرم را این طوری خاتمه می‌دهم.»

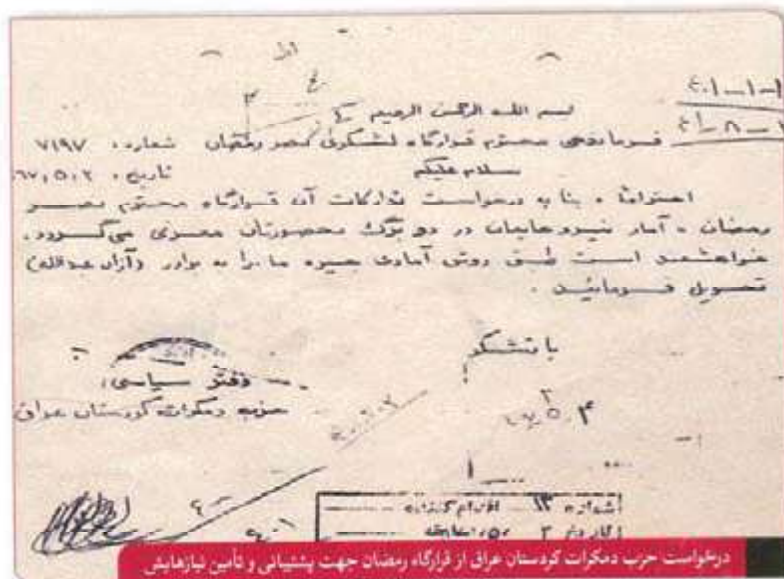
سپس علی عبدالله دبیرکل حزب دمکرات درواکنش به اظهارات فرمانده قرارگاه رمضان این طور گلایه کرد: «آنچه معلوم و مسلم است، ما خون دادیم در این راه و هرچی باشد، شاید سرمایه‌گذاری‌های شما جز از خون شهدایی که مشترکاً دادیم [بیشتر] نباشد از آن سرمایه‌گذاری که ما کردیم. ما هیچ وقت توقع نداشتیم که شما متأثر باشید برای آن سرمایه‌گذاری‌هایی که کردید در عملیات شمال عراق.»

در روز بعد یعنی ۲۶ خرداد، نشست دیگری برگزار شد که مسعود بارزانی در آن حضور نیافت. در این جلسه فرمانده قرارگاه رمضان گفت، بحث‌های دیروز این نتیجه را داشت که حزب دمکرات فعلاً

دنبال همکاری فعال نیست و می‌خواهد وقت‌گذرانی کند. دبیرکل حزب ناراحت شد و این نتیجه‌گیری و برخی مطالب مطرح شده را توهین به حزب تلقی کرد. درنهایت هم گفت دیگر دلیلی برای گفت‌وگو وجود ندارد و می‌توان مذاکره را خاتمه داد.

با بروز اختلاف میان سران حزب دمکرات و فرماندهان قرارگاه رمضان، پشتیبانی قرارگاه از حزب هرگز متوقف نشد، اگرچه نظر حزب را تأمین نمی‌کرد. گزارش‌ها نیز نشان می‌دهد، دفتر سیاسی حزب دمکرات کردستان عراق در ۲ مرداد ۱۳۶۷ آمار پیشمرگان را شامل ۵۶۵۰ نفر به قرارگاه رمضان ارسال کرد تا سهمیه تدارکاتی حزب، برابر روش جاری به آزاد عبدالله تحویل داده شود.

در ماه پایانی جنگ، حزب دمکرات ناچار شد در رویارویی با ارتش عراق، برای تأمین کسری سلاح و مهمات مورد نیاز، به قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) متوسل شود.

بسم الله الرحمن الرحيم

آمار نیروهای یارانی برای - مردادماه ۱۳۶۷

ردیف	جمع نیرو	آمار خمپهها	جمع کل نیرو	ملاحظات
۱-	۵۶۵۰ نفر	۱۵۰ نفر	۵۰۰۰	۱- ۲۵۰ نفر در ۱۳۶۷ مردادماه ۲- ۸۰۰ نفر از طرف تأمین ۳- شامه ۳۰۰ نفر و آذوقه تیرود.
۲-			۵۰۰۰	

تاریخ: ۱۳۶۷

محل: کردستان عراق

محل: آزاد عبدالله

در دیدار روز بعد مسعود بارزانی و رضا صادقی، رهبر حزب ضمن ابراز وفاداری به جمهوری اسلامی از قرارگاه حمزه خواست مهمات و تجهیزات مورد نیازشان تأمین شود تا پیشمرگان حزب در نبرد با ارتش عراق دچار کمبود نشوند. مهمات و اقلام درخواستی حزب عبارت بودند از: ۳۰ هزار فشنگ دوشکا، ۲۰۰ هزار فشنگ کلاشینکف، ۷۰ هزار فشنگ گرینوف، یک قبضه خمپاره‌انداز ۱۲۰ م.م و مهمات مربوط به آن، مهمات آر.پی. جی ۷، کفش، اورکت، ۵۰۰ عدد کیسه خواب، مواد غذایی از جمله نان و کمپوت و کنسرو و جیره جنگی برای ۱۰۰۰ نفر.

فرمانده قرارگاه حمزه^(۴) پس از کسب مجوز از فرمانده نیروی زمینی سپاه، روز بعد ۳۰ هزار فشنگ کلاشینکف، ۷ هزار فشنگ دوشکا، ۱۰ هزار فشنگ گرینوف، ۲۰۰ گلوله آر.پی. جی ۷، ۴۰۰ عدد نازنک دستی، نان و مواد غذایی برای ۳ هزار نفر در اختیار عبدالمهیمن، ملاعبدالله و خالد طه نمایندگان حزب دمکرات کردستان عراق قرار داد. افزون بر این، بهداری قرارگاه حمزه یک پست اورژانس با آمبولانس در ابتدای دره بنار برپا کرد تا مجروحانی که با قاطر به این محل منتقل می‌شدند، به‌طور سطحی مداوا و سپس به بیمارستان‌های ارومیه انتقال یابند. درباره سایر درخواست‌ها به اطلاع نمایندگان حزب رسید قرارگاه حمزه از واگذارکردن اقلام سرمایه‌ای همچون خمپاره‌انداز ۱۲۰ م.م، انواع بی‌سیم و کیسه خواب به دلیل ناهماهنگی با قرارگاه رمضان معذور است.

حسب دستور هدایت لطفیان فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(۴)، هوشنگ ترابی و رضا صادقی، در ۲۰ مرداد با علی عبدالله، محسن دزه‌ای، نیچروان بارزانی و سامی عبدالمهیمن از سران حزب دمکرات در محل دفتر سیاسی حزب در روستای رازان در غرب ارومیه دیدار کردند. سپس به قرارگاهی که به منظور هماهنگی میان پیشمرگان حزب و قرارگاه نصر در انتهای دره بنار و نزدیکی مرز ایران با عراق و ترکیه برپا شده بود، رفتند تا در جلسه‌ای با حضور مسعود بارزانی، فاضل، روز، جرجیس و عبدالمهیمن از حزب دمکرات و محمد صالحی و عباس حسینی نمایندگان قرارگاه نصر، شرکت کنند.

در این جلسه پس از بررسی تحولات جبهه جنگ در محدوده آشنویه و شمال عراق، درباره هماهنگی میان یگان‌های قرارگاه حمزه و پیشمرگان حزب گفت‌وگو و نیازهای ضروری حزب دمکرات از نمایندگان قرارگاه حمزه چنین درخواست شد: مواد غذایی لازم، مهمات سبک، ماسک و تجهیزات مقابله با حمله شیمیایی دشمن در اختیار حزب گذاشته شود. برپایی پست امداد پزشکی برای درمان اولیه مجروحان، پشتیبانی با آتش توپخانه، تقویت واحدهای مستقر در مرز برای جلوگیری از استقرار ارتش عراق در ارتفاعات مرزی مشرف به ایران، آزادشدن پیشمرگان حزب از محور گیلی گادر در آشنویه، پرداخت حقوق مسدودشده ۵ ماهه پیشمرگان حزب و رفع توقیف از سلاح‌های حزب در قرارگاه فتح و رمضان.

مسعود بارزانی در میان پیشمرگان حزب

محمد جعفری

اتحادیه میهنی کردستان عراق

محمد جعفری فرمانده قرارگاه فتح در اول مردادماه ۱۳۶۷ از طریق امکانات ماکروویوی که قرارگاه رمضان فراهم کرده بود با جلال طالبانی تماس گرفت و ضمن توجیه ایشان درباره حوادث جاری جبهه‌های جنگ، تأکید کرد روابط با اتحادیه همچنان ادامه دارد. جلال طالبانی با سفارش بر لزوم هماهنگی بیشتر میان قرارگاه و اتحادیه گفت نمایندگان در ایران، از نظر دفتر سیاسی اتحادیه مطلع هستند و موضوعات جاری با آنان هماهنگ شود.

همان شب نشستی در قرارگاه فتح در سقز با حضور نوشیروان مصطفی، دکتر فؤاد معصوم و دکتر کمال خوشنوا از سران اتحادیه میهنی برگزار شد. محمد جعفری که به اتفاق علیرضا حسینی و مسعود سردی، در جلسه شرکت کرده بود، پس از ترسیم شرایط به وجودآمده برای ایران که منتهی به پذیرش قطعنامه شد، استقلال ایران در اتخاذ این تصمیم را تشریح کرد و از نمایندگان اتحادیه خواست ضمن بیان نظرهای خود در این باره، برنامه آتی اتحادیه را توضیح دهند.

نوشیروان با ابراز ناخرسندی از زمان انتخاب شده برای پذیرش قطعنامه، از اینکه چرا موضوع خاتمه جنگ، پیش از این به اطلاع آنان نرسیده تا هماهنگی لازم را در اتحادیه انجام دهند، گلایه کرد. دکتر فؤاد معصوم نیز مشکلات خانواده‌های پیشمرگان پناهنده به ایران را مطرح کرد و از فرمانده قرارگاه فتح خواست سریع‌تر به این موضوع رسیدگی شود.

در ادامه جلسه، نوشیروان از تداوم کمک‌های مالی که در آن زمان ماهانه ۲۰ میلیون تومان به اتحادیه پرداخت می‌شد، سؤال کرد که فرمانده قرارگاه فتح پاسخ داد این کمک‌ها قطع نخواهد شد.

جلال طالبانی و نوشیروان مصطفی

حزب سوسیالیست کردستان عراق

رسول مامند دبیرکل حزب و ملا ناصح از اعضای کمیته مرکزی حزب سوسیالیست کردستان عراق در ۲ مرداد ۱۳۶۷ به قرارگاه فتح در سقز دعوت شدند تا با آنان درباره پذیرش قطعنامه ۵۹۸ گفت‌وگو شود. در این دیدار، محمدجعفری گفت:

«از پیام حضرت امام [خمینی] به دست آوردید که هیچ قصد آتش‌بس نداشتیم ولی در وضع بحرانی شدیدی قرار گرفتیم. می‌دانید مبارزه ده‌ساله ما الحمدلله نه شرقی نه غربی بود و در مسئله افغانستان در خصوص [برقدرت] شرق کوتاه نیامدیم و نتیجه‌اش، موشک‌باران تهران بود و [شوروی] تجهیزات [نظامی] به عراق داد. در خصوص غرب هم مسائل خلیج [فارس]، درگیری در چند نوبت و سقوط هواپیمای مسافربری مؤید این مسئله می‌باشد که ما سازشی نداشتیم. با فشارهای اخیر، خیلی در مضیقه بودیم. از نظر تهیه سلاح و [کاهش قیمت] فروش نفت از ۳۴ دلار به ۱۰ دلار و مشکل فروش نفت، ما را مجبور به [پذیرش] آتش‌بس کرد.

[...] چون یک تشکیلات انقلابی هستیم، دوست داریم با دوستانمان صادقانه برخورد کنیم و مطمئن باشید نمی‌خواهیم مسائل ۱۹۷۵ را تکرار کنیم. البته مسئولین جمهوری اسلامی در جریان مشکلات و مظلومیت‌های مردم کرد هستند و همان‌طور که اعلام شده، تصمیم‌گیری در خصوص پذیرش قطعنامه را بدون دخالت و پیشنهاد کشور دیگری [به صورت مستقل] انجام دادیم.»

سیس رسول مامند ضمن تشکر از قرارگاه رمضان به دلیل تشکیل چنین جلسه‌ای گفت: «از توضیحاتی که دادید و از صداقت شما

در مطرح‌کردن مسائل بسیار متشکر می‌باشم. باید بگویم حرف‌های شما را قبول دارم و شرایط شما را در پیام حضرت امام شنیدیم و احساس کردیم برایمان توجیه می‌باشد پذیرش قطعنامه ۵۹۸. البته ما هم دوست نداشتیم شما به این وضعیت برسید که وضعیت ما هم مشکل بشود ولی فرمودید که در خصوص توطئه‌های جهانی که علیه جمهوری اسلامی ایران شده، مجبور به این پذیرش شدید. ما دقیق می‌دانیم پذیرش این مسئله با نیت دل شما نبوده است و البته ما معتقد به این هستیم که امام فرمودند این کار خداست.

البته ما نمی‌توانیم در خصوص آینده خودمان پیش‌بینی دقیقی بکنیم ولی با شناختی که از طبیعت رژیم بعث عراق داریم غیر از مبارزه برای خودمان راه دیگری نداریم؛ منتها مبارزه‌ای در شرایط سخت و محدود.

[...] ما فکر می‌کنیم در مبارزه چه بتوانیم موفق شویم و چه نتوانیم، باید به دوستان انقلابی خودمان، جمهوری اسلامی ایران، وفادار و [برای آنان] احترام قائل شویم و هیچ میل نداریم این همکاری، ضرری به شما وارد نماید.»

حرکت اسلامی کردستان عراق

در ۲ مرداد ۱۳۶۷ ملاعثمان عبدالعزیز (رهبر حرکت اسلامی کردستان عراق)، ملاعلی عبدالعزیز (مسئول شاخه نظامی تشکیلات)، ملاعلی حلبچه‌ای، ملامحمد نجیب برزنجی و عبدالرحمن نورسی از سران حرکت اسلامی کردستان عراق به قرارگاه فتح در سقز دعوت شدند و فرمانده قرارگاه درباره حوادث منتهی به پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل با آنان گفت‌وگو کرد.

در این جلسه ملاعثمان نظرش را درباره روابط دو کشور در آینده این‌گونه بیان کرد:

«خلاصه ما خیلی مطمئن هستیم [و خواسته ما] این بوده است که ان شاء الله این دشمن ما ریشه‌کن می‌شود و این مرز بین دو کشور، یک مرز سیاسی ساده می‌شود. ملت ایران و عراق با هم ان شاء الله یکدیگر را در آغوش می‌گیرند و در نتیجه رو به فرمان‌های مقدس و خوب ان شاء الله حرکت می‌کنند. امید ما این است که جمهوری اسلامی حُسن ظنی [که برای] ملت خود کسب کرده است، از دست ندهد، چون حقیقتاً اگر شرق و غرب به ما حيله و خیانت بکند، ما مطمئن هستیم که جمهوری اسلامی که همان سنگر اسلام است، این کار را نمی‌کند. خلاصه کلام، ما این امید را داریم.»

سپاه ۹ بدر

به منظور توجیه ابوعلی بصری جانشین فرمانده سپاه نهم بدر و بررسی برنامه‌های آتی، فرمانده قرارگاه رمضان در ۱۰ مرداد جلسه‌ای با حضور ایشان و فرمانده قرارگاه فتح تشکیل داد و درباره احتمال برقراری آتش بس در جبهه‌های جنگ و محدودیت قرارگاه رمضان در حمایت از مجاهدان عراقی و اسرای تواب عراقی مستقر در ایران، گفت‌وگو کرد. محمدباقر ذوالقدر گفت:

«اگر اینها را ما ترغیب کنیم که بروند عراق، وقتی بروند عراق، جذب ارتش عراق می‌شوند، چون یک مدتی در ایران بودند و با روحیات و اخلاق بچه‌ها [ی رزمنده] سروکار داشتند و جو معنوی و مذهبی کشور روی آنها اثر گذاشته است و حضورشان در داخل عراق، هم در ارتش و هم در کشور عراق، ممکن است مفید باشد؛ لذا ما توصیه می‌کنیم که آنها بروند؛ [یعنی] برگردند و آن چیزی هم که اینجا می‌ماند، حالا با خودشان هم صحبت کنیم یا می‌خواهند به صورت نظامی باشند و اینها در همین قالبی که الآن هستند، بمانند برای دفاع از جمهوری اسلامی، اگر هم نه، به این کار علاقه ندارند، به عنوان پناهنده می‌توانند [بمانند ایران یا] بروند کشورهای دیگر.»

ابوعلی بصری در واکنش به اظهارات فرمانده قرارگاه رمضان، مخالفت خود را با اجازه دادن به مجاهدین، احرار و اسرا برای بازگشت به عراق اعلام کرد و در تأکید برای جذب آنان گفت:

«دشمن، یک دشمن هتاک، شرور و ظالم است و آخرین حدود ظلم است و اجازه نمی‌دهد به هیچ‌کس که احتمال دارد این در رژیم و استقرارش تأثیر [منفی] دارد [باقی بماند] و من مطمئن هستم، نه فقط این احراری که آزاد شدند بلکه حتی افرادی که هنوز [در اردوگاه‌ها هستند و] احرار نشدند ولی میل به جمهوری اسلامی دارند و جمهوری اسلامی را دوست دارند [رژیم عراق]، این افراد را مشخص و مجازات می‌کند.»

عملکرد نظامی

اجرای عملیات‌های نامنظم گسترده

در پنج ماه ابتدایی سال ۱۳۶۷، به دلیل مقابله احزاب مبارز همکار با قرارگاه رمضان با حملات مکرر ارتش بعث عراق و جداسدن یگان‌های تحت امر قرارگاه برای پیوستن به قرارگاه‌های نجف و کربلا و دفع حملات دشمن، قرارگاه رمضان، عملیات نامنظم گسترده‌ای انجام نداد و تنها عملیات مهمی که اجرا شد و قرارگاه رمضان در آن نقش داشت، عملیات مرصاد بود.

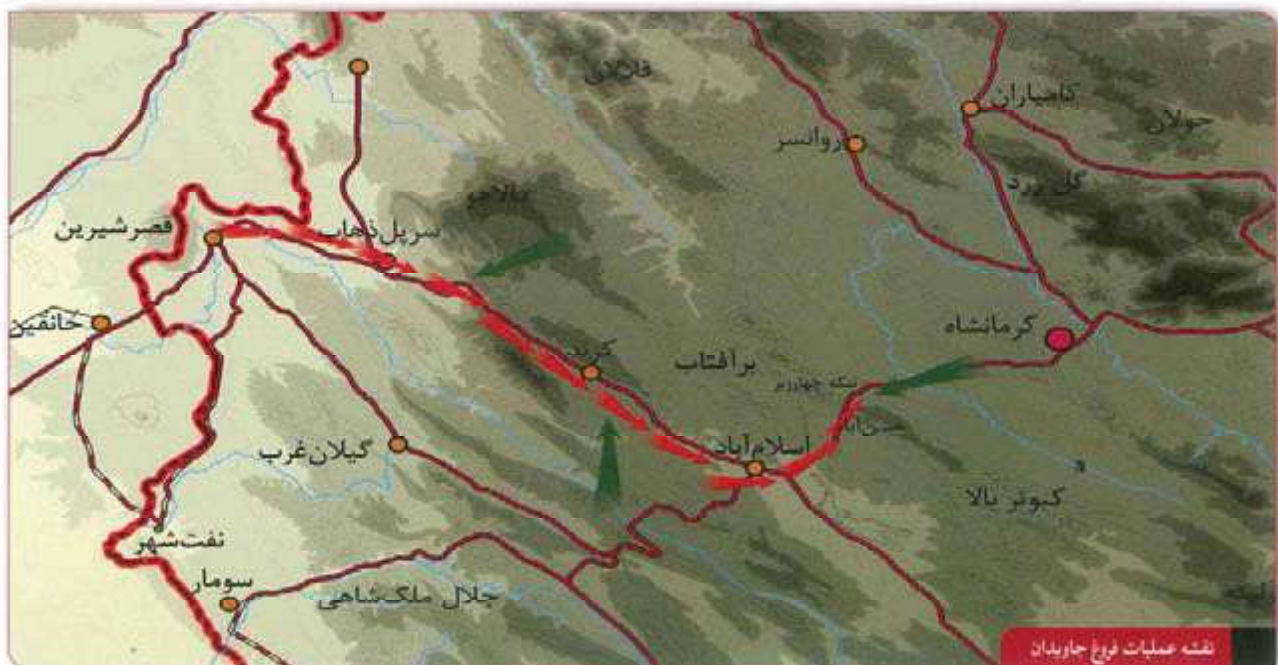
عملیات مرصاد

هنگامی که ستون ارتش آزادیبخش سازمان مجاهدین خلق در ساعت ۱۶ دوشنبه ۳ مردادماه از مرز خسروی وارد ایران شد تا با اجرای عملیات فروغ جاویدان، از شهرهای قصر شیرین، سرپل ذهاب، کرند، اسلام‌آباد غرب، کرمانشاه، همدان و قزوین بگذرد و به تهران برسد، یگان منظمی از نیروهای مسلح ایران در محور قصر شیرین - کرمانشاه برای مقابله با آنان نبود. مهاجمان به سرعت از سه شهر ابتدای مسیر گذشتند و به تنگه چارزبر در ۳۰ کیلومتری کرمانشاه رسیدند. در این محل، دو گردان از سپاه نهم بدر که در حال جابه‌جایی بودند با ستون متجاوزان روبه‌رو شدند. پس از آن یک گردان دیگر از نیروهای سپاه بدر نیز در گردنه حسن‌آباد هلی‌برن شدند تا در آنجا با مهاجمان

بجنگند. در درگیری واحدهای سپاه نهم بدر با ارتش آزادیبخش مجاهدین، حدود ۱۵۰ تن از رزمندگان مجاهد و احرار عراقی به شهادت رسیدند. گردان‌های سپاه نهم بدر، نیروهای باقیمانده در قرارگاه‌های تیپ‌های ۱۲ قائم‌سمنان، نبوت و انصارالرسول^ع و ۲۰۰ تن از پاسداران کمیته انقلاب اسلامی تلاش فراوانی کردند تا از پیشروی متجاوزان به سوی کرمانشاه جلوگیری کنند.

با سد نفوذ پیشروی مهاجمان، محمدباقر ذوالقدر، قرارگاه تاکتیکی خود را در پادگان کاسه‌گران گیلان غرب تشکیل داد و با به‌کارگیری تیپ ۷۵ ظفر که سیدمحمد کسایان در اواخر سال گذشته به فرماندهی آن منصوب شده بود، واحدی از لشکر روح‌الله کمیته انقلاب اسلامی، واحدهای سپاه بدر که در محدوده جغرافیایی استان کرمانشاه بودند و همچنین برخی یگان‌های محلی و نیروهای مردمی، مناطق تصرف‌شده در اطراف شهر گیلان غرب را از اشغال ارتش عراق خارج کردند. پس از این موفقیت، پیشروی به سوی تنگه حاجیان و جاده اسلام‌آباد - ایلام ادامه یافت و در مسیر ستون در حال فرار مهاجمان در نزدیکی شهر کرند، کمین اجرا شد.

با واردشدن نیروهای تیپ ۵۸ مالک اشتر و گردان ۱۱۰ شهادت و چند گردان دیگر به منطقه عملیاتی، فرمانده قرارگاه رمضان مأموریت یافت به تعقیب متجاوزان، پاک‌سازی منطقه، دستگیری منافقین پراکنده و همچنین جمع‌آوری اجساد و تجهیزات به‌جای‌مانده از آنان بپردازد.

جعفر جهرونی زاده درباره چگونگی رویارویی رزمندگان گردان ۱۱۰ با هجوم منافقین گفته است: هنگامی که از جوانرود به سوی پادگان امام خمینی رقتیم، در ۱۵ متری پادگان، درگیری ما با آنها شروع شد. نیروهای ادوات با موشک مالیوتکا و SPG نفربرهای آنها را شکار کردند تا آنها ناچار به عقب نشینی به سوی گرد شدند. یک ساعت بعد، بالگرد حامل سرتیپ علی صیاد شیرازی و اسماعیل احمدی مقدم در پادگان نشست. آنها از وضعیت قبلی پادگان اطلاع نداشتند. اگر بالگرد آنها پیش از بازپس گیری پادگان فرود آمده بود، به اسارت منافقین درمی آمدند.

رزمندگان اسلام در عملیات مرصاد

جعفر جهرونی زاده فرمانده گردان ۱۱۰ شهادت در حین بررسی تلفه

سید محمد کسبایان فرمانده تیپ ۷۵ نظر

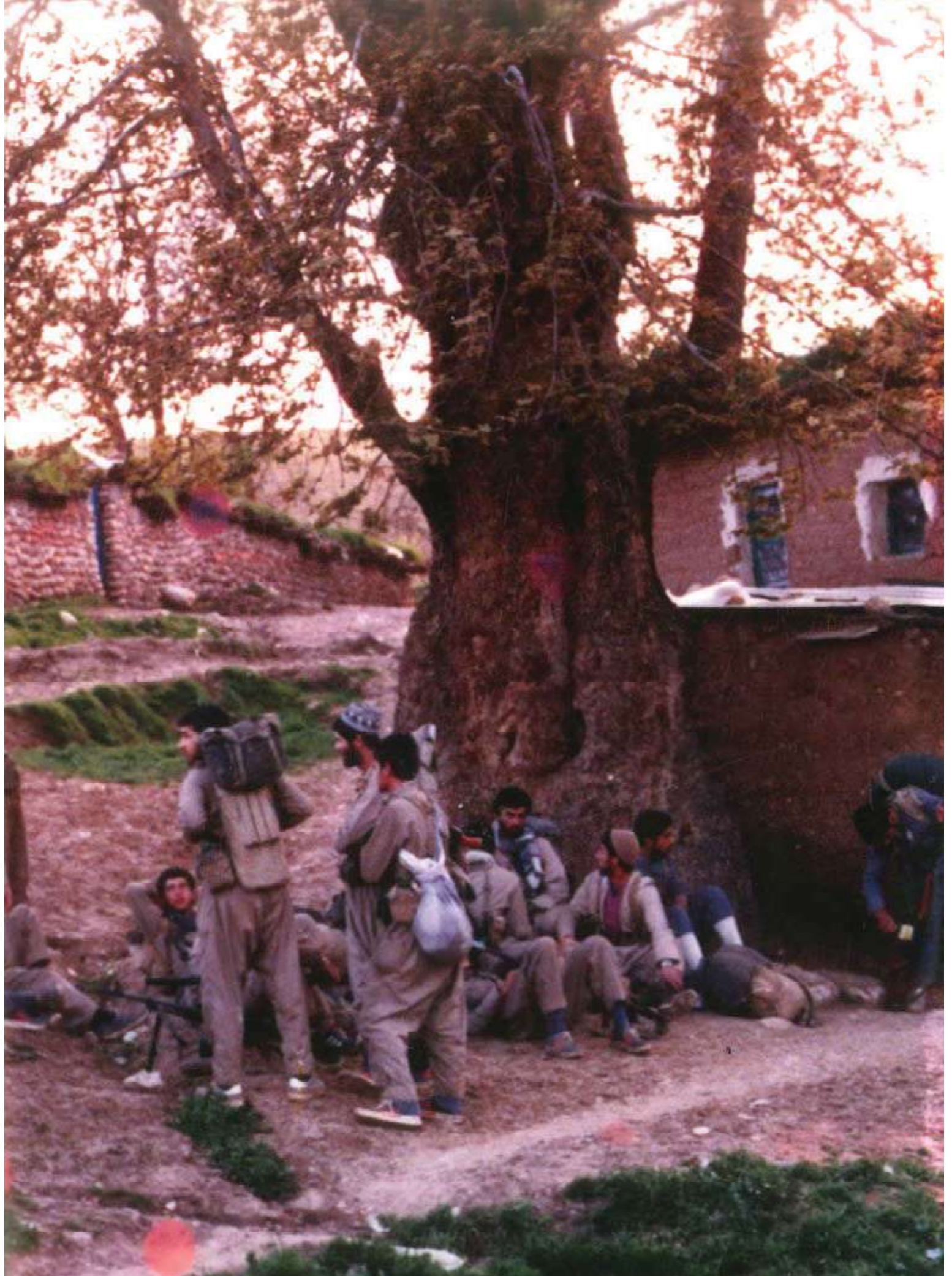
اجرای عملیات‌های نامنظم محدود و ایزدایی

قرارگاه رمضان با همکاری احزاب مبارز عراقی موفق شد در پنج ماه ابتدایی سال ۱۳۶۷، در مجموع ۱۹۷ عملیات محدود و ایزدایی در سرزمین عراق انجام دهد که از این تعداد، ۱۶۲ عملیات در ناحیه کردنشین و ۳۵ عملیات در منطقه مرکزی و جنوبی عراق اجرا شد. تفکیک عملیات‌ها (از نظر نوع) نشان می‌دهد در این سال ۸۴ عملیات همجوسی، ۴۰ عملیات دفاعی، ۲۷ عملیات کمین، ۲۵ مورد میدان‌گذاری، ۱۳ عملیات انفجار مراکز وابسته به دولت و ارتش عراق و ۸ مورد اعدام انقلابی وابستگان به رژیم بعثی انجام گرفته است.

عملیات‌های ناحیه کردنشین

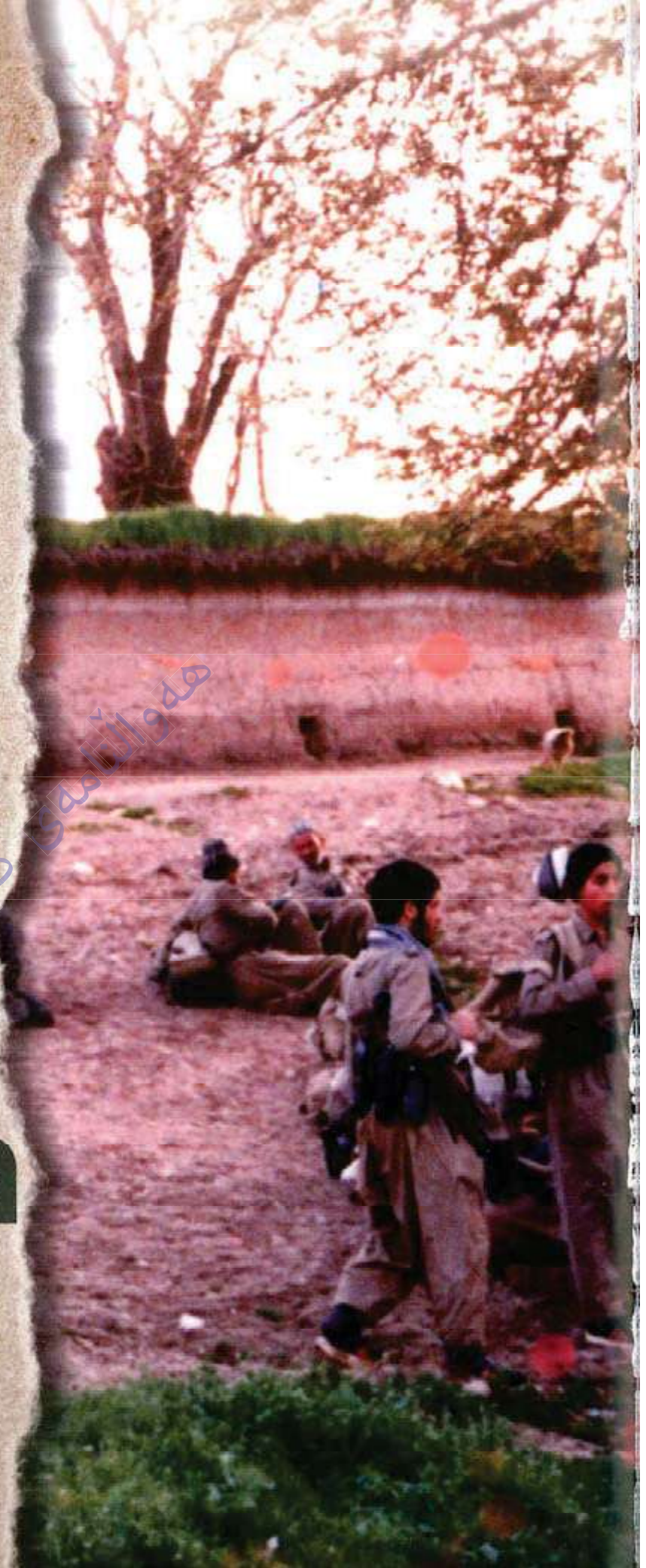
در مجموع ۱۶۲ عملیات محدود و ایزدایی در پنج ماه اول سال، در ناحیه کردنشین عراق اجرا شد که به طور متوسط، شامل بیش از یک عملیات محدود و ایزدایی در هر روز می‌شود. تفکیک عملیات‌های محدود و ایزدایی این ناحیه از نظر نوع نشان می‌دهد ۷۴ مورد عملیات همجوسی، ۳۳ مورد عملیات دفاعی، ۲۵ مورد عملیات میدان‌گذاری، ۲۲ مورد عملیات اجرای کمین، ۵ مورد عملیات انفجاری و ۲ مورد اعدام انقلابی بوده است.

هه و ناسه
کتیب

فصل دهم

جمع بندی عملکرد قرارگاه رمضان

جمع بندی عملکرد قرارگاه رمضان

حرکت اسلامی کردستان عراق و تشکیل شاخه نظامی آن با عنوان لشکر قرآن یاری کرد.

۹. ارتباط با سران عشایر کردستان را افزایش داد و لشکر اسلامی کرد را تقویت کرد.

۱۰. نظر مجاهدان شیعه عراقی را برای پیوستن به سازمان رزمی تیپ بدر جلب کرد و تیپ را ابتدا به لشکر و سپس به سپاه بدر ارتقاء داد.

۱۱. با همکاری کمیسیون اداره اسرای جنگی، اسرای تواب در اردوگاه‌ها را به سازمان رزمی تیپ بدر افزود.

۱۲. احزاب و گروه‌های مبارز عراقی را به تشکیل جبهه مشترکی برای رویارویی با نظام بعثی تشویق کرد.

۱۳. سطح آگاهی مردم عراق را با پخش برنامه‌های رادیویی، تهیه نشریات و اجرای فعالیت‌های فرهنگی افزایش داد.

۱۴. در چند دور مذاکره، اختلاف دیرینه دو تشکیلات حزب دمکرات کردستان عراق و اتحادیه میهنی کردستان عراق را که از سال ۱۳۵۳ آغاز شده بود، برطرف کرد و توان مبارزه با نظام بعثی را افزایش داد.

کردستان عراق را که تا آن زمان با قرارگاه شمال غرب نیروی زمینی ارتش ایران بود، بر عهده گرفت و میزان همکاری با آن را افزایش داد.

۳. سطح همکاری با حزب‌الله کردستان عراق را افزایش داد و خلأ ناشی از فراز و فرودهای همکاری حزب دمکرات کردستان عراق با قرارگاه رمضان را در محدوده شمال کردستان عراق جبران کرد.

۴. با تغییر رویکرد سیاسی اتحادیه میهنی کردستان از رویارویی با نیروهای مسلح ایران به همکاری، به درخواست جلال طالبانی در سال ۱۳۶۴ پاسخ مثبت داد و همکاری با اتحادیه را آغاز کرد.

۵. همکاری با حزب سوسیالیست کردستان عراق را که گسترش چندانی نداشت، بیشتر کرد.

۶. در گفت‌وگو با سران حزب الدعوة الاسلامیه آنان را مجاب کرد و عرصه فعالیت‌های نظامی شوند.

۷. سطح همکاری با سازمان عمل اسلامی را گسترش داد تا این سازمان دامنه فعالیت‌هایش را بیشتر کند.

۸. به درخواست روحانیان کردستان عراق پاسخ مثبت داد و آنان را در سازماندهی

با برقراری آتش‌بس در جبهه‌های جنگ عراق با ایران، قرارگاه رمضان غیرفعال نشد، فقط ساختار آن کوچک‌تر از گذشته گردید و در تابعیت نیروی قدس به فعالیت‌های خود در زمینه ارائه خدمات مستشاری به احزاب و گروه‌های مبارز عراقی ادامه داد. در این بخش، به جمع‌بندی عملکرد قرارگاه رمضان در بازه زمانی خرداد ۱۳۶۳ (تاریخ تأسیس قرارگاه) تا برقراری آتش‌بس در جبهه‌های جنگ در ۲۸ مرداد ۱۳۶۷ اشاره می‌شود.

اقدامات سیاسی

قرارگاه رمضان در دوره فعالیت ۵ ساله خود موفق شد در حوزه سیاسی این اقدامات را انجام دهد:

۱. در دوره فرماندهی محمد باقر ذوالقدر، با انتخاب رویکرد تبعیت از سیاست‌های نظام مبنی بر استفاده حداکثری از ظرفیت احزاب و گروه‌های مبارز در جهت پیشبرد سریع امور جنگ، توان احزاب مبارز عراقی را برای مقابله با دولت بعثی بسیج کرد و دامنه جبهه جنگ را در پشت خطوط دشمن گسترش داد.

۲. مسئولیت همکاری با حزب دمکرات

مراسم لشکر ۹ بندر

اقدامات اجتماعی

جمع‌بندی اقدامات قرارگاه رمضان در بخش اجتماعی عبارت بودند از:

۱. ابلاغ دستورالعمل در زمینه چگونگی رفتار محبت‌آمیز رزمندگان ایرانی با مردم، هنگام حضور در سرزمین عراق.
۲. تشویق رزمندگان به شرکت در مراسم مذهبی مردم و گسترش رابطه عاطفی با آنان.
۳. تشویق و ترغیب مردم به پیوستن به جبهه مبارزه با حاکمان بعثی از طریق گفت‌وگوی حضوری، سخنرانی، برنامه‌های رادیویی پخش تراکت، اعلامیه و پوستر.
۴. دادن خدمات بهداشتی و درمانی به مردم با اعزام تیم‌های پزشکی.
۵. تهیه گزارش خبری از مناطق عملیاتی و ارسال آن برای بنگاه‌های خبررسانی.
۶. توزیع کمک‌های نقدی و غیرنقدی انتقال یافته از ایران در میان نیازمندان عراقی.
۷. کمک به انتقال و اسکان آوارگان و پناهندگان عراقی و خدمات‌رسانی به آنان.
۸. یاری به مردم آسیب‌دیده از بمباران‌های ارتش عراق، به‌ویژه مردم حلبچه و تلاش برای حفظ اموال آنان، انتقال و دفن اجساد و رفع آلودگی از اماکن بمباران شده.
۹. فراهم کردن امکان فعالیت جهاد سازندگی در ناحیه کردنشین عراق برای خدمات‌رسانی به مردم و به‌ویژه کشاورزان و دامداران.

دهدار جلال طالبانی و مسعود بازرگان

گروه فیلم‌برداری قرارگاه رمضان در حال تهیه گزارش از منطقه عملیات فتح ۱

انتقال سلاح و مهمات به شمال عراق با بالگرد هوانیروز

اقدامات نظامی

احزاب نیز در دوره‌های تخصصی فرماندهی، ادوات، توپخانه و... شرکت کردند. افزون بر این، قرارگاه رمضان به برخی رزمندگان کرد و عرب که امکان حضور در ایران را نداشتند؛ در سرزمین عراق خدمات آموزشی ارائه داد و بر میزان دانش و توانایی آنان در جنگ نامنظم افزود.

۳. تأسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق؛ برابر ابلاغ فرمانده کل سپاه در سال ۱۳۶۴، برای توسعه سازمان رزم و جنگ با ارتش عراق، گامی در جهت تأسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی عراق برداشته شد، اما به دلیل بار حقوقی آن، این موضوع با مخالفت رئیس‌جمهور وقت مواجه و از ادامه پیگیری آن صرف نظر شد.

۴. به‌کارگیری یگان‌های رزمی عمده؛ گسترش دامنه فعالیت‌های رزمی قرارگاه رمضان در سرزمین عراق این امکان را فراهم کرد که رده تیب به سازمان رزم آن افزوده شود. از این رو، نیروی زمینی سپاه، تیپ‌های ویژه ۶۶ هوابرد، ۹ بدر و ۵۸ مالک اشتر را در تابعیت قرارگاه قرار داد.

۵. سازماندهی یگان‌های رزمی جدید؛ از آنجا که جنگ نامنظم، اصول و قواعد رزم ویژه خود را دارد، قرارگاه رمضان موظف شد یگان‌های رزمی متناسب با این مأموریت را سازماندهی کند تا توان رزم خود را در جنگ با ارتش متجاوز

جمع‌بندی فعالیت‌های نظامی قرارگاه رمضان که ابعاد گسترده‌تری نسبت به سایر بخش‌ها داشت، به شرح زیر است:

۱. واگذاری اسلحه، مهمات و تجهیزات: از آنجا که رزمندگان احزاب مبارز و به‌ویژه دو تشکیلات حزب دمکرات کردستان عراق و اتحادیه میهنی کردستان عراق، برای جنگ با ارتش بعثی عراق دچار کمبود سلاح و مهمات بودند و انتقال تجهیزات نظامی از کشورهای نظیر سوریه و لیبی با محدودیت‌های فراوان همراه بود، قرارگاه رمضان مصمم شد این کمبود را با واگذاری انواع سلاح سبک و نیمه‌سنگین، مهمات، وسایل ارتباطی، تجهیزات انفرادی و گروهی، مواد غذایی، وسایل بهداشتی و درمانی تأمین کند تا کارایی آنان برای جنگ با ارتش بعثی عراق افزایش یابد.

۲. برگزاری دوره‌های آموزشی: یکی از مهم‌ترین اقدامات قرارگاه رمضان برای افزایش کارایی رزمی پیشمرگان و رزمندگان مجاهد عراقی، برگزاری دوره‌های آموزشی بود. بیشتر این دوره‌ها در مراکز آموزشی قرارگاه رمضان در ایران برگزار می‌شد و افراد معرفی شده از سوی احزاب و گروه‌ها، با آموزش‌های تخریب و رزم انفرادی و چگونگی استفاده از سلاح و تجهیزات، تکنیک‌ها و تاکتیک‌ها آشنا می‌شدند. برخی از پیشمرگان

عراق افزایش دهد. سازماندهی تیپ‌های ۷۵ ظفر، ۵۵ ویژه پاسداران، ۶۵ هجرت و گردان مستقل ۱۱۰ ویژه شهادت در سازمان رزم قرارگاه، در این چارچوب بود.

۶. ارتقای واحدهای رزمی عمده: قرارگاه رمضان موفق شد در دوره به‌کارگیری یگان‌های رزمی مأمور، استعداد آنان را افزایش دهد و با پیوستن تیپ ۵۵ ویژه پاسداران و تیپ ۱۱۰ خاتم‌الانبیاء (ع) به یکدیگر، لشکر ۶ ویژه پاسداران را سازماندهی کند و تیپ ۹ بدر را ابتدا به لشکر و سپس به سپاه ۹ بدر ارتقاء دهد.

۷. تشکیل یگان‌های پشتیبانی رزمی: تشکیل یگان‌های متناسب با مأموریت‌های قرارگاه رمضان از جمله ضروریات گسترش دامنه جنگ در سرزمین عراق بود. قرارگاه موفق شد در دوره فعالیت خود، گردان توپخانه مستقل ۶۸ مؤمنون، گردان پدافند هوایی مستقل ۲۸۱ فلق، گردان مستقل ادوات ۲۰۵ عمار و گردان مستقل جنگ نوین ۲۰۹ حنین را سازماندهی و در جنگ با ارتش بعث، آنها را به‌کارگیری کند.

۸. سازماندهی یگان‌های پشتیبانی خدمات رزمی: این یگان‌ها نیز نقش بارزی در اجرای موفقیت‌آمیز مأموریت‌های قرارگاه رمضان داشتند. به این منظور قرارگاه، گردان مهندسی رزمی ۵۱ خندق، گردان بهداری ۲۱۰ میلاد، گردان دواب و گروهان ویژه مخابرات را در

سازمان خود تشکیل داد و آنان را در جنگ به‌کار گرفت.

۹. سازماندهی مجاهدین عراقی: قرارگاه فجر رمضان موفق شد مجاهدین مبارز عراقی فعال در جنوب این کشور را در سازمان‌های قوات خاتم‌الانبیاء (ع)، قوات امام حسین (ع)، قوات سیدالشهدا (ع)، گردان حضرت رسول اکرم (ص)، گردان حضرت حجت (ع)، گردان شهید صدر، گردان امام خمینی، گروهان امام محمد باقر (ع) و گروه اطلاعاتی شهید ابوغسان سازماندهی و علیه دولت و ارتش بعث عراق به‌کارگیری نماید.

۱۰. اجرای عملیات‌های نامنظم گسترده: احزاب مبارز عراقی روزانه چند عملیات محدود و ایزدایی یا پشتیبانی ایران انجام می‌دادند اما این عملیات‌ها چندان مؤثر نبود و تمرکز نظامی ارتش عراق را در سرزمین جنوب بر هم نمی‌زد. قرارگاه رمضان موفق شد با همکاری احزاب مبارز عراقی، ۱۷ عملیات نامنظم گسترده در سرزمین عراق طرح‌ریزی و اجرا کند. ۴ عملیات نامنظم گسترده در سال ۱۳۶۵ و ۱۳ عملیات نامنظم گسترده در سال ۱۳۶۶ اجرا شد. این عملیات‌ها افزون بر ضربه به هیمنه امنیتی بعثی‌ها، انهدام تأسیسات نظامی و صنعتی، نمایش ناتوانی دولت در برقراری امنیت داخلی، بازتاب گسترده‌ای در رسانه‌های منطقه‌ای و جهانی داشت.

شماره: ۱۸۱۷۴ - ۱۳۶۰
تاریخ: ۱۳۶۰/۰۴/۰۴
موضوع: ...

بسمه تعالی

برادر اسماعیل دقایقی

بموجب این حکم جناب عالی مست فرمانده سپاه ۹ بدر قرارگاه رمضان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منصوب می‌شوید. امید است با نعت‌المنین فراراه من تقوی و بی‌شوری از ولایت فقیه و متابعت کامل بی‌وازی من شرح مقصود اسلام و هدایت من بسا توجه به فواید سپاه و رعایت سلسله مراتب بتوانید سبک‌ساز و مؤثر جهت رفاه و خدایندگی و تعالی برود و ...

امضا: ...

فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

روشنک:

- دفتر نماینده محترم حضرت امام مظلوم‌العالی جهت استحضار.
- واحد مأموریت‌های جهت اطلاع.
- فرماندهی قرارگاه رمضان.
- فرماندهی نیروی زمینی.

حکم انتصاب برادر اسماعیل دقایقی به فرماندهی تیپ ۹ بدر

شماره: ۱۱۰۳۶ / ۱۳۶۰
تاریخ: ۶۷/۱۱/۲۷
موضوع: ...

بسمه تعالی

برادر اسماعیل دقایقی

بموجب این حکم جناب عالی مست فرمانده سپاه ۹ بدر قرارگاه رمضان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منصوب می‌شوید. امید است با نعت‌المنین فراراه من تقوی و بی‌شوری از ولایت فقیه و متابعت کامل بی‌وازی من شرح مقصود اسلام و هدایت من بسا توجه به فواید سپاه و رعایت سلسله مراتب بتوانید سبک‌ساز و مؤثر جهت رفاه و خدایندگی و تعالی برود و ...

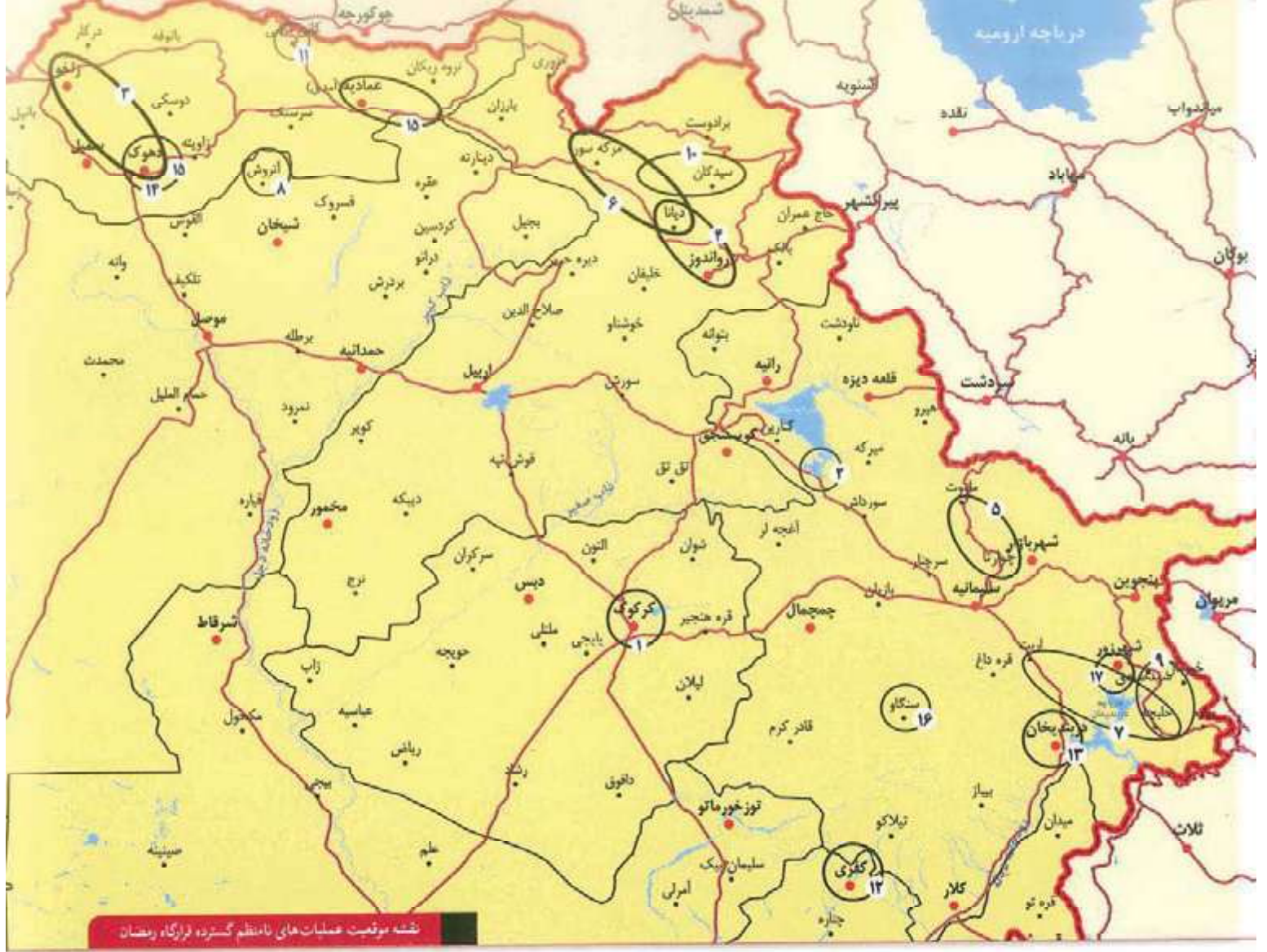
امضا: ...

فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

روشنک:

- ۱- دفتر ریاست محترم ستاد فرماندهی کل قوا جهت استحضار جناب آقای نخست وزیر.
- ۱- جانشین محترم رئیس ستاد فرماندهی کل قوا.
- ۲- معاونت محترم جانشین فرماندهی کل قوا.

حکم انتصاب سیدمحمدباقر حکیم برای هماهنگی فعالیت‌های مجاهدان عراقی

نقشه برقراری عملیات های نامنظم گسترده فرارگاه رمضان

آتروش	۱۳۶۶/۴/۲۸	فتح ۸	۸
خورمال، حلبچه و سیدصادق	۱۳۶۶/۵/۱۲	فتح ۹	۹
سیدکان	۱۳۶۶/۶/۱۳	فتح ۱۰	۱۰
کانی ماسی	۱۳۶۶/۶/۲۷	ظفر ۱	۱۱
کفری	۱۳۶۶/۷/۱۶	ظفر ۲	۱۲
در بند یخان	۱۳۶۶/۸/۲۵	ظفر ۳	۱۳
دهوک	۱۳۶۶/۸/۲۸	ظفر ۴	۱۴
دهوک، کرکوک، دیاله	۱۳۶۶/۱۰/۲۲	ظفر ۵	۱۵
سنگاو	۱۳۶۶/۱۲/۴	ظفر ۶	۱۶
شهر لوز	۱۳۶۶/۱۲/۲۲	ظفر ۷	۱۷

عملیات های نامنظم گسترده فرارگاه رمضان			
ردیف	نام عملیات	تاریخ	محل
۱	فتح ۱	۱۳۶۵/۷/۱۹	شمال و جنوب شهر کرکوک
۲	فتح ۲	۱۳۶۵/۸/۴	سد دوکان
۳	فتح ۳	۱۳۶۵/۸/۲۲	زاخو و دهوک
۴	فتح ۴ (دو مرحله)	۱۳۶۵/۱۷/۲۲ ۱۳۶۵/۱۲/۰۴	رواندوز و دیانا
۵	فتح ۵	۱۳۶۶/۱/۲۵	چوارتا و ماووت
۶	فتح ۶	۱۳۶۶/۳/۲۷	مرگه سور و دیانا
۷	فتح ۷	۱۳۶۶/۳/۱۵	شهرهای حلبچه، سیدصادق و اربت

۱۱. اجرای عملیات‌های محدود و ایذایی؛ قرارگاه رمضان توانست در دورهٔ فعالیت خود ۱۱۲۸ عملیات محدود و ایذایی اجرا کند. این عملیات‌ها به چهار دسته تفکیک شدند:

۱. عملیات‌های مستقل احزاب و گروه‌های مبارز؛
۲. عملیات‌های مستقل واحدهای قرارگاه رمضان؛
۳. عملیات‌های مشترک واحدهای قرارگاه رمضان و پیشمرگان احزاب مبارز؛
۴. عملیات‌های مشترک احزاب و گروه‌های مبارز با یکدیگر.

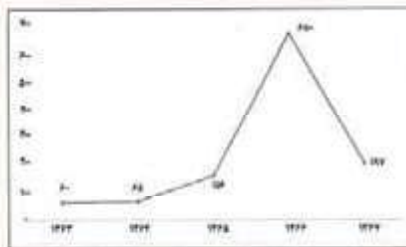
آمار عملیات‌های محدود و ایذایی نشان می‌دهد تعداد آنها از سال ۱۳۶۳ تا پایان سال ۱۳۶۶ روند صعودی داشته و فقط در پنج ماه اول سال ۱۳۶۷ به دلیل رخداد‌های جبهه‌های جنگ، روند نزولی داشته است. تعداد عملیات‌های محدود و ایذایی انجام شده در ناحیهٔ کردنشین ۹۱۸ عملیات و در منطقهٔ مرکزی و جنوبی عراق، ۲۱۰ عملیات بوده است.

عملیات‌های محدود و ایذایی اجرا شده با مشارکت احزاب و گروه‌های مبارز عراقی						
جمع	۵ ماه ابتدای سال ۱۳۶۷	۱۳۶۶	۱۳۶۵	۱۳۶۴	۱۳۶۳	سال
						محدوده
۹۱۸	۱۶۲	۵۲۵	۱۲۳	۵۱	۵۷	ناحیه کردنشین عراق
۲۱۰	۳۵	۱۲۵	۳۳	۱۳	۳	منطقه مرکزی و جنوب عراق
۱۱۲۸	۱۹۷	۶۵۰	۱۵۶	۶۵	۶۰	جمع

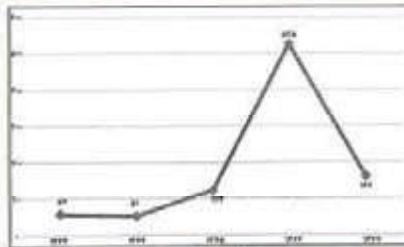
« نمودار عملیات‌های محدود و ایذایی قرارگاه رمضان از سال ۱۳۶۳ تا ۱۳۶۷ »

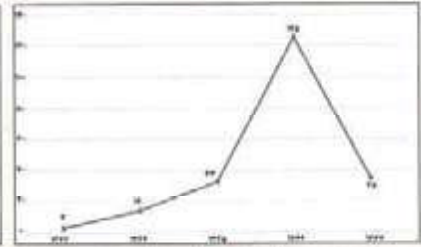
آمار نشان می‌دهد ۸۱ درصد عملیات‌های محدود و ایذایی در ناحیه کردنشین و ۱۹ درصد آنها در منطقه مرکزی و جنوب عراق اجرا شده است.

« نمودار دامنه تغییرات آمار سالانه عملیات‌های محدود و ایذایی در سرزمین عراق »

« نمودار دامنه تغییرات آمار سالانه عملیات‌های محدود و ایذایی در ناحیه کردنشین »

« نمودار دامنه تغییرات آمار سالانه عملیات‌های محدود و ایذایی در منطقه مرکزی و جنوب »

تفکیک عملیات‌های نامنظم محدود و ایزدایی از نظر فرماندهی عملیات

جمع	۵ ماه ابتدای سال ۱۳۶۷	۱۳۶۶	۱۳۶۵	۱۳۶۴	۱۳۶۳	سال	
						سازمان عمل‌کننده	
۳۲۷	۵۰	۱۶۴	۲۹	۳۰	۵۲	حزب دمکرات کردستان عراق	
۱۹۱	۳۵	۱۱۰	۴۶	-	-	اتحادیه میهنی کردستان عراق	
۹۲	۳۱	۲۳	۱۶	۲	-	حزب الله کرد عراق	
۲۹	-	۲۹	-	-	-	حزب سوسیالیست کردستان عراق	
۱۹	۸	۱۱	-	-	-	حزب الدعوة اسلامی	
۴۰	۳	۵	۱۵	۱۴	۳	سازمان عمل اسلامی	
۷	۱	۶	-	-	-	حرکت اسلامی کردستان عراق	
۳	-	۳	-	-	-	جبهه متحد اسلامی	
۶	۳	۳	-	-	-	قوات امام خمینی از لشکر/ سپاه ۹ بدر	
۲۲۷	۳۵	۱۴۹	۳۲	۸	۳	یگان‌ها و قوای تابع قرارگاه رمضان	
۱۵۷	۲۷	۱۱۱	۱۵	۴	-	قرارگاه رمضان و احزاب مبارز به صورت مشترک	
۱۰	-	-	۳	۷	-	ارتش ایران و کمبا ۱۱ به صورت مشترک	
۲۰	۴	۱۶	-	-	-	احزاب مبارز به صورت مشترک	
۱۱۲۸	۱۹۷	۶۵۰	۱۵۶	۶۵	۶۰	جمع	

تفکیک عملیات‌های نامنظم محدود و ایزدایی از نظر نوع عملیات

جمع	انفجاری	مین‌گذاری	اعدام انقلابی	دفاعی	کمین	مجموعی	نوع عملیات	
							سال	
۶۰	۵	۵	۱	۶	۱۳	۳۰	۱۳۶۳	
۶۵	۷	۱۱	۴	۳	۴	۳۶	۱۳۶۴	
۱۵۶	۵	۹	۱۲	۱۳	۲۵	۹۲	۱۳۶۵	
۶۵۰	۱۷	۲۱	۵۲	۳۰	۱۶۸	۳۶۲	۱۳۶۶	
۱۹۷	۱۳	۲۵	۸	۲۰	۲۷	۸۳	۵ ماه ابتدای سال ۱۳۶۷	
۱۱۲۸	۲۷	۷۱	۷۷	۹۲	۲۳۷	۶۰۴	جمع	

ساز حناوات آرت اینه حمانه ای در سنگر حبه عملیاتی والفجر ۸۰، صفت اول، محمد طهران مقدم و مرتضی قربانی (مطر اول) و سوم از سمت راست، علی صیاد شیرازی و علیرضا افشار (دو نفر سمت چپ تصویر)

تفکیک عملیات های ناحیه کردنشین عراق از نظر نوع عملیات								
سال	نوع عملیات	هجومی	کمین	دفاعی	مین گذاری	انفجاری	اعدام انقلابی	جمع
۱۳۶۳		۲۹	۱۳	۶	۵	۳	۱	۵۷
۱۳۶۴		۳۱	۴	۳	۱۱	۲	-	۵۱
۱۳۶۵		۸۱	۱۹	۱۳	۹	-	۱	۱۲۳
۱۳۶۶		۳۲۷	۱۳۷	۲۶	۲۱	۶	۸	۵۲۵
۵ ماه ابتدای سال ۱۳۶۷		۷۴	۲۲	۳۴	۲۵	۵	۲	۱۶۲
جمع		۵۴۲	۱۹۵	۸۲	۷۱	۱۶	۱۲	۹۱۸

تفکیک عملیات های منطقه مرکزی و جنوب عراق از نظر نوع عملیات								
سال	نوع عملیات	هجومی	کمین	دفاعی	مین گذاری	انفجاری	اعدام انقلابی	جمع
۱۳۶۳		۱	-	-	-	۲	-	۳
۱۳۶۴		۵	-	-	-	۵	۴	۱۴
۱۳۶۵		۱۱	۶	-	-	۵	۱۱	۳۳
۱۳۶۶		۳۵	۳۱	۴	-	۱۱	۲۴	۱۲۵
۵ ماه ابتدای سال ۱۳۶۷		۱۰	۵	۶	-	۸	۶	۳۵
جمع		۶۲	۴۲	۱۰	-	۳۱	۶۵	۲۱۰

آمار نیروی انسانی (از خرداد ۱۳۶۳ تا مرداد ۱۳۶۷)

احزاب و گروه‌های مبارز

تعداد پیشمرگان و مجاهدان عضو احزاب و گروه‌های همکار با قرارگاه رمضان ۱۵,۳۵۰ نفر بود که بیشترین تعداد به ترتیب به دو حزب دمکرات کردستان عراق و اتحادیه میهنی کردستان عراق اختصاص داشت. آمار شهدا، جانبازان و اسرای احزاب مبارز در اختیار نیست.

قرارگاه رمضان

در دوران دفاع مقدس ۲۳,۳۲۸ نفر در ستاد قرارگاه، چهار قرارگاه فرعی نصر، فتح، ظفر و فجر، یگان‌های رزمی سازمانی، رده‌های پشتیبانی رزمی و پشتیبانی خدمات رزمی قرارگاه رمضان خدمت کرد.

شهدا

تفکیک شهدای قرارگاه رمضان بر اساس استان‌ها نشان می‌دهد از مجموع ۵۵۶ رزمنده‌ای که در دوران دفاع مقدس در یگان‌های رزمی سازمانی و مأمور قرارگاه رمضان به شهادت رسیدند، بیشترین تعداد با ۱۲۰ شهید مربوط به استان قم است. استان تهران با ۷۱

سعود بارزنی و جلال طالبانی پس از آشتی در ایران

شهید و استان مازندران با ۷۰ شهید در رده‌های بعدی قرار دارند. لازم به توضیح است:

۱. بسیاری از شهدای استان قم، عراقی‌های مقیم این استان بودند که در سپاه بدر خدمت می‌کردند.
۲. تعدادی از شهدای استان آذربایجان غربی شامل شهدای حزب دمکرات کردستان عراق و حزب‌الله کرد عراق بودند.
۳. بیشتر این شهدا در مأموریت‌هایی به شهادت رسیدند که یگان آنها از قرارگاه رمضان به قرارگاه دیگری مأمور شده بود.
۴. سایر استان‌ها، نیروی انسانی به قرارگاه رمضان اعزام نکرده بودند.

آمار شهدای قرارگاه رمضان به تفکیک استان	
استان	تعداد شهید
آذربایجان شرقی	۱۶
آذربایجان غربی	۱۳
اصفهان	۶۹
تهران	۷۱
چهارمحال و بختیاری	۸
خراسان	۴۲
زنجان	۱۵
فارس	۱۹
قم	۱۲۰
کرمانشاه	۲۰
کهگیلویه و بویراحمد	۱۲
گیلان	۲۴
لرستان	۹
مازندران	۷۰
مرکزی	۱۱
همدان	۳۵
جمع	۵۵۶

آمار نیروی انسانی احزاب و گروه‌های مبارز	
نام حزب	تعداد افراد
حزب دمکرات کردستان عراق	۵۶۵۰
اتحادیه میهنی کردستان عراق	۵۰۰۰
حزب‌الله کرد عراق	۱۰۰۰
حزب سوسیالیست کردستان عراق	۵۰۰
مجاهدین وابسته به قرارگاه رمضان	۱۰۰۰
حرکت اسلامی کردستان عراق	۴۰۰
لشکر اسلامی کرد	۲۰۰
حرکت انصارالاسلام کردستان عراق	۳۰۰
عشایر کردستانی تحت رهبری دارا حاج‌ابراهیم	۲۵۰
جنبش مجاهدین کردستان عراق	۲۰۰
حرکت حزب‌الله عراق	۲۰۰
حزب دمکراتیک خلق کردستان عراق	۲۵۰
جمع افراد	۱۵۳۵۰

جانبازان

در مجموع ۱،۱۳۵ رزمنده در دوران دفاع مقدس در حین خدمت در یگان‌های سازمانی و مأمور قرارگاه رمضان مجروح شدند. بیشترین تعداد جانباز با ۳۷۸ نفر مربوط به استان تهران است و استان‌های مازندران با ۲۷۴ جانباز و خراسان با ۱۳۳ جانباز در رده‌های بعدی قرار دارند. تعدادی از جانبازان استان قم، عراقی‌های مقیم این استان بودند که در سپاه بدر خدمت می‌کردند.

آزادگان

۳۷ رزمنده از رده‌های تابع قرارگاه رمضان در حین خدمت به اسارت ارتش عراق درآمدند. استان همدان با ۲۸ اسیر بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است.

مفقودان

۱۴۲ رزمنده در حین خدمت در یگان‌های سازمانی و مأمور قرارگاه رمضان مفقود شدند. بیشترین تعداد افراد مفقود به ترتیب مربوط به استان‌های خراسان (۲۸ مفقود)، قم (۲۷ مفقود)، همدان (۲۵ مفقود) و مازندران (۲۲ مفقود) بوده است.

آمار آزادگان قرارگاه رمضان به تفکیک استان

استان	تعداد آزاده
تهران	۳
خراسان	۳
زنجان	۳
همدان	۲۸
جمع	۳۷

آمار مفقودان قرارگاه رمضان به تفکیک استان

استان	تعداد مفقود
آذربایجان شرقی	۳
اصفهان	۴
تهران	۱۳
خراسان	۲۸
زنجان	۴
فارس	۵
قم	۲۷
کرمانشاه	۱
گیلان	۱۰
مازندران	۲۲
همدان	۲۵
جمع	۱۴۲

آمار جانبازان قرارگاه رمضان به تفکیک استان

استان	تعداد جانباز
آذربایجان غربی	۳۱
اصفهان	۲۵
تهران	۳۷۸
چهارمحال و بختیاری	۱۶
خراسان	۱۳۳
فارس	۲۶
قم	۱۰۷
کرمانشاه	۴۴
کهگیلویه و بویراحمد	۱۲
گیلان	۱۴
لرستان	۲۱
مازندران	۲۷۴
همدان	۵۴
جمع	۱۱۳۵

۱. آشنایی با احزاب عراق و بررسی عملکرد آنها در دفاع مقدس، کتاب سوم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸
۲. آشنایی با احزاب عراق و بررسی عملکرد آنها در دفاع مقدس، کتاب پنجم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸
۳. آشنایی با احزاب عراق و بررسی عملکرد آنها در دفاع مقدس، کتاب هفتم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹
۴. ابراهیم راحمی نوش آبادی، بررسی تاکتیکی عملیات فتح ۴، پایان نامه کارشناسی ارشد دافوس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۸۰.
۵. ابوالقاسم حبیبی، کارنامه رزمندگان اسلام در هشت سال دفاع مقدس، اداره روابط عمومی و انتشارات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، تهران، ۱۳۸۲.
۶. ابوالقاسم حبیبی، کارنامه عملیات سپاهیان اسلام، اداره روابط عمومی و انتشارات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، تهران، ۱۳۸۳.
۷. اتحادیه و روابط با جمهوری اسلامی ایران، معاونت اطلاعات قرارگاه رمضان، بولتن ویژه شماره ۴، ۱۳۶۸
۸. احمد نیکویی، علل و عوامل تأثیرگذار بر پیروزی عملیات فتح ۱، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت امور دفاعی، دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۷۹.
۹. اسماعیل منصوری لاریجانی، آشنایی با دفاع مقدس، انتشارات خادم الرضا، قم، ۱۳۸۸.
۱۰. اسماعیل منصوری لاریجانی، بررسی جنگ های پانصد سال اخیر ایران و مقایسه با جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، انتشارات عروج نور، تهران، ۱۳۸۳.
۱۱. اسناد تک برگ نظامی مرتبط با قرارگاه رمضان، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
۱۲. انور ابراهیمی، جنبش اسلامی در کردستان عراق (باسک)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه تاریخ، ۱۳۸۸.
۱۳. اکبر هاشمی رفسنجانی، کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۵، اوج دفاع، دفتر نشر معارف انقلاب، تهران، ۱۳۸۸.
۱۴. ایرج مسجدی، بررسی روابط حرکت اسلامی کردستان عراق و جمهوری اسلامی ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت امور دفاعی، دانشکده فرماندهی و ستاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۸۰.
۱۵. بررسی روابط اتحادیه میهنی کردستان عراق و جمهوری اسلامی ایران، مراد علی محمدی، پایان نامه کارشناسی ارشد دافوس سپاه، ۱۳۷۹، صص ۱۸۴ و بررسی عملیات ها، کتاب سیزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۳۱ و ۶۳ - ۵۹.
۱۶. بررسی سیاسی احزاب و گروه های سیاسی - نظامی کردستان عراق، دفتر اطلاعات و بررسی های سیاسی استانداری آذربایجان غربی، جلد ۵، نشریه شماره ۴۴، ارومیه
۱۷. بررسی عملیات ها، کتاب سیزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۳۱ و ۶۱.
۱۸. بررسی عملیات ها، کتاب سیزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۵۴ - ۵۲ و ۷۹.
۱۹. بررسی عملیات ها، کتاب چهارم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، صص ۱۵۵.
۲۰. بررسی عملیات ها، کتاب چهارم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، صص ۱۵۸ - ۱۵۷.
۲۱. بررسی عملیات ها، کتاب چهارم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، صص ۱۷۹ - ۱۷۸.
۲۲. بررسی عملیات ها، کتاب چهارم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، صص ۱۹۰ - ۱۸۹.
۲۳. بررسی عملیات ها، کتاب سیزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹.
۲۴. بررسی عملیات ها، کتاب سیزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۲۲۱.
۲۵. بررسی عملیات ها، کتاب سیزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۲۲۳.
۲۶. بررسی عملیات ها، کتاب سیزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۲۶۱ - ۲۷۶.
۲۷. بررسی عملیات ها، کتاب سیزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۲۶۲ - ۲۶۴.
۲۸. بررسی عملیات ها، کتاب سیزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۳۱۱ - ۳۰۹ و ۳۱۳.

۲۹. بررسی عملیات‌ها، کتاب پانزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹.
۳۰. بررسی عملیات‌ها، کتاب پانزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، ص ۴۹.
۳۱. بررسی عملیات‌ها، کتاب پانزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۱۳-۱۲ و روزنامه جمهوری اسلامی ۱۳۶۶/۱۲/۱۴، ص ۲.
۳۲. بررسی عملیات‌ها، کتاب پانزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۴۶-۴۷.
۳۳. بررسی عملیات‌ها، کتاب پانزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۴۹-۵۰.
۳۴. بررسی عملیات‌ها، کتاب پانزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۸۴-۸۵ و ۱۲۱-۱۱۹.
۳۵. بررسی عملیات‌ها، کتاب چهاردهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹.
۳۶. بررسی عملیات‌ها، کتاب چهاردهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۱۰۳-۱۰۲ و روزنامه جمهوری اسلامی ۱۳۶۶/۸/۲۸.
۳۷. بررسی عملیات‌ها، کتاب چهاردهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۱۵-۱۶.
۳۸. بررسی عملیات‌ها، کتاب چهاردهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۱۶-۲۰.
۳۹. بررسی عملیات‌ها، کتاب چهاردهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۵۸ و ۲۳.
۴۰. بررسی عملیات‌ها، کتاب چهارم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸.
۴۱. بولتن گزارش عراق - حزب الدعوة، معاونت اطلاعات نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱/۷/۲۶.
۴۲. تاریخچه شکل‌گیری اتحادیه میهنی کردستان عراق، معاونت اطلاعات قرارگاه رمضان، بولتن ویژه شماره ۱، کد ۱۳۶۸/۱۵/۲/۶۹ ط.
۴۳. تاریخچه سازمان و عملکرد قرارگاه تاکتیکی نصر (منطقه شمال کردستان عراق ۳)، گروه تدوین عملکرد قرارگاه رمضان، بهمن ۱۳۷۴.
۴۴. تاریخچه عملکرد سازمان عمل اسلامی و ارتباط آن با قرارگاه رمضان، گروه تدوین عملکرد قرارگاه رمضان، ۱۳۷۴، ص ۲۱.
۴۵. جزوه تدوین فعالیت‌های قرارگاه مرکزی رمضان - مخابرات.
۴۶. جزوه تدوین فعالیت‌های پدافند هوایی قرارگاه مرکزی رمضان، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس.
۴۷. جعفر حق‌پناه، کردها و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار، تهران، ۱۳۸۷.
۴۸. جمع‌بندی عملکرد نظامی قرارگاه رمضان (گزارشی از عملیات‌های فتح و نصر ۱ و نتایج عملیات عاشورای ۲)، روابط عمومی فرماندهی قرارگاه رمضان، ۱۳۶۶.
۴۹. جمع‌بندی عملکرد نظامی قرارگاه رمضان - گزارشی از عملیات‌های فتح و نصر ۱، روابط عمومی فرماندهی قرارگاه رمضان، ارسالی به شماره ۱۲۲۲-۲/د، مورخ ۱۳۶۶/۵/۱۳، صص ۱۱-۱۴ و عملیات‌های قرارگاه رمضان از نگاه آمار و ارقام، کتاب ششم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۱۹۶-۱۹۵ و اطلاعیه‌های قرارگاه خاتم‌الانبیاء، روزنامه جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۶/۴/۹ شماره ۲۳۴۳ و ۱۳۶۶/۴/۱۶ شماره ۲۳۴۹.
۵۰. حزب الدعوة از دیدگاه حزب بعث عراق، معاونت اطلاعات ستاد کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، (بی تا).
۵۱. حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی‌ها)، علیرضا شیخ عطار، دفتر سیاسی استانداری آذربایجان غربی، بررسی گروه‌های سیاسی - نظامی کردستان عراق ۱، نشریه شماره ۱۱، ۱۳۶۱.
۵۲. حسن دری، کارنامه نبردهای زمینی، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، تهران، ۱۳۸۱.
۵۳. دستورالعمل شماره ۱۳۶۴/۳۱۰/۲۰/۲۰۱۷/۲۰/م - ک، ۱۳۶۴/۷/۲۶ لشکر ۲۳ نیروهای مخصوص.
۵۴. دستورالعمل فرماندهی قرارگاه شمال غرب نیروی زمینی ارتش به شماره ۵۲۲-۲۰-۲۰-۲۱۰-۲۰، ۱۳۶۳/۶/۲۰.
۵۵. دفتر راوی مرتبط با قرارگاه رمضان، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
۵۶. رضا صادقی، کردستان در جنگ شورشگری و دفاع مقدس، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، تهران، ۱۳۹۰.
۵۷. روزشمار جنگ ایران و عراق - جلد ۵۰ (اسکوریت نفتکش‌ها)، محمود یزدان‌فام، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، تهران، ۱۳۷۸، صص ۵۵۰-۵۴۹ و روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۶/۱۸، ص ۲ و بررسی عملیات‌ها، کتاب سیزدهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۳۶۹-۳۷۱.

۵۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۶/۲۸، ص ۲.
۵۹. روزنامه‌های جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۸/۲۶، ۱۳۶۵/۸/۲۵، ۱۳۶۵/۸/۲۷، ۱۳۶۵/۸/۲۸، ۱۳۶۵/۹/۱، ۱۳۶۶/۱۲/۲۵.
۶۰. روند جنگ ایران و عراق - جلد دوم، حسین علایی، نشر مرز و بوم، تهران، ۱۳۹۱، صص ۳۳۶-۳۳۷.
۶۱. سازمان مجاهدین خلق، جمعی از پژوهشگران، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، جلد سوم، تهران، ۱۳۸۸.
۶۲. سازمان و عملکرد حزب الدعوة الاسلامیه عراق در ارتباط با قرارگاه رمضان - ۲، گروه تدوین عملکرد قرارگاه رمضان، آذر ۱۳۷۴.
۶۳. ستاد و زیرمجموعه‌های تحت امر، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، ص ۱۸.
۶۴. ستاد و زیرمجموعه‌های تحت امر، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، ص ۵۹۳.
۶۵. ستاد و زیرمجموعه‌های تحت امر، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، ص ۶۱۵.
۶۶. ستاد و زیرمجموعه‌های تحت امر، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، صص ۱۳۲-۱۳۳.
۶۷. ستاد و زیرمجموعه‌های تحت امر، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، صص ۲۴۲-۲۴۳.
۶۸. ستاد و زیرمجموعه‌های تحت امر، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، صص ۲۵۵-۲۵۶.
۶۹. ستاد و زیرمجموعه‌های تحت امر، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، صص ۴۸۷-۴۸۸.
۷۰. ستاد و زیرمجموعه‌های تحت امر، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸، صص ۵۹۹-۶۰۰.
۷۱. ستاد و معاونت‌های تابع، کتاب دوم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸.
۷۲. سند شماره ۱۳۳۰/۶۳/۲/۳ ق ر، مورخ ۱۳۶۶/۸/۲۹ و عملکرد نظامی پنج‌ماهه (تبر، مرداد، شهریور، مهر و آبان ۱۳۶۶) قرارگاه رمضان، روابط عمومی فرماندهی قرارگاه رمضان، آبان ۱۳۶۶ و اطلاعیه قرارگاه خاتم‌الانبیاء^ص درباره عملیات ظفر ۴، روزنامه جمهوری اسلامی ۱۳۶۶/۸/۳۰، شماره ۲۴۵۹.
۷۳. سند شماره ۱۹۴۹۵۳/ مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، بولتن خبری معاونت اطلاعات قرارگاه رمضان.
۷۴. سند شماره بازبایی ۱۸۵۰۷۷ مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
۷۵. سند شماره بازبایی ۴۹۹۲۱۸ مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
۷۶. سند شماره ۱۰۰-۱/ ف، مورخه ۱۳۶۶/۳/۲۸.
۷۷. سند شماره ۹۷/۱۷۱۷۴۶- ط مورخه ۱۳۶۶/۴/۹ به شماره بازبایی ۴۹۹۲۱۷ مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
۷۸. سند شماره ۲۷۸۴۷/ پ ن مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
۷۹. سند شماره بازبایی ۴۹۹۱۷۰ مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
۸۰. سند شماره بازبایی ۷۸۵ مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس درباره گزارش علی لطف‌الله‌زاده از سفر به شمال عراق.
۸۱. سندهای شماره ۵/۲/۳/۴/۱۵۵، مورخ ۱۳۶۶/۱۲/۵ و ۱۳۶۶/۱۲/۴/۴۶۹، مورخ ۱۳۶۶/۱۲/۶ و ۱۳۶۶/۱۲/۳/۳/۴۲۷۳، مورخ ۱۳۶۶/۱۲/۸ (مهر و آبان ۱۳۶۶) قرارگاه رمضان، روابط عمومی فرماندهی قرارگاه رمضان، آبان ۱۳۶۶، ص ۹۳ و روزنامه جمهوری اسلامی ۱۳۶۶/۱۲/۱۰، ص ۲.
۸۲. سیداصغر هاشمی، بررسی سیر تحول روابط جمهوری اسلامی ایران و حزب دمکرات کردستان عراق در سال‌های ۲۰۰۰-۱۹۸۰، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه امام حسین^ع، ۱۳۸۴.
۸۳. سید مقداد، جزوه حزب دمکرات کردستان عراق، معاونت اطلاعات نقسا، ۱۳۷۳.
۸۴. سیدیحیی صفوی، مقدمه‌ای بر جغرافیای نظامی ایران، جلد اول، سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، تهران، ۱۳۷۸.
۸۵. صحیفه نور، مجموعه رهنمودهای امام خمینی، جلد ۱۲، مرکز مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، تهران، ۱۳۶۱.
۸۶. صورت جلسه فرماندهان قرارگاه حمزه سیدالشهدا^ع به شماره ۱۷۰/۶۱۳/۶۰/۴/۳۱، ۱۳۶۴/۴/۳۱.
۸۷. علیرضا شیخ‌عطار، کردها و قدرت‌های منطقه‌ای و فرماندهی، مرکز تحقیقات استراتژیک، تهران، ۱۳۸۲.
۸۸. علی‌اکبر ولایتی، تاریخ سیاسی جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، ۱۳۹۲.
۸۹. عملکرد قرارگاه فجر، عملیات جهادی ۱۳۷۲-۱۳۶۵، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه لشکری فجر، ۱۳۷۴.
۹۰. عملکرد قرارگاه فجر، عملیات جهادی، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس.
۹۱. عملکرد نظامی قرارگاه رمضان و گروه‌های معارض - گزارش سال ۱۳۶۶، روابط عمومی فرماندهی قرارگاه رمضان، ۱۳۶۷.
۹۲. عملکرد نظامی قرارگاه رمضان و گروه‌های معارض در سال ۱۳۶۶، روابط عمومی فرماندهی قرارگاه رمضان، ۱۳۶۷، ص ۸۹ و اطلاعیه قرارگاه خاتم‌الانبیاء^ص درباره عملیات ظفر ۲ در

- روزنامه جمهوری اسلامی ۱۳۶۶/۷/۱۴، شماره ۲۴۲۴، ص ۲.
۹۳. عملکرد نظامی پنج ماهه (تبر، مرداد، شهریور، مهر و آبان ۱۳۶۶) قرارگاه رمضان، روابط عمومی فرماندهی قرارگاه رمضان، آبان ۱۳۶۶، ص ۹۲ و سند های شماره ۱۳۶۰/۳/۲۰/۱۵/۲/۳/۲۹، مورخ ۱۳۶۶/۱۰/۲۷ و ۱۳۶۶/۱۰/۲۹، مورخ ۱۳۶۶/۱۰/۲۹ و ۱۳۶۶/۱۰/۲۹، مورخ ۱۳۶۶/۱۰/۲۹.
۹۴. عملکرد نظامی پنج ماهه (تبر، مرداد، شهریور، مهر و آبان ۱۳۶۶) قرارگاه رمضان، روابط عمومی فرماندهی قرارگاه رمضان.
۹۵. عملیات های قرارگاه رمضان، امیرحسین کیهان پناه و محمدحسن سعیدی و دیگران، پروژه عملیات برون مرزی در خاک عراق، ۱۳۹۴، صص ۲۶۴-۲۶۳ و بررسی عملیات ها، کتاب چهاردهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، ص ۱۱۹.
۹۶. عملیات های قرارگاه رمضان، امیرحسین کیهان پناه و محمدحسن سعیدی و دیگران، پروژه عملیات برون مرزی در خاک عراق، ۱۳۹۴، صص ۲۶۴-۲۶۳ و بررسی عملیات ها، کتاب چهاردهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، ص ۱۱۹.
۹۷. عملیات های قرارگاه رمضان، امیرحسین کیهان پناه و محمدحسن سعیدی و دیگران، پروژه عملیات برون مرزی در خاک عراق، ۱۳۹۴، صص ۲۶۲-۲۵۶.
۹۸. عملیات های قرارگاه رمضان از نگاه آمار و ارقام، کتاب ششم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹.
۹۹. عملیات های قرارگاه رمضان از نگاه آمار و ارقام، کتاب ششم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۱۷۵-۱۷۴ و اطلاعیه قرارگاه خاتم الانبیا (ع) درباره عملیات ظفر ۱، ۱۳۶۶/۶/۲۸، روزنامه جمهوری اسلامی، شماره ۲۴۰۹.
۱۰۰. عکس های مرتبط با قرارگاه رمضان، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس.
۱۰۱. فرماندهی، کتاب اول، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۸.
۱۰۲. فرهاد درویشی، ریشه های تهاجم، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، تهران، ۱۳۷۸.
۱۰۳. قرارداد همکاری قرارگاه رمضان و حرکت اسلامی کردستان عراق، شهریور ۱۳۶۶.
۱۰۴. قرارداد همکاری قرارگاه رمضان و حزب سوسیالیست کردستان عراق، مرداد ۱۳۶۶.
۱۰۵. قرارگاه فجر - قوات خاتم الانبیا (ع)، جزوه ۳۹، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، صص ۶-۳ و صص ۱۸-۱۶.
۱۰۶. قرارگاه فجر - کتاب نهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۱۱۹-۱۱۵ و ۱۲۴ و ۱۲۹.
۱۰۷. قرارگاه فجر - کتاب نهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۱۹۱-۱۸۹ و صص ۱۹۸-۱۹۷.
۱۰۸. قرارگاه فجر - کتاب نهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹، صص ۸۴-۸۳ و صص ۱۰۱-۱۰۰.
۱۰۹. قرارگاه فجر - گردان حضرت حجت (ع)، جزوه ۳۲، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، صص ۳-۲ و ۱۶-۱۴.
۱۱۰. قرارگاه فجر - گردان حضرت رسول اکرم (ص)، جزوه ۳۸، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، صص ۲-۱ و صص ۱۴ و ۱۶ و ۱۹.
۱۱۱. قرارگاه فجر - گروه اطلاعاتی شهید ابوغسان، جزوه ۳۰، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، صص ۲-۱ و ص ۸.
۱۱۲. قرارگاه فجر - گروهان امام محمد باقر (ع)، جزوه ۳۴، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، صص ۴-۲ و ص ۱۶.
۱۱۳. قرارگاه فجر - گروه سیدالشهدا، جزوه ۳۷، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، صص ۳-۱ و عملکرد قرارگاه فجر - عملیات جهادی، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، صص ۱۵-۶.
۱۱۴. قرارگاه فجر، قوات خاتم الانبیا (ع)، جزوه ۳۹، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس.
۱۱۵. قرارگاه فجر، کتاب نهم، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، قرارگاه رمضان، ۱۳۷۹.
۱۱۶. قرارگاه فجر، گردان حضرت حجت (ع)، جزوه ۳۲، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس.
۱۱۷. قرارگاه فجر، گروه اطلاعاتی شهید ابوغسان، جزوه ۳۰، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس.
۱۱۸. قرارگاه فجر، گروهان امام محمد باقر (ع)، جزوه ۳۴، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس.
۱۱۹. قرارگاه فجر، گروه سیدالشهدا (ع)، جزوه ۳۷، کمیته تدوین عملکرد قرارگاه رمضان در دفاع مقدس، ۱۳۷۴.
۱۲۰. مجید قائمی، جزوه تاریخچه حزب دمکرات کردستان عراق، تهران، ۱۳۷۸.
۱۲۱. محمد جوانبخت، نبرد درالوک، خاطرات سردار جعفر جهروئی زاده، سوره مهر، تهران، ۱۳۸۷، صص ۲۵۲-۲۵۰.
۱۲۲. مراد علی محمدی، بررسی روابط اتحادیه میهنی کردستان عراق و جمهوری اسلامی ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد